

ΕΠΙΤΟΜΗ

ΤΗΣ

ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΑΝΑΓΕΝΝΗΘΕΙΣΗΣ

ΕΛΛΑΔΟΣ

ΑΡΧΟΜΕΝΗ ΑΠΟ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1715, ΚΑΙ ΛΗΓΟΥΣΑ ΤΟ 1837.

ΔΙΗΡΗΜΕΝΗ ΕΙΣ ΤΟΜΟΥΣ ΤΕΣΣΑΡΑΣ.

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣΑ

ΠΑΡΑ ΑΜΒΡΟΣΙΟΥ ΦΡΑΝΤΖΗ

Πρωτοσυγγέλλου τῆς πρώην Χριστιανουπόλεως ἐπαρχίας (Ἀρκαδίας).

ΚΑΙ ΕΚΔΟΘΕΙΣΑ

Παρ' αὐτοῦ πρὸς χρῆσιν τῶν Ἑλλήνων.

ΠΡΟΣΦΩΝΗΘΕΙΣΑ ΔΕ

Τῷ ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΑΤῷ ΒΑΣΙΛΕΙ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΘΩΝΙ Τῷ Α'.

ΤΟΜΟΣ ΤΡΙΤΟΣ

Α. Α. Φραντζή

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

7

Κ. ΒΛΑΧΟΓΙΑΝΝΗ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,

ΕΚ ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ Κ. ΡΑΛΛΗ.

1841.

Α. Α. Φραντζή
ΙΩΑΝΝΗΣ Κ. ΒΙΡΚΑΔΗΣ
ΤΥΠΟΓΡΑΦΟΣ

PHQ

Dr. J. H. [illegible]

ΕΠΙΤΟΜΗΣ
ΙΣΤΟΡΙΑΣ
ΤΗΣ
ΑΝΑΓΕΝΝΗΘΕΙΣΗΣ
ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΜΗΜΑ ΔΕΚΑΤΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Ἀπελευθέρωσις τῆς Πελοποννήσου ἀπὸ τὴν ἐχθρικήν μᾶστιγα τοῦ Ἰμπραχὴμ Πᾶσσᾶ κατ' ἀπόφασιν τοῦ ἐν Βεροῖνῃ συμβουλίου τῶν Χριστιανικῶν Βασιλείων τῆς Εὐρώπης. — Πολιτικά ἐσωτερικὰ καὶ ἐξωτερικὰ διατρέξαντα ἀφορῶντα τὴν κατάπαυσιν τῆς ἐν Ἑλλάδι αἰματοχυσίας.

ΚΑὶ τὰ μὲν ἐν Πελοποννήσῳ κατὰ τῶν Ἑλλήνων πραχθέντα παρὰ τοῦ Ἰμπραχὴμ Πᾶσσᾶ μέχρι τῆς δενδροκοπίας, ἐν τῷ δευτέρῳ τόμῳ ἰκανῶς ἐδηλώθησαν. Ἀφ' οὗ δὲ εἰς τὴν ἐν Λαϊμπάχ γενομένην συνεδρίασιν τῶν Μεγάλων Δυνάμεων ὁ ἀείμνηστος Αὐτοκράτωρ πασῶν τῶν Ῥωσσιῶν Ἀλέξανδρος, δὲν παρεδέχθη τὴν καταδίωξιν τῶν ἐπαναστατησάντων ἐν τῇ Ἑλλάδι Ἑλλήνων (1) (ὡς ἐν τῷ Α. τόμῳ τμήματι Γ'.

(1) Ἡ οὐδετερότης τὴν ὁποίαν ὁ αὐτοκράτωρ Ἀλέξανδρος ἐπρονόησεν, ἦτο μία ἀπὸ τὰς μεγαλητέρας ὑπερασπίσεις ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος, καθότι ἂν δὲν ἤθελε διακηρυχθῆ κατὰ τὸ 1822 ἢ περὶ ἧς ὁ λόγος οὐδετερότης, τότε ἀναμφιβόλως αἱ Δυνάμεις ἤθελον ὑπερασπίσει τὴν ὀθωμανικὴν κυβέρ-

κεφαλ. ή. έδηλώσαμεν), επέσφραγίσθη δὲ ή οὐδετερότης, ήτις διετήρησε τήν πρόοδον τῆς έλληνικῆς άποστασίας. ο αὐτοκράτωρ Αλέξανδρος εἶχε πάντοτε επιφυλαττόμενον εν άρμοδία περιστάσει τὸ περι ύπερασπίσεως τῶν Έλλήνων άποφασιστικόν μέτρον· άλλά πρὶν ή φθάση εις τήν άπαιτουμένην εποχήν τῆς εκτελέσεως αὐτοῦ, ο θάνατος τοῦ άφήρησε τήν ζωήν (τὸ 1825 τήν 23 οκτωβρ.)

Μετὰ δὲ τὸν θάνατον αὐτοῦ διαδεχθεῖς τὸν αὐτοκρατορικόν τῆς Ρωσσίας θρόνον (τὴν 9 δεκεμβρίου τοῦ αὐτοῦ έτους) ο αὐτάδελφός του Νικόλαος (ὁ μέχρι τῆς σῆμερον ευκλεῶς βασιλεύων), μετὰ τήν εις τὸν θρόνον ανάβασίν του διεκοίνωσεν εις τοὺς εθνάρχας τῆς Ευρώπης, ὅτι κατὰ τήν εν Καϊναρτζικίῳ μεταξὺ Ρωσσίας και Τουρκίας γενομένην συνθήκην, και κατὰ τὰ άρθρα... τῆς συνθήκης εκείνης οφείλει νὰ ύπερασπίζη τήν Δακίαν και τήν Σερβίαν, καθὼς επίσης και δλην τήν ὀρθόδοξον θρησκείαν, και ὅτι ὡς εκ τούτου ή Α. Α. Μ. δὲν ύποφέρει νὰ βλέπη τόσας άδίκους και άθώας σφαγὰς Πατριαρχῶν, Αρχιερέων, Ιερέων, και τόσων άλλων εκ πάσης τάξεως και βαθμοῦ άθῶων φονευομένων παρὰ τῶν Ὁθωμανῶν· άλλ' ή διακοίνωσις αὐτὴ κατετάραξε τοὺς εθνάρχας τῆς Ευρώπης εις τρόπον ὡστε συνετέθη και έγγραφον Πρωτόκολλον, (1) δι οὗ άπεφασίσθη πλέον νὰ παύση ή καταδίωξις και αι

νησιν διά τε ξηρᾶς και θαλάσσης, και οι Έλληνες τί ήθελον ύποφέρει, κύριος οἶδεν.

(1) Τὸ συντεθὲν δὲ τοῦτο εν Πετροῦπόλει Πρωτόκολλον έμπεριεἶχε τὰ εφεξῆς·

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

• Δεηθεῖσα παρὰ τῶν Έλλήνων ή Βρεττανικὴ αὐτοῦ Μεγαλειότης νὰ μεσιτεύση περι διαλλαγῆς αὐτῶν μετὰ τῆς ὀθωμανικῆς Πόρτας, προβαλοῦσα έπομένως τήν μεσιτείαν

μεταξὺ Ἑλλήνων καὶ Ὄθωμανῶν αἰματοχυσίαι, νὰ διορισθῇ δὲ ἐν μέρος τῆς ἀναστατωθείσης Ἑλλάδος αὐτόνομον μὲν, ἀλλὰ πάντοτε ὑπὸ τὴν τοῦ Σουλτάνου δεσποτείαν, καὶ ἀποδίδον ἓνα κανονισμένον ἐτήσιον φόρον, ἡγεμονευόμενον ἐν ταύτῳ παρ' ἐνὸς ἡγεμόνος Ἑλλήνος ἐπικυρουμένου διὰ τῆς ὀριστικῆς ψήφου τοῦ Σουλτάνου.

» τῆς πρὸς αὐτὴν τὴν δύναμιν, καὶ ἐπιθυμοῦσα νὰ συμφω-
 » νήσῃ μετὰ τῆς Α. Α. Μεγαλειότητος τοῦ αὐτοκράτορος
 » πασῶν τῶν Ῥωσσιῶν περὶ τῶν μετὰ ταῦτα μέτρων τῆς
 » Κυβερνήσεώς τῆς, ἐπιθυμοῦσα δὲ πάλιν καὶ ἡ Α. Α. Με-
 » γαλειότης νὰ καταπαύσῃ ὁ πόλεμος ὁ κατὰ τὴν Ἑλλάδα
 » καὶ τὸ Αἰγαῖον πέλαγος ὑφιστάμενος, διὰ συμβιβασμοῦ ἀρ-
 » μόζοντος εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς θρησκείας, τῆς δικαιοσύνης,
 » καὶ τῆς φιλανθρωπίας,

οἱ ὑποφαινόμενοι ὄρισαν

1. Ἡ εἰς τὴν Ἑλλάδα προβληθησομένη συνδιαλλαγὴ,
 » ἐὰν ἡ Κυβέρνησις αὐτὴ δεχθῇ τὴν προτεθεῖσαν μεσιτείαν,
 » σκοπὸν θέλει ἔχει τὸ νὰ θέσῃ τοὺς Ἕλληνας πρὸς τὴν ὀθω-
 » μανικὴν Πόρταν εἰς τὰς κατωτέρω ρηθησομένας σχέσεις·

» Ἡ Ἑλλὰς θέλει εἶναι ἐξάρτημα ἐκείνου τοῦ βασιλείου.
 » καὶ οἱ Ἕλληνες θέλουν πληρώσει εἰς τὴν Πόρταν φόρον ἐτή-
 » σιον, τὸ ποσὸν τοῦ ὁποίου νὰ προσδιορισθῇ διὰ κοινῆς συγ-
 » καταθέσεως· θέλουν κυβερνᾶσθαι ἀφοριστικῶς ἀπὸ διοικη
 » τὰς παρ' αὐτῶν ἐκλεγομένους καὶ διοριζομένους, εἰς τὸ
 » διορισμὸν ὅμως τῶν ὁποίων ἡ Πόρτα θέλει ἔχει κάποια
 » ἐπιρροήν.

» « Εἰς τὴν κατάστασιν οἱ Ἕλληνες θέλουν ἀπολαμβάνει τε-
 » λείαν ἐλευθερίαν συνειδήσεως, ὀλόκληρον ἐλευθερίαν ἐμπο-
 » ρίου, καὶ θέλουν κανονίζει ἀφοριστικῶς τὴν ἐσωτερικὴν αὐ-
 » τῶν Κυβέρνησιν· διὰ νὰ ἐκτελεσθῇ δὲ πλήρης ἀναχώρη-
 » σις μετὰξὺ τῶν ἀνθρώπων τῶν δύο ἐθνῶν, καὶ νὰ ἐμπο-

Ἄλλ' ἐν ᾧ ὁ αὐτοκράτωρ Νικόλαος ἐνησχολεῖτο περὶ τὴν ἐνέργειαν τῶν ῥηθέντων, κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν τὸ ἐλληνικὸν ἔθνος κατεμαστιζέτο παρὰ τοῦ Ἱμπραχῆμ. Πασσᾶ, καὶ παρὰ τοσοῦτων ἄλλων παντοίων δεινῶν ἐσωτερικῶν τε καὶ ἐξωτερικῶν· ὅλος δὲ ὁ κόσμος εὐρίσκετο διατεθειμένος εἰς ἄκραν περιέργειαν νὰ γνωρίσῃ τὴν περὶ τὰ ἐλληνικὰ πράγματα διάθεσιν τοῦ νέου αὐτοκράτορος Νικολάου· ἀλλ' ἡ Ἀγ-

» δισθοῦν αἱ συγκρούσεις, αἵτινες μέλλουν νὰ ᾔηται τὰ ἀναγ-
 » καῖα παρεπόμενα τόσου μακροχρονίου πολέμου, οἱ Ἕλληνες
 » θέλουν καταλάβει τὰς τε ἐν τῇ Ἠπειρῷ καὶ τὰς ἐν ταῖς
 » νήσοις τῆς Ἑλλάδος κειμένας τουρκικὰς κτήσεις.

2. Γενομένης δεκτῆς τῆς ἀρχῆς μεσιτείας μεταξὺ Τούρ-
 » κων καὶ Ἑλλήνων κατὰ συνέπειαν τῶν ἐπὶ τούτῳ γενομέ-
 » νων ἐν Κωνσταντινουπόλει παρὰ τοῦ πρέσβεως τῆς Βρεττα-
 » νικῆς Α. Μ. διαβημάτων, ἡ Α. Α. Μ. θέλει μεταχειρισθεῖ
 » κατὰ πᾶσαν περίστασιν τὴν ἐπιρροήν της διὰ νὰ ἐπιτα-
 » χύνῃ τὸν σκοπὸν τῆς μεσιτείας ταύτης, ὁ δὲ τρόπος καὶ ὁ
 » χρόνος καθ' ὃν ἡ Α. Α. Μ. θέλει μεθέξει εἰς τὰς μετέπει-
 » τα πρὸς τὴν ὀθωμανικὴν Πόρταν διαπραγματεύσεις, αἵ-
 » τινες θέλουν εἶναι τὸ παρεπόμενον ταύτης τῆς μεσιτείας,
 » θέλουν προσδιορισθῆ εἰσέπειτα ἐκ κοινῆς συγκαταθέσεως
 » ἀπὸ τὰς κυβερνήσεις τῆς βρεττανικῆς Α. Μεγαλειότητος,
 » καὶ τῆς Α. Α. Μεγαλειότητος.

» 3. Ὁψέποτε δὲ ἡ Πόρτα δὲν δεχθῆ τὴν παρὰ τῆς βρετ-
 » τανικῆς Α. Μ. προτεθειῖσαν εἰς αὐτὴν μεσιτείαν, ὅποιαδῆ-
 » ποτε καὶ ἂν ᾔθελεν ᾔηται ἡ φύσις τῶν πρὸς τὴν τουρκι-
 » κὴν Κυβέρνησιν σχέσεων τῆς βρετ. Α. Μ., ἡ βρετ. Α. Μ.
 » καὶ ἡ Α. Α. Μ. θέλουν φυλάξει πάντοτε τοὺς ὅρους τοῦ
 » συμβιβασμοῦ εἰς τὸ ἄρθρον 10 τοῦ παρόντος Πρωτοκόλ-
 » λου, δηλωθέντος ὡς βᾶσις ὅποιαςδῆποτε συνδιαλλαγῆς με-
 » τὰς τῆς Πόρτας καὶ τῶν Ἑλλήνων, καὶ δὲν θέλουν πα-

γλία διὰ τὴν εὐχαριστήσῃ καὶ περιποιηθῆ μάλλον τὸν αὐτοκράτορα Νικόλαον, ἀπέστειλε πρέσβυν ἀπὸ μέρους τῆς διὰ τὴν εὐχαριστήσῃ, τὸν ἐπισημότερον καὶ καθ' ὅλην τὴν Εὐρώπην τιμώμενον ἄνδρα (οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ γνώριμον ἀρκετὰ τοῦ αὐτοκράτορος Νικολάου) τὸν ἔνδοξον καὶ περίφημον Οὐελιγκτὼν, τοῦ ὁποῖου ἡ πρεσβεία καὶ εὐχαρίστησε καὶ ἐκολάκευσε σχεδὸν τὸν αὐτοκράτορα Νικόλαον φαίνεται.

» ραβλέψει κάμμίαν εὐκαιρίαν ἀρμοδίαν τὴν μεταχειρισθῶσι τὴν ἐπιβίωσιν τὴν πρὸς τὰ δύο διαμαχόμενα μέρη, διὰ τὴν κατορθώσῃ τὴν συνδιαλλαγὴν τὴν κατὰ τὰς ἄνω εἰρημένους βάσεις.

» 4. Ἡ βρεττανικὴ Α. Μ. καὶ ἡ Α. Α. Μ. ἀποταμιεύουσι εἰς τὸ μετέπειτα τὸ τὴν παραδεχθῶσι τὰ ἀναγκαῖα μέτρα, διὰ τὴν προσδιορίσῃ τὰ κατὰ μέρος τῆς περὶ τῆς ὁ λόγος « συνδιαλλαγῆς, καθὼς καὶ τὰ σύνορα τῆς γῆς, καὶ τὰ ὀνόματα τῶν τοῦ Αἰγαίου πελάγους νήσων, αἵτινες θέλουσι συμπεριληφθῆ, τὰ ὁποῖα θέλουσι προτεθῆ εἰς τὴν Πόρταν διὰ τὴν γνωρίζωνται ὑπὸ τὸ ὄνομα, Ἑλλάς.

5. Ἔτι δὲ ἡ βρεττανικὴ Α. Μ. καὶ ἡ Α. Α. Μ. δὲν θέλουσι ζητήσῃ κατὰ τὸν συμβιβασμὸν τοῦτον κάμμίαν αὐξήσῃ γῆς, οὔτε κάμμίαν ἀφοριστικὴν ἐπιβίωσιν, ἢ πλεονέκτημα κατὰ τὸ ἐμπόριον τῶν ὑπηκόων τῶν, τὸ ὁποῖον τὴν μὴ ἀπολαμβάνουσι ἐπίσης ὅλα τ' ἄλλα ἔθνη.

» 6. Ἡ βρεττανικὴ Α. Μ. καὶ ἡ Α. Α. Μ. ἐπιθυμοῦσι τὴν συμμεθεξῶσιν οἱ σύμμαχοί τῶν εἰς τοὺς ὀριστικούς συμβιβασμούς, τῶν ὁποῖων τὸ παρὸν Πρωτόκολλον περιέχει τὸ σχέδιον, θέλουσι κοινοποιήσῃ τὴν παροῦσαν συνθήκην μυσικῶς εἰς τὰς αὐτὰς τῆς Βιέννης, τῶν Παρισίων καὶ τοῦ Βερολίνου, καὶ θέλουσι προβάλλῃ εἰς αὐτὰς τὴν τὴν στέρεξουσι τὴν ἐγγυηθῶσι μετὰ τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Ῥωσσίας τὴν συνθήκην, διὰ τῆς ὁποίας θέλει ἐκτελεσθῆ ἡ μεταξὺ τῶν Τούρκων καὶ Ἑλ-

δὲ ὅτι ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος ἐκίνησε καὶ τὴν περὶ τῶν Ἑλλήνων χορδὴν, διὰ τὴν ἐξιχνιάσῃ τοὺς σκοποὺς του, καθότι ἡ Ἀγγλία εἶχε μὲν εἰς χεῖράς της τὰς παρὰ τῆς Ἑλλάδος πρὸς αὐτὴν πρώτας ἀναφορὰς, δι' ὧν ἐξέφραζε τὴν ἀφοσίωσιν αὐτῆς ἐπικαλουμένη τὴν παρ' αὐτῆς ἀντίληψιν, δὲν ἦτον ὁμῶς εἰς θέσιν οὔτε νὰ κηρυχθῇ ἐχθρὰ τῆς Πόρτας, οὔτε δὲ νὰ ἀναλάβῃ μόνη της τὴν ἑλληνικὴν ὑπόθεσιν, καθότι ὑπαινίττετο ἀπὸ τὴν ἀπάντησιν τῆς ἀναφορᾶς τοῦ περιβλέπτου Κάνιγκος ὥστε διὰ τοὺς λόγους τούτους δὲν ἐφαίνετο οὐδαμῶθεν καὶ κάμμία διὰ τὴν Ἑλλάδα βοηθητικὴ ἐνέργεια, εἰμὴ ὅτι ἡ πολιτικὴ ἀνάγκη ὑπηγόρευσε τὴν Ἀγγλίαν καὶ τὴν Ρωσσίαν νὰ ἐφελκύσωσιν εἰς τὴν ὑπὲρ Ἑλλήνων συμμαχίαν καὶ τὴν ἔνδοξον καὶ γενναϊόφρονα Γαλλίαν, τῆς ὁποίας ὁ βασιλεὺς Κάρολος ὁ δέκατος ἔτρεφε πάντοτε μίαν ἰδιαιτέραν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος κλίσιν καὶ ἀγαθὴν προαίρεσιν· ὅθεν καὶ αἱ ῥηθεῖσαι δύο Δυνάμεις ὡς ἐκ τούτου μᾶλλον πρόθυμοι ἐδείχθησαν, θεωρήσασαι εὐδιάθετον καὶ τὴν Γαλλίαν· ἀλλὰ μ' ὅλην αὐτὴν τὴν σχηματιζομένην ἀγαθὴν συναρμολογίαν δὲν ἐφαίνετο ὁμῶς κανὲν ὑπὲρ Ἑλλήνων πραγματικὸν κίνημα.

Τούτων οὕτω διατρεχόντων, ὁ Ἰω. Α. Καποδίστριας διέτριβεν ἐν Γενεύῃ μεμακρυσμένος τῶν πολιτικῶν πραγμάτων καὶ διὰ πολλοὺς ἄλλους λόγους, καὶ διὰ τὰς ὑπονοίας τῶν ἄλλων Δυνάμεων ἕνεκα τῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα πραγματοποιηθείσης ἀποστασίας· ἀναγορευθέντος δὲ τοῦ αὐτοκράτορος Νικολάου, ἐξητήσατο τὴν ἄδειαν ν' ἀπέλθῃ εἰς τὴν Πετρούπολιν, διὰ νὰ προσφέρῃ εἰς τὸν νέον αὐτοκράτορα τὰ σεβάσμα-

» λήνων συνδιαλλαγῇ, ἐπειδὴ ἡ βρεττανικὴ Α. Μ. δὲν δύ-
» νεται νὰ ἐγγυηθῇ παρομοίαν συνθήκην. »

Ἐν Πετρούπολει τὴν 6 Ἀπριλίου. 1826
23 Μαρτίου,

ΟΥΕΛΙΓΚΤΩΝ, ΝΕΣΕΡΟΛ, ΛΙΕΒΙΝ.

τά του, νὰ ἐπικαλεσθῆ δὲ ἐκ νέου καὶ τὴν διὰ τὴν παραίτη-
 σίν του αὐτοκρατορικὴν ἄδειαν (καθότι καὶ ἐν τῇ Γενεύῃ
 διατρίβων, ἐλάμβανε τοὺς μισθοὺς του, καὶ τὸν βαθμὸν τῆς
 ὑπηρεσίας του ἔφερεν)· ὅταν δὲ ἔφθασεν εἰς τὴν Πετρούπολιν,
 τὸν μὲν αὐτοκράτορα Νικόλαον εὖρεν ἀπόντα τῆς καθέδρας,
 ἡ δὲ αὐτοκρατορικὴ οἰκογένεια ἔσπευσε νὰ τὸν ὑποδεχθῆ με-
 τὰ πάσης τιμῆς καὶ εὐνοίας, τοῦ ὁποίου ἡ παρρησία εὐθὺς
 ἀνεκάλεσεν εἰς μνήμην τὸν αὐτοκράτορα Ἀλέξανδρον, καὶ
 ὡς ἐκ τούτου ἐπροξενήθη εἰς τὴν αὐτοκρατορικὴν οἰκογέ-
 νειαν νέον πένθος, καὶ ὄχητοὶ δακρύων. Τοσαύτην δὲ εὐ-
 νοίαν ἔδειξεν ἅπασα ἡ αὐτοκρατορικὴ οἰκογένεια, καὶ ὁ αὐτο-
 κράτωρ Νικόλαος μετὰ τὴν εἰς τὴν Πετρούπολιν ἐπιστροφὴν
 του, καὶ τοιαύτην ἐξ αὐτῆς ιδέαν ἔλαβον ἅπαντες, ὥστε ἐνό-
 μισαν ὅτι ὁ αὐτοκράτωρ ἤθελε κρατήσῃ πλησίον του τὸν Κα-
 ποδίστριαν· ἀλλ' ἐκεῖνος ἀπήλαυσε τῆς ἐπιτυχίας τοῦ σκο-
 ποῦ του μετ' εὐφήμου ἐγγράφου.

Μεταξὺ δὲ τῆς συνεντεύξεως ἐκείνης εὐρῶν εὐκαιρίαν ἀρ-
 μοδίαν ὁ Καποδίστριας, ἔδωκεν εἰς τὸν αὐτοκράτορα Νικό-
 λαον ἀκριβεστάτας περὶ τῶν ἐλληνικῶν πραγμάτων πλη-
 ροφορίας, καὶ νουνεχῶς καὶ σοφῶς ἀνέπτυξεν ὅλην τὴν σει-
 ρὰν τῶν τότε διατρεχόντων, τῶν ἀντιπυλιτεύσεων κτλ., ὥ-
 στε ὁ αὐτοκράτωρ Νικόλαος μᾶλλον ἐστερεώθη εἰς τὸν ὑπὲρ
 πατρίδος τῶν Ἑλλήνων ἀγαθὸν σκοπὸν του· τοιαύτας δὲ
 πληροφορίας δοὺς ὁ Καποδίστριας, καὶ ἐνεργήσας πᾶν ὅ,τι
 ἐγνώριζε συντεῖνον εἰς τὸν αὐτοκράτορα, ἐπέστρεψεν εἰς τὴν
 Γενεύην· ἀλλ' ἐν τοσούτῳ ἡ κατάστασις τῶν πραγμάτων
 τῆς ἐλληνικῆς ἐπαναστάτεως ἕως τότε ἐδείκνυεν ὅτι ἔκειτο
 εἰς τὸν μεγαλύτερον κίνδυνον, καὶ ἀφ' ἐτέρου ὅτι ὁ Σουλτά-
 νος ἀποστέλλων ἀλλεπαλλήλους δυνάμεις διὰ τε ξηρᾶς καὶ
 θαλάσσης κατὰ τῶν Ἑλλήνων, εὐδοκίμει ἐκτείνων τὴν κυριώ-
 τητά του εἰς τοσοῦτον, ὥστε ἔφθασαν ν' ἀπελπίζωνται καὶ οἱ
 πλέον μεγαλόψυχοι καὶ γενναϊόφρονες.

Ὁ δὲ κατὰ πάντα λόγον καὶ τρόπον φιλέλλην Κ. Γ. Εὐινάρδος, ὁ ἀληθῶς κατ' εὐδοκίαν τῆς θείας προνοίας φανεῖς πατὴρ καὶ προσάτης ἐπὶ σωτηρίᾳ τῶν Ἑλλήνων, διατρίβων τότε ἐν Λονδίῳ, καὶ φροντίζων νὰ μανθάνῃ ἀδιακόπως τὰ κατὰ τὴν Ἑλλάδα γιγνόμενα, διὰ νὰ ὀδηγηῆται εἰς τὰ ὑπὲρ αὐτῆς κινήματα, καὶ εἰς τὰς ἀκαμάτους προσπάθειάς του, ἔλαβε τοσαύτας λυπηρὰς εἰδήσεις καὶ οἰκτρὰς περιγραφὰς περὶ τῆς ἀσθενοῦς τῶν ἑλληνικῶν πραγμάτων καταστάσεως, καὶ περὶ τῆς τῶν Ὄθωμανῶν προόδου, ὥστε ἀφ' ἐνὸς μέρους αὐτὸς μὲν συμπαθεῖα φερόμενος ἐκίνει πάντα λίθον διὰ νὰ πέμπῃ εἰς τοὺς Ἕλληνας λαμπρὰ βοηθήματα, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἀνήγγειλεν ἅπαντα εἰς τὸν Καποδίστριαν, ἐκθέτων λεπτομερῶς, καὶ ἐμπεριστατωμένως τὰ πάντα περὶ τῆς τῶν ἑλληνικῶν πραγμάτων καταστάσεως· ἐκταραχθεὶς δὲ ὁ Καποδίστριας, καὶ ἀθυμήσας εἰς ἄκρον ἀφ' ὅσα ὁ ἀξιότιμος Εὐινάρδος ἔγραφε πρὸς αὐτὸν, ἔπεμψεν ἀμέσως ὅλας ἐκείνας τὰς περιγραφὰς πρὸς τὸν αὐτοκράτορα Νικόλαον, ἀναφέρων δεινοπαθῶς καὶ ἐπικαλούμενος τὴν κραταιάν του ἀντίληψιν ὑπὲρ τῆς διακινδυνεύουσης τῶν Ἑλλήνων ὑπάρξεως· ὁ δὲ αὐτοκράτωρ Νικόλαος ἐκινήθη ἐκ τούτων εἰς τοιαύτην εὐσπλαγγίαν καὶ συμπάθειαν, ὥστε πάραυτα ἔγραψεν εἰς τὸν ἐν Παρισίοις πρέσβυν του, διατάζας αὐτὸν νὰ παραστήσῃ πρὸς τὸν ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν ὑπουργὸν τῆς Γαλλίας τὴν μεγάλην του ἀθυμίαν καὶ ἀγανάκτησιν, διὰ τὸν ὅποιον τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος τρέχει ἔσχατον κίνδυνον, προσθεὶς ὅτι ἐὰν ἡ Ἀγγλία καὶ ἡ Γαλλία σκοπεύουν ν' ἀναβάλλουν τὸν καιρὸν τῆς συμπράξεώς των, τότε ὁ αὐτοκράτωρ Νικόλαος θέλει εἰσθι ἀναγκασμένος διὰ ν' ἀναδεχθῆ καὶ μόνος του τὸ βῆρος τοῦ νὰ προλάβῃ τὸν παντελεῖ τῶν Ἑλλήνων προκείμενον ὄλεθρον.

Ὁ δὲ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν ὑπουργὸς τῆς Γαλλίας κατ' ἐντολὴν τοῦ βασιλέως του ἔλαβεν ἐπὶ τούτῳ πολλὰς συνεν-

τεύξεις καὶ ἐκτεταμένας συνδιαλέξεις μετὰ τοῦ ἐν Παρισίοις ἀγγλικοῦ πρέσβεως, καὶ συσκεφθέντες ὠριμώτερον περὶ τοῦ σπουδαίου τούτου ἀντικειμένου καὶ τῶν συνεπειῶν αὐτοῦ, ἀπεφάσισαν, ὥστε ἔγραψεν ὁ ἀγγλικὸς πρέσβυς εἰς τὴν αὐλήν του τὰ δέοντα· ὄντος δὲ εὐδιαθέτου τοῦ ἐνδόξου Κάνιγκος συνεφωνήθη ἀποφασιστικῶς, καὶ χωρὶς ἄλλης περαιτέρω ἀναβολῆς, ἢ ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος τῶν τριῶν Δυνάμεων συμμαχία καὶ σύμπραξις, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ὁποίας ἤρξαντο τότε ἀφ' ἑνὸς μὲν μέρους αἱ πρὸς τὴν Πόρταν δειναὶ καὶ ἀπειλητικαὶ προτάσεις, ἀφ' ἑτέρου δὲ αἱ πραγματικαὶ πρὸς τὴν Ἑλλάδα βοήθειαι καὶ αἱ ὑπερασπίσεις, τὰ δείγματα τῶν ὁποίων διεδηλώθησαν ἐκ τῆς ἐπὶ τούτῳ συνθεθείσης συνθήκης (1) τῶν τριῶν μεγάλων Δυνάμεων, μετὰ τὴν ἀποπε-

(1) Ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος συνθήκη τῆς 14 Ἀπριλίου 1829 ἐμπεριεῖχε τὰ ἑφεξῆς·

» *Ἐν ὀνόματι τῆς ἁγίας καὶ ἀδιαιρέτου Τριάδος*

» Ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης ὁ βασιλεὺς τοῦ ἡνωμένου βασιλείου τῆς Μεγάλης Βρετανίας καὶ Ἰρλανδίας, ἢ Α. Μ. ὁ βασιλεὺς τῆς Γαλλίας καὶ Ναυάρας, καὶ ἡ Α. Μ. ὁ αὐτοκράτωρ πασῶν τῶν Ῥωσσιῶν, γνωρίζοντες τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ ἐπιθέσουν τέλος εἰς τὸν αἱματώδη πόλεμον, ὁ ὁποῖος παραδίδων τὰς ἑλληνικὰς ἐπαρχίας, καὶ τὰς νήσους τοῦ Ἀρχιπελάγους εἰς ὅλας τὰς ἀταξίας τῆς ἀναρχίας, προξενεῖ καθ' ἑκάστην νέα ἐμπόδια εἰς τὸ ἐμπόριον τῶν εὐρωπαϊκῶν ἐπικρατειῶν, καὶ δίδει ἀφορμὴν εἰς πειρατείας, αἱ ὁποῖαι ὄχι μόνον βλάπτουσι τοὺς ὑπηκόους τῶν ὑψηλῶν συμφωνουσῶν Δυνάμεων εἰς σημαντικὰς ζημίας, ἀλλ' ἀποκαθιστῶσιν ἄφρευκτον τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ λαμβάνωνται μέτρα πολυέξοδα διὰ τὴν ὑπεράσπισιν τοῦ ἐμπορίου, καὶ τὴν κατάσχεσιν τῆς πειρατείας· καὶ ἐπειδὴ ἡ Α. Μεγαλειότης ὁ βασιλεὺς τοῦ ἡνωμένου βασιλείου τῆς Μεγάλης Βρεττα-

ράτωςιν τῆς ὁποίας διετάγησαν οἱ ἐν Κωνσταντινουπόλει

» νίας καὶ Ἰρλανδίας, καὶ ἡ Α. Μ. ὁ βασιλεὺς τῆς Γαλλίας
 » καὶ Ναυάρας, ἔλαβον πρὸς τούτοις ἐκ μέρους τῶν Ἑλλή-
 » νων τὴν θερμὴν παράκλησιν τοῦ νὰ μεσιτεύσωσι πρὸς τὴν
 » ὀθωμανικὴν Πόρταν, καὶ ἐπειδὴ ἔχουν αἱ Αὐτῶν Μεγα-
 » λειότητες, ὡς καὶ ἡ Α. Μ. ὁ αὐτοκράτωρ πασῶν τῶν ῥωσ-
 » σιῶν, τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ στήσουν τὴν χύσιν τοῦ αἵμα-
 » τος, καὶ νὰ ἐμποδίσουν τὰ κακὰ παντὸς εἶδους, τὰ ὁποῖα
 » ἡμποροῦν νὰ προέλθουν ἀπὸ τὴν ἐξακολούθησιν τοιαύτης
 » στάσεως τῶν πραγμάτων, ἀπεφάσισαν νὰ ἐνώσουν τὰς
 » δυνάμεις των, καὶ νὰ ῥυθμίσουν τὰς περὶ τούτου ἐργασίας
 » των δι' ἐπισήμου συνθήκης μὲ τὸν σκοπὸν τοῦ ν' ἀνακα-
 » λήσουν τὴν εἰρήνην μεταξὺ τῶν διχμαχομένων μερῶν διὰ
 » συμβιβασμοῦ, τὸν ὁποῖον ὑπαγορεύει ἐπίσης ἡ φιλανθρω-
 » πία καὶ τὸ συμφέρον τῆς ἡσυχίας τῆς Εὐρώπης.

» Διὰ τοῦτο ἐδιώρισαν πληρεξουσίους των νὰ ζητήσουν,
 » ἐγκρίνουν, καὶ ὑπογράψουν τὴν ῥηθεῖσαν συνθήκην, δηλαδή·

• Ἡ Α. Μ. ὁ βασιλεὺς τοῦ ἡνωμένου βασιλείου τῆς Με-
 » γάλης Βρεττανίας καὶ Ἰρλανδίας, τὸν ἐντιμώτατον Οὐί-
 » λιέλμον ὑποκόμητα Δύδλεϋ ἐκ τῶν ὁμοτίμων τοῦ ἡνωμέ-
 » νου βασιλείου τῆς Μεγάλης Βρεττανίας καὶ Ἰρλανδίας, μέ-
 » λος τοῦ μερικῶ συμβουλίου τῆς βασιλ. Α. Μ., καὶ πρῶ-
 » τον γραμματέα τῆς ἐπικρατείας ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπο-
 » θέσεων.

» Ἡ Α. Μ. ὁ βασιλεὺς τῆς Γαλλίας καὶ Ναβάρρας τὸν
 » πρίγκιπα Ἰούλιον κόμητα Πολιγνιακ ἐκ τῶν ὁμοτίμων τῆς
 » Γαλλίας, ἱππέα τῶν ταγμάτων τῆς χριστιανικῆς Α. Μ.
 » ὑποστράτηγον τῶν στρατευμάτων του, μέγαν σταυροφόρον
 » τοῦ τάγματος τοῦ ἀγίου Μαυρικίου τῆς Σαρδινίας, καὶ
 » πρέσβυν του παρὰ τῇ βασιλ. Α. Μεγαλειότητι·

» Καὶ ἡ Α. Μ. ὁ αὐτοκράτωρ πασῶν τῶν Ῥωσσιῶν, τὸν

πρέσβεις τῶν αὐτῶν Δυνάμεων νὰ τὴν κοινοποιήσωσι πρὸς

» Χριστόφορον πρίγκιπα τοῦ Διέβιν, στρατηγὸν τοῦ πεζικοῦ
 » τῶν στρατευμάτων τῆς Α. Α. Μ., γενικὸν ἀνθυπασπιστὴν
 » του, ἰππέα τῶν ταγμάτων τῆς Ῥωσίας, καὶ τῶν τοῦ μαύ-
 » ρου καὶ κοκκίνου Ἄετοῦ τῆς Προυσίας, καὶ τοῦ τάγματος
 » τῶν Γουέλφων τῆς Ἀνωβέρας, Διοικητὴν μέγαν σταυροφό-
 » ρον τοῦ τάγματος τῆς σπάθης καὶ τοῦ ἀγίου Ἰωάννου τῆς
 » Ἱερουσαλῆμ, ἕκτακτον πρέσβυν καὶ πληρεξούσιον τῆς Α. Α.
 » Μ. παρὰ τῆ βασιλ. Α. Μ.

» Οἱ ὁποῖοι κοινοποιήσαντες πρὸς ἀλλήλους τὰ πληρεξού-
 » σιὰ των, καὶ εὐρόντες αὐτὰ ἐν καλῇ τάξει, ἐσυμφώνησαν
 » κατὰ τὰ ἑξῆς·

» Ἄρθρ. Α'. Δι' συμφωνοῦσαι Δυνάμεις θέλουν προσφέρει
 » τὴν μεσιτείαν των εἰς τὴν ὀθωμανικὴν Πόρταν, μὲ σκοπὸν
 » τοῦ νὰ κατορθώσουν συμβιβασμὸν μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῶν
 » Ἑλλήνων.

» Αὕτη ἡ προσφορὰ τῆς μεσιτείας θέλει γένηι πρὸς τὴν
 » εἰρημένην δύναμιν (τὴν Πόρταν) ἀμέσως μετὰ τὴν ἐπικύ-
 » ρωσιν τῆς παρουσίας συνθήκης διὰ δηλοποιήσεως ἐγγράφου,
 » ὑπογεγραμμένης συμφώνως ἀπὸ τοὺς ἐν Κωνσταντινουπό-
 » λει πληρεξουσίοις τῶν συμμάχων Δυνάμεων, καὶ ταῦτο-
 » χρόνως θέλει ζητηθεῖ καὶ ἀπὸ τὰ δύο διαμαχόμενα μέρη
 » ἄμεσος ἀνακωχὴ μεταξὺ αὐτῶν, ὡς προειδοποιητικὴ ἀνα-
 » πόφευκτος συμφωνία διὰ τὴν ἔναρξιν ὁποιασδήποτε δια-
 » πρηγματεύσεως.

» Ἄρθρ. Β'. Ὁ προβληθησόμενος εἰς τὴν ὀθωμανικὴν Πόρ-
 » ταν συμβιβασμὸς θέλει ἐπιστηριχθῆ εἰς τὰς ἀκολούθους
 » βάσεις. Οἱ Ἕλληνες θέλουν γνωρίζει τὴν ὑπεροχὴν τοῦ
 » Σουλτάνου, ὡς ὑπερέχοντος κυρίου (superieur lord suve-
 » rain), καὶ κατὰ συνέπειαν αὐτῆς τῆς ὑπεροχῆς θέλουν πλη-
 » ρώνει εἰς τὸ ὀθωμανικὸν βασίλειον φόρον ἐτήσιον (velief),

τὸν Ρεῖζ ἐφέντην (ὕπουργόν ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν τῆς ὀθω-

» τοῦ ὁποίου τὸ ποσὸν θέλει διορισθῆ ἅπαξ διὰ παντὸς, διὰ
 » κοινῆς συγκαταθέσεως· θέλουν κυβερναῖσθαι ἀπὸ τὰς ἀρχάς,
 » τὰς ὁποίας αὐτοὶ οἱ ἴδιοι θέλουν ἐκλέγει καὶ διορίζει· ἀλλ-
 » λ' εἰς τὸν διορισμὸν αὐτὸν ἡ Πόρτα θέλει ἔχει προσδιορι-
 » σμένην τινα ψῆφον.

» Διὰ νὰ κατορθωθῆ ἐντελῆς διαχώρισις μεταξὺ τῶν προ-
 » σῶπων τῶν δύο ἐθνῶν, καὶ διὰ νὰ προληφθῶσιν αἱ συγ-
 » κρούσεις, αἱ ὁποῖαι εἶναι τὸ ἀναπόφευκτον ἐπόμενον τόσης
 » πολυχρονίου σφαγῆς, οἱ Ἕλληνες θέλουν κατασταθῆ κύριοι
 » τῆς Τουρκικῆς ἰδιοκτησίας, τῆς τε ἐπὶ τῆς στερεᾶς, καὶ
 » τῆς ἐπὶ τῶν νήσων τῆς Ἑλλάδος κειμένης, ἐπὶ συμφωνίᾳ
 » τοῦ ν' ἀποζημιώσουν τοὺς πρώην κητόρας, ἢ διὰ τῆς πλη-
 » ρωμῆς ἐτησίας τινὸς ποσότητος, ἣτις θέλει προστεθῆ εἰς
 » τὸν φόρον τὸν πληρωθησόμενον εἰς τὴν Πόρταν, ἢ δι' ἄλλ-
 » λης τινος συμφωνίας τῆς αὐτῆς φύσεως.

Ἄρθρ. Γ'. Τὰ μερικώτερα αὐτοῦ τοῦ συμβιβασμοῦ, καὶ
 » τὰ ὅρια τῆς γῆς ἐπὶ τῆς στερεᾶς, καὶ ὁ προσδιορισμὸς τῶν
 » νήσων τοῦ Ἀρχιπελάγους, εἰς τὰς ὁποίας θέλει προσαρμο-
 » σθῆ ὁ συμβιβασμὸς αὐτὸς, θέλουν ἀποφασισθῆ εἰς ἐπομέ-
 » νην διαπραγματεύσειν μεταξὺ τῶν ὑψηλῶν Δυνάμεων, καὶ
 » τῶν δύο ἀντιφερομένων μερῶν.

» Ἄρθρ. Δ'. Αἱ συμφωνοῦσαι Δυνάμεις ὑποχρεοῦνται νὰ
 » ἐξακολουθήσωσι τὸ σωτήριον ἔργον τῆς εἰρηνεύσεως τῆς
 » Ἑλλάδος ἐπὶ τῶν βάσεων, αἱ ὁποῖαι ἐξετέθησαν εἰς τὰ προη-
 » γούμενα ἄρθρα, καὶ νὰ δώσουν ἄνευ τῆς ἐλαχίστης ἀνα-
 » βολῆς εἰς τοὺς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀντιπροσώπους των
 » ὄλας τὰς ἀναγκαίας ὁδηγίας, διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἤδη
 » ὑπογραφομένης Συνθήκης.

» Ἄρθρ. Ε'. Αἱ συμφωνοῦσαι Δυνάμεις δὲν θέλουν ζητή-
 » σει εἰς αὐτὰς τὰς συμφωνίας ὅποιανδήποτε αὐξήσιν ὀρίων

μανικῆς Πόρτας) δι' ἐνυπογράφου αὐτῶν ἰδιαιτέρας δηλο-

» γῆς, ὁποιοιδήποτε ἐμπορικὸν πλεονέκτημα διὰ τοὺς ὑπη-
 » κούς των, τὸ ὅποιον οἱ ὑπῆκοι ὁποιοιδήποτε ἄλλου ἔθνους
 » νὰ μὴν ἐμποροῦν ἐπίσης ν' ἀπολαύσουν.

» Ἄρθρ. Γ'. Δι' συμφωνίαι τοῦ συμβιβασμοῦ καὶ εἰρήνης,
 » αἱ ὁποῖαι τελευταῖον ἤθελον ἐγκριθῆ μεταξὺ τῶν διαφορο-
 » μένων μερῶν, θέλουν ἀσφαλισθῆ διὰ τῆς ἐγγυήσεως ἐκεί-
 » νων τῶν Δυνάμεων, ἀπὸ τὰς ὑπογραφούσας τὴν παροῦσαν
 » Συνθήκην, αἱ ὁποῖαι ἤθελον κριθῆ ὠφέλιμοι, ἢ ἱκαναὶ νὰ
 » δεχθῶσιν αὐτὴν τὴν ὑποχρέωσιν.

» Τὸ εἶδος τῶν ἀποτελεσμάτων αὐτῆς τῆς ἐγγυήσεως θέ-
 » λει γενεῖ ἀντικείμενον ἐπομένων συμφωνιῶν μεταξὺ τῶν
 » ὑψηλῶν Δυνάμεων.

» Ἄρθρ. Ζ'. Ἡ παροῦσα Συνθήκη θέλει ἐπικυρωθῆ, καὶ αἱ
 » ἐπικυρώσεις θέλουν ἀλλαχθῆ εἰς δύο μῆνας, ἢ ὀλιγώτερον,
 » εἰ δυνατόν.

» Εἰς πίστως τούτων οἱ ἀμοιβαῖοι πληρεξούσιοι ὑπέ-
 » γραψαν, καὶ ἐπεσφράγισαν τὸ παρόν.

» Ἐγράφη ἐν Λονδίῳ· τὴν 6 Ἰουλίου 1827.

ΔΥΔΔΕΪ, ΠΟΛΙΓΝΙΑΚ, ΛΙΕΒΙΝ.

Ἄρθρον συμπληρωτικόν, καὶ μυστικόν.

» Ἐὰν ἡ ὀθωμανικὴ Πόρτα δὲν ἤθελε δεχθῆ ἐντὸς διαστή-
 » ματος ἐνὸς μηνὸς τὴν προβληθησομένην μεσιτείαν, αἱ ὑ-
 » ψηλαὶ συμφωνοῦσαι Δυνάμεις συμβιβάζονται εἰς τὰ ἀκό-
 » λουθα μέτρα. »

» I. Θέλει δηλοποιηθῆ ἀπὸ τοὺς ἐν Κωνσταντινουπόλει
 » ἀντιπροσώπους των εἰς τὴν Πόρταν, ὅτι τὰ δυσάρεστα ἐπα-
 » κολουθα, καὶ τὰ δεινὰ τὰ ὁποῖα δεικνύονται εἰς τὴν φανε-
 » ρὰν Συνθήκην, ὡς ἀχώριστα ἀπὸ τὴν κατάστασιν τῶν
 » πραγμάτων, ἢ ὁποῖα διαρκεῖ εἰς τὴν Ἀνατολὴν κατὰ τὰ

ποιήσεως, τῆς ὁποίας διακοινωθείσης μετὰ τῶν ἐν τῇ Συν-

» τελευταῖα ἐξ ἔτη, καὶ τῆς ὁποίας καταστάσεως τὸ τέλος
 » διὰ τῶν μέσων τὰ ὁποῖα ἠμπορεῖ νὰ μεταχειρισθῆ ἡ ὑψη-
 » λὴ Πόρτα, φαίνεται ἀκόμη μακρὰν, ὑποχρεώνουν τὰς ὑψη-
 » λὰς συμφωνούσας Δυνάμεις νὰ λάβουν ἄμεσα μέτρα προ-
 » σεγγίσεως μετὰ τοὺς Ἕλληνας.

» Πρέπει νὰ ἐννοηθῆ ὅτι αὐτῇ ἡ προσέγγισις θέλει γενῆ
 » διὰ τῆς συστάσεως ἐμπορικῶν σχέσεων μετὰ τοὺς Ἕλληνας,
 » ἀποστελλομένων πρὸς αὐτοὺς ἐπ' αὐτῷ τῷ σκοπῷ, καὶ ἀν-
 » τιπεμπομένων ἐκ μέρους αὐτῶν τῶν Προξένων, καθ' ὅσον
 » καιρὸν ἤθελον ὑπάρχει παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ἀρχαὶ ἀρμόδιαι
 » εἰς τὴν συντήρησιν παρομοίων σχέσεων.

» 2. Ἐὰν ἐν τῷ ῥηθέντι διαστήματι τοῦ ἐνὸς μηνὸς ἡ Πόρ-
 » τα δὲν ἤθελε δεχθῆ τὴν ἀνακωχὴν, τὴν προβαλλομένην εἰς
 » τὸ Ἄ. ἄρθρον τῆς φανερᾶς Συνθήκης, ἢ ἐὰν οἱ Ἕλληνες
 » ἀρνηθῶσι τὴν ἐκτέλεσιν αὐτοῦ τοῦ ἄρθρου, αἱ ὑψηλαὶ συμ-
 » φωνοῦσαι Δυνάμεις δὲν θέλουν δηλώσει εἰς ἐκεῖνο τῶν
 » διαμαχομένων μερῶν, τὸ ὁποῖον ἤθελον ἐπιθυμήσει τὴν
 » ἐξακολούθησιν τῶν ἐχθροπραξιῶν, ἢ καὶ εἰς τὰ δύο μέρη,
 » ἂν ἦναι ἀνάγκη, ὅτι αἱ ῥηθεῖσαι ὑψηλαὶ Δυνάμεις ἔχουν
 » σκοπὸν νὰ βάλουν εἰς πρᾶξιν ὅλα τὰ μέσα τὰ ὁποῖα αἱ
 » περιστάσεις ἠμποροῦν νὰ ὑπαγορεύσουν εἰς τὴν φρόνησιν
 » των, διὰ ν' ἀπολαύσουν τὸ ἄμεσον ἀποτέλεσμα τῆς ἀνα-
 » κωχῆς τὴν ὁποίαν ἐπιθυμοῦν, προλαμβάνουσαι καθ' ὅσον
 » δύνανται κάθε σύγκρουσιν μετὰ τῶν ἀντιφερομένων με-
 » ρῶν· καὶ τῷ ὄντι ἀμέσως μετὰ τὴν ῥηθεῖσαν δήλωσιν αἱ
 » συμφωνοῦσαι ὑψηλαὶ Δυνάμεις θέλουν μεταχειρισθῆ συμ-
 » φώνως ὅλα των τὰ μέσα διὰ τὴν ἐκβέλωσιν τούτου τοῦ
 » σκοποῦ, χωρὶς ὅμως νὰ πάρουν ὅποιονδήποτε μέρος εἰς τὰς
 » μεταξὺ τῶν δύο διαφερομένων μερῶν ἐχθροπραξίας.

» Ἐπομένως αἱ ὑψηλαὶ συμφωνοῦσαι Δυνάμεις, ἀμέσως

Θήκη ἐμπεριεχομένων πρὸς τὸν Ρεῖζ ἐφέντην (1), παρ' αὐτοῦ

• μετὰ τὴν ὑπογραφὴν τοῦ παρόντος συμπληρωτικοῦ καὶ μυστικοῦ ἄρθρου, θέλουσιν πέμψει ὁδηγίας συμπτωματικὰς
• συμφώνως μὲ ὅσα κατὰ πρόβλεψιν ἐσυμφωνήθησαν, πρὸς
• τοὺς Ναυάρχους τοὺς κυβερνοῦντας τοὺς στόλους τῶν εἰς
• τὰς θαλάσσας τῆς Ἀνατολῆς.

• 3. Τελευταῖον ἐὰν ἐναντίον πάσης προσδοκίας αὐτὰ τὰ
• μέτρα δὲν ἤθελον ἀρκέσει εἰς τὸ νὰ κάμουν τὴν ὀθωμανικὴν
• Πόρταν νὰ δεχθῆ τὰ προβλήματα τῶν ὑψηλῶν συμφωνουσῶν
• Δυνάμεων, ἢ ἐὰν πάλιν οἱ Ἕλληνες ἀπορρίψουν τὰς
• ὑπὲρ αὐτῶν συμφωνίας, τὰς γενομένας εἰς τὴν σημερινὴν
• Συνθήκην, αἱ ὑψηλαὶ Δυνάμεις οὐχ ἤττον θέλουσιν ἐξάκκο-
• λουθήσει τὸ ἔργον τῆς εἰρηνοποιήσεως ἐπάνω εἰς τὰς με-
• ταξὺ αὐτῶν συμφωνηθείσας βάσεις, καὶ κατὰ συνέπειαν δί-
• δουν ἀπὸ τοῦ νῦν τὴν ἄδειαν εἰς τοὺς ἀμοιβαίους ἐν Λον-
• δίνῳ ἀντιπροσώπους τῶν νὰ συζητήσουν καὶ προσδιορίσουν
• τὰ μετὰ ταῦτα μέτρα, εἰς τὰ ὅποια ἡμπορεῖ νὰ γείνη χρεία
• νὰ καταφύγουν.

• Τὸ παρὸν συμπληρωτικὸν καὶ μυστικὸν ἄρθρον θέλει
• ἔχει τὴν αὐτὴν ἰσχὺν ὡς ἂν νὰ ἦτον καταχωρημένον κατὰ
• λέξιν εἰς τὴν σημερινὴν Συνθήκην· θέλει δὲ ἐπικυρωθῆ, καὶ
• αἱ ἐπικυρώσεις του θέλουσιν ἀλλαχθῆ συγχρόνως μετὰ τῆς
• τῆς ῥηθείσης Συνθήκης.

• Εἰς πλήρωσιν τούτων οἱ ἀμοιβαῖοι πληρεξούσιοι ὑπέγρα-
• ψαν καὶ ἐσφράγισαν αὐτό.

Ἐγράφη ἐν Λονδίνῳ, τὴν 6 Ἰουλίου 1827.

ΔΥΔΛΕΪ, ΠΟΑΙΓΝΙΑΚ, ΛΙΕΒΙΝ.

(1) Ἡ κατὰ συνέπειαν τῆς ἀνωτέρω συνθήκης τελευταία
• δηλοποίησις τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει τριῶν πρέσβειων πρὸς
• τὸν Ρεῖζ ἐφέντην εἶχε οὕτω·

δὲ πρὸς τὸν Σουλτάνον· ὁ Σουλτάνος ἐξαιτήσας ἐγγράφως τὴν γνώμην τοῦ Διβανίου του, καὶ θεωρήσας τὴν ἐπιμονὴν

Τῷ ἐξοχωτάτῳ Ρεῖζ ἐφέντη·

- » Οἱ ὑπογεγραμμένοι εἶναι διωρισμένοι παρὰ τῶν ἰδίων
 » αὐτῶν Κυβερνήσεων νὰ κάμουν πρὸς τὸν ἐξοχωτάτον Ρεῖζ
 » ἐφέντην τὴν ἐξῆς διακήρυξιν·
- » Ἀπὸ ἐξ ἑτῶν ἕως σήμερον αἱ μεγάλαι Δυνάμεις τῆς
 » Εὐρώπης ἐπροσπάθησαν νὰ καταπείσουν τὴν ὑψηλὴν Πόρ-
 » ταν νὰ εἰρηνοποιήσῃ τὴν Ἑλλάδα, αἱ δὲ προσπάθειά των
 » ἔμειναν ἀτελεσφόρητοι, καὶ ὁ ἐξολοθρευτικὸς πόλεμος πα-
 » ραταβείς μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῶν Ἑλλήνων, ἐπροξένησε
 » τοῦτο μὲν φρικτὴν δυστυχίαν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα, τοῦτο
 » δὲ ζημίας ἀνυποφόρους εἰς ὄλων τῶν ἐθνῶν τὸ ἐμπόριον·
 » ἐντεῦθεν δὲν ἦτον δυνατὸν νὰ πιστεύσῃ τις, ὅτι ἡ τύχη
 » τῆς Ἑλλάδος κρέματα ἐξηρημένως ἀπὸ τὴν ὀθωμανικὴν
 » Πόρταν, ἐπομένως αἱ Δυνάμεις ἐπολλαπλασίασαν τὸν ζῆλόν
 » των, καὶ ἀνενέωσαν τὰς ὁποίας εἶχον κάμει παρακινήσεις,
 » διὰ νὰ καταπείσουν τὴν Πόρταν νὰ τελειώσῃ (μὲ τὴν βοή-
 » θειαν τῆς μεσολαβήσεώς των καὶ μὲ ἀρμόδιον συμβιβασ-
 » σμὸν) πόλεμον, τὸν ὁποῖον τὸ ἴδιον αὐτῆς συμφέρον τὴν
 » ἐπιτάττει νὰ μὴ παρατείνῃ· τόσον δὲ πλέον ἤλπισαν αἱ
 » Δυνάμεις νὰ φθάσουν εἰς εὐτυχέστατον πέρας, ὅσον οἱ Ἑλ-
 » ληνες ἀπέδειξαν εἰς αὐτὸ τὸ διάστημα τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ
 » νὰ συγκατανεύσωσιν· ἀλλ' ἡ ὑψηλὴ Πόρτα παρητήθη ἕως
 » τῶρα τοῦ ν' ἀκούσῃ συμβουλὰς προερχομένας ἀπὸ εἰνοίας
 » καὶ φιλίας αἰσθημάτων. Τούτων οὕτως ἐχόντων, αἱ αὐλαὶ
 » τῆς Γαλλίας, Ἀγγλίας καὶ Ῥωσσίας ἔκριναν χρέος τῶν νὰ
 » ῥυθμίσουν δι' ἰδικῆς Συνθήκης τὴν ὁδόν, τὴν ὁποίαν ἀπε-
 » φάσισαν νὰ βαδίσουν, διὰ νὰ φθάσουν τὸ τέλος πρὸς τὸ
 » ὁποῖον ἀποβλέπουν αἱ εὐχαὶ καὶ τὰ συμφέροντα ὄλων τῶν
 » χριστιανικῶν Δυνάμεων.

αὐτοῦ σύμφωνον μὲ τὸ ἴδιον αὐτοῦ πνεῦμα, ἀνταπέστειλε πρὸς τὸ Διεθάνι του ἀπάντησιν (1), δι' ἧς διεδήλου τὰ ὁποῖα

» Εἰς ἐκτέλεσιν ἐνὸς τῶν κεφαλαίων τῆς Συνθήκης ταύ-
 » της διώρισαν τοὺς ὑπογεγραμμένους νὰ διακηρύξουν εἰς τὴν
 » Κυβέρνησιν τῆς ὑψηλῆς Πόρτας, ὅτι αὐταὶ τῇ προτείνουν
 » ῥητῶς τὴν μεσολάβησιν των μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῶν Ἑλ-
 » λήνων, διὰ νὰ καταπαύσουν τὸν πόλεμον, καὶ νὰ ρυθμίσουν
 » διὰ φιλικῆς διαπραγματεύσεως τὰς σχέσεις, αἵτινες πρέ-
 » πει εἰς τὸ ἐξῆς νὰ ὑπάρχουν μεταξὺ αὐτῶν.

» Ἐτι δὲ ὅτι διὰ νὰ εὐκολύνουν τὴν ἐπιτυχίαν αὐτῆς τῆς
 » μεσολαβήσεως, αὐταὶ προτείνουν εἰς τὴν Κυβέρνησιν τῆς
 » ὑψηλῆς Πόρτας, ἢ ἀναβάλλη δι' ἀνακωχῆς πᾶσαν ἐχθροπρα-
 » ξίαν κατὰ τῶν Ἑλλήνων, πρὸς τοὺς ὁποίους παρομοία πρὸ-
 » τασις ἀπεστάλη ταύτην τὴν ὥραν.

» Ὅτι τέλος πάντων αὐταὶ προσμένουν εἰς προθεσμίαν δε-
 » καπέντε ἡμερῶν νὰ γνωστοποιήσῃ ἡ ὀθωμανικὴ Κυβέρνησις
 » τὰς ὀριστικὰς ἀποφάσεις της.

» Οἱ ὑποφαινόμενοι ἐλπίζουν ὅτι αὐταὶ θέλουν εἶναι σύμφω-
 » νοι μὲ τὰς ἐπιθυμίας τῶν συμμάχων αὐτῶν· εἶναι ὁμοίως
 » χρέος των νὰ μὴ κρύψουν πρὸς τὸν Ρεῖζ' ἐφέντην, ὅτι νέα
 » ἀπάντησις ὑπεκφρευτικὴ (evasive), ἢ ἀπάρεστος ἀπόκρισις,
 » καθὼς καὶ παντελῆς τιωπὴ ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεώς
 » του, θέλει ἀναγκάσει τὰς συμμάχους Αὐλᾶς νὰ προσδρά-
 » μουν εἰς ἐκεῖνα τὰ μέτρα, τὰ ὁποῖα θέλουν κρίνει ὡς δρα-
 » στικώτατα εἰς τὸ νὰ καταπαύσουν κατάστασιν πραγμά-
 » τῶν, ἀποκατασταθεῖσαν ἤδη ἀνάρμοστον μὲ τὰ ἀληθινὰ τῆς
 » Πόρτας συμφέροντα, μὲ τὴν ἀσφάλειαν ἐν γένει τοῦ ἐμπο-
 » ρίου, καὶ μὲ τὴν παντελῆ ἡσυχίαν τῆς Εὐρώπης. »

Τὴν 14 αὐγούστου 1827.

Κ. ΓΚΙΑΜΙΝΩΤΟΣ, ΣΤΑΤΦΟΡΔΟΣ, ΚΑΝΙΓΚ ΡΩ-
 ΒΟΠΙΕΡΟΣ.

είχε φρονήματα ὡς πρὸς τὰς προτάσεις τῶν συμμάχων Αὐ-

(1) Ἡ πρὸς τὸ Διβάνι τοῦ Σουλτάνου ἀπάντησις διελάμβανε τὰ ἐφεξῆς·

» Εἶδομεν τὴν ὁποίαν ἔχετε ἐπιμονὴν εἰς τὴν ἄνομον καὶ
» ἄδικον ἀπόφασιν καὶ ζήτησιν τῶν τριῶν βασιλείων τῆς Εὐ-
» ρώπης περὶ τῶν ἀποστατῶν Ἑλλήνων.

» Ἡμεῖς ἀπὸ μέρους μας ἐξεδώκαμεν τακτικὴν καὶ νόμι-
» μον ἀπόκρισιν κοινῶς εἰς ὅλους τοὺς ἐνταῦθα εὐρισκομέ-
» νους πρέσβεις τὴν 12 ἰουνίου 1827 κατὰ τὸ ἔτος αὐτῶν
» ὡς γνωστὸν τοῖς πᾶσιν.

» Ἐν ᾧ λοιπὸν ἦτον γνωστὴ αὕτη ἡ προκήρυξις, δὲν ἔπρε-
» πε δι' ὅλου νὰ δεχθῆτε τοιαύτην δηλοποίησιν περὶ αὐτῆς
» τῆς ὑποθέσεως· ἅς ἦναι διὰ ποίαν αἰτίαν τέλος πάντων
» δὲν τὴν ἀνεγνώσατε καλῶς, νὰ καταλάβητε, καὶ νὰ ἐνοη-
» σητε καλῶς τὴν πανουργίαν καὶ δολιότητα αὐτῶν; ἡμεῖς
» δὲν ἠμποροῦμεν νὰ ἀποκριθῶμεν εἰς κἀνένα, ὡς περὶ ἀνόμου
» καὶ ἀδίκου ζητήσεώς των, καὶ ὡς πράγματος, τὸ ὁποῖον δὲν
» συγχωρεῖται ἀπὸ τὴν θρησκείαν μας καὶ τὸν μέγαν ἡμῶν Προ-
» φῆτην. Σεῖς δ' ἀφ' οὗ ἀναγνώσητε αὐτὴν δις καὶ τρίς εἰς
» τὴν συνέλευσίν σας, νὰ κρίνετε ὀρθῶς καὶ δικαίως· καὶ
» ὅταν δώσητε ἐγγύησιν ὅτι, ἀφ' οὗ βεβαιωθῶσιν, ἐπικυρω-
» θῶσι καὶ δοθῶσιν ὅλα αὐτὰ, ἡ Εὐρώπη θέλει δώσει εἰς τὸ
» ὀθωμανικὸν ἔθνος τὴν ἀπαιτουμένην ἡσυχίαν, τότε ἀφό-
» βως καθεὶς ἅς παρουσιασθῆ νὰ τὸ ἀναφέρῃ πρὸς ἡμᾶς,
» καὶ θέλομεν ἐπικυρώσει τὴν γνώμην καὶ ἀπόφασιν.

» Πρὸς τοῖς ἄλλοις γνωστὸν ἔστω πρὸς ἐσᾶς καὶ τοῦτο,
» ὅτι ἡ Εὐρώπη δὲν θέλει νὰ ὑπάρχη εἰς τὸν κόσμον Μωα-
» μεθισμός· καὶ μάλιστα αὐτὸ τὸ πονηρὸν καὶ δόλιον ἔθνος
» τῶν Ῥώσσω, τὸ ὁποῖον δὲν ἔλειψεν ἀπὸ τοῦ νὰ φέρῃ σκάν-
» δαλα καὶ ἀνησυχίαν εἰς τὴν βασιλείαν μας, ἐν ᾧ ἄχρι τῆς
» σήμερον ἤρπασε τόπους, πόλεις, καὶ ἄλλα ἀδίκως καὶ πα-

λῶν, καὶ τοὺς ὁποίους ἔτρεφεν ἐναντίους σκοποὺς κατὰ τῶν Ἑλλήνων· καὶ ταῦτα μὲν ἦσαν τὰ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην πρὰ τοῦ Σουλτάνου βουλευόμενα, καὶ κατὰ τοὺς ἰδίους του σκοποὺς ἐνεργούμενα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Πυρπόλησις τοῦ ὀθωμανικοῦ καὶ Αἰγυπτίου στόλου ἐν Ναυαρίνοις παρὰ τῶν στόλων τῶν τριῶν συμμαχῶν Δυνάμεων.

Ἐπὶ δὲ τῇ βράσει τῆς ἐν Βερώνη γενομένης ἀποφάσεως παρὰ τῶν τριῶν μεγάλων Δυνάμεων, κατὰ πρῶτον διαταγέντες ὁ γαλλικὸς καὶ ἀγγλικὸς στόλος, ἐφάνησαν διαπλέοντες εἰς τὰς θαλάσσας τῆς Ἑλλάδος, συγκεείμενοι δὲ, ὁ μὲν ἐκ πλοίων ἕνδεκα, ὁ δὲ ἐξ ὀκτώ· κατόπιν τῶν ὁποίων εἰσέπλευσε καὶ ὁ ῥωσσικὸς, συγκεείμενος καὶ οὗτος ἐκ πλοίων ὀκτώ· ὥστε ἅπας ὁ συμμαχικὸς οὗτος στόλος συνέκειτο ἐκ πλοίων εἰκοσιεπτὰ, Δικρότων, Κορβετῶν, καὶ Βρικίων.

Ὁ δὲ Μεχμέτ Ἄλῆς καὶ ἡ ὀθωμανικὴ Αὐλὴ, μαθόντες τὴν ἀποφασισθεῖσαν τῶν τριῶν Δυνάμεων συμμαχίαν, καὶ τοὺς σκοποὺς αὐτῶν ἀφορῶντας τὸ νὰ καταπαύσουν τὴν μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων καὶ Ὄθωμανῶν αἱματοχυσίαν, καὶ ὅτι ἐπὶ τούτοις διωρίσθη νὰ ἐκπλεύσῃ καὶ ὁ ῥωσσικὸς στόλος διὰ νὰ συνενωθῇ μετὰ τῶν τῆς Ἀγγλίας καὶ Γαλλίας, ὅπου ἔμελλε νὰ

» ραλόγως, ἡμεῖς δὲ παρεβλέψαμεν (μ' ὄλον ὅτι εἴχομεν δί-
 » καιον) μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ καθησυχάσωμεν· πλὴν εἰς
 » μάτην, καθὼς καὶ τώρα ἐσχάτως· ἂν ὅμως ἐξ ἐναντίας μᾶς
 » ἀφίση εἰς τὴν ἡσυχίαν μας, θέλομεν δώσει τέλος αὐτῆς τῆς
 » ὑποθέσεως τῶν ἀποστατῶν Ἑλλήνων ἡσύχως, καὶ ὅπως δυ-
 » νηθῶμεν, ἐπειδὴ καὶ ἡ εὐσπλαγχνία μας εἶναι μεγάλη, καὶ-
 » φυσικὴ εἰς τὸ ὀθωμανικὸν ἔθνος· κρίνατε ὀρθῶς καὶ ἀφό-
 » βως, καὶ παρῆρσιασθητε ἐνώπιον ἡμῶν, ὡς τέκνα ἀγα-
 » πητά.
 Ἰγναίετε. »

γίνῃ τὸ τοῦ πολέμου θέατρον, ἔσπευσαν νὰ καταβάλουν πᾶσαν αὐτῶν τὴν προσπάθειαν καὶ τὰς δυνάμεις ὅλας διὰ τὴν καταστροφὴν τῶν Ἑλλήνων, προετοιμάσαντες νέον στόλον πρὸς κατάκτησιν καὶ καταστροφὴν τῶν νήσων Ἰδρας καὶ Σπετζῶν, ἐπίσης δὲ καὶ πρὸς προμήθειαν νέων τροφῶν καὶ πολεμοφοδίων, ἐπ' ἐλπίδι τοῦ νὰ προεφοδιάσωσι καὶ τὸ Μεσολόγγιον, τὸ Ῥῆον καὶ Ἀντίρριον, τὴν Ναύπακτον, καὶ τὰς Π. Πάτρας, ἐπιταχύνοντες ταῦτα πάντα, ὥστε πρὶν ἢ ἤθελε φθάσωσιν οἱ στόλοι, νὰ λάβωσι πέρασ τὰ σχέδιά των, μεθ' ὧν συνεμπεριλαμβάνετο καὶ ἡ τῆς Ναυπλίας κυρίευσίς ὡς βεβαία κατὰ συνέπειαν (ὡς ἦτον λόγος πολὺς, ὅτι ἐπροσπάθει ὁ Μεχμέτ Ἀλῆς νὰ λάβῃ διὰ προδοσίας καὶ τὸ φρούριον τῆς Ναυπλίας).

Τὴν δὲ τοῦ Μεχμέτ Ἀλῆ καὶ τῆς ὀθωμανικῆς Πόρτας νέαν στρατολογίαν, καὶ τῆς θαλασσίου δυνάμεως τὴν προετοιμασίαν, καθὼς καὶ τοὺς μελετωμένους κατὰ τῶν Ἑλλήνων καταστρεπτικὸς σκοποὺς πληροφορηθεὶς ὁ αὐτοκράτωρ Νικόλαος, διέταξεν ὅτι ἄνευ τινος ἀναβολῆς καὶ μὲ τὸν πλέον ταχύτερον τρόπον νὰ διαταχθῇ ὁ τὸν ῥωσικὸν στόλον διοικῶν κόμης Ἐυδὶν, διὰ νὰ μὴ παραμείνῃ πλέον εἰς τὴν Σικελίαν καὶ τὴν Νεάπολιν (ὅπου ἦτον διατεταγμένος νὰ σταθῇ καὶ νὰ συνεννοηθῇ μετὰ τῶν δύο ἄλλων ναυάρχων, τοῦ Κόδριγκτων καὶ τοῦ Δεριγνῦ), ἀλλὰ πάραυτα νὰ διαπλεύσῃ ἀπὸ τὴν Ζάκυνθον καὶ τοὺς Ναυαρίνους, ὅπου συνεννοούμενος μετὰ τῶν ρηθέντων δύο ναυάρχων, νὰ ἐμποδισθῇ κάθε ἐχθροπραξία τῶν Ὀθωμανῶν· εἰς ὅμως κατὰ τύχην φθάσας εἰς τὰ κατὰ τὴν Μεσσηνίαν μεσημβρινὰ τῆς Πελοποννήσου φρούρια, ὅπου αἱ δυνάμεις τῶν Ὀθωμανῶν ἦσαν συγκεντρωμέναι, δὲν ἤθελεν εὖρη ἐκεῖσε τοὺς στόλους τῶν συμμάχων Δυνάμεων, νὰ μεταχειρισθῇ ὅλα τὰ μέσα πρὸς ἀντίκρουσιν τῶν ὀθωμανικῶν σκοπῶν· ἡ δὲ περὶ τῆς ὁ λόγος διαταγὴ τοῦ αὐτοκράτορος ἀποσταλεῖσα μὲ τὴν μεγαλητέραν βίαν ἐκ τῆς Πετροῦ-

πόλεως εἰς τὸν τῆς Νεαπόλεως πρέσβυν, ἔφθασε πρὸ τῆς ἀφίξεως τοῦ ῥωστικοῦ στόλου, τὴν ὁποίαν ἅμα τῷ λαβεῖν ἀπέστειλεν ὁ πρέσβυς μὲ ἐπίτηδες ἀπεσταλμένον εἰς τὸ Παλέρμιο τῆς Σικελίας, ὅπου ἔμελλε νὰ πρωτοφανῇ ὁ ῥωστικὸς στόλος· μετὰ τρεῖς ἡμέρας δὲ τῆς ἀφίξεως τοῦ κομιστοῦ τῆς διαταγῆς αὐτῆς εἰσπλεύσαντος καὶ τοῦ ῥωστικοῦ στόλου, ἔλαβε τὰς διαταγὰς, καὶ ἄνευ τῆς παραμικρᾶς ἀργοπορίας ἀνεχώρησε πάραυτα διὰ νὰ ἀπέλθῃ εἰς τὸ ὁποῖον διετάττετο μέρος.

Περὶ δὲ τὰς ἀρχὰς ὀκτωβρίου 1827 ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος ῥωστικὸς στόλος φθάσας εἰς ὀλίγων μιλίων διάστημα μακρὰν τῆς Ζακύνθου, εἶδεν ἐν πλοῖον αἰγυπτιακὸν διευθυνόμενον πρὸς τὸ μέρος τῆς Πρεβέζης, καὶ τῶν Π. Πατρῶν· ἐπὶ τούτοις δὲ ὁ ῥωστικὸς ναύαρχος ἤρχησε πάραυτα ἐκεῖσε νὰ θέτῃ εἰς ἐνέργειαν τὰς ὑποίας εἶχε διαταγὰς παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος, καθότι διέταξεν εὐθὺς τὸν διερμηνέα τοῦ ῥωστικοῦ στόλου νὰ ὑπάγῃ μετὰ τοῦ διοικητοῦ τῆς φρεγάτας, ἡ Ἐλένη, εἰς τὸ ῥηθὲν Βρίκιον, διὰ νὰ ἐξετάσῃ πόθεν ἤρχετο, καὶ ποῦ διευθύνετο· ὁ δὲ διοικητὴς τοῦ ὀθωμανικοῦ βρικίου πλησιάσας εἰς τὴν φρεγάταν, καὶ στοχαζόμενος ὅτι ὁ ῥωστικὸς στόλος εἶχεν ἐπιθεωρήσει τὰ φαινόμενα 5 πλοῖα, ὡμολόγησεν ὅτι ὑπάγει νὰ ἐνωθῇ μὲ αὐτὰ διὰ νὰ εἰσέλθουν εἰς τὸν κόλπον τῶν Π. Πατρῶν· τοῦτο πληροφορηθεὶς ὁ ῥωστικὸς ναύαρχος, διέταξε πάραυτα τὸν διοικητὴν τοῦ ὀθωμανικοῦ βρικίου νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τοὺς Ναυαρίνους, καὶ ν' ἀναγγείλῃ εἰς τοὺς ἐκεῖσε ἀρχηγούς του, νὰ μὴ ἀναφανῇ ἄλλοτε πλοῖον μεταφέρον τροφὰς ἢ στρατεύματα, καθότι ἄλλως θέλει καταδιώκεται ὡς ἐχθρικόν· διατάξας ταῦτοχρόνως καὶ τὸν διοικητὴν τῆς φρεγάτας, ἡ Ἐλένη, ν' ἀπέλθῃ μετὰ τοῦ ἀ. διερμηνέως τοῦ στόλου, διὰ νὰ ὑποχρεώσῃ τὰ ῥηθέντα ἄλλα 5 πλοῖα νὰ εἰσέλθουν εἰς τὴν Πρέβεζαν, χωρὶς νὰ ἐξέλθουν πλέον, καθότι θὰ καταδιωχθοῦν, καὶ θὰ πάθουν ὡς ἐχθρικά.

ἄφ' οὗ δὲ ἐκτελέσει ὁ διοικητὴς τῆς φρεγάτας ἡ Ἐλένη τὰ παρὰ τοῦ ῥωσικοῦ ναυάρχου διαταγέντα, αὐτὰ, τότε ἂν ἀπέλθῃ εἰς τὴν Ζάκυνθον ἄνευ τινος βραδύτητος, κάκειθεν δὲ νὰ ἐκπλεύσῃ εἰς τοὺς Ναυαρίνους· καὶ οὕτως ὁ μὲν διοικητὴς τῆς ῥηθείσης φρεγάτας ἐκπληρώσας τὰ χρέη του κατεδίωξε τὰ ὀθωμανικὰ 5 πλοῖα, καὶ ὑπεχρέωσεν αὐτὰ, ὥστε ἐπέστρεψαν εἰς τὴν Πρέβεζαν.

Ἄλλ' ὁ γενναῖος Κόδριγκτων διατελῶν ἐν Ζακύνθῳ, καὶ εἰδοποιηθεὶς διὰ τοῦ Τηλεγράφου τῆς Ζακύνθου, ὅτι ὁ ῥωσικὸς στόλος ἐφάνη διευθυνόμενος ἐκεῖσε, ἐξέπλευσεν εὐθύς, καὶ ἀμφότεροι διέπλεον πρὸς τοὺς Ναυαρίνους, ὅπου συνενωθέντες οἱ τρεῖς ναύαρχοι (τὴν 4 ὀκτωβρίου 1827), ἀπεφάσισαν νὰ εἰδοποιήσωσι τὸν Ἰμπραχὴμ Πασσᾶν διὰ νὰ παύσῃ κάθε ἐχθροπραξίαν κατὰ τῶν Ἑλλήνων, νὰ ἐκπλεύσῃ δὲ τὰς ἐκεῖσε εὐρισκομένας θαλασσίους δυνάμεις του εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν, ἢ εἰς τὴν Σοῦδαν τῆς Κρήτης, καὶ ὁ στόλος του αὐτὸς νὰ συνοδευθῇ διὰ πολεμικῶν πλοίων τῶν τριῶν συμμάχων στόλων· ὁ δὲ Ἰμπραχὴμ Πασσᾶς, ἂν θέλῃ νὰ διαμείνῃ εἰς τὰ Μεσσηνιακὰ φρούρια μέχρι νέας διαταγῆς, ἀλλ' ἐν ὑποχρεώσει τοῦ νὰ μὴ δύναται νὰ πράξῃ τὸ παραμικρὸν ἐχθροπραξίας κίνημα· γράψαντες δὲ ἐπισήμως οἱ ναύαρχοι τὴν εἰδοποίησιν, ἀπέστειλαν αὐτὴν εἰς τὴν Μεθώνη διὰ νὰ κοινοποιηθῇ εἰς τὸν Ἰμπραχὴμ Πασσᾶν διὰ τῶν διερχομένων τῶν, ἢ ἐν ἀπουσίᾳ αὐτοῦ, εἰς τὸν ἐπίτροπόν του· ἀλλ' ἡ θεία Πρόνοια ἀποφασίσασα τὴν τῶν ἐχθρῶν καταστροφὴν, ἐφώτισε τοὺς ἐν Μεθώνῃ διατρίβοντας ἀντιπροσώπους τοῦ Ἰμπραχὴμ Πασσᾶ νὰ μὴ δεχθῶσι τὴν πρὸς αὐτὸν διευθυνομένην παρὰ τῶν ναυάρχων κοινοποίησιν, ἐπὶ λόγῳ, ὅτι ἀγνοοῦσι τὴν διαμονὴν του, καὶ οὕτως οἱ παρὰ τῶν τριῶν ναυάρχων ἀποσταλέντες ἐπέστρεψαν ἄπρακτοι· οἱ δὲ ναύαρχοι ἰδόντες τὸ ῥηθὲν κίνημα τῶν ἐν Μεθώγῃ περὶ τὸν Ἰμπραχὴμ Πασσᾶν, πάραυτα ἀπεφάσισαν νὰ εἰσέλθωσι, καὶ νὰ

ἀγγυρώσωσι τὰ ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν των πλοῖα εἰς τὸ στόμιον τοῦ λιμένος τῶν Ναβαρίνων, διὰ νὰ ἐμποδίσωσι κάθε κίνημα ἐχθρικὸν τοῦ Ἱμπραχήμη.

Τὸ δὲ περὶ τῆς εἰς τὸ στόμιον τοῦ λιμένος εἰσόδου σχεδίου τῶν τριῶν ναυάρχων, εἰς τὸ ὁποῖον προέδρευεν ὁ γενναῖος Κόδριγκτων, ἦτον νὰ εἰσέλθωσιν ἀνὰ τρία κατὰ γραμμὴν, αἱ τρεῖς δηλ. ναυαρχίδες ἔμπροσθεν· ὁ μὲν Κόδριγκτων ἐν τῷ μέσῳ, ὁ δὲ Δεριγνὺ ἐκ δεξιῶν, καὶ ὁ κόμης Ἐἶδιν ἐξ ἀριστερῶν· κατ' αὐτὸν δὲ τὸν τρόπον ν' ἀκολουθήσωσι καὶ τὰ πολεμικὰ πλοῖα, ἀπαριθμούμενα ἅπαντα 27, τὰ δὲ ὀθωμανικὰ 127· ἀφ' οὗ δὲ εἰσῆλθον τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος πλοῖα κατὰ τὸ ρηθὲν σχέδιον, οἱ τρεῖς ναύαρχοι (τὴν 7 ὀκτωβρ.) εἰδοποίησαν τὸν Ταχίρ καπετὰν πασσᾶν τὴν ἀπόφασίν των, ὅτι δηλ. ἐμβαίνουν ὡς φίλοι, διὰ νὰ μὴ ἔγουν οἱ ὀθωμανικοὶ στόλοι καμμίαν παρ' αὐτῶν ὑποψίαν, ἐκτὸς μόνον ἐὰν δοθῇ ἐκ μέρους των παραμικρὰ αἰτία, τότε θέλουν φερθῆ κατ' αὐτῶν μὲ διαφορετικὸν τρόπον, καὶ ὅτι νὰ διατάξῃ καὶ ὁ Ταχίρ Καπετὰν Πασσᾶς ν' ἀποσυρθοῦν τὰ 5 πυρπολικὰ, τὰ ὁποῖα ἦσαν ἀραγμένα εἰς τὸ στόμιον τῶν Ναβαρίνων· ἀλλ' ἐν ᾧ οἱ συμμαχικοὶ στόλοι ἦσαν ἔτοιμοι (τὸ πρωτὶ τῆς 8 ὀκτωβρ.) διὰ νὰ εἰσπλεύσωσιν εἰς τὸν λιμένα τοῦ Νεοκάστρου, ἐπειδὴ παρετήρησαν ὅτι ὄχι μόνον δὲν ἀπέσυραν τὰ ρηθέντα πυρπολικὰ ἀπὸ τὸ στόμιον τοῦ λιμένος, ἀλλ' ἀκόμη σὺν αὐτοῖς ἐτέθη καὶ ὄλος των ὁ στόλος εἰς γραμμὴν πολέμου, τότε διεύθυναν προηγουμένως μίαν Κορβέταν διὰ νὰ εἰδοποιήσῃ καὶ ἐκ δευτέρου τὸν Ταχίρ Πασσᾶν τὸν σκοπὸν τῶν ναυάρχων, καὶ τὴν τῶν τουρκικῶν πυρπολικῶν πλοίων ἀπομάκρυνσιν.

Ἡ διευθυνθεῖσα Κορβέτα εἰσελθοῦσα πρὸ τριῶν ὠρῶν ἀπέστειλε τὴν λέμβον της πρὸς τὸν Ταχίρ Πασσᾶν, ἀλλ' αὐτὸς δὲν ἐφάνη· ὥστε ἐκ τούτου ὁ πλοίαρχος τῆς Κορβέτας διέταξε τὴν ἰδίαν αὐτοῦ λέμβον νὰ πλησιάσῃ εἰς τὰ

πυρπολικά, καὶ νὰ ἐξηγήσῃ τὴν ἐπιθυμίαν τῶν ναυάρχων τότε οἱ ἐν τοῖς πυρπολικοῖς Ὄθωμανοὶ πυροβολήσαντες κατὰ τῆς λέμβου, ἐθανάτωσαν τὸν δεύτερον διερμηνεά, πληγώσαντες καὶ ἕνα ἄλλον· ἐν τῷ μεταξύ δὲ τούτῳ εἰσερχομένων καὶ τῶν συμμαχικῶν στόλων, ἀνήφθη τὸ πῦρ ἀπὸ τὸ φρούριον τοῦ Ναβαρίνου (Νεοκάστρου), καὶ ἀπὸ τὴν νῆσον Σφακτηρίαν κατὰ τῶν συμμαχικῶν πλοίων, ἀπὸ μέρους τῶν ὀπίσθων κἀνὲν ἐχθρικὸν κίνημα δὲν εἶχε γίνεαι μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης. Ἐν τοσοῦτῳ ὁ μὲν ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Κοδριγκτῶνος στόλος ἠγγύρωσε μετὰ ἐν τέταρτον τῆς ὥρας, ὁ δὲ τοῦ γαλλικοῦ στόλου ναύαρχος ἐπιπεσὼν μεταξύ δύο ἐχθρικῶν γραμμῶν, διεκινδύνευσεν ἅμα δὲ ὅτε ἠγγύρωσε καὶ ἡ ῥωσικὴ ναυαρχίς, πάραυτα ἐν ὀθωμανικὸν δίκροτον ἠγγυρωμένον ἀπέναντι τοῦ ἀγγλικοῦ στόλου, ἐπυροβόλησεν ἅπασαν τὴν σειρὰν τῶν τηλεβόλων (κανονίων) του κατὰ τῆς ῥωσικῆς ναυαρχίδος· κατὰ συνέπειαν δὲ αὐτοῦ ἤρχισαν καὶ ἄλλα τέσσαρα, ἅτινα ἦσαν πλησιέστερα, νὰ κανονοβολοῦν κατ' αὐτῆς.

Εἰς τὴν περίστασιν αὐτὴν, ἐν ᾧ πρὸς ὑπεράσπισίν της ἡ ῥωσικὴ ναυαρχίς ἔπρεπε νὰ περιμεῖνῃ τὸ σημεῖον τοῦ ναυάρχου Κοδριγκτῶν, ὡς ἀνωτέρου, ὁ διοικητῆς αὐτῆς Λαζαρόφ χωρὶς νὰ περιμεῖνῃ οὔτε κἀν τὴν ἄδειαν τοῦ ἰδίου του ἀρχηγοῦ, διέταξεν εὐθὺς καὶ ἐπυροβόλησεν κατὰ τῶν ὀθωμανικῶν πλοίων, ἀκολούθως δὲ ἤρχησε πάραυτα καὶ ἡ ἀγγλικὴ ναυαρχίς, καὶ οὕτω τὸ πῦρ ἀνήφθη πανταχόθεν ἄξιον θεᾶς ἦτο νὰ βλέπῃ τις κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν τὰ ἐχθρικὰ πλοῖα μὲ τοὺς ἐν αὐτοῖς νὰ ὑψοῦνται εἰς τὸν ἄερα, τὴν θάλασσαν σχιζομένην καὶ γέμουσαν πτωμάτων, ὥστε ἐφαίνετο ὁ πυθμὴν αὐτῆς, ὅλον τὸν ὀρίζοντα μέχρι τινος μακροῦ διαστήματος καταπεφλογισμένον, τὴν δὲ γῆν καὶ τὰ ὄρη τρέμοντα ἀπὸ τοὺς διαφόρους κρότους, καὶ τὰς ἐκρήξεις, ἡ ἀκούη δὲ τὰς τῶν ἐχθρῶν τρομερωτάτας καὶ ἀκαταπαύστους

κραυγᾶς (1). ἡ δὲ πεισματώδης αὐτὴ ναυμαχία διήρκεσε

(1) (Εἰς τὸ μεταξὺ τῶν 4 σχεδὸν ὥρων διάστημα τῆς μάχης ἐκείνης τὰ πλησιέστερα ὄρη τῶν κατὰ τὴν Μεσσηνίαν φρουρίων ἕως εἰς 4 ὥρων ἀπόστασιν ἐκλονίζοντο, ὡς ἀπὸ τινος μεγίστου σεισμοῦ σειόμενα, ὁ δὲ κρότος τῶν κανονίων ἠκούετο ὡς νὰ ἦτο μιᾶς ὥρας ἡ ἀπόστασις· κατὰ τὰς ὥρας ἐκείνας οἱ κάτοικοι τῶν πέριξ ἐκείνων μερῶν Ἕλληνες ἀναβάντες εἰς τὰ ὑψηλότερα ὄρη, ἐθεώρουν τὸ τρομερὸν ἐκεῖνο πῦρ καὶ τοὺς καπνοὺς ἀναβαίοντας μέχρι τοῦ οὐρανοῦ· τοσοῦτον δὲ κλονισμὸν ἐλάμβανον τὰ ὄρη ἐκεῖνα, ὥστε οἱ ἐπ' αὐτοῖς ἰστούμενοι νομίζοντες ἑαυτοὺς ἐπικινδύνους, καὶ ὑποπτεύοντες μὴπως ἀνεωχθῶσι καὶ καταπίωσιν αὐτοὺς, ἐκραύγαζον· « Ὑψιστε Θεέ, βοήθησον· δὸς νίκην κατὰ τῶν ἐχθρικῶν πλοίων, καὶ διατήρησον ἀβλαβῆ τὰ ἀντιπολεμοῦντα αὐτοῖς χριστιανικὰ πλοῖα.

Ἄξιον δὲ παρατηρήσεως ἦτον ὅτι τὰ κατὰ τὰ μέρη ἐκεῖνα ὄρη τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας ὑπεσεῖοντο ἀδιακόπως)

Οἱ Ἕλληνες ὁμως βεβαιωθέντες τὸν ἀφανισμὸν τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου ἐδέοντο μετὰ δακρύων τοῦ ὑψίστου ὑπὲρ ἐνισχύσεως τῶν τριῶν συμμάχων Δυνάμεων, μὴ ἔχοντες ἄλλο δεῖγμα τῆς εἰς αὐτὰς ὀφειλομένης εὐγνωμοσύνης των.

Ἄλλ' ἐν τούτοις θεωρεῖται ἀναντιρρήτως ὁμολογούμενον ὅτι οἱ Ἕλληνες μεταξὺ τοῦ διαστήματος τῆς ἀποστασίας ὑπέφερον ἄπειρα δεινὰ, ἡ σφραγὶς ὁμως τῆς σωτηρίας των ἐτέθη μετὰ τὴν πυρπόλησιν τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου, τὸ ὅποιον εἰάν δὲν ἐγίνετο, τότε οἱ Ἕλληνες δὲν ἤθελον ἔχει ἀγαθὰ ἀποτελέσματα· εἰάν δὲ πάλιν οἱ Ἕλληνες δὲν ἤθελον φανῆ σταθεροὶ καὶ ἀκλόνητοι, καθ' ὅσον ἐφάνησαν μεταξὺ τῆς διαρκείας τῆς ἀποστασίας των μέχρι τῆς ὥρας ἐκείνης, μ' ὅλον ὅτι ὑπέφερον τόσας κακουγίας ὑστερημένοι ὄντες ὅλων τῶν

τρεῖς ὥρας καὶ τρία τέταρτα, ἥτις κατέπαυσεν ἀφ' ἧς στιγμῆς οἱ μὲν ἐχθροὶ ἔπαυσαν τοῦ νὰ πυροβολοῦν, ἔπαυσαν δὲ καὶ οἱ συμμαχικοὶ στόλοι κατὰ συνέπειαν· ἀλλ' ἐν τοσοῦτον μέχρι τῆς πρωΐας ἀπὸ ὥραν εἰς ὥραν ὑψοῦντο εἰς τὸν ἀέρα τὰ πυρπολούμενα ἐχθρικά δίκροτα, αἱ φεργάται καὶ τὰ λοιπά μ' ὅλα δὲ ταῦτα ἢ περίστασις δὲν ἦτον ὀλίγον δεινὴ καὶ διὰ τοὺς συμμάχους, καθότι τὰ καιόμενα πλοῖα ἦσαν πολλὰ πλησίον, ὥστε εἰς κάθε στιγμὴν ἐπεριμένοντο νὰ κολλήσουν ἀπὸ τὸ ἀπτόμενον πῦρ τῶν ἐχθρικῶν· καὶ τοῦτο δὲν ἤθελε λείπει βέβαια τελευταῖον, καθότι καὶ τὰ συμμαχικὰ πλοῖα εἶχον βλαφθῆ εἰς τοσοῦτον, ὥστε δὲν ἦσαν εἰς κατάστασιν ν' ἀνοίξουν οὔτε τὰ πανιά των διὰ ν' ἀπομακρυνθῶσιν· ἀλλ' ἢ θεία Πρόνοια ἠυδόκησε καὶ κατ' ἐκείνην τὴν νύκτα, καθότι ἐν ᾧ κατὰ πᾶσαν νύκτα ὁ ἀῆρ ἔπνεε (καὶ συνήθως ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον πνέει) ἀπὸ τὸ μέρος τῆς στερεᾶς, τὴν νύκτα ἐκείνην (θεία οἰκονομία) ἔπνεε θαλάσσιος, ὥστε τὰ καιόμενα ἐχθρικά πλοῖα ἀντὶ τοῦ νὰ ἐπιπέσωσιν ἐπάνω εἰς τὰ συμμαχικὰ, ἐξωθούμενα ἀπὸ τὸν θαλάσσιον ἀέρα, ἔσρεφον πρὸς τὴν ξηρὰν, ὅπου ἦσαν ἠγγυρωμένα τὰ ἐχθρικά, καὶ τὰ ἔκαιον.

Τὴν αὐτὴν νύκτα τρεῖς ὥρας μετὰ τὴν ναυμαχίαν, ἐν ᾧ μία τουρκικὴ φεργάτα κανονίων 64, καιομένη ἐπεριπλανᾶ-

ἀπαιτουμένων μέσων, τότε βέβαια καὶ αἱ μεγάλαι τρεῖς Δυνάμεις δὲν ἤθελον ἔχει διδόμενα νὰ τοὺς ὑπερασπίσωσιν· ὥστε ὀφείλεται μὲν δόξα καὶ τιμὴ καὶ εὐγνωμοσύνη αἰώνιος εἰς τὰς εὐεργέτιδας Δυνάμεις, χάρις δὲ καὶ εἰς τὴν σωτηρότητα καὶ καρτερὰν γενναιότητα τῶν Ἑλλήνων, ἥτις θέλει μείνει ὡς ὑπόδειγμα εἰς τοὺς μεταγενεστέρους, διὰ νὰ γνωρίσωσι μὲ ὁποίους κόπους ἀπέκτησαν οἱ προγενέστεροί των τὴν ἐλευθερίαν αὐτῶν ἀπὸ τὴν καταπίεσιν τοῦ ὀθωμανικοῦ ζυγοῦ.

τὸ πλησιάζουσα εἰς τὴν ῥωσικὴν ναυαρχίδα ἕως πιστόλας βολῆς, οἱ δὲ ἐν αὐτῇ ἐπιβᾶται ἐφώναζον ἐξικιτούμενοι βοήθειαν, ὁ ῥωσικὸς ναύαρχος διὰ τὴν ἀποφύγη τὸν μέγαν κίνδυνον, ἄλλως τε δὲ καὶ φιλανθρωπίας χάριν εὐρέθη βεβιασμένος νὰ καθυποβάλλῃ εἰς νέους κινδύνους στρατιώτας τε καὶ ἀξιωματικούς (μεταξὺ τῶν ὁποίων ἦτο καὶ ὁ διερμηνεὺς τοῦ στόλου Ἰω. Παπ. Ῥηγόπουλος, ὡς μὴ γνωρίζοντος ἄλλου τῶν περὶ τὸν ῥωσικὸν στόλον τὴν ὀθωμανικὴν γλῶσσαν).

Ἀπελθόντες δὲ οἱ, περὶ ὧν ὁ λόγος, στρατιῶται καὶ ἀξιωματικοὶ Ῥῶσσοι, οἱ μὲν ἄλλοι διὰ τῶν λέμβων ἐπεχείρησαν νὰ βυθίσωσι τὴν φεργάταν, ὁ δὲ διερμηνεὺς μεθ' ἑνὸς ἀξιωματικοῦ καὶ τινῶν στρατιωτῶν ἀναβάντες εἰς τὴν φεργάταν, μετεβίβασαν τοὺς σωθέντας 180 μόνους, (ἀπὸ 600, οἵτινες ἦσαν ἐντὸς τῆς φεργάτας) μεταξὺ τῶν ὁποίων ἦσαν καὶ πολλοὶ Εὐρωπαῖοι· κατὰ τὴν αὐτὴν δὲ στιγμὴν πλησιάσας εἰς τὸν Παπ. Ῥηγόπουλον Ματθαῖός τις Γαίτας ναύτης Ῥαγουζαῖος, ἀνήγγειλεν αὐτῷ μυστικῶς, ὅτι κάτω εἰς τὰ σκοτεινὰ μέρη τῆς φεργάτας ἦσαν δέσμοι ἀρκετοὶ αἰχμάλωτοι Ἕλληνες, καὶ ὅτι εἰς τὴν πυριταποθήκην ἴσταντο Τοῦρκοι τινὲς δεισιδαίμονες, οἵτινες συνεννοημένοι μετ' ἄλλων τινῶν ἐκ τῶν ἐν τῷ πλοίῳ, ἦσαν ἔτοιμοι νὰ θέσωσι πῦρ εἰς τὴν πυριταποθήκην, ἅμα ὅτε ἤθελον πλησιάσει εἰς κἀνὲν τῶν συμμαχικῶν πλοίων.

Ἀλλὰ μ' ὅλον ὅτι ὁ κίνδυνος αὐτὸς ἦτον μέγας, μ' ὅλα ταῦτα ὁ Ἰω. Παπ. Ῥηγόπουλος, ἐξητήσατο πάραυτα τρεῖς ἀξιωματικούς τῆς φεργάτας συνωδευμένους μὲ πολλὰ φῶτα, παραλαβὼν δὲ καὶ 10 στρατιώτας Ῥῶσσοις, κατέβη μετ' αὐτῶν κάτω, ὅπου εἶδεν ὅλον σχεδὸν τὸ κατάστροφμα σκεπασμένον ἀπὸ σώματα, ἄλλα μὲν νεκρά, καὶ ἄλλα ἡμιθανῆ· ὀδηγηθέντες δὲ κατὰ πρῶτον εἰς τὴν πυριταποθήκην, εὗρον τρεῖς ὀθωμανοὺς ἐτοιμοὺς διὰ νὰ θέσωσι πῦρ εἰς τὴν πυριταποθήκην, τοὺς ὁποίους ἐξαγαγόντες ἐκεῖθεν μὲ λόγους

κολακευτικούς, μετέβησαν ὅπου ἔκειντο οἱ αἰχμάλωτοι· εὐρον δε 22 Ἕλληνας ἔχοντας ἕκαστος αὐτῶν ἓνα τῶν ποδῶν των ἠσφαλισμένον εἰς ἓνα μακρὸ ξύλον τρυπημένον (κούτζουρον κοινῶς, ἢ τομπροῦκι τουρκιστί), οἷτινες ἀναμφιβόλως ἤθελον καῆ, καὶ καταβυθισθῆ ἄλλως· ἦσαν δ' ἐξ αὐτῶν 3 Σπαρτιᾶται, 3 Σάμιοι, 5 ἐκ τῆς νήσου Κυμῆλου, 6 Πελοποννήσιοι, καὶ 5 Στερεοελλαδίται, τοὺς ὁποίους μεταγαγόντες εἰς τὰ ῥωσσικὰ πλοῖα, ἀπέστειλαν ἀκολούθως διὰ τῆς φεργάτας ἡ Κωνσταντίνα εἰς τὴν νῆσον Μῆλον μετὰ καὶ ἄλλων πολλῶν αἰχμαλώτων, τοὺς ὁποίους εἶχον διασώσει ἐκ τῶν Ναβαρίνων· ἀπὸ δὲ τὰ 127 ὀθωμανικὰ πλοῖα ἔμειναν μόνον 48, ἐθανατώθησαν δὲ καὶ ἐπληγώθησαν ἐξ αὐτῶν ἐχθροὶ περίπου τῶν 8,000· ἐκ δὲ τῶν συμμαχικῶν στόλων 720, ἐκτὸς τῶν πληγωμένων.

Τὴν δ' ἐπιούσαν (9 ὀκτωβρίου) ὁ Ταχίρ Καπετὰν Πασσᾶς εἰσελθὼν εἰς τὴν ἀγγλικὴν ναυαρχίδα ἡ Ἀσία, καὶ λαβῶν ἔντευξιν μετὰ τῶν ἀρχιναύαρχων, ἀπέδιδεν ὅλα τὰ λάθη ὡς προκύψαντα ἀπὸ τὸν Ἱμπραχίμ Πασσᾶν· οἱ δὲ ἀρχιναύαρχοι τῷ παρέδωκαν τοὺς διασωθέντας 170 ὀθωμανοὺς ἐκ τοῦ προῤῥηθέντος δικρότου, καὶ ὅλους ὅσους εἶχον διασώσει ἀπὸ τὰς φλόγας τοῦ πυρὸς ὀθωμανοὺς, τοὺς ὁποίους εἶχον εἰς τὰ πλοῖά των, ἐξ ὧν πολλοὶ δὲν εὐχαριστοῦντο ν' ἀπέλθωσι μετὰ τῶν Ὄθωμανῶν, ἐξαιτοῦντες νὰ μένωσιν εἰς τὰ εὐρωπαϊκὰ πλοῖα· ἀλλ' ἡ αἴτησίς των δὲν παρεδέχθη· πολλοὺς δὲ διέσωσαν ταυτόχρονως ἐκ τῶν καταφευγόντων χριστιανῶν, μεθ' ὧν καὶ 17 αἰχμαλώτους, καὶ ὅσους εἶχον παραλάβει ἀπὸ τὸ κάτεργον (τὸ μπάνιον) ἔχοντες ὑπονοίας ἐξ αὐτῶν διαρκούσης τῆς ναυμαχίας, ὥστε καθ' ὅλας τὰς νύκτας ἐφυλάκιζον αὐτοὺς εἰς τὰ σκοτεινὰ μέρη τῶν πλοίων, ἀσφαλίζοντες τοὺς πόδας των εἰς τὸ ῥηθὲν ξύλον.

Μετὰ δὲ τὴν πυρπόλησιν τῶν ἐχθρικῶν στόλων, καὶ τὴν ἐποπεράτωςιν τῶν ἐνδόξων τούτων καὶ φιλανθρώπων κα-

τορθωμάτων, τὰ ὅποια ἐνήργησαν ἐπὶ σωτηρίᾳ καὶ ἐπ' ἀγαθῷ τῆς Ἑλλάδος οἱ ἔνδοξοι τῶν τριῶν μεγάλων συμμάχων Δυναμέων στόλοι, τῶν ὁποίων τὰ περισσότερα πλοῖα ἀνεχώρησαν διὰ νὰ ἐπισκευάσωσι τὰς ἐκ τῆς ναυμαχίας προξενθείσας εἰς αὐτὰ φθοράς, ἐνεκρίθη ἐν τούτοις παρὰ τῶν ναυάρχων τῶν τριῶν μεγάλων Δυναμέων ν' ἀπέλθωσιν ἐν μέρος ἐκ τῶν πολεμικῶν πλοίων καὶ τῶν τριῶν στόλων εἰς τὰ παράλια τῆς Σμύρνης, διὰ νὰ μὴ ἤθελε τύχη καὶ προκύψῃ ἄλλος τις ἀφανισμὸς τῶν χριστιανῶν ἕνεκα τῆς πυρπολήσεως τοῦ ὀθωμανικοῦ στόλου· ὅθεν ἀπέπλευσαν εἰς τὴν Γραμποῦσαν πρὸς καταδίωξιν τῶν πειρατῶν, τοὺς ὁποίους καὶ κατεδίωξαν, κἀκεῖθεν δὲ τὰ μὲν δύο πλοῖα, τὸ γαλλικὸν καὶ τὸ ἀγγλικὸν, ἀπῆλθον εἰς τὸν λιμένα τῆς Σμύρνης, (λήγοντος τοῦ ὀκτωβρίου)· ἡ δὲ ῥωσικὴ φεργάτα ἀπῆλθεν εἰς τὰ Βουρλά διὰ νὰ προμηθεύσῃ ὕδωρ.

Ἐν δὲ τῷ μεταξύ τούτῳ ἀπεστάλη καὶ ἄνθρωπος πρὸς τὸν διοικητὴν τῆς ῥωσικῆς φεργάτας παρὰ τῶν διοικητῶν τοῦ γαλλικοῦ καὶ ἀγγλικοῦ πλοίου, ὅστις εἰδοποιεῖ τὸν ῥωσικὸν τῆς φεργάτας διοικητὴν νὰ μὴ εἰσέλθῃ εἰς τὸν λιμένα τῆς Σμύρνης· ὁ δὲ διοικητὴς τῆς ῥωσικῆς φεργάτας ἀπέστειλε διὰ ξηρᾶς τὸν Παπ. Ῥηγόπουλον πρὸς τὸν Πασσᾶν τῆς Σμύρνης, ὅστις ὕστερον ἀπὸ πολλὰς καὶ διαφόρους συνεντεύξεις, ἔδωκε τὴν ἄδειαν διὰ νὰ εἰσέλθῃ καὶ ἡ ῥωσικὴ φεργάτα εἰς τὸν λιμένα τῆς Σμύρνης. — Καὶ ταῦτα μὲν διέτρεξαν εἰς τὴν ἐν Ναβαρίνοις τῶν ἐχθρικῶν στόλων πυρπόλησιν.

Ὁ δὲ Σουλτάνος πληροφορηθεὶς μὲ μεγίστην του ἀγανάκτησιν τὴν παρὰ τῶν τριῶν συμμάχων Δυναμέων γενομένην ἐν Ναβαρίνοις πυρπόλησιν αὐτὴν τοῦ στόλου του, καὶ τὴν συγκροτηθεῖσαν αὐτόσε φρικτὴν ἐκείνην ναυμαχίαν, ἐξέδωκε διὰ χὰτ σεριφίου (ἰδιογράφου ἐπικυρώσεως) καθ' ὅλον τὸ ὀθωμανικὸν κράτος διακλήρυσιν ἐν εἴδει προτροπῆς, δεικνύων

θὶ αὐτῆς, ὅτι αἱ εὐρωπαϊκαὶ Δυνάμεις, κατ' ἐξοχὴν δὲ ἡ ῥωσικὴ κυβέρνησις, ἐπιθυμεῖ ν' ἀποκαταστήσῃ τὰ ντζαμῖα εἰς ναοὺς χριστιανικοὺς, καὶ νὰ ἐξαφάνισῃ ὀλοσχερῶς τὴν ὀθωμανικὴν ἐξουσίαν, καὶ ὅλον τὸ ἔθνος, προτρέπων δὲ ἅπαντας τοὺς Μουσουλμάνους νὰ ἐφοπλισθῶσιν ὅσοι δυνατοὶ εἰς πόλεμον ἐναντίον τῆς Ῥωσσίας, ἐὰν οὗτος ἤθελε προκύψῃ· καὶ ταῦτα μὲν ἦσαν τὰ παρ' αὐτοῦ ληφθέντα μέτρα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

Ἐσωτερικαὶ ταραχαὶ καὶ ἀκαταστασίαι πολιτικαί, καὶ στρατιωτικαί· — αἱ μεταξὺ τοῦ Φωτομάρα, Θ. Γρίβα, καὶ Ν. Στράτου ἐν Ναυπλίῳ συμβῆσαι μάχαι καὶ ταραχαί.

Μεταξὺ δὲ τῶν παρὰ τῶν ἐχθρῶν προσερχομένων δεινῶν κατὰ τῶν Πελοποννησίων, δὲν ἔλειπον κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην καὶ αἱ ἐσωτερικαὶ ταραχαὶ ἀπὸ τοῦ νὰ καταμαστίζουσαν ἑκάστοτε τὴν Πελοπόννησον, καὶ νὰ γίνωνται παραίτιοι μεγίστης ἀνησυχίας· ἀλλὰ μόνις αὐταὶ ἦσαν ἐν τῷ καταπαύεσθαι, καὶ ἐφάνη ἄλλη ἀνέλπιστος ἀπὸ μέρους τινῶν στρατιωτικῶν, ἧτις καὶ ἐστάθη ἐπαισητοτέρας ζημίας, ἀνησυχίας, καὶ καταδιώξεως πρόξενος εἰς τοὺς Ἕλληνας.

Ἐξωσθέντος τοῦ Πάνου Θ. Κολοκοτρώνη ἐκ τοῦ Ναυπλίου καὶ τοῦ Παλαμηδίου (ὡς ἐξετέθησαν τὰ περὶ τούτου τόμ. β'. τμημ. Θ'. κεφ. Γ'. σελ. 286), διωρίσθη φρούραρχος τοῦ Ναυπλίου ὁ Φωτομάρας Σουλιώτης, ὅστις ἐπὶ τῆς φρουραρχίας του, ὅσον ἐνῆν, ὑπήκουεν εἰς τὰς διαταγὰς τῆς καθεστῶσης ἐλληνικῆς Κυβερνήσεως· ἀφ' οὗ δὲ τὸ Μεσολόγγιον ἐκυριεύθη παρὰ τῶν ἐχθρῶν, οἱ δὲ διασωθέντες Ἕλληνες κατέφυγον σχεδὸν ἅπαντες εἰς τὸ Ναύπλιον, ἐλεεινὰ θεάματα, γυμνοὶ, ἀνυπόδυτοι, ἀπηλπισμένοι, πολλοὶ δὲ καὶ τετραυματισμένοι, ἡ δὲ Κυβέρνησις ἐπεριποιήθη αὐτοὺς καθ' ὅλα, τοὺς παρηγόρησε, καὶ (μ' ὄλην τὴν ἐνυπάρχουσαν τότε χρηματικὴν ἀνέχειαν) τοὺς ἐνέδυσσε, τοὺς ὑπόδησε, χορηγήσασα εἰς

αὐτοὺς καὶ χρήματα, καὶ ἀποκαταστήσασα πολλοὺς ἐξ αὐ-
 τῶν εἰς διαφόρους ὑπηρεσίας (καθὰ ἡ ἐποχὴ ἐκείνη τῇ ἐπέ-
 τρεπεν), οἱ Στερεοελλαδίται ὡς μὴ ἔχοντες ἄλλο κἀνὲν κα-
 ταφύγιον εἰς τὴν πατρίδα των, (κυριευθέντος καὶ τοῦ Μεσο-
 λογγίου, τὸ ὁποῖον μόνον εἶχε μείνει) συνεβουλευθήσαν νὰ
 δράξωσιν εἰς χεῖρας των τὸ Ναύπλιον, ἀλλὰ διὰ ποίους
 λόγους καὶ αἷτια ἀγνοεῖται, ἐπειδὴ ὁμως δὲν εἶχον τὰ πι-
 στὰ εἰς τὸν Φωτομάραν, ὡς Σουλιώτην, καὶ ἐπειδὴ δὲν ἐδύ-
 ναντο νὰ ἐπιτύχωσι τοῦ σκοποῦ των διὰ τὴν κατὰ πρῶτον
 κυρίευσιν τοῦ φρουρίου, προσεκάλεσαν τὸν Θ. Γρίβαν, παροι-
 κοῦντα τότε εἰς Ἰδραν· ἀφ' οὗ δὲ ἤλθεν ὁ Θ. Γρίβας, ὑπε-
 νήργησε μὲ μεγάλην μυστικότητα, καὶ διέφθειρε τοὺς ὑπὸ
 τὴν ὀδηγίαν του φύλακας τῶν ὄχυρῶν (ταπιῶν) τοῦ Παλα-
 μηδίου, μετὰ τὴν διαφθορὰν τῶν ὁποίων, ἦτις διὰ πολλῶν
 ὑποσχέσεων κατωρθώθη, διωρίσθη μία ἐπιτροπὴ ἀπὸ Στε-
 ρεοελλαδίτας, διὰ ν' ἀνέλθῃ εἰς τὸ Παλαμηδίου, καὶ νὰ συ-
 σκεφθῇ περὶ τινων κατεπειγόντων πραγμάτων μετὰ τοῦ Φω-
 τομάρα καὶ τῶν λοιπῶν· ὁ δὲ Φωτομάρας μὴ γνωρίζων τὰ
 διαβούλια, παρεδέχθη τὴν πρότασιν· ἀναβάντων δὲ τῶν ρη-
 θέντων εἰς τὸ Παλαμηδίου, καὶ γενομένης μιᾶς συνεντεύξεως
 μεταξὺ πάντων, ὁ Θ. Γρίβας ἀπελθὼν χάριν περιηγήσεως
 μετὰ τῶν ὀλίγων ἰδικῶν του εἰς τὸ δυνατώτερον ὄχυρον
 (Μπαζιργκιὰν τάπιαν) τοῦ Παλαμηδίου, ἠσφαλίσθη ἐν αὐτῷ
 μετὰ τῶν διαφθαρέντων φυλάκων καὶ τῶν μετ' αὐτοῦ εἰ-
 σελθόντων ὀλίγων· ταῦτοχρόνως δὲ ἀντέστησαν καὶ οἱ ἐκ
 τῶν ἄλλων ὄχυρῶν κατὰ τοῦ φρουράρχου Φωτομάρα, ὅστις
 μείνας μεμονωμένος, κατέβη εἰς τὸν Ἰτζ καλὲ, ἔχων μόνον εἰς
 τὸ μέρος του τὸν Γιαννάκην Στράτον.

Ὁ δὲ Θ. Γρίβας ἔγινε κύριος τοῦ Παλαμηδίου, καὶ πά-
 ραυτα ἔκαμε δοξολογίαν καὶ τελετὴν μὲ κανονοβολισμοὺς
 καὶ τὰ λοιπὰ, διὰ τὴν κυρίευσιν τοῦ Παλαμηδίου· μετ' ὀλί-
 γας δὲ ἡμέρας ἤρχησε νὰ διευθύνῃ τὰς διαταγὰς του πρὸς

τὴν ἐνεστῶσαν Κυβέρνησιν, προσκαλῶν αὐτὴν νὰ ἐφοδιάσῃ τὸ Παλαμῆδιον μὲ διαφόρους καὶ πλουσίας τροφὰς, καὶ ἀπαιτῶν ἐν ταύτῳ νὰ τῷ ἀποστέλλωνται τακτικῶς κατὰ μῆνα μισθοὶ 700 ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν του στρατιωτῶν, ἀνὰ 25 γρόσια εἰς ἕκαστον κατὰ μῆνα· ἐν ᾧ δὲ ἐζήτει ταῦτα παρὰ τῆς Κυβερνήσεως, ἐξῆλθον καὶ διάφοροι στρατιῶται εἰς τὰ πλησιέστερα μέρη νὰ συναῶσι τροφὰς διαφόρων εἰδῶν, ποιμνία ὀλόκληρα αἰγοπροβάτων, βόας ἐργατικούς, ἀγελάδας, κτλ., τὰ ὅποια μετέφερον εἰς τὸ Παλαμῆδιον· ἡ δὲ Κυβέρνησις παρακινήθη ἀπὸ τὰς κραυγὰς καὶ τὰ παράπονα τῶν ὑστερουμένων πολιτῶν διὰ τὰ παρὰ τῶν στρατιωτῶν διαρπαζόμενα, τὸν διέταξεν ἐπισήμως νὰ παύσῃ ἀπὸ τὰς ὁποίας μετῆρχετο καταχρήσεις καὶ καταδρομὰς εἰς τὰ περίξ τοῦ Ναυπλίου, ὑποσχεθεῖσα νὰ δίδῃ καὶ εἰς αὐτὸν ὅσα ἐδίδοντο καὶ εἰς τὸν Φωτομάραν.

Ἄλλ' ὁ Θ. Γρίβας ἰδὼν ὅτι ἡ Κυβέρνησις δὲν ἔπραξε κατὰ τὰς ἀπαιτήσεις του, ἀφ' οὗ ἐπανελάβε καὶ ἐκ δευτέρου καὶ ἐκ τρίτου, καὶ δὲν ἠκούετο, ἀπέκλεισε τὴν πόλιν τοῦ Ναυπλίου, εἰς τρόπον ὥστε δυσκόλως ἐδύνατο πᾶς τις νὰ εἰσέλθῃ ἢ νὰ ἐξέλθῃ τοῦ Ναυπλίου ἐκτὸς ὀλίγων τινῶν· τελευταῖον δὲ ἐκανονοβόλει καὶ τὴν πόλιν, ἔχων διωρισμένον καὶ τὸν αὐτάδελφόν του Σταυρον Γρίβαν ὡς πολιτάρχην τῆς πόλεως Ναυπλίου· ἐπὶ δὲ τούτοις πᾶσιν ἔθετο σκοπὸν νὰ παραλάβῃ εἰς τὴν ἐξουσίαν του καὶ τὸν Ἴτζ καλὲ ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ Φωτομάρα καὶ τοῦ Στράτου, καὶ ὡς ἐκ τούτου ἐγεννήθη ἄλλη ἀνωτέρα διαφωνία καὶ καταδίωξις, ὥστε οἱ μὲν Γριβαῖοι κατέτρεχον τοὺς ἀπὸ τὸ μέρος τοῦ Φωτομάρα καὶ Στράτου ὄντας ἀδυνάτους Ἕλληνας πολιτικούς τε καὶ στρατιωτικούς, ὁ δὲ Φωτομάρας, ὁ Στράτος καὶ οἱ λοιποὶ, κατέτρεχον τοὺς ἀπὸ τὸ μέρος τῶν Γριβαίων· καὶ ὁ μὲν Θ. Γρίβας ἐκανονοβόλει τὸν Ἴτζ καλὲ καὶ τὴν πόλιν, ὁ δὲ Φωτομάρας καὶ ὁ Στράτος ἐκκονοβόλουν τὸ Παλαμῆδιον.

Ὅτε δὲ μία σφαῖρα κανονίου διευθυνθεῖσα ἐκ τοῦ Παλαμηδίου εἰς τὸ Βουλευτικὸν κατὰστημα, συνηγμένων ὄντων τῶν Βουλευτῶν, ἐφόνησε τὸν βουλευτὴν Χρῆστον Γεροθανάσην Ἐπιομερίτην, ἐπλήγωσε δὲ καὶ τὸν βουλευτὴν Γιαννάκην Χ. Πέτρου Ἀσπροποταμίτην, τότε ἡ ἑλληνικὴ Κυβέρνησις μετέβη εἰς τὸ ἐπιθαλάσσιον φρούριον (τὸ Καστέλι) καὶ ἐκεῖσε εἰργάζετο τὰ τῆς ὑπηρεσίας τῆς, μὴ ὑποφέρουσα τὰς καθημερινὰς ἀπαιτήσεις, τὸν ἀπὸ τὸ Παλαμήδιον κανονοβολισμόν, καὶ τὰς γιγνομένας ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τοῦ Ναυπλίου παντοίων εἰδῶν καταχρήσεις· ἀφ' οὗ δὲ ἡ Κυβέρνησις ἀπῆλθεν εἰς τὸ ἐπιθαλάσσιον φρούριον πρὸς διατήρησιν τοῦλάχιστον τῆς ὑπάρξεως καὶ τῆς ἀξιοπρεπείας τῆς, διὰ νὰ φαίνηται ἡ σκιά τῆς καὶ διὰ τὸν ἔξω κόσμον, τότε ἐπηυξήθησαν αἱ ταραχαὶ καὶ αἱ καταδιώξεις κατὰ τῶν ἡσύχων Ἑλλήνων, καὶ ἡ μετὰξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ Φωτομάρα καὶ Στράτου ἀντίκρουσις ἔφθασεν εἰς τὸν ἔσχατον βαθμὸν τῆς· ἀλλ' ἐν τούτοις ὁ Θ. Γρίδας βεβιασμένος ἀπὸ τοὺς ὑπ' αὐτὸν στρατιώτας διὰ νὰ ἐκπληρώσῃ ὅσας εἶχε δώσει ὑποσχέσεις εἰς αὐτούς, καὶ μὴ δυνηθεὶς νὰ καταπαύσῃ τὰς καταχρήσεις των, κατέφυγεν ἔτι μᾶλλον καὶ ὁ ἴδιος εἰς τὸ νὰ φυλακίξῃ διαφόρους πολίτας, διὰ νὰ θεραπεύσῃ ὁπωσοῦν τὴν ἀδιάκοπον ἀπαιτήσιν τῶν στρατιωτῶν του, τοὺς ὁποίους ἀπέστελλε καὶ συνελάμβανόν ἕνα ἕνα ἐκ τῶν πολιτῶν (1), καὶ μεταφέροντές τους εἰς τὸ Παλαμήδιον, τοὺς κατέθλιβον πολυειδῶς διὰ χρήματα.

(1) Μετὰξὺ τῶν εἰς τὸ Παλαμήδιον μετακομισθέντων διαφόρων πολιτῶν μετέφερε καὶ τὸν ἐπίσκοπον Βρασθένης Θεοδώρητον, τὸν ὁποῖον διὰ τὸ ἀρχιερατικὸν του ἀξίωμα δὲν κατέθλιψαν· μετέφερον δὲ καὶ τὸν Γ. Τζόκρη, τὸν ὁποῖον ἐβασάνισαν καὶ κατέθλιψαν ὑπὲρ τὸ δέον, ἀλλὰ μὴ ὑποφέροντες οἱ συγγενεῖς καὶ φίλοι τὴν εἰς τὸν Γ. Τζόκρη γενομένην πρᾶξιν τῶν στρατιωτῶν ἐκείνην κατάθλιψιν, καταθέ-

Μὴ δυνάμενοι δὲ οἱ κάτοικοι τῆς πόλεως Ναυπλίας νὰ ὑποφέρωσι τὰς ἐκ τῶν κανονοβολισμῶν προξενουμένας βλάβας εἰς αὐτοὺς, οἱ πλείονες αὐτῶν μετέβησαν δραπετεύσαντες εἰς τοὺς ἄντικρυ Ἀθηναίους μύλους, καὶ εἰς τὰ ἐλώδη καὶ λοιπὰ μέρη τοῦ Ἄργους καὶ τοῦ Ναυπλίου, ἄλλοι δὲ κατέφυγον εἰς τὸ Ἄστρος, εἰς τὸ Λενίδι, εἰς τὸ Κρανίδι, εἰς τὴν Αἴγιαναν, καὶ ἄλλαχοῦ, ἐγκαταλιπόντες τὴν πόλιν τοῦ Ναυπλίου. Ἐν τοσοῦτῳ ὁ Θ. Γρίβας ἂν καὶ ἤθελε νὰ περιστείλῃ τὴν ὁρμὴν καὶ πὰς ἀδίκους πράξεις τῶν περὶ αὐτὸν στρατιωτῶν, δὲν ἐδύνατο πλέον, διότι ἤθελον τὸν ἐγκαταλείψει· δὲν ἔλειπον δὲ τοῦ νὰ γίνωνται ἐπίσης ἀρπαγαὶ καὶ ἀπὸ τὸ μέρος τῶν περὶ τὸν Φωτομάραν καὶ Στράτον στρατιωτῶν, καὶ παντοῖαι καταχρήσεις· τοιαῦται δὲ καὶ ἄλλαι παρόμοιαι διαρπαγαὶ ἐξηκολούθουν ὅλον ἔν νὰ γίνωνται ἀπὸ τὰ μέσα τοῦ 1826 μέχρι τῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀφίξεως τοῦ Κυβερνήτου Ἰω. Α. Καποδιστρίου (τὸ 1828 Ἰαννουαρίου 6), ἀλλὰ τοιαῦται παρεκτροπαὶ ἐγίνοντο αἰετοτε εἰς παρομοίας ἐποχὰς καὶ περιστάσεις ἀπὸ τε τῶν ἀρχαίων καὶ νεωτέρων Ἑλλήνων.

σαντες χρήματα καὶ συμπληρώσαντες 8,000 τουρκικῶν γροσίων (δραχ. 3500), ἀπήλλαξαν αὐτόν· τότε δὲ ἀπέλυσε καὶ τὸν ἐπίσκοπον Βρεσθίνης.

ΤΜΗΜΑ ΔΕΚΑΤΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Τὰ κατὰ τὴν ἐν Τροίῳ ἔθν. Συνέλευσιν διατρέξαντα. — Τὰ κατὰ τὴν ἔλευσιν τοῦ Κόγχραν καὶ τοῦ Τζούρτζ διορισθέντα παρὰ τῆς ἐν Τροίῳ Συνελεύσεως: — Ἐκλογή τοῦ Ἰωάν. Α. Καποδιστριαίου ὡς Κυβερνήτου τῆς Ἑλλάδος.

Μετὰ δὲ τὴν πτώσιν τοῦ Μεσολογγίου ἐσκέπτοντο οἱ Ἕλληνες πολυειδῶς περὶ τοῦ ἀναποφεύκτου καὶ προφανεστάτου κινδύνου εἰς τὸν ὅποιον ὑπέκειντο, συλλογιζόμενοι πάντοτε τίνι τρόπῳ νὰ ἐπιτύχωσι τὴν σωτηρίαν των· συνερχόμενοι δὲ πολλάκις εἰς ἓν, καὶ συσκεπτόμενοι περὶ τοῦ σπουδαίου τούτου ἀντικειμένου, λαμβάνοντες δὲ ὑπ' ὄψιν τὰ διοριζόμενα κατὰ τὰς διαφορούς ἐποχὰς πρὸς διεύθυνσιν τῶν πραγμάτων ὑποκείμενα ἐθεώρουν, ὅτι μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης δὲν εἶχεν εὐρεθῆ ὁ ἀνθρώπος ἐκεῖνος, ὅστις ἤθελεν εἶσθαι ὁ ἄξιος διὰ νὰ ὀδηγήσῃ τὸ ἔθνος εἰς τὴν σωτηρίαν του, ἀφ' οὗ δὲ ἀνέφερον πολλάκις περὶ παντοίων ὑποκειμένων, τὰ ὅποια δὲν ἐνεκρίθησαν κατάλληλα, τελευταῖον ἔβριπτον ὅλοι τὴν διάθεσιν καὶ τὴν ἀπόφασίν των εἰς τὸν Ἰωάν. Α. Καποδιστριαν, ὡς γνωρίζομένων παρ' ὅλου τοῦ κόσμου τῶν λαμπρῶν κατορθωμάτων του ἐπαξίως τοῦ εὐφημιζομένου παρὰ πάντων ὀνόματός του. Ἐδίδον δὲ πάντως τὴν ψῆφον των εἰς τὸν Καποδιστριαν μᾶλλον, διότι ἦτον Ἕλληνας, διὰ τὸν διορισμὸν τοῦ ὁποίου οὐδέποτε ἐφαντάζοντο οἱ Ἕλληνες ὅτι ἤθελον πειραχθεῖ τὰ συμφέροντα οὐδεμιᾶς τῶν τριῶν Συμμάχων Δυνάμεων.

Διὰ νὰ ἐπιτύχῃ ὁμοῦς ὁ τοιοῦτος σωτήριος τῶν Ἑλλήνων σκοπός, ἐπάναγκες ἦτο τὸ νὰ συμφωνήσωσιν ἅπαντες κοινῇ ψήφῳ ἐπὶ τῷ ἀντικειμένῳ τούτῳ, καὶ νὰ σε-

ρεώσωσι τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος ἐκλογὴν τῶν διὰ μιᾶς συνεννόησεως, ὡς ἐν εἴδει ἐταιρίας, ἥτις νὰ ἐνεργῇ πλαγίως, καὶ μὲ τρόπον τοιοῦτον, ὥστε νὰ μὴ προξενήθῃ καμμία ἀποτυχία εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ Καποδίστρια, καὶ οὕτω συνεγράφη ἐν μυστικὸν ἔγγραφον μὴ ἀναφέρον τὸ ὄνομα τοῦ Καποδιστρίου, τὸ ὁποῖον περιφερόμενον ὑπέγραψαν πολλοὶ τῶν προκρίτων Σπρατιωτικῶν, Πολιτικῶν, ἐμπόρων, τεσσάρων δὲ καὶ ἐκ τῶν Κληρικῶν, τῶν ὁποίων ὅλων ὁ ἀριθμὸς ἀνέβη κατὰ πρῶτον περίπτου τῶν 117, οἵτινες κατήχουν ὅσους καὶ αὐτοὶ ἐνέκρινον, ἢ ἐγνώριζον ὡς συντελεστικὸς πρὸς τὸν προκείμενον σκοπὸν τῶν· τὸ δὲ περὶ οὗ ὁ λόγος ἔγγραφον ἔμεινε πάντοτε μὲ πολλὴν προσοχὴν καὶ μυστικότητά εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Δημητρίου Ταγκοπούλου, φυλαττόμενον παρ' αὐτοῦ.

Ἀπὸ δὲ τῆς ἐποχῆς τοῦ Αὐγούστου (τοῦ 1826 ἔτους) ἐγίνετο λόγος μεταξὺ τῶν πληρεξουσίων τῆς ἐν Ἐπιδαύρῳ συγκροτηθείσης Γ. Ἐθνικῆς Συνελεύσεως, ὅτι ἦτον ἀναγκαιοτάτη κατεπειγόντως ἡ συγκρότησις τῆς ἀνακοπέσεως αὐτῆς Συνελεύσεως ἕνεκα καὶ τῆς πτώσεως τοῦ Μεσολογγίου, καὶ ἐπομένως διὰ νὰ συσκεφθῶσι καὶ ἀποφασίσωσιν οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ ἔθνους, τὰ ἀφορῶντα τὴν σωτηρίαν τῆς πατρίδος, τῆς ὁποίας ὁ κίνδυνος ἡμέρᾳ τῆ ἡμέρᾳ ἠκολούθει νὰ γίνεται ἐπαισθητότερος, ὡς ὑποκείμενος πάντοτε εἰς τὴν πρόσδον τοῦ ἀφανιστικοῦ μέσου διὰ τὴν ὑπέμετρον χρηματικὴν ἀνέχειαν, καὶ διὰ τὰ ἐπαυξάνόμενα ἀπερίγραπτα κατὰ τῶν Ἑλλήνων παρὰ τοῦ Ἱμπραχλήμ. Πασσᾶ δεινά.

Ἀλλ' ἐν τούτοις ἡ Διοικητικὴ τῆς Ἑλλάδος ἐπιτροπὴ σύμφωνος οὔσα μετὰ τῆς Δεκατριμελοῦς ἐπιτροπῆς τῆς Συνελεύσεως, δὲν ἤθελε νὰ ἐκδώσῃ προκήρυξιν περὶ τῆς ἐπαναλήψεως τῶν ἐργασιῶν τῆς Γ. Συνελεύσεως, καὶ μ' ὅλον ὅτι πολλοὶ τῶν πληρεξουσίων ἐπαναληπτικῶς δι' ἄλ-

λεπαλλήλων ἀναφορῶν των καὶ πρὸς τὴν Διοίκησιν, καὶ πρὸς τὴν ἐπιτροπὴν τῆς Συνελεύσεως ἐζήτησαν ἐπιμόνως τὴν ἔκδοσιν τῆς προκηρύξεως αὐτῆς· ἀλλ' ἐπὶ τέλους ὑποπτεύσασαι ὅτι οἱ πληρεξούσιοι ἐδύναντο καὶ ἄνευ τῆς Διοικητικῆς προκηρύξεως νὰ συγκροτήσωσι τὴν Συνέλευσιν κατὰ τὸν ὀκτώβριον (τοῦ αὐτοῦ ἔτους), ἐξέδωκαν τὰς προκηρύξεις διὰ νὰ γίνῃ ἢ συνάθροισις πρῶτον εἰς τὴν Νῆσον Πόρον, καὶ δεύτερον εἰς τὴν Αἴγιναν· διίσχυρισθέντες δὲ οἱ πληρεξούσιοι περὶ τῆς θέσεως ἐκείνης, ὡς περιωρισμένης, ἐζήτησαν τὴν συγκρότησιν τῆς Συνελεύσεως νὰ γίνῃ εἰς ἓν μέρος κατάλληλον (ἐκτὸς τῶν νήσων) ἐπάνω εἰς τὴν Πελοπόννησον, διὰ νὰ εὐκολύνεται ἐλευθερώτερον καὶ εὐκολώτερον ἢ μετάβασις ἐκάστου, καὶ ἐν ταύτῳ νὰ γίνεταί καὶ ἡ προμήθεια τῆς χρήσεως τῶν τροφίμων μὲ περισσοτέραν ἀφθονίαν.

Τούτων οὕτως ἐχόντων, οἱ ἀπὸ τὸ ἀντιπολιτευόμενον μέρος ὄντες πληρεξούσιοι, οἵτινες ἐσκόπευον νὰ ἐνεργήσωσι τὴν ἐκλογὴν τοῦ Καποδιστρίου, ἀπεφάσισαν τὴν Ἑρμιόνην (Καστρί) τόπον τῆς Συνελεύσεως, ἔχοντες εἰς τὸ μέρος των καὶ τὸν ἐπίσκοπον Βρεσθένης Θεοδώρητον, ὅστις ἐλθὼν τότε εἰς τὸ Ναύπλιον, ἔγραψε μυστικὰ πρὸς τὸν Γεώργιον Κουντουριώτην τὸν περὶ Καποδιστρίου σκοπὸν, οὗτος δὲ εὐρέθη σύμφωνος μὲ τὸ πνεῦμα ἐκεῖνο.

Ἀλλὰ μεταξὺ τούτων τόσον ἡ Διοικητικὴ ἐπιτροπὴ, ὅσον καὶ ἡ τῆς Συνελεύσεως ἀπῆλθον εἰς Αἴγιναν, προσκαλεσάμεναι καὶ τοὺς πληρεξουσίουσ διὰ νὰ συνέλθωσιν ἐκεῖσε, τὸ δὲ πλείστον μέρος τῶν φρονούντων τὴν ἐκλογὴν τοῦ Καποδιστρίου πληρεξουσίων συνηθοροίζετο εἰς τὴν Ἑρμιόνην, μ' ὅλας τὰς ἐναντίας προσπαθείας τῶν δύο ἐπιτροπῶν καὶ τὴν βαρύτητα τῶν πολλῶν καὶ διαφορῶν ἐν Αἴγινη συναθροισζόμενων ὑποκειμένων, οἱ δὲ ἐν Ἑρμιόνη συναθροισζόμενοι εἶχον μεθ' ἑαυτῶν τὸν Γ. Κουν-

τουριώτην, τὸν Θ. Κολοκοτρώνην, καὶ πολλοὺς ἄλλους ἐκ τῶν ἐπισήμων τῆς Στερεᾶς καὶ τῶν νήσων.

Συναθροιζομένων δὲ ὅλον ἓν τῶν ἐν Ἐρμιόνη πληρεξουσίων, καὶ πληθυνομένου τοῦ ἀριθμοῦ των, διωρίσθησαν, κατὰ πρῶτον δύο ἐπιτροπαί, μία ἐκ τῶν ἐν Ἐρμιόνη, καὶ μία ἐκ τῶν ἐν Αἰγίνῃ πληρεξουσίων. Συνελθουσῶν δὲ αὐτῶν εἰς ἓν, ἀκούσασα ἡ τῶν ἐν Αἰγίνῃ πληρεξουσίων ἐπιτροπὴ τὸν περὶ ἐκλογῆς τοῦ Καποδιστρίου ἀγαθὸν σκοπὸν τῶν ἐν Ἐρμιόνη πληρεξουσίων, εὐφήμεσε, καὶ ὑπερέπηνεσε τὸν σκοπὸν αὐτὸν καὶ τὴν ἀπόφασιν, καὶ οὕτως ἀπεφασίσθη τῇ ψήφῳ καὶ τῶν δύο ἐπιτροπῶν τρίτος τάπος διὰ τὴν συγκρότησιν τῆς Συνελεύσεως, ἡ Τροιζήν (Δαμαλᾶς), ὅπου συνελθόντων ἀπάντων τῶν πληρεξουσίων, ἐπεκυρώθησαν τὰ λαβόντα ἀρχὴν πρακτικᾶ τῶν ἐν Ἐρμιόνη πληρεξουσίων, ὡς νόμιμα διὰ τὴν βαρύτητα τῆς πλειονοψηφίας, καὶ περὶ πλεόν, διότι κἀτηγήθη ἡ ἀσυμφωνία (μὲ ὅλον ὅτι ἓν μέρος ἐκ τῶν ἐν Αἰγίνῃ συναθροισθέντων πληρεξουσίων δὲν ἐγνώριζον τὸν περὶ ἐκλογῆς τοῦ Καποδιστρίου σκοπὸν, ὡς μὴ φερούσης αὐτῆς καλὴν ἡχὴ εἰς τὰς ἀκοάς των). πάντων δὲ τῶν πληρεξουσίων συνελθόντων ἐν Τροιζήνι, ἐξεδόθη ἡ προκήρυξις διὰ τὴν νομιμότητα τῆς συγκροτηθείσης Συνελεύσεως, εἰδοποιήθη δὲ καὶ τὸ κοινὸν τὴν κατάπαυσιν τῆς διαφωνίας ὅθεν πρῶτον ἐψάλη ἡ συνήθης δοξολογία, καὶ οἱ πληρεξούσιοι ἠσπάσθησαν ἀλλήλους τὸν ἐν Χριστῷ ἀσπασμὸν, δόντες καὶ τὸν ὑπὲρ πατρίδος ὄρκον, καὶ οὕτως ἡ μὲν Συνέλευσις ἀνέλαβε τὴν ἐξακολούθησιν τῶν περαιτέρω ἐργασιῶν καὶ τῶν πρακτικῶν τῆς.

Μεταξὺ δὲ τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς ἔφθασε καὶ ὁ πρὸ πολλοῦ περιμενόμενος Κόγχαν, καὶ ὁ Τζούρτζ, τοὺς ὁποίους οἱ πληρεξούσιοι ὑπεδέχθησαν ὡς οὐρανόθεν καταβάντας, καὶ ὡς αὐτοκλήτως ἐλθόντας διὰ τὰ συναγωνισθῶ-

σιν ἐπ' ἀγαθῷ μετὰ τῶν Ἑλλήνων· καὶ παρὰ μὲν τοῦ Κόγγραν, ὡς εἰς τὰ κατὰ τὴν θάλασσαν ἔχοντος πείραν καὶ ἰκανότητα μεγάλην, παρὰ δὲ τοῦ Τζούρτζ, ὡς εἰς τὰ κατὰ τὴν ξηρὰν ἔχοντος ἀποδεδειγμένην πείραν, ἐλπίζουσα μεγάλας ὠφελείας ἢ Συνέλευσις, οὕτω τὸν μὲν Κόγγραν διώρισεν ἐπισήμως μὲ δῖπλωμα Ἀρχιναύαρχον τῆς θαλασσίου Ἑλληνικῆς δυνάμεως, τὸν δὲ Τσοῦρτζ Ἀρχιστράτηγον τῶν κατὰ ξηρὰν Ἑλληνικῶν στρατευμάτων (1)· μετὰ τὸν διορισμὸν τῶν ὁποίων αὐτῶν δύο ὑποκειμένων, ἡ Συνέλευσις διέταξε νὰ στρατολογήσῃσι διὰ τὰς Ἀθήνας 5,000 Πελοποννήσιοι, ἀρχηγοῦντος ἐν Ἀθήναις τοῦ Καραϊσκάκη, ἐπὶ κεφαλῆς δὲ τῶν Πελοποννησίων διατάγη νὰ ἐκστρατεύσῃ ὁ Γενναῖος μετὰ τῶν ἀρχηγῶν καὶ καπητάνων ἐκάστης ἐπαρχίας (2)· ἡ δὲ στρατολογία τῶν Πελοποννησίων ἔγινε μὲ πολὺν ἐνθουσιασμὸν, ὥστε εἰν δὲν ἤθελε συμβῆ ὁ θάνατος τοῦ Καραϊσκάκη καὶ τοῦ Ἰωάν. Νοταρᾶ, ἤθελον ἐκπληρώσει ἔτι μᾶλλον τὸ χρέος των· ἀλλ' ὁ θάνατος αὐτῶν ὄχι μόνον ἔφερε τὴν διάλυσιν τῶν στρατευμάτων, ἀλλ' ἠφανίσθησαν καὶ τόσοι Ἕλληνες.

Μετὰ δὲ πρώτην καὶ δευτέραν συνεδρίασιν τῆς Συνελεύσεως, καὶ μετὰ τοὺς διορισμοὺς τοῦ Κόγγραν καὶ τοῦ Τσοῦρτζ, ὡς εἴρηται, ἐγένετο λόγος καὶ περὶ ἐκλογῆς τοῦ

(1) Τὰ περὶ τῆς ἐκλογῆς τοῦ Κόγγραν, τοῦ Τζούρτζ, καὶ τοῦ Ἰωάν. Α. Καποδιστρίου ὄρα τόμ. 7 τῶν κατὰ τὴν ἀναγέννησιν τῆς Ἑλλάδος ἐκδοθέντων παρὰ τοῦ Α. Ζ. Μάμουκα Σελ. 103, ἄρθ. 5 τῆς ἐν Τροιζῆνι Συνελεύσεως, καὶ τὴν περὶ τούτου ἀναφορὰν τοῦ Θ. Κολοκοτρώνη.

(2) Ὅρα τὰ περὶ τῆς ἐκστρατείας ταύτης ἐν τῷ 5 τόμῳ τῶν αὐτῶν παρὰ τοῦ Α. Ζ. Μάμουκα ἐκδοθέντων Σελ. 78 ἄρθρ. 7.

Ἰωάν. Α. Καποδιστρίου ὡς Κυβερνήτου τῆς Ἑλλάδος·
 ἀλλὰ μόλις ἤκουσθη ἡ πρώτη ἐκείνη φωνή, καὶ οἱ ὀλίγοι
 ἐκεῖνοι τὴν ἤκουσαν μὲ πολλὴν τῶν δυσαρέσκειαν, τὴν ὁποί-
 αν διὰ τὰ ἐπικαλύψωσιν, ἐπρότειναν ὅτι· « Καλὸν μὲν εἶ-
 » ναι τὸ νὰ ἐκλεχθῆ κυβερνήτης ὁ Καποδίστριας, ἀλλὰ
 « θὰ προξενήσωμεν εἰς τὴν Ἀγγλίαν πολλὴν δυσαρέσκειαν. »
 Πολλὰ δὲ μέλη τῆς Συνελεύσεως, καὶ ἐξαιρέτως ὁ Θ.
 Κολοκοτρώνης, εἶπον· « Τὸν Καποδίστριαν ἐκλέγομεν ὡς
 » Ἕλληνα πραγματικῶς ὄντα· καὶ ὅσον διὰ τὴν Ἀγγλίαν,
 » δὲν εἶναι δίκαιον νὰ φέρῃ κανενὸς εἶδους παράπονα, ἐπει-
 » δὴ χθὲς ἔγιναν δύο ἐκλογαὶ καὶ ἐπίσημοι διορισμοὶ
 » τοῦ Κόγγραν καὶ τοῦ Τσούρτζ εἰς τὰς πλέον λαμπρο-
 » τέρας καὶ δυνατωτέρας θέσεις τῆς Ἑλλάδος, οἷτινες καὶ
 » οἱ δύο αὐτοὶ εἶναι αὐτόχθονες Ἀγγλοὶ, καὶ εἰς τοῦτο
 » τοῦλάχιστον ἔπρεπε νὰ προσέξωμεν, διὰ νὰ μὴ δώσω-
 » μεν τῷ ὄντι δυσαρέσκειαν εἰς τὴν Γαλλίαν καὶ εἰς τὴν
 » Ῥωσσίαν· ἀλλ' ὁ Καποδίστριας εἶναι Ἕλληνα, καὶ λο-
 » γίζεται ὡς ὑπηρέτης τῆς Ῥωσσίας ». Ἐπὶ τούτοις τοῖς
 λόγοις ἐπρότειναν ἄλλην πρότασιν μὲ ἄλλην τινα ἐλπίδα,
 εἰπόντες, « καλὸν εἶναι νὰ πάρωμεν καὶ τὴν γνώμην τοῦ
 » καλοῦ καὶ ἀγαθοῦ καλοθελητοῦ τῆς Ἑλλάδος Κ. Χα-
 » μιλτῶν. » (αὐτὸ δὲ τὸ ἐπρότειναν ἐπ' ἐλπίδι τοῦ νὰ
 προδιατεθῆ ὁ Χαμιλτῶν, διὰ νὰ εἴπῃ, ὅτι δὲν συμφέρει)·
 ὁ δὲ Θ. Κολοκοτρώνης καινῇ ψήφῳ τῆς Συνελεύσεως ἀνα-
 λαβῶν αὐτοθελήτως τὸ βᾶρος, ἀπῆλθε καὶ ὠμίλησε μετὰ
 τοῦ Χαμιλτῶν, ἀναγγείλας τοὺς διορισμοὺς τοῦ Κόγγραν
 καὶ τοῦ Τσούρτζ, προτείνας δὲ σὺν τούτοις καὶ τὸν περὶ
 ἐκλογῆς τοῦ Καποδιστρίου σκοπὸν τῆς Συνελεύσεως, πρὸς
 τὸν ὁποῖον ὁ Χαμιλτῶν, ἀκούσας ὅλας τὰς ὀμιλίαις μὲ
 προσοχὴν, ἀπήντησεν ὅτι, « ἡ ἐκλογή σας εἶναι ἀρίστη,
 » καὶ μὴν ἀργοπορῆτε μήτε κἄν μίαν στιγμὴν. » Ἀλλὰ
 μ' ὄλον ὅτι καὶ ὁ Χαμιλτῶν ἐγνωμοδότησε, πάλιν ἐγέ-

νετο λόγος διὰ νὰ ἐμποδισθῆ ἡ τοῦ Καποδιστρίου ἐκλογή· ἐπειδὴ ὅμως οἱ ἀντιτείνοντες οὗτοι ἦσαν ὀλίγοι, καὶ ἡ ψῆφος τῶν δὲν ὑπερίσχυσεν, ἐνεκρίθη, ὑπερίσχυσάσης τῆς πλειονοψηφίας, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν τῆς ὀλοψηφίας, καὶ ἔγεινε τὸ ψήφισμα τῆς Συνελεύσεως διὰ νὰ κυβερνήσῃ ὁ Καποδίστριας τὴν Ἑλλάδα ἑπτὰ ἔτη· γενομένου δὲ τοῦ διορισμοῦ τούτου καὶ τῆς ἐκλογῆς, ἅπας ὁ ἐν Τροϊζῆνι συναθροισθεὶς λαὸς τῶν Ἑλλήνων ἐδόξασαν τὸν ὑψιστον, φρονούντες ὅτι, μετὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ Κόγγραν, τοῦ Τσοῦρτζ, καὶ τοῦ Ἰωάν. Α. Καποδιστρίου, ἡ Ἑλλὰς ἐλευθεροῦται βέβαια. Οὕτω δὲ ἄνευ τῆς περαιτέρω ἀναβολῆς γενομένων δύο ἀντιγράφων τοῦ ψηφίσματος τῆς ἐκλογῆς, τὸ μὲν ἀπεστάλη διὰ τῆς ἐν Κερκύρα οἰκογενείας του, τὸ δὲ διὰ τῆς Ἀγκόνης, πρὸς τὸν ἐκλεχθέντα Κυβερνήτην τῆς Ἑλλάδος Ἰωάν. Α. Καποδίστριαν (1). Ἡ δὲ ἐθνικὴ τῶν Ἑλλήνων Γ'. Συνέλευσις ἀποπερατώσασα τὰ πρακτικὰ τῆς καὶ τὸ πολίτευμα, δι' οὗ ἔμελλε νὰ κυβερνηθῆ ἡ Ἑλλὰς, διωρίσασα δὲ καὶ διὰ ψηφίσματος τὴν Ἀντικυβερνητικὴν ὀνομασθεῖσαν ἐπιτροπὴν (2) συγκατεστημένην ἀπὸ τρία μέλη, τὸν μὲν Γεώργιον Μαυρομιχάλην πρόεδρον, τὸν δὲ Ἰωάν. Μαρκῆν Μηλαΐτην, καὶ τὸν Ἰωαννοῦλην Νάκου

(1) Ἀπαρδειγμάτιστος ἐστάθη ἡ κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἀγαλλίασις ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ τοῦ Κυβερνήτου τῆς Ἑλλάδος, τὸν ὁποῖον ὡς νὰ ἦτον ἐκεῖ παρὼν ἀνευφήμει τὸ πλῆθος καὶ οἱ πληρεξούσιοι τῆς Συνελεύσεως, κραυγάζοντες
 » Ζήτω! ὁ Κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος.

(2) Ἀφ' οὗ πρῶτον ἔδωκεν ἡ Διοικητικὴ ἐπιτροπὴ τὴν παραίτησίν της ἐγγράφως, ἐν' ἣ εὐφήμιζε τὴν γενομένην ἀπόφασιν τῆς κατὰ τὴν Ἀττικὴν στρατολογίας τοῦ Ἰωάν. Θ. Κολοκοτρώνη κτλ. Περὶ τούτων δὲ ὄρα τόμ. Ζ. τῶν παρὰ τοῦ Α. Ζ. Μάμουκα ἐκδοθέντων Σελ. 137.

μέλη, διὰ νὰ κυβερνώσι τὴν Ἑλλάδα μέχρι τῆς ἐλευσεως τοῦ Κυβερνήτου, ἐπομένως διελύθη.

Ἄλλὰ μ' ὅλην τὴν γενομένην ἐκείνην ἐκλογὴν τοῦ Ἰωάν. Α. Καποδιστρίου ὡς Κυβερνήτου τῆς Ἑλλάδος, μετὰ τὴν διάλυσιν τῆς ἐν Τροιζῆνι Συνελεύσεως, ἡ συμμαχία τῶν ὀλίγων ἐκείνων, οἵτινες καὶ ἐπὶ Συνελεύσεως δὲν ἐπεθύμουν νὰ ἴδωσι τετελειωμένην οὕτω τὴν ἐκλογὴν, ὅχι δι' ἄλλο, εἰμὴ μόνον, διότι ἐρχομένου τοῦ Καποδιστρίου εἰς τὴν Ἑλλάδα, δὲν ἤθελον ἔχει πλέον τὴν ὁποίαν εἶχον κυριαρχίαν καὶ τὴν ἐπιρροὴν εἰς τοὺς λαοὺς τῆς Ἑλλάδος, ἀπέστειλαν ἐν μέρος ἐκ τῶν συνωμοτῶν των, οἵτινες ἀπελθόντες εἰς τὴν Ἐρμιόνην, προσεκάλεσαν κατὰ πρῶτον ἓνα τῶν ἐπισημοτέρων ἀνδρῶν, πρὸς τὸν ὁποῖον ὠμίλησαν, ἐὰν ἦτον δίκαιον νὰ ἔλθῃ εἰς ἄλλος διὰ νὰ παραλάβῃ τὰς κυβερνητικὰς ἡνίας τοῦ ἔθνους, καθ' ἣν ἐποχὴν μάλιστα εἶχε φανῆ καὶ ἐξωτερικῶς καὶ ἐσωτερικῶς ἢ ἐπὶ τὰ κρείττω βελτίωσις τῶν πραγμάτων τῆς Ἑλλάδος· ἐκεῖνος δὲ ἀπήντησεν εἰς αὐτοὺς, ὅτι τί ἐδύνατο νὰ πράξωσιν ἢ νὰ ἐνεργήσωσι πρὸς ἀναίρεσιν; οἱ δὲ ἐκφράσαντες τοὺς σκοποὺς τῶν ἀποστειλάντων αὐτοὺς, τῷ προσέθεσαν συγχρόνως ὅτι, νὰ δυνηθῇ καὶ αὐτὸς νὰ σύρῃ εἰς τὸ μέρος των ὀνομαστί τινὰς τῶν ἐπισήμων, καὶ ὅτι τότε ἤθελον ἐπιτύχει τῶν σκοπῶν των· ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος ἀποδεχθεὶς τὴν γνώμην των, ἔγραψεν ἐπιμόνως πρὸς ἄλλον τινὰ ἐπίσημον, ὅτι ἀπαιτεῖ τοῦτο ἀπὸ τὸ μέρος του τετελειωμένον ἐξ ἀποφάσεως, τὴν δὲ ἐπιστολὴν του ἀπέστειλε μὲ ἀνδρα ἐπίσημον καὶ γνωστὸν, τὴν ὁποίαν ἀναγνοὺς ὁ κομισάμενος, ἀκούσας δὲ καὶ προφορικῶς ὅσα τῷ εἶπεν ὁ κομιστής, ὅτι δηλ. ἦτον ὑποχρεωμένος νὰ τῷ ἀναγγεῖλῃ διὰ νὰ μὴ δώσῃ καμμίαν βάσιν εἰς τὰ ἐμπεριεχόμενα τῆς ἐπιστολῆς, καὶ ὅτι τὸ ψήφισμα τῆς Συνελεύσεως νὰ ἔχῃ τὸ κῦρος του, καθὼς καὶ ἐγένετο, ἔπραξε κατὰ τὰς προφορικὰς τοῦ κομιστοῦ ἐκ-

φράσεις· οί δὲ περὶ τὴν ἐμπόδισιν τῆς ἐλεύσεως τοῦ Καποδιστρίου προσπαθοῦντες ἐφρόνουν ὅτι ἡ ἐπιστολὴ τοῦ ῥηθέντος ἐπισήμου ἀνδρὸς ἔλαβεν αἴσιον ἀποτέλεσμα, ὥστε ἐν μιᾷ τῶν συνεδριάσεων τοῦ Βουλευτικοῦ ἐν Αἰγίνῃ εἰς τῶν ἐκ τῆς σειρᾶς ἐκείνης (βουλευτῆς ὦν) ἐπρότεινεν ὅτι ἡ Ἀντικυβερνητικὴ ἐπιτροπὴ ἔπραξε μεγάλας καταχρήσεις, καὶ ὅτι τὸ βουλευτικὸν Σῶμα ὄφειλε νὰ τὰς ἐξετάσῃ. Ἄλλ' ἡ πρότασις αὕτη ἀπέβλεπε διὰ τὴν κατάργησιν τῆς Ἀντικυβερνητικῆς ἐπιτροπῆς, μετὰ τὴν κατάργησιν τῆς ὁποίας νὰ διορισθῶσι μέλη ἐξ ἐκείνης τῆς σειρᾶς, ὥστε διοριζομένη ἄλλη Ἀντικυβερνητικὴ ἐπιτροπὴ, αὕτη νὰ συγκαλέσῃ εὐθὺς τετάρτην ἐθνικὴν Συνέλευσιν, ἣτις νὰ καταργήσῃ νομίμως καὶ τὴν ἐκλογὴν τοῦ Καποδιστρίου, καθότι ἄλλως πως δὲν ἐδύνατο νὰ γίνῃ.

Ἄλλ' ἐν ᾧ καιρῷ ἐμελετῶντο ταῦτα, ὑπῆγε καὶ ὁ Α. Μαυροκορδάτος εἰς τὴν Αἰγίναν, καὶ συνηνώθη μετὰ τῶν λοιπῶν, διὰ νὰ δυνηθῶσι νὰ ἔχωσι προδιατεθειμένα καὶ ὅσα ἄλλα μέλη ἐκ τοῦ βουλευτικοῦ ἐγνώρίζον ὅτι δὲν εἶναι σύμφωνα μὲ τὸ πνεῦμα ἐκεῖνο, καὶ ἐπὶ τούτῳ κατέβαλον πᾶσαν ἐπιμέλειαν καὶ προσπάθειαν· ἀλλ' ἠπατήθησαν ἀποτυχόντες τῶν ἐλπίδων των. Ἐν τασούτῳ ὁμως φρονοῦντες ἀκόμη ὅτι τὰ πάντα ἤθελον εὐδωθῆ κατ' εὐχὴν των, ἐνήργησαν, ὥστε ἐν ἄλλῃ μιᾷ Συνεδριάσει τοῦ βουλευτικοῦ πάλιν εἰς τῶν βουλευτῶν ἐξ ἐκείνης τῆς σειρᾶς ὦν, ἐπρότεινεν ὅτι, ἡ Ἀντικυβερνητικὴ ἐπιτροπὴ ὄχι μόνον ἔκαμε τρομεράς καταχρήσεις, ἀλλ' ὅτι κατεχρᾶτο καὶ τὰ δίκαια τῆς πατρίδος, (οἷον τῆ, δεῖνα, τὸ δεῖνα, κτλ.) τὸ δὲ βουλευτικὸν Σῶμα, ἀντιπροεδρεύοντος τοῦ ἐπισκόπου Βρεσθῆνης Θεοδωρήτου (προέδρευε δὲ αὐτοῦ ὁ Ν. Ρενιέρης), ἀπήντησεν εὐφύμως μὴ παραδεχθὲν τὴν πρότασιν αὐτὴν, καὶ προτεῖναν ἀντ' αὐτῆς ὅσα ἡ ἐποχὴ ὠδήγει· τότε οἱ ἀντικεί-

μενοι τῇ ἐκλογῇ τοῦ Καποδιστρίου ἐγνώρισαν, ὅτι εἰς μά-
την ἦσαν ὅλα, καὶ ὅτι ἐπὶ ματαίῳ περιέτρεχον τῇ δε κσ-
κεῖσε, γνωρίσαντες ταυτοχρόνως ὅτι καὶ ἡ περὶ ἧς εἴρηται
ἀνωτέρω ἐπιστολὴ τοῦ ἐπισήμου ἐκείνου ἀνδρὸς ἦτο πλαστὴ,
καὶ οὕτως ἀπεμακρύνθησαν ἀφ' ὅσα ἐφαντάζοντο νὰ ἐνερ-
γήσωσιν ἢ νὰ πράξωσι. Καὶ ταῦτα μὲν, καὶ ἄλλα τούτοις
παρόμοια διέτρεχον κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην.

ΚΕΦΆΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Ἐλευσις εἰς τὴν Ἑλλάδα τοῦ Ἰωάν. Α. Καποδιστρίου Κυβερνήτου τῆς
Ἑλλάδος. — Ὑποδοχὴ αὐτοῦ εἰς τὴν νῆσον Αἴγιναν. — Σύστησις τῶν Διοι-
κητικῶν Ἀρχῶν καὶ τῶν Δημογεροντιῶν. — Κατάπαυσις τῶν ταραχῶν καὶ
τῶν δεινῶν τῆς Ἑλλάδος. — Περιορισμὸς τοῦ Ἰπραχμ Πασσᾶ εἰς τὰ Μεσ-
σηνιακὰ φρούρια. — Φυγὴ αὐτοῦ καὶ τῶν στρατευμάτων του ἀπὸ τῆς
Τριπολιτζᾶς καταστροφείσης παρ' αὐτοῦ.

Ὁ δὲ Ἰωάν. Α. Καποδίστριας διατρίβων τότε εἰς τὴν
Ἑλβετίαν, ὅπου ἦτον πολιτογεγραμμένος, λαβὼν τὸ ψηφί-
σμα τῆς ἐν Τθιοιζῆνι ἐθν. Συνελεύσεως, ἀπῆλθε κατὰ πρῶ-
τον εἰς τὴν Αὐλὴν τῆς Ῥωσσίας, εἶτα μετέβη εἰς τὴν τῆς
Ἀγγλίας καὶ τῆς Γαλλίας, ἐξαιτήσας πρῶτον τὴν ἄδειαν
ἐκάστης τῶν βασιλικῶν αὐτῶν Αὐλῶν, ἐὰν παραδέχωνται
τὴν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀφιξίν του, κατὰ τὴν παρά τοῦ ἔθνους
γενομένην ἐκλογὴν, καὶ ἐὰν ἔχωσι σκοπὸν αἰ, περὶ ὧν ὁ
λόγος, Αὐλαί, διὰ νὰ ὑπερασπίσωσι τοὺς Ἕλληνας, οὕτω
νὰ μεταβῇ. Ἀφ' οὗ δὲ ἐνέκριναν αἰ τρεῖς Σύμμαχοι Αὐλαί
τὴν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀφιξίν του, καὶ τῷ ὑπεσχέθησαν κάθε
ὑπεράσπισιν ἀπὸ μέρους των καὶ στρατιωτικῶς καὶ χρημα-
τικῶς, τότε ἔγραψεν εἰς τοὺς Ἕλληνας τὴν ἀπάντησιν τοῦ
ψηφίσματος, ὅτι παρεδέχθη τὴν πρόσκλησιν, καὶ ὅτι ἠτοί-
μαζε τὰ τῆς ὁδοιπορίας του, ἐπευχόμενος νὰ φθάσῃ εἰς τὴν
Ἑλλάδα, καὶ νὰ πατήσῃ ὅσον οὐπω τὸ ἔδαφος αὐτῆς· ἅμα
δὲ ὅτε ἡ ἔγγραφος αὐτῇ τοῦ Κυβερνήτου ἀπάντησις ἐφθα-
σεν εἰς χεῖρας τῶν Ἑλλήνων, ὅτι παρεδέχθη τὴν ἐκλογὴν,

τότε οἱ Ἕλληνες εὐρίσκοντο πλέον ἀνήσυχοι περιμένοντες τὴν ὥραν, πότε νὰ πατήσῃ ὁ Κυβερνήτης τὸ ἔδαφος τῆς πατρίδος. (1)

Κατὰ δὲ τὴν 5 Ἰαννουαρίου (τοῦ 1828 ἔτους) ἔφθασεν εἰς τὸ Ναύπλιον ὁ Κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος, ἐπιβεβηκῶς εἰς φρεγάταν Ἀγγλικὴν ὀνομαζομένην καὶ κυβερνωμένην παρὰ τοῦ Κ. Πλάκερ· ὑποδεχθεῖς δὲ εἰς τὸ Ναύπλιον λαμπρῶς, καὶ διατρίψας ὀλίγας τινὰς ἡμέρας, μετέβη εἰς τὴν Αἴγινα τὴν 12 τοῦ αὐτοῦ μηνός· ἀποβάς δὲ ἐκ τοῦ πλοίου ὑπεδέχθη λαμπρότερον μετ' εὐφημιῶν καὶ ἀναγορεύσεων, δαφνοπατῶν δὲ καὶ συνοδευόμενος παρὰ τοῦ πλήθους τῶν ἐκεῖσε παρευρεθέντων Ἑλλήνων, μετὰ ψυχικῆς ἀγαλλιάσεως ἦλθεν εἰς τὸν ἐν Αἰγίνῃ τῆς Θεοτόκου Ναὸν, ὅπου γενομένης λαμπρᾶς τελετῆς καὶ δοξολογίας εἰς τὸν ὕψιστον, ἔδωκεν ἐνώπιον πάντων τὸν τῆς πίστεως ὄρκον, ὅτε καὶ ὁ διδ. Θεόφιλος Καίρης ἐξεφώνησε λόγον κατ' ἄλληλον.

Μετὰ δὲ τὸ τέλος τῆς λαμπρᾶς ἐκείνης ἱερᾶς τελετῆς (2) καὶ τῆς ὑποδοχῆς, παραλαβὼν τὰς ἡνίας τοῦ Κράτους, ἐξέδωκε κατὰ πρῶτον δύο προκηρύξεις, τὴν μὲν πρὸς τοὺς Ἕλληνας γενικῶς, τὴν δὲ πρὸς τοὺς Δημογέροντας τῶν Ἐπαρχιῶν τῆς Ἑλλάδος (3), δι' ὧν ἐξέφραζε τὰ ὑψηλὰ αἰ-

(1) Ἡ αὐτὴ ἀνησυχία καὶ ὁ παλμὸς τῆς ψυχῆς συνέβη εἰς τοὺς Ἕλληνας πολὺ περισσότερον καθ' ὃν καιρὸν εἰδοποιήθησαν καὶ τὴν αἴτιον ἀναγορεύσειν τοῦ Βασιλέως Ὄθωνος τοῦ Α'.

(2) Τὰ περαιτέρω τῆς ὑποδοχῆς ἐκείνης τοῦ Κυβερνήτου ἴδε εἰς τὴν ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως τοῦ 1828 Ἰαννουαρίου 14, ἀριθ. 4.

(3) Αἱ δύο προκηρύξεις τοῦ Κυβερνήτου διελάμβανον τὰ ἐφεξῆς.

εθήματα μὲ τὰ ὅποια ἔμελλε νὰ κυβερνήσῃ τοὺς Ἕλληνας,
καὶ νὰ καταπαύσῃ τὰ δεινά των.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

Ο ΚΥΒΕΡΝΗΤΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Διακηρύττει πρὸς τοὺς Ἕλληνας.

« Ἐὰν ὁ Θεὸς μεθ' ἡμῶν, οὐδεὶς καθ' ἡμῶν. »

« Τέλος πάντων εἶμαι ἐν μέσῳ ὑμῶν, καὶ διὰ τοῦτο
» ἀποδίδω χάριτας πρὸς τὸν ὑψίστον· ἡ διάχυσις τῆς ψυ-
» χῆς μὲ τὴν ὅποιαν μὲ ὑπεδέχθητε, καὶ τὰ δείγματα τῆς
» ἐμπιστασύνης, μὲ τὰ ὅποια εὐαρεστεῖσθε νὰ μὲ περιστοι-
» χῆτε, νύττων βαθέως τὴν καρδίαν μου, καὶ δὲν βλέπω
» τὴν στιγμὴν νὰ σᾶς δώσω ὅλον ὀλόκληρον τὸ μέτρον τῆς
» ἀφοσιώσεως, καὶ τῆς εὐγνωμοσύνης μου.

» Θέλετε τὸ λάβει ἐλπίζω εὐθύς, ἀφ' οὗ οἱ ἀντιπρόσω-
» ποί σας νομίμως κατασταθέντες εἰς ἐθνικὴν Συνέλευσιν,
» θέλουν γνωρίσει τὰς διακοινώσεις τὰς ὁποίας ὀφείλω νὰ
» κάμω πρὸς αὐτοὺς.

» Τότε θέλετε ἐμπορέσει νὰ βεβαιωθῆτε, ὅτι τὰ ταξειδιὰ
» μου, ὡς καὶ αἱ προσπάθειά μου ἀπὸ τὸν μᾶϊον μῆνα εἰ-
» χον μόνον καὶ ἐξαίρετον σκοπὸν νὰ ἐξάξουν τὴν ἀγαπη-
» τὴν μας πατρίδα ἀπὸ τὴν ὀλεθρίαν μονήρη θέσιν, εἰς τὴν
» ὅποιαν εἰσέτι εὐρίσκεται, νὰ τὴν καταστήσουν, ὥστε ν' ἀ-
» πολαύῃ χωρὶς ἀργοπορίαν τὰ ἀγαθὰ, ὅσα τὴν ὑπόσχεται
» ὁ ἀ. παράγραφος τοῦ προσθέτου ἄρθρου τῆς ἐν Δρονδίῳ
» Συνθήκης τῶν 6 Ἰουλίου τοῦ παρελθόντος ἔτους, καὶ νὰ
» τὴν προμηθεύουν ἀκόμη χρηματικὰ μέσα ἐκ μέρους ὅλων
» ἀνεξαιρέτως τῶν Δυνάμεων, αἵτινες ὑπέγραψαν τὴν Συν-
» θήκην αὐτήν.

» Δι' τιμαὶ τῆς 12 (24) τοῦ παρόντος μηνὸς ἔχουσαι ἀν-

Ἐσύστησε δὲ ἀκολούθως τὸ Πανελλήνιον, συγχείμενον ἐκ

- τικεῖμενον τὴν σημαίαν σας, καὶ τὴν καθιέρωσιν τῆς νέας
- κυβερνήσεώς σας, θέλουσιν ὅπως ἐνθαρρύνει νὰ πιστεύσητε
- μετ' ἐμοῦ, ὅτι, ἐὰν ὁ ἀνωτέρω σκοπὸς δὲν κατορθώθῃ
- ἀκόμι, θέλει κατορθωθῇ τὴν στιγμὴν, καθ' ἣν ἡ ἐσωτερικὴ
- διοίκησις ἰσχύουσα μόνον διὰ τῶν νόμων, θέλει δυναθῆ
- νὰ σας διασώσῃ ἀπὸ τὴν φρικτὴν ἐναρχίαν, καὶ οὕτω
- βαθμυθὸν νὰ σας ὀδηγήσῃ εἰς τὴν πρόοδον τῆς ἐθνικῆς
- καὶ πολιτικῆς ἀναγνωρίσεώς σας· τότε μόνον θέλετε δυναθῆ
- ν' ἀποδώσῃτε εἰς τοὺς Συμμάχους Μονάρχας τὰ δι' αὐτοὺς
- ἀπαραίτητα ἐνέχειρα, ὥστε νὰ μὴ ἀμφιβάλλουν πλέον περὶ
- τῆς ὁδοῦ, τὴν ὁποίαν θέλετε γνωρίσει, καὶ δυναθῆ νὰ ὀδεύ-
- σῃτε πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν σωτηρίων σκοπῶν, αἵτινες
- ἐγέννησαν τὴν πράξιν τῆς 6 Ἰουλίου, καὶ τὴν εἰς αἰῶνα
- ἀξιωμανημόνευτον ἡμέραν τῆς 8 (20) ὀκτωβρίου.

- » Πρὶν τούτου δὲν ἔχετε τὸ δίκαιον νὰ ἐλπύσητε τὰς ὁ-
- ποίας ὑπὲρ ὑμῶν ἐπεκαλέσθην βοηθείας, οὔτε καμμίαν
- ἄλλην συνδρομὴν, διὰ νὰ δυναθῆτε νὰ εὔρητε τὰ μέσα,
- νὰ εἰσάξητε τὴν ἐσωτερικὴν εὐταξίαν, καὶ νὰ φυλάξητε
- τὴν ὑπόληψίν σας εἰς τὸν ἔξω κόσμον.

- » Ταῦτα συλλογιζόμενος αἰσθάνομαι ζωηρὰν θλίψιν, ὅτι
- ἡ ἐν Τροιζῆνι ἐθνικὴ Συνέλευσις δὲν ἐφωδίασε τὴν βουλήν
- μὲ ἀποχρώσας δυνάμεις, διὰ νὰ ἔχῃ τὴν ἐξουσίαν ν' ἀ-
- κυρώσῃ τὰ μέτρα, ἅτινα ἡ κοινὴ σωτηρία ἀποκαθιστᾷ εἰς
- τὸ ἐξῆς ἐξ ἀνάγκης κατεπειγούσης ἀπαραίτητα.

- » Νέα ἐθνικὴ Συνέλευσις δὲν ἔμπορεῖ νὰ συνέλθῃ παν-
- τελῶς πρὸ τοῦ ἀπριλίου μηνός. Ἄλλ' ἐν τῷ μεταξύ τούτῳ
- ἐξακολοθοῦσα ἢ ἐνεστῶσα κρίσις, ἔμπορεῖ νὰ μηδενώσῃ
- ὅλας τὰς ἐλπίδας σας, καὶ ν' ἀποστερήσῃ τοὺς καρπούς
- τῶν ὑπὲρ τοῦ ἀγῶνός ἀπείρων θυσιῶν ἀγῶνος, τὸν ὁποῖ-
- ον μὲ τοσαύτην ἀνδρείαν καὶ καρτερίαν ὑπεστηρίζατε.

τῶν ἐκλεκτῶν καὶ προὔχόντων τοῦ ἔθνους, διορίσας ἐπομέ-

• Πειπεισμένος μὲ πόσῃ ἀνυπομονησίαν ἐπιθυμεῖτε νὰ
 » τρυγήσητε τοὺς καρποὺς τῶν θυσιῶν τούτων, καὶ νὰ πι-
 » στώσητε τὴν προσδοκίαν τῶν Συμμάχων Δυνάμεων, ὡς
 » καὶ τὴν ὑπὲρ ὑμῶν πρόνοιαν μὲ τὴν ὁποίαν ὁ χριστιανι-
 » κὸς καὶ πολιτικὸς Κόσμος σᾶς τιμᾷ, ἀποφασίζω νὰ σᾶς
 » προμηθεύσω τὸ κατ' ἐμὲ μόνον μέσον πρὸς τὸν σκοπὸν,
 » συγκαλῶν ἔθνικὴν Συνέλευσιν τὸν ἀπρίλιον μῆνα, καὶ ἔως
 » τῆς συγκροτήσεως αὐτῆς δεχόμενος σύστημα προσωρινῆς
 » Κυβερνήσεως, θεμελιωμένον ἐν τοσοῦτῳ ἐπάνω εἰς τὰς
 » βάσεις τῶν πράξεων τῆς Ἐπιδαύρου, τοῦ Ἄστρους, καὶ
 » τῆς Τροιζῆνος.

» Δὲν ἐδέχθη μ' ὅλα ταῦτα τὸ σύστημα τοῦτο, εἰμὴ
 » ἀφ' οὗ ἔλαβα τὴν γνώμην τῆς βουλῆς, καὶ τῶν μεταξὺ
 » σας πλέον φωτισμένων ἀπὸ τὰ φῶτα τῆς πείρας· οὔτε
 » βάλλω τοῦτο εἰς ἐκτέλεσιν χωρὶς τῆς συμπράξεως τοῦ
 » ἑνὸς καὶ τοῦ ἄλλου, καὶ μάλιστα ἐκείνων, οἵτινες διὰ τῶν
 » ψήφων τῶν ἐπαρχιῶν τῆς ἐπικρατείας ἀνέβησαν ἤδη εἰς
 » τὸν ἔντιμον βαθμὸν τῆς πρώτης ἀρχῆς, ἢ τῆς Ἀντιπρο-
 » σωπείας τοῦ ἔθνους.

» Κοινωνοῦντες μετ' ἐμοῦ, θέλετε μεθεῖξει τῶν ἀγώνων
 » καὶ τοῦ ὑπευθύνου μου· περὶ τούτων δὲ, θέλει κρίνει ἡ ἔθνι-
 » κὴ Συνέλευσις.

» Ὅλη ὀλόκληρος ἡ ζωὴ μου, τὸ δημόσιον στάδιον τὸ
 » ὁποῖον διέτρεξα πλέον τῶν τριάκοντα χρόνων, ἡ εὐνοια
 » τὴν ὁποίαν ἐντεῦθεν ἀπήλαυσα εἰς πολλοὺς τῆς Εὐρώπης
 » τόπους σᾶς προμηνύουν, ὅτι ὁ μόνος σκοπὸς τῆς ἀποφά-
 » σέως μου ταύτης εἶναι νὰ καταταχθῆτε τέλος ὑπὸ τὴν
 » αἰγίδα τῶν νόμων, καὶ νὰ διαφυλαχθῆτε ἀπὸ τὰς ὀλεθρί-
 » οὺς συνεπείας κυβερνήσεως αὐθαιρέτου.

Ἐν Αἰγίνῃ τὴν 20 ἰαννουαρίου 1828.

Ὁ Κυβερνήτης

I. A. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ.

νως καὶ διοικητὰς ἢ ἐκτάκτους ἐπιτρόπους καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν τῶν ἐπαρχιῶν τοῦ Κράτους, συστήσας πάραυτα καὶ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ

Ο ΚΥΒΕΡΝΗΤΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Πρὸς τοὺς δημογέροντας τῶν ἐπαρχιῶν τῆς ἐπικρατείας.

» Μὲ πλήρη πεποίθησιν εἰς τὴν θεῖαν βοήθειαν ἰδοὺ ἀνα-
 » δέχομαι τὰς ἡνίας τῆς ἐθνικῆς κυβερνήσεως, τὰς ὁποίας
 » αὐτὸ τὸ ἔθνος μὲ ἐνεπιστεύθη, καὶ ἀφοσιούμενος εἰς τὴν ἐκ-
 » πλήρωσιν τῶν ἱερῶν χρεῶν μου, προτίθεμαι μόνον καὶ κύ-
 » ριον σκοπὸν τὴν σωτηρίαν καὶ εὐδαιμονίαν τῆς φίλης Πα-
 » τρίδος.

» Κάνεις δὲν ἀμφιβάλλει, ὅτι τῶν νόμων ἡ πραγματικὴ
 » ἐνέργεια εἶναι τὸ μόνον, τὸ ὁποῖον θέλει φέρει τὴν ἐσωτε-
 » ρικὴν εὐταξίαν, καὶ ἐν ταύτῳ θέλει προμηθεύσει εἰς τὸ ἔθνος
 » τὴν ἐσωτερικὴν ὑπόληψιν· ἀπαιτεῖται λοιπὸν ἀπὸ τὸ μέ-
 » ρος ὅλων ὑμῶν ἀμετάτρεπτος ἀφοσίωσις εἰς τοὺς νόμους,
 » καὶ ἐνθερμος προσπάθεια εἰς τὴν δραστήριον καὶ ἀκριβῆ
 » ἐκτέλεσιν τῶν διαταγῶν τῆς Κυβερνήσεως.

» Εἶμαι πεπεισμένος εἰς τὸ φιλόπονον καὶ φιλοπάτριόν
 » σας, καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἀμφιβάλλω, ὅτι ὡς φέροντες τὸ
 » πρόσωπον τῶν λαῶν, θέλετε σπεύσει νὰ ἐμπνεύσητε εἰς
 » ἅπαντας τὴν πρὸς τοὺς νόμους ὑποταγὴν, τὴν πειθαρχίαν,
 » καὶ τὴν πρὸς ἀλλήλους ὁμόνοιαν.

» Ὁ ἐπισυναπτόμενος κανονισμὸς θέλει ἀποτελεῖ τὸ σύ-
 » στημα τῆς προσωρινῆς κυβερνήσεως, μέχρις οὗ συγκροτη-
 » θῆ ἡ ἐθνικὴ Συνέλευσις κατὰ τὸ πνεῦμα τῆς ἡδὴ ἐκδοθεί-
 » σης διακηρύξεως, ἀντίτυπα τῶν ὁποίων ἐγκλείονται διὰ
 » νὰ δημοσιευθῶσιν εἰς ὅλην τὴν περιοχὴν. »

Ἐν Αἰγίνῃ τὴν 20 ἰαννουαρίου 1828.

Ὁ Κυβερνήτης

Ι. Α. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ.

τὰς Γραμματείας, καὶ ἀποκαταστήσας πλήρη τὸν κυβερνητικὸν κλάδον (1), καταστήσας δὲ τὰ πάντα ἐν τάξει (2), ἐκυβέρνα τὸ ἔθνος τῶν Ἑλλήνων, προοδεύων ἡμέρᾳ τῇ ἡμέρᾳ εἰς τὰς δημοσίους ἐργασίας του ἀόκνως.

Ἐν τούτοις ὁ Ἱμπραχὴμ Πασσᾶς ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ 1827 ὀκτωβρίου 7, μετὰ τὴν πυρπόλησιν τοῦ ὀθωμανικοῦ

(1) Ἴδε ἅπαντα τὰ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης εἰς τὴν ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως τοῦ 1828 ἰαννουαρίου 14, ἀριθμ. 4 κατὰ συνέχειαν· τὰ δὲ χρέη τοῦ Πανελληνίου, καθὼς καὶ τὸν διορισμὸν αὐτοῦ, ἴδε ἀρ. 6 ἰαν. 20, 1828 τῆς αὐτῆς ἐφημερ.

(2) Ὁ Καποδίστριας ἦλθε μὲν ἐφωδιασμένος ἀπ' ὀλίγα χρήματα συνεισφορῶν καὶ βασιλικῶν βοηθημάτων, ἔχων καὶ ἰδιά του ὀλίγα· ἀλλὰ τί ἤθελον ἐξαρκέσει αὐτὰ εἰς ἓνα ἀρτισύστατον καὶ ἐπομένως δυστυχῆ λαὸν τῆς Ἑλλάδος; Ὁ Καποδίστριας ἦλθε χωρὶς νὰ φέρῃ πλησίον του μήτε πέντε στρατιώτας· ἦλθε μόνον συνωδευμένος μὲ τὰς γνώσεις του, μὲ τὴν πολυπείριαν, καὶ τὴν πρὸς τὸ ὑποκείμενόν του σωζομένην ὑπόληψιν, καὶ ὡς τοιοῦτος μετ' οὐ πολὺ ἐσύστησε καὶ χρηματιστικὴν τράπεζαν, προσκαλῶν τοὺς Ἕλληνας νὰ δανείσωσιν αὐτὴν μ' ὅσα ἕκαστος ἠδύνατο, εἰς τὴν ὁποίαν πολλοὶ Ἕλληνες μ' ὅλα τὰ δεινὰ καὶ τὴν δυστυχίαν των συνεισέφερον καὶ ὑπὲρ τὴν δυνάμιν των ἕκαστος, τὰ ὁποῖα μετ' οὐ πολὺ ἐπεστράφησαν εἰς τοὺς πλειοτέρους, πολλὰ δὲ ὀλίγοι ἔμειναν ἐπὶ τῶν ἡμερῶν του νὰ λαμβάνωσιν· εἶναι δὲ ἄξιον παρατηρήσεως, πῶς ὁ Κυβερνήτης Καποδίστριας ἠδυνήθη διὰ μιᾶς νὰ καθησυχάσῃ καὶ θεραπεύσῃ τὰ πάντα ἐξαιρέτως δὲ τὸ χρηματικόν, ὥστε ἀπὸ μίαν ἀπαραδειγματιστον ἀνέχειαν, τῆς ὁποίας τὰ ἀποτελέσματα ἤθελον εἶσθαι ὀλέθρια, ἐντὸς ὀλίγου ἔλαβεν ἀρχὴν ἢ χρηματικὴ κυκλοφορία καθ' ὅλον τὸ κράτος μὲ πολλὴν ἀφθονίαν, ἐκ διαμέτρου διαφέρουσαν ἀπὸ τὴν τῶν ἄλλων ἐποχῶν.

στόλου ἐν Ναβαρίνοις, ἔπαυσεν ὅσον ἐνῆν τὰς ἐναντίον τῶν Πελοποννησίων καταδρομὰς καὶ καταδιώξεις του, διότι εἶχε καταντήσει εἰς ἰδιαιτέραν ἀπελπισίαν, μάλιστα περιμένων νὰ ἴδῃ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ ὁποίου ἐξέδωκεν ὁ Σουλτάνος Χάτι Σεριφίου· παρὰ πᾶσαν δὲ ἐλπίδα πληροφορηθεὶς ὅτι ἔφθασεν εἰς τὸ Ναύπλιον ὁ Κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος Ἰ. Α. Καποδίστριας (τὴν 5 ἰαννουαρίου 1828), καὶ γνωρίζων καλῶς τὸ, ποῖος ἦτον ὁ Καποδίστριας, δὲν ἐδύνατο νὰ πεισθῆ, ἐὰν τῷ ὄντι ἦτον ἀληθῆς ἢ δοθεῖσα αὐτῇ εἶδησις περὶ τούτου, ἥτις τὸν ἐξέπληξεν ὅχι ὀλίγον· πληροφορηθεὶς δὲ μετὰ βεβαιότητος, ὅτι ἀληθῶς ἔφθασεν εἰς τὴν Ἑλλάδα ὁ Καποδίστριας, ἔλαβεν εὐθὺς μέτρον, καὶ τότε ἐγνώρισε βεβαίως, ὅτι δὲν θέλει διαμένει πλέον εἰς τὴν Ἑλλάδα· ὅθεν τὴν 5 καὶ 6 φεβρουαρίου (1828) κατεδάφισε τὸ περιτείχισμα καὶ τὰ ὄχυρά τῆς πόλεως Τριπολιτζᾶς, κατεपुरπόλησε δὲ καὶ κατέστρεψεν ὅλας τὰς ἐν αὐτῇ οἰκίας, κατὰ τὴν ἔγγραφον ἔκθεσιν τὴν ὁποίαν ἔπεμψαν τότε εἰς τὴν Ἑλληνικὴν κυβέρνησιν οἱ εἰς τὰ περίξ τῆς Τριπολιτζᾶς παρευρεθέντες Ἕλληνες (1).

(1) Ἡ περὶ τῆς ὁ λόγος ἔκθεσις εἶχεν οὕτω·

Πρὸς τὸν ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν γραμματέα τῆς ἐπικρατείας.

» Εἰς τὰς 6 τοῦ τρέχοντος φεβρουαρίου ἦλθε πρὸς τὸ ἐσπέρας ἡ ἐμπροσθοφυλακὴ τοῦ Ἰμπραχὴμ ἀπὸ τὰ φρούρια τῆς Μεσσηνίας εἰς τὴν Τριπολιτζάν· εἰς δὲ τὰς 7 ἦλθε καὶ ὁ ἴδιος· ἅμα ἔφθασε, μετὰ δύο ὥρας ἔλαβε τὸν πέλεκυν εἰς τὰς χεῖρας, καὶ ὡς μαινόμενος πρῶτος αὐτὸς ὤρμησεν εἰς ἕν μέρος τοῦ φρουρίου συνεπομένων καὶ πολλῶν στρατιωτῶν, καὶ ἐκρήμνισεν ἐν μέρος κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν· ἀποστείλας δὲ κατέβασεν ἀπὸ τὴν ὀνομαζομένην θύραν τοῦ Ναυπλίου τὴν ἐπ' αὐτῆς γεγραμμένην πλάκα τοῦ κτίτο-

Καταστρέψας δὲ τὴν Τριπολιτζάν ὀλοκλήρως, καὶ μετα-
 θὰς κατ' εὐθείαν εἰς τὰ Μεσσηνιακὰ φρούρια, κατέπαυσε πλέεν
 τοῦ νὰ περιέρχεται καταπατῶν καὶ λεηλατῶν τὰς ἐπαρχίας
 τῆς Πελοποννήσου· περιωρίσθη δὲ ἐκεῖσε, μόνον ἕως εἰς τὰς
 II. Πάτρας περιερχόμενος, καὶ ἐπιστρέφων χωρὶς τινος πα-

» ρος, εἰς δὲ τὰς 10 ἀνεχώρησε διὰ τὰ φρούρια ὁ Σουλεϊμάν
 » μπέης μ' ὄλην τὴν πρώτην φρουρὰν καὶ τοὺς αἰχμαλώ-
 » τούς· ὁ δὲ Ἰμπραχήμης μείνας εἰς Τριπολιτζάν μὲ τὸν κα-
 » λήτερον στρατὸν, τὸν ὁποῖον ἔφερεν ἐκ τῶν φρουρίων τῆς
 » Μεσσηνίας, ὄντα περίπου τῶν 8,000, ἐξ ὧν αἱ τρεῖς ἰπ-
 » πικόν, ἀπὸ τὰς 10 τοῦ μηνὸς ἕως τὰς 15 ἔβαλεν ὄλην τὴν
 » προθυμίαν νὰ καταστρέψῃ ἐκ θεμελίων ὄλον τὸν περίβολον
 » τοῦ τείχους καὶ ν' ἀναποδογυρίσῃ δι' ὑπονόμων τὰς ἐπάλξεις,
 » τὰ ντζαμιά, ἐκκλησίας, ξενοδοχεῖα, καὶ λοιπὰ δημό-
 » σια κτήρια· εἰς τόσῃν δὲ μανίαν ἤλθεν, ὥστε καὶ τὰς βρύ-
 » σεις καὶ δύο ἐκκλησίας ἐξω τῆς πόλεως θολωτὰς (τὴν τοῦ
 » ἁγίου Νικολάου, καὶ τῆς ἁγίας Βαρβάρας) δι' ὑπονόμων
 » ἀνέστρεψε, καὶ καθ' ὅλας αὐτὰς τὰς ἡμέρας ἔκαιε σπορά-
 » δην καὶ οἰκίας· κρημνίζων δὲ μέρος τοῦ φρουρίου, τὰς
 » οἰκίας καὶ λοιπὰ, τὰ κατεδάφισε μετ' ἤχου τῶν τυμπά-
 » νων, καὶ μετὰ τὸν χαλασμὸν αὐτῶν ἔκαμε τὴν συνήθη
 » προσευχὴν πρὸς τὸν Μωάμεθ, πυροβολοῦντες ἐν ταύτῳ καὶ
 » μὲ τουφέκια· εἰς τὰς 16 περὶ τὰς δύο ὥρας τῆς ἡμέρας
 » ἔβαλε φωτιάν εἰς ὅλας τὰς ἐναπολειφθείσας οἰκίας, καὶ
 » ἀνεχώρησεν εἰς τὰ Μεσσηνιακὰ φρούρια, ἀφήσας ἀκατά-
 » στρεπτον μόνην τὴν ἐν Τριπολιτζᾷ πύλην τοῦ Λεονταρίου
 » ἀπὸ τὴν ὁποίαν καὶ ἐξῆλθε μεθ' ὅλου τοῦ στρατοῦ του,
 » (τὴν πρόληψιν αὐτὴν, δι' ἣν ἐγκατέλιπεν ὁ Ἰμπραχήμης
 » ἀκατάστρεπτον τὴν πύλην τοῦ Λεονταρίου, αὐτὸς μόνος
 » γνωρίζει)· ὑποκρυφθέντες δὲ περὶ τὰς 2,000 ἰππεῖς ἔσω-
 » θεν τῆς πόλεως, καὶ ἐξῶθεν εἰς τὰ κοιλώματα τῆς πεδιά-

ραμικρᾶς ἐνοχλήσεως τῶν Ἑλλήνων, ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἐλευθέρως ἠγόραζε καὶ τὰ τρόφιμα, ἀλλὰ πληρώνων πάντοτε αὐτὰ μὲ μετρίας τιμᾶς.

» ὅς, ἠχμαλώτισαν περὶ τοὺς 80 ὄλους χωρικούς, ἐξ ὧν
 » καὶ τινὰς γυναῖκας, οἱ ὁποῖοι ἔτρεξαν προθύμως εἰς τὴν
 » πόλιν, καὶ οὕτως ὑπῆγε καὶ τὸ ἐναπολειφθὲν τοῦτο στρα-
 » τευμα κατὰ τὰ Μεσσηνιακὰ φρουρία· ἐμβήκαμεν λοιπὸν
 » κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην καὶ ἴδομεν τὴν ἀθλίαν πόλιν ὡς
 » ἄλλην Τρωάδα, δυσώδη καὶ ἀκάθαρτον, ἐβριμμένους κατὰ
 » γῆς τοὺς τοίχους τῶν οἰκιῶν, ἐκτὸς ἐκείνων αἱ ὁποῖαι ἐκάη-
 » σαν τὴν ὑστέραν ἡμέραν· τὰ πάντα ἕνα κυκεῶνα, καὶ συ-
 » φερτῶν ἀκαθαρσιῶν, καὶ τὸ περιεργώτερον ὅτι εἰς πολλὰ
 » μέρη εἶχον καὶ ἄλας διεσπαρμένον· μόνος ἕνας οἰκίσκος
 » κατὰ τοῦ Ναυπλίου τὴν θύραν ἐνὸς πτωχοῦ ἀγωγιάτου ἐσώ-
 » θη, διότι δὲν ἐπίασεν ἡ φωτιά, καὶ ἕνα κατώγειον ἐνὸς οἴ-
 » κου· σώζονται καὶ τὰ λουτρὰ τῆς ὥρας καὶ τοῦ Τεφτέρ
 » Κεχαγιᾶ, ὀλίγαι κάμαραι τῶν ξενοδοχείων, καὶ τινὰ τῶν
 » ἐξωθεν τοῦ ἀγίου Βασιλείου ἐργαστηρίων, καὶ τὸ διδασκα-
 » λεῖον, τὸ ὁποῖον εἶναι ἔμπροσθεν τοῦ ἀγίου Δημητρίου·
 » κανόνια εὑρέθησαν εἰς τὰ ἐρείπια τοῦ μεγάλου κανονοστα-
 » σίου σῶα 5 ὄρειχάλκινα, καὶ 1 σιδηροῦν, καὶ τὰ λοιπὰ κα-
 » τακομματιασμένα· κάμμία ἄλλη ὕλη, ἢ εἶδος δὲν εὑρέθη
 » μέχρι βελόνης.

» Ὁ ἀνδρεῖος Κορέλλας (ἀπὸ τῆς Καρυταίνης χωρίον
 » Ἀρκουδόρευμα) ἀναγκασμένος καὶ πνέων ἐκδίκησιν, ὥρ-
 » μησε κατὰ τοῦ Ἰμπραχήμη, καὶ τὸν ἐκτύπησεν, ἐπειδὴ
 » ἐν ᾧ ἤρχετο αὐτὸς ἐκ τῶν φρουρίων πρὸς τὸ μέρος τοῦ
 » Νησίου, ὁ γενναῖος Κορέλλας ἔστειλε τοὺς στρατιώτας του
 » εἰς ἐνέδραν καὶ τοῦ ἤρπασαν 15 μουλάρια, καὶ ἐλθόντες μὲ
 » τὴν ἰδίαν προθυμίαν νὰ κάμουν τὸ ἴδιον καὶ εἰς τῆς Τζακῶνας
 » τὸ χάνι, ἐζωγρήθησαν καὶ ἀπεκεφαλίσθησαν 8· κατὰ τὴν ἐκ

Κατὰ δὲ τὸν μᾶϊον τοῦ 1828, τρεῖς χιλιάδες περίπου ἐνὸς ἀποσπάσματος ἐκ τῶν ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν του στρατευμάτων οἱ ἐπιλεκτώτεροι, ἰδόντες τὴν ἀδυναμίαν τοῦ Ἰμπραχήμη, ὄντες δὲ καὶ περιωρισμένοι ἀπὸ τροφᾶς καὶ ἄλλα, ἀνεχώρησαν διὰ τὰς πατρίδας των· εἰς μάτην δὲ ἐπροσπάθησε νὰ τοὺς ἐμποδίσῃ ὁ Ἰμπραχήμης διὰ τῆς βίας τῶν ὄπλων του, ὥστε συνεκροτήθη καὶ μάχη μεταξύ των παρὰ τὸν ποταμὸν τῆς Τριφυλίας ὑπὸ τοὺς πρόποδας τοῦ τμήματος Σουλιμᾶ, καθότι αὐτοὶ Γκέκιδες ὄντες καὶ Ἄλβανοί, κατηφάνισαν πολλοὺς Ἄραβας, καὶ προώδευσαν διὰ τὴν εἰς τὴν πατρίδα των ἀναχώρησίν των ἀποφασιστικῶς, συνεννοηθέντες μετὰ τοῦ Κυβερνήτου τῆς Ἑλλάδος, ὅστις ἐνέκρινε τὴν ἀπὸ τὰ κεντρικὰ μέρη τῆς Πελοποννήσου διαβάσιν των, διατάξας τὸν ἑκτακτον ἐπίτροπον Ἀρκαδίας Ἀλ. Βλαχόπουλον καὶ τὸν ἀρχηγὸν Θ. Κολοκοτρώνην νὰ λάβωσι προηγουμένως παρ' αὐτῶν ὅσους Ἕλληνας καὶ Ἑλληνίδας ἔφερον μεθ' ἑαυτῶν αἰχμαλώτους, τοὺς ὁποίους παραδώσαντες κατὰ τὰς συν-

» Τριπολιτζᾶς λοιπὸν ἀναχώρησίν του, τοῦ ἕκαμαν ἀκροβολισμὸν εἰς τὸ Βαλτέτζι, ὥστε εἰν εἰσάζετο ἕνεκα τούτου νὰ διορίσῃ τὸ εἰς Τρίπολιν ἐνεδρεῦον ἵππικὸν νὰ ἔλθῃ πρὸς βοήθειάν του, ἤθελε πιάσει πολλοὺς ἀθῶους, οἵτινες ἔτρεξαν εἰς τὴν πόλιν ἀμέσως, διὰ νὰ προκαταλάβουν τὰς ἰδιοκτησίας των ἀπὸ τὴν πυρκαϊάν.

» Κρημνίσαντες δὲ τὸ τεῖχος, μετὰ τὴν προσευχὴν των, ἐφώναξαν ἑλληνικᾶ, διὰ νὰ τοὺς ἀκούσουν οἱ εἰς τὰς ἀκρωρείας Ἕλληνες·

« Καὶ τὸ Ἀνάπλι εἶθε οὕτω »

» Τοιαῦτα εἶναι τὰ μνημεῖα τὰ ὁποῖα ὁ θηριώδης οὗτος βάρβαρος ἀφίνει εἰς τὴν γῆν, τὴν ὁποίαν εἰς μάτην ἠγωνίσθη τρία ἔτη, ἐλπίζων νὰ κατεξουσιάσῃ. »

Οἱ παρευρεθέντες Ἕλληνες εἰς τὰ περίεξ Τριπολιτζᾶς.

θήκας (1), συνοδευθέντες δὲ κατὰ τὴν διαταγὴν τοῦ Κυβερνήτου ἀπὸ Ἑλλήνας, μετέβησαν εἰς τὴν Βοστίτζαν, καὶ καίθην διευθύνθησαν εἰς τὴν Στερεὰν Ἑλλάδα· ἀλλὰ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν ἀπὸ διαφόρους αἰτίας ἀπωλέσθησαν μέχρι τῆς εἰς τὴν Βοστίτζαν μεταβάσεώς των.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

Ἐλευσι; τῶν παρὰ τοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως ἀποσταλέντων Ἀρχιερέων εἰς τὴν Πελοπόννησον κατ' αἴτησιν τῆς ὀθωμανικῆς Πόρτας. — ἀποκατάστασις τῆς κυβερνητικῆς σειρᾶς τοῦ Κυβερνήτου. — ἐκρηγῆς πολέμου μεταξὺ Ῥωσσίας καὶ Τουρκίας τὸ 1828.

Κατὰ δὲ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν (περὶ τὸν Μάϊον τοῦ 1828) ἦλθον εἰς τὰ Μεσσηνιακὰ φρούρια καὶ οἱ διὰ προσταγῆς τοῦ Σουλτάνου, παρὰ τοῦ Πατριάρχου καὶ τῆς ἱερᾶς Συνόδου τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀπασταλέντες τέσσαρες ἀρχιερεῖς, ὁ Νικαίας, ὁ Χαλκηδόνος, ὁ Λαρίσσης, καὶ ὁ Ἰωαννίνων, σὺν αὐτοῖς δὲ καὶ ὁ μέγας Πρωτοσύγκελλος τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας, ἐπὶ σκοπῷ τοῦ νὰ καθοδηγήσωσι τοὺς λαοὺς τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν ὑποταγὴν τοῦ Σουλτάνου· οἵτινες λαβόντες ἔντευξιν μετὰ τοῦ Ἱμπραχὴμ Πασσᾶ, καὶ ὀδηγηθέντες παρ' αὐτοῦ εἰς τὰ περαιτέρω, διευθύνθησαν εἰς τὴν Λακεδαίμονα διασπεύροντες καθ' ὁδὸν τοὺς λόγους τῆς ὑποταγῆς εἰς τοὺς Ἑλλήνας, καίθην δὲ μετέβησαν εἰς τὴν Τριπολιτζάν, ὅπου ὁ ἔκτακτος ἐπίτροπος Ἀλ. Βλαχόπουλος δὲν τοῖς ἐπέτρεψε τὴν εἰς τὴν πόλιν εἴσοδόν των, ἀλλ' ἀπέστειλε πρὸς αὐ-

(1) Ἡ παραλαβὴ τῶν αἰχμαλώτων ἔγινεν εἰς τὴν Βρωμοσέλαν τοῦ κάμπου τῆς Καρυταίνης, ὅτε παρελήφθη καὶ ἡ Χριστίνα θυγάτηρ τοῦ Πάνου Ἀναγνωστοπούλου ἐκ Νεμνίτζης, διὰ τὴν ὁποίαν ὁ ἔχων αὐτὴν ὀθωμανὸς ἔχυσε ποταμῆδόν δάκρυα.

τούς τὸν γραμματέα τῆς ἐκτάκτου ἐπιτροπείας Δ. Κ. Βυζάντιον, ὅστις τοῖς διώρισε τόπον ἐπίτηδες ἔξωθεν τῆς ὀνομαζομένης Πύλης τοῦ Ναυπλίου (καθότι τότε ἡ πανάλη εἶχεν ἀναφανῆ εἰς τὸ Ἄργος, καὶ δὲν ἐπετρέπετο ἡ κοινωνία τῆς Τριπολιτζᾶς εἰς κἀνένα, πολὺ δὲ μᾶλλον εἰς τοὺς ἀπὸ τὰ Μεσσηνιακὰ φρούρια ἐλθόντας αὐτοὺς Ἀρχιερεῖς), διὰ νὰ λάβῃ τὴν ἀνήκουσαν μετ' αὐτῶν ἔντευξιν, καὶ νὰ δώσῃ τὴν ἀπαιτουμένην περιποίησιν καθ' ὅλα ὅσα ἤθελον ζητήσει ἀναγκαῖα διὰ τὴν ὁδοιπορίαν των, κτλ.

Ἀπελθὼν δὲ ὁ γραμματεὺς καὶ λαβὼν ἔντευξιν μετ' αὐτῶν, παρετήρησε μεγάλην μὲν ἀπὸ τὸ μέρος των δυσχερῆσκειαν διὰ τὴν παρεμπόδισίν των τοῦ νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὴν πόλιν, ἀφ' ἐτέρου δὲ πάλιν βαδίζοντας εἰς τὸν σκοπὸν των μετ' ἡπιον τρόπον, καὶ ὁμιλοῦντας (καθ' ἃς εἶχον ὁδηγίας) τὰ ὑπὲρ τοῦ Σουλτάνου καὶ τοῦ Ἰμπραχὴμ Πασσᾶ φρονήματα των, ἐπὶ προσθήκῃ, ὅτι δὲν συνέφερε πλέον νὰ ᾔναι οἱ Ἕλληνες εἰς τοιαύτην κατάστασιν, καὶ ἄλλα τοιαῦτα, καὶ ὅτι ἔπρεπε νὰ γνωρίσουν τὰ συμφέροντά των, καὶ νὰ ὑποκύψωσι τὸν αὐχένα ὑπὸ τὸ σκῆπτρον τοῦ κραταιοτάτου Σουλτάνου (1). ὁ δὲ γραμματεὺς ἀκούσας τοὺς λόγους αὐτῶν, τοὺς ὁποίους ἔλεγον δημοσίως παρόντων περὶ τὸν γραμματέα 500 περίπου Ἑλλήνων, τοῖς ἀπήντησεν ὅσα δὲν ἤλπιζον· οὕτω δὲ διανυκτερεύσαντες ὅλην ἐκείνην τὴν νύκτα εἰς τὴν πεδιχάδα, τὸ πρωὶ τῆς ἐπιούσης μετέβησαν εἰς τὸ Ναύπλιον, ἐφοδισθέντες μὲ ἐπίσημα ἔγγραφα τῆς ἐκτάκτ. ἐπιτροπείας, καὶ συνοδευθέντες ἀπ' ὀλίγους τινὰς στρατιώτας τῆς πολιτοφυλακῆς· φθάσαντες δὲ εἰς τὸ Ναύπλιον, ἐκεῖθεν μετέβησαν εἰς τὸν Πύρον, ὅπου λαβόντες ἔντευξιν μετὰ τοῦ Κυβερνήτου τῆς Ἑλλάδος, τῷ ἐνεχείρισαν τὴν παρὰ τοῦ Πα.

(1) Ταῦτα ἐφήμιζον οἱ ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως πεμ-
φθέντες Ἀρχιερεῖς, διότι ἄλλως δὲν ἐσύμφερον εἰς αὐτούς.

τριαρχου Συνοδικήν ἐπιστολήν, πρὸς τὴν ὁποίαν ὁ Κυβερνήτης ἀπάντησε (1) καταλλήλως τὴν ὁποίαν αὐτὴν τοῦ Κυ-

(1) Ἡ πρὸς τὸν οἰκουμενικὸν τῆς Κωνσταντινουπόλεως Πατριάρχην, καὶ τὴν Σύνοδον ἀπάντησις τοῦ Κυβερνήτου ἐνδιελάμβανε τὰ ἐφεξῆς.

Ἀριθ. 2683.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

Ο ΚΥΒΕΡΝΗΤΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Πρὸς τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην, καὶ τὴν περὶ αὐτὸν ἁγίαν Σύνοδον.

» Ἡ πρὸς τοὺς προὔχοντας, Κληρικούς, προκρίτους καὶ
 » λοιποὺς χριστιανοὺς κατοίκους τῆς Πελοποννήσου καὶ τῶν
 » νήσων τοῦ Αἰγαίου πελάγους ἐκάστης τάξεως καὶ βαθμοῦ
 » διευθυνθεῖσα παρὰ τῆς ὑμετέρας Παναγιότητος καὶ τῆς ἱε-
 » ρᾶς Συνόδου ἐπιστολὴ τοῦ φεβρουαρίου μηνὸς εἶχε φανῆ
 » καὶ εἰς τὰς ἐφημερίδας ὅλης τῆς Εὐρώπης, καὶ αὐτῆς ἀκόμη
 » τῆς Ἑλλάδος, ὅτε ἐσχάτως οἱ ἅγιοι Ἀρχιεπίσκοποι καὶ Μη-
 » τροπολῖται Νικαίας, Χαλκηδόνος, Δαρίσσης, καὶ Ἰωαννίνων
 » μετὰ τοῦ μεγάλου πρωτοσυγκέλλου ἔφθασαν εἰς τὴν νῆσον
 » τοῦ Πόρου, ὅπου κατὰ τὸ παρὸν καὶ ἡμεῖς διατρίβομεν.

» Ἐπροσκληθήσαν τὴν ἀκόλουθον τῆς ἀφίξεώς των ἡμέ-
 » ραν νὰ ἔλθωσι πρὸς ἡμᾶς. Συνήλθομεν κατὰ τὴν 22 Μαΐου
 » (3 ἰουνίου), παρόντων ἐγκρίτων ἀξιωματικῶν τῶν ναυτι-
 » κῶν Δυνάμεων, αἱ ὁποῖαι διαμένουν εἰς τὰ παράλια ταῦτα
 » κατὰ βούλησιν τῶν συμμάχων Δυλῶν.

» Ὅσων ὀλίγων ἐλπίδων καὶ ἂν ἦτον ἡ προσδοκία μας,
 » δὲν δυνάμεθα νὰ ὑποκρύψωμεν εἰς τὴν ὑμετέραν Παναγιό-
 » τητα τὴν ἀνεκφράστον λύπην, τὴν ὁποίαν ἠσθάνθημεν, ὅταν
 » ἐβεβαιώθημεν, ὅτι ἡ ἀποστολὴ τῶν ἱεραρχῶν τούτων σκο-
 » πὸν μόνον εἶχε τὸ νὰ ἐγχειρίσωσι πρὸς ἡμᾶς τὴν ἰδίαν τοῦ φε-
 » βρουαρι. μηνὸς ἐπιστολήν, καὶ νὰ μᾶς προτρέψωσιν ἐν ταῦτᾳ

θερνήτου ἀπάντησιν λαβόντες, ἀνεχώρησαν ἄπρακτοι, ὑποστρέψαντες εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, καὶ διηγηθέντες ὅσα

« καθ' ὅλους τοὺς κατεπείγοντας τρόπους, ὥστε νὰ τοὺς δώσω-
 » μεν καὶ ἐλπίδας, ὅτι τὸ ἐλληνικὸν ἔθνος ἤθελε παραδε-
 » χθῆ τὰς νοθεσίας τῆς ὑμετέρας Παναγιότητος-

» Οἱ ἴδιοι ἡμεῖς δεξάμενοι παρὰ τῶν ἰδίων αὐτῶν τὴν ἐπι-
 » στολὴν, εἶπομεν μεθ' ὅλης τῆς παρρησίας τὰ αἴτια, διὰ τὰ
 » ὁποῖα τὸ βῆμα τοῦτο οὔτε συνέπειάν τινα ἠδύνατο νὰ ἔχη,
 » οὔτε καρποὺς παντελῶς νὰ φέρῃ ἀναλόγους μὲ τὰς ἐπιθυ-
 » μίας τῆς ὑμετέρας Παναγιότητος.

» Ἐπειδὴ οἱ ἐμπειπιστευμένοι τὰ τῆς ἀποστολῆς ταύτης
 » παρὰ τῆς ὑμετέρας Παναγιότητος Ἀρχιεπίσκοποι ἐκοίνω-
 » σαν εἰς ἡμᾶς, ὅτι ἐπεθύμουν κομισταὶ νὰ γενῶσι τινὸς
 » ἀπαντήσεως, δὲν δυσκολευόμεθα νὰ τὴν δώσωμεν διὰ τῆς
 » παρουσίας μας· περιέχει αὕτη μετ' ἀκριβείας τὰς πρὸς
 » αὐτοὺς διὰ ζώσης φωνῆς παρατηρήσεις μας κατὰ τὴν ἐπὶ
 » τῆς 22 μαΐου (3 ἰουνίου) συνέντευξίν μας.

» Βαθύτατα αἰσθανόμεθα ὅ,τι ὀφείλομεν εἰς τὴν θέσιν καὶ
 » τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας, καὶ τῆς ὑμετέρας Παναγιότητος,
 » διὰ τοῦτο καὶ δὲν ἐγκρίνομεν νὰ ἀνακεφαλαιώσωμεν τὸ
 » περιέχον τῆς Συνοδικῆς ἐπιστολῆς, οὔτε ἀκριβῶς νὰ ἐξε-
 » τάσωμεν τοὺς συμβιβαστικoὺς τρόπους, τὴν ἐκπλήρωσιν
 » τῶν ὁποίων ἡ ὑμετέρα Παναγιότης θεωρεῖ ὡς προμηνύου-
 » σαν εἰς ὠφέλειαν τῶν Ἑλλήνων μέλλον ἀνάλογον μὲ τὰ
 » πολυχρόνια δεινά των, μέλλον παρέχον πρὸ πάντων ἡσυ-
 » χίας καὶ ἀσφαλείας ἐγγύα.

» Περιοριζόμεθα νὰ προσηλώσωμεν τὴν προσοχὴν καὶ τῆς
 » ὑμετέρας Παναγιότητος καὶ τῆς ἱεραῆς Συνόδου εἰς ὅσα ἐκ
 » τῶν τοιούτων ἐχεγγύων ἀπῆλαυσεν ἤδη ἡ Ἑλλὰς ἀπὸ τὴν
 » δικαιοσύνην καὶ τὴν χριστιανικὴν εὐμένειαν τῶν βασιλέων
 » καὶ Α. Α. Μ. Μ. τοῦ βασιλέως τῆς μεγάλης Βρεττανίας,

εἶδον καὶ ἤκουσαν παρὰ τῶν Ἑλλήνων καθ' ὅλην αὐτῶν τὴν περιήγησιν.

» τοῦ βασιλέως τῆς Γαλλίας, καὶ τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Ῥωσ-
 » σίας. Παρακαλοῦμεν ἐπίσης τὴν ὑμετέραν Παναγιότητα νὰ
 » μελετήσῃ ἐν εὐσεβεῖ κατανύξει τὰ τεράστια, δι' ὧν ὁ πο-
 » λυεύσπλαγχνος Κύριος ἔσωσε τὸν λαὸν αὐτοῦ καὶ ἐν παν-
 » τὶ καιρῷ καὶ εἰς τοὺς ἐσχάτους τούτους χρόνους.

» Περικυκλούμενος ὁ λαὸς οὗτος ἐξ ἑνὸς μέρους ἀπὸ φο-
 » βερὰ στρατόπεδα, πλανώμενος ἀφ' ἑτέρου ἀπ' ὅλας τὰς
 » γοητείας, δι' ὧν ἡ κακοβουλία καὶ ἀπιστία ἀπατῶσι τὴν ἀνθρω-
 » πίνην ἀδυναμίαν, ἀκολουθῶν τὰς συμβουλὰς τῆς ἀπειρίας,
 » ὠθούμενος συχνάκις ἕως τοῦ χείλους τῆς ἀβύσσου, ὁ λαὸς
 » οὗτος ὑπάρχει ἀκόμη, καὶ ὑπάρχει διότι ὁ Θεὸς ἐξαπέσει-
 » λεν εἰς αὐτὸν τὴν χάριν τοῦ νὰ εὕρῃ εἰς τὴν χριστιανικὴν
 » Πίστιν τὸ κράτος τοῦ πολεμεῖν, τὴν ἰσχὺν τοῦ ἐγκαρτε-
 » ρεῖν εἰς τὰ δεινὰ, καὶ τὴν ἀπόφασιν τοῦ ν' ἀπωλεσθῇ μᾶλ-
 » λον, ἢ νὰ ὑποκύψῃ εἰς τὸν ζυγὸν τὸν ὁποῖον οἱ πατέρες του
 » ἐβάστασαν, ἀλλὰ ποτὲ δὲν παρεδέχθησαν. Ἡ τύχη λοιπὸν
 » τῆς Ἑλλάδος εἶναι ἔργον τῆς θείας προνοίας, καὶ οἱ ἄν-
 » θρωποι ὀφείλουν νὰ εὐλαβῶνται τὰς θείας βουλὰς τῆς· οἱ
 » Ἕλληνες εἶναι κατὰ τοῦτο πληρέστατα πεπεισμένοι, καὶ
 » σήμερον μάλιστα παρ' ἄλλοτε, διότι ἐγγίζει τὸ τέλος τῶν
 » τόσων δυστυχημάτων, καὶ τὸ πλήρωμα τῶν ἐπιθυμιῶν καὶ
 » τῶν ἐλπίδων των.

» Ὁμόφωνος καὶ γενικὴ εἶναι ἡ πεποίθησις αὕτη· οὔτε οἱ
 » προὔχοντες, οὔτε ὁ Κληρὸς, οὔτε οἱ πρόκριτοι, πρὸς τοὺς
 » ὁποίους ἡ ὑμετέρα Παναγιότης διευθύνεται, ἔχουσιν, οὔτε
 » δύνανται νὰ ἔχωσιν ἄλλην παρ' αὐτὴν τὴν πεποίθησιν,
 » χωρὶς νὰ ἐξαχρειωθῶσι, καὶ νὰ παύσωσι τοῦ νὰ ᾖναι ἄν-
 » θρωποι καὶ χριστιανοί.

» Πάμπλου αἷμα ἐχύθη· πάμπολοι οὐσίαι ἐφθάρησαν εἰς

Ἐν τούτοις ὁ Κυβερνήτης διέπων καλῶς καὶ ἐμφρόνως τὰ τῆς Ἑλλάδος, μὲ πολὺν ἡσυχίαν ἐξέβαλεν ἐκ τοῦ Παλαμηδίου τὸν Θ. Γρίβαν, ὑποσχεθεὶς αὐτῷ ἀμνηστειάν τῶν πράξεων, τὴν ὁποίαν καὶ διετήρησε, χωρὶς ν' ἀφήσῃ διὰ τὴν λάβῃ τὴν παραμικρὰν πλέον ἐνόχλησιν· κατέπαυσαν δὲ μετὰ τοῦτο καὶ ἅπασαι αἱ μικραὶ ληστεῖαι πανταχόθεν, καθὼς καὶ αἱ τρομεραὶ καὶ τραγικαὶ πειρατεῖαι· μ' ὅλας δὲ τὰς ἀφορήτους ἐκείνας τῶν Ἑλλήνων δυστυχίας δὲν παρῆλθε πολὺς χρόνος, καὶ τὸ χρηματικὸν ἐκυκλοφόρει, τὸ ταμιεῖον τοῦ ἔθνους ἠυπόρει χρημάτων· οἱ δὲ διεσπαρμένοι τῆδε ἀκκεῖσε Ἕλληνας ἐπανέκαμψαν ἕκαστος εἰς τὰς ἐστίας των, καὶ ἡ γενικὴ ἡσυχία καὶ ἡ εὐδαιμονία βαθμηδὸν παρεισήγετο εἰς τὴν Ἑλλάδα· ὁ Κυβερνήτης δὲν ἔλλειπε τοῦ νὰ περιέρχεται εἰς τὰς

» διάστημα ὀκτῶ ἐτῶν πολέμου καὶ δυστυχῶν, καθ' οὓς
 » ὁ τόπος οὗτος κατηφανίσθη, ὥστε ὅλως διόλου ἀδύνατον
 » εἶναι νὰ ἐπανεῖλθῃ εἰς ὅποιανδήποτε κατάστασιν πραγμά-
 » των, βάσιν ἔχουσιν τὸ παρελθόν.

» Ἄλλως πως συνέβαινε, ἂν τὸ μαρτύριον τοῦ Παναγιω-
 » τάτου Πατριάρχου Γρηγορίου, πολλῶν ἐγκρίτων τῆς ἱεραῆς
 » Συνόδου, καὶ ἄλλων ἐκ τῶν πρωτίστων τοῦ ἔθνους, δὲν ἤ-
 » θελε διδάξει τὴν Ἑλλάδα, τί ἐχρεώσται ἡ ἰδία ἐν ἑαυτῇ
 » διὰ ν' ἀποφύγῃ τὸν ἐξολοθρευμὸν, ὁ ὁποῖος δὲν ἔπαυσε
 » τοῦ νὰ τὴν ἐπαπειλῇ ἀπὸ τὸν μῆνα Ἀπρίλιον τοῦ αἰωκᾶ,
 » μέχρι τῆς 6 ἰουλίου τοῦ παρελθόντος ἔτους.

» Ἡ ἀπελπισία τὴν ἐφώπλισεν, ἀλλὰ καὶ οὕτως ὑπερα-
 » σπίσθη· οἱ ἐχθροὶ τῆς συνώμοσαν τὴν ἀπώλειάν της, ἀλλ'
 » ὅλαι αἱ μηχανουργαὶ των συνέτειναν μόνον εἰς τὴν σωτη-
 » ρίαν της· ὁ κάλαμος τῆς κατ' αὐτῆς ἐξολοθρευτικῆς ἀπο-
 » φάσεως ἦτον ἐν τῷ βάπτεσθαι (διότι μὴ παρασαλεύουσα
 » ἀπὸ τοὺς νόμους τοὺς ὁποῖους ἐπέταίτεν εἰς αὐτὴν ἡ θε-
 » σις της, ἐγγυήθη πανδήμως ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων

ἐπαρχίας νουθετῶν, καὶ πατρικῶς συμβουλευῶν τοὺς Ἕλληνας, παρηγορῶν καὶ περιθάλπων (μὲ ὄλην τὴν ἀνέχειαν) τοὺς ἀπελπισμένους, τοὺς ἐνδεεῖς καὶ τοὺς πτωχοὺς τὰς χήρας, τὰ ὄρφανὰ τῶν ὑπὲρ Πατρίδος πεσόντων, καὶ τοὺς προφανῶς ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τῆς Πατρίδος δυστυχήσαντας.

Πρὶν ἢ δὲ παρέλθῃ ἐνιαυτὸς τῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀφίξεώς του, ἐσύστησε σχολεῖα ἑλληνικὰ καὶ ἀλληλοδιδασκτικὰ, διάφορα καταστήματα, οἰκοδομήσας καὶ τὸ εἰς Ναύπλιον Κυβερνητικὸν παλάτιον· ἐσχημάτισε πλέον τῶν 10.000 στρατιωτικῶν Στερεοελλαδιτῶν εἰς σώματα ἑλαφρά, εἰς 22 τάγ-

» νὰ ζήσῃ ἐλευθέρᾳ ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν δικαίων της),
 » καὶ ἰδοὺ ἡ Συνθήκη τοῦ Λονδίνου ἐπικυροῦ ἔτι μᾶλλον τῶν
 » ἐγγυήσεών της τὸ ἀπαραβίαστον.

» Δὲν δυνάμεθα περαιτέρω τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νὰ σαφηνίσωμεν ἢ ἀλήθεια τῶν πραγμάτων εἶναι ὀρατὴ πλέον καθ' ὅλον τὸν κόσμον, καὶ περιττὴ πᾶσα ἄλλη διασάφησις.

» Ὀφείλομεν ἐξ ὀνόματος καὶ ἐκ μέρους ὅλου τοῦ ἔθνους, τὸ ὁποῖον ἐνεπιστεύθη εἰς ἡμᾶς τὴν διεύθυνσιν τῶν συμφερόντων του, νὰ παρακαλέσωμεν τὴν ὑμετέραν Παναγιώτητα νὰ μᾶς χαρίσῃ τὴν εὐλογίαν της, πεπεισμένη, ὅτι ἀμεταθέτως εἴμεθα προσηλωμένοι εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς ἱεραῆς ἡμῶν Πίστεως.

» Μακάριοι ἐσμεν, ὡσάκις εὐδοκήσει ὁ πανάγαθος Θεός, ὥστε νὰ δυνηθῇ ἡ Υ. Παναγιώτης νὰ γίνῃ εἰς ἡμᾶς πρόξενος τῶν ἀγαθῶν, τὰ ὁποῖα ὀφείλει ὡς κεφαλὴ τῆς ἀγίας Ἐκκλησίας εἰς ὅλα τὰ τέκνα της.

» Ἐγχειρίζομεν τὴν παροῦσάν μας εἰς τοὺς ἀγίους Ἀρχιεπισκόπους, Μητροπολίτας Νικαίας, Χαλκηδόνος, Λαρίσης, Ἰωαννίνων, καὶ μέγαν πρωτοσύγκελλον, καὶ παύομεν, ἐπαναλαμβάνοντες καὶ πάλιν, πόσον λυπούμεθα μὴ δυνά-

ματᾶ διαιρούμενα, ὅλα ὑπομίσθια· ἐκ δὲ τῶν Πελοποννησίων στρατιωτικῶν ἀπομάχους ἐπέκεινα τῶν 400, χωρὶς νὰ παρρημελήσῃ, ἀλλὰ μᾶλλον νὰ βελτιώσῃ καὶ τὴν πρόοδον τῶν τακτικῶν στρατευμάτων, συστήσας καὶ σχολεῖον τῶν εὐελπίδων, καὶ τὸ ἐν Αἰγίνῃ ὄρφανοτροφεῖον μὲ τὴν μεγαλητέραν λαμπρότητα καὶ τάξιν, καὶ μὲ δημοσίαν βιβλιοθήκην· δὲν παρημέλησε δὲ τοῦ νὰ συστήσῃ καὶ δικαστήρια τακτικά, Εἰρηνοδικεῖα, Πρωτοδικεῖα, Ἐφετεῖα, καὶ τὸ Ἀνέκκλητον· τὰ πάντα δὲ εὐωδοῦντο καλῶς, καὶ ἐν μεγίστῃ ἀρμονίᾳ καὶ τάξει κατ' εὐχὴν τοῦ ἔθνους.

» μενοι ν' ἀποδείξωμεν καρποφόρους, ὅσους οἱ σεβάσμιοι ἱε-
 » ράρχαι κατέβαλον ἀγῶνας εἰς ἐκτέλεσιν τῶν διαταγῶν
 » τῆς Υ. Παναγιότητος. »

Ἐν Πόρῳ· τὴν 28 μαΐου (9 ἰουνίου) 1828.

Ὁ Κυβερνήτης

Ι. Α. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ.

Ὁ γραμμ. τῆς ἐπικρατείας
 Σ. ΤΡΙΚΟΥΠΗΣ.

(Υ) Ἡ ἔκρηξις τοῦ ῥωσικοῦ κατὰ τῆς ὀθωμανικῆς Πόρτας πολέμου, ἀναμφιβόλως ἔφερε τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς Ἑλλάδος· πᾶς δὲ εὐαίσθητος καὶ εὐσυνείδητος Ἕλλην δὲν θέλει παρασιωπήσῃ τὴν ἀλήθειαν ταύτην, πρὸς ἀπόδειξιν τῆς ὁποίας παραπέμπομεν τοὺς ἀναγνώστας μας εἰς τὸ 10 ἄρθρον τῆς ἐν Ἀδριανουπόλει γενομένης Συνθήκης τὴν 2 Σεπτεμβρίου 1829, ἣτις ὑπεγράφη ἐπὶ τοῦ ῥωσικοῦ τρυμπάνου· ἐνὶ λόγῳ δὲν δύναται τις νὰ ἀρνηθῆ ὅτι ὅσῃν ἀδιαφορίαν ἔδειξεν ἡ ῥωσικὴ Κυβέρνησις κατ' ἀρχὰς τῆς ἑλληνικῆς ἀποστασίας διὰ πολιτικούς λόγους (καὶ οἱ ὅποιοι ἀγνοοῦνται), τόσῃν προσοχῇ, πρὸς πᾶσιν καὶ ὑπεράσπισιν ἔδειξε μετὰ ταῦτα διὰ τὴν ἀνεξαρτησίαν τῶν Ἑλλήνων.

Ἐν τῷ μεταξύ δὲ τούτῳ διακηρυχθείσης καὶ τῆς μάχης μεταξύ Ῥωσσίας καὶ Τουρκίας (1), ἐξεδόθη καὶ ἡ διὰ τὴν ἔκρηξιν τοῦ πολέμου αὐτοῦ προκήρυξις τοῦ αὐτοκράτορος Νικολάου τὴν 14 Ἀπριλίου (τοῦ 1828 ἔτους), τῆς ὁποίας οἱ πλεῖστοι παράγραφοι καὶ σχεδὸν ὀλόκληροι στήλαι περιεστρέφοντο εἰς τὰ ἀφορῶντα τὴν ὑπεράσπισιν τῶν Ἑλλήνων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

Ἐλευσις εἰς τὴν Μεσσηνίαν τῶν ἐπικουρικῶν γαλλικῶν στρατευμάτων. — Συνθήκη μεταξύ τοῦ Μεχμέτ Ἀλῆ καὶ τοῦ Κοδριγκτών. — Ἀναχώρησις τοῦ Ἱμπραχῆμ. Πασσᾶ ἐκ τῆς Πελοποννήσου. — Κυρίευσις τῶν κατὰ τὴν Μεσσηνίαν κτλ. φρουρίων παρὰ τῶν Γάλλων.

Μετὰ τὴν πυρπόλησιν τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου ἐν Ναβαρίνοις ἀφ' οὗ οἱ τρεῖς ναύαρχοι τῶν τριῶν Μεγάλων Δυνάμεων διέταξαν τὸν Ἱμπραχῆμ. Πασσᾶν κατὰ διαταγὴν τῶν Αὐλῶν των νὰ ἐτοιμασθῆ καὶ ν' ἀναχωρήσῃ ἀπὸ τὰ φρούρια, ὃ δὲ Ἱμπραχῆμ. Πασσᾶς ἐπρότεινε ὅτι, ἐὰν δὲν λάβῃ διαταγὴν παρὰ τοῦ Σουλτάνου καὶ τοῦ πατρός του Μεχμέτ Ἀλῆ δὲν ἀναχωρεῖ κατὰ τὸν Αὐγουστον τοῦ 1828 ἔφθασαν εἰς τὰς Καλάμας τὰ παρὰ τῆς φιλανθρωποτάτης Γαλλίας διορισθέντα ἐπικουρικὰ γαλλικὰ στρατεύματα, διοικούμενα ἀπὸ τὸν φιλάγαθον καὶ φιλέλληνα στρατηγὸν Μαιζών, καὶ λοιποὺς ἀνωτάτους ἀξιωματικοὺς, οἵτινες ἦσαν, ὁ γενικὸς ἀρχηγὸς ὁ ῥηθεὶς Μαρκίων Μαιζών Πατρίκιος τῆς Γαλλίας· ὁ ἐπὶ τῶν ἀνωτάτων ἀξιωματικῶν στρατοπεδάρχης Δουρβριώ· ὁ ἀντιστρατοπεδάρχης χιλίαρχος Τρέζελ· ὁ γενικὸς ἔφορος Βαρὼν Βολλᾶνδ· ὁ γενικὸς μισθοδότης Κ. Φιρῖνος. (2)

(1) Ἴδε τὴν ἀντικρυ σημείωσιν σελ. 64.

(2) Τὸ σῶμα τοῦ στρατεύματος συνίστατο ἐκ τριῶν Μοιρῶν, ἤγουν.

Ταυτόχροτως δὲ συνήλθον καὶ οἱ τρεῖς ναύαρχοι τῶν Δυναμέων, ἔφθασε δὲ καὶ ἡ συνθήκη τοῦ Μεχμέτ Ἀλῆ, ἣτις ἐγένετο διὰ τοῦ Κοδριγκτῶν ναυάρχου τῆς Ἀγγλίας (1)· ἀλλ' ἀφ' οὗ ἐκλείσθη ἡ συνθήκη αὕτη διὰ τὴν ἐκκένωσιν τῶν φρουρίων τῆς Μεσσηνίας, ἐπειδὴ μετὰ ταῦτα κατηγορήθη ὁ Κοδριγκτῶν διὰ τὴν γενομένην ἐν Ναβαρίνοις ναυμαχίαν,

Πρώτη μοῖρα, ἡ διοικουμένη παρὰ τοῦ Στρατοπεδάρχου Τιβουρτίου Σεβαστιάνου, περιεῖχε τὸ 8ον τακτικὸν Σύνταγμα, διοικούμενον παρὰ τοῦ χιλιάρχου Σάλ Περβίκκου· τὸ 10ον παρὰ τοῦ χιλιάρχου Βοργαλλέρη Ἰππωνος· τὸ 27ον παρὰ τοῦ χιλιάρχου Κουβιέρου· τὸ 3ον Σύνταγμα τῶν Εὐζώνων ἰππέων παρὰ τοῦ χιλιάρχου Φωδέκ.

Δευτέρα μοῖρα, ἡ διοικουμένη παρὰ τοῦ στρατοπεδάρχου Ἰγονάτου, μέλους τῆς τῶν ἀντιπροσώπων Βουλῆς· τὸ 29ον τακτικὸν Σύνταγμα παρὰ τοῦ χιλιάρχου Δελασιώ· τὸ 35ον παρὰ τοῦ χιλιάρχου Ρίσιλιέρου· τὸ 24ον παρὰ τοῦ χιλιάρχου Λασσέρου.

Τρίτη μοῖρα, ἡ διοικουμένη παρὰ τοῦ στρατοπεδάρχου Σανειδέρου· τὸ 58ον τακτικὸν Σύνταγμα παρὰ τοῦ χιλιάρχου Δεκεσνέου· τὸ 54ον παρὰ τοῦ χιλιάρχου Λαυρεγκνίκου· καὶ τὸ 46ον πεζικὸν τακτικὸν Σύνταγμα παρὰ τοῦ χιλιάρχου Μιλίου.

Πυροβολῆς δὲ 4 τάγματα, ἐκ τῶν πεζικῶν συνταγμάτων τὸ 5ον, καὶ 8ον, καὶ δύο ὀρεινὰ πυροβολεῖα, διοικούμενα ἐπὶ κεφαλῆς παρὰ τοῦ ἀρχιστρατήγου.

(1) Ἡ μεταξὺ τοῦ Μεχμέτ Ἀλῆ Βεζύρη τῆς Αἰγύπτου, καὶ τοῦ ὑποναυάρχου Ε. Κοδριγκτῶνος γενομένη Συνθήκη εἶχεν ὡς ἐφεξῆς.

» Δι' ἄλλεπάλληλοι ἀναφοραὶ τοῦ Ἰμπραχὴμ Πασσᾶ ἀρχιστρατήγου τοῦ ἐν Πελοπόννησῳ αἰγυπτιακοῦ στρατεύματος καταπέισσασαι τὸν Βεζύρη τῆς Αἰγύπτου Μεχμέτ

διωρίσθη εἰς τὴν θέσιν τοῦ ὁ Κ. Μάλκων διὰ τὴν ἐκκένωσιν τῶν φρουρίων· ἐπὶ τούτῳ δὲ ἀφ' οὗ οἱ συμμαχικοὶ στόλοι

» Ἀλλῆν, ὅτι εἶναι ἀπολύτως ἀδύνατον νὰ διαμεῖνῃ ὁ υἱὸς
 » τοῦ πλείοτερον καιρὸν εἰς τὴν φρικτὴν θέσιν, εἰς τὴν ὁποί-
 » αν κατήντησαν τὰ στρατεύματά του, ἐξ αἰτίας τῆς παν-
 » τελοῦς ἐλλείψεως τῶν πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαίων, τὸν ἔβα-
 » λον συγχρόνως εἰς τὴν λυπηρὰν ἀνάγκην νὰ διατάξῃ τὸν
 » Ἰμπραχῆμ Πασσᾶν νὰ συνέλθῃ εἰς διαπραγματεύσειν μετὰ
 » τῶν Ε. ναυάρχων τῶν ἐν ταῖς θαλάσσαις τῆς Ἀνατολῆς
 » στόλων τῶν συμμαχῶν Δυνάμεων, διὰ νὰ ἐπιτύχῃ συν-
 » θήκην ἔντιμον δι' αὐτὸν, διὰ τὰ στρατεύματά του, καὶ
 » διὰ τὰ συμφέροντα τῆς ὑψ. ὀθωμανικῆς Πόρτας, τὴν ὁποί-
 » αν διετάχθη νὰ ὑποστηρίξῃ καὶ ὑπερασπισθῆ εἰς τὴν
 » Πελοπόννησον.

» Δυνάμει τῆς ἀδείας ταύτης ὁ Ἰμπραχῆμ Πασσᾶς ἔλαβε
 » τὴν 6 τοῦ παρελθόντος Ἰουλίου συνέντευξιν μετὰ τῶν
 » Ε. ναυάρχων Δεριγνύ, καὶ Εἰδῆνου, καὶ τοῦ μοιράρχου
 » Κάμπελ· εἰς τὴν συνέντευξιν ταύτην ὁ Ἰμπραχῆμ Πασ-
 » σᾶς ὡμολόγησεν ἐπισήμως, ὅτι ἦτον ἔτοιμος ν' ἀναχω-
 » ρῆσθαι ἐκ τοῦ τόπου, ἀλλὰ δὲν ἤθελεν εἰσεῖν οὐτ' αὐτὸς,
 » οὔτε τὰ στρατεύματά του, εἰμὴ εἰς πλοῖα τουρκικά.

» Ὑπεσχέθη νὰ μὴ πάρῃ αἰχμαλώτους Ἕλληνας μὲ τὰ
 » στρατεύματά του, ἀνεβόησε κατὰ τοῦ ζητήματος, τὸ ὁ-
 » ποῖον ἔγινε πρὸς αὐτὸν τοῦ ν' ἀπολύσει τοὺς αἰχμαλώτους
 » τοὺς μετὰ τὴν ἐν Νεοκάστρῳ ναυμαχίαν μεταφερθέντας
 » εἰς Αἴγυπτον, λέγων, ὅτι τοῦτο δὲν ἐξήρητο ἀπὸ αὐτὸν,
 » οὔτε εἶχε τὴν ἐξουσίαν νὰ τὸ κάμῃ· οὐδεὶς λόγος ἔγινε
 » περὶ τῶν φρουρίων τῶν ἀπὸ τὰ αἰγυπτιακὰ στρατεύματα
 » κατεχομένων, περὶ τῆς τύχης τῶν ὁποίων ἔμελλε νὰ ἀπο-
 » φασισθῆ ὅταν ὁ Ε. ναύαρχος Κοδριγκτὼν ἤθελεν ἀντα-
 » μώσῃ εἰς Κέρκυραν τοὺς συναδελφούς του.

ἐπεσκευάσαν ὅλας ὅσας ὑπέφερον βλάβας μεταξύ τῆς ἐνδόξου ἐκείνης ναυμαχίας, ἐπέστρεψαν διὰ τὰ ἀνανεώσουν τὴν

» Συμβουλίου συγκροτηθέντος παρὰ τοῦ Ἰμπραχὴμ. Πασσᾶ,
 » ἀπεφασίσθη τὰ ὑπάγη ὁ ναύαρχος Κοδριγκτῶν [εἰς Ἄλε-
 » ξάνδρειαν, διὰ τὰ πραγματευθῶσιν ὀριστικῶς μετὰ τοῦ
 » Μεχμέτ Ἀλῆ Πασσᾶ τὰς προτιθεμένας ἤδη συνθήκας,
 » αἵτινες δὲν ἐτελειώθησαν εἰς τὴν συνέντευξιν τῆς 6 ἰου-
 » λίου, καὶ τὰ συμφωνήσωσι περὶ τῶν ἐπιτηδείων ἰμέτρων
 » εἰς τὴν ἀποπραγμάτωσιν τῆς ἀναχωρήσεως.

» Καὶ τῷ ὄντι σήμερον τὴν 6 αὐγούστου 1828 ὁ Ε.
 » ναύαρχος Κοδριγκτῶν παρουσιασθεὶς εἰς τὸν Μεχμέτ Ἀλῆ
 » Πασσᾶν ἐν ἰδιαιτέρᾳ συνεντεύξει, παρόντων μόνον τῶν
 » ΚΚ. Δροβέτση Γεν. Προξένου τῆς Χ. Α. Μ. καὶ Βάρκερ
 » Προξένου τῆς Β. Α. Μ. τοῦ Μοιράρχου Κάμπελ, τοῦ Κα-
 » πετὰν Ριχάρδ. τοῦ Κ. Ε. Κούρζων, καὶ τοῦ Κ. Α. Ι. Κο-
 » δριγκτῶνος ἀφ' οὗ ἰκανὸν διελέχθησαν περὶ τῶν κυριωτέ-
 » ρων ἄρθρων τῆς ἀναχωρήσεως τῶν αἰγυπτιακῶν στρα-
 » τευμάτων ἐκ τῶν ἐν Πελοποννήσῳ παρ' αὐτῶν κρατουμέ-
 » νων φρουρίων, καὶ τῆς ἀπολυτρώσεως τῶν Ἑλλήνων αἰ-
 » χμαλώτων τῶν μετὰ τὴν ναυμαχίαν Νεοκάστρου μετα-
 » φερθέντων ἐκ Πελοποννήσου εἰς Αἴγυπτον, κατὰ τὴν ὁποίαν
 » συνδιάλεξιν ὁ Βεζύρης ἐσπούδασε πρὸ πάντων ν' ἀποδείξῃ
 » τὴν ἀφροσύνην μὲ τὴν ὁποίαν οἱ ἐφημεριδογράφοι τῆς Ἀγ-
 » γλίας καὶ τῆς Γαλλίας ἐμεγάλυναν τὸν ἀριθμὸν τῶν αἰ-
 » χμαλώτων τούτων, καὶ τὰς ταλαιπωρίας, τὰς ὁποίας ὑπέ-
 » φερον εἰς τὴν Αἴγυπτον, συνεφωνήθη ν' ἀναχωρήσωσιν ἐκ
 » τῆς Πελοποννήσου τὰ αἰγυπτιακὰ στρατεύματα κατὰ τὰ
 » ἐξῆς.

» Ἄ Ὁ Υ. Μεχμέτ Ἀλῆ Πασσᾶς ὑπόσχεται ν' ἀπολύσῃ
 » τοὺς αἰχμαλώτους Ἑλληνας τοὺς μετὰ τὴν ναυμαχίαν
 » τοῦ Νεοκάστρου μεταφερθέντας ἐκ Πελοποννήσου εἰς

πολιορκίαν τῶν Μεσσηνιακῶν φρουρίων, ὅπου ἔμειναν ἐξ ἐκάστης τῶν Δυνάμεων μέχρι τῆς ἐκκενώσεώς των.

» Αἴγυπτον.

» Ὅσον δὲ περὶ ἐκείνων, οἵτινες εὐρίσκονται εἰς τὴν ἐξουσίαν ἰδιαιτέρων, ἢ Α. Υ. ὑπόσχεται νὰ μεσιτεύσῃ δραστηρίως, ὥστε οἱ Κύριοι Πρόξενοι τῶν συμμάχων Δυνάμεων νὰ δυνηθοῦν νὰ ἐξαγοράσωσι τοὺς πλειότερους ἐξ αὐτῶν καὶ μὲ τὰς ὅσον τὸ δυνατὸν καλητέρας συμφωνίας· ὁ δὲ Ε. νάναρχος Κοδριγκτῶν ὑποχρεοῦται πάλιν νὰ ἐνεργήσῃ τὴν ἀπαλλαγὴν ὅλων τῶν στρατιωτῶν, ἢ ὑπηκόων Αἰγυπτίων, τῶν εὐρισκομένων αἰχμαλώτων παρὰ τοῖς Ἕλλησι, καθὼς καὶ τῶν ἀξιωματικῶν, καὶ ναυτῶν τῆς αἰγυπτιακῆς Κορβέτας τῆς ὑπὸ τῶν Ῥώσων συλληφθείσης εἰς τὰ παράλια τῆς Μεθώνης.

» β'. Ὁ Υ. Μεχμέτ Ἀλῆ Πασσᾶς νὰ στείλῃ ὅσον τάχιστα ὅλα τὰ ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν του πολεμικὰ καὶ φορτηγὰ πλοῖα, διὰ νὰ ὑπάγουν εἰς Νεοκάστρον νὰ λάβουν ὅλα τὰ αἰγυπτιακὰ στρατεύματα, τὰ ὅποια θέλουν ἀναχωρήσει ὀλοτελῶς ἐκ Πελοποννήσου ὅσον τάχιστα.

» γ. Τὰ πολεμικὰ καὶ φορτηγὰ πλοῖα θέλουν συνοδευθῆ ἀπὸ ἀγγλικὰ ἢ γαλλικὰ πλοῖα, καὶ θέλουν ἔμβει μετ' αὐτῶν εἰς τὸν λιμένα τοῦ Νεοκάστρου, ἢ εἰς ἄλλους λιμένας τῆς Πελοποννήσου διὰ τὸν ἄνω εἰρημένον σκοπόν.

» δ' » Τὰ πλοῖα ταῦτα μετὰ τὸν ἐκ Νεοκάστρου ἀπόπλουν των θέλουν συνοδευθῆ ἐπίσης ἕως τῆς ἐμφανίσεως τοῦ λιμένος τῆς Ἀλεξανδρείας.

» ε. » Οὔτε ὁ Ε. Ἰμπραχῆμ Πασσᾶς, οὔτε κανεὶς ἀξιωματικὸς ἐκ τῆς οἰκίας, ἢ τοῦ στρατεύματός του, τέλος πάντων κανεὶς ἐκ τῶν ἀναχωρούντων δὲν θέλει δυνηθῆ νὰ πάρῃ κανένα Ἕλληνα, ἐκτὸς ἐὰν αὐτὸς ἐκεῖνος θέλῃ, εἴτε ἀνὴρ, εἴτε γυνή, εἴτε παιδίον εἶναι.

Ἄλλὰ μεταξὺ τούτου μία ῥωσικὴ φρεγάτα εὕρισκομένη εἰς τὴν πολιορκίαν τῆς Κορώνης, καὶ ἀπαντήσασα μίαν Αἰγυπτιακὴν κορβέταν μὲ 640 ἀπομάχους Τουρκοαιγυπτίους διαφόρων τάξεων, ἐνεπόδισεν αὐτήν· ὁ ῥωσικὸς ναύαρχος εἰδοποιηθεὶς τοῦτο, διέταξεν εὐθὺς 50 ναύτας μὲ τὸν πλοίαρχον, νὰ φέρουν μὲ τὴν κορβέταν εἰς τὴν Αἴγιναν ὅλους ὅσους εἶχεν αἰχμαλώτους ἢ κορβέτα, τοὺς δὲ λοιποὺς ν' ἀποβιβάσσουν ἔξω εἰς τὰ Μεσσηνιακὰ φρούρια· οὕτω δὲ μετεφέρθη ἡ κορβέτα εἰς τὸν Πόρον μὲ 32 ἐλληνόπαιδας αἰχμαλώτους, οἵτινες ἦσαν ἐν αὐτῇ· καὶ γενομένης τῆς ἐκκαθάρσεώς των, παρεδόθησαν εἰς τὸν Κυβερνήτην. Εἰς τὴν αὐτὴν κορβέταν ἦτο καὶ εἰς γραμματεὺς τοῦ Ἱμπραχῆμ Πασσᾶ, ὅστις εἶχε μεθ' ἑαυτοῦ ὅλα τὰ ἀρχεῖα, μεταξὺ τῶν ὁποίων εὐρέθησαν πολλαὶ μυστικαὶ ἀνταποκρίσεις τοῦ Ἱμπραχῆμ Πασσᾶ μὲ Εὐρωπαϊοὺς, τὰς ὁποίας ὁ ῥωσικὸς ναύαρχος δὲν ἐκοίνωσεν εἰς κανένα ἄλλον· μεταξὺ δὲ τούτου εὐρέθησαν καὶ οἱ λογαριασμοὶ, ἐξ ὧν ἐφανερῶθη, ὅτι ὁ Ἱμπραχῆμ Πασσᾶς ἀπ' ἀρχῆς τῆς εἰς τὴν Πελοπόννησον ἐκστρατείας του μέχρι τέλους εἶχε δαπανήσει 86,000,000 γροσίων, καὶ ὅτι τὰ εἰς τὴν Πελοπόννησον μετακομισθέντα ἐκ διαλειμμάτων στρατεύματα του ἀνέβαινον ἕως εἰς τὰς 70,000.

Ἐν τοσοῦτῳ ἀφ' οὗ οἱ τρεῖς ναύαρχοι ἐκοινοποίησαν εἰς τὸν Ἱμπραχῆμ Πασσᾶν τὴν συνθήκην, ἐζήτησε προθεσμίαν

ς'. » Ὁ Ε. Ἱμπραχῆμ Πασσᾶς ἀναχωρῶν ἐκ Πελοποννήσου, θέλει δυνηθῆν ν' ἀφήσῃ εἰς τὰ φρούρια τῶν Πατρῶν, » Χλουμουτζίου, Μεθώνης, Κορώνης, καὶ Νεοκάστρου φρουρὰν ἰκανὴν εἰς ὑπεράσπισίν των. »

Ἐγένετο ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τῆς Αἰγύπτου, ἡμέραν, μῆνα, καὶ ἔτος τ' ἀνωτέρω.

(Τ. Σ.) Σφραγὶς τοῦ Πασσᾶ,
ΕΔ. ΚΟΔΡΙΓΚΤΩΝ.

διὰ τὴν ὑπάγην ἕως εἰς τὰς Π. Πάτρας, μέχρις οὗτου φθάση καὶ τὸ παρὰ τοῦ Σουλτάνου φερμάνι διὰ τὴν τελείαν τῶν φρουρίων ἐκκένωσιν, τῶν δὲ αἰχμηκλώτων τὰ ἐξετασθῆ ἢ θέλησις ἐκάστου ποῦ θέλει τὰ μείνη. Ἐπὶ τούτῳ οἱ μὲν ναύαρχοι ὠδήγησαν τὸν Ἰμπραχίμην τὰ ὑπάγην διὰ ξηρᾶς εἰς τὰς Π. Πάτρας, οἱ δὲ στόλοι τὰ ἐλλιμενισθῶσιν εἰς τὸν λιμένα τῶν Ναβαρίνων, ὅπου ἦσαν καὶ τὰ Τουρκοαιγυπτιακὰ πλοῖα· ὁ δὲ Ἰμπραχίμ Πασσᾶς ἐδέχθη τὴν πρότασιν, ἀλλὰ μὲ τὴν ἐξαίρεσιν τοῦ τὰ μὴ εἰσέλθῃ ὁ ῥωσσικὸς στόλος, ἐπὶ προφάσει ὅτι τότε εἶχε κηρυχθῆ ὁ πόλεμος μεταξὺ Ῥωσσίας καὶ Τουρκίας.

Ἀλλ' ἐπειδὴ τότε ὁ Κυβερνήτης ἦτον ἕτοιμος διὰ τὴν ὑπάγην εἰς τὸν Μήτικα πρὸς ἐπιθεώρησιν τῶν ἐκεῖτε στρατευμάτων, διέπλευσε μετὰ τοῦ ἀγγλικοῦ δίκροτου μέχρι τῆς Ζακύνθου· ἐπειδὴ δὲ τὸ ἀγγλικὸν δίκροτον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἦτον ὁ Κυβερνήτης, ἔλαβε διαταγὴν ν' ἀπεράσῃ εἰς τὴν Μάλταν, μετέβη ὁ Κυβερνήτης εἰς τὴν ῥωσσικὴν ναυαρχίδα, Ἀτζὸφ, καὶ μὲ αὐτὴν διέπλευσεν εἰς τὸν Μήτικα, ὅπου ἦσαν τὰ στρατεύματα τῆς Δυτικ. Ἑλλάδος συνηγμένα μὲ διαφόρους ὀπλαρχηγούς Ἕλληνας, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἦτον καὶ ὁ στρατηγὸς Τζούρτζ· γενομένης δὲ τῆς ἐπιθεωρήσεως τῶν στρατευμάτων, ἐπιθυμῶν ὁ Κυβερνήτης τὴν δώσῃ βοήθειάν τινα εἰς τὰς ἐν τῇ νήσῳ Καλάμῳ διαμενούσας δυστυχεῖς ἑλληνικὰς οἰκογενείας, παρέδωκεν εἰς τὸν Ἰω. Παπ. Ῥηγόπουλον μίαν χρηματικὴν ποσότητα, τὴν ὁποίαν παραλαβὼν ἀπῆλθε μὲ δύο μύσικα συνωδευμένος παρὰ τοῦ ῥωσσικοῦ ναυάρχου, τοῦ Κυβερνήτου, καὶ τοῦ στρατηγοῦ Τζούρτζ, καὶ παρέδωκεν αὐτὴν εἰς τὸν ἀγγλικὸν διοικητὴν πρὸς διανομὴν κατ' ἀναλογίαν· ἐκεῖθεν δὲ διέπλευσαν εἰς τὸ Δραγαμέσον, καὶ εἰς τοὺς Ναβαρίνους.

Ἀφ' οὗ δὲ μετέβη εἰς τοὺς Ναβαρίνους (κατὰ τὰς ἀρχὰς αὐγούστου 1828) ἐπίβιβασθεῖς εἰς τὴν ῥωσσικὴν φεργάταν ἢ Ἐλένη, ἀνεχώρησε διὰ τὸ Ναύπλιον· ὁ δὲ Ἰμπραχίμ.

Πασσᾶς ἐν Πάτραις ἔτι διτρίβων, πληροφορηθεὶς τὴν εἰς τὸν λιμένα τῶν Ναβαρίνων εἴσοδον τοῦ ῥωσικοῦ ναυάρχου, εὐθὺς ἀνεχώρησεν ἀπὸ τὰς Πάτρας, ἐπὶ σκοπῷ τοῦ νὰ προφθάσῃ ἐγκαίρως διὰ νὰ ἐμποδίσῃ τὴν εἰς τοὺς Ναβαρίνους εἴσοδον τοῦ ῥωσικοῦ ναυάρχου· διαπλεύσας δὲ νυχθημερόν, ἔφθασεν εἰς Ναβαρίνους περὶ τὸ μεσονύκτιον, καὶ ἐπεβίβασθη πάραυτα εἰς ἓν τουρκικὸν δίκροτον, χωρὶς νὰ ἔχη κἀνεὶς ἄλλης παραμικρὰν εἶδησιν· ἀλλ' ὁ ῥωσικὸς στόλος πρὶν τούτου ἦτον εἰσηγμένος εἰς τὸν λιμένα τῶν Ναβαρίνων.

Κατὰ δὲ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν ἔφθασε καὶ φερμάνι παρὰ τοῦ Σουλτάνου διὰ ν' ἀναχωρήσῃ ὁ Ἰμπραχὴμ Πασσᾶς ἀπὸ τὴν Πελοπόννησον· ἀλλὰ κατὰ τὴν συνθήκην τῆς Αἰγύπτου ἐπειδὴ ὅσοι τῶν αἰχμαλώτων εἶχον ἡλικίαν κατωτέραν τῶν 12 ἐτῶν νὰ μὴ ἐξετάζωνται, εἰμὴ ὅσοι εἶχον εὐχαρίστησιν, οὗτοι νὰ μείνωσι μετὰ τῶν Ἑλλήνων, οἱ δὲ λοιποὶ ν' ἀπέρχωνται μετὰ τῶν Ὄθωμανῶν· ὁ Ἰω. Παπ. Ρηγόπουλος μετεχειρίσθη παντοίους τρόπους τῇ ἐνεργείᾳ τῶν τριῶν ἀντιπροσώπων τῶν Δυναμέων, καὶ ἐναντίον τῆς ἐν Αἰγύπτῳ γενομένης συνθήκης, διὰ ν' ἀπελευθερωθῶσιν ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν ὀθωμανῶν ἄσοι ἑλληνόπαιδες ὑπῆρχον, διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῶν ὁποίων ἔγραψε πρὸς τοὺς ναάρχους καὶ ὁ Κυβερνήτης I. A. Καποδίστριας·

Τὴν δὲ 20 αὐγούστου ἐγένετο συνεδρίασις εἰς τὴν ἀγγλικὴν ναυαρχίδα, καὶ ἀπεφασίσθη νὰ γίνῃ ἡ ἐπιβίβασις τῶν στρατευμάτων, καὶ ἡ ἐξέτασις τῶν αἰχμαλώτων, κατὰ τὴν ἔννοιαν τῆς συνθήκης· ἐπὶ δὲ τῶν ἐξετάσεων αὐτῶν διωρίσθη ἐπιτροπὴ συγκειμένη ἐκ δύο ἀνὰ ἐκάστου μέρους τῶν ναυάρχων (τοῦ πλοιάρχου δηλαδὴ ἐκάστης ναυαρχίδος καὶ τοῦ διερμηνεύου ἐκάστου στόλου) ἀπεφασίσθη δὲ νὰ γίνωνται αἱ ἐξετάσεις ἐνώπιον τοῦ Ἰμπραχὴμ Πασσᾶ· τὴν δὲ 28 αὐγούστου ἐγένετο ἡ ἑναρξίς τῶν ἐξετάσεων, εἰς τὴν πρώτην τῶν ὁποίων ὁ ῥωσικὸς διερμηνεὺς θέλων νὰ ὑπερασπίσῃ

μίαν Ἑλληνίδα μὲ δύο τέκνα τῆς, ἐπειδὴ ἤκουσεν ἐναντία παρά τινος τῶν διὰ τὴν ἐξέτασιν διορισθέντων, καὶ θεωρήσας τὰς ἐξετάσεις στρεβλὰς γιγνομένας, ὡς ἐκ τούτου δὲ ὅτι δὲν ἦτον ἐλπίς νὰ μείνωσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα Ἕλληνες ἐκ τῶν αἰχμαλώτων αὐτῶν, παραβιασθεὶς ἔγραψε πρὸς τὸν Κυβερνήτην πᾶν ὅ,τι ἔδει περὶ τούτου, ὑποθεῖς ὑπ' ὄψιν καὶ τοῦ ῥωσσικοῦ ναυάρχου, καὶ τοῦ Γ. Κατακάζη τὰς αὐτὰς παρατηρήσεις του (1), οἵτινες συνελθόντες εἰς ὁμιλίαν με-

(1) Ὁ Γ. Κατακάζης ἀδιακόπως ἐνήργει μὲ πολὺν ζῆλον καὶ ἀφοσίωσιν τὰ ἀφορῶντα διὰ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἔθνους· μεταξύ δὲ τῶν εὐγνωμοσυνῶν τὰς ὁποίας οἱ Ἕλληνες ὀφείλουσιν εἰς τὰς τρεῖς εὐεργέτιδας Μεγάλας Δυνάμεις διὰ τὴν ἀπὸ τῶν Ἀραβικῶν χειρῶν ἀπελευθέρωσίν των ὡς ἐκ τῆς πυρπολήσεως τοῦ ὀθωμανικοῦ στόλου, ὁμολογοῦν ἐν ταύτῳ χάριτας καὶ πρὸς τὸν Γ. Κατακάζην, καθότι παρευρεθεὶς ἐντὸς τῆς ῥωσσικῆς ναυαρχίδος, διωρισμένος ὢν παρὰ τῆς Αὐλῆς του ὡς πολιτικὸς σύμβουλος παρὰ τῷ ῥωσσικῷ ναυάρχῳ, πρὸς αὐτὸν μὲν ἐνήργει κατ' εὐθείαν τὰ ἀφορῶντα τὴν πυρπόλησιν τοῦ ὀθωμανικοῦ στόλου, πρὸς δὲ τοὺς ναυάρχους τῆς Ἀγγλίας καὶ Γαλλίας ἐκ τοῦ πλαγίου μὲ τὰς πολιτικὰς καὶ διπλωματικὰς του γνώσεις, ἕως οὗ εἶδε τὴν ἐπιθυμίαν του πραγματικῶς τελειοποιημένην.

Μετὰ δὲ τὴν πυρπόλησιν τοῦ ὀθωμανικοῦ στόλου ἀπεσάλη παρὰ τοῦ ῥωσσικοῦ ναυάρχου εἰς τὸν αὐτοκράτορα Νικόλαον, καὶ ἐβεβαίωσε τὴν Α. Α. Μ. μεθ' ὅλης τῆς ἀκριβοῦς λεπτομερείας τὴν πυρπόλησιν τοῦ ὀθωμανικοῦ στόλου· ὁ δὲ αὐτοκράτωρ πρὸς ἀμοιβὴν τῆς ἀγγελίας αὐτῆς τῷ ἐχορήγησε τὸν σταυρὸν τοῦ ἀγίου Βλαδμηρίου· εἶτα ἐπανελθὼν ὁ Γ. Κατακάζης εἰς τὸν ῥωσσικὸν στόλον, καὶ βεβαιωθείς παρὰ τοῦ διερμηνεῶς τοῦ ῥωσσικοῦ στόλου Ἰω. Παπ. Ῥήγοπούλου ὅσα κατὰ τῶν ἀνηλίκων ἑλληνοπαίδων ἐχαλκεύοντο,

τὰ τοῦ γαλλικοῦ ναυάρχου, εὐρεθόντος συμφώνου εἰς τὸ νᾶ μὴ παραβιάζωνται τὰ ἀπὸ 13 ἐτῶν καὶ κατωτέρω ἀνήλικα διὰ νὰ μένωσιν εἰς τὴν πατρίδα καὶ τοὺς γονεῖς των, καὶ συμφωνήσαντος ἐπὶ τῷ αὐτῷ μετὰ τῶν δύο ναυάρχων καὶ τοῦ Κ. Μάλλων, ἔγραψαν ἐπισήμως ἐκ συμφώνου πρὸς τὸν Ἱμπραχὴμ Πασσᾶν διὰ νὰ ἐμποδιζωνται ἀπὸ τὴν ἐξέτασιν τὰ ἀπὸ 13 ἐτῶν ἡλικίας καὶ κατωτέρω ἐλληνόπαιδα· ταῦτοχροῶς ἔφθασαν καὶ αἱ τοῦ Κυβερνήτου πρὸς τοὺς ναυάρ-

διὰ νὰ τὰ παραλάβωσιν οἱ Ὄθωμανοὶ, ἐνήργησε καὶ διὰ τὴν ὡς ἀπὸ τὸ μέρος του ἀνήκουσαν ἐκκένωσιν τῶν Μεσσηνιακῶν φρουρίων, καὶ διὰ τὴν ἀπαλλαγὴν προσέτι τῶν ἀπὸ 13 ἐτῶν ἡλικίας καὶ κατωτέρω αἰχμαλώτων δυνάμει ἐνὸς ἐγγράφου του, πρὸς τὸν ῥωσικὸν μὲν ναύαρχον ἀποτεينوμένου, ἀλλ' ἐνοοῦντος διὰ τῆς διπλωματίας του καὶ τοὺς τρεῖς ναυάρχους συνάμα, τὸ ὁποῖον αὐτὸ ἔγραψεν ἅμα ὅτε ἐτέθη ὑπ' ὄψιν τῶν τριῶν ναυάρχων, τότε ἀπεφάσισαν ἀπροφασίως διὰ νὰ μένωσιν ἀνεξέταστοι οἱ ἀπὸ 13 ἐτῶν καὶ κατωτέρω αἰχμάλωτοι ἐλληνόπαιδες, ὡς μὴ ἔχοντες τὴν ἀπαιτουμένην ἐπὶ τῶν ἐξετάσεων κρίσιν.

Ἀποπερατωθέντων δὲ οὕτω τῶν περὶ τὴν πυρπόλησιν τοῦ ὀθωμανικοῦ στόλου, καὶ μετὰ τὴν εἰς τὴν Ῥωσσίαν ἀπέλευσιν ἐπὶ τούτῳ τοῦ Γ. Κατακάζη, εἰς περίφημος ὄπλοποιὸς Ῥῶσος κατεσκεύασεν ἓν σπαθίον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου καὶ ἐπὶ τοῦ κωλεοῦ του εἶχεν ἐζωγραφημένην μὲ μεγάλην ἀκρίβειαν καὶ ἐντέλειαν ὄλην τὴν ἐν Ναβαρίνοις γενομένην ναυμαχίαν, τὸ ὁποῖον αὐτὸ ξίφος προσέφερε πρὸς τὸν αὐτοκράτορα Νικόλαον, ὁ δὲ αὐτοκράτωρ θαυμάσας τὴν ἐπὶ τοῦ ξίφους ἐκείνου ἐπιτυχίαν τοῦ ὑπηκόου του ὄπλοποιοῦ, εἰς αὐτὸν μὲν ἐχορήγησε μίαν πλουσιωτάτην βασιλ. ἀμοιβήν, τὸ δὲ ξίφος ἔπεμψεν ἔπειτα δι' ἐπίτηδες βασιλ. ἀνθρώπου πρὸς τὸν Κ. Κόδριγκτων, διὰ τὴν ὁποίαν συνήργησεν ἀπαλλαγὴν τῶν Ἑλλήνων ἀπὸ

χους παρακλήσεις, και τελευταῖον παραβιασθεῖς ὁ Ἰμπραχὴμ Πασᾶς ἐνέδωκεν εἰς τὸ νὰ μένωσιν ἀνεξετάστως τὰ ἀπὸ 13 ἐτῶν ἡλικίας και κατωτέρω ἑλληνόπαιδα, ν' ἀποβιβασθῶσι δὲ και ὅσα τοιαύτης ἡλικίας εἶχον ἐπιβιβασθῆ εἰς τὰ πλοῖα διὰ τὴν Αἴγυπτον, ὅπερ και ἔγινε.

Μεταξὺ δὲ τῆς γιγνομένης ἐρεῦνης ἐπὶ τῶν ἐπιβιβασθέντων εἰς τὰ πλοῖα αἰχμαλώτων ἀνεκαλύφθησαν (τὴν 5 Σεπτεμβρίου) 11 γυναῖκες αἰχμάλωτοι, και 14 ἀνήλικα βρέφη, τὰ ὅποια εἶχον κρατηθῆ ἀπὸ τοὺς ὀθωμανούς· ἀλλ' ὁ Ἰμπραχὴμ Πασᾶς δυσαρεστηθεὶς δὲν ἠθέλησε πλέον νὰ παρευρεθῆ εἰς τὰς ἐξετάσεις, διώρισε δὲ ἐπὶ τούτῳ ἐπίτροπόν του· πρὸς περισσοτέραν ὁμως ἐμφύχωσιν τῶν αἰχμαλώτων ἔγινεν ἀπόφασις διὰ νὰ παρευρίσκωνται εἰς τὰς ἐξετάσεις και ἀπὸ μέρους τῶν Ἑλλήνων ἄνδρες, οἵτινες νὰ λαμβάνουν τοὺς αἰχμαλώτους ἀπ' εὐθείας χωρὶς πρῶτον νὰ ἐπιβιβάζωνται εἰς τὰ εὐρωπαϊκὰ πλοῖα· οὕτω δὲ διωρίσθησαν ἀπὸ μὲν τοῦ μέρους τοῦ ἀντιναύρχου Σαχτούρη ὁ γραμματεὺς αὐτοῦ Ἰω. Λάτρης, (εἰς ὃν ὁ Ἰω. Παπ. Ρηγόπουλος παρέδιδε τοὺς ἀπὸ τῶν ὀθωμανῶν ἐλευθερουμένους ἀνήλικας ἑλληνόπαιδας) ἀπὸ μέρους δὲ τοῦ Νικηταρά ὁ Ζαχαρόπουλος διὰ νὰ παρευρίσκωνται εἰς τὰς ἐξετάσεις· οἱ δὲ ἀνήλικες αἰχμάλωτοι παραλαμβανόμενοι ἐστέλλοντο εἰς τὸ πλοῖον τοῦ Σαχτούρη διὰ νὰ παραπεμφθῶσιν εἰς τὴν Αἴγιναν.

Κατὰ δὲ τὰς στιγμὰς ἐκείνας ἀπῆλθεν εἰς Νεόκαστρον και ὁ στρατηγὸς Νικήτας, ὡς ἀποσταλεὶς παρὰ τῆς ἑλλην. κυβερνήσεως, τοῦ ὁποίου ἡ παρουσία ἐνεψύχωνεν ἕξ ἐνός

τὰς βαρβάρους καταδυναστείας· ἄς παρατηρήσῃ ἐνταῦθα τὶς ὅποια ὑπῆρξε και ὑπάρχει ἡ ἀγαθὴ βασιλ. προαίρεσις τοῦ αὐτοκράτορος Νικολάου ὑπὲρ τῆς ἀρίστης τῶν Ἑλλήνων ἀποκαταστάσεως, μάρτυρες τῆς ὁποίας εἶναι αὐτὰ τὰ ἴδια πράγματα, και τὰ ζῶντα πρόσωπα.

μέρους τούς αἰχμαλώτους, εἰς δὲ τούς συμμαχοὺς μετὰ τοῦ Σαχτούρη ἔφερον σέβας· συνέτεινον δὲ ἔκτοτε πολὺ ὡς πρὸς τὴν ἀπελευθέρωσιν τῶν ἀνηλίκων αἰχμαλώτων, ὡς εἴρηται, διὰ τὴν ὁποίαν ἐφάνη οὐχ ἦττον βοηθὸς καὶ ὁ γαλλικὸς διερμηνεὺς Ναβὼν· ταύτοχρόνως δὲ καὶ ἡ παρουσία τῶν γαλλικῶν στρατευμάτων εὐκόλυνεν ἀκολούθως καθ' ὅλα τὴν ἐκκένωσιν τῶν φρουρίων, καθότι ὁ σκοπὸς τοῦ Ἰμπραχὴμ Πασσᾶ ἀπέβλεπε νὰ διατηρῶνται τὰ φρούρια ἀπὸ ὀθωμανικὴν φρουρὰν καὶ μετὰ τὴν ἀναχώρησίν του, ὥστε διὰ ν' ἀφήσῃ καὶ τροφὰς εἰς αὐτὴν, ἔδωκε κατ' ἀρχὰς κατάλογον εἰς τοὺς ναυάρχους διὰ 27,000 στράτευμα, καὶ ἐλάμβανε τόσας μερίδας σιτηρεσίων, ἐν ᾧ πραγματικῶς εἶχε μόνον 17,000 ψυχάς· ἀλλ' οἱ ναυάρχαι βεβαιωθέντες τοῦτο παρὰ τοῦ Ἰωάν. Παπ. Ῥηγοπούλου, διέταξαν, ὥστε ἐδίδοντο αἱ μερίδες διὰ 17,000 μόνον ἀπὸ τὰ φορτηγὰ αἰγυπτιακὰ πλοῖα, καὶ οὕτως ὁ Ἰμπραχὴμ βιασθεῖς ἐπομένως παρὰ τῶν ναυάρχων καὶ τῶν γαλλικῶν στρατευμάτων, ἐκὼν ἀέκων ἀνεχώρησε διὰ τὴν Αἴγυπτον· ὅλος δὲ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐπιβιβασθέντων εἰς τὰ πλοῖα διὰ τὴν Αἴγυπτον ἀπέλευσίν των, ἀνέβαινε εἰς 17 χιλ. καὶ ὀκτακοσίους τόσους, ἐξ ὧν οἱ μὲν δυνατοὶ τῶν ὄπλων ἦσαν 10 χιλιάδες καὶ ἐξακόσιοι τόσοι, οἱ δὲ λοιποὶ ἦσαν ἵπποκόμοι, ὑπηρέται, γυναῖκες καὶ παιδία, τόσοι μόνον μείναντες ἐκ τῶν εἰς τὴν Πελοπόννησον ἐπιβιβασθέντων ἐκ διαλειμμάτων 70,000 κατὰ τὴν ληφθεῖσαν μαρτυρίαν ἐκ τῶν εἰς τὸ ὀθωμανικὸν πλοῖον εὐρεθέντων καταλόγων τοῦ Μεχμέτ Ἀλῆ μεταξὺ τῶν ἀρχείων, ὡς εἴρηται, καὶ τὸ διασωθὲν ἀπόσπασμα τῶν ἀποσκιρτησάντων, 3,500 περίπου Ἀλβανῶν, περὶ ὧν ἀνεφέραμεν· οἱ δὲ λοιποὶ ἐφονεύθησαν, ἐτελεύτησαν, καὶ ἠχμαλωτίσθησαν· ὁ δὲ Ἰμπραχὴμ Πασσᾶς ἀφῆσας εἰς τὸ Νεόκαστρον καὶ εἰς τὴν Κορώνην ἀνὰ 300 στρατιώτας, καὶ 1,000 εἰς τὴν Μεθώνην διὰ φρουρὰν, παρήγγειλεν αὐτοῖς νὰ διατηρῶσι τὰ φρούρια ἐπὶ ποινῇ τῆς

ιδίας των ζωῆς, καὶ νὰ μὴ τολμήσωσι νὰ τὰ παραδώσωσι, εἰ δὲν λάβωσι διαταγὴν τοῦ Σουλτάνου, ἢ τοῦ πατρὸς του Μεχμέτ Ἀλῆ.

Ἄλλ' ἀφ' οὗ ἀνεχώρησεν ὁ Ἴμπραχὴμ Πασσᾶς, ὁ ἀρχιστρατηγὸς τῶν γαλλικῶν στρατευμάτων γκενεράλ Μαιζὼν ἐπρότεινεν εἰς τοὺς περὶ τὴν ἐν Νεοκάστρῳ φρουρὰν, ὅτι εἰάν θέλωσι νὰ ἐκκενώσωσι μεθ' ἡσυχίας τὸ φρούριον, καλῶς ἄλλως δὲ, ὅτι θέλει τοὺς καταπολεμήσει· οἱ δὲ Ὀθωμανοὶ ἀπήντησαν, ὅτι οὔτε τὸ φρούριον ἐκκενοῦσιν, οὔτε ἀντίστασιν καμμίαν κάμουσιν εἰάν πολεμηθῶσιν· ὅθεν ἐπὶ τούτῳ ὁ Μαιζὼν κατεσκεύασε κλίμακας, μὲ τὰς ὁποίας ἀναβαινόντων τῶν Γάλλων στρατιωτῶν, συνηκολούθει καὶ ὁ ἴδιος, συνωδευμένος παρὰ τῶν ναυάρχων τῶν τριῶν Δυνάμεων, καὶ οὕτως ἐκυριεύθη τὸ φρούριον τοῦ Νεοκάστρου, χωρὶς ν' ἀντισταθῶσιν οἱ ἐν αὐτῷ Ὀθωμανοί· κυριευθέντος δὲ τοῦ φρουρίου Νεοκάστρου οὕτω πως, οἱ ναύαρχοι ἔγραψαν καὶ πρὸς τοὺς ἐν τῇ Μεθώνῃ Ὀθωμανοὺς ἀρχηγοὺς νὰ παραδώσωσι καὶ αὐτοὶ τὸ τῆς Μεθώνης φρούριον· μετὰ δὲ τὴν ἔγγραφον αὐτὴν εἰδοποίησιν ἀπῆλθον ἀπέναντι τοῦ φρουρίου καὶ τὰ γαλλικὰ στρατεύματα διὰ νὰ πολεμήσωσι τὸ φρούριον· οἱ δὲ Ὀθωμανοὶ ἀπήντησαν εἰς τοὺς ναυάρχους, ὅτι μὲ ἀπορίαν των θεωροῦν πλησιάζοντα τὰ στρατεύματα, καὶ ὅτι ὅπως ἂν ἤθελεν ἀκολουθήσῃ τὸ πρᾶγμα, αὐτοὶ ἤθελον ἐκπληρώσει τὸ χρέος των, μ' ὅλον ὅτι δὲν γνωρίζουν εἰάν μεταξὺ τοῦ ὀθωμανικοῦ κράτους καὶ τῶν εὐρωπαϊκῶν Αὐλῶν ὑπῆρχεν ἔκρηξις πολέμου· ἀλλ' ὁ Σέρβεζλης Χουσεῖν μπεις, ἔχων παλαιὰν φιλίαν μετὰ τοῦ ῥωσικοῦ διερμηνέως Ἰ. Παπ. Ῥηγοπούλου, ἔγραψε καὶ πρὸς αὐτὸν τὰς αὐτὰς μετὰ τῶν Ὀθωμανῶν ἀπαντήσεις· λαβὼν δὲ τὰ δύο αὐτὰ γράμματα ὁ Μαιζὼν, ἐνεχείρισεν εἰς τὸν ναύαρχον τῶν Γάλλων, τὰ ὁποῖα ἀνεγνώσθησαν εἰς ἐπήκοον καὶ τῶν τριῶν ναυάρχων, οἵτινες ἰδόντες ὅτι ὁ ῥωσικὸς διερμηνεὺς εἶχε σχέσεις παλαιὰς μετὰ

τοῦ Χουσεῖν μπεη, καὶ τοῦ Μουχαφίζη τῆς Μεθώνης, ἐνέκριναν ν' ἀποσταλῆ καὶ νὰ συμβουλευσῆ αὐτούς· ὁ δὲ λαβὼν ἀνὰ χεῖρας λευκὴν σημαίαν ἀπῆλθεν ἔξωθεν τῆς πύλης τοῦ φρουρίου, ὅτε ταυτοχρόνως ἦλθεν ἐπὶ τῶν ἐπάλλξεων καὶ ὁ Χουσεῖν μπεη, καὶ ἐγένετο ἡ ἑναρξίς τῆς ὀμιλίας· ἀλλ' ἐν ᾧ ὁ Παπ. Ρηγόπουλος ἤρχετο διὰ τὸ φρούριον τῆς Μεθώνης, ἐτοποθετήθη ἐπὶ κεφαλῆς τῶν γαλλικῶν στρατευμάτων καὶ ὁ Μαιζὼν, παραγγείλας εἰς τοὺς Ὄθωμανοὺς μετὰ τοῦ ἀπεσταλμένου διερμηνέως, ὅτι ἐντὸς τριῶν τετάρτων τῆς ὥρας εἰάν δὲν φθάσῃ πρὸς τὸν Μαιζὼν ἡ τελευταία αὐτῶν ἀπόφασις, θέλει ἀρχήσῃ τὸ πῦρ διὰ τε ξηρᾶς καὶ θαλάσσης ἐναντίον τοῦ φρουρίου.

Μεταξὺ δὲ τούτων ὁ ῥωσσικὸς διερμηνεὺς ἤρξατο τῆς μετὰ τοῦ Χουσεῖν μπεη διαπραγματεύσεως, ὥστε κατέπεισε τοὺς Ὄθωμανοὺς τῆς Μεθώνης καὶ παρεδέχθησαν τὴν παράδοσιν τοῦ φρουρίου, ἐπὶ τῇ συμφωνίᾳ, ὅτι οἱ Ὄθωμανοὶ ν' ἀποσταλῶσιν ὅπου ἤθελον εὐχαριστηθῆ χωρὶς νὰ λάβωσι τὴν παραμικρὰν ἐνόχλησιν καὶ ζημίαν, νὰ παραβλέψωσι δὲ τὴν τῶν Γάλλων εἰς τὸ φρούριον εἴσοδον, ὅπως αὐτοὶ ἤθελον ἐγκρίνει, διὰ νὰ ἔχωσι δικαιολογήματα ἐνώπιον τῆς κυβερνήσεώς των· ἐπανελθὼν δὲ ὁ Παπ. Ρηγόπουλος ἀνήγγειλεν εἰς τὸν Μαιζὼν τὴν γενομένην δι' αὐτοῦ συνθήκην, ὅστις ἀσπασάμενος αὐτὸν, τὸν εὐχαρίστησε μεγάλως διὰ τὴν ὀποίαν ἔδειξεν ἀξιοσύνην ἐμποδίσας τὸ νὰ ἐκχυθῶσι τόσα αἵματα ἀνθρώπινα. Τούτων δὲ οὕτω γενομένων, ὁ Μαιζὼν διέταξε καὶ ἐπλησίασαν τὰ στρατεύματα διὰ ξηρᾶς καὶ διὰ θαλάσσης μὲ τοὺς πέλεκεις εἰς τὰς χεῖρας· θάλασαντες δὲ τὰς πύλας οἱ Γάλλοι, εἰσῆλθον εἰς τὸ φρούριον τῆς Μεθώνης, χωρὶς νὰ προκύψῃ παραμικρὰ τις ζημία ἢ ἐνόχλησις εἰς τοὺς Ὄθωμανοὺς μέχρι τριχός.

Ἀφ' οὗ δὲ εἰσῆλθον τὰ γαλλικὰ στρατεύματα μετὰ τοῦ ἐνδόξου Μαιζὼν, καὶ ὅσοι παρευρέθησαν διὰ θαλάσσης, ἔγι-

ναν κύριοι τοῦ φρουρίου· ἐκ δὲ τῶν Ὀθωμανῶν οἱ μὲν κατ' ἰδίαν των θέλησιν ἐστάλησαν εἰς Ἀλεξάνδρειαν, ὁ δὲ Ἰσοῦφ μπες μετὰ τινων Ὀθωμανῶν κατ' ἰδίαν των θέλησιν ἐστάλησαν εἰς τὴν Γαλλίαν· τὰ αὐτὰ δὲ ἐπράχθησαν καὶ εἰς τοὺς ἐν Νεοκάστρῳ Ὀθωμανοὺς, οἵτινες ἀπεστάλησαν ὅπου ἕκαστον μέρος αὐτῶν εἶχεν εὐχαρίστησιν· μετὰ δὲ τὴν παράδοσιν τοῦ φρουρίου τῆς Μεθώνης, εἰδοποιηθέντες καὶ οἱ ἐν Κορώνῃ Ὀθωμανοὶ, καὶ ἀπελπισθέντες, παρέδωκαν κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ τὸ τῆς Κορώνης φρούριον εἰς τὰ γαλλικὰ στρατεύματα, καὶ ἀπεστάλησαν ὅπου ἡ ἰδία των θέλησις εὐηρεστήθη· καὶ τοιαύτη μὲν ὑπῆρξεν ἡ τῶν κατὰ τὴν Μεσσηνίαν φρουρίων ἐκκένωσις ἐκ τῶν ἐν αὐτοῖς Ὀθωμανῶν.

Ὁ δὲ Μαιζὼν ἐνώπιον τῶν τριῶν ναυάρχων προσέφερεν ἀπείρους εὐγνωμοσύνας πρὸς τὸν Παπ. Ρήγοπουλον ἐπανειλημμένως διὰ τὴν ὁποίαν ἔδειξεν ἀξιοσύνη, ἐμποδίσας τὴν ἐκχυσιν τόσων ἀνθρωπίνων αἱμάτων, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται (1)· τὴν αὐτὴν δὲ εὐχαρίστησιν ἀπέδωκεν ὁ Μαιζὼν καὶ εἰς τὸν Ἐἰδῆνον ναύαρχον ῥωσικὸν ὑπὲρ τοῦ Παπ. Ρήγοπούλου, ὁ δὲ ναύαρχος ἀνέφερεν αὐτὸ ἐπισήμως εἰς τὸν ἐπὶ τῶν ἐξω-

(1) Ἐνταῦθα οφείλομεν ν' ἀποδώσωμεν ὅλην τὴν ἀνήκουσαν τιμὴν καὶ δόξαν εἰς τὴν δραστήριον ἀξιοσύνην τοῦ ἐνδόξου ἀρχιστρατήγου Κ. Μαιζὼν, καὶ τῶν μετ' αὐτοῦ ἀξιωματικῶν, καὶ ὅλου τοῦ γαλλικοῦ στρατοῦ, πρὸς τοὺς ὁποίους εὐγνωμονοῦσιν οἱ Ἕλληνας· εἰς γενεὰς γενεῶν ὅχι μόνον οἱ ζῶντες, ἀλλὰ καὶ οἱ μεταγενέστεροι τῶν ἐπερχομένων γενεῶν· οὐχ ἦττον δὲ εἶναι εὐγνωμοσύνης ἀξία καὶ ἡ τοῦ Ι. Παπ. Ρήγοπούλου πατριωτικὴ ἀξιοσύνη, καὶ τῶν λοιπῶν, ὅσοι συνέπραξαν εἰς ὅλα τ' ἀγαθὰ καὶ ὠφέλιμα ὑπὲρ Ἑλλήνων ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους, προηγουμένης ἐπὶ πᾶσι τούτοις τῆς ἀγαθῆς θελήσεως τῶν τριῶν κραταιῶν Δυνάμ., τῆς Ἀγγλίας, Γαλλίας, καὶ Ῥωσσίας.

τερικῶν ὑπουργῶν τῆς αὐτοκρατορικῆς ῥωσσικῆς Αὐλῆς Κ. Νεσελρόδ με ἴδια συστατικὰ ἐπίσημα ἔγγραφα αὐτοῦ, ὁμοίως καὶ με τοιαύτης φύσεως ἔγγραφα τοῦ Κυβερνήτου τῆς Ἑλλάδος Ἰωάν. Α. Καποδιστρίου (1)· καὶ ταῦτα μὲν τὰ ἑπὶ

(1) Τὸ πρὸς τὸν Νεσελρόδ γράμμα τοῦ ναυάρχου Ἐἰδίν (ἐξηγημένον ἐξ ἐπισήμου ἀλληλογραφίας τοῦ Κυβερνήτου) εἶχεν ὡς ἐφεξῆς.

Ἐκ τῆς ναυαρχίδος Ἀτζόφ· τὴν 27 σεπτεμ. 9 ὀκτωβρ. 1828.

Κύριε κόμη· « Κατὰ τὸν τελευταῖον μάρτιον εἶχον λάθει » τὴν τιμὴν νὰ ἐπικαλεσθῶ τὴν εὐνοϊκὴν μεσιτείαν τῆς Υ. Ε. » ὑπὲρ τοῦ Κ. Ι. Παπ. Ῥηγοπούλου, ἐπὶ τιμῇ συμβούλου, τὸν ὁποῖον εἶχον παραστήσει διὰ τὸν σταυρὸν τοῦ ἀγίου Βλαδι- » μήρου τῆς τετάρτης κλάσεως.

» Καὶ ὅσον μὲν διὰ τὴν ἀμοιβὴν ταύτην τῆς ὁποίας κα- » τέστη ἄξιος ὁ ὑπάλληλος αὐτὸς διὰ τῶν ἐκδουλεύσεών του » εἰς τὴν ἀξιωμακροῦν ἡμέραν τῆς 8 (20) ὀκτωβρίου, » ἐλπίζω ἢ παραχώρησις της νὰ ἀπεφασίσθη ἤδη, καὶ ὅτι » δὲν θέλει ἀργήσει νὰ τὴν λάβῃ παρὰ τῆς δικαιοσύνης τῆς » Α. Α. Μεγαλειότητος.

» Νεώτεροι δὲ ἐκδουλεύσεις με ἐπιβάλλουσι τὴν ὑποχρέω- » σιν τοῦ ν' ἀναφερθῶ ἐκ νέου εἰς τὴν Υ. Ε. ὑπὲρ τοῦ Κ. Ἰ. » Παπ. Ῥηγοπούλου· ὁ ὅστις με τὸν ὁποῖον συνέτρεξεν εἰς τὸ » νὰ ἐπιταχυνθῇ ἡ ἐκκένωσις τῆς Πελοποννήσου, ἡ ἀξιότης » καὶ ἡ ἐπιτυχία με τὴν ὁποίαν ἐξετέλεσε τὰς διαπραγμα- » τεύσεις, ἅς τὸν εἶχον ἐπιφορτίσει παρὰ ταῖς ὀθωμανικαῖς » ἀρχαῖς, ἡ ἄοκνος ἐνέργεια με τὴν ὁποίαν ἐπετήρησε τὴν » εἰς τὰ πλοῖα εἰσβίβασιν τῶν ἀραβικῶν στρατευμάτων, καὶ » τὴν ἀπελευθέρωσιν τῶν αἰχμαλώτων χριστιανῶν, εἵλκυσαν » τὴν πρὸς αὐτὸν εὐγνωμοσύνην μου, τὴν ὑπόληψιν τῶν ξέ- » νων ἀξιωματικῶν, καὶ αὐτῶν τῶν Ὀθωμανῶν. »

ἘΥΪΔΙΝ.

τὴν ἀπὸ τῆς Πελοποννήσου ἀναχώρησιν τοῦ Ἰμπραχῆμ Πατσᾶ καὶ τῶν ἀραβικῶν στρατευμάτων διατρέξαντα.

ΚΕΦΆΛΑΙΟΝ ΠΕΜΤΟΝ.

Παραλαβὴ τῶν φρουρίων Π. Πατρῶν καὶ τοῦ Ῥίου παρὰ τῶν ἐπικουρικῶν Γαλλικῶν στρατευμάτων. — Συνθήκη τῆς παραδόσεως αὐτῶν. — Παράδοσις τῶν φρουρίων Ἀντιῤῥίου καὶ Ναυπάκτου.

Τὰ δὲ Γαλλικὰ στρατεύματα μετὰ τὴν ἔξωσιν τῶν ὀθωμανικῶν στρατευμάτων καὶ τὴν κυρίευσιν τῶν Μεσσηνιακῶν φρουρίων, μετέβησαν πάραυτα εἰς τὰς Π. Πάτρας, ἐξαιτοῦντα παρὰ τῶν ὀθωμανῶν τὸ φρούριον τῶν Π. Πατρῶν, καὶ τὸ Ῥῖον· διὰ τὴν παράδοσιν τῶν ὁποίων, ἐπειδὴ οἱ κατέχοντες αὐτὰ ὀθωμανοὶ ἀντέτεινον, μὴ θελήσαντες ν' ἀναχωρήσωσιν, οἱ Γάλλοι διὰ τῆς ἐνδόξου αὐτῶν αἰχμῆς (βαγιοπέτας) τοὺς καθυπεχρέωσαν ν' ἀναχωρήσωσι τελευταῖον μὲ τὴν παράδοσιν τῶν φρουρίων αὐτῶν δι' ἐγγράφου συνθήκης. (1)

(1) Ἡ Συνθήκη τῆς παραδόσεως τῆς πόλεως καὶ τοῦ φρουρίου τῶν Π. Πατρῶν, καὶ τοῦ ἐν τῷ σταμίῳ τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου Πελοποννησιακοῦ φρουρίου Ῥίου, εἶχεν οὕτως.

» Ἡμεῖς οἱ ὑποφαινόμενοι ἱππότης Λοστένης Ταγματάρχης εἰς τὸ Βασιλ. Σῶμα τῶν ἀνωτάτων ἀξιωματικῶν, Λεφροῆς Λοχαγὸς εἰς τὸ Βασιλ. Σῶμα τῶν Μηχανικῶν, καὶ ὁ Κόμης Φουκῶδ ὑπολοχαγὸς ἐκ τῶν ἀνωτάτων ἀξιωματικῶν, ὑπασπιστῆς τοῦ Στρατηγοῦ Σνεϊδέρου.

» Φέροντες πληρεξουσιότητα παρὰ τοῦ στρατοπεδάρχου Βαρῶνος Σνεϊδέρου, Διοικητοῦ τοῦ γ. τμήματος τῆς ἐν Πελοποννήσῳ ἐκστρατομένης Μοίρας.

» Συνεφωνήσαμεν μετὰ τοῦ Ἀπδουλαῖ Ἀγαῖ Διοικητοῦ τῶν

Ἄφ' οὗ δὲ τὰ Γαλλικὰ στρατεύματα παρέλαβον ἀναιμωτῆ
τὰ Μεσσηνιακὰ φρούρια, τὰς Π. Πάτρας, καὶ τὸ Ῥῖον, τὸ

» εἰρημένων φρουρίων, τῶν πρωτίστων ἀρχηγῶν, καὶ τῶν
» ἀντιπροσώπων τῆς πόλεως Πατρῶν κατὰ τὰ ἐξῆς.

» Ἄρθρ. α'. Ἡ πόλις καὶ τὸ φρούριον τῶν Πατρῶν, καὶ
» τὸ Πελοποννησιακὸν Καστέλιον θέλουσιν παραδοθῆ εἰς τὰ
» Γαλλικὰ στρατεύματα μετὰ τοῦ Πυροβολικοῦ καὶ τῶν
» πολεμοφοδίων των, τὰ ὅποια θέλουσιν καταγραφῆ ὑπὸ ἐπι-
» τρόπων ἐπὶ τούτῳ διωρισμένων.

» β'. Τὸ ἐνδότερον ὄχυρῶμα τοῦ φρουρίου τῶν Πατρῶν
» θέλει παραδοθῆ σήμερον μάλιστα κατὰ τὴν 5. ὥραν με-
» τὰ τὴν Μεσημβρίαν εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ Γαλλικοῦ Στρα-
» τηγοῦ, διὰ νὰ βάλῃ ἐν αὐτῷ φρουράν. Τὰ Γαλλικὰ στρα-
» τεύματα θέλουσιν τοποθετηθῆ ὡσαύτως σήμερον εἰς τὸ Τε-
» λωνεῖον, διὰ νὰ ὑπερασπίζουσιν τὸν εἰσβιβασμὸν καὶ εἰς
» τὸ μεταξὺ τῆς πόλεως Πατρῶν καὶ τοῦ Πελοποννησιακοῦ
» Καστελίου, καὶ νὰ διατηρῶσιν τὴν εὐταξίαν.

» γ'. Οἱ ἄλλοι Μουσουλμᾶνοι οἱ κατὰ τὸ παρὸν κατέ-
» χοντες τὰ ἄνω εἰρημένα φρούρια καὶ πόλιν θέλουσιν εἰσβι-
» βασθῆ εἰς τὰ φορτηγὰ τῆς ἐκστρατείας πλοῖα, διὰ ν' ἀ-
» ποβιβασθῶσιν εἰς τὰ ἐξῆς τρία μέρη· εἰς Κριονέρι ἐπὶ τῆς
» παραλίας τῆς Ῥούμελης, εἰς Σμύρνην, καὶ εἰς Ἄλεξάν-
» δρειαν, καὶ θέλουσιν ἀναχωρήσει μετὰ τῶν ὄπλων καὶ
» ἐπίπλων των.

» δ'. Ὁ εἰσβιβασμὸς τῶν μελλόντων νὰ ὑπάγωσιν εἰς
» Σμύρνην θέλει συναθροισθῆ αὖριον τὴν 8 ὀκτωμβρίου
» εἰς τὸ Πελοποννησιακὸν Καστέλιον, θέλουσιν δὲ ἀρχίσει
» νὰ εἰσβαίνουσιν εὐθὺς ὡς ἐτοιμασθῶσιν τὰ πρὸς μετακομι-
» δὴν μέσα θέλουσιν δὲ τοῖς χωρισθῆ τὸ πολὺ δέκα πλοῖα,
» ἐξ ὧν δύο προσδιωρισμένα εἰς μετκομιδὴν ἵππων· τὰ
» δὲ πλοῖα ταῦτα θέλουσιν ἐφοδιασθῆ μὲ εἴκοσι ἡμερῶν ζωο-

μὲν τῶν Π. Πατρῶν φρούριον, τὸ Ῥίον, καὶ τὴν Κορώνην
παρέδωκαν εἰς τὴν ἄμεσον ἐξουσίαν τοῦ Κυβερνήτου, τὰ

» τρυφίας τοῦλάχιστον, παρμένας ἀπὸ τὰς ἀποθήκας, τὰς
» ὁποίας ὁ Ἱμπραχῆμ Πασσᾶς πρέπει ν' ἄφησεν εἰς Νεό-
» καστρον.

» ε' Οἱ θέλοντες νὰ ὑπάγουν εἰς Ἀλεξάνδρειαν θέλουν συ-
» ναθροισθῆ αὔριον τὴν 8 ὀκτωβρίου εἰς τὸ Πελοποννησια-
» κὸν Καστέλιον, θέλουν δ' ἀρχίσει νὰ εἰσβαίνουν εὐθύς.

» ς'. Ὁ εἰσβιασμὸς τῶν μελλόντων νὰ ὑπάγωσιν εἰς
» Κρυονέρι θέλει ἀρχίσει σήμερον τὸ ἑσπέρας, καὶ πρέπει νὰ
» τελειώσῃ ἐντὸς τεσσάρων ἡμερῶν ἀπὸ τῆς σήμερον· ἐν δὲ
» μόνον πλοῖον ἠμπορεῖ νὰ προσδιορισθῆ εἰς μετακομιδὴν
» τῶν ἵππων των, εὐθύς δ' ἔπειτα τὰ Γαλλικὰ στρατεύ-
» ματα θέλουν λάβει εἰς τὴν ἐξουσίαν των τὴν πόλιν καὶ
» τὸ φρούριον τῶν Πατρῶν.

» ζ'. Οἱ θέλοντες νὰ ὑπάγωσιν εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν θέλουν
» συναθροισθῆ αὔριον τὴν 8 ὀκτωβρίου εἰς τὸ Πελοπον-
» νησιακὸν Καστέλιον, θέλουν δ' ἀρχίσει νὰ εἰσβαίνουν εὐ-
» θύς ὡς ἐτοιμασθῶσι τὰ πρὸς μετακομιδὴν μέσα· θέλουν
» τοῖς χωρισθῆ τὸ πολὺ δέκα πλοῖα, ἐξ ὧν δύο προσδιω-
» ρισμένα εἰς μετακομιδὴν ἵππων· τὰ δὲ πλοῖα ταῦτα θέ-
» λουν ἐφοδιασθῆ μὲ εἴκοσι ἡμερῶν ζωοτροφίας τοῦλächι-
» στον, παρμένας ἀπὸ τὰς ἀποθήκας, τὰς ὁποίας ὁ Ἱμπρα-
» χῆμης πρέπει ν' ἄφησεν εἰς Νεόκαστρον.

» η'. Δύο πλοῖα θέλουν προσδιορισθῆ εἰς μετακόμισιν τῶν
» οἰκογενειῶν, αἵτινες θέλουν νὰ ὑπάγουν εἰς Σμύρνην· ἡ
» συνοδία ἡ προσδιωρισμένη διὰ τὴν Σμύρνην καὶ ἡ διὰ
» τὴν Ἀλεξάνδρειαν θέλουν φυλάττεσθαι ἀπὸ πολεμικὰ πλοῖα
» καὶ θέλουν ἀναχωρήσει τέσσαρας ἡμέρας τὸ πολὺ ὕστερον
» ἀφ' οὗ ἀρχίσει ὁ εἰσβιασμός.

» θ'. Θέλουν διορισθῆ λόχοι Γάλλων στρατιωτῶν διὰ νὰ
» διατηρῶσι τὴν εὐταξίαν, καθ' ὅτον καιρὸν διαρκέσει ὁ

δὲ φρούρια τῆς Μεθώνης καὶ τοῦ Νεοκάστρου ἔχοντες ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐξουσίαν των, διέμενον εἰς αὐτὰ, ἐπισκευάσαντες πολλὰς ἐν αὐτοῖς οἰκοδομὰς, ἐρειπίους στρατῶνας, καὶ διάφορα ἄλλα οἰκήματα, ἀντεγείραντες ἀκολούθως καὶ τὸ ἀποκεραυνωθὲν μέρος τοῦ φρουρίου Νεοκάστρου, εἰς τὸ ὁποῖον ἀπωλέσθησαν κατὰ τὴν νύκτα τῆς ἀποκεραυνώσεώς του ὑπὲρ τοὺς 400 στρατιώτας Γάλλους· ὅλα δὲ ταῦτα καὶ πολλὰ ἄλλαι λαμπραὶ ὀχυρώσεις καὶ οἰκοδομαὶ κατεσκευάσθησαν (ὡς φαίνονται σήμερον) μετ' ἀδράς δαπάνας χρημάτων τῆς φιλανθρώπου Γαλλίας, εἰς τὴν ὁποίαν τόσον δι' αὐτὰ, καθὼς καὶ διὰ τὸν τῶν ὀθωμανῶν διωγμὸν, ἐπίσης καὶ διὰ τὰς ὁποίας ἔσχον ὠφελείας οἱ περὶ τὰ φρούρια δυστυχεῖς Ἕλληνες ἀπολαύσαντες ἰκανὰς ποσότητας χρημάτων, καὶ ἐξοικονομήσαντες τὰς δυστυχεστάτας περιστάσεις των, μεταξὺ τῆς εἰς τὰ φρούρια διαμονῆς τῶν Γαλλικῶν στρατευμάτων, τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος ὀφείλει ἰδιαιτέρως ἀπείρους εὐγνωμοσύνας εἰς γενεὰς γενεῶν, κηρύττον διαπρυσίως εἰς

» εἰσβιβασμὸς· κανεὶς Ἕλληνας δούλος τοῦ ἄρρένου ἢ τοῦ θή-
 » λεως γένους δὲν ἠμπορεῖ ν' ἀκολουθήσῃ τὸν δεσπότην του,
 » εἰμὴ θεληματικῶς· τὰ παιδιά τὰ ἀπὸ δεκατριετοῦς καὶ
 » κατωτέρω ἡλικίας θέλουν παραδοθῆ εἰς χεῖρας τῶν Γάλ-
 » λων, διὰ ν' ἀποσταλῶσιν εἰς τὴν πατρίδα των· θέλουν
 » δὲ ἐπαγρυπνεῖ ἐπίτροποι τῶν δύο ἐθνῶν εἰς τὴν ἐκπλή-
 » ρωσιν τῶν διατάξεων τούτων· ἐὰν δὲ ἀπὸ δόλου, ἢ ἄλ-
 » λως πως ἤθελε γένη παράβασις, ὁ Στρατηγὸς Γάλλος με-
 » ταχειριζόμενος δυνάμει τῶν δικαίων του, ἠμπορεῖ γὰ ἀπαι-
 » τήσῃ τοὺς μεταφερθέντας αἰχμαλώτους. »

Ἐγένετο ἐν Πάτραις Γαλλιστὶ καὶ Τουρκιστὶ τὴν 7 ὀκτωβρίου 1828, ἕκτην καὶ δεκάτην τοῦ Ῥεβιούλ ἐβέλ 1244 τῆς ἐγείρας.

Ὁ Ἰππότης ΔΟΣΤΕΝΔΗΣ ΔΙΕΦΡΟΗΣ, ὁ Κόμης ΦΟΥ-

αιῶνα τὸν ἅπαντα τὰς εὐεργεσίας αὐτῆς καὶ τὰς χάριτας.

Ἄλλ' ἐν ᾧ ὁ Κυβερνήτης Α. Καποδίστριας ἦτον εἰς τὸ Ῥωσικὸν Δίκροτον Ἄζοφ (τὸ 1828), συνομιλῶν περὶ τῆς καταστάσεως τῶν Ἑλληνικῶν συμφερόντων, καθ' ὅσα ἀφώρων μάλιστα τὴν στερεὰν Ἑλλάδα, καθ' ἣν στιγμὴν ἐξέφραζε τὴν λύπην του, ὅτι δηλ. μὴ ἐχόντων τῶν Ἑλλήνων κανὲν φρούριον ἐκ τῶν κατὰ τὴν Στερεὰν Ἑλλάδα εἰς χεῖρας των, δυσκόλως ἐδύνατο ὁ Σουλτάνος νὰ παραχωρήσῃ μέρος αὐτῆς ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τῆς Ἑλλάδος, τότε ὁ Ι. Παππᾶ Ῥηγόπουλος ἀπήντησεν εἰς τὸν Κυβερνήτην, ὅτι, ἐὰν τῷ χορηγῆται ἡ ἄδεια, θέλει ἐνεργήσῃ οἷς οἶδε τρόποις τὴν παράδοσιν τῶν κατὰ τὴν Δυτικὴν Ἑλλάδα φρουρίων. Ἀκούσας ταῦτα ὁ Κυβερνήτης, καὶ γνωρίζων ὅλα τὰ ὑπερβάλλοντα ἐμπόδια, ὅσα ἐδύναντο νὰ προκύψωσιν εἰς μίαν τοιαύτην ἐπιτυχίαν, ἔμεινεν ἐν ἀπορίᾳ· ἀλλ' ὁ Παππᾶ Ῥηγόπουλος πεποιθὼς εἰς τὴν δύναμιν τῆς θείας προνοίας, καὶ εἰς τὰ μέσα τὰ ὁποῖα ἐγνώριζεν ὅτι εἶχε, μ' ὅλας τὰς ἀντιβῆσεις τοῦ Κυβερνήτου, ἐπέμεινεν εἰς τὴν πρότασίν του, ὑποσχόμενος ὅτι θέλει ἐνεργήσῃ μετὰ τὴν εὐχὴν τῆς πατρίδος, μετὰ τὰ διάφορα μέσα, τὴν στενὴν φιλίαν, καὶ τὴν ὁποῖαν ἔχαιρεν ὑπόληψιν παρὰ τῶν Ὀθωμανῶν πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως, διερμηνεὺς ὢν τοῦ ἐν Π. Πάτραις Ῥωσικοῦ Προξενείου, ὡς προεῖρηται.

Διὰ τοὺς λόγους ὅθεν αὐτοὺς, καὶ διότι εἶχε λάβει βεβαίαις πληροφορίας, ὅτι καὶ ἐν τοῖς φρουρίοις τῆς Ναυπάκτου καὶ τοῦ Ἀντιβῆριου ὑπῆρχον ἐπίσημοι ὀθωμανοὶ, ἔχοντες μὲν ἐπιβρόχην ἐντὸς τῶν φρουρίων ἐκείνων, στενοὶ δὲ φί-

ΚΩΝ, Χατζῆ ἈΠΔΟΥΛΛᾶΣ, ΦΕΙΖΟΥΛΛΑΓΑΣ (ἀρχηγὸς τῶν Λαλαίων), ΣΑΔΙΚ Χαντζῆς (παρὰ τῶν κατοίκων Πατρῶν), Χατζῆ ἈΧΜΕΤΗΣ (Μουφτῆς τῶν Πατρῶν).

Ἐπικυροῦται. Ὁ Στρατηγὸς ΣΝΕΙΔΕΡΟΣ.

λοι αὐτοῦ, ἄλλως τε καὶ πολλοὶ τούτων ὀφειλέται δανείων χρημάτων εἰς αὐτὸν ὄντες, δι' ἐπιτηδείου τινος μέσου ἔγραψεν εἰσοῦς ἐξ αὐτῶν εἶπετο νὰ συνεννοηθῆ, ἀναγγέλλων αὐτοῖς, ὅτι εἶχε πολλὴν ἐπιθυμίαν διὰ νὰ τοὺς ἴδῃ, καὶ νὰ τοῖς ὁμιλήσῃ· οἵτινες ἀπαντήσαντες πρὸς ταῦτα, τῷ ἐδείκνυον τὴν ἔτι μᾶλλον ὡς ἀπὸ μέρους των ἐπιθυμίαν διὰ τὴν ἀμοιβαίαν ἔντευξίν των· τὴν ἀπάντησιν αὐτὴν λαβὼν ὁ Παππᾶ Ῥηγόπουλος, πάραυτα ἀπέστειλεν ἐκ Πόρου πρὸς τὸν Κυβερνήτην, προσθεὶς ὅτι, ἐὰν ἐπιθυμῆ νὰ προχωρήσῃ εἰς τὴν ἐπιχείρησιν, πρέπει νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τὸν Νάυαρχον Εὐίδιν τὴν ἄδειαν τῆς εἰς Αἴγιναν μεταβάσεώς του· ὁ δὲ Κυβερνήτης ἔγραψε πρὸς τὸν Νάυαρχον, ὅστις ἐνδούς εἰς τὴν αἴτησίν του, διεύθυνε τὸν Παππᾶ Ῥηγόπουλον πρὸς τὸν Κυβερνήτην, ὅτε σπουδαία συνομιλία ἐγένετο μεταξύ αὐτῶν, τοῦ μὲν Κυβερνήτου ἐκθέτοντος τὰς δυσκολίας καὶ λέγοντος τοὺς στοχασμοὺς τοῦ Παππᾶ Ῥηγοπούλου ὄνειροπολήσεις, καὶ ἐπομένως ὅτι εἶναι ἀδύνατον νὰ παραχωρήσωσιν οἱ Τοῦρκοι ἄνευ τῆς βίας φρουρία ποτέ, κτλ. τοῦ δὲ Παππᾶ Ῥηγοπούλου διαλύοντος τὰς δυσκολίας αὐτάς, καὶ προτείνοντος τὰ ὁποῖα ἐνόμιζεν ὅτι εἶχε μέσα, τελευταῖον τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ὁμιλίας ἐστάθη τὸ νὰ συνδιαλεχθῶσιν ἀμφοτέροι μετὰ τοῦ Κόμητος Βούλγαρη διὰ πολλοὺς καὶ ἀνωτέρους λόγους.

Γενομένης δὲ τῆς μετὰ τοῦ Κόμητος Βούλγαρη συνεντεύξεως, καὶ συγκατατεθέντος καὶ αὐτοῦ, ὁ Κυβερνήτης (διὰ νὰ εὐκολύνῃ ἔτι μᾶλλον τὰς προσπάθειάς τοῦ Παππᾶ Ῥηγοπούλου) τῷ ἔδωκε τὴν ἄδειαν νὰ ὑποσχεθῆ εἰς τοὺς Ὀθωμανοὺς φίλους του τὴν ἐπικύρωσιν ὅλων τῶν ἰδιοκτησιῶν των, καὶ ὅτι ἄλλο ἤθελε τοῖς ὑποσχεθῆ προφορικῶς, ἐὰν ἤθελον συντρέξῃ εἰς τὴν παράδοσιν τῶν φρουρίων πρὸς περικοτέραν δὲ αὐτῶν βεβαιότητα καὶ ἀσφάλειαν ἐνεχρίμisen εἰς τὸν Παππᾶ Ῥηγόπουλον ἀνοικτὴν ἐπιστολὴν του ὑπογεγραμμένην καὶ ὑπεσφραγισμένην παρ' αὐτοῦ ὡς Κυβερ-

νήτου, διὰ τῆς ὁποίας ἐπεκύρουν εἰς αὐτὸν τὴν ἄδειαν νὰ προτείνῃ τοιαύτην ὑπόσχεσιν. Ἀκολούθως δὲ ἔγραψε συμφώνως μετὰ τοῦ Κόμητος Βούλγαρη πρὸς τὸν Νάυαρχον Εὐϊδιν ἐκθέτων αὐτῷ τὸ σκοπούμενον, καὶ τῷ ἐζήτησε τὴν ἄδειαν διὰ νὰ μεταβῆ ὁ Παππᾶ Ῥηγόπουλος εἰς τὸν πρὸς ὃν ὄρον διευθύνετο, ὁ δὲ Νάυαρχος τῷ ἐχορήγησεν αὐτήν.

Κατὰ δὲ τὴν 14 Ἰαννουαρίου 1829 ἀναχωρήσας ὁ Παππᾶ Ῥηγόπουλος ἐξ Αἰγίνης, διὰ τοῦ Καλαμακίου καὶ Λουτρακίου διευθύνθη πρὸς τὸν Φαβρίκιον, παρὰ τοῦ ὁποίου κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ πρὸς αὐτὸν συστατικοῦ ἐγγράφου τοῦ Κυβερνήτου, λαβὼν ἐν μύστικον τοῦ Γαλαξειδιώτου Δημητρίου Μπουλδῆ, ἀπέπλευσεν εἰς τὴν κακὴν Σκάλαν, φέρων μεθ' ἑαυτοῦ καὶ ἄλλα συστατικά πρὸς τὰς Διοικητικὰς Ἀρχάς, ἐπὶ τῷ προσχήματι, ὅτι μετέβαινεν εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη διὰ νὰ ζητήσῃ χρήματα ὀφειλόμενα πρὸς αὐτὸν παρά τινων Ὄθωμανῶν καὶ χριστιανῶν· ἐν ᾧ δὲ ἀποβάς τοῦ πλοίου περιήρχετο εἰς τὸ παράλιον, αἴφνης παρουσιασθέντες ἕως 30 ἰππεῖς Τοῦρκοι, ἐπέδραμον κατὰ τοῦ πλοίου· ὁ δὲ Παππᾶ Ῥηγόπουλος ἀπεκρύβη μικρὸν ἐντὸς ἐνὸς σπηλαίου.

Βεβαιωθεὶς δὲ τελευταῖον ὅτι ἦτον ἐκτὸς κινδύνου, ἐπιστρεψάντων τῶν ῥηθέντων 30 ἰππέων εἰς τὸ φρούριον, ὑπῆγε μετὰ τοῦ ὑπηρετοῦ του εἰς τὴν στάνην τοῦ Ἀδαμοχρήστου, παρὰ τοῦ ὁποίου ὑποδεχθεὶς, τῷ ἐξεμυστηρεύθη τὸν σκοπὸν τῆς ἐλεύσεώς του, ἔχων ἄκραν εἰς αὐτὸν ἐμπιστοσύνην· καὶ συνεννοηθεὶς μετὰ τοῦ ἀρμοδίου τρόπου, ἀπέστειλε διὰ μὲν τοῦ ἰδίου Ἀδαμοχρήστου ἐγγράφον πρὸς τὸν ἐν Ναυπάκτῳ φίλον του, διὰ δὲ τοῦ υἱοῦ του ἄλλο πρὸς τὸν ἐν τῷ Ἀντιρρίῳ, ἐξαιτῶν παρ' αὐτῶν τὸν προσδιορισμὸν τρόπου καταλλήλου καὶ ὥρας πρὸς ἰδιαίτεράν συνέντευξιν· τὴν δ' ἐπελθοῦσαν νύκτα ἔλαβε τὰς ἀπαντήσεις, δι' ὧν ἀμφοτέροι οἱ φίλοι τῷ ἔσημείουν τὴν θέσιν καὶ τὴν ὥραν τῆς ἐντεύξεως· καὶ πρῶτον μὲν μεταβάς εἰς τὸ Ἀντιρρίον, ἔλα-

θεν ἔντευξιν μετὰ τοῦ ἐκαῖ σε φίλου του, τὸν ὁποῖον ἐνέβα-
 λεν εἰς μυρίους φόβους περὶ τῆς καταστάσεώς των, προσθεῖς,
 ὅτι μία μεγάλη δύναμις συνηνωμένη μετὰ τῆς ἐλληνικῆς
 θέλει προσβάλει τὰ φρούρια, καὶ ὅτι αὐτὸς κινούμενος ἀπὸ
 φιλίαν, ἐπρῶθυμοποιήθη νὰ τὸν συμβουλεύσῃ διὰ νὰ παραδοθῶν
 πρὸς διατήρησιν τῆς ζωῆς, τῆς ὑπολήψεως, καὶ τῆς κινητῆς
 των περιουσίας. κτλ.

Ὁ δὲ Ὄθωμανὸς δὲν ἐδίστασε ποσῶς νὰ πιστεύσῃ, ἀλλὰ
 παραδεχθεὶς τὴν συμβουλὴν του, ἔν μόνον ἀντικείμενον τῷ
 ἐπρότεινε, τὸ, ὅτι δὲν ἐπετρέπετο νὰ παραδώσῃ φρούριον
 ἄνευ πολέμου καὶ ἐσχάτης ἀνάγκης, ὅτε μάλιστα καὶ ἐφωδια-
 σμένων ὄντων τῶν φρουρίων, ἐξ ἐναντίας ἤθελον τιμωρηθῆ
 ἀπὸ τὸν Σουλτάνον· τὴν ἔνστασιν ταύτην τοῦ Ὄθωμανοῦ
 διέλυσεν ὁ Παπ. Ρηγόπουλ., προτείνας ὅτι, ἐὰν ἐλάμβανεν ἀπ'
 αὐτοῦ τὴν ὑπόσχεσιν τῆς ἐκουσίας παραδόσεως, αὐτὸς ανε-
 δέχετο νὰ καταπέσῃ τὴν ἐλληνικὴν κυβέρνησιν, διὰ νὰ ἀπο-
 φύγῃ καὶ αὐτὴ μεγαλήτερα ἔξοδα, νὰ προσποιηθῆ πλαστὴν
 ἐπίθεσιν ἐπὶ τοῦ φρουρίου, δι' αὐτῆς δὲ νὰ δυνηθῶσιν οἱ
 Τοῦρκοι νὰ παραδοθῶσι δικαιολογημένως, σημειοῦντες καὶ
 εἰς τὴν συνθήκην τὴν στενοχωρίαν των αὐτῆν, κτλ. ἤρρεσεν
 ἡ πρότασις αὕτη εἰς τὸν Ὄθωμανόν, καὶ ἔμειναν σύμφωνοι.

Ἐπιτυχῶν ὅθεν τοῦ σκοποῦ ὁ Παπ. Ρηγόπουλος, καὶ ἐπι-
 στρέψας εἰς Αἴγινα, διεκοίνωσεν ἅπαντα εἰς τὸν Κυβερ-
 νῆτην, ὅστις δυσκολευθεὶς κατὰ πρῶτον νὰ καταπεισθῆ, τε-
 λευταῖον ἐνέδωκεν ὥστε κατὰ τὸ δοθὲν παρ' αὐτοῦ σχέδιον
 ἀπεφασίσθη ὁ μὲν Ναύαρχος Μιχούλης ν' ἀποσταλῆ πρὸς
 τὸν στρατηγὸν Μαιζών, διὰ νὰ ἐκφράσῃ τὰς ἀπὸ μέρους τῆς
 Κυβερνήσεως εὐγνωμοσύνας, ὕπου εὐρῶν τὴν διαταγὴν αὐτῆς
 νὰ μεταβῆ εἰς τὸν κόλπον τῆς Ναυπάκτου πρὸς διατήρησιν
 τοῦ ἀποκλεισμοῦ· οἱ δὲ ὄπλαρχηγοὶ Τσαβέλας, Ρούκης,
 Χατζῆ Χρήστος, κλπ. νὰ διαταγῶσι διὰ νὰ συγκεντρωθῶ-
 σιν εἰς τὰ Σάλωνα ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ Τοποτηρητοῦ Α.

Καποδίστρια, καὶ νὰ περιμείνωσι νέας ὁδηγίας, χωρὶς νὰ γνωρίζωσι τίποτε προηγουμένως, ἀλλ' ὅταν αἱ δυνάμεις αὐταὶ εὐρεθῶσιν εἰς τὴν θέσιν των, τότε νὰ ἐνεργηθῶσι καὶ τὰ σχεδιασθέντα.

Ἀφ' οὗ δὲ ἐξετελέσθησαν πάντα τοιοῦτοτρόπως, μεταβὰς ὁ Παπ. Ῥηγόπουλος εἰς τὰ Σάλωνα, καὶ λαβὼν ἔντευξιν μετὰ τοῦ Α. Καποδίστρια, καὶ συστατικὸν γράμμα πρὸς τὸν Μιαούλην, ἀπῆλθεν εἰς ἐντάμωσίν του, ἐκεῖθεν δὲ μετέβη εἰς τὴν κακὴν Σκάλαν, καὶ διὰ τοῦ αὐτοῦ Ἀδαμογρήστου συν-ενοήθη μετὰ τῶν Ὄθωμανῶν, καὶ συμφωνήσας τὰ πάντα, ἀνέφερε πρὸς τὸν Κ. Α. Καποδίστριαν, ὅστις διέταξε τὰ μὲν ἑλληνικὰ στρατεύματα ν' ἀπέλθωσιν εἰς τὴν Ναυπάκτον διὰ ξηρᾶς, καὶ νὰ τοποθετηθῶσι μετὰ τῆς Ναυπάκτου καὶ τοῦ Ἀντιβρίου, ὁ δὲ Μιαούλης νὰ πλησιάσῃ μὲ τὸ δίκροτον ὑπὸ τὸ φρούριον· τούτων δὲ γενομένων, παρὰ πᾶσαν ἐλπίδα τῶν ἐν τῷ Ῥίῳ τῆς Πελοποννήσου Γάλλων, ἐν ᾧ ἦτον ἀπηγορευ-μένη πᾶσα ἐχθροπραξία παρὰ τῶν τριῶν Δυνάμεων, τὴν νύκτα τῆς 12 πρὸς τὴν 13 Μαρτίου 1829 ἤρχισεν αἴφνης ὁ προσπεποιημένος πόλεμος ἀμφοτέρωθεν· τότε δὲ μόνον ἐγνώρισαν οἱ θεαταὶ, ὅτι ὑπεκρύπτετο μυστήριον τί, ὅταν παρετήρησαν τὰς σφαῖρας καὶ τὰς βόμβας διευθυνομένας πλαγίως καὶ παρὰ σκοπὸν καὶ ἔμειναν ἔκθαμβοι καὶ ἐκστατικοί. Ἀλλ' ὁ Μιαούλης ἐν τούτοις ἔχων ἀφ' ἐνὸς μέρους πολλὴν δυσπιστίαν, ἀφ' ἐτέρου δὲ φριδιζόμενος ἀπὸ τὰς παραινέσεις τῶν Γαλλικῶν στρατευμάτων, δὲν ἤθελε νὰ πλησιάσῃ εἰς τὸ φρούριον, χωρὶς νὰ λάβῃ προηγουμένως ἐνέχυρον εἰς τὴν ἑλληνικὴν Ναυαρχίδα ἓνα τῶν ἀρχηγῶν τοῦ φρουρίου· οὕτω δὲ οἱ μὲν Ὄθωμανοὶ ἀπέστειλαν τὸν ἀπὸ μέρους των ὄμηρον, ὁ δὲ Παπ. Ῥηγόπουλος ἔμεινεν εἰς αὐτοὺς κατ' αἵτησίν των, φέρον μεθ' ἐχυτοῦ καὶ τὸν γραμματικὸν του τὸν Γεώργιον Γαζῆν.

Μεταξὺ δὲ τῆς πλαστῆς ἐκείνης μάχης ἀφ' οὗ διὰ νυκτὸς

ἐφαίνοντο πλήθη φώτων διατρέχοντα εἰς τὸ μεταξὺ τῶν πλοίων καὶ τοῦ φρουρίου διάστημα, τὸ πρῶτ' τῆς ἐπιούσης ἐφάνη ἡ ἑλληνικὴ σημαία ἀναπεπταμένη ἐπὶ τοῦ φρουρίου· τοῦτο ἐπροξένησεν ὄχι μικρὸν θαυμασμὸν εἰς ἅπαντας, ἐξαιρέτως δὲ εἰς ἐκείνους τῶν Ἑλλήνων, οἵτινες μὴ γνωρίζοντες οὐδέν τι τῶν διατρεχόντων, ἀλλὰ κινούμενοι ἀπὸ αἴσθημα πατριωτισμοῦ, εἶχον προτείνει εἰς τὸν Α. Καποδίστριαν ν' ἀφαιρέσῃ ἐν μέρος ἐκ τῶν μισθῶν των, καὶ νὰ συμπληρώσῃ 250, 000 γροσίων, τὰς ὁποίας νὰ πρυσφέρῃ εἰς τοὺς Ὀθωμανοὺς διὰ νὰ παραδώσωσι τὸ φρούριον· τοῦτο ὅμως δὲν ἐπραγματοποιήθη, καθότι οἱ Ὀθωμανοὶ, ὡς στενοχωρηθέντες καὶ βιασθέντες δῆθεν ἀπὸ τὴν πλαστὴν ἐκείνην τῶν ἑλλήνων μάχην, διὰ συνθήκης (1) παρέδωκαν τὸ φρούριον τοῦ Ἀντιρρίου.

Οἱ δὲ Ἕλληνες ἰδόντες τὴν ἑλληνικὴν σημαίαν κυματίζουσαν εἰς τὸ Ἀντίρριον, προέβησαν νὰ εἰσπηδήσωσιν εἰς τὰ κανονοστάσια· ἀλλ' ὁ ἐπὶ τῆς διαπραγματεύσεως καταγιγνώμενος μετὰ τοῦ Γ. Γαζῆ εἰς τὴν καταγραφὴν τῶν ζῶων κλπ. ἐφώνησε πρὸς αὐτοὺς ν' ἀποχωρήσωσι· βλέπων δὲ ὅτι ἀφ' ἐνὸς μέρους οἱ Ἕλληνες ἐκώφευον, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὅτι οἱ Ὀθωμανοὶ ὑποπτεύοντες ἐπιβουλήν, ἤρχησαν ν' ἀπειλῶσιν αὐτὸν, ἐβιάσθη νὰ διατάξῃ διὰ νὰ διευθύνωσι τὰς σφαίρας τῶν κανονίων κατὰ τῶν ἐπερχομένων στρατιωτῶν, οἵτινες τότε μόνον ἐνόησαν τὸ πρᾶγμα, καὶ ἔτρεψαν τὰ νῶτα.

Ἡ πτώσις ὅμως τοῦ Ἀντιρρίου προητοίμασε μὲν ἐκείνην τῆς Ναυπάκτου, ἀλλὰ περισσότεραι δυσκολίαι ἀνεφάνησαν

(1) Ἡ περὶ τῆς ὁ λόγος Συνθήκη εἶχεν οὕτω.

» Συνθήκη μεταξὺ τῶν εἰς τὸ Καστέλι τοῦ κόλπου τῆς
 » Ναυπάκτου φρουράρχων καὶ λοιπῶν ἀγάδων, καὶ τοῦ πλη-
 » ρεξουσίου τοποτηρητοῦ τοῦ Κυβερνήτου εἰς τὰς ἐπαρχίας
 » τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος Λύγουστίνου Α. Καποδίστρια, γε-

εἰς τὴν δευτέραν ἐπιχείρησιν, ἀφ' οὗ οἱ ἐν Ναυπάκτῳ Ὄθω-

» νομένη διὰ μέσου τοῦ Γ. Παπ. Ρήγοπούλ., ὡς ἀκολουθεῖ. (*)

» Ἀφ' οὗ διὰ ξηρᾶς καὶ διὰ θαλάσσης ἐπολεμήθημεν ἀπὸ
 » τὰς ἑλληνικὰς δυνάμεις, βλέποντες ὅτι δὲν ἤμπορούσαμεν
 » νὰ βαστάξωμεν, διὰ νὰ μὴ κινδυνεύσουν μὲ ἡμᾶς ἀρκετὰ
 » γυναικόπαιδα, ὅπου εὐρίσκονται εἰς τὸ εἰρημένο Κάστρο,
 » μὲ τὸ μέσον τοῦ εἰρημένου Σιὸρ Τζουάνε (**), ὡς ἀκολουθεῖ,
 » ἐσυμφωνήσαμεν.

α. Νὰ μᾶς δοθοῦν καράβια καλὰ καὶ σίγουρα νὰ μᾶς πᾶνε
 » εἰς τὸν Αὐλῶνα, καὶ νὰ πληρωθῇ ὁ ναῦλος ἀπὸ τὸν ἐξοχώ-
 » τατον πληρεξούσιον τῆς Ἑλληνικῆς κυβερνήσεως.

β'. Ὅσα ζῶα ἔχομεν, τὰ ὅποια δὲν ἤμποροῦμεν νὰ πᾶ-
 » ρωμεν μαζῆ, νὰ ξετιμηθοῦν, καὶ νὰ μᾶς πληρωθῇ ἡ
 » τιμὴ των.

γ'. Νὰ λάβωμεν τὰ πραγματά μας ὅσα εἶναι ἐδικά μας,
 » ὅμοῦ καὶ ὅλα μας τὰ κινητὰ πράγματα.

δ'. Νὰ μᾶς δοθῇ ζαερὲς διὰ δέκα ἡμέρας, ψωμί, καὶ ρύζι.

ε. Μέσα εἰς τὸ Κάστρο νὰ μὴν ἔμβουν τὰ ἑλληνικὰ
 » στρατεύματα, παρὰ ἀφ' οὗ ἡμεῖς ἐμβαρκαρισθῶμεν εἰς τὰ
 » καράβια μὲ ταῖς φαμηλίαις μας καὶ εἶδη μας.

ς'. θέλουν ἔμβει μόνον δέκα ἄνθρωποι τακτικοὶ διὰ νὰ
 » βουλώσουν τοὺς τζεμπχανέδες ὅπου ἔχουν τὸ μπαροῦτι,
 » καὶ νὰ στέκωνται ἐκεῖ διὰ προφύλαξιν, ὅπου νὰ μὴν ἀκο-

(*) Δι' συνθήκαι τόσοι τῆς Ναυπάκτου, ὅσον καὶ τοῦ
 Ἀντιρρίου, καὶ Μεσολλογίου συνετίθεντο μὲ τρόπον, ὥστε νὰ
 φαίνεται, ὅτι οἱ Ὄθωμανοὶ δὲν παρεδίδοντο, εἰμὴ ἀφ' οὗ ἐπλή-
 ρωναν ἀκριβῶς τὰ χρῆτων, τοιαύτη ἦτον ἡ ἐπιθυμία τῶν
 Ὄθωμανῶν.

(**) Τζουάνε, κατὰ παλαιὰν συνθήκαι των οἱ Τοῦρκοι ὠνά-
 μαζον τὸν φίλον των Γ. Παπ. Ρηγόπουλον.

μανοὶ ἐπληροφορήθησαν τὸ ἐν τῷ Ἀντιρρῖῳ κίνημα τῶν στρατιωτῶν· δὲν κατεπέσθησαν δὲ τόσον ταχέως οἱ ἐν τῷ φρουρίῳ τούτῳ Ὁθωμανοὶ εἰς τὸ νὰ ὑπογράψωσι τὴν συνθήκην, ἐπὶ τέλος ὁμοῦς συγκαταβάντες, ἔκαμαν τοῦτο (1) μὲ τὰς ὁποίας αὐτοὶ προέτειναν συμφωνίας.

» λουθήσῃ κἀνένας χατᾶς· οὕτω συμφωνήσαντες, ἔγιναν δύο
» παρόμοια ὑπογεγραμμένα ἀπὸ τὸν ἐξοχώτατον πληρεξού-
» σιον τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, ἀπὸ τὸν Κύρ Τζουάνε
» Παπ. Ρηγόπουλον, καὶ ἀπὸ ἡμᾶς τοὺς φρουράρχους, καὶ
» λοιποὺς Ἀγάδες, καὶ μὲ ταῖς βούλλαις μας ἐπιβεβαιωμένα».

Τὴν 13 μαρτίου 1829 Καστέλλι.

ΑΒΔΙ ΑΓΑΣ.

ΜΟΥΧΑΦΙΖΗΣ ΤΟΥ ΚΑΣΤΕΛΙΟΥ.

ΤΖΗΖΔΑΡΗΣ (Τ. Σ.)

ΣΕΛΗΜ ΑΓΑΣ.

ΙΜΠΡΑΧΗΜ ΑΓΑΣ

ΧΙΔΙΑΡΧΟΣ (Τ. Σ.)

*Ὁ Πληρεξούσιος Τοποτηρητῆς
τοῦ Κυβερνήτου*

Α. Α. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ.

Ι. ΠΑΠ. ΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ.

Ἴσον ἀπαράλλακτον τῷ πρωτοτύπῳ.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ

Ο ΚΥΒΕΡΝΗΤΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

» Ἐπικυροῖ τὴν παροῦσαν συνθήκην, συνισταμένην ἀπὸ
» ἑξ ἄρθρα, ἐγγυώμενος διὰ τὴν ἀκριβεῆ ἐκτέλεσιν αὐτῶν ».

Ἐκ τοῦ δικροῦτου, ἡ Ἑλλάς, ἀπέναντι τῆς Ναυπάκτου.

Τὴν 11 ἀπριλίου 1829.

Ὁ Κυβερνήτης

Ι. Α. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ.

Ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ γραμμ. τῆς ἐπικρατείας

Π. ΣΠΑΝΟΠΟΥΛΟΣ.

(1) Συνθήκη Ναυπάκτου.

» Ὁ ἐξοχώτατος Ἰμπραχῆμ Πασσᾶς ἀρχηγὸς τῆς Ναυ-

Τελετωθείσης δὲ, τῆς συνθήκης, ἔμελλον νὰ περιμείνωσι

» πάλτου, ἐκλαμπρότατης Ἰσλάμ Μπέης, καὶ Ἀγάδες τῆς
 » φρουρᾶς τοῦ εἰρημένου Κάστρου, εὐρισκόμενοι καὶ πολιορ-
 » κούμενοι ἀπὸ περίπου τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ διὰ
 » ξηρᾶς καὶ διὰ θαλάσσης, ὑστερημένοι ὄλων τῶν ἀναγ-
 » καίων, καὶ μὴ ἔχοντες ἐλπίδα βοηθείας τινὸς διὰ νὰ φυ-
 » λάξωσι περαιτέρω τὸ εἰρημένον φρούριον, ἀπεφάσισαν νὰ
 » δεχθῶσι τὰς προτάσεις, τὰς ὁποίας ἀπ' ἀρχῆς τῆς πολι-
 » ορκίας τοὺς εἶχε προβάλει ὁ πληρεξούσιος Τοποτηρητῆς
 » τοῦ Κυβερνήτου τῆς Ἑλλάδος.

» Ἐπ' αὐτῷ τούτῳ ὁ ἐξοχώτατος Πασσᾶς μετὰ τῶν λοι-
 » πῶν μπέηδων ἔδωκαν τὴν πληρεξουσιότητά των εἰς τὸν
 » ἐκλαμπρότατον Τουκιζ Ἀχμέτ Μπέην, ὁ ὁποῖος ἐσυμφώ-
 » νησε μετὰ τοῦ πληρεξουσίου Τοποτηρητοῦ τ' ἀκόλουθα
 » ἄρθρα.

α. Ἀπὸ τὴν σήμερον αἱ πολεμικαὶ πράξεις θέλουσι παύσει
 » καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη. Τὰ ἑλληνικὰ στρατεύματα θέλουσι
 » μείνει εἰς τὰς θέσεις καὶ ταμπούρια, ὅπου εὐρίσκονται· θέλει
 » εἶσθαι συγχωρημένον εἰς τοὺς Ὀθωμανοὺς νὰ ἐξέρχωνται
 » ἀπὸ τὸ φρούριον ἕως εἰς τὰ μνημεῖα. Πᾶσα ἀνταπόκρισις
 » μεταξὺ τῆς φρουρᾶς καὶ τοῦ στρατοπέδου θέλει γίνεσθαι διὰ
 » θαλάσσης.

β'. Ὁ πληρεξούσιος Τοποτηρητῆς ὑπεσχέθη νὰ πέμψῃ
 » σήμερον εὐθὺς μὲ ἓνα πλοῖον τῆς ἑλληνικῆς σημαίας εἰς
 » τὴν Πρέβεζαν τρεῖς Ὀθωμανοὺς ἀξιωματικούς τοῦ Πασσᾶ,
 » διὰ νὰ φέρωσι τὰς ἐπιστολάς του εἰς Ἰωάννινα· δύο αὐτῶν
 » τῶν ἀξιωματικῶν θέλουσι ἀναχωρήσει μὲ τὰ γράμματα,
 » ὁ δὲ τρίτος θέλει μείνει εἰς τὸ πλοῖον· ἐὰν μετὰ παρέλευ-
 » σιν πέντε ἡμερῶν ἀπὸ τοῦ φθασίματος τοῦ πλοίου εἰς τὸν
 » λιμένα τῆς Πρεβέζης, οἱ δύο ἀπεσχλημένοι ἀξιωματικοὶ δὲν
 » ἐπιστρέψωσιν, ἢ δὲν στείλωσιν ἀπόκρισιν, ὁ τρίτος θέλει

τὴν ἔκπνευσιν τῆς προθεσμίας διὰ νὰ παραδώσωσι τὸ φρούριον· ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ Κυβερνήτης διέττατε νὰ ἐπιταχυνθῇ ὅσον τὸ δυνατόν ἡ ἐκκένωσις τοῦ φρουρίου, ὁ Παπ. Ρηγόπουλος

» ἀναχωρήσει μὲ τὸ ἴδιον πλοῖον, καὶ ἐπανέλθη εὐθὺς εἰς
» Ναύπακτον.

γ'. Συμφωνεῖται ὅτι ἀπὸ τὰς 21. ἕως εἰς τὰς 25. ἀπρι-
» λίου (Π. Ε.) θέλει λάβει ἀρχὴν ἡ εὐκαίρωσις τῆς Ναυπά-
» κτου, αὕτη δὲ θέλει γένηε κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον.

» Τὰ ἑλληνικὰ τακτικὰ στρατεύματα θέλουν εἰσελθεῖ τὴν
» 23. εἰς τὴν Ἀκρόπολιν, ὀνομαζομένην Ἰτζι καλὲ, χωρὶς
» ὅμως νὰ ἠμποροῦν νὰ ἐξέλθωσιν εἰς τὴν πόλιν, ἕως ὅτου
» ἡ εὐκαίρωσις τελειώσῃ ὁ Κ. Τζουάνης Παπ. Ρηγόπουλ., ὅστις
» συνέπραξεν εἰς τὴν διαπραγματεύσειν ταύτην, θέλει ἀκο-
» λουθήσει αὐτὰ τὰ στρατεύματα, καὶ θέλει μείνει εἰς τὴν
» Ναύπακτον, ἕως τῆς ἐκτελέσεως τῆς παρούσης Συνθήκης·
» καὶ τοῦτο κατὰ τὴν αἴτησιν τοῦ Πασσᾶ καὶ τῶν Μπέηδων·
» κἀνένα ἄλλο στρατεύμα ἑλληνικὸν δὲν θέλει εἰσελθεῖ εἰς
» Ναύπακτον, ἕως ὅτου ἀναχωρήσουν ὅλοι οἱ Ὄθωμανοί.

δ'. Ἡ φρουρὰ καὶ ὅλοι οἱ Ὄθωμανοὶ κάτοικοι τῆς Ναυ-
» πάκτου θέλουν ἐμβιβασθῆ ἄνευ ἀναβολῆς μὲ τὰ ὄπλα των
» καὶ μὲ ὄλην τὴν κινητὴν περιουσίαν των εἰς πλοῖα, τὰ
» ὅποια θέλουν ναυλωθῆ, καὶ τοῖς δοθῆ παρὰ τοῦ πληρεξουσίου
» Τοποτηρητοῦ, τὰ ὅποια θέλουν τοὺς μετακομίσει εἰς Πρέ-
» βεζαν ὑπὸ τὴν ὑπεράσπισιν πολεμικῶν πλοίων.

ε'. Θέλει διορισθῆ ἐκ συμφώνου παρὰ τῶν δύο μερῶν ὁ
» ἀρμόδιος τρόπος τοῦ νὰ δυνηθοῦν οἱ Ὄθωμανοὶ νὰ πωλή-
» σουν εἰς δημοπρασίαν ὅλας τὰς κινητὰς ἰδιοκτησίας των,
» τὰς ὁποίας δὲν θέλουν νὰ μετακομίσωσι μεθ' ἑαυτῶν.

ς'. « Ἐὰν μεταξὺ τῶν χριστιανῶν ἐγκατοίκων τῆς Ναυ-
» πάκτου, ἢ αἰχμαλώτων Ἑλλήνων εὐρεθῶσιν ἢ ἄνδρες, ἢ
» γυναῖκες, οἵτινες ἠθέλον φανερώσῃ ἔμπροσθεν μαρτύρων

ἐνήργησε καὶ τοῦτο, ὥστε ἐν ᾧ ἔμελλε νὰ γίνη ἡ παράδοσις τὴν 25 Ἀπριλίου, ἤρξατο νὰ γίνηται τὴν 18. ἀλλ' εἰς τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ὑπέφερε καὶ μεγαλητέρας δυσαρσκειάς, διαμένων μάλιστα, ὡς εἴρηται, ὁμηρος κατὰ ζήτησιν τῶν Ὀθωμανῶν, μὴ ἀποδεχθέντων κανένα ἄλλον οὔτε καὶ νὰ συνδιαλεχθῶσι, τὸ ὁποῖον καὶ ἐδήλωσαν εἰς τὸν Κόμητα Λύγουστίνον διὰ τοῦ ἀπὸ 20 Μαρτίου 1829 ἐγγράφου των (1)

» διωρισμένων ἐπὶ τούτῳ ἀπὸ τὸν πληρεξούσιον Τοποτηρητὴν,
 » ὅτι θέλουν νὰ συνακολουθήσωσι μὲ τοὺς Ὀθωμανοὺς, ὁ εἰ-
 » ρημένος Τοποτηρητὴς δὲν θέλει τοὺς ἐμποδίσει.

Ἡ παροῦσα Συνθήκη θέλει γίνεαι διπλῆ, θέλει ὑπογραφῆ
 » καὶ σφραγισθῆ ἀπὸ δύο πληρεξουσίου· θέλει δὲ ἐπικυ-
 » ρωθῆ ἐκ τοῦ ἐνὸς μέρους ἀπὸ τὸν ἐξοχώτατον Κυβερνήτην
 » τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἐκ τοῦ ἄλλου μέρους ἀπὸ τὸν ἴδιον ἐξο-
 » χώτατον Ἰμπραχὴμ Πασσᾶν, Ἰσλάμ Μπέην, καὶ λοιπούς·
 » θέλει δὲ ἐνεργηθῆ ἀπὸ τὰ δύο μέρη μὲ ὄλην τὴν ἀκρίθειαν
 » ἐπὶ θεῶ μάρτυρι.

Ἐδόθη ἐκ τοῦ Δικρότου ἡ Ἑλλάς ἀπέναντι τῆς Ναυ-
 πάκτου. τῆ 11 Ἀπριλίου 1829.

Ὁ Πληρεξούσιος Τοποτηρητὴς
 τοῦ Κυβερνήτου τῆς Ἑλλάδος.

Α. Α. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ.

Ι. ΠΑΠ. ΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ.

(1) Πρὸς τὸν ἐξοχώτατον Πληρεξούσιον Τοποτηρητὴν

» τοῦ Κυβερνήτου τῆς Ἑλλάδος Κόντε Καποδίστρια.

1829 Μαρτίου 10. Ναύπακτος.

» Ἐλάβαμεν τὸ γράμμα σας, ἔδαμεν νὰ μᾶς λέτε, ὅτι
 » ἔχετε προσταγὴν ἀπὸ τὸν Κυβερνήτην νὰ πάρετε τὰ Κάστρα
 » ἢ μὲ συνθήκην, ἢ μὲ πόλεμον· ἡμεῖς ὄντες ὅλοι πιστοὶ εἰς
 » τὸν Θεόν, καὶ εἰς τὸν κραταιότατον Αὐθέντην μας Σουλτὰν
 » Μαχμούτη, τὸ Κάστρον δὲν τὸ δίδομεν· καὶ ἂν θέλης νὰ

Ἐν τούτοις ἔμενε ὁ Παπ. Ῥηγόπουλος ἐπαγρυπνῶν διὰ νὰ μὴ συμβῶσιν ἀγαξίαι καὶ παραβάσεις τῶν συντεθειμένων ἀπὸ μέρους τῶν Ἑλλήνων· ἀλλὰ πᾶσα φροντίς ἀπέβη ματαία, καθότι οἱ ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν τοῦ Πιέρη τακτικοὶ Ἕλληνες ἐν ᾧ κατὰ τὴν συμφωνίαν κατέλαβον τὸν Ἴτζι καλὲ, καὶ ἔπρεπε νὰ διαμένωσιν ἐκεῖ μέχρι τῆς εἰς τὰ πλοῖα ἐπιβιβάσεως τῶν Τουρκικῶν οἰκογενειῶν, κατέβασαν διὰ νυκτὸς σχοινία εἰς ἄλλους Ἕλληνας στρατιώτας ἐκ τῶν ἐλαφρῶν ταγματῶν, βοηθήσαντες αὐτοὺς νὰ εἰσπηδήσωσι πρὸς λαφυραγωγίαν. Ὁ δὲ Αὐγουστῆνος ἀπέστειλε τὸν Καπιτᾶνον Γ. Μαλάμον, καὶ Καπιτᾶνον Νταγκλῆν εἰς τὸν Ἀρχηγὸν Κίτζον τζαβέλαν, καὶ λοιποὺς, ὥστε ὄχι μόνον ἐμπόδισαν τὴν περαιτέρω τῶν Ἑλλήνων εἰς τὸ φρούριον εἴσοδον, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἔξωσαν ἐκ τοῦ φρουρίου.

» μᾶς πολεμήσης, καὶ ἡμεῖς θέλει κάμωμεν τὸ χρέος μας
 » σὰν πιστοὶ ὁποῦ εἴμαστε εἰς τὸν βασιλέα μας· καὶ ἂν εἰς
 » τὸ ἐξῆς θέλετε νὰ κάμετε ὁμιλίαν μὲ ἡμᾶς, στείλε μας
 » ἀπὸ μέρους σου τὸν Σιὸρ Τζοάνε Παπ· Ῥηγόπουλον, τὸν
 » ὁποῖον ἐμάθαμεν ὅτι εὐρίσκεται εἰς τὴν Πάτραν, καὶ γνω-
 » ρίζοντάς τον ἀπὸ πολλὰ χρόνια, διὰ μέσου του θέλει σᾶς
 » δώσωμεν τζεβάπι.»

ΙΣΛΑΜ ΜΠΕΗΣ.

(Τ. Σ.)

ΛΤΖΕΠ ΑΓΑΣ

ΤΖΕΠΕΤΖΗ ΜΠΕΗΣ

ΜΕΧΜΕΤ ΑΓΑΣ

(Τ. Σ.)

ΜΠΕΤΖΑΓΑΣ ΜΟΥΣΤΑΦΑΣ

(Τ. Σ.)

ΤΖΙΖΔΑΡΗΣ ΣΑΛΗ ΑΓΑΣ·

(Τ. Σ.)

ΜΟΥΣΤΑΦΑ ΕΦΕΝΤΗΣ (Τ. Σ.)

ΛΙΜΑΝ ΡΕΪΖΙΣ ΣΟΥΛΕΪ

ΜΑΝ ΑΓΑΣ

(Τ. Σ.)

ΣΙΛΙΧΤΑΡ ΑΓΑΣ

ΧΟΥΣΕΪΝ ΕΦΕΝΤΗΣ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΚΤΟΝ.

Παράδοσις τοῦ φρουρίου Μεσολογγίου κατὰ συνέπειαν.

Ἄφ' οὗ δὲ ἐξεπληρώθη καὶ ἡ τοῦ φρουρίου τῆς Ναυπάκτου παράδοσις, δὲν ἔμενον ἄλλο, εἰμὴ ἡ ἀνάκτησις καὶ τοῦ Μεσολογγίου. Ἄλλ' ἐπὶ τούτῳ ὁ Κόμης Λύγουστίνος γνωρίζων ὅτι ὁ Βαρνακιώτης εἶχε σχέσιν παλαιὰν μὲ πολλοὺς τῶν ἐν τῷ φρουρίῳ τοῦ Μεσολογγίου Ὁθωμανῶν, μετεχειρίσθη αὐτὸν ὡς ὄργανον διαπραγματεύσεως κατὰ μίμησιν τῶν ἄλλων. Ἡ διαπραγματεύσεις ὅμως αὐτὴ δὲν εὐδοκίμησε, καθότι συνεννοηθέντες οἱ ἐν Μεσολογγίῳ Ὁθωμανοὶ μετὰ τῶν ἐν Ναυπάκτῳ καὶ Ἀντιρρῖῳ, ἐζήτησαν τὸν αὐτὸν διαπραγματευθέντα Παπ. Ῥηγόπουλον. Ἄλλ' ἐπειδὴ οὗτος ἀπαυδήσας ἀπὸ τὰς ὁποίας ὑπέφερε πικρίας, δὲν συγκατετίθετο νὰ συμφύρεται εἰς τὰ τοιαῦτα, ἀνέφερον περὶ τούτου εἰς τὸν Κυβερνήτην, αἱ προτροπαὶ τοῦ ὁποίου, ἔτι δὲ καὶ αἱ κατ' ἐπίκλησιν τοῦ Κυβερνήτου διαταγαὶ τοῦ Ἑὔδην, κατέπεισαν αὐτὸν τελευταῖον νὰ παραδεχθῇ καὶ τὴν ἐπιχείρησιν ταύτην.

Τούτου δὲ γενομένου, τὰ μὲν Ἑλληνικὰ πλοῖα ἀπέπλευσαν διὰ τὸν ἀποκλεισμὸν τοῦ Μεσολογγίου, μετέβη δὲ καὶ ὁ Παπ. Ῥηγόπουλος μετὰ τοῦ Γ. Βαρνακιώτου εἰς τὸν λιμένα, καὶ λαβῶν διαφόρους μετὰ τῶν Ὁθωμανῶν συνεντεύξεις, κατάρθωσε νὰ προχωρήσῃ εἰς τὴν διαπραγματεύσειν· δὲν ἐδυνήθη ὅμως νὰ ἐπιτύχῃ τὴν ἄμεσον παραλαβὴν τοῦ φρουρίου, καθότι τὴν αὐτὴν ἐξαίτησιν τῶν ἐν Ναυπάκτῳ Ὁθωμανῶν ἔκαμνον καὶ οἱ τοῦ Μεσολογγίου, τὸ νὰ ἐπικαλεσθῶσι δηλαδὴ προηγουμένως τὴν τοῦ Πασσᾶ τῶν Ἰωαννίνων ἐπικουρίαν. Ἡ ἀργοπορία αὐτὴ ἐπέφερον εἰς τὸ μέρος τῶν Ἑλλήνων ὑποψίαν ἀποτυχίας τοῦ σκοπομένου, ἣτις ὀλίγον ἔλειψε νὰ προκύψῃ, καθότι ἐν ᾧ ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν ἐγένετο ἡ διαπραγματεύσεις, αἴφνης ἀνεφάνη μία Ἀγγλικὴ Φρεγάτα διοικουμένη

ὑπὸ τοῦ Σπένσερ, ἣτις ἀφ' οὗ μόλις ἐλλιμενίσθη, ὁ πλοίαρχος αὐτῆς ἐξήτησε συνομιλίαν μετὰ τοῦ Μιαούλη, τῷ ὁποίῳ διεκοίνωσεν, ὅτι ὑπάρχει διαταγὴ ἐξ ὀνόματος τῶν τριῶν συμμάχων, νὰ διαλυθῇ ὁ ἀποκλεισμός τῶν φρουρίων, καθ' ὃν τρόπον εἶχε διαλυθῆ καὶ ὁ τῆς Πρεβέζης.

Εἰς τὴν θλιβερωτάτην αὐτὴν εἶδησιν, τῆς ὁποίας διερμηνεὺς ἦτον ὁ Περόγλους, ὁ καὶ ἰατρός τῆς Ναυαρχίδος, παρόντος καὶ τοῦ Φιλίππου Ἰωάννου (νῦν διδασκάλου τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης τῆς Βασιλίσσης τῆς Ἑλλάδος), εὐρεθεὶς ὀπισθεν τοῦ Μιαούλη ὁ Παπ. Ρηγόπουλος, καὶ ἰδὼν ἀφ' ἐνός μὲν μέρους τὸν κίνδυνον ἐπικείμενον, ἀφ' ἐτέρου δὲ κατεπεύγουσαν τὴν ἀνάγκην τῆς θεραπείας, παρεκάλεσε μὲ φωνὴν σιωπηλὴν τὸν Μιαούλην, ν' ἀποκριθῆ εἰς τὸν Ἄγγλον, ὅτι « ἡ διαταγὴ ἔφθασεν ἀργά, καθότι μεταξὺ τῶν δύο μερῶν ὑπῆρχε πλεόν συνθήκη περὶ παραδόσεως ». Ὁ ἐντιμος Μιαούλης εἶπεν εἰς τὸν Ἄγγλον μὲ πολλὴν δυσκολίαν πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον εἰσέτι δὲν εἶχε γίνῃ ἀνέλπιστον ἐφάνη τοῦτο εἰς τὸν Σπένσερ, ὅστις ἄλλο δὲν ἐπρόσθεσεν, εἰμὴ ὅτι ὦρα τῇ ὦρα περιμένει διάφορα πλοῖα μὲ ζωτροφίας πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν διαταγῶν τῶν συμμάχων, ὥστε ἐὰν τὸ φρούριον δὲν ἤθελεν ἤσθαι παραδεδομένον μέχρι τῆς ἀφίξεως τῶν πλοίων, ὁ ἀποκλεισμός ἀφεύκτως μέλλει νὰ διαλυθῇ, τὰ δὲ πλοῖα θέλουσιν εἰσελθεῖν μὲ τὰς τροφάς· μετὰ τὴν προσθήκην ταύτην ὁ Σπένσερ δούς εἰς τοὺς Ἕλληνας δεῖγμα τῆς ἰδιαιτέρας του καλῆς διαθέσεως (καθότι τοιαῦτα πλοῖα δὲν ἐφάνησαν ἔπειτα, ἀλλ' ἠθέλησε, φαίνεται, νὰ τοὺς παρακινήσῃ διὰ τὴν ὅσον τάχος ἀποπεράτωσιν τοῦ ἔργου των), ἀνεχώρησεν (I).

(I) Ὁ ἐκ τῆς ἀγαθῆς θελήσεως τρόπος τοῦ Σπένσερ διὰ τὴν ὁποίαν ἔκαμε παραχώρησιν καιροῦ εἰς τοὺς Ἕλληνας, ἦτον ἀξιέπαινος τῷ ὄντι καθότι ὡς ἐκ τούτου οἱ μὲν Ἕλληνες ἀπεπεράτωσαν βιασθέντες ὅσον ταχύτερον τὴν παραλαβὴν

Εὐθὺς δ' ἐπὶ τούτῳ μεγίστη ἐγένετο φροντίς περὶ τοῦ πράκτεος, καὶ συμβουλευθέντες μεταξύ των, ἀπεφάσισαν νὰ γίνῃ κατὰ τὴν νύκτα ἐκείνην ἀκριβεστάτη ἐπαγρύπνησις εἰς τὸ νὰ ἐμποδισθῇ ὅποιονδήποτε πλοιάριον τοῦ νὰ πλησιάσῃ ἔξω, ἐπὶ σκοπῷ νὰ προλάβωσιν, εἰ δυνατὸν, τὸ νὰ μὴ πληροφορηθῶσιν οἱ Ὄθωμανοὶ τὴν αἰτίαν τῆς ἀποστολῆς τοῦ Σπένσερ. Ἡ ἀπόφασις αὕτη ἐτέθη παννυκτὶ εἰς ἔργον, καὶ ὁ Παπ. Ῥηγόπουλος ἐπεχείρησε νέαν ἀπόπειραν νὰ καταπείσῃ τοὺς Ὄθωμανοὺς νὰ ἐκκενώσωσι τὸ φρούριον διὰ συνθήκης, πρὶν ἢ λάβωσι τὴν ἐκ Πρεβέζης περιμενομένην ἀπάντησιν. Ἐπὶ δὲ τῷ σκοπῷ τούτῳ μετέβη εἰς τὴν ξηρὰν, ἀλλ' ἀπήντησε νέον ἐκεῖσε πρόσκομμα, καθότι ὁ Βαρνακιώτης τῷ ἐπαρουσίασεν ἔγγραφα παρὰ τῶν Τούρκων, ἐπαπειλούντων νέαν ῥῆξιν ἐχθροπραξιῶν κατὰ τῶν Ἑλλήνων, οἵτινες ἀντὶ τοῦ νὰ ἐφησυχάσωσιν, ἐξ ἐναντίας ἐτόλμησαν νὰ διαρπάσωσι ζῶα τινὰ, ἐφ' ᾧ ἔλθόντες εἰς συμπλοκὴν μετὰ τῶν φυλάκων, ἐφόνευσαν ἕνα Ὄθωμανόν, ὁ θάνατος τοῦ ὁποίου ἐπέφερε τὴν ταραχὴν εἰς τοὺς λοιποὺς Ὄθωμανοὺς ὥστε ἔγραψαν (1) πά-

τοῦ φρουρίου, ὁ δὲ Σπένσερ εἶχε πάντοτε λόγον νὰ προτείνῃ ὅπου ἔδει, ὅτι εὔρε τὸ φρούριον εἰς χεῖρας τῶν Ἑλλήνων. Τοιοῦτος φίλος τῶν Ἑλλήνων ἀξιοσέβαστος καὶ ἀξιωματικὸς ἐστάθη ὁ Σπένσερ· καὶ ὀλίγοι ὑπῆρξαν τοιοῦτοι καλοθεληταὶ τῶν Ἑλλήνων, εἰς τοὺς ὁποίους εὐγνωμονοῦσιν οἱ Ἕλληνες.

(1) Τὸ πρὸς τὸν Παπ. Ῥηγόπουλον σταλὲν γράμμα διελάμβανεν οὕτως.

« Ἀκριβὲ φίλε Κ. Παπ. Ῥηγόπουλε φιλικῶς σὲ χαιρετῶ.

« Ἡμεῖς ἀλλέως ὁμιλοῦμεν, καὶ τὸ πρᾶγμα ἀλλέως φαίνεται ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους ὅπου ἔστειλα ἔξω μὲ τὸ γράμμα σας. Τὸ ἀσκέρι ἐσκότωσεν ἕνα, καὶ τὸν ἐδιαγούμισαν, κάμνοντες ὅλαις αὐταῖς ταῖς ἀταξίαις, κατὰ τὴν διαταγὴν σας πάλιν ἀπ' ἐκεῖ δὲν σηκώνονται. Βλέποντες τὰ τοιαῦτα

ραῦτα εἰς τὸν Παπ. Ῥηγόπουλον διαδηλώσαντες τὸ συμβάν, τὸ ὁποῖον πληροφορηθεῖς ὁ Παπ. Ῥηγόπουλος ἔκρινεν ἀναγκαίαν τὴν τῶν Ἑλληνικῶν στρατευμάτων ἀποχώρησιν μακρὰν τοῦ φρουρίου, ἀνέφερε δὲ περὶ τούτου καὶ πρὸς τὸν Βαρνακιώτην, ὅστις τῷ ἀντέτεινε πολλὰς δυσκολίας, προβάλλων τὸ δυσκατόρθωτον τοῦ νὰ εἰσκουσθῆ· ἐκ τούτου διευθύνθη πρὸς τοὺς ὀπλαρχηγούς, τὸν Τζαβέλλαν, τὸν χατζῆ Χρῆστον καὶ ἄλλους, εἰς τοὺς ὁποίους ἀφ' οὗ παρέστησε τὴν ἀνάγκην, ἐξηγήσας ὅλην τὴν σειρὰν τῶν διατρεχόντων, οἵτινες βεβαιωθέντες ταῦτα, μετὰ μεγάλης προθυμίας διέταξαν τὰ ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν των στρατεύματα καὶ ἀπεσύρθησαν εἰς ἄλλην θέσιν μακρὰν τοῦ φρουρίου.

Ἐπανεληθὼν δὲ μετὰ τοῦτο εἰς τὸ φρούριον, καὶ διαφιλονεικήσας μετὰ τῶν Ὄθωμανῶν, διαλύσας δὲ ὅλας αὐτῶν τὰς ἐνστάσεις, κατέπεισεν αὐτοὺς τελευταῖον ὅχι μόνον νὰ ὑπογράψωσι τὴν συνθήκην, ἀλλὰ νὰ παραδώσωσιν ἀμέσως καὶ τὸ φρούριον ὑπὸ μνηολογίαν τῆς 2 μαΐου 1829 χωρὶς νὰ περιμένωσι τὴν κατὰ τὴν συνθήκην (2) ἀποφασισθεῖσαν διορίαν.

- » τὰ στρατεύματά μας, ἐμβῆκαν εἰς ὑποψίαν, δὲν ἤμπορῶ
 » νὰ βεβαιώσω κανένα κατὰ τὰ φερσίματα τῶν ἐδικῶν σας.
 » Ὑγίαινε.

1829 3 μαΐου Μεσολόγγι.

Φίλος Σας Μουσταφᾶς Κηριτλῆς.

(2) Ἡ διὰ τὴν παράδοσιν τοῦ Μεσολογγίου γενομένη συνθήκη εἶχεν οὕτω.

- « Συνθήκη γενομένη μεταξὺ τοῦ Μουσταφᾶ Κηριτικοῦ πλη-
 » ρεξουσίου τοῦ φρουρίου Μεσολογγίου καὶ Ἀνατολικοῦ, καὶ
 » λοιπῶν πρωτίστων Ὄθωμανῶν, καὶ τοῦ Γ. Βαρνακιώτου,
 » καὶ Ι. Παπ. Ῥηγοπούλου, κατ' ἐπιτροπὴν τοῦ ἐκλαμπρο-
 » τάτου πληρεξουσίου Τοποτηρητοῦ τοῦ Κυβερνήτου τῆς Ἑλ-
 » λάδος.

Τούτων δὲ οὕτως ἐνεργηθέντων, εἰδοποίησεν ὁ Παπ. Ρηγό-
 πουλος τὸν Μιαούλην, νὰ ἐτοιμάσῃ ὅσα δυνηθῆ πλοῖα, καὶ

« Ἀφ' οὗ οἱ ἐν Μεσολογίῳ καὶ Ἀνατολικῷ Ὄθωμανοὶ ἐπο-
 » λιορκήθησαν διὰ ξηρᾶς καὶ διὰ θαλάσσης διὰ πολὺν και-
 » ρὸν, βλέποντες ὅτι δὲν ἤμποροῦν νὰ ἀντιτείνουν περισσότε-
 » ρον, ἀπεφάσισαν, ὡς ἀκολουθεῖ.

α. « Νὰ ὑπάγουν διὰ θαλάσσης αἱ φαμηλῖαι τῶν εἰς Με-
 » σολόγγιον καὶ Ἀνατολικὸν Ὄθωμανῶν, συντροφευμένα με-
 » τοὺς ἄνδρας των, συμποσοῦμεναι ὄλαι ψυχαὶ σχεδὸν 600,
 » καὶ νὰ πληρωθῆ ὁ ναῦλος ἕως εἰς Ἀγιάδα ἢ Πρέβεζαν, ἀπὸ
 » τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν· τὰ ἄνω πλοῖα θέλουσιν εἶναι συν-
 » τροφευμένα ἀπὸ δύο πολεμικὰ δι' ἀσφάλειαν.

β'. Αἱ ἄνω φαμηλῖαι θέλουσιν ἐμβαρκαρισθῆ εὐθὺς ὀποῦ εἰ-
 » δοποιηθοῦν ὅτι τὰ πλοῖα εἶναι ἔτοιμα, πέρνοντες μαζή των
 » ὅσα ἀπὸ τὰ κινητὰ εἶδη των, ἢ πράγματα θέλουσιν, ἐκτὸς
 » τῶν ζώων.

γ'. Εὐθὺς ὀποῦ αἱ φαμηλῖαι ἔμβουν εἰς τὰ πλοῖα, ὄλα τὰ
 » λοιπὰ στρατεύματα μετὰ τὰ ζῶα των θέλουσιν ἀναχωρήσει διὰ
 » ξηρᾶς, πέρνοντες ἐνέχυρα ἀμοιβαίως κατὰ τὴν θέλησιν τοῦ
 » καπετὰν Γεωργίου Νικολάου, ὅστις θέλει τοὺς συντροφεύσει
 » ἕως εἰς τὴν Ποῦντα Πρεβέζης, διὰ νὰ μὴν ἐνοχληθοῦν
 » καθ' ὁδόν.

δ'. Ὅλοι τόσοσιν οἰδὶα ξηρᾶς καθὼς καὶ οἱ διὰ θαλάσσης θέ-
 » λουσιν ἀναχωρήσει μετὰ τὰ ἄρματα καὶ τὴν λοιπὴν κινητὴν
 » περιουσίαν.

ε. Ἀφ' οὗ ἔμβουν εἰς τὰ πλοῖα αἱ φαμηλῖαι των, θέλουσιν
 » διορισθῆ ἐκ μέρους τοῦ πληρεξουσίου Τοποτηρητοῦ δύο
 » γιναῖκες νὰ ἐξετάσουσιν μετὰ ἀκρίθειαν καὶ ὅσαι γυναῖκες θέ-
 » λουσιν νὰ μείνουσιν μετὰ τοὺς ὀθωμανοὺς, μένουσιν μετὰ αὐτούς· ὅσαι
 » δὲ θελήσουσιν νὰ μείνουσιν μετὰ τοὺς χριστιανοὺς νὰ μείνουσιν με-
 » τὰ αὐτούς· ἐὰν κάμμια ἀπὸ ἐκείνας ὀποῦ μένουσιν μετὰ τοὺς Ἑλ-

πλοιάρια πρὸς μετακόμισιν τῶν ἐκ τοῦ φρουρίου ἀνθρώπων τε

» ληνας ἔχη παιδὶ ὁμολογούμενον ἀπὸ τὴν ἰδίαν μητέρα ὅτι
» εἶναι ἀπὸ Ὄθωμανόν, νὰ τὸ κρατῇ ὁ πατήρ του.

ς'. Τὰ ἀνήλικα, εἴτε θηλυκὰ, εἴτε ἀρσενικὰ παιδιὰ, ὄντα
» ὀλιγώτερα τῶν δεκατετσάρων χρόνων, εἰν ἦναι καὶ Τουρ-
» κευμένα, νὰ κρατῶνται ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας χωρὶς νὰ ἐξετά-
» ζηται ἡ θέλησις των· τὰ ὅποια ὑπόσχονται οἱ Ὄθωμανοὶ νὰ
» φανερώσουν ὅλα, καὶ ἂν εὔρεθῇ κανένα χωρὶς νὰ παρα-
» στήσουν, ἢ θέλοντες νὰ τὸ περάσουν διὰ Τοῦρκον, θέλουν
» εἶναι παραβάται τῆς συνθήκης.

ζ'. Ὅσα πράγματα ἔχουν κινητὰ, τὰ ὅποια θέλουν νὰ πω-
» λήσουν, ἢμποροῦν νὰ τὰ δώσουν εἰς ὅποιον θέλουν, ὅμως
» χωρὶς ἄργητα.

Τὰ Ἕλληνικὰ στρατεύματα δὲν θέλουν ἔμβει, οὔτε πλη-
» σιάσει εἰς τὸ φρούριον τοῦ Μεσολογγίου, εἰν πρῶτον δὲν
» εὐγουν οἱ ἐν αὐτῷ ὅλοι Ὄθωμανοί.

Τῆς παρούσης συνθήκης ἔγιναν δύο ἴσα, καὶ ἐπεκυρώθησαν
» ἀπὸ τὸν πληρεξούσιον Τοποτηρητὴν, καὶ ἐσφραγίσθησαν
» ἀπὸ τὰ μέρη ἀμφότερα διὰ νὰ ἔχουν ὅλην τὴν ἰσχὺν καὶ
» βεβαιότητα.

Προσθέτομεν ὅτι εἰς τὴν ἄνω Συνθήκην ἐννοοῦνται καὶ οἱ
» ἐν τῷ Ἀνατολικῷ Ὄθωμανοί.

Ἐν Μεσολογγίῳ, τὴν 2 Μαΐου 1829.

ΚΑΤΗΣ ΣΟΥΜΟΥΔΑ ΕΦΕΝΤΗΣ	ΜΟΥΣΤΑΦΑΣ ΚΡΗΤΙΚΟΣ
(Τ. Σ.)	(Τ. Σ.)
ΧΑΣΑΝ ΤΟΠΤΖΗ ΠΑΣΣΗΣ	ΝΟΥΡΗ ΤΖΟΝΗΣ
(Τ. Σ.)	(Τ. Σ.)
ΧΑΤΖΗ ΧΟΥΣΕΪΝΑΚΗΣ	ΜΕΡΤΖΑΝΗΣ ΤΖΟΡΙΓΟΥΝΗΣ
(Τ. Σ.)	(Τ. Σ.)
ΦΕΤΑΣ ΤΟΥΚΟΥΦΑΗΣ	(Τ. Σ.)
	(Τ. Σ.)

Ἴσον τῷ πρωτοτύπῳ ἀπαράλλακτον

Ἐπιβεβαιῶ τὴν ἄνωθεν Συνθήκην

Ι. ΠΑΠ. ΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ

Γ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ (Ο ΚΑΙ ΒΑΡΝΑΚΙΩΤΗΣ)

καὶ πραγμάτων, ὅστις ἐξέδωκε πάραυτα τὰς ἀναγκαίαις διατάξεις, ἀγωνισθεὶς καὶ αὐτοπροσώπως εἰς τὴν συλλογὴν τῶν παντὸς εἶδους καὶ μεγέθους πλοίων, καὶ τὴν διεύθυνσιν αὐτῶν εἰς τὸ παράλιον, ὅπου μετέβη καὶ ὁ ἴδιος Ναύαρχος ἐπιβιβαζομένων δὲ τῶν πραγμάτων καὶ τῶν Ὀθωμανικῶν οἰκογενειῶν εἰς τὰ πλοία, (ἐκτὸς τοῦ, ὅτι ἡ χαρὰ ἦτον ἀνεξήγητος) ἤρесе καὶ ἡ θεὰ αὐτῆ εἰς τὸν Σπένσερ, ὅστις ἄνευ τινος ἄλλης συνομιλίας, ἢ ἀποχαιρετισμοῦ, ἀναπετάσας τὰ ἰστία, ἀπέπλευσε.

Καὶ τοιουτοτρόπως κατωρθώθη καὶ ἡ τοῦ φρουρίου τοῦ Μεσολογγίου παράδοσις (1) καὶ ἡ ἐξουσία τῆς Στερεᾶς

(1) Πρὸς ἀπόδειξιν ἀληθείας τοῦ, ὅτι ὁ Παπ. Ῥηγόπουλ. συνετέλεσεν εἰς τὰ ρηθέντα ἀνωτέρω, ἐκτίθενται τὰ ἐφεξῆς διάφορα ἔγγραφα ἀφορῶντα τὴν περὶ τῆς παραδόσεως τῶν ρηθέντων φρουρίων διαπραγμάτευσιν, περὶ τῆς ἀκριβείας δὲ τῶν ἀντιγράφων ἐγγυώμεθα, καθότι ἐξήχθησαν ἐκ τῆς ἀλληλογραφίας τοῦ Κυβερνήτου I. A. Καποδιστρίου.

Ἐν Αἰγίνῃ τὴν 3 Ἰανουαρίου 1829.

Κύριε Παπ. Ῥηγόπουλε.

- » Ἐπειδὴ μοι εἶναι γνωστὸς ὁ ζῆλος, τὸν ὁποῖον τρέφετε νὰ
 » γενῆτε χρήσιμος εἰς τὴν Ἑλλ. Κυβέρνησιν, καὶ ἐπειδὴ γνω-
 » ρίζω τὰς σχέσεις καὶ τὴν φιλίαν, ὅπου ἔχετε μὲ τοὺς ἐκεῖ
 » ἀρχηγούς ὅπου εὐρίσκονται εἰς τὰ φρούρια τῆς Ναυπάκτου,
 » Σᾶς ἐπιφορτίζω νὰ ὑπάγετε καὶ νὰ προσπαθήσετε νὰ ἐλθῆ-
 » τε εἰς προσωπικὴν ἐντάμωσιν μὲ τοὺς ρηθέντας, καὶ θέλε-
 » τε τοὺς φανερώσει, ἔχοντες παλαιὰν σχέσιν μὲ τὴν οἰκογέ-
 » νειάν των, ὅτι εὐαρεστοῦμαι νὰ τοὺς ἐκφράσω διὰ μέσου
 » σας εὐνοϊκὰ αἰσθήματα· πρὸς ἐνδειξιν τούτων θέλει τοὺς
 » εἰπῆτε, ὅτι ἐπειδὴ τὸ κάστρον τῆς Ναυπάκτου μέλλει
 » εἰς ὀλίγας ἡμέρας νὰ πολεμηθῆ ἀπὸ τὰς Ἑλληνικὰς
 » δυνάμεις καὶ διὰ ξηρᾶς καὶ διὰ θαλάσσης, τοὺς εἶδο-
 » ποιεῖτε πρὸς φύλαξίν των, ὅτι ἂν προσμείνουν τὸν πόλεμον

Ἑλλάδος μετέβη εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ἑλλήνων· τότε ἐσφα-

» καὶ τὸ πέσιμον τοῦ κάστρου, ἤμποροῦν νὰ κινδυνεύουσιν
» καὶ αὐτοὶ καὶ αἱ οἰκίαι των, καὶ νὰ ζημιωθοῦν μεγά-
» λως, χάνοντες ὅσα ὑποστατικὰ ἔχουν εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα,
» καθὼς καὶ εἰς τὴν Πελοπόννησον· καὶ ὅτι ἐξ ἐναντίας, ἂν
» προλάβουν νὰ δείξουν πρακτικῶς τὴν πρὸς ἡμᾶς προθυμίαν
» τους καὶ ἐμπιστοσύνην, εἶμαι εἰς διάθεσιν, καὶ Θεοῦ θέλον-
» τος ἔχω τὴν δύναμιν νὰ τοὺς ἀποδώσω καὶ ἐγγυηθῶ ὅλα
» τὰ ὑποστατικὰ ὅπου ἔχουν καὶ ἐκεῖ καὶ εἰς τὴν Πελοπόν-
» νησον, καὶ θέλει τοὺς ἀυξήσω καὶ τὴν προσωπικὴν των
» ὑπόληψιν, καὶ τὴν ἀσφάλειαν τῶν οἰκογενειῶν των. Σᾶς
» δίδεται τὸ παρὸν διὰ νὰ χρησιμεύσῃ εἰς βεβαίωσιν καὶ
» πίστιν ὄσων τοὺς εἰπῆτε διὰ ζώσης φωνῆς ».

I. A. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ.

Πρὸς τὸν Κ. Γ. Παπ. Ῥηγόπουλον.

Κύριε Μοίραρχε Φαβρίκιε.

» Εἶμαι διωρισμένος ἀπὸ τὸν ἀδελφόν μου νὰ Σᾶς παρα-
» καλέσω, ὅτι ἐπειδὴ καὶ ὁ δραγομᾶνος τοῦ Ῥωσσικοῦ στόλου
» Κ. Παπ. Ῥηγόπουλος ἀπερνᾷ εἰς αὐτὰ τὰ μέρη δι' ὑποθέ-
» σεις του, νὰ τοῦ δώσετε πᾶσαν εὐκολίαν καὶ βοήθειαν, ὅπου
» ἤθελε Σᾶς ζητήσῃ· καὶ μὲ ὅλον τὸ σέβας μένω.

Τῆς εὐγενίας, Σας, δοῦλος Α. Α. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ.

Τὴν 14 ἰανουαρίου 1829 ἐν Αἰγίνῃ.

Κύριε Παπ. Ῥηγόπουλε.

Ἐν Ναυπλίῳ 22 φεβρ. 6 μαρτ. 1829.

» Ὁ αὐταδελφός μου Αὐγουστῖνος μοῖ γράφει ἀπὸ τὸ
» στρατόπεδον Σάλωνος, ὅτι πλησιάζει ἡ στιγμή, καθ' ἣν
» δύνασθε νὰ μᾶς κάμετε σημαντικὴν ἐκδούλευσιν.

» Ὁ νάυαρχος Σᾶς δίδει τὴν ἄδειαν νὰ ἀπέλθετε εἰς Σά-
» λωνα, καὶ νὰ ἰδῆτε ἐκεῖ τί ἤμπορεῖτε νὰ πράξῃτε, διὰ νὰ

λίσθησαν καὶ τὰ στόματα τῶν, ὅσοι ἠγωνίζοντο νὰ συντέ-
μωσι τὰ Ἑλληνικὰ ὄρια εἰς μόνην τὴν Πελοπόννησον, καὶ
νὰ σχηματίσουν τὴν Ἑλλάδα ἐπαρχίαντινα ὑπεξάρτητον
καὶ προστατευομένην παρὰ τοῦ Σουλτάνου· καθ' ὅλα δὲ

» ἐπιτύχητε ὅσον τὸ δυνατόν τὴν παράδοσιν τοῦ φρουρίου τῆς
» Ναυπάκτου.

» Παρὰ τοῦ εἰς Αἴγιναν ἀυταδέλφου μου Βιάρου θέλει
» λάβετε ἑκατὸν τάλληρα, καὶ αὐτὰ θέλουσιν Σᾶς χρησιμεύσει
» διὰ τὰ ἔξοδα τὰ ὁποῖα ἐκάμετε εἰς τὴν πρώτην ὁδοιπορίαν
» σας, καθὼς καὶ διὰ ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα θέλετε καταβάλλει εἰς
» τὴν δευτέραν ταύτην ὁδοιπορίαν σας.

» Ἐγραψα καὶ πρὸς τὸν αὐτάδελφόν μου Αὐγουστῖνον,
» ὅτι θέλω στέρξει νὰ πληρώσω καὶ τινα χρηματικὴν πο-
» σότητα, ἀνίσως καὶ ἤθελεν ἦναι ἀναγκαία, διὰ νὰ ἔλθῃ
» εἰς χεῖρας μας μίαν ὥραν προτύτερα τὸ φρούριον τῆς
» Ναυπάκτου, φθάνει μόνον νὰ ἦναι βεβαία καὶ ταχεῖα ἡ
» ἔκβασις, καὶ ἡ ποσότης τῆς δαπάνης νὰ ἦναι κατάλληλος
» μὲ τὰ μέσα μας ».

I. A. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ.

Σᾶς ἀσπάζομαι φιλικῶς.

Πρὸς τὸν Κ. Ι. Παπ. Ῥηγόπουλον.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

Ἐπιτελεσθεὶς ὁ πληρεξούσιος Τοποτηρητὴς τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὰς
ἐπαρχίας τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος καὶ τὸ στρατόπεδον.

Πρὸς τὸν Κ. Ι. Παπ. Ῥηγόπουλον.

» Ἐπειδὴ οἱ ἐν τῷ Κάφῳ τῆς Ναυπάκτου Ἄλβανοὶ Σᾶς
» ἐζήτησαν διὰ νὰ συνομιλήσητε περὶ συμβιβασμοῦ, Σᾶς
» δίδω τὴν ἄδειαν νὰ ὑπάγετε, καὶ νὰ πασχίσετε τὴν συμ-
» βίβασιν ταύτην καθ' ὃν τρόπον κρίνετε συμφερότερον εἰς
» τὴν κυβέρνησιν· ἀποῖον δὲ κάμετε συμβιβασμὸν, θέλετε

ταῦτα, καθὼς καὶ διὰ τὴν ὁποίαν κατέβαλεν ἄοκνον προσ-
πάθειαν διὰ τὴν ἐκκένωσιν τῶν φρουρίων, ὡς εἴρηται, εἶναι
ἀξιέπαινος καὶ ἀξιοβράβευτος ὁ τρόπος τοῦ Ι. Παπ. Ρηγοπού-

» τὸν κάμει ἔγγραφον, καὶ θέλετε μὲ τὸν φέρει νὰ τὸν ἐπιδιορ-
» θώσω ἐγὼ, καὶ νὰ τὸν ἐπικυρώσω ».

Τῆ 10 μαρτίου 1829.

Ἐκ τοῦ κόλπου τῆς Ναυπάκτου.

Ἐκ τῆς Ναυαρχίδος ἢ Ἑλλάδος.

Ὁ πληρεξούσιος Τοποτηρητῆς τοῦ Κυβερνήτου

Α. Α. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ.

Πρὸς τὸν αὐτὸν Παπ. Ρηγόπουλον.

» Ἐλαβον εὐχαρίστως τὴν ἀπὸ 25 ἀπριλίου ἐπιστολὴν
» Σας, καὶ Σὲ ὁμολογῶ πολλὰς χάριτας διὰ τὴν ἐπιμέλειαν
» καὶ προθυμίαν ὁποῦ ἔδειξες καὶ εἰς τὴν περίστασιν τῆς
» παραδόσεως τῆς Ναυπάκτου· ἐπιθυμῶ δὲ νὰ καταβάλης
» τὸν ἴδιον ζῆλον καὶ ὡς πρὸς τὰ ἀφορῶντα τὴν ὑπόθεσιν
» τοῦ Μεσολογγίου, προσπαθῶν ὅλαις δυνάμεσι νὰ ἐπιτύχη,
» καὶ νὰ ἐπιταχυνθῇ καὶ τούτου ἢ πτώσις.

» Ὅσον δὲ διὰ τὴν ἔφεσιν, τὴν ὁποίαν εἰς τὸ γράμμα σου
» μὲ ἐκφράζεις, ἔσο βέβαιος ὅτι θέλω προθυμοποιηθῆ τοσοῦτω
» μᾶλλον νὰ συντελέσω τὸ ἐπ' ἐμοὶ εἰς τὸ ν' ἀπολαύσης
» μίαν ὥραν ἀρχήτερα τοῦ ποθουμένου, καθ' ὅσον ἐπιθυμῶ
» νὰ σὲ ἀποδείξω τριουτωτρόπως τὴν εὐαρέστησίν μου διὰ
» τὰς ὁποίας μᾶς ἐπρόσφερες ὑπηρεσίας σημαντικὰς.

(*) Ἐν Αἰγίνῃ τὴν 28 ἀπριλίου 1829.

Ι. Α. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ.

Πρὸς τὸν Κ. Ι. Παπ. Ρηγόπουλον.

(*) Ὅλαι αἱ συνθῆκαι καὶ τὰ τοῦ Κυβερνήτου γράμματα
εἶχον προσχεδιασθῆ κατὰ τὸ πνεῦμα τῶν ὁμιλιῶν τὰς
ὁποίας ὁ Ι. Παπ. Ρηγόπουλος ἔκαμε μετὰ τῶν Ὁθωμανῶν.

λου, ἕνεκα τοῦ ὁποίου τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος τῷ ὀφείλει μεγάλας εὐγνωμοσύνας διὰ τὰς πρὸς τὴν πατρίδα ἐκδουλεύσεις καὶ θυσίας του.

Ἀριθ. 1232.

» Ἐκ μέρους τοῦ ναυάρχου τῆς Ἑλλάδος διοικοῦντος τὸν
 » διορισθέντα στόλον πρὸς ἄλλωσιν τῆς Ναυπάκτου, τοῦ Ἄν-
 » τιρρίου, καὶ τοῦ Μεσολογγίου, κατεχομένων παρὰ τῶν Ὄθω-
 » μανῶν, δηλοποιεῖται, ὅτι ὁ εὐγενέστατος Κ. Ἰ. Παπ. Ῥη-
 » γόπουλος διερμηνεὺς τῆς Α. ἐξοχότητος τοῦ Κόμητος Ἐη-
 » δήνου, Ἀντιναυάρχου τῶν κατὰ τὸ Ἀρχιπέλαγος θαλασ-
 » σίων Δυνάμεων τῆς Α. Μ. τοῦ Αὐτοκράτορος πασῶν τῶν
 » Ῥωσσιῶν, αὐθόρμητος, καὶ μὲ ἀκάματον ζῆλον καὶ ικανό-
 » τητα συνήργησεν εἰς τὴν παράδοσιν τῶν εἰρημένων τριῶν
 » φρουρίων πρὸς τὴν Ἑλλην. Κυβέρνησιν.

» Ἡ ἐπιτυχία τοῦ ἐπιχειρήματος τούτου, τὸ ὁποῖον ἄρχισε
 » τὸν μῆνα μάρτιον τοῦ 1829, καὶ ἐτελείωσε τὸν μᾶιον τοῦ
 » αὐτοῦ ἔτους, χρεωστεῖται κατὰ μέγα μέρος εἰς τὴν ἀξιέ-
 » παινον ἄσκνον προσπάθησιν, εἰς τὸν τιμιώτατον χαρα-
 » κτῆρα, καὶ εἰς τὴν ικανότητα τοῦ ῤηθέντος Ἰ. Παπ. Ῥη-
 » γοπούλου, διὰ τοῦ ὁποίου ἔλαβον τέλος αἱ μεταξύ τῆς
 » Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν Ὄθωμανῶν συμβάσεις
 » διὰ τὴν παράδοσιν τῶν ῤηθέντων φρουρίων εἰς τὴν ἐξου-
 » σίαν τῆς Ἑλλ. Κυβερνήσεως.

» Εἰς ἔνδειξιν τούτων ἀπάντων δίδεται τὸ παρὸν ἐπίση-
 » μον ἐνδεικτικόν. »

Ἐκ τῆς Ναυαρχίδος τοῦ Δικρότου, ἡ Ἑλλάς·

Τὴν 20 Μαΐου 1829.

ὁ Ναύαρχος

ΑΝΔΡΕΑΣ ΜΙΑΟΥΤΗΣ

Ἐξ Αἰγίνης, τὴν 10 (22) μαΐου 1829.

Κύριε Ναύαρχε!

» Συγχωρήσαντες εἰς τὸν Κ. Παπ. Ῥηγόπουλον νὰ μᾶς

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ.

Πολιτικὴ ἀντιπολίτευσις κατὰ τοῦ Κυβερνήτου τῆς Ἑλλάδος Ι. Α. Καποδιστρίου—συγκρότησις τῆς ἐν Ἄργει ἔθν. συνελεύσεως—Δολοφονία αὐτοῦ—Πολιτικὴ κατάστασις τῆς Ἑλλάδος μετὰ τὴν δολοφονίαν αὐτοῦ.

Ἀποκαταστήσας δὲ ὁ Κυβερνήτης τὰς πολιτικὰς ἀρχάς, καὶ πάντα ὅσα ἀφώρων τὴν ἐσωτερικὴν τοῦ κράτους διέπειαν,

» δώσῃ τὴν σύμπραξίν του κατὰ τὰ παράλια τῆς Δυτικῆς
 » Ἑλλάδος, ἐκάμετε μεγάλην ἐκδούλευσιν εἰς τὸν τόπον
 » τοῦτον· ἡ ἔθνικὴ σημαία κυματίζεται ἤδη ἐπὶ τῶν τειχῶν
 » τῆς Ναυπάκτου, τοῦ Μεσολογγίου, καὶ Ἀνατολικοῦ, καὶ
 » δὲν ἀγνοεῖτε, Κύριε Κόμη, ὅποῖον μέρος ἔλαβεν ὁ Κ.
 » Παπ. Ῥηγόπουλος εἰς τὰ εὐτυχῆ αὐτὰ ἀποτελέσματα· εἶναι
 » χρέος μας νὰ τοῦ δώσωμεν δεῖγμα τῆς εὐγνωμοσύνης μας,
 » καὶ τὸ χρέος αὐτὸ ἐκπληρῶν, διευθύνω σήμερον τὴν ἐσω-
 » κλειστον εἰς τὸ Αὐτοκρατορικὸν ὑπουργεῖον. Δόσετέ μοι
 » Κύριε Κόμη, τὴν ἄδειαν νὰ θέσω ὑπὸ τὴν προστασίαν
 » σας τὴν ἐπιστολὴν ταύτην, καὶ νὰ σᾶς παρακαλέσω νὰ
 » συντροφεύσητε μὲ εὐνοϊκὰς συστάσεις σας, τὰς ὁποίας ἐκ-
 » φράζει ἐκ μέρους μας εὐχὰς ὑπὲρ τοῦ Κ. Παπ. Ῥηγοπούλου.
 » Δὲν ἀμφιβάλλω, ὅτι ὡς φιλοδίκαιος ἐκτιμᾶτε, ὡς καὶ
 » ἐγὼ, τὰ προτερήματα, τὸν ζῆλον, καὶ τὴν ἀφοσίωσιν τοῦ
 » ὑπαλλήλου τούτου. »

Ι. Α. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ

Ἐκ τῆς Ναυαρχίδος Ἀζὸφ, τὴν 10 (22) μαΐου 1829.

Κύριε Κόμη!

» ἔλαβον παρὰ τοῦ Κόμητος Καποδίστρια τὸ ἐπίσημον
 » ἔγγραφο, τὸ ὅποῖον ἐσώκλειστον καθυποβάλλω εἰς πρῶ-
 » τότυπον, ὡς καὶ εἰς τὸν ἐπισυνημένον φάκελλον ἄνευ
 » σφραγίδος εἰς ὄνομα τῆς Υ. ἐξοχότητος.

ἐφρόντιζεν ὅλον ἐν, προσπαθῶν ὅλαις δυνάμεσι διὰ τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους, τὸ ὁποῖον ἐσπούδαζε νὰ φιλιώσῃ καὶ μὲ τὸν ἔξω κόσμον· ἐξακολουθῶν δὲ εἰς τὰ περὶ τοῦ κράτους αὐτοῦ συντείνοντα, ἔλαβε μέτρον, καὶ ἀπήλλαξε διὰ τῶν Ἑλληνικῶν ὀπλων (καταστήσας Στρατάρχην ἐπ' αὐτῶν τὸν Δ. Ὑψηλάντην) μετὰ τὸ Μεσολόγγιον, καὶ Ναύπακτον, καὶ τὰ Σάλωνα, καὶ πολλὰ ἄλλα μέρη τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν Ὄθωμανῶν. Ἐνεργήσας δὲ ταῦτα πάντα τὸ δευτερον ἔτος τῆς Κυβερνήσεώς του, ἀντεκατέστησε καθ' ὅλας τὰς ἐπαρχίας τοῦ κράτους ἀντὶ τῶν ἐκτάκτων ἐπιτρόπων, Διοικητὰς, καὶ ὑποδιοικητὰς, Ἀστυνομίας, κτλ. καὶ τὰ πάντα ὠδεύον ἐπὶ τὰ κρείττω, βελτιουμένης βαθμηδὸν τῆς καταστάσεως τοῦ ἔθνους διὰ τῆς ἐμφρόνου διεπείας τοῦ Κυβερνήτου, τοῦ ὁποίου ἡ μόνη φροντίς ἦτον, ὡς εἴρηται, νὰ τὸ ἀναδείξῃ λαμπρὸν, ἀγαπητὸν ἀπὸ τὸν πεφωτισμένον ἔξω κόσμον, καὶ νὰ τὸ ἀποκαταστήσῃ ν' ἀξιωθῇ τῆς λαμπραῆς τύχης τοῦ νὰ γνωρισθῇ ἐπὶ τέλος αὐτόνομον, καὶ ἀνεξάρτητον.

Ἄλλ' ἐν ᾧ τὰ πάντα διοικούμενα καλῶς, προώδευον ἐπὶ τὰ κρείττω, οἱ δ' Ἕλληνες ἦσαν ἐν ἡσυχίᾳ καὶ εὐδαιμονίᾳ διατελοῦντες, ἐν μέρας ὀλίγων ἀτόμων θεώρουν τὰς πράξεις τοῦ Κυβερνήτου ὡς πικρὰ δυστυχήματα, καὶ ὀνομάζοντες αὐτὸν τύραννον, ἰδιοτελῆ, κτλ. ἔλαβον ἀρχὴν νὰ ἀντιπολιτευῶνται, καὶ νὰ ἀντενεργοῦν καθ' ὅλα, διὰ νὰ ἐλαττώσωσιν ἢ νὰ κρημνίσωσιν εἰς τέλος τὴν ἐπιρροὴν τοῦ Κυβερνήτου,

» Ἐκ μέρους μου κρίνω χρέος μου νὰ ἐπιστηρίξω τὰς συστάσεις τοῦ Κυβερνήτου ὑπὲρ τοῦ Κ. Παπ. Ρήγοπούλου, ὅστις δι' ὧν εἶχε σχέσεων, διὰ τῆς ἐπιδεξιότητος, καὶ τοῦ ἀκαμάτου ζήλου του, συνετέλεσεν ἰσχυρότατα εἰς τὴν ἐκκένωσιν τῶν φρονιῶν τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος.

ἘΥΪΔΙΝ.

ἔστις ἰδὼν ὅτι ἀντεπολιτεύετο, διέταξε τὴν συγκρότησιν τῆς ἐν Ἄργει Δ'. Συνελεύσεως, συγκαλέσας πληρεξουσίου ἀφ' ὅλας τὰς ἐπαρχίας τῆς Ἑλλάδος.

Συνεκροτήθη δὲ ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος Ἐθνικὴ Δ'. τῶν Ἑλλήνων συνέλευσις (τὸ 1829), μετὰ τὴν διάλυσιν τῆς ὁποίας ἔπαυσε μὲν τὸ συστηθὲν Πανελλήνιον, ἀντεκατέστησε δ' ἀντ' αὐτοῦ τὸ Γερουσιαστικὸν σῶμα ἐν εἴδει κοινοβουλευτικοῦ· ἀλλ' ἡ ἐν Ἄργει συγκροτηθεῖσα αὐτῇ Συνέλευσις ἐγένετο παρὰ τὸν μεγαλητέρας δυσαρεσκείας εἰς τὰ ἀντιπολιτευόμενα ἄτομα, πολὺ δὲ μᾶλλον ἢ τοῦ Πανελληνίου διάλυσιν, καὶ ἡ ἀντικατάστασις τῆς Γερουσίας· ὅθεν ἐπὶ τούτῳ παρεσύραντο ὁσημέραι προσήλυτοι εἰς τὸ ἀντιπολιτευόμενον μέρος, τὸ ὁποῖον ἡμέραν παρ' ἡμέραν συνηθοῦντο εἰς τὴν Ὑδραν, περισεῦον ὅλον ἐν τὸν ἀριθμὸν του, καὶ κατηγοροῦν ὅλας ἐν γένει τὰς πράξεις τοῦ Κυβερνήτου δημοσίως.

Προχωρούσης δὲ ἡμέρα τῇ ἡμέρα τῆς ἀντιπολιτεύσεως ἐπὶ τὰ κρείττω, οἱ περὶ ὧν ὁ λόγος ἀντιπολιτευόμενοι ἀνεχώρουν εἰς τὴν Ὑδραν, ὅπου συνεσωρεύθη ἐν πλῆθος ἰκανὸν ἐκ διαφόρων τάξεων, καὶ ἄλλων αὐτομολούντων οἰκειοθελῶς· οἷτινες ὅλοι ὁμόφρονες ὄντες, ἐξέδιδον τὴν ἐφημερίδα ὁ Ἀπόλλων, εἰς τὴν ὁποίαν ἔγραφον ὅσα ἐδύνατο νὰ τεκταίνουσαν ἐναντία κατὰ τοῦ Κυβερνήτου διὰ τῆς ἐφημερίδος δὲ αὐτῆς, καὶ δι' ἄλλης ἰδιαιτέρας ἀλληλογραφίας συνεννοοῦντο μυστικῶς καὶ πλαγίως μετὰ τῶν κατὰ τὰ φρούρια τῆς Μεσσηνίας διατελουσῶν ξένων στρατιωτικῶν ἀρχῶν, αἱ ὁποῖαι οὐχ' ἦτον ἀντενήργουν καθ' ὅλα πλαγίως, ἐπὶ τῷ προσχῆματι μὲν ὅτι κατευνάζουν τὰς μεταξὺ τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν ἀντιπολιτευομένων ταραχάς, ἀληθῶς δὲ καὶ ὑποκεκρυμμένως εἶχον λάθει μέρος, ὑπερασπίζουσαι τὴν ἀντιπολίτευσιν μὲ μυστικούς καὶ πολλὰ ἐπιτηδείους τρόπους, συνεννοούμενοι μετὰ τοῦ Ἡλία Κατζάκου, καὶ ἄλλων τινῶν ἐπισήμων Μανιατῶν, ὥστε οἱ περὶ τὸ Λιμένι Μανιάται ἐξε-

στράτευσαν τελευταῖον κατὰ τῆς Καλαμάτας, καὶ εἰσελθόντες εἰς τὴν πόλιν αὐτῆς, ἔθυσαν καὶ ἀπώλεσαν, πράξαντες κατὰ τῶν κυβερνητικῶν λεγομένων ὅσα ἐδυνήθησαν ἐπὶ τούτοις ὁ διοικητὴς τῆς Καλαμάτας καὶ τοῦ Νησίου ἀφίσας τὴν Ἔδραν του, μετέβη εἰς τὸ Νησίον τῆς Καλαμάτας· τὰ δὲ περὶ τὰ Μεσσηνιακὰ φρούρια γαλλικὰ στρατεύματα ἐκστρατεύσαντα ἔφθασαν εἰς τὴν Καλαμάταν, καὶ κατέπαυσαν πᾶσαν ἄλλην κατάχρησιν καὶ σύγκρουσιν.

Ἐν ᾧ δὲ ταῦτα διέτρεχον εἰς τὴν ἄνω καὶ κάτω Μεσσηνίαν, εἰς τὸ Λιμένι, καὶ περὶ τὸν Μεσσηνιακὸν κόλπον, ὅπου εἶχον ἀποσταλεῖ καὶ 5 πλοῖα Ἑλληνικὰ μεθ' ἐνὸς Κωτέρου ῥωσικοῦ διὰ νὰ παραφυλάξωσι τὰ παράλια τῆς Μάνης, κατ' αἴτησιν τῆς Κυβερνήσεως ἀπέκλεισαν καὶ τὴν Ὑδραν πλοῖα γαλλικὰ καὶ ῥωσσικὰ, τὰ ὅποια περιέπλεον περὶ τὴν Ὑδραν καὶ τὸν Πόρον· καὶ τὴν μὲν Ὑδραν ἀπέκλεισαν ὅλως δι' ὄλου, εἰς δὲ τὸν Πόρον, συμβάσης ταραχῆς μεταξὺ ἀντιπολιτευομένων καὶ Κυβερνητικῶν, ἀπέστειλεν ἡ Κυβέρνησις καὶ αὐτόθι στρατεύματα, τὰ ὅποια συνεκρούσθησαν μετὰ τῶν ἀντιπολιτευομένων, εἰς τρόπον ὥστε ἔλαβε τὸ ἐναντίον τῆς Κυβερνήσεως μέρος ὁ Ἀρχιναύαρχος τοῦ Ἑλλήν. στόλου Μιαούλης, περιτραπεῖς καὶ αὐτὸς εἰς τὴν κατὰ τοῦ Κυβερνήτου ἀντιπολίτευσιν (μ' ὅλον ὅτι εἶχεν εὐεργετηθῆ ὑπὲρ πάντα ἄλλον Ὑδραῖον παρὰ τοῦ Κυβερνήτου μὲ βαθμούς, μὲ χρήματα, καὶ μὲ κατοχὴν γαιῶν ἔξωθεν τοῦ Ναυπλίου) καὶ οὕτως ἀντέκρουε μὲ τὸν ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν του ἑλληνικὸν στόλον νὰ ἐν Πόρῳ στρατεύματα τῆς Κυβερνήσεως, ὑπερασπίζων τοὺς ἀντιπολιτευομένους.

Ἡ δὲ Κυβέρνησις πληροφορηθεῖσα καὶ τὴν ἀντιπολίτευσιν τοῦ Μιαούλη, εἰδοποίησε τὰ περιπλέοντα τὴν Ὑδραν γαλλικὰ καὶ ῥωσσικὰ πλοῖα νὰ παρεμποδίσωσι τὸν Μιαούλην ἀπὸ τοῦ νὰ δώσῃ συνδρομὴν διὰ θαλάσσης εἰς τοὺς ἐν Πόρῳ ἀντιπολιτευομένους· ἐπὶ τούτῳ τὰ μὲν γαλλικὰ πλοῖα

μακρὰν ὄντα τοῦ Πόρου, δὲν εἶχον προφθάσει νὰ ἐνεργήσουν τὴν παρεμπόδισιν, ὅτε ὁ Ναύαρχος Ρῶσσος Ρικὸρνὸς μὲ τὰ ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν του πλοῖα ἐπεχείρησε τὸ νὰ παρεμποδίσει τὸν Μιαούλην, καὶ ἐπὶ τούτῳ εἶχον ὑποπέσει τὰ ῥωσικὰ μετὰ τῶν ἑλληνικῶν εἰς μικράν τινα σύγκρουσιν· τοῦτο ἰδόντες οἱ ἐν Ὑδρᾷ, καὶ θεωρήσαντες ὅτι τὰ ἑλληνικὰ πλοῖα ἤθελον κυριευθῆ ἀπὸ τοὺς ῥώσσους, καὶ ἤθελον ἀποδοθῆ εἰς τὴν ἄμεσον ἐξουσίαν τῆς Κυβερνήσεως μὲ τὴν ἐξ αὐτῶν ἔξωσιν τῶν περὶ τὸν Μιαούλην, παρεκίνησαν τὸν Μιαούλην νὰ πυρπολήσῃ μᾶλλον αὐτὰ, παρὰ νὰ τὰ παραδώσῃ εἰς τοὺς ῥώσσους. Ὁ δὲ Μιαούλης, ὡς φύσει ὀργίλος καὶ θυμώδης ἀνὴρ, μετὰ τὴν μικρὰν ἀντίκρουσιν τῶν ῥωσικῶν πλοίων παρέδωκεν εἰς τὰς φλόγας τοῦ πυρὸς τὸ ὠρχίον ἐκεῖνο δίκροτον, ἢ Ἑλλάς, τὸ ὁποῖον μόνον εἶχον ἀπόκτημα οἱ Ἕλληνες ἀπὸ τὰ χρήματα τοῦ Ἀγγλικοῦ δανείου, καὶ τὸ ὁποῖον μόνον ἦτον τὸ ὠραῖζον τὸν ἑλληνικὸν στολίσκον ὁμοῦ μὲ μίαν Κορβέταν καὶ τρία ἄλλα μικρὰ Βρίκια, καὶ οὕτως ἐστερήθη ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ναυτικῆς δυνάμεως, τῆς ἰσχυροτέρας καὶ χρησιμωτέρας πυρποληθείσης μὲ τοιαύτην τοῦ Ἀντιναυάρχου καὶ τῶν ἐν Ὑδρᾷ ἀντιπολιτευομένων ἀναλγησίαν, πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον οὔτε καὶ ὁ μεγαλήτερος καὶ ἄσπονδος ἔχθρὸς τῆς Ἑλλάδος δὲν ἤθελεν ἐπιχειρισθῆ νὰ πράξῃ διὰ νὰ πυρπολήσῃ τοιαῦτα πλοῖα, καὶ νὰ ἀφανίσῃ τὴν πατρίδα οὕτω πως.

Πυρποληθέντος δὲ τοῦ ἑλληνικοῦ στόλου, ἡ μὲν ἐν Πόρῳ ταραχὴ κατέπαυσε, τὰ δὲ ῥωσικὰ καὶ γαλλικὰ πλοῖα παρέπλεον τὰς περὶ τὴν Ὑδραν θαλάσσας· ἀλλ' οἱ, περὶ ὧν ὁ λόγος, ἀντιπολιτευόμενοι θεωρήσαντες ὅτι καὶ μὲ τὸ μέσον αὐτὸ, ἢ καὶ μὲ κἀνὲν ἄλλο δὲν ἐδύναντο νὰ ρίψωσι τὸν Κυβερνήτην ἐκ τῆς ἔδρας του, γνωρίσαντες δὲ ὅτι δὲν κατεδάμασαν τὰς δυνάμεις του, οὔτε ἠλάττωσαν τὸ σωζόμενον σέβας καὶ τὴν πρὸς αὐτὸν ἀγάπην τῶν Ἑλλήνων, καὶ ὅτι

ἐντὸς ὀλίγου ἔμελλον οἱ ἐν τῇ νήσῳ Ὑδρα συνηγμένοι ἀντιπολιτευόμενοι νὰ διασκορπισθῶσι τῇδε κάκεισε κακοὶ κακῶς, (ὡς πολλοὶ ἐξ αὐτῶν εἶχον δεδεμένα καὶ τὰ ἔπιπλάτων, ἔτοιμοι διὰ ν' ἀναχωρήσωσι, προμελετῶν ἕκαστος διὰ ποῖον μέρος νὰ βαδίσῃ, καὶ ποῦ νὰ διαμείνῃ) ἐπεχείρησαν νὰ ἐκτελέσωσι τὴν τρομερὰν κατὰ τοῦ Κυβερνήτου δολοφονίαν· ὅθεν ἐπιτυχόντες μέσα ὄργανα τῆς ἐκτελέσεως τοὺς παραπνουμένους Κωνσταντῖνον αὐτάδελφον τοῦ Π. Μαυρομιχάλη, καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ Γεώργιον καὶ ἐν Ναυπλίῳ μᾶλλον διατρίβοντες ὡς ἀντιπολιτευόμενοι, καὶ παραβιάσαντες ἐπὶ τούτῳ τὸ φιλότιμον τῆς νεότητός των, καὶ διὰ πολλῶν λόγων ἐρεθίσαντες τὸ περικάρδιον αὐτῶν αἷμα, κατώρθωσαν τελευταῖον τὸν προμελετηθέντα σκοπὸν εἰς τὸ νὰ ἐκτελεσθῇ ἡ δολοφονία· ὥστε οἱ ῥηθέντες δύο οὗτοι Μαυρομιχάλοι παραφυλάξαντες τὸν Κυβερνήτην τῆς Ἑλλάδος I. A. Καποδίστριαν εἰς τὴν θύραν τοῦ ἐν Ναυπλίῳ Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Σπυριδῶνος, ὁ μὲν ἐκ δεξιῶν, ὁ δὲ ἐξ ἀριστερῶν ἰστάμενοι, ἐν ᾧ ὁ Κυβερνήτης εἰσῆρχετο χάριν προσευχῆς (ὡς ἦτον εἰθισμένος νὰ ἐκκλησιάζεται πᾶσαν κυριακὴν τῆς ἐβδομάδος) τὴν 27 ἡβρίου τοῦ 1831 ἡμέραν κυριακὴν, καὶ μόλις εἶχε πατήσει τὴν ἔξωθεν τῆς θύρας τοῦ Ναοῦ βαθμίδα, ὁ μὲν ἐκτύπησεν αὐτὸν εἰς τὴν κεφαλὴν ὀπίσθεν διὰ τοῦ πυροβόλου (πιστόλας) ὁ δὲ διὰ τινος μαχαιριδίου (λάζου) τὸν ἐπλήγωσεν εἰς τὸν δεξιὸν βουβῶνα, καὶ πάραυτα ὁ Κυβερνήτης ὡς ἐκ κεραυνοῦ πληχθεὶς ἔπεσεν ἐν ἀκαρεῖ ὕπτιος ἔξωθεν τοῦ ναοῦ ἐπὶ τὴν ὁδὸν, ἐκπνεύσας πάραυτα ὁ μέγας ἐκεῖνος ἀνὴρ, ὁ ἀρχηγέτης καὶ ὑπερασπιστῆς τῶν Ἑλλήνων καὶ τῆς Ἑλλάδος, δολοφονηθεὶς με τοιοῦτον τραγικὸν, σκληρὸν, καὶ θηριώδη θάνατον (1).

(1) Οἱ ἐρεθίσαντες τὸ περικάρδιον αἷμα καὶ τὴν φιλοτιμίαν τῶν δύο τὸν Κυβερνήτην δολοφονησάντων Μαυρομιχάλων εἶναι ὑπεύθυνοι τοῦ αἰωνίου ἐθνικοῦ ἀγχανκτισμοῦ, καθότι

Γενομένης δὲ τῆς ἀθεμίτου αὐτῆς δολοφονίας (ἢ μᾶλλον εἰπεῖν πατροκτονίας), διεδόθη ἡ φήμη ἐν ἀκαρεῖ, καὶ ὡς φλογοφόρος ἐρινυὺς διῆλθεν ὄχι μόνον ἐντὸς τῆς πόλεως τοῦ Ναυπλίου, ἀλλὰ καὶ μεταξὺ 24 ὥρῶν εἰς ὄλον σχεδὸν τὸ κράτος, ὅτε παραχρῆμα ἐζωγραφήθη ἡ βαθυτάτη λύπη εἰς τὰς ψυχὰς πάσης τάξεως καὶ βαθμοῦ Ἑλλήνων (ἐξαιρουμένων ὀλίγων ἀτόμων). χωρὶς δὲ τινος ἀναβολῆς καιροῦ τὰ μέλη τῆς Γερουσίας συνελθόντα (2), καὶ μὲ τὴν ὅσον ἐνῆν, ταχύτητα συσχεφθέντα, διώρισαν κατὰ τὸ ψήφισμα τῆς ἐν Ἄργει Δ^{ης} ἐθνικῆς συνελεύσεως τριμελῆ Διοικητικὴν ἐπιτροπὴν, κατάλληλον διὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, συγκειμένην ἀπὸ τὸν αὐτάδελφον τοῦ Κυβερνήτου Αὐγουστῖνον Α. Καποδίστριαν Πρόεδρον, καὶ ἀπὸ τοὺς Θ. Κυλοκοτρώνην, καὶ Ι. Κωλέτην

καὶ τὴν ἀγαθὴν αὐτὴν οἰκογένειαν ἔρριψαν εἰς τοιοῦτον ἀτόπημα, καὶ τοῦ ὀλέθρου τοιούτου ἀνδρὸς ἔγιναν αἴτιοι, καὶ τῆς αἰωνίου κατηγορίας τοῦ ἔθνους ἔγιναν πρόξενοι, ἐπισύραντες τὸ μῖσος καὶ τὴν ἀπέχθειαν τοῦ ἔσω καὶ ἔξω κόσμου ἐπάνω εἰς τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος, τὸ ὁποῖον ἐκατηγορήθη διὰ πολὺν καιρὸν ὡς συμμέτοχον εἰς τὴν πατροκτονίαν αὐτὴν, ἣτις ἐπέφερον ὄχι ὀλίγας δεινὰς συνεπείας κακῶν ἀποτελεσμάτων, ὥστε ἐὰν δὲν ἤθελε προφθάσῃ νὰ βασιλευθῇ σύντομα ὑπὸ τὸ σκῆπτρον τοῦ ἐκλεχθέντος ἄνευ ἀναβολῆς νομίμου Βασιλέως τοῦ Ὄθωνος τοῦ Α. Κύριος οἶδεν! ὅποια ὀλέθρια ἤθελον εἶσθαι τὰ δεινὰ, εἰς τὰ ὅποια ἤθελεν ἐκτραχηλισθῆ τὸ δυστυχὲς τῶν Ἑλλήνων ἔθνος.

(2) Χάρις εἰς τὴν πρόνοιαν καὶ τὴν προστάτιδα δεξιὰν τοῦ ὑψίστου, ἣτις καὶ κατ' ἐκείνην τὴν ὄλως δι' ὄλου ἀπηλπισμένην καὶ κρίσιμον στιγμὴν διέσωσε τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ ὀλεθρίου συνεπείας! διότι κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἦτον ἰρᾶφευκτος ἡ φθορὰ καὶ ὁ ἀφανισμὸς τῶν Ἑλλήνων τῆς σημερινῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος.

μέλη αὐτῆς· ἡ ἐκλογὴ καὶ ὁ διορισμὸς τῆς ὁποίας ἀμὰ ὄτε διεδόθη ἀπανταχοῦ τοῦ κράτους, δὲν ἔγινε καμμία καταστρεπτικὴ παρεκτροπὴ ἀπὸ μέρους τοῦ λαοῦ, ἥτις ἐπαπειλεῖτο νὰ γίνῃ εἰς τοιαύτην οἰκτρὰν καὶ ἐλεεινὴν περίστασιν, ἀλλὰ τὰ πάντα εὐθὺς καθησύχασαν, χωρὶς νὰ ταραχθῇ οὐδὲ φύλλον δένδρου, κατὰ τὴν κοινὴν παροιμίαν.

Οἱ δὲ δολοφονήσαντες τὸν Κυβερνήτην ἐδραπέτευσαν εὐθὺς ἐκ τοῦ ναοῦ· καὶ τὸν μὲν Κωνσταντῖνον Μαυρομιχάλην ἀναβαίνοντα κατὰ τὸν Ἰτζκαλὲ τοῦ Ναυπλίου ἐκτύπησεν ὁ μετὰ τοῦ Κυβερνήτου παρευρεθεὶς μονόχειρ ὑπηρέτης μὲ τὸ πυροβόλον (πιστόλαν) ὀπίσθεν, τὸν ὁποῖον ἡμιθανῆ λαβὼν ὁ λαὸς εἰς χεῖρας χάριν ἐκδικήσεως, σύροντες εἰς τὰς πλατείας καὶ ἀγυῖας τοῦ Ναυπλίου, τὸν ἀπεθανάτωσαν· ὁ δὲ Γεώργιος Μαυρομιχάλης καταφυγὼν εἰς τὸ Γαλλικὸν ἐν Ναυπλίῳ Πρεσβεῖον, παρεδόθη εἰς χεῖρας τῆς δικαιοσύνης, ἥτις δυνάμει τῶν νόμων κατεδίκασεν αὐτὸν εἰς θάνατον, ἡ δὲ κατ' αὐτοῦ ἀπόφασις ἐξετελέσθη.

Ἐν τοσοῦτῳ τὸ λείψανον τοῦ Κυβερνήτου βαλσαμωθὲν, ἐκομίσθη μετὰ λαμπρᾶς κηδείας εἰς τὸν ἐν Ναυπλίῳ Ναὸν τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, συνοδεύοντος αὐτὸ πλῆθος λαοῦ δακρυρροῦντος καὶ πενθηφοροῦντος, ὅπου ψαλείσης τῆς νεκρωσίμου ἀκολουθίας, ἐτέθη ἐκεῖσε, τὸ ὁποῖον διὰ πολλὰς ἡμέρας τρέχων ἕκαστος τὸ ἠσπάζετο. Ἐμείνε δὲ εἰς τὸν Ναὸν μέχρι τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν ὁ αὐτάδελφός του Αὐγουστῖνος ἀναχωρήσας ἐκ τῆς Ἑλλάδος, συμπαρέλαβεν αὐτὸ, καὶ ἀπαγαγὼν εἰς Κέρκυραν, τὴν πατρίδα του, ἐνεταφίασε λαμπρῶς. Τελεσθέντων δὲ καθ' ὅλας τὰς ἐπαρχίας τῆς Ἑλλάδος τῶν μνημοσύνων αὐτοῦ κατὰ διαταγὴν τῆς διαδεχθείσης αὐτὸν Κυβερνήσεως, διάφοροι λόγοι ἐπιτάφιοι (1) ἐξεφωνήθησαν παρὰ πολλῶν

(1) Εἰς τῶν ἐκφωνηθέντων ἐπιταφίων λόγων καταχωρεῖται ἐνταῦθα, διαλαμβάνων ὡς ἐφεξῆς.

εἰς ἐκάστην ἐπαρχίαν τῆς Ἑλλάδος, (καθὼς καὶ ἐν τῇ πρω-

« Λόγος ἐπιτάφιος εἰς τὸν αἰμίμηστον Κυβερνήτην τῆς
 » Ἑλλάδος I. A. Καποδίστριαν, πονηθεὶς, καὶ ἐκφωνηθεὶς
 » παρὰ τοῦ ἐπισκόπου Ἀνδρούσης Ἰωσήφ.

Τὴν 5 ὀκτωβρίου 1831.

« Τὸ σῶμα αὐτοῦ ἐν εἰρήρῃ ἐτάφη, καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ
 » ζῆ εἰς γενεάς ». (Σειράχ. κεφ. μδ').

« Καὶ ἦτον ἄρα γε τῆς θείας προνοίας ἐξυμνητὸν ἀποτελέ-
 » σμα, ὑπόθεσιν τῆς ὀμιλίας μου νὰ ἔχω σήμερον τὸν αἰμί-
 » μνηστον Κυβερνήτην μας; ἦτον ἄρα προωρισμένον, ἐγὼ ὁποῦ
 » πέρυσι εἰς τὴν πάμφωτον ἑορτὴν τοῦ ἐγκωμίασα τὰ ὑψηλά
 » του προτερήματα, νὰ γένω σήμερον νεκρολόγος τῆς φρικτῆς
 » δολοφονίας του; νεκρολόγος εἰς ἓνα πλῆθος ἀκροατῶν, εἰς
 » τοῦ ὁποίου νὰ βλέπω τὴν κατήφειαν τῶν προσώπων, τὴν
 » συστολὴν τῶν καρδιῶν, τὴν ἀθυμίαν τῶν ψυχῶν, καὶ τὰ
 » καρδιοστάλακτα δάκρυα χεόμενα κρουνηδὸν ἀπὸ τοὺς ὀφ-
 » θαλμούς των διὰ τὴν ὑστέρησιν τοῦ πατρὸς τῆς πατρίδος,
 » καὶ τοῦ θερμουργοῦ Κυβερνήτου μας;

Ἄχ! ποῖος βάσκανος ὀφθαλμὸς μᾶς ἐφθόνησε; ποῖος ὀλύμ-
 » πιος κεραυνὸς ἐπέβουλεύθη τὴν ὑψικομὸν μας κυπάρισσον;
 » ποῖος λαίλαψ; ποῖα ἀκατάσχετος καταίγῃς; ποῖα τρο-
 » μερὰ κύματα κατεβρόφησαν τὴν σωτήριον ὀκλάδα μας;

Ἄγγελοι οὐράνιοι, οἵτινες παρίστασθε ἀοράτως εἰς ὅλας
 » τὰς κοινωφελεῖς πράξεις του, καὶ ἐχειροκροτούσατε ὑπὸ
 » τῆς χαρᾶς, βλέποντες τὸν μεγαλοφύεστατον τοῦτον ἄνδρα
 » χύνοντα νύκτα καὶ ἡμέραν ἀμφιλαφεῖς ἰδρῶτας, μὴ φει-
 » δόμενον κόπων, ἀποδιώκοντα τὸν ὕπνον, λησμονοῦντα τὴν
 » τράπεζαν, διὰ νὰ πραγματοποιήσῃ ὅλα ἐκεῖνα τὰ ἀναγκαῖα
 » εἰς τὸ νὰ φέρῃ τὴν Ἑλλάδα μας εἰς τὸν ἀρχαῖον βαθμὸν
 » τῆς δόξης της, νὰ τὴν ἀνυψώσῃ εἰς τὸν κολοφῶνα τῆς
 » εὐτυχίας της, καὶ ν'ἀποκαταστήσῃ ὅλους τοὺς Ἕλληνας νὰ

τευούση τῆς Ὁδησοῦ Ἐκκλησία παρὰ τοῦ σοφωτάτου καὶ ἐξοχωτάτου Ἀλ. Στούρζα· (τὴν 18 ἑβρίου 1831), οἱ ὅποιοι ἐθρηνολόγουν διὰ τὴν δολοφονίαν αὐτοῦ.

» συγκαταλεγῶσι μὲ τὰς μεγάλας οἰκογενείας τῶν φωτισμέ-
 » νων ἐθνῶν! Σεῖς, Σεῖς ἄλλα πνεύματα! ζωγραφίσατε εἰς
 » τὴν φαντασίαν μας, καὶ ἀνυψώσατέ μας εἰς τὴν θεωρίαν
 » τοῦ μεγάλου τούτου ἀνδρός.

Εὐαγέστατοι οἴκοι, ἄγιοι ἐκκλησίουι, φρικτὰ καὶ σεπτὰ
 » θυσιαστήρια τοῦ Τρισυποστάτου Θεοῦ. Σεῖς, Σεῖς ἀφ' οὗ
 » μελανοφορέσητε, κηρύζατε τὸν διακαέστατον ζῆλον ὅπου
 » εἶχεν εἰς τὴν εὐσέθειαν ὁ αἰίδιμος οὗτος· κηρύζατε τὴν
 » βαθυτάτην του εὐλάβειαν, τὴν μετὰ φόβου καὶ τρόμου εἰς
 » τὰς ἱεράς ἀκολουθίας παράστασίν του, τὴν παντελεῖ ὑπο-
 » ταγήν του εἰς τὰς ἀναλλοιώτους ἀρχὰς τῆς ἀμωμῆτου ἡμῶν
 » πίστεως ὅπου ἐφύλαττε, καὶ κηρύζαντες, κλαύσατε, ἐπειδὴ
 » καὶ ἐχάσατε τὸν Κοσμήτορά σας.

Ἐμφρονέστατοι, καὶ μεγαλεπίβουλοι ὑπουργοὶ τῶν Εὐ-
 » ρωπαϊκῶν δυνάμεων, φανερώσατε τοὺς μεγάλους στο-
 » χασμοὺς τοῦ ἀνδρός τούτου, τὰς κοινωφελεῖς καὶ ἐμβρι-
 » θεῖς ιδέας του, τῆς πολιτικῆς του τὴν μεγαλοφυᾶ μεγα-
 » λοπρέπειαν, τῆς οἰκονομίας του τὴν στάθμην, καὶ κλαύ-
 » σατε διὰ τὴν παράωρον ὑστέρησιν τοῦ συναδελφοῦ σας.
 » Κραταιότατοι, καὶ θεοστήρικτοι βασιλεῖς τῆς Εὐρώπης!
 » δὲν θέλετε ἰδῆ πλέον εἰς τὰ σοφὰ καὶ μεγαλονοήμονα
 » συμβούλιά σας τὸν Καποδίστριαν παριστάμενον, δὲν ὑπάρ-
 » χει πλέον εἰς τὴν γῆν· χεῖρες χριστιανικαί, χεῖρες ἑλλη-
 » νικαὶ ἔχυσαν τὸ αἷμα του τὸ πολύτιμον.

Ἄχ φθόνε, φθόνε! Ἄχ πάθη μιὰ καὶ ἀλλόκατα! ἐκεῖνο
 » ὅπου ἐμελετούσατε, κατωρθώσατε· ἐκεῖνο ὅπου ἐπιθυμού-
 » σατε, εἶδατε· ἐκεῖνο ὅπου ἐδιψούσατε, ἀπηλαύσατε· ἐσβύ-

Αλλ' ὕστερον ἀπὸ ὅλα αὐτὰ τὸ ἐν μέρος τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων, περὶ ὧν εἶρηται, δὲν ἔλειπον ἀντενεργοῦντες καὶ μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ θέλοντες νὰ ὑποστηρίξωσι, καὶ νὰ παγιώσωσιν ἐπικεκυρωμένως πρὸς τὰς ἀντιπαθείας των, μᾶλλον δὲ ὅσας ζῶντος αὐτοῦ δὲν ἐδυνήθησαν νὰ πραγματοποιή-

» σατε τὸ φῶς πολλῶν τυφλῶν, συνετρίψατε τὴν βακτηρίαν
 » πολλῶν χωλῶν, ἐξερρίζώσατε τὸ πολύφυλλον δένδρον, ὑπὸ
 » τὴν σκιὰν τοῦ ὁποίου ἐπαρηγοροῦντο τόσοι καὶ τόσοι τε-
 » τραυματισμένοι καὶ δυστυχεῖς ὧ ματαιότης τοῦ κόσμου!
 » ὦ ἀπιστία τῆς ἐποχῆς μας! ἀλλ' ἐκεῖνος ὁ μακαρίτης
 » διὰ τὸν χριστιανισμόν του, διὰ τὰς ἀρετάς του, διὰ τὸν
 » εἰλικρινῆ πατριωτισμόν του, διὰ τὴν ἄδικον χύσιν τοῦ
 » αἵματός του, ἀνταλλαζάμενος τὰ ἐπίγεια, ἀνέβη εἰς τοὺς
 » οὐρανοὺς, καὶ ἴσταται ἔμπροσθεν τοῦ θρόνου τοῦ ἀρνίου
 » ἐνδεδυμένος τὴν στολὴν ὁποῦ τὴν ἐλεύκανε μὲ τὸ αἷμα
 » τοῦ μαρτυρίου του.

Ἄλλ' ὦ καλὲ καὶ χριστιανικώτατε ἄνερ! ὦ καύχημα τοῦ
 » γένους! ἄφες, ἄφες κατὰ τὴν ἐντολὴν τοῦ θεανθρώπου
 » Σωτῆρος σου, τοῖς φονευταῖς σου τὴν συγχώρησιν. Ἐμ-
 » πνευσσον εἰς τοὺς Ἕλληνας τὴν ὁμόνοιαν καὶ ἀγάπην· δὸς
 » αὐτοῖς καὶ τὰς ὀλοῦστερινὰς συμβουλὰς σου· ἀκούσατε ὦ
 » τέκνα μου Ἕλληνες! μὴ λυπῆσθε πλέον δι' ἐμέ· ἐγὼ ἂν
 » ἔπαθον, ἔπαθον δι' ὑμᾶς· ἔπαθον καθὼς καὶ οἱ περισσότεροι
 » εὐεργέται τῆς πατρίδος ἔπαθον· σεῖς λοιπὸν ἀγαπάτε ἀλ-
 » λήλους, μακρὰν ἀπὸ τὸ μέσον σας ὁ φθόνος, ἡ μισαδελ-
 » φία, ἡ δοξομανία, μακρὰν ὅλα τὰ ἄγγρα πάθη ὅσα δια-
 » κόπτουσι τῆς πρὸς ἀλλήλους ἀγάπης τὸν σύνδεσμον· μὴ
 » φέρεσθε ἀνάσθητοι εἰς τὰς συμφορὰς τοῦ ἔθνους, ἔχετε
 » ὑπακοὴν εἰς τοὺς νόμους, ἀφωσιωθῆτε ὀλοκλήρως εἰς τὴν
 » Κυβέρνησιν σας, ἐνθυμήθητε ὅτι ἡ διχόνοια καὶ τὰ τυφλὰ
 » πάθη ἀπέδειξαν πτώματα ἐλεεινὰ τοὺς προπάτορας ἡμῶν,

σωσι (1) τότε ἐξέβριζον αὐτὸν ἀναφανδὸν ὡς τύραννον, ὡς δεσποτικὸν, καὶ ὡς μὴ θελήσαντα, οὐδὲ συγκατατεθέντα ποτὲ εἰς τὴν ἐκδοσιν Συντάγματος, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ὁποίου ἐμελλε νὰ διοικῆται ἡ Ἑλλάς, τεκταίνοντες αὐτὴν τῶν μᾶλλον τὴν κατηγορίαν κατὰ τοῦ Κυβερνήτου ὡς μέγα ἔγκλημα, ἐν ᾧ ὁ Κυβερνήτης εἶχε προετοιμάσει καὶ τὸ τῆς Ἑλλάδος Σύνταγμα, τὸ ὁποῖον δὲν προέφθασε νὰ τὸ ἐκδώσῃ εἰς φῶς, καθότι μόνος ὁ πικρὸς καὶ ὀλέθριος θάνατος, ὁ ὑστερήσας τὴν ὑπαρξίν του, ὑστέρησε τὴν Ἑλλάδα καὶ αὐτοῦ τοῦ ἀγαθοῦ

» καὶ ἔπεσαν εἰς τὴν τρομερὰν αἰχμαλωσίαν· ὦ Παντάναξ
 » βασιλεῦ! ὦ Θεὲ τοῦ ἐλέους καὶ τῶν οἰκτιρμῶν! ἐλέησον
 » τὸ πλάσμα σου· κήδου τῆς Ἑλλάδος, καὶ διατήρησον αὐτὴν
 » ἀσινῇ καὶ ἀλώβητον.

Ἠκούσατε, ἐν Χριστῷ ἀδελφοί μου, καὶ τέκνα, τὰς συμ-
 » βουλὰς τοῦ πατρός σας; ἠκούσατε τὰς εὐχὰς ὁποῦ προ-
 » σφέρει εἰς τὸν οὐράνιον θρόνον τῆς Τρισηλίου θεότητος
 » ὑπὲρ ἡμῶν; ὅθεν ποτὲ ποτὲ μὴ λησμονήσητε τὰς λαο-
 » σώστους συμβουλὰς του, ποτὲ ποτὲ αἰ ἀρεταί του ἅς μὴ
 » φύγωσιν ἀπὸ τὴν ἐνθύμησίν σας, καὶ ἐπομένως φωνάζατε
 » καὶ τώρα, καὶ πάντοτε· αἰωνία σου ἡ μνήμη ἀειμνημό-
 » νευτε Κυβερνήτα· αἰωνία σου ἡ μνήμη Ἰωάννη Ἀντωνίου
 » Καποδίστρια.....

» Γαίαν ἔχοις ἐλαφρὰν. Ἀμήν.

(1) Ἐὰν δὲν ἤθελε προφθάσῃ τὸ πιστόλι καὶ τὸ μαχαί-
 ρίδιον διὰ νὰ ἀφαιρέσῃ τὴν ὑπαρξίν τοῦ Κυβερνήτου, (ὅστις
 ποτὲ μὴ φρονῶν, μηδὲ πιστεύων ἐν τοιοῦτον ἀπάνθρωπον
 κατ'αὐτοῦ τόλμημα, δὲν ἔλαβε μέτρον διατηρητικὸν τῆς
 ὑπαρξέως του) δὲν ἤξεύρομεν ποῦ ἤθελον εὔρει τόπον νὰ
 σταθῶσιν ὅσοι ἦσαν ἀντιπολιτευόμενοι· ἀλλ' ἅς ὑποθέσω-
 μεν ὅτι οὕτως ἦτο πεπρωμένον.

πράγματος, τοῦ τόσο ἀναγκαίου καὶ λυσιτελοῦς ὡς πρὸς τὴν ἠθικὴν κατάστασιν τῶν Ἑλλήνων (1).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΟΓΔΩΟΝ.

Πολιτικὴ κατάστασις τῆς μετὰ τὴν δολοφονίαν τοῦ Κυβερνήτου συστηθείσης τριμελοῦς ἐπιτροπῆς — συγκρότησις τῆς ἐν Ἄργει Συνελεύσεως — ἀναγόμεναι τοῦ Ἀύγουστίνου Α. Καποδιστρίου ὡς Κυβερνήτου τῆς Ἑλλάδος — σύστασις τῆς ἐν Μεγάραις Διοικήσεως παρὰ τοῦ Ι. Κωλέττου — φυγὴ τοῦ Ἀύγουστίνου Α. Καποδιστρία — εἴσοδος τῶν ἐν Μεγάραις εἰς Ναύπλιον — σύστασις τῆς ἑπταμελοῦς Διοικητικῆς ἐπιτροπῆς — συγκρότησις τῆς ἐν Προνοίᾳ συνελεύσεως, ἐκλογή τοῦ Βασιλέως τῆς Ἑλλάδος Ὁθωνος τοῦ πρώτου, καὶ ἀποστολὴ τῆς Τριμελοῦς ἐπιτροπῆς εἰς Μόναχον πρὸς συνόδουσιν τῆς Ἀντιβασιλείας, καὶ τοῦ Βασιλέως Ὁθωνος.

Μετ' οὐ πολὺ δὲ ἢ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Κυβερνήτου συστηθεῖσα τριμελὴς Διοικητικὴ ἐπιτροπὴ συνεκάλεσε διὰ προκηρύξεώς της ἐθνικὴν ἐν Ἄργει συνέλευσιν, ὅπου συνῆλθον οἱ Ἀντιπρόσωποι τοῦ ἔθνους, καὶ αἱ συνεδριάσεις αὐτῆς ἐγένοντο τακτικῶς· ἀλλ' ὁ πρὸς τὸν Κυβερνήτην ἔρωσ τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἡ πρὸς αὐτὸν σωζομένη ὑπόληψις καὶ ἀγάπη παρεκίνησε τὰ μέλη τῆς συνελεύσεως, κατ' ἐξοχὴν δὲ τὸν

(1) Δὲν ἐρυθριῶμεν νὰ ἐπενθυμίσωμεν εἰς τοὺς ἀναγνώστας περὶ τοῦ Ι. Α. Καποδιστρίου Κυβερνήτου τῆς Ἑλλάδος, ὅτι ἐὰν ὁ κατὰ πάντα σοφώτατος οὗτος ἀνὴρ ἐφάνη ὠφέλιμος καὶ εὐεργετικώτατος, ἢ ὄχι, εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ εἰς τοὺς Ἕλληνας (κατὰ τὰς τῶν ὀλίγων τινῶν κατ' αὐτοῦ βωμολοχίας) τὰ πρακτικὰ τῆς ἀλληλεγραφίας του ὅμως θέλουν σαφηνίσει καὶ καθαρίσει τὴν ἀλήθειαν ἀπὸ τὰ λάθη καὶ τὴν ἀπάτην, ὅτε μᾶλλον αὐτὰ ἤδη ἐκδίδονται εἰς φῶς καὶ εἰς τὴν ἡμετέραν διάλεκτον παρὰ τοῦ ἀξιοτίμου ἱατροῦ Π. Στεφανίτζη Λευκαδίου· παραλειπομένων τῶν ἐν τῷ ῥωσικῷ κράτει διατελούντων, καὶ τῶν ἐν Ἑλβετίᾳ καὶ, καὶ, καὶ, οὔτινες ὑποληπτόμενοι τὸν ἄνδρα, θρηνοῦσι διηνεκῶς διὰ τὴν κατ' αὐτοῦ γενομένην δολοφονίαν.

Θ. Κολοκοτρώνην, νὰ προβάλωσι διὰ νὰ διορισθῆ Κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος ὁ αὐτάδελφος τοῦ Κυβερνήτου Αὐγουστῖνος Α. Καποδίστριας ἢ δὲ θέλησις αὐτὴ προῆλθε μᾶλλον διὰ τὴν ἐσωτερικὴν τοῦ κράτους ἡσυχίαν, καὶ ἀκολούθως διὰ νὰ μὴ δεῖξωσιν ἐνώπιον τοῦ ἔξω κόσμου ἀχαριστίαν εἰς τὴν Καποδιστριακὴν οἰκογένειαν.

Οὕτω δὲ ὁ μὲν Αὐγουστῖνος Α. Καποδίστριας ἀνηγορεύθη Κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος· ἀλλ' ὡς ἐκ τούτου ἐδόθησαν νέαι δυσარέσκειαι εἰς πολλοὺς καὶ μὴ ἀντιπολιτευομένους ἀρχῆθεν, καὶ ἐφάνη νέα διαίρεσις, νέα κόμματα, νέαι φατρίαί, καὶ τόσα ἄλλα ἀναφανδὸν ἀποτελέσματα ἀνατρεπτικῆς ὅλως δι' ὄλου ἀντιπολιτεύσεως κατὰ τοῦ Αὐγουστίνου. Ἀφ' οὗ δὲ ἐδόθη τὸ ψήφισμα τῆς ἐκλογῆς, ἢ τοῦ διορισμοῦ εἰς τὸν Αὐγουστῖνον Καποδίστριαν, καὶ ἀνηγορεύθη ἐπισημῶς διὰ τελετῆς καὶ Ζητωκραυγίας, Κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος, ἐπηράχθησαν ὄχι μόνον ἐσωτερικοὶ ἀλλὰ καὶ ἐξωτερικοὶ τινες, ὡς μὴ ἐπιθυμοῦντες τὸν διορισμὸν τοῦ Αὐγουστίνου, ὄχι τόσον διότι δὲν ἦτον ὁ ἄνθρωπος τῆς θέσεως ἐκείνης, ἀλλὰ καὶ δι' ἄλλα ἰδιαιτερά των συμφέροντα. Ἐκ τούτων δὲ ἡ διαίρεσις ὑπερηύξησεν ἔτι μᾶλλον, ὥστε ἔγινε καὶ ῥῆξις ἐμφυλίου ταραχῆς, τὴν ὁποίαν κατέπαυσαν μεσολαβήσαντες οἱ Πρέσβεις τῶν ξένων Αὐλῶν, ἐν ᾧ ἂν οἱ Πρέσβεις δὲν ἤθελον λῶθη μέρος, ἀναμφιβόλως ἤθελον ὑπερισχύσει τὸ ὑπὲρ τοῦ Αὐγουστίνου κόμμα, ὡς ὑπερτεροῦν πολλαπλασίως τοῦ ἐναντίου μέρους· γενομένης δὲ τῆς μεσολαβήσεως αὐτῆς παρὰ τῶν Πρέσβεων, τὸ μὲν ἐναντίον κόμμα ἀνεχώρησε μετὰ τοῦ Κωλέττου, μεθ' ἑνὸς μέρους πληρεξουσίῳ τῆς στερεᾶς Ἑλλάδος, καὶ τινῶν ἀντιπληρεξουσίῳ τῆς Πελοποννήσου, μετ' ὀλίγων στρατιωτῶν, καὶ τοῦ Θ. Γρίβα, οἵτινες μετέβησαν εἰς τὰ Μέγαρα· οἱ δὲ συγκροτοῦντες τὴν ἐν Ἄργει συνέλευσιν πληρεξούσιοι εἰσελθόντες εἰς τὸ Ναύπλιον, ἔδωκαν πέρας εἰς τὰ πρακτικὰ τῆς συνελεύσεως, καὶ οὕτω διελύθησαν μετ' ὀλίγας ἡμέρας.

Ἄλλ' ὁ Ι. Κωλέττης καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, ἀφ' οὗ ἔφθασαν εἰς τὰ Μέγαρα, πάραυτα ἐσχηματίσθη νέα αὐτόσε διοικητικὴ ἐπιτροπὴ, εἰς τὴν ὁποίαν ἐνήργει χρέη κυβερνητικὰ ὁ Κωλέττης (ὡς ὢν μέλος μὴ παραιτηθὲν ἐπισήμως τῆς διαλυθείσης διοικητικῆς ἐπιτροπῆς πρὸ τῆς ἀναγορεύσεως τοῦ Αὐγουστίνου), καὶ ὁ Δ. Χριστείδης ὡς γραμματεὺς τῶν ἐσωτερικῶν, ἐνεργῶν δὲ καὶ τῶν ἄλλων γραμματειῶν τὰ χρέη αὐτοχειροτόνητος. Συστηθεῖσα δὲ οὕτω πως ἡ ἐν Μεγάροις παρὰ τοῦ Κωλέττου καὶ τῶν περὶ αὐτὸν ὑπὸ τὸ ὄνομα διοικητικὴ ἐπιτροπὴ τῆς Ἑλλάδος, (1) ἐξέδιδε διαταγὰς, διώρισε Διοικητὰς, καὶ ἐκτάκτους ἐπιτρόπους διὰ τὰς ἐπαρχίας τῆς Πελοποννήσου καὶ τῆς στερεᾶς Ἑλλάδος (2) ἐξέδωκε χιλιάδας διπλωμάτων στρατιωτικῶν φορτωμένων εἰς φορτηγὰ ζῶα, ἐκδίδουσα καὶ ἐν φύλλον ἐφημερίδος ἐν Ἰδρα ὑπὸ τὸν τίτλον, ὁ Ἀπόλλων (3), διὰ τοῦ ὁποίου ἐκοινοποίει πανταχοῦ τὰς πράξεις τῆς ὑποσχομένη εἰς τοὺς διοικουμένους καὶ εἰς τοὺς στρατιωτικοὺς πολλὰ καὶ λαμπρὰ ἀγαθὰ, ἐξαιρέτως δὲ ἀνταμοιβὰς μεγάλας, παραχωρήσεις ἐθνικῶν γαιῶν, κτημάτων, σταφιδαμπέλων, ἐλαιῶν, καὶ ὅσα ἄλλα δύνανται νὰ ὑποσχεθῶσιν ὅσοι εἰς τὰς τοιαύτας περιστάσεις προσπαθοῦν νὰ ἔχουν διὰ τὸ μέρος των προσηλύτους καὶ συνωμότας.

Τούτων δ' οὕτως ἐχόντων, ἐφατριάσθησαν πολὺ περισσότερον καὶ ἐκ τῶν κατοίκων διαφόρων ἐπαρχιῶν τῆς Πελοποννήσου· ἀλλ' οἱ ἀπὸ τὸ ἄλλο κόμμα ἐλάμβανον ἐκάστοτε

(1) Καὶ οἱ ἴδιοι τὸ ἐγνώριζον ὅτι ἦσαν (κατὰ τὴν κοινὴν παροιμίαν) μπὸς ὀδαλαριν' ὀδᾶ μπασινί, δηλ. ἐπιστάται κενῶν οἰκημάτων.

(2) Ὅσοι διορίσθησαν ὡς τοιοῦτοι δὲν ἐτόλμησαν νὰ παρῆσιασθῶσι εἰς κάμμιν ἐπαρχίαν.

(3) Τὴν ἐφημερίδα τοῦ Ἀπόλλωνος οἱ λαοὶ τῆς Ἑλλάδος τὴν ὠνόμαζον « ἀπόλλειαν καὶ ἀφανισμόν τῆς πατρίδος ».

εἰδήσεις, ὅτι οἱ ὀλίγοι ἐν Μεγάροις ὑπάρχοντες ἐλιμοκτο-
νοῦντο μὴ ἔχοντες τὰ ἀναγκαῖα, καὶ ὅτι ἤτοιμάζοντο νὰ
ἐκστρατεύσωσι κατὰ τοῦ Ναυπλίου, συνωδευμένοι μὲ τὸ
Σύνταγμα· δὲν ἔλαβον δ' εὐθὺς μέτρον νὰ τοὺς ἐμποδίσωσιν
οἱ τοῦ ἄλλου κόμματος, καὶ οὕτως οἱ μὲν ἐν Μεγάροις μετὰ
τοῦ Συντάγματος ἔφθασαν εἰς τὸ Ναύπλιον, προπορευομένων
ἕως 750 στρατιωτῶν, συνεπακολουθοῦντος δὲ τοῦ Κωλέττου
Δ. Χριστείδου, καὶ ἄλλων τινῶν· οἱ δ' ὀπλοφόροι, (ἐν οἷς
ἦν καὶ ἀρχηγὸς ἀξιωματικὸς ἐνὸς μέρους αὐτῶν ὁ Ὁθωμανὸς
Ταφίλ Μπούζης ἔχων τοὺς ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν του 400 ὄλους
Τούρκους) ἔφερον εἰς τοὺς ὤμους των τὰ ὄπλα ἐξ ἐναντίας
θέσεως, δηλ. τὸ στόμα τοῦ πυροβόλου ἐκράτουν ἔμπροσθεν,
τὸ δὲ κοντάκι εἶχον ὀπισθεν (εἰς σημεῖον εἰρήνης), κρατοῦντες
καὶ κλάδους ἐλαιῶν ἕκαστος τῶν ὀπλοφόρων εἰς τὰς χεῖρας
καὶ εἰς τὰ ὄπλα του, ἀλλαλάζοντες καὶ λέγοντες· « ἐρχόμεθα,
» φέρομεν καὶ τὸ σύνταγμα καὶ τὴν ἡσυχίαν· ἰδοὺ, ἐρχό-
» μεθα ὡς ἄοπλοι φέροντες τὰ ὀπισθεν τῶν ὀπλων μας ἔμ-
» προσθεν, καὶ τὰ ἔμπροσθεν ὀπισθεν.» οἱ δὲ διαμένοντες
ἐντὸς τῆς πόλεως καὶ τῶν φρουρίων Ναυπλίου, ὡς ὄντες
προδιωργανισμένοι ὑπὲρ τοῦ ἐν Μεγάροις συνταγματικοῦ
κόμματος, οἱ περισσότεροι σχεδόν, διὰ νὰ μὴ ἤθελε δοθῆ
παρὰ τῶν μὴ διωργανισμένων αἰτία ῥήξεως, καὶ συμβῶσι
νέα ἀξιοθρήνητα ἀποτελέσματα, παραλιπόντες τὸ νὰ ἀντι-
κρούσωσι τοὺς φέροντας τὸ σύνταγμα, ἐζήτησαν συμβιβασμὸν
μετ' αὐτῶν, καὶ διόρθωσιν εἰς τὸ πρᾶγμα.

Ὁ δὲ Λύγουστῖνος Δ. Καποδίστριας ἰδὼν τὴν διαφωνίαν
καὶ τὰς διαίρεσιν, προῖδὼν δὲ καὶ τὰ ἐξ αὐτῆς ἐπαπειλού-
μενα ὄνεια, ἀφ' οὗ ἤθελον εἰσέλθῃ εἰς τὸ Ναύπλιον οἱ ἐν
Μεγάροις, παραλαβὼν μεθ' ἑαυτοῦ τὸ λείψανον τοῦ Κυβερ-
νήτου καὶ ὅλα τὰ ἐπιπλα αὐτοῦ τε καὶ τὰ ἰδικά του, ἐπεπι-
βάσθη εἰς ἓν πλοῖον ῥωσικόν, ἀποστείλας εἰς τὴν Γερου-
σίαν τὴν παραίτησίν του, καὶ παύσας τοῦ νὰ ᾔναι πλέον Κυ-

Βερνήτης τῆς Ἑλλάδος. Ἀναχωρήσαντος δὲ τοῦ Αὐγουστίνου καὶ παραιτηθέντος τῆς Κυβερνητικῆς ἑδρας, ἤνοιξαν οἱ ἐν Ναυπλίῳ τὰς πύλας εἰς τοὺς ἐκ Μεγάρων ἐλθόντας, αἵτινες μετὰ πολλοῦ κομπασμοῦ, ὡς κυριαρχήσαντες τῆς Ναυπλίας, εἰσῆλθον· ἅμα δὲ ὅτε ἐπαρουσιάσθη εἰς τὴν Γερουσίαν καὶ ἡ ἔγγραφος παραίτησις τοῦ Αὐγουστίνου, λαβοῦσα ὡς ἐκ τούτου νόμιμον ἐπιχείρημα, καὶ λαβὴν, διὰ νὰ μὴ μείνη τὸ ἔθνος εἰς ἀναρχίαν, ἔκαμε νέαν ἐκλογὴν, ψηφισαμένη ἐπταμελῆ Διοικητικὴν ἐπιτροπὴν, συγκειμένην ἀπὸ τοὺς, Γεώργιον Κουντουριώτην Πρόεδρον, Ἀνδρέαν Ζαήμεν, Ι. Κωλέττην, Ἀνδρέαν μεταξάν, Δ. Πλαποῦταν, Κώσταν Μπότζαρην, καὶ Δ. Ὑψηλάντην, εἰς τοὺς ὁποίους παρέδωκε τὰς Κυβερνητικὰς ἡνίας τοῦ Κράτους· ἡ νεοσυστηθεῖσα δὲ Διοικητικὴ ἐπιτροπὴ συνελθοῦσα, καὶ ἐναρξασμένη τῶν χρεῶν τῆς, διώρισεν εὐθὺς εἰς τὰς Γραμματείας τὸν Κ. Ζωγράφον ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν, τὸν Δ. Χριστεῖδην ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν, τὸν Σ. Τρικούπην ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν, καὶ τὸν Χ. Κλονάρην ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης, ἀντικαταστήσασα καὶ Διοικητὰς πάραυτα καθ' ὅλας τὰς ἐπαρχίας τῆς Ἑλλάδος, καὶ παύσασα ὅλους ἐν γένει τοὺς παρὰ τοῦ Κυβερνήτου καὶ τῆς τὸν Κυβερνήτην διαδεχθείσης Διοικητικῆς ἐπιτροπῆς Διοικητὰς καὶ ὑπαλλήλους, ὥστε οἱ διορισθέντες παρ' αὐτῆς νέοι Διοικηταὶ ὄντες σύμφωνοι μὲ τὸ πνεῦμα τῆς, νὰ συνεργήσωσιν εἰς τὴν ἐκλογὴν πληρεξουσίων διὰ τὴν ὅσον οὐπω μελετηθεῖσαν συγκροτηθῆναι νέαν Συνέλευσιν. Ὅθεν καὶ μετὰ τὸν διορισμὸν τῶν Γραμματέων καὶ τῶν Διοικητῶν ἔγινεν ἐναρξίς διὰ τὴν συγκρότησιν Ἐθνοσυνελεύσεως

Ἀλλὰ διὰ ν' ἀπαρτισθῶσιν οἱ σκοποὶ τῆς συνελεύσεως ἐκείνης εἰς τὸ νὰ διορισθῶσι πληρεξούσιοι τοῦ αὐτοῦ φρονήματος, διώρισε τὸν Γρίβαν καὶ τὸν χατζῆ Χρῆστον νὰ καθέξωσι τὴν θέσιν τῆς Τριπολιτζᾶς, ὁ μὲν Θ. Γρίβας μὲ στρατιώτας ὁ δὲ γ. Χρῆστος μὲ τὸ ἵππικόν, ἐπὶ σκοπῷ τοῦ

νὰ ταπεινώσωσι τὰς ἐπαρχίας τῆς Καρυταίνης, τοῦ Λεονταρίου, καὶ τῆς Μεσσηνίας, ἐξαιρέτως δὲ τῆς Καρυταίνης καὶ Τριφυλίας, ἔχοντες διαφόρους ὑπονοίας ἀντιστάσεων καθ' ὅσα ἐμελέτων· εἰς δὲ τὰ Δολιανὰ καὶ εἰς τὰ Βέρβενα ἀπεστάλη ὁ Μήτζο Κοντογιάνης μὲ 400 στρατιώτας, διὰ νὰ συνεννοεῖται μὲ τὸν χ. Χρῆστον καὶ μὲ τὸν Θ. Γρίβαν· ὁ δὲ Θ. Γρίβας φθάσας εἰς τὴν Τριπολιτζάν, ἤρχισε νὰ συνεννοῖται μετὰ τῶν εἰς τὰς διαφόρους ἐπαρχίας συμπατριαστῶν ἐπαπειλῶν διαφόρους, ὅτι ἤθελε ἐκδικηθῆ κατ' αὐτῶν καὶ ἄλλα τοιαῦτα (1)· ἰδόντες δὲ οἱ τοῦ ἄλλου κόμματος τοὺς σκοποὺς τούτους, συνεφώνησαν μετὰ τοῦ Θ. Κολοκοτρώνη, διὰ νὰ διατηρήσωσι τὴν ἡσυχίαν, καὶ νὰ ἀντικρούσωσιν εἰς τοὺς ὀλεθρίους σκοποὺς τοῦ Θ. Γρίβα· ὅθεν καὶ συνεννοηθέντες, συνήχθησαν εἰς Τριπολιτζάν ἐναντίον αὐτῶν ὑπὲρ τοὺς 2500, ἔχοντες ἀρχηγόν των τὸν Ι. Γεναῖον συγταγματάρχην υἱὸν τοῦ Ἀντιστρατήγου Θ. Κολοκοτρώνη. Ἐπειδὴ δὲ εἰς τὰς ἐπαρχίας Καλαμῶν καὶ τὰς λοιπὰς κατὰ τὴν Μεσσηνίαν ἦτον διωρισμένος παρὰ τῆς Διοικητικῆς ἐπιτροπῆς ὁ Ἡλίας Κατζάκος διὰ νὰ πράττη ὅσα καὶ ὁ Θ. Γρίβας, διώρισαν καὶ οἱ ἀπὸ τὸ ἄλλο κόμμα τὸν Νικηταρᾶν ὅστις συνεννοηθεὶς μετὰ τῶν κατοίκων τῶν περὶ τὴν Μεσσηνίαν ἐπαρχιῶν, κατεδίωξε τὸν Ἡλίαν Κατζάκον εἰς τρόπον, ὥστε ἐὰν εἰς μίαν κατ' αὐτοῦ ἐπιδρομὴν δὲν ἤθελον ὑπερασπίσει οἱ κατὰ τὰ Μεσσηνιακὰ φρούρια στρατιωτικοὶ Γάλλοι (διατρίβοντες τότε εἰς τὰς Καλάμας καὶ τὰς πέριξ τῆς Μεσσηνίας ἐπαρχίας) τὸν Ἡλίαν Κατζάκον καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ Μανιάτας καὶ ἄλλους, ὁ Νικηταρᾶς καὶ οἱ περὶ αὐτὸν τοὺς συνελᾶμβανον ἅπαντας. Οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι

(1) Ἐξ αὐτῶν τῶν ἀπειλητικῶν γραμμάτων τοῦ Θ. Γρίβα ἐλήφθησαν διάφορα εἰς τὴν Καρύταιναν, εἰς τὴν Τριφυλίαν, εἰς τὴν Ὀλυμπίχην, καὶ εἰς τὰς Καλάμας.

κατεδίωξαν τὸν Βαγγέλην καὶ Μῆτιζον Κοντογιάννην μὲ πολλήν αὐτῶν κατασχύνην, οἱ ἐν Τριπολιτζᾷ δὲ πολιώρησαν τὸν Θ. Γρίβαν, καὶ τὸν χ. Χρῆστον διὰ πολλὰς ἡμέρας, συνελθόντες καὶ εἰς διαφόρους ἐμφυλίους μάχας ὥστε μὴ δυνάμενοι οἱ περὶ τὸν Γρίβαν, καὶ τὸν χ. Χρῆστον διὰ νὰ διατηρήσωσι τὴν θέσιν τῆς Τριπολιτζᾶς ἀνεχώρησαν· οἱ δὲ ὑπεναντίοι τοῦ Θ. Γρίβα κατέσχον αὐτήν.

Ἐν δὲ τῷ μεταξὺ τούτῳ ἐγίγνετο καὶ ἡ τῶν Πληρεξουσίων ἐκλογὴ εἰς τὰς ἐπαρχίας διὰ τὴν Συνέλευσιν, ἥτις καὶ συνεκροτεῖτο ἐν τῇ Προνοίᾳ τοῦ Ναυπλίου, τὰ δὲ μέλη τῆς ἐπιτροπῆς ὄντα ἐκ τῆς αὐτῆς φατρίας, παρεδέχοντο τὰ πληρεξουσιότητος αὐτὰ ἔγγραφα, ὅπως ἂν ἦσαν γεγραμμένα καὶ ὑπογεγραμμένα. Συγκροτηθεῖσα δὲ ἡ ἐν Προνοίᾳ Συνέλευσις, ἀπεκήρυξε πρῶτον τὰ πρακτικὰ τῆς πρὸ αὐτῆς ἐν Ἄργει συγκροτηθείσης ἐπὶ Αὐγουστίνου Συνελεύσεως, καὶ ἔλαβε μέτρον νέων κατορθωμάτων, ὡς φαίνεται εἰς τὰ ὀλίγα πρακτικὰ τῆς, ἐὰν σώζωνται.

Ἀλλ' ἐπειδὴ πρὶν ἢ συγκροτηθῆ ἡ ἐν Προνοίᾳ Συνέλευσις ἐγένετο ἡ ἐκλογὴ τοῦ βασιλέως τῆς Ἑλλάδος Ὁθωνος τοῦ Α. παρὰ τῆς ἐν Λονδίῳ ἐπιτροπῆς, διωρίσθη ἐπὶ τούτῳ τριμελὴς ἐπιτροπὴ συγκειμένη ἀπὸ τοὺς Α. Μιαούλην, Δ. Πλαποῦταν, καὶ Κώσταν Μπότζαρην, ν' ἀπέλθωσιν εἰς Μόναχον, καὶ νὰ προσφέρωσιν εἰς τὸν νέον Βασιλέα τὰ σεβασματὰ τῶν Ἑλλήνων νέων ὑπηκόων του· τρίτον δὲ μέλος τῆς ἐπιτροπῆς αὐτῆς εἶχε μὲν διωρισθῆ ὁ Γενναῖος (Ι. Θ. Κολοκοτρώνης) (1), ἀλλὰ μετὰ ταῦτα γενομένης προσποιήσεως δῆθεν ὅτι δὲν προέφθασε νὰ μεταβῆ ἐγκαίρως εἰς τὸ Ναύπλιον, διωρίσθη ἀντ' αὐτοῦ ὁ Δ. Πλαποῦτας.

(1) Ὅτι ὁ διορισμὸς τοῦ Ι. Θ. Κολοκοτρώνη ὡς γ' μέλους τῆς ἐπιτροπῆς εἶναι ἀληθὴς, γίνεται δῆλον ἐκ τῶν ἐφεξῆς ἐπισήμων διαταγμάτων.

Ἀφ' οὗ δὲ ἔφθασεν ἡ περὶ τῆς ὁ λόγος ἐπιτροπὴ εἰς τὸ Μόναχον, ἰδὼν ὁ Βασιλεὺς Λουδοβίκος τὰ μέλη τῆς Διοικητικῆς ἐπιτροπῆς, ἀπήντησεν εἰς τὸν Σ. Τρικούνην Γραμματέα ἐπὶ

Ἀρ. 325.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ

Η ΕΠΙ ΤΩΝ ΕΣΩΤΕΡ. ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΜΠΟΡ. ΝΑΥΤΙΚΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ.

Πρὸς τὸν Συνταγματάρχην Κ. Γεραῖον Κολοκοτρώνην.

« Ἡ Κυβέρνησις τιμῶσα τὰς πρὸς τὴν πατρίδα λαμπρὰς
» ἐκδουλεύσεις σας, εὐηρεστήθη νὰ σᾶς ὀνομάσῃ, Κύριε Συν-
» ταγματάρχα, μέλος μιᾶς ἐπιτροπῆς, τῆς ὁποίας ὁ σκοπὸς
» ἐμφαίνεται εἰς τὸ ἐσώκλειστον διάταγμα, ὑπ' ἄρ. 39.

» Ἡ ἐπιτροπὴ αὕτη πρόκειται ν' ἀναχωρήσῃ ἐνταῦθεν μὲ
» τὰ πλοῖα τῆς Συμμαχίας, τὰ ὅποια διὰ μόνην αὐτὴν μέ-
» νουν ἀκόμη δύο, ἢ τρεῖς ἡμέρας, ἐν ᾧ ἔμελλον νὰ κάμω-
» σι πανία ἀπόψε· ἔθεν καὶ προσκαλεῖσθε, ἅμα λάβετε τὴν
» παροῦσαν, νὰ ἐλθῆτε ἐδῶ χωρὶς τὴν παραμικρὰν ἀναβολὴν,
» ὅπου θέλετε εὐρη καὶ τοὺς συναδελφοὺς σας. »

Ἐν Ναυπλίῳ τὴν 20 Αὐγούστου 1832.

Ὁ Γραμματεὺς

Σ. ΤΡΙΚΟΥΝΗΣ.

Ἀρ. 39.

Η ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ.

« Ὀφείλουσα κατὰ τὰς ὁμοφώνους εὐχὰς τοῦ ἔθνους νὰ
» διαδηλώσῃ πασιφανῶς εἰς τὸν Μεγαλειότατον Βασιλέα τῆς
» Βαυαρίας τὴν κοινὴν ἀγαλλίασιν τοῦ λαοῦ, διὰ τὴν ἀνά-
» βασιν εἰς τὸν Βασιλικὸν θρόνον τῆς πατρίδος τῆς Βασιλ. Α-
» Μ. τοῦ Πρίγκιπος Ὁθωνος τῆς Βαυαρίας, καὶ νὰ προσφέρῃ
» καὶ τὴν ἀφοσίωσιν καὶ ὑποταγὴν τοῦ ἔθνους πρὸς τὸν Βα-
» σιλέα του. »

τῶν ἐξωτερικῶν (1), ὅστις ἔδωκε διαταγὴν διὰ νὰ διαλυθῇ ἡ ἐν Προνοίᾳ Συνέλευσις πλέον, τὰ δὲ πράγματα τῆς Ἑλλάδος νὰ μένωσιν εἰς τὴν αὐτὴν κατάστασιν μέχρι τῆς ἀφίξεως τῆς Ἀντιβασιλείας, καὶ τοῦ νέου Βασιλέως. Τοῦτο λαβόντες καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν ἰδίων ὡς διδόμενον, καὶ βάσιμον ἐπιχείρημα, καθὼς καὶ ἡ φρουρὰ τῆς Συνελεύσεως ἐξητήσατο τοὺς μισθοὺς τῆς, τοὺς ὁποίους ἐπειδὴ δὲν εἶχεν ἡ Συνέλευσις, ἢ οἱ πληρεξούσιοι διὰ ν' ἀποδώσουν, εἰσελθόντες οἱ περὶ τὴν φρουρὰν διὰ τῆς βίας ἐν μιᾷ τῶν συνεδριάσεων, διέλυσαν τὴν ἐν Προνοίᾳ συνέλευσιν εἰς τρόπον, ὥστε οἱ μὲν τῶν πληρε-

Διατάττει.

- » Ὁ Ναύαρχος Κ. Ἀνδρέας Μιαούλης, ὁ Στρατηγὸς Κ.
- » Κώστας Βότσαρης, καὶ ὁ Συνταγματάρχης Κ. Γενναῖος
- » Κολοκοτρώνης συνελθόντες εἰς ἐπιτροπὴν, ν' ἀπέλθωσιν εἰς
- » τὴν βασιλεύουσαν τῆς Βαυαρίας πρὸς ἐκπλήρωσιν τῆς ἀνω-
- » τέρω διαδηλωθείσης ἐθνικῆς εὐχῆς.
- » Ὁ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν Γραμματεὺς νὰ ἐρμηνεύσῃ τὸ
- » παρὸν διάταγμα.»

Ἐν Ναυπλίῳ τὴν 19 αὐγούστου 1832.

Ὁ Πρόεδρος.

Γ. ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ. Κ. ΜΠΟΤΖΑΡΗΣ.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΖΑΗΜΗΣ. Α. ΜΕΤΑΞΑΣ.

Ι. ΚΩΛΕΤΗΣ. Δ. ΠΑΠΟΥΤΑΣ.

Ὁ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν Γραμματεὺς
Σ. ΤΡΙΚΟΥΠΗΣ.

Ἴσον ἀπαράλλακτον.

Ὁ ἐπὶ τῶν ἐξωτερ. Γραμματεὺς
Σ. ΤΡΙΚΟΥΠΗΣ.

(1) Φαίνεται ὅτι ἐπειδὴ εἶδεν ὅτι δὲν ἦτον ἀνάγκη διὰ καμμίαν ἄλλην σύστασιν, ἔδωκεν ἀναφορὰν διὰ νὰ διαλυθῇ ἡ Συνέλευσις.

ξουσίων διεσώθησαν δραπετεύσαντες ὅπου ἕκαστος αὐτῶν ἐδυνήθη, τοὺς δὲ συνέλαβον ὡς αἰχμαλώτους, ἐξαιτούμενοι παρ' αὐτῶν τοὺς μισθοὺς των (1). ἦτον δὲ φρίκη νὰ βλέπη τις τὸν τρόπον μὲ τὸν ὁποῖον οἱ περὶ τὴν φρουρὰν ἐφέροντο εἰς τοὺς πληρεξουσίους τῆς Συνελεύσεως, οἵτινες εἶχον δώσει τὰ πιστὰ εἰς τὴν φρουρὰν αὐτὴν πρὸς διατήρησιν τῆς εὐταξίας καὶ τῆς ἡσυχίας.

ΤΜΗΜΑ ΔΕΚΑΤΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Ἀναγόρευσις τῆς Ἀ. Μεγαλειότητος Ὁθωνος τοῦ Α. Βασιλέως τῆς Ἑλλάδος — ἔλευσις αὐτοῦ καὶ τῶν τριῶν μελῶν τῆς Ἀντιβασιλείας εἰς τὴν Ἑλλάδα — πολιτικὴ κατάστασις τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ τῆς Ἀντιβασιλείας.

Μετὰ τὴν δολοφονίαν τοῦ Κυβερνήτου τῆς Ἑλλάδος, καὶ τὰ μετὰ ταῦτα διατρέξαντα, ἀφ' οὗ ἔφθασαν αἱ θετικαὶ εἰδήσεις ὅτι ὁ δευτερότοκος υἱὸς τοῦ βασιλέως τῆς Βαυαρίας Ὁθων ἀνηγορεύθη βασιλεὺς τῆς Ἑλλάδος τῇ συναινέσει τῶν τριῶν συμμάχων Μεγάλων Δυνάμεων παρὰ τῆς ἐν Λονδίῳ ἐπιτροπῆς, αἱ Ἕλληνες ἅπαντες ἦσαν ἀνυπόμονοι πότε νὰ ἴδωσι τὴν ταχεῖαν καὶ αἴσιον εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀφίξίν του, ὄντες ἀπηυδισμένοι ἀπὸ τὰ μεταξὺ τῆς ὀκταετοῦς ἀποστασίας συμβάντα δεινὰ καὶ τὰ μετὰ τὴν δολοφονίαν τοῦ Κυβερνήτου προκύψαντα εἰς αὐτοὺς ἀφόρητα δυστυχήματα.

(1) Ἡ ἐν Προνοίᾳ συγκροτηθεῖσα Συνέλευσις ἐὰν ἤθελε λάβῃ ἓνα τρόπον εἰλικρινέστερον, καὶ ἐν μέτρον πατριωτικώτερον, ἤθελεν εἶσθαι βέβαια μία ἀπὸ τὰς ἀξιωμαθημονεύτους Συνελεύσεις, καὶ ἤθελε φανῆ ὅχι ὀλίγον συντείνουσα εἰς τὸν ἀληθῆ πατριωτικὸν σκοπὸν, καὶ πολὺς λόγος ἤθελε γίνεσθαι ὑπὲρ αὐτῆς.

Μετὰ δὲ τὴν ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος εἰς Μόναχον ἀπέλευσιν τῆς ῥηθείσης ἐπιτροπῆς, μόλις τὴν 21 ἰαννουαρίου (τοῦ 1833) εὐωδόθη εἰς τὸν λιμένα τῆς Ναυπλίας ὁ βασιλεὺς τῆς Ἑλλάδος Ὄθων ὁ Α΄. μετὰ τῶν μελῶν τῆς Ἀντιβασιλείας τοῦ Ἄρμανσπεργ Προέδρου, τοῦ Μάουρερ, καὶ τοῦ Ἐίδεκ.

Διασπαρείσης δὲ καθ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα ἐν ἀκαρεῖ τῆς ὑπέρ τι ἄλλο ποθεινοτάτης, καὶ τερπνοτάτης εἰδήσεως τῆς τοῦ Βασιλέως ἀφίξεως, καὶ ἰδίως εἰς ἐκάστην κωμόπολιν καὶ κώμην, οἱ Ἕλληνες δοξάσαντες τὸν Θεὸν διὰ τὴν αἴσιον ἐπὶ τὸ ἔδαφος τῆς Ἑλλάδος ἀπόβασίν του, ἔχοντες καὶ ἐκ φήμης μάλιστα τὴν εἰς τὸ βασιλικὸν ὑποκείμενόν του ἐνυπάρχουσαν ἐκ φύσεως ψυχικὴν ἀγαθότητα, ἀφ' ἧς ἤλπιζον τὴν κατάπαυσιν τῶν δεινῶν των ὡς ἔκτινος ἐπισφραγίσεως αὐτῶν, ἐσκίρτων (1), πανταχόθεν εὐφημοῦντες μὲ πυροβολισμοὺς ὄπλων, μὲ ὕμνους, μὲ πολυειδεῖς δοξολογίας, καὶ μὲ ἀνεκφράστους εὐφημίας ἅπαντες ἐκραύγαζον « ζήτω ὁ βασιλεὺς Ὄθων (2) » τὴν δὲ 25 ἰαννουαρίου ἀπεβιδάσθη εἰς τὸ Ναύπλιον, ὑποδεχθεὶς μὲ τὴν προετοιμασθεῖσαν λαμπρὰν καὶ βασιλικὴν ὑποδοχὴν, (τὴν ὁποίαν αἱ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἐφημερίδες λεπτομερέστερον ἐξέθεσαν)· τὴν δὲ τρίτην ἡμέραν μετὰ τὴν ἀπόβασίν του ἐξεδόθησαν αἱ κατὰ τάξιν βασιλικαὶ διακηρύξεις, καὶ ἄνευ ἀργοπορίας τινος παρὰ πασῶν τῶν ἐπαρχιῶν τοῦ κράτους διωρίζοντο ἐπιτροπαὶ ἐκ διαφόρων μελῶν, ἐκκλησιαστικῶν, πολιτικῶν, καὶ στρατιω-

(1) Ἐνταῦθα δὲν δύναται κάλαμος νὰ περιγράψῃ τὴν ἀνεκφραστον εὐφροσύνην, καὶ τὴν ἀνεκκάλητον χαρὰν, τὴν ὁποίαν οἱ Ἕλληνες ἠσθάνθησαν.

(2) Εἰς τὰς κώμας οἱ χωρικοὶ ἔλεγον « καλῶς μας ἦλθε· καλῶς τὸν ἀπολαύσαμεν· ἡ μιὰ του ἡμέρα δέκα χρόνια, τὰ δέκα χρόνια ἑκατὸ, καὶ τὰ ἑκατό του χρόνια, χίλια » (χωρικὴ συνήθεια).

τικῶν, αἱ ὁποῖαι μεταβαίνουσαι εἰς τὸ Ναύπλιον, τὴν βασιλικὴν καθέδραν, προσέφερον, ὡς ἐκ προσώπου τῶν ἐπαρχικῶν τῶν παρουσιαζόμεναι, πρὸς τὸν βασιλέα τὰ βαθέα σεβάσματα, καὶ τὴν ἀφοσίωσιν τῶν ὑπηκόων ὄλων τῆς Λ. Μεγαλειότητος· καὶ τοῦτο διήρκεσεν ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας.

Ἄλλ' ἐπειδὴ ὡς ἔκτινος τύχης συνέβη, ὥστε ὁ βασιλεὺς νὰ ᾔηται ἀφήλιξ, διὰ βουλευμάτων τῆς ἐν Λονδίῳ ἐπιτροπῆς ἐδόθη ἡ πληρεξουσιότης εἰς τὸν Μεγαλειότατον Βασιλέα τῆς Βαυαρίας, τὸν φιλοστοργώτατον αὐτοῦ πατέρα καὶ κηδεμόνα, νὰ ἐκλέξῃ κατὰ τοὺς νόμους, καὶ τὴν ἀνέκαθεν συνήθειαν τρία μέλη ἐκ τῶν ἐγνωσμένων ἐπισήμων ὑπηκόων του, διὰ νὰ ἐκτελῶσιν ἐπιτροπικῶς τὰ τῆς βασιλικῆς Κυβερνήσεως χρέη ἐν ὀνόματι τοῦ βασιλέως μέχρι τῆς ἐνηλικιότητος αὐτοῦ, δύο ὑπολειπούσης ἔτη πρὸς συμπλήρωσιν τὰ ὁποῖα αὐτὰ ἐκλεχθέντα μέλη, φέροντα τίτλον, ἢ Ἀντιβασιλεία, ἐξετέλουν τὰ κυβερνητικὰ καθήκοντα, ἐπιφορτισθέντα ἅπαντα καθ' ὀλοκληρίαν, χωρὶς νὰ ὑπογράφεται καμμία πράξις, ἢ διάταγμα παρὰ τοῦ βασιλέως Ὄθωνος (1)· εὐρόντα δὲ εἰς τὰς ὑπουργικὰς θέσεις τοὺς πλειοτέρους ἐκ τοῦ Συνταγματικοῦ λεγομένου κόμματος, ἐνηγκαλίσθησαν ὅλην αὐτῶν τὴν μερίδα,

(1) Πρὶν ἢ φθάσῃ ἡ εἰς Μόναχον ἀποσταλεῖσα ἑλληνικὴ ἐπιτροπὴ, καὶ μετὰ τὸ φθάσισόν της ἀκόμη, φίλοι τινες τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν Ἑλλήνων, ἐπενδύοντες μὲ ἐν προστεθειμένον ἐπανωφόριον τὴν ραδιουργίαν, ἢ (πλατύτερον) τὴν κακὴν ἀνατροφὴν καὶ τὴν κακοθήειαν, ἔτι δὲ καὶ τὴν ἀπάνθρωπον πονηρίαν, ἀφ' ἐνὸς μὲν μέρους ἐκολάκευον πολυειδῶς καὶ πολυτρόπως τοὺς προὔχοντας Ἕλληνας, καὶ τοὺς ἡπάτων, μὲ ξεχωριστὸν πνεῦμα κολακείας καὶ ἀπάτης παρουσιαζόμενοι εἰς ἓνα ἕκαστον, ἀφ' ἐτέρου δὲ ἔγραφον εἰς τὸ Μόναχον ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων, καὶ κατὰ τοῦ Θ. Κολοκοτρώνη, ὅσα οὐδ' αὐτοὶ οἱ δαίμονες τῆς κολάσεως ἐγνώρισαν ποτέ.

ὅπως δι' ὅλου ἐναντίαν οὔσαν τῶν ἄλλων, καὶ οὕτως ἔλαβον βράσιον νὰ ἐνεργῶσι μετ' αὐτῶν ὅσα δὲν ἦτον δίκαιον.

Ταῦτα δὲ ἐπεχείρησαν νὰ πράξωσι, καθότι δὲν ἐφρόντισαν ποσῶς νὰ διδάχθωσιν ὅποια ἦσαν τὰ ἀληθῆ ἤθη καὶ ἔθιμα τῶν Ἑλλήνων, καὶ ὅποιοι οἱ ἐπιβλαβεῖς, πῶς ἐδιοικοῦντο οἱ Ἕλληνας ἐπὶ Τουρκοκρατίας, πῶς ἐδιοικῆθησαν ἀπὸ τὸ 1821 μέχρι τοῦ 1828, πῶς ἐπὶ Κυβερνήτου, πῶς μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ, ὅποια ἡ ἐσωτερικὴ κατάστασις χρηματικῶς, πολιτικῶς, καὶ πατριωτικῶς, ποῖοι ἐφάνησαν καὶ ἀπεδείχθησαν τίμιοι καὶ χρηστοὶ ἐκ τῶν ἐν τοῖς πράγμασι, ποῖοι ἱκανοὶ, ἢ ἀνάξιοι, διὰ νὰ λάβουν ὡς ἐκ τούτων πάντων ὁδηγίας διὰ τῶν ὁποίων νὰ προοδεύσωσιν εἰς τὸν ἀπαιτούμενον ἀληθῆ πρὸς ὃν ὄρον, ἀλλὰ παρέλιπον πάντα ταῦτα τὰ πλέον συντείνοντα καὶ οὐσιώδη, καὶ ἤκουον τὰς ὁδηγίας καὶ τὰς συμβουλὰς τινῶν (1), αἱ ὅποια δὲν ἀπέβλεπον εἰς ἄλλο τι, εἰμὴ εἰς τὴν ἐξόντωσιν πολλῶν ἐπισήμων στρατιωτικῶν, καὶ ἐνὸς μέρους πολιτικῶν, ἐπὶ ὑπονοίᾳ ὅτι ἀντεπολιτεύοντο κατὰ τῆς βασιλικῆς Κυβερνήσεως.

(1) Τὰ μέλη τῆς Ἀντιβασιλείας οὔτε ἄλλοτε, οὔτε τότε ἠθέλησαν νὰ ἐνθυμηθῶσιν ὅλα ἐκεῖνα καθ' ὅσα ἐκατηγόρουσιν τοὺς Ἕλληνας πρὸ τῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀφίξεώς των· ἀλλ' ἐξ ἐναντίας οἱ κύριοι οὔτοι καὶ μετὰ τὴν ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος ἀναχώρησίν των καὶ προφορικῶς καὶ ἐγγράφως ἐκατηγόρουσιν τοὺς Ἕλληνας, ἐπὶ τῷ λόγῳ, ὅτι τοὺς εὔρον διηρημένους, καὶ διακεκομμένους εἰς διάφορα κόμματα· ἀλλ' ἄρα ἐφρόντισαν ποτὲ νὰ συμβουλευσῶσι τοὺς Ἕλληνας περὶ συμβιβιάσμου; ἢ ἐφάνησαν ἄρα τὰ τέσσαρα αὐτὰ μέλη σύμφωνα ποτὲ καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα διαμονῆς των; πῶς λοιπὸν, καὶ διατὶ κατηγοροῦν τοὺς Ἕλληνας ὅτι δὲν ἦτον σύμφωνοι, ἐν ᾧ οἱ τέσσαρες ἐκεῖνοι, ἀντίτυπα ὄντες τοῦ βασιλέως Ὁθωνος, ὕστερον ἀπὸ τόσην δόξαν, ἀπὸ τόσους μι-

Ἐν τοσοῦτῳ τὰ μέλη τῆς Ἀντιβασιλείας προεχώρουν λαμβάνοντα τοιαύτας ἀρχὰς καὶ ἀπὸ ἄλλους πολλοὺς, τὸ ὄνομα μόνον φέροντας Ἕλληνας, κατ' ἐξοχὴν δὲ ἀπό τινος ἐκ τῶν ἐσχάτως ἐλθόντων ἐπὶ Κυβερνήτου εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ μάλιστα πατησάντων τὸ ἔδαφος αὐτῆς κοσμικῶν τε καὶ ἐκ τοῦ Κλήρου, καὶ οὕτω διεφθάρησαν αἱ ἀκοαὶ πολὺ περισσότερο τῶν μελῶν τῆς Ἀντιβασιλείας· εἰς τοσοῦτον δὲ βαθμὸν διαφθορᾶς τὰ παρέσυρον, ὥστε ὄχι μόνον τὰ κατέστησαν μέτοχα διὰ τὴν ἐξόντωσιν τινῶν ἐπισήμων στρατιωτικῶν, καὶ ἐνὸς μέρους ἐκ τῶν πολιτικῶν (ὡς θέλουσιν ἐκτεθῆ πλατύτερον τὰ περὶ τούτου), ἀλλὰ τὰ κατέπεισαν διὰ τὰ συμμεθέξωσι καὶ εἰς τὴν περιφρόνησιν τῆς ἐκκλησίας καὶ τῶν λειτουργῶν αὐτῆς, (ὡς ἀκολούθως θέλει σαφηνισθῆ) (1)· παρευρέθησαν δὲ εἰς τὸ Ναύπλιον κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην καὶ τινες ἐκ τῶν παρεπιδήμων Ἀρχιε-

σθούς (τοὺς ὁποίους ἐκ τῶν ἰδρώτων τῶν δυστυχῶν Ἑλλήνων ἐλάμβανον) ὕστερον ἀπὸ τόσα παντοίων εἰδῶν δῶρα, τὰ ὁποῖα προσέφερον διάφοροι Ἕλληνες εἰς ἕνα ἕκαστον αὐτῶν, ὥφειλον νὰ ἦναι μεταξύ των σύμφωνοι; ἀλλ' αὐτὸ ἐστάθη ἀδύνατον νὰ γίνῃ μεταξύ τῶν τεσσάρων τῆς Ἀντιβασιλείας μελῶν κατ' οὐδένα τρόπον· καὶ οἱ μὲν Ἕλληνες πλήρεις ὄντες δυστυχημάτων, ἔχοντες μεταξύ των συμπαθείας καὶ ἀντιπαθείας, εἶχον καὶ τι δίκαιον τοῦλάχιστον νὰ ὑποπίπτουν εἰς τὰς διαιρέσεις καὶ εἰς τὰ κόμματα· ἀλλ' εἰς τοὺς περὶ ὧν ὁ λόγος κυρίους, ὁποῖον ἄρα ἦτον τὸ αἴτιον;

(1) Ἐμβαίνοντες ἐνταῦθα εἰς τὴν ἔκθεσιν τοῦ χωρισμοῦ τῆς ἐλληνικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ἀπὸ τὴν τῆς Κωνσταντινουπόλεως Πατριαρχικῆν μεγάλην ἐκκλησίαν, ἐπειδὴ εὐρέθησαν διάφορα πρόσωπα νὰ συνεργήσωσιν εἰς τὸν χωρισμὸν αὐτὸν, τὰ ὑποῖα καὶ ἀναφέρονται ὀνομαστί, δὲν

ρέων, οἵτινες ὄντες προδιωργανισμένοι, καὶ συνεννοημένοι μετὰ τινων ἄλλων νεοελθόντων ἐπισκόπων καὶ κοσμηκῶν, ἐξαιρέτως δὲ μεθ' ὧσιν ἐπλησίαζον τὰ μέλη τῆς Ἀντιβασιλείας, διὰ τὸ νὰ δείξωσι δὲ ὅτι ἡ ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος δὲν ἦτον πολιτικῶς ἀνεξάρτητος ἀπὸ τὴν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ διὰ τὸ ν' ἀνοίξωσι στάδιον εἰς ὅσα εἶχον προσχεδιασμένα κοσμικοῖ τε, καὶ οἱ μὴ ἔχοντες κανονικὰς ἐπισκοπὰς Ἐπίσκοποι, μᾶλλον δὲ διὰ τὸ νὰ ἐπικυρώσωσιν ὅσα κατὰ τῶν ἀρχαίων ἐπισκόπων (καί τινων τῆς β'. τάξεως τοῦ Κλήρου) πρὸς τὴν Ἀντιβασιλείαν ἔλεγον, ὅτι δηλ. οἱ ἐν τῇ Ἑλλάδι ὑπάρχοντες νόμιμοι καὶ κανονικοὶ ἀρχαῖοι ἐπίσκοποι δὲν ἐπεθύμουν τὴν διοικητικὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς ἐκκλησίας, καὶ ὡς ἐξ ἑνὸς συνθήματος ἔδωσαν ἀναφορὰν εἰς τὴν Ἀντιβασιλείαν, ἐξαιτούμενοι τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς ἑλληνικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ἀπὸ τὴν τῆς Κωνσταντινουπόλεως (1), προδιωργανισμένοι δὲ, καὶ διὰ τὸ νὰ φέρωσι

φανταζόμεθα ὅτι θέλομεν νομισθῆ ὡς κατήγοροι τούτων, ἢ ὡς ἐμπαθῆ ὄργανα τῆς ἐκθέσεως ταύτης, καθότι λέγομεν τὴν ἀλήθειαν ἐπὶ τῶν διατρεζάντων εἰς τὴν, περὶ ἧς πρόκειται, ὑπόθεσιν.

(1) Παράδοξος τῷ ὄντι ἐστάθη ἡ πρότασις αὕτη τῶν νεοελθόντων Ἀρχιερέων διὰ τὴν περὶ ἀνεξαρτησίας τῆς ἐκκλησίας ἐκθεσίν των εἰς τὴν Ἀντιβασιλείαν διὰ μέσου τῶν ὀργάνων μιᾶς συμμορίας, καὶ ἴσως διὰ τὴν ἐφεξῆς παρατήρησίν μας· οἱ εἰς τὴν Ἑλλάδα μεταναστεύσαντες Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ μὴ λαβόντες κἀνεὸς εἶδους ἐνοχὴν διὰ τὴν πολιτικὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τὴν Σουλτανικὴν καταδυναστείαν, ἐπειδὴ ὄχι μόνον δὲν συνέδραμον οὔτε στρατιωτικῶς, οὔτε χρηματικῶς, ἢ τοῦλάχιστον προτρεπτικῶς, τελευταῖον ἐνέκριναν οὕτω πως, καὶ ἐνήργησαν εἰς τὴν Ἀντιβασιλείαν τὴν διοικητικὴν τῆς Ἀνατολικῆς ὀρθοδόξου ἐκκλη-

καθ' οὓς ἔθεντο σκοποὺς, εἰς δικαιολογημένην μηδαμηνότητα τὴν ἐκκλησίαν καὶ τοὺς ἀρχαίους καὶ κανονικοὺς Ἀρχιερεῖς, τοὺς ἀνέκαθεν κατέχοντας ἐπισκοπικοὺς θρόνους ἐν ταῖς ἐπαρχίαις τῆς Ἑλλάδος, ἐνήργησαν διὰ τῆς Ἀντιβασιλείας, ὥστε λήγοντος τοῦ μαΐου (1833) διωρίσθη μία ἐκκλησιαστικὴ Ἐπιτροπὴ συγκειμένη ἀπὸ τρεῖς Κληρικοὺς καὶ τέσσαρας κοσμικοὺς, τὰ ἀπαρτίζοντα τὴν ὁποίαν μέλη ἦσαν ὁ πρῶν Ἀρδαμερίων Ἰγνάτιος, ὁ ποτὲ χρηματῆσας (ὑπομίσθιος ἐν Ἀσία χωρεπίσκοπος τοῦ Ἐφέσου) Ἐλαίας Παΐσιος, ὁ Θεόκλητος Φαρμακίδης, ὁ Πανοῦτζος Νοταρᾶς, ὁ Κωνσταντῖνος Σχινᾶς, ὁ Σκαρλάτος Βυζάντιος, καὶ ὁ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Γραμματεῦς Σπυρίδων Τρικούπης Πρόεδρος τῆς ἐπιτροπῆς.

Ἡ περὶ τῆς ὁ λόγος Ἐπιτροπὴ ἀναλαβοῦσα τὰ χρέη τῆς, προεχώρει εἰς τὰς προσχεδιασθείσας ἐργασίας τῆς κατὰ διαταγὴν τῆς Ἀντιβασιλείας. Ἐν ᾧ δὲ αἱ ἐργασίαι τῆς ἦσαν ἐν τῷ τελειοῦσθαι, (λήγοντος τοῦ ἰουνίου) ἢ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Γραμματεία δι' ἐγκυκλίου τῆς προσεκάλεσεν ἅπαντας τοὺς ἐν τῇ Ἑλλάδι ἐπισκόπους, ἀρχαίους τε καὶ νεήλιδας, διατάξασα αὐτοὺς νὰ παρεμβεθῶσιν εἰς τὴν κα-
σίας ἀνεξαρτησίαν καὶ τὸν χωρισμὸν αὐτῆς ἀπὸ τὴν ὀλομέλειαν
 τῆς μιᾶς ἀγίας, Καθολικῆς, καὶ Ἀποστολικῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, ἰδίως δὲ τῆς μητρὸς αὐτῆς τῆς μεγάλης ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἐκκλησίας, χωρὶς (διὰ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦλάχιστον) νὰ ἐρευνήσωσι τοὺς Ἀποστολικούς καὶ συνοδικούς κανόνας, οἵτινες ἐθεσπίσθησαν τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι, καὶ ἐστερεώθησαν διὰ θαυμάτων, καὶ δι' ἐκχύσεων ποταμηδὸν αἱμάτων ἀπὸ τόσους καὶ τόσους μάρτυρας, ἀθλητὰς, καὶ ὁμολογητὰς τῆς πίστεως ὑπὲρ τῆς στερεώσεως τῆς Ἐκκλησίας σφαγιασθέντας· ἢ τοῦλάχιστον ν' ἀπαιτήσωσι πρῶτον τὴν ἐκδοσιν τοῦ καταστατικοῦ διατάγματος, καὶ τότε νὰ ὑπογράψωσι τὸ πρωτόκολλον τῆς ἀνεξαρτησίας.

θέδραν τοῦ Κράτους κατὰ ῥητὴν ἡμέραν, τὴν 15 ἰουλίου (1)· ἀλλὰ διὰ τὸ μὴ ἤθελον προφθάσῃ τὰ ἔλθουν ἅπαντες διὰ μιᾶς, καὶ ὡς ἐκ τούτου προκύψῃ ἐνδεχομένη τις ἀντίκρουσις ἐπὶ τῶν, ὅσα αὐτοὶ εἶχον προσχεδιάσει, αἱ προσκλήσεις οὖτοι δὲν ἀπεστάλησαν διὰ μιᾶς, ἀλλ' ἐκ διαλειμμάτων, ἐπὶ σκοπῷ τοῦ τὰ ἔρχονται εἰς τὴν Καθέδραν καὶ οἱ ἐπίσκοποι ἐκ διαλειμμάτων, καὶ ὅχι ὅλοι ὁμοῦ, ὥστε τὰ λάβωσιν οὔτοι καιρὸν ν' ἀποπερατώσωσι τὰ κατὰ τοὺς σκοποὺς των προσχεδιασθέντα. Κατὰ δὲ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην δύο οἱ ἐκ τῶν ἐν Ναυπλίῳ νεοφερμένων διαμένοντες ἐπίσκοποι ἔγραψαν ἰδιαιτέρως καὶ εἰς τινὰς τῶν ἐπισκόπων, προκατηχήσαντες αὐτοὺς τὰ ἐπιταχύνωσι τὴν εἰς τὸ Ναύπλιον μετάβασίν των, ὁ σκοπὸς τοῦ γράφειν τῶν ὁποίων αὐτῶν δύο ἐπισκόπων ἀπέβλεπε διὰ τὸ μένουσιν σύμφωνοι εἰς ὅσα οὔτοι ἤθελον τοὺς ὀδηγεῖ· τοῦτο δὲ ἀπεδείχθη ἀπὸ τὰς πρὸς τοὺς ἐπισκόπους, τὸν Ἀνδρούσης Ἰωσήφ, καὶ τὸν Βρεσθῆνης Θεοδώρητον ἰδιαιτέρας ἐπιστολάς των.

Ἐν τοσοῦτῳ ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἐκείνη ἐπιτροπὴ ἀποπερατώσασα τὰς μετὰ τῶν, περὶ ὧν ὁ λόγος, συνεννοημένας ἐργασίας της, ἐφωδίασεν αὐτὰς μὲ μίαν ἐκθεσίαν της, ἣν καὶ ἀπέστειλε διὰ τῆς Γραμματείας πρὸς τὴν Ἀντιβασιλείαν (2).

(1) Οἱ μὴ ἔχοντες ἐπισκοπὰς ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος Ἀρχιερεῖς προσεκλήθησαν ἅπαντες, διὰ τὸ ὑπερισχύσῃ ἡ πλειονοψηφία, καὶ διὰ τὸ ἐπικυρωθῶσιν ὅσα κατὰ τῶν ἀρχαίων ἐπισκόπων ἐμελετῶντο, ὅτι δηλ. δὲν ἐπεθύμουν τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς ἐλληνικῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τὸ διοικητικὸν μέρος τοῦ Σουλτάνου.

(2) Εἶναι μεγίστης ἀπορίας ἄξιον, πῶς οἱ δύο ἐκεῖνοι ἐπίσκοποι, οἱ ὄντες μέλη ἀπαρτίζοντα τὴν ἐπιτροπὴν, ἀπεφάσισαν τὰ γράψωσιν ὅσα ἀντίκεινται εἰς τοὺς θεῖους κανόνας, ὡς παρὰ τῶν εἰδότην αὐτῶν βεβαιοῦνται τὰ περὶ τούτου. !!!

πρὶν ἢ δὲ ὑπογραφῇ ἢ ρηθεῖσα ἔκθεσις ἀπὸ τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς, ἀνεγνώσθη ὑπὸ τὰ ὄψα δύο ἐκ τῶν παρεπιδήμων ἐπισκόπων, οἵτινες ὑπερησθέντες ὑπερεπήνεσαν τὰ ἐνδιαλαμβανόμενα εἰς τὴν ἔκθεσιν· μετὰ τὴν ἐγκαθίδρυσιν ὁμῶς τῆς ἱεραῆς Συνόδου, ὅτε ἦτον ἀκόμη ἐπὶ τὸ αὐτὸ συνηγμένοι εἰς τὴν Καθέδραν ἅπαντες οἱ ἀρχαῖοι τοῦ ἑλληνικοῦ Κράτους ἐπίσκοποι, διαδοθείσης τῆς φήμης περὶ τῆς ἐκθέσεως ἐκείνης τὴν ὁποίαν ἡ προῤῥηθεῖσα Ἐπιτροπὴ ἔδωκεν εἰς τὴν Ἀντιβασιλείαν, διὰ νὰ ἴδωσιν οἱ ἀρχαῖοι ἐπίσκοποι τὰ ἐν αὐτῇ διαλαμβανόμενα, συνελθόντες εἰς ἓν, ἀπέστειλαν τὸν Μητροπολίτην Ἰδρας Γεράσιμον πρὸς τὸν Γραμματέα, ἐξαιτούμενοι παρ' αὐτοῦ τὴν διαλειφθεῖσαν ἔκθεσιν, ἐπὶ λόγῳ τοῦ νὰ ἴδωσι τὰ ἐμπεριεχόμενα· ἀλλ' ὁ Γραμματεὺς ὄχι μόνον δὲν ἔδωκεν εἰς τὸν Μητροπολίτην Ἰδρας τὴν ἔκθεσιν, ἀλλ' ἀκόμη καὶ τὸν ἐπέπληξεν, εἰπὼν πρὸς τὴν Πανιερότητά του, ὅτι νὰ μὴ ἐπεμβαίνωσιν εἰς τὰ τοιαῦτα, ὡς μὴ ἀνήκοντα εἰς τὸ μέρος τῶν Ἀρχιερέων, ἀλλ' ὡς ὑπαγόμενα κατ' εὐθείαν εἰς τὴν Κυβέρνησιν· οὕτω δὲ ὁ Μητροπολίτης Ἰδρας ἀκούσας ταῦτα, ἐπανελθὼν, ἀνήγγειλεν εἰς τοὺς λοιποὺς ἐπισκόπους ὅσα παρὰ τοῦ Γραμματέως ἤκουσεν εἰς ἀπάντησιν τῆς αἰτήσεώς των (1).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Ἐλευσις τῶν καθ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα ἐπισκόπων εἰς Ναύπλιον—διακρίνωσις εἰς αὐτοὺς τοῦ συντεθέντος ἐκκλησιαστικοῦ Πρωτοκόλλου—Συνεδριάσεις αὐτῶν—Διορισμὸς τῆς ἱεραῆς Συνόδου τῆς Ἑλλάδος—Διακρίνωσις τοῦ Β. καταστατικοῦ Διατάγματος πρὸς τὰ μέλη τῆς ἱεραῆς Συνόδου, καὶ πρὸς τοὺς λοιποὺς Ἀρχιερεῖς, τῆς Ἑλλάδος.

Τούτων δὲ πάντων οὕτω πραττομένων, ἐγίγνετο καὶ ἡ

(1) Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ὁ Ι. Κωλέττης, καὶ ὁ Α. Μαυροκορδάτος δὲν ἦτον σύμφωνοι καὶ τῆς αὐτῆς γνώμης.

βαθμηδὸν εἰς τὴν Καθέδραν ἄφιξις τῶν ἐπισκόπων ἀρχαίων τε καὶ νεοελθόντων (1) ὥστε τὴν 15 ἰουλίου ἅπαντες οἱ συνελθόντες μετὰ τῶν ἐν Ναυπλίῳ διαμενόντων ἡρθμή-

καθότι ἔδωκαν καὶ ἐν ὑπόμνημα γραπτὸν, ὅτι τὰ τοιαῦτα δὲν εἶναι δίκαιον νὰ γίνωσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα· ἀλλ' ἡ περὶ τούτου πρότασις των δὲν εἰσηκούσθη, ὡς ὑπερισχυούσης τῆς τότε πλειονοψηφίας τοῦ ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

(1) Πολλὰ ἄτοπα καὶ σκανδαλῶδη ἐγίγοντο τότε κατὰ τῆς Ἀνατολικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐκ τοῦ, ὅτι πολλοὶ τῶν προσκληθέντων Ἀρχιερέων δὲν ἦσαν Ἀρχιερεῖς τῆς Ἑλλάδος, ἀλλ' οἱ μὲν ἦσαν Ἀρχιερεῖς ἐπαρχιῶν ἐκτὸς τοῦ ἑλληνικοῦ Κράτους, καὶ φυγάδες πρὸς τοὺς ἄλλοις, οἱ δὲ καὶ ἐχειροτονήθησαν ὑπερορίως· εὐρέθησαν τέλος πάντων μεταξὺ αὐτῶν καὶ Ἀρχιερεῖς τιτουλάριοι, (ἐπὶ ψιλῷ μόνον ὀνόματι) οὗτοι συνῆλθον ἅπαντες προσκληθέντες, χωρὶς νὰ ἐνθυμηθῶσι καὶ νὰ φέρωσι κατὰ νοῦν καὶ τὴν ὁποίαν ἔδωκαν ἔνορκον ὑπόσχεσιν τῆς ὑποταγῆς των εἰς τὸν Οἰκουμενικὸν τῆς Κωνσταντινουπόλεως θρόνον καὶ τὴν ἱεράν Σύνοδον τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, δι' ἣν ὑποταγὴν ὠρκίσθησαν πανδημῶς τὴν ἡμέραν αὐτὴν τῆς χειροτονίας των, ἐνδεδυμένους ἕκαστος τὴν ἱερατικὴν στολὴν, καὶ κρατοῦντες εἰς χεῖρας των τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον, ἰστάμενοι ἐνώπιον τριῶν Ἀρχιερέων, τοῦ πρεσβυτερίου, καὶ τοῦ περισσῶτος λαοῦ, ὑποσχόμενοι ὑποταγὴν, ὑπακοήν, καὶ εὐπειθειαν εἰς τὸν Παναγιώτατον καὶ τὴν ἱεράν αὐτοῦ Σύνοδον, χωρὶς νὰ ἐνθυμηθῶσιν ὅτι πρὶν τοὺς καλέσουν, καὶ πρὶν ἢ χειροτονηθοῦν, ἐνεχείρισαν εἰς τὸν χειροτονήσαντα καὶ τοὺς λοιποὺς παρέδρους Ἀρχιερεῖς τὰ συμβόλαιά των, τὰ ὑποῖα εἶναι ἀποτεθειμένα εἰς τὰ ἀρχεῖα τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, καὶ ὅτι ἐὰν αὐτὰ ἐκδοθῶσιν ὀφέποτε διὰ τοῦ τύπου, τότε θέλει γνωρίσει τὸ κοινὸν πόσον βᾶρος ἔχει ὁ ὄρκος οὗτος παρὰ τὸν ὁποῖον ὑποχρεοῦνται ἤδη νὰ δώσωσιν ἐνώπιον τοῦ

θησαν 22, ἐκ τῶν ὁποίων ὀκτώ μὲν ἦσαν ἐκ τῶν ἀρχαίων καὶ κανονικῶν, καὶ 14 ἐκ τῶν μὴ ἐχόντων ἐπισκοπὰς· καθ' ἣν δὲ στιγμήν ἀπέβησαν εἰς τὸ Ναύπλιον, οἱ ἔξωθεν ἐρχόμενοι, ὁ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν Γραμματεὺς προσκαλεσάμενος τὴν αὐτὴν στιγμήν ἅπαντας εἰς ἓν, προέθετο ὑπ' ὄψιν αὐτῶν Πρωτόκολλον ἀφορῶν τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς Ἐκκλησίας, προτείνας αὐτοῖς νὰ τὸ υπογράψωσιν· ἀναγνόντες δὲ οἱ παρευρεθέντες ἅπαντες τὸ, περὶ οὗ ὁ λόγος, Πρωτόκολλον, οἱ μὲν προδιωργανισμένοι ἐξ αὐτῶν παρεδέχθησαν, ὁ δὲ ἱεράρχης Ρέοντος καὶ Πραστοῦ Διονύσιος ἀποτανθεῖς πρὸς τὸν Γραμματέα, εἶπε. « τὸ ἀντικείμενον εἶναι σπουδαῖον· διὸ πρέπει νὰ συνέλθωσι καὶ οἱ λοιποὶ οἱ ἔχοντες »
 « λαοὺς ποιμαينوμένους, διὰ νὰ μὴ προσκρούσωμεν εἰς ἃ δὲν »
 « εἶναι συγκεχωρημένον· νὰ γίνῃ δὲ παράτασις τῆς Συνεδριάσεως, ἕως οὗ ἔλθωσι καὶ οἱ λοιποὶ· ὥστε συνελθόντων καὶ τῶν λοιπῶν, συσκεφθέντες νὰ παρατηρήσωμεν τὰ »
 « γεγραμμένα, διὰ νὰ μὴ προσκρούσωμεν εἰς τοὺς θεῖους καὶ »
 « ἱεροὺς Κανόνας· » ὁ δὲ Γραμματεὺς μὴ δεχθεὶς τὴν πρότασιν, εἶπε· « τὸ βασιλικὸν διάταγμα νὰ τελειώσῃ αὐθημερόν· » οἱ δὲ συνεννοημένοι εὐρέθησαν σύμφωνοι μὲ τὴν γνώμην τοῦ Γραμματέως· ἀλλὰ μ' ὅλα ταῦτα ἔγιναν παρὰ τῶν ἀρχαίων ἐπισκόπων διάφοροι ἀντικρούσεις περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἐνώπιον καὶ τοῦ Γραμματέως τῶν ἐκκλησιαστικῶν, ὅστις ἀπήντησε πρὸς αὐτοὺς τὰ ἐφεξῆς· « ἅγιοι »
 « Ἀρχιερεῖς! μὴ ταράττεσθε περὶ τούτων, καὶ γρήγορα θέλει »
 « γίνεαι ἡ ἀπαιτουμένη συνεννόησις μετὰ τῆς Μεγάλῃς Ἐκκλησίας, καὶ ἡ διόρθωσις θέλει γίνεαι κατὰ τὸ δίκαιον, κατὰ τοὺς »
 « θεῖους καὶ ἱεροὺς κανόνας, καὶ μὲ τὸ αὐτὸ πνεῦμα μὲ τὸ ὁποῖον »
 « ἐκφράζεσθε· ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος θε-
 Ἰπουργοῦ ἢ τοῦ Νομάρχου· καὶ ὅμως ἐν ἀκαρεῖ καὶ ἀπατόμως ἔκοψεν τὴν ἐλπίδα πάσης εὐκταίας συνδιαλλαγῆς μὲ τὴν Μεγ. Ἐκκλησίαν, ὥστε ἐφάνησαν ἐπίορκοι.

« λει λάβει τὴν ἀρχαίαν τῆς λαμπρότητάς· μετὰ τοὺς λόγους αὐτοὺς ἠδυνήθησαν τελευταῖον νὰ προθέσωσιν εἰς τὸ ῥηθὲν Πρωτόκολλον τὴν ἐφεξῆς περίοδον.

« Ἡ Ὁρθόδοξος Ἀνατολικὴ Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία τοῦ βασιλείου τῆς Ἑλλάδος ἐν πνεύματι μὴ ἀναγνωρίζουσα ἄλλην κεφαλὴν, εἰ μὴ τὸν ἀρχηγὸν τῆς χριστιανικῆς Πίστεως, τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν, εἶναι αὐτοκέφαλος καὶ ἀνεξάρτητος ἀπὸ πάσης ἄλλης ἐξουσίας, φυλαττομένης ἀπαραλλάκτου τῆς δογματικῆς ἐνότητος κατὰ τὰ παρὰ πασῶν τῶν Ὁρθοδόξων ἀνατολικῶν ἐκκλησιῶν ἀνέκαθεν πρεσβευόμενα· κατὰ δὲ τὸ εἰς τὸν βασιλικὸν θρόνον ἀνήκον διοικητικὸν τῆς Ἐκκλησίας μέρος, μὴ ἀντιβαῖνον εἰς τοὺς ἱεροὺς Κανόνας, γνωρίζει ἀρχηγὸν τὴν Α. Μ. τὸν βασιλέα τῆς Ἑλλάδος. . . »

Β'. Νὰ συστηθῆ Σύνοδος διαρκῆς, συγκειμένη ἀπὸ μόνους Ἀρχιερεῖς, καθισταμένη παρὰ τοῦ βασιλέως, καὶ θεωρουμένη ὡς ὑπερτάτη ἐκκλησιαστικὴ Ἀρχὴ διευθύνουσα τὰ τῆς Ἐκκλησίας κατὰ τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς Κανόνας· προστεθείσης δὲ τῆς περιόδου ταύτης, ὑπέγραψαν τὸ Πρωτόκολλον οἱ εὐρεθέντες 22 Ἀρχιερεῖς τὴν 15 ἰουλίου (1833) ἐπὶ τῇ πρώτῃ συνεδριάσει.

Μεταξὺ τούτων μεταβὰς καὶ ὁ ἐπίσκοπος Ἀνδρούσης Ἰωσήφ εἰς τὸ Ναύπλιον τὴν 16 ἰουλίου, μόλις κατέβη ἀπὸ τοῦ ἵππου, καὶ πάραυτα προσκληθεὶς παρὰ τοῦ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν Γραμματέως, ὑπέγραψε τὸ Πρωτόκολλον εἰς ὃ εἶχον προσυπογράψῃ πρὸ ὀλίγων ὥρῶν καὶ ἄλλοι ἑπτὰ Ἀρχιερεῖς, 3 ἐκ τῶν ἀρχαίων, καὶ 4 ἐκ τῶν νεήλυδων· οὔτετις ἀπεπερατώθη καὶ ἡ β' συνεδρίασις τὴν 16 ἰουλίου.

Τὴν δὲ 21 τοῦ αὐτοῦ μηνὸς μόλις εἶχον φθάσει εἰς τὴν καθέδραν καὶ ὁ Βρεσθένης Θεοδώρητος, καὶ ὁ Ζαρνάτας Γαβριήλ, ὅτε τὴν αὐτὴν στιγμήν προσεκάλεσεν αὐτοὺς ὁ Γραμματεὺς διὰ νὰ ὑπογράψωσι τὸ Πρωτόκολλον ὡς καὶ οἱ λοιποί.

Ἄλλ' ὁ Βρεσθένης ἀναγνοὺς τὰ τοῦ Πρωτοκόλλου ἐσυλλογί-
 ζετο περὶ τῶν ἐν αὐτῷ γεγραμμένων, καὶ περὶ τοῦ διατι νὰ
 ὑπογράφεται εἰς τμήματα, καὶ μὲ τόσην βίαν· ὁ δὲ Γραμ-
 ματεὺς τὸν ἠρώτησεν οὕτω· « κάτι συλλογίζεσθε, Δεσπότη
 μου; πρὸς τὸν ὁποῖον ἀπήντησεν ὁ Βρεσθένης »· ναί, Κύριε
 » Τρικούπη! ἐπειδὴ θεωρῶ ἓνα τρόπον πολλὰ ἀκατάλληλον
 » καὶ ἀνάρμοστον, καὶ ὡς πρὸς τὸ ἀντικείμενον τοῦτο τῆς
 » ἀνεξαρτησίας διοικητικῶς δὲν θεωρῶ, οὔτε πείθομαι ὅτι
 » εἶναι κανεῖς ἐναντίος, ὡς δὲν λανθάνει τοῦτο καὶ ὑμᾶς· ἀλ-
 » λὰ διατι νὰ γίνῃ μὲ τὸν τρόπον αὐτὸν, ὅστις δὲν φέρει δεῖγ-
 » μα εἰλικρινείας καὶ ἀφρότητος ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας; ἢ εὐ-
 » γενία σας καλῶς οἶδατε, ὅτι ὅλαι αἱ ἐθνικαὶ Συνελεύσεις
 » ὡμολόγησαν ἀποφασιστικῶς τὸ νὰ μένῃ ἐλεύθερον καὶ ἀνε-
 » ξάρτητον τὸ διοικητικὸν μέρος τῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τὸν ὀ-
 » θωμανικὸν ζυγόν, ἀφ' ἧς στιγμῆς οἱ Ἕλληνες ἔλαβον τὰ
 » ὄπλα ἐναντίον τῆς ὀθωμανικῆς καταδυναστείας, καὶ ὅτι
 » εἰς τὸ ἐξῆς δὲν θέλει παραδεχθῆ τὸ ἐλληνικὸν ἔθνος κανέ-
 » να Ἀρχιερέα δι' ἀδείας σουλτανικῆς κατὰ τὴν ἀνάκαθεν
 » συνήθειαν· διὰ ταῦτα πάντα εἶπετο νὰ γίνῃ μὲ τὸν πλεόν
 » νομιμώτερον καὶ εὐφημώτερον τρόπον, διὰ νὰ μὴ νομίσωσι
 » καὶ οἱ ἐκτὸς τοῦ κράτους λοιποὶ ὁμόθρησκοὶ μας, ὅτι ἤλ-
 » λάξαμεν τὴν θρησκευτικὴν μας ὁδόν ». Ὁ δὲ Γραμματεὺς
 τῷ εἶπεν· « ἐὰν δὲν τὸ ἐγκρίνετε, Δεσπότη μου, μὴ ὑπογρά-
 » φετε »· « ναί, τώρα ὅτε ὑπέγραψαν τόσοι, τί σημαίνει μία
 » ὑπογραφή ἐὰν ὑπογράψω, ἢ ὄχι! » καὶ οὕτως ὑπέγραψεν
 αὐτὸς τε καὶ ὁ Ζαρνάτας (τὴν 21 ἰουλίου) ἐπὶ γ' συνεδριάσει-
 τὴν δὲ 26 τοῦ αὐτοῦ συνῆλθον οἱ τελευταῖοι τρεῖς, εἰς ἐκ τῶν
 ἀρχαίων, καὶ δύο ἐκ τῶν νεοελθόντων· ὑπογραψάντων δὲ καὶ
 αὐτῶν, ἐκλείσθη τὸ Πρωτόκολλον, (τὴν 26 ἰουλίου) διὰ τῶν
 ὑπογραφῶν τῶν Σ. Τρικούπη, Κωνσταντίνου Σχινᾶ, καὶ
 Σκαρλάτου Βυζαντίου, οἵτινες τὰ αὐτὰ ἔπραττον καὶ εἰς τὰς
 λοιπὰς συνεδριάσεις, μὲ πολλὴν ταχύτητα προτρέχοντες εἰς
 τὸ ἔργον τῶν αὐτό.

Ἄλλ' ἐν ᾧ τὸ Πρωτόκολλον ἐγίνετο, οἱ δὲ Ἀρχιερεῖς ἐρχόμενοι ἀνὰ τμήματα, ὑπέγραφον τὴν, περὶ ἧς ὁ λόγος, ἀνεξαρτησίαν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, πολλοὶ ἔκτε τῶν κοσμικῶν καὶ τῶν ἐκ τοῦ Κλήρου θεωρήσαντες τὸν ἀνέλπιστον ἐκεῖνον τρόπον, ἄλλως τε καὶ τὴν βίαν ἐπικειμένην ἐπὶ τοῖς θρησκευτικοῖς, ἐγόγγυζον κατὰ τῆς Γραμματείας, μεταξύ τῶν ὁποίων ἀνεδείχθη καὶ ὁ Προκόπιος τοῦπίκλην Δενδρηνὸς Μακεδῶν, ὅστις διαμένων εἰς τὸ Ναύπλιον, κατεφέρετο κατὰ τῶν πράξεων ἐκείνων, καὶ παρρησίᾳ λαλῶν, ἀπεκάλει ἀνόμους καὶ παρανόμους τὰς παραβεβιασμένας ἐκείνας συνεδριάσεις, βασιζόμενος ἐπὶ τοῖς ἱεροῖς τῆς Ἐκκλησίας κανόσι, πολὺ δὲ μᾶλλον ὅτι οἱ πλεῖστοι τῶν συνεδριασάντων Ἀρχιερεῖς ἦσαν ἐκ τῶν νεοελθόντων καὶ μὴ ἐχόντων ἐπισκοπὰς, εἰς τοὺς ὁποίους δὲν ἔγινεν ἡ παραμικρὰ κατὰ τοὺς νόμους καὶ τοὺς κανόνας τῆς Ἐκκλησίας ἀπαιτουμένη ἐξέτασις, ἐὰν δηλ. ἦσαν τῷ ὄντι χειροτονημένοι Ἀρχιερεῖς, καὶ τοιοῦτοι ὄντες, ἐὰν δὲν ἦσαν ὑπὸ ἐκκλησιαστικὴν ποινὴν ἀπό τινος αἰτίας, ἐὰν εἶχον ἐπισκοπὰς καὶ λαοὺς ποιμαινομένους ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν των ἐντὸς τῆς ἐλευθέρως Ἑλλάδος, διὰ ποίαν αἰτίαν καὶ διὰ ποῖον λόγον ἤλθον εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὁποία ἡ διαγωγή καὶ ὁ χαρακτήρ ἐκάστου, καὶ τὰ λοιπὰ ὅσα οἱ νόμοι καὶ οἱ κανόνες διακελεύονται περὶ τῶν τοιούτων· ἐπὶ τούτοις πᾶσιν ἔλεγεν ὁ ῥηθεὶς Προκόπιος, διὰ ποῖον λόγον νὰ μὴ συνέλθωσι καὶ οἱ λοιποὶ λόγιοι τοῦ ἔθνους, ἔκτε τῶν ἐπισημοτέρων Κληρικῶν καὶ οἱ ἐπίσημοι τῶν Μοναστηρίων ἡγούμενοι; ταῦτα διασαλπίζων ὁ Προκόπιος, αἴφνης διετάγη αὐστηρῶς νὰ ἐξέλθῃ τοῦ Κράτους, ὡς ταραξίας τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων, καὶ οὕτως ἀπεπέμφθη· διεκινδύνευσαν δὲ καὶ ἄλλοι τοῦ νὰ ὑποπέσωσιν εἰς τὴν αὐστηρότητα τῆς ἐξορίας καὶ καταδίκης περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, καὶ μόλις διέφυγον τὸν κίνδυνον.

Μετὰ δὲ τὸ ὑπογραφεῖν τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς ἑλληνικῆς

Ἐκκλησίας, ὁ Γραμματεὺς καὶ οἱ λοιποὶ ἐνήργησαν εἰς τὴν Ἀντιβασιλείαν τὸ νὰ προτανθῶσι καὶ ἀποκατασταθῶσιν εἰς τὴν Σύνοδον οἱ ἐφεξῆς. Ὁ Κορίνθου Κύριλλος Πρόεδρος, ὁ πρῶν Λαρίσσης Κύριλλος, ὁ Βοιωτίας Παΐσιος, ὁ Σαντορίνης Ζαχαρίας, ὁ Ἀνδρούσης Ἰωσήφ, ἐπίτροπος δὲ παρὰ τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ ὁ Κωνσταντῖνος Δ. Σχινᾶς, (ὁ καὶ Σύμβουλος ὢν εἰς εἰς τὴν ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν Γραμματείαν) Γραμματεὺς δὲ τῆς Συνόδου ὁ Θεόκλητος Φαρμακίδης· συμπληρωματικὰ δὲ μέλη, ὁ πρῶν Ἡλιουπόλεως Ἄνθιμος, καὶ ὁ Ταλαντίου Νεόφυτος (1)· ἐπικυρωθέντων δὲ τούτων ὡς μελῶν ἀπαρτιζόντων τὴν Σύνοδον, καὶ ἐκδοθέντος τοῦ ἐπὶ τούτῳ διατάγματος, ἐγένετο καὶ ἡ τῆς ἐγκαθιδρύσεως τελετὴ (τὴν 27 ἰουλίου) ἐν τῷ εἰς τὴν πρωτεύουσαν Ναυπλίας ναῶ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, ὅτε ἐν τῷ τέλει τῆς τελετῆς, γενομένης ἐκφωνήσεως παρὰ τοῦ Διακόνου « ὑπὲρ τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Συνόδου » μετὰ τὴν ἐκτενῆ ἐκανονοβόλησαν τὰ ὄχυρά Ναυπλίου 21, καὶ οὕτως ἀπεπερατώθησαν τὰ τῆς ἐγκαθιδρύσεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, μετὰ τὴν ἐγκαθίδρυσιν τῆς ὁποίας προσκαλεσάμενος ὁ Μάουρερ, ὡς ἓνα τῶν πεπαιδευμένων ἐπισκόπων, τὸν Ἀνδρούσης Ἰωσήφ, τῷ ἐνεχείρισε τὸ καταστατικὸν τῆς Συνόδου διάταγμα διὰ νὰ τὸ διεξέλθῃ. Ἀλλ' ἡ Σεβασμιότης του, εἴτε ὅτι δὲν εἶχε καιρὸν διὰ νὰ τὸ σκεφθῆ πλατύτερον, εἴτε διότι ἐνόμισε παρακτροπὴν τὸ νὰ τὸ παραλάβῃ ἰδιαιτέρως καὶ νὰ τὸ μελετήσῃ προσεκτικώτερον, εἴτε καὶ διὰ νὰ μὴ προσκρούσῃ ἄλλως πῶς κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ἀπήντησεν ὅτι εἶναι καλόν· μετὰ δὲ τὴν παρὰ τοῦ Σεβασμ. Ἀνδρούσης ἀνάγνωσιν διευθύνθη τὸ, περὶ οὗ ὁ λόγος, καταστατικὸν διάταγμα εἰς τὴν Σύνοδον.

(1) Παράδοξος τῷ ὄντι ὁ διορισμὸς οὗτος· διότι τὸν μὲν Ἡλιουπόλεως διώρισαν ἁ. συμπληρωματικὸν μέλος, ὅστις καθ' ὄλον τὸ διάστημα τῆς ἐλληνικῆς ἐπαναστάσεως διέμενεν

Τὰ δὲ μέλη τῆς Συνόδου ἀναγνόντα τὸ καταστατικὸν διάταγμα τῆς Ἀντιβασιλείας (I) καὶ παρατηρήσαντα ὅσα δι' αὐτοῦ ἐπεβάλλοντο καθήκοντα εἰς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον, δὲν ἐνόησαν τὴν ἔννοιαν αὐτῶν, καθότι τοῖς ἐφάνησαν τόσον δύσληπτα καὶ σκοτεινὰ, ὥστε εἶπετο νὰ διασαφίζωνται διὰ λεξικοῦ· διακοινωθέντος δὲ τοῦ, περὶ οὗ ὁ λόγος, καταστατικοῦ εἰς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον, διευθύνθη καὶ ἀνὰ ἓν ἀντίτυπον αὐτοῦ εἰς ἓνα ἕκαστον τῶν ἐπισκόπων, οἵτινες κοντὰ εἰς τὸ δυσνόητον καὶ ἀκατάληπτον, παρετήρησαν ὅτι αὐτὸ δὲν συμφωνεῖ ὀλοτελῶς μὲ τὰ περὶ ἀνεξαρτησίας τῆς Ἑλλάδος ἐκτεθέντα πρῶτόκολλα· ὀδηγηθέντες δὲ ὡς ἐκ τούτων καὶ ὡς πρὸς τὴν μὴ διασάφησιν, τινὲς τῶν ἀρχαίων ἐπισκόπων ἀπῆλθον διὰ νὰ κάμωσιν ὡς πρὸς τοῦτο τὰς παρατηρήσεις των, καὶ σκεφθέντες ἐνέκριναν διὰ ν' ἀπέλθωσιν εἰς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον οἱ Ἱεράρχαι, Ρέοντος καὶ Πραστοῦ Διονύσιος καὶ ὁ Τήνου Γαβριὴλ διὰ νὰ κάμωσι τὰς περὶ τούτων παρατηρήσεις των· οἵτινες ἀπελθόντες ἀνήγγειλαν εἰς τὰ μέλη τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τὰ περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, τὰ ὅποια ἀπήντησαν πρὸς τοὺς δύο αἰτούς ἐπισκόπους· » περιμείνατε νὰ ἔλθῃ ὁ παρὰ τῆ

εἰς Κύθηρα θεωρῶν μακρόθεν τὴν φλόγα τῆς καιομένης Ἑλλάδος, ἐπάτησε δὲ τὸ ἔδαφος αὐτῆς τὸ 1829, τὸν δὲ Ταλαντίου Νεόφυτον διώρισαν 6'. συμπληρωματικὸν μέλος, ὅστις καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦ ἑλληνικοῦ ἀγῶνος ὑπέφερε τὰ πάνδεινα ὑπὲρ πατρίδος (καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ)· παραλείπομεν τὰ ἀφορῶντα τὴν προσωπικὴν ὑπόληψιν κτλ. καὶ ὅσα ἐδοκίμασε τοσαῦτα ἔτη ἀρχιερατεῶν, καὶ ὑποφέρων τὸν καύσωνα τῆς ἡμέρας καὶ τὸν παγετὸν τῆς νυκτὸς ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος.

(I) Τὸ καταστατικὸν B. διάταγμα εὑρίσκεται κατακεχωρημένον εἰς τὴν ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως ἀρ. . . . καθὼς καὶ ἡ κοινοποίησις τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Ἐκκλησίας.

« Ἱερά Συνόδῳ βασιλικὸς ἐπίτροπος Κωνσταντῖνος Σχινᾶς,
 » καὶ νὰ σᾶς κάμῃ τὴν διασάφησιν τοῦ καταστατικοῦ,
 » καθότι καὶ ἡμεῖς οἱ ἴδιοι εἴμεθα εἰς τὴν αὐτὴν ἀπορίαν,
 » καὶ ὁ Κωνσταντῖνος Σχινᾶς μᾶς ἔκαμε τὴν διασάφησιν. »
 ἀλλ' ἐν τῷ μεταξύ τούτῳ ἕως οὐ ἔλθῃ ὁ Κωνσταντῖνος Σχι-
 νᾶς ἐγένετο λόγος ἐπὶ τῶν ἄρθρων τοῦ καταστατικοῦ· ὁ δὲ
 Ἀ. Γραμματεὺς τῆς Συνόδου Θ. Φαρμακίδης κατ' ἐκείνην
 τὴν στιγμὴν ἐξελθὼν τοῦ καταστήματος, καὶ μετ' οὐ πολὺ
 ἐπανελθὼν, εἶπε πρὸς τοὺς Ἀρχιερεῖς (ἀποτεινόμενος κατ'
 ἐξοχὴν πρὸς τοὺς δύο ἀπεσταλμένους). « εἶμαι διατεταγμέ-
 » νος νὰ σᾶς εἰπῶ, νὰ περιορισθῇ ὁ καθ' εἷς εἰς τὰ ἴδιά του,
 » καὶ νὰ μὴ κάμνετε παρασυναγωγὰς, καὶ ζητεῖτε διασαφή-
 » σεις, διότι τιμωρεῖσθε » ὁ Ρέοντος τὸν ἠρώτησε· « δὲν μᾶς
 » λέγεις, Κύριε Φαρμακίδη, τί σημαίνει τὸ, » τιμωρεῖσθε; »
 » τί γὰρ κακὸν ἐπράξαμεν, καὶ νὰ τιμωρηθῶμεν; διότι
 » ζητοῦμεν διασάφησιν διὰ τὰ ἀσαφῆ καὶ δυσνόητα, δι' αὐτὸ
 » νὰ τιμωρηθῶμεν; Ἐν δὲ τῷ μεταξύ τῆς ὁμιλίας ἐκείνης οἱ
 Ἀρχιερεῖς μὲ πολὺν ἀγανακτισμὸν καὶ δυσαρέσκειαν εἶπον·
 « ὅτι τοιαῦται παραβιάσεις καὶ καινοτομίαι κατὰ τῆς Ἐκ-
 » κλησίας εἶναι ἀπαράδεκται. » οὕτω δὲ οἱ μὲν δύο ἀπεσταλ-
 μένοι ἀνεχώρησαν ἀπὸ τὰ μέλη τῆς Συνόδου.

Τούτων δὲ οὕτω διατρεχόντων, μετὰ ταῦτα διωρίσθη ὁ
 Κωνσταντῖνος Σχινᾶς Γραμματεὺς τῆς ἐπὶ τῶν Ἐκκλησια-
 στικῶν Γραμματείας, εἰς τὸν ὁποῖον ἔμενον εἰσέτι καὶ ἡ παρὰ
 τῇ Ἱερά Συνόδῳ βασιλικὴ ἐπιτροπεία (1)· ἀφ' οὗ δὲ ἀπεκα-
 τέστη Γραμματεὺς καὶ ἐπίτροπος ἐν ταύτῳ, ἤρξατο καὶ νὰ

(1) Τὸ νὰ ἦναι εἷς καὶ ὁ αὐτὸς Γραμματεὺς ἐπὶ τῶν
 Ἐκκλησιαστικῶν, καὶ ἐπίτροπος παρὰ τῇ Ἱερά Συνόδῳ, μέχρι
 τοῦδε δὲν ἠκούσθη· ὥστε (κατὰ τὴν Τουρκικὴν παροιμίαν)
 καὶ Κριτὴς καὶ Δαβατζῆς· ὁ ἐστὶ, ὁ αὐτὸς καὶ ἐνάγων, ὁ
 αὐτὸς καὶ δικάζων.

ἐνεργῆ τὸν διαμερισμὸν τῶν ἐπισκοπῶν, καθὼς, καὶ τὸν διορισμὸν τοῦ προσωπικοῦ· διὰ ν' ἀποκλείσωσι δὲ καὶ νὰ καταθάψωσι τὴν ἀρχαιότητα, τὴν ἀξιότητα, τὰς διὰ τὸν ἐθνισμὸν ὑσιίας καὶ τὴν νομιμότητα τῶν ἀρχαίων ἐπισκόπων (1), καὶ ἐνὸς μέρους τῶν ἐκ τῆς δευτέρας τάξεως τοῦ Κλήρου, διωργάνισαν τὰ πάντα κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν των, πολὺ μᾶλλον ὅτε κατὰ τὸν ὀκτώβριον ἢ νοέμβριον διωρίσθη καὶ ὁ Σκαρλάτος Βυζάντιος ἐπίτροπος παρὰ τῆ Ἱερᾶ Συνόδου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

Διαιρέσεις τῶν ἐπισκοπικῶν ἐπαρχιῶν. — Διορισμὸς τοῦ προσωπικοῦ τῶν Ἀρχιερέων εἰς ἐκάστην ἐπαρχίαν. — Κοινοποίησις περὶ ἀνεξαρτησίας τῆς ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας. — Συνεχὲς Πρωτόκολλον ὑπογραφὸν παρὰ τῶν Ἀρχιερέων.

Τούτων δὲ οὕτως ἐνεργηθέντων καὶ προσχεδιασθέντων, ἐπροκαλέσθη διάταγμα ἀπὸ 20 νοεμβρίου 1833, δι' οὗ αἱ Ἐπισκοπαὶ καθ' ὅλον τὸ Κράτος τῆς Ἑλλάδος προσδιωρίσθησαν εἰς 38, εἰς δέκα μονίμους, καὶ τὰς λοιπὰς προσωρινὰς, πρᾶγμα ἀνήκουστον εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν, ἐναντίον ὅλων εἰς τοὺς ἐκκλησιαστικὸς Κανόνας, ἐν ταύτῳ διωρίσθη καὶ τὸ προσωπικὸν τῶν ἐπισκόπων κατὰ γνωμοδότησιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου εἰς τὸν προλεχθέντα ἀριθμὸν, ὡς πρὸς δὲ τὸν διορισμὸν τοῦ προσωπικοῦ καὶ τὰς ἐπισκοπὰς τῶν ἐπισκόπων συνέβησαν ἱκανὰ παρατράγωφα ἀδικήματα, καὶ τοῦτο ἔφερε ὄχι ὀλίγην λύπην καὶ σκάνδαλον εἰς ὅλους τοὺς Ἕλληνας. Τὸ πρᾶγμα κατεστάθη σκανδαλώδες τῷ ὄντι καὶ αἱ ὑπενέργειαι εἰς τοῦτο δὲν ἦσαν μόνον ἀπλαῖς ἀλλ'

(1) Πολλοὺς ἐκ τῶν ἀρχαίων Ἀρχιερέων ὄχι μόνον δὲν ἐδύναντο νὰ θεωρῶσιν εἰς ἐπισήμους ἐπισκοπικὰς θέσεις, ἀλλὰ καὶ ἐτόλμησαν νὰ διαβάλωσιν αὐτοὺς πολυτρόπως ἐνώπιον τῆς Ἀντιβασιλείας.

ἦσαν σύνθετοι καὶ ἀπὸ διαφόρους δωροδοκίας, αἱ ὁποῖαι καὶ τοὶ χορηγηθεῖσαι μὲ τὸν πλέον μυστικὸν τρόπον (1), ὡς διεφημίσθη, ἐβεβαιώθησαν ἔπειτα ἐξ αὐτῶν τῶν ἰδίων πραγμάτων· οὕτω δὲ κατεστάθησαν ἅπαντες, οἱ μὲν μὴ ἔχοντες δικαίωμα ἐπίσκοποι εἰς λαμπρὰς ἐπισκοπὰς· οἱ δὲ κυρίως τῆς Ἑλλάδος Ἐπίσκοποι εἰς μηδαμινὰς, χωρὶς τινος διακρίσεως ἢ παρατηρήσεως προηγουμένης ἐπὶ τῶν αὐτῶν ἐπισκόπων, πότε δηλ. ἕκαστος αὐτῶν ἐπάτησε τὸ ἔδαφος τῆς Ἑλλάδος, ὅποια ἢ ποιότης τῆς διαγωγῆς αὐτῶν, καὶ ἐὰν ἔλαβον κάμμιναν ἐνοχλὴν εἰς τὰ τῆς Ἑλλάδος, ἢ ἐὰν ἐξ ἐναντίας ἔγιναν καὶ παραίτιοι φθορᾶς μᾶλλον.

Κατὰ τὸν ῥηθέντα ὅθεν αὐτὸν τρόπον ἀποπερατωθείσης τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας παρὰ τὰς θεσμοθεσίας τῆς μιᾶς, ἀγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, ἐγκαθιδρυθείσης δὲ καὶ τῆς Συνόδου, διωρίσθησαν καὶ οἱ Ἐπίσκοποι εἰς ἐκάστην ἐπισκοπὴν κατὰ τὴν γενομένην κατὰ Νομοὺς καὶ ἐπαρχίας διαίρεσιν, τῇ συνεργείᾳ, ἢ τῇ ἐνεργείᾳ καὶ τῇ ὑποκινήσει τῶν ῥηθέντων ἀτόμων (ὡς εἴρηται) διὰ τὸ ὅποιον αὐτὸ, ὁ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν τότε Γραμματεὺς δὲν ἔπρεπε τοῦλάχιστον νὰ ἐνδώσῃ ἀπ' ἀρχῆς, οὔτε ν' ἀφίσῃ διὰ ν' ἀποχωρισθῆ μὲ τὸν τρόπον αὐτὸν τὸν σκανδαλώδη ἢ ἑλληνικῆ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τῆς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλῃς τῆς μητρὸς Ἐκκλησίας, ἀλλ' ὄφειλε νὰ προμελετήσῃ μόνος του τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς Κανόνας, καὶ νὰ ἐνεργήσῃ ὡς ἐπιφορτισμένος τὴν ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἔποψιν, σύμφωνα μὲ ὅλα ὅσα ἐπὶ τοιαύταις περιπτώσεσι διακελεύεται ἢ τοῦ Χρι-

(1) Ἐὰν ἠθέλαμεν καταχωρήσῃ ἐνταῦθα διακεκριμένως ὅσας τότε διεφημίζοντο δωροδοκίας ὅτι ἐγένοντο ἐπὶ τῇ διαιρέσει τῶν ἐπισκοπῶν καὶ ἐπὶ τοῖς διορισμοῖς τῶν ἐπισκόπων, ἤθελε φανῆ πολλὰ παράδοξον, καὶ μεγίστη ἀηδία.

στοῦ Ἐκκλησίας, ὥστε ἐὰν καὶ ἐξ ἐναντίας οἱ ἐπίσκοποι ἤθελον παρεκτραπῆ τῶν Κανόνων, αὐτὸς νὰ τοῖς ἀναμνήσῃ τὰ διακελευόμενα· ἀλλ' ὄχι νὰ τοὺς παραβιάσῃ μᾶλλον διὰ νὰ ὑποπέσωσιν εἰς ὅσα παρὰ τοὺς Κανόνας ὑπέπεσαν, κηρύξαντες αὐτοὶ καθ'ἑαυτοὺς ἀνεξάρτητον τὴν τοπικὴν τῆς Ἑλλάδος ἐκκλησίαν, αὐτοὶ γεγονότες καὶ Ἐπίσκοποι, καὶ Μητροπολίται, καὶ Πατριάρχαι, καὶ τὰ πάντα· ὁ τρόπος ὅμως αὐτὸς τοῦ Γραμματέως ὑπέκρυπτεν ὅλως δι' ὅλου ἀντιβαίνοντα τινα κατὰ τῆς Ἐκκλησίας (1), διὰ ταῦτα καὶ προσεκάλει ἀνὰ τμήματα τοὺς Ἐπισκόπους, οἵτινες ὑπέγραφον τὸ Πρωτόκολλον, τὸ ὁποῖον ἐπληρώθη διὰ τῶν ὑπογραφῶν τῶν πλείστων παρεπιδήμων Ἀρχιερέων, εἰσπηδησάντων θύραθεν εἰς τὴν αὐλὴν τῶν προβάτων παρὰ Κανόνας τῆς τοῦ

(1) Ὅλαι αἱ ἐθνικαὶ Συνελεύσεις, καὶ κατ' ἔξοχὴν ἡ ἐν Τροιζῆνι τελευταῖον διώρισεν ἐπιτροπὴν νὰ ἐπεξεργασθῇ τὰ περὶ ἀνεξαρτησίας τῆς Ἐκκλησίας· ἐπὶ τούτῳ δὲ ἐδόθη ἀναφορὰ παρὰ τῶν ἐν Ἑλλάδι Κανονικῶν Ἀρχιερέων διὰ νὰ συνακουσθῇ τὸ ἔθνος μετὰ τῆς Μεγάλης ἐκκλησίας, καὶ οὕτω νὰ γίνῃ κατὰ Κανόνας ἡ ἀνεξαρτησία αὐτῆς· τὰ περὶ τούτων ὄρα τόμῳ 8 τῶν παρὰ τοῦ Α. Ζ. Μάμουκα ἐκδοθέντων σελ. 146—· προσέτι καὶ ὁ Μάουρερ, ἐπιφορτισμένος τὸν κλάδον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν, ὁμολογεῖ εἰς τὸ Γερμανιστὶ ἐκδοθὲν σύγγραμμά του, ὅτι δὲν ἦτο δίκαιον ν' ἀποχωρισθῇ ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὸν ὁποῖον ἀπεχωρίσθη τρόπον· περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἔχομεν διάφορα παραδείγματα διὰ τὸν κατὰ διαφόρους ἐποχὰς χωρισμὸν καὶ ἄλλων ἐκκλησιῶν τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας· ἀλλὰ περὶ τούτου οὐδεμία φροντίς ἐγένετο, νὰ ληφῶσιν αὐτὰ ὑπ' ὄψιν, καὶ ἐπομένως νὰ λάβωσι τὰς ἀναγκαίας γνώσεις οἱ ἐνεργήσαντες τὸν ἀποχωρισμὸν τῆς ἑλλ. Ἐκκλησίας.

Χριστοῦ Ἐκκλησίας (1) καὶ ἐξαιτησάντων αὐτῶν καθ' ἑαυτῶν ἔσεσθαι ἀνεξαρτήτους τῆς Μεγάλῃς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, παρ' ἧς ἀπεχωρίσθησαν, μετὰ τὴν ἐγκατάλειψιν τῆς ὁποίας ἕκαστος αὐτῶν ἐπεσκόπευεν ἐπίσκοπῆς, καὶ τοῦτο ἐπ' ἰδίᾳ ἰδιοτελείᾳ, ὥστε ἐὰν καί τινες τῶν ἐν τῇ ἐλευθέρᾳ Ἑλλάδι κανονικῶν Ἀρχιερέων προέτεινον λόγον τινα, ἢ παρατήρησιν ἐντὸς τῶν ἐκκλησιαστικῶν καθηκόντων, ἐπεπλήττοντο καὶ ἐφοβίζοντο, ὡς προεῖρηται, προτεινομένης εἰς αὐτοὺς τῆς λέξεως « τιμωρεῖσθε », οἵτινες τελευταῖον ἄχοντες καὶ μὴ βουλόμενοι, ὑπέγραψαν μὲν τὸ Πρωτόκολλον σιωπήσαντες προσωρινῶς, ἀλλὰ μηδέποτε συνεπιμαρτηρούσης αὐτῶν τῆς συνειδήσεως ὅτι ἐνόμωσεν ὑπέγραψαν· ἐκ τῶν ὁποίων αὐτῶν κανονικῶν Ἀρχιερέων, ὁ Ρέοντος καὶ Πραστοῦ (νῦν Κυνουρίας) Διονύσιος, ὁ Βρεσθένης (νῦν Σελλασίας) Θεοδώρητος, καὶ ὁ πρῶτον Τήνου (εἶτα Παροναξίας) ἠρνήθησαν μὲν τὸ νὰ ὑπογράψωσιν, ἀλλὰ καὶ οὗτοι ἰδόντες ὅτι αἱ τρεῖς μόναι ὑπογραφαίτων ὡς πρὸς τὰς ἄλλας ἦσαν τὸ μηδὲν, ὑπέγραψαν καὶ αὐτοὶ τελευταῖον, ὡς εἶχον ὑπογράψει καὶ οἱ λοιποί.

Τοιαῦτα ἔπραξαν οἱ προρῶθέντες κοσμικοὶ τε καὶ Κληρικοί, παραμυρφώσαντες ἐνώπιον τῆς Ἀντιβασιλείας τὴν ἀνέκαθεν κανονικὴν τάξιν τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας διὰ τῶν γνωμοδοτήσεών των ἐν τῷ ὑπογραφέντι παρ' αὐτῶν Πρωτοκόλλῳ (2)· ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ὁποίου, διευθυνηθέντος πρὸς τὴν Ἀντιβασιλείαν παρὰ τῆς ἐπὶ τούτῳ διορισθείσης τριμελοῦς ἐπιτροπῆς, ἐξεδύθη παρὰ τῆς Ἀντιβασιλείας τὸ καταστατικὸν διάταγμα, διακηρύττον τὰ περὶ τῆς ἀνεξαρ-

(1) Ὁρα Κανόνα 16'. τῆς 5' Οἰκουμενικῆς Συνόδου.

(2) Τὸ ὑπογραφέν Πρωτόκολλον παρὰ τῶν Ἀρχιερέων, τὸ ὁποῖον ἐκοινοποιήθη διὰ τῆς ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν κτλ. Γραμματείας εἶχεν ὡς ἐφεξῆς.

τησίας τῆς ἐλληνικῆς Ἐκκλησίας, καὶ προσδιορίζον τὰ καθήκοντα αὐτῆς, συγκείμενον δὲ ἀπὸ 25 ἄρθρα γεγραμμένα

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΙΣ.

Η ΕΠΙ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤ. ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣ. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ
ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ.

Κοινοποιεῖ.

« Ὅτι διὰ Βασιλικῆς διατάγματος ἀπὸ 13 τοῦ λήγοντος
» διώρισεν ἡ Κυβέρνησις ἐπιτροπὴν συγκειμένην ἀπὸ τὸν ἐπὶ
» τῶν ἐκκλησιαστ. κτλ. Γραμματεία τῆς ἐπικρατείας, καὶ
» ἀπὸ τοὺς δύο ὑπουργικοὺς Συμβούλους τῆς αὐτῆς Γραμ-
» ματείας διὰ νὰ διευθύνῃ τὰς μετὰ τῶν ἀπὸ 1 (13) ἰουλίου
» συγκληθέντων καὶ προσκληθέντων Μητροπολιτῶν, Ἀρχιε-
» πισκόπων, καὶ Ἐπισκόπων τοῦ Κράτους (*) συνδιαλέξεις.»

» Ἐπὶ τούτῳ ἐγένοντο μέχρι τοῦδε 4 συνεδριάσεις, εἰς
» τὰς ὁποίας παρευρέθησαν βαθμηδὸν 36 ἐκ τῶν ἐντὸς τοῦ
» Βασιλείου Ἀρχιερέων (ὅσοι δηλ. ἔφθασαν μέχρι τοῦδε εἰς
» Ναύπλιον, καὶ ἐγνωμοδότησαν ὁμοφώνως ὑπὲρ τῆς πολι-
» τικῆς ἀνεξαρτησίας τῆς ἐλληνικῆς Ἐκκλησίας, καὶ τῆς
» συστάσεως Συνόδου διαρκοῦς· τὰ Πρωτόκολλα τῶν συνε-
» δριάσεων τούτων, προσυπογεγραμμένα παρὰ τῆς ἐπιτροπῆς
» καταχωροῦνται ἐνταῦθα κατὰ τὴν τάξιν τῆς ἡμερομη-
» νίας, φυλαττομένης ὅμως εἰς τὰς ὑπογραφὰς τῆς σειρᾶς,
» καθ' ἣν ἔτυχον ὑπογράψαντες οἱ ἅγιοι Ἀρχιερεῖς.

« Συνεχῆς Πρωτόκολλον περὶ τῆς γνώμης τῶν ἐν Ἑλλάδι
» Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν, Ἀρχιεπισκόπων, καὶ Ἐπι-

(*) Ἐν ποίῳ λόγῳ ἡ Γραμματεία ὀνομάζει ἐνταῦθα τοὺς πάντας Ἐπισκόπους τοῦ Κράτους, ἀγνοεῖται· καθότι καὶ διάφοροι Ἐπίσκοποι εἶχαν πατήσει τὸ ἔδαφος τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὰς αὐτὰς ἐκεῖνας στιγμάς.

παρὰ τῆς Ἀντιβασιλείας, ἐκ τῶν ὁποίων πᾶς τις δύναται νὰ λάβῃ πλατυτέρας γνώσεις, ὅταν διεξέλθῃ αὐτό.

» σκόπων, ὡς πρὸς τὴν πολιτικὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς Ἐκκλη-
» σίας, καὶ τὴν σύστασιν Συνόδου διαρκοῦς.

« Σήμερον τὴν 15 ἰουλίου περὶ τὰς 10 ὥρας πρὸ τῆς με-
» σημβρίας συνήλθον οἱ κατωτέρω ὑπογεγραμμένοι Ἀρχιε-
» ρεῖς ἐπὶ παρουσίᾳ τῆς διὰ τοῦ ἀπὸ 13 τοῦ παρελθόντος
» μηνὸς Β. διατάγματος πρὸς διεύθυνσιν τῶν συνδιαλέξεων
» μετὰ τῶν συγκεκλημένων καὶ προσκεκλημένων Σεβασμιω-
» τάτων Μητροπολιτῶν, Ἀρχιεπισκόπων, καὶ Ἐπισκόπων τοῦ
» κράτους διορισθείσης ἐπιτροπῆς, συγκειμένης ἐκ τοῦ ἐπὶ
» τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς δημοσίου ἐκπαίδευσέως Γραμ-
» ματέως τῆς ἐπικρατείας Κ. Σ. Τρικούπη, καὶ τῶν ὑπουρ-
» γικῶν Συμβούλων τῆς αὐτῆς Γραμματείας Κωνσταντ. Δ.
» Σχινᾶ, καὶ Σκαρλάτου Δ. Βυζαντίου.

« Εἰς τοὺς ἐμφανισθέντας ἐκοινοποιήθη καὶ ἀνεπτύχθη
» ἀποχρώντως ὁ σκοπὸς τῆς συγκαλέσεως καὶ προσκλήσεώς
» των, πρῶτον μὲν παρὰ τοῦ Προέδρου τῆς ἐπιτροπῆς Κ. Σ.
» Τρικούπη, μετὰ ταῦτα δὲ καὶ παρὰ τῶν δύο ὑπουργικῶν
» Συμβούλων, ὅτι δηλ. ἡ Κυβέρνησις ἔχει κατὰ νοῦν νὰ βελ-
» τιώσῃ καθ' ὅλους τοὺς λόγους τὴν κατάστασιν τῆς ἑλλη-
» νικῆς Ἐκκλησίας καὶ νὰ τὴν ἀσφαλίσῃ διὰ πάντα ὅτι ἡ
» Κυβέρνησις προσπαθεῖ πρὸ πάντων νὰ ἐπαναγάγῃ τὴν ἑλ-
» λην. Ἐκκλησίαν εἰς τὴν ἀφεύκτως ἀναγκαίαν ἐξωτερικὴν
» ἀξιοπρέπειαν, τὴν ὁποίαν εἶχε κατὰ τοὺς πρὸ τῆς κατα-
» κτήσεώς της χρόνους, καὶ τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ ἐπαναλάβῃ
» αὕτη πρὸς τὸ συμφέρον τῆς ἰδίας θρησκείας, καὶ ὅτι τὰ
» κυριώτερα μέσα πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ μεγάλου τούτου σκο-
» ποῦ εἶναι τὰ δύο ταῦτα: 1) ἡ ἐπίσημος καὶ ὀριστικὴ δια-
» κήρυξις τῆς πραγματικῶς ἤδη ὑπαρχούσης ἀνεξαρτησίας
» τῆς ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ πάσης ξένης ἐξουσίας, καθ'

Μετὰ δὲ τὴν ἔκδοσιν τῆς διακηρύξεως αὐτῆς, ἡ τοῦ κα-
ταστατικοῦ διατάγματος, τοῦ ὁποίου ἀντίτυπα διευθύνθησαν

» ὅσον ἀποβλέπει τὴν ἐξωτερικὴν αὐτῆς θέσιν (φυλατταμέ-
» νης ἀπραχαράκτου τῆς δογματικῆς ἐνότητος κατὰ τὰ
» παρὰ πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ Ἀνατολικοῦ δόγματος
» ἀνέκαθεν προσβεβυόμενα). 2) ἡ σύστασις διαρκoῦς Συνόδου,
» διοριζομένης παρὰ τοῦ Βασιλέως, καὶ θεωρουμένης ὡς ὑπερ-
» τάτης ἐκκλησιαστικῆς Ἀρχῆς, κατὰ τὸ παράδειγμα τῆς
» ῥωσσικῆς ἐκκλησίας.

« Ἄν δὲ καὶ ἡ ἀπὸ 15 (27) μαρτίου πρὸς ἐξακρίβωσιν τῆς
» καταστάσεως τῆς ἑλλην. Ἐκκλησίας διορισθεῖσα ἐπιτροπὴ,
» καθὼς καὶ τὸ ὑπουργικὸν Συμβούλιον ἐνέκρινεν ἤδη τὰ ἐν-
» ταῦθα ἐκτεθέντα, ἔχει σκοπὸν μ' ὅλον τοῦτο ἡ Κυβέρνη-
» σις νὰ μὴ κάμῃ κανὲν ὀριστικὸν κίνημα περὶ τοῦ ἀντικει-
» μένου τούτου, πρὶν ἢ ζήτησιν προηγουμένως, καὶ πληροφο-
» ρηθῆ τὴν περὶ τῶν δύο τούτων προτάσεων ἀτομικὴν γνώ-
» μιν τῶν ἐντὸς τοῦ βασιλείου Σεβασμιωτάτων Ἀρχιερέων,
» ὡς προεχόντων καὶ προϊσταμένων τοῦ Κλήρου τῆς ἑλληνι-
» κῆς Ἐκκλησίας, καὶ πρὸς τοῦτο μόνον ἀποβλέπει ἡ συγκά-
» λησις καὶ πρόσκλησις τῆς Σεβασμιότητός των.

« Ταῦτα ἀκούσαντες οἱ κατωτέρω ὑπογεγραμμένοι Μη-
» τροπολῖται, Ἀρχιεπίσκοποι, καὶ Ἐπίσκοποι, ἐπέστησαν εἰς
» αὐτὰ τὸν νοῦν ἐφ' ἱκανόν (*).

» Ὁ ἐπὶ τῶν ἐκκλησίας. κτλ. Γραμμ. ἐπρόβαλεν εἰς τὴν
» ὀμήγουριν, ὅτι δὴ νὰται νὰ σκεφθῆ ἐν ἀνέσει καὶ κατ' ἰδίαν διό-
» τι ἡ γνώμη τῶν συγκροτούντων αὐτὴν ἀπαιτεῖ νὰ ᾔηται ἐν
» καθαρῷ καὶ ἀνεπηρέαστῳ συνειδότη· καὶ ἐπὶ τούτῳ ἐξῆλθον τὰ
» μέλη τῆς ἐπιτροπῆς ἀπὸ τὸ δωματίον τῶν συνδιαλέξεων (**).

» Προσκληθεῖσα μεθ' ἱκανόν ἡ ἐπιτροπὴ παρὰ τῆς ὀμηγύ-
» ρεως, ἐπανῆλθε καὶ ἔδωκε νέας περὶ τῶν προκειμένων ἀνα-

(*) Φαίνονται ἀπὸ τὰ πρακτικὰ καὶ τλ.

(**) Τὴν συνείδησιν καὶ ἄγεσιν ἅς ἐγγρίνωσιν ἄλλοι.

εἰς ἓνα ἕκαστον τῶν Ἀρχιερέων πρὸς γνῶσιν τῶν διακηρυχ-

» πτύξεις, τὰς ὁποίας ἐπροκάλεσεν ἡ ὁμηγύρις, ἧτις ἐπρόβα-
» λε καὶ αὐθις νὰ συζητήσῃ τὰς προτάσεις.

» Ἐπ' αὐτῷ ἀνεχώρησεν αὐθις ἡ ἐπιτροπὴ, καὶ ἐπανελθοῦ-
» σα μετὰ μικρὸν, ἤκουσε παρὰ τῆς ὁμηγύρεως ὅτι, ἡ ἐνδό-
» μυχος πεποιθήσις των εἶναι καθ' ὅλα σύμφωνος μὲ τὰς γε-
» νομένας προτάσεις· ἐπομένως ἐπιθυμοῦν ἐξ ὅλης καρδίας,
» πρῶτον νὰ διακηρυχθῇ παρὰ τῆς Κυβερνήσεως, ὅτι ἡ Ὀρ-
» θόδοξος Ἀνατολικὴ Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία τοῦ βασιλείου
» τῆς Ἑλλάδος, ἐν πνεύματι (*) μὴ ἀναγνωρίζουσα ἄλλην κε-
» φαλήν, εἰμὴ τὸν ἀρχηγὸν τῆς χριστιανικῆς πίστεως, τὸν Κύ-
» ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν, εἶναι αὐτοκέφαλος καὶ ἀνεξάρτητος
» ἀπὸ πάσης ἄλλης ἐξουσίας, φυλαττομένης ἀπαραχαράκτου
» τῆς δογματικῆς ἐνότητος κατὰ τὰ παρὰ πασῶν τῶν Ὀρ-
» θοδόξων Ἀνατολικῶν Ἐκκλησιῶν ἀνέκαθεν πρεσβεούμενα·
» κατὰ δὲ τὸ εἰς τὸν βασιλικὸν θρόνον ἀνήκον διοικητικὸν
» τῆς Ἐκκλησίας μέρος, μὴ ἀντιβαῖνον εἰς τοὺς ἱεροὺς κανόνας,
» γνωρίζει ἀρχηγὸν τὴν Α. Μ. τὸν Βασιλέα τῆς Ἑλλάδος.
» Δεύτερον, νὰ συστηθῇ διαρκῆς Σύνοδος συγκειμένη ἀπὸ μό-
» νους Ἀρχιερεῖς, καθισταμένη παρὰ τοῦ βασιλέως, καὶ θεω-
» ρουμένη ὡς ὑπερτάτη ἐκκλησιαστικὴ Ἀρχὴ, διευθύνουσα τὰ
» τῆς Ἐκκλησίας κατὰ τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς κανόνας.

» Τὸ πρωτόκολλον τοῦτο ἀναγνωσθὲν παρὰ τοῦ ὑπουργι-
» κοῦ Συμβούλου Κ. Σχινᾶ, καὶ ἐγκριθὲν, ὑπεγράφη ὑπὸ πάν-
» των τῶν παρευρεθέντων, καὶ διελύθη ἡ Συνεδρίασις.

Ἐν Ναυπλίῳ τὴν 15 ἰουλίου 1833.

Ὁ Κορίνθου Κύριλλος.

Ὁ Θεῶν Παῖσιος.

Ὁ Ρέοντος Διονύσιος.

Ὁ Εὐρίπου Ἰάκωβος.

(*) Ἐν τίνι δὲ πνεύματι, ἀγνοεῖται, καθότι πολλὰ τὰ πνεύματα.

θέντων καὶ κανονισθέντων, ἐγένετο καὶ ὁ διορισμὸς τοῦ
προσωπικοῦ τῶν μελῶν τῆς ἱερᾶς Συνόδου· καὶ ταῦτα

Ἐὸ Ὑδρας καὶ Αἰγίνης Γεράσιμος.

Ἐὸ Λαρίσσης Κύριλλος τοποτηρητῆς Ὠλένης.

Ἐὸ Τζίας καὶ Θερμίων Νικόδημος.

Ἐὸ Δαμαλῶν Ἰωνᾶς, καὶ τοποτηρητῆς Ναυπλίας.

Ἐὸ Ταλαντίου Νεόφυτος, καὶ τοποτηρ. Ἀθηνῶν.

Ἐὸ Ἀγγύρας Ἀγαθάγγελος.

Ἐὸ πρῶν Σηλυβρίας Μακάριος.

Ἐὸ Τριπόλεως Διονύσιος.

Ἐὸ Καρυουπόλεως Κύριλλος.

Ἐὸ Ἀρδαμερίων Ἰγνάτιος.

Ἐὸ Ἐλαίας Πχίσσιος, τοποτ. τῶν Μεσ. φρουρίων.

Ἐὸ πρῶν Μετρῶν Μελέτιος, Ἐκκλ. τοποτ. Ἄργους.

Ἐὸ Ἡλιουπόλεως Ἄνθιμος.

Ἐὸ Ρεθύμνης Ἰωαννίκιος.

Ἐὸ Εὐδοκιάδος Γρηγόριος.

Ἐὸ πρῶν Παραμυθείας Προκόπιος.

Ἐὸ πρῶν Μενδενίτζης Γρηγόριος, τοποτ. Σαλώνων.

Διὰ τὸν Ἅγιον Πρῶν Μοσχονησίου Κ. Βαρθολομαῖον,
ὁ Λαρίσσης Κύριλλος, ὡς ἔχων τὴν γνώμην αὐτοῦ.

Ἡ ἐπὶ τῶν συνδιαλέξεων ἐπιτροπή.

Σ. ΤΡΙΚΟΙΠΗΣ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Δ. ΣΧΙΝΑΣ.

ΣΚΑΡΛΑΤΟΣ Δ. ΒΥΖΑΝΤΙΟΣ.

(Συνέχεια τοῦ ἀνωτέρω Πρωτοκόλλου).

Τὴν 16 ἰουλίου περὶ τὴν 2 ὥραν Μ. Μ.

- » Εἰς τοὺς σήμερον ἐμφανισθέντας Σεβασμιωτάτους
- » Μητροπολίτας, Ἀρχιεπισκόπους, καὶ Ἐπισκόπους ἐκοινο-
- » ποιήθη παρομοίως καὶ ἀνεπτύχθη κατ' ἕκτασιν ὁ σκοπὸς
- » τῆς συγκαλέσεως καὶ προσκλήσεώς των, καὶ ἐπομένως ἀνε-
- » γνώσθη τὸ πρωτόκολλον τῆς χθεσινῆς συνεδριάσεως, μεθ'

μὲν τὰ πραχθέντα ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν τῆς Ἑλλάδος

» ὃ ἐξέφράσθησαν ὅλοι ὁμοφώνως ὅτι ἡ ἔννοια τοῦ Πρω-
» τοκόλλου εἶναι ἐντελῶς σύμφωνος μὲ τὴν ἐνδόμυχον αὐτῶν
» πεποιθήσιν, καὶ μὲ τὰς πρὸ πολλοῦ ἐκπεμπομένης ἐγκαρ-
» δίους εὐχάς των· ὅθεν καὶ συγκατατίθενται εἰς τὰ διαλαμ-
» βανόμενα, καὶ ἐπικυροῦν κατὰ πάντα τὸ εἰρημένον Πρωτό-
» κολλον, προσθέτοντες καὶ αὐτοὶ τὰς ὑπογραφάς των.»

Ἐν Ναυπλίῳ τὴν 16 ἰουλίου 1833.

Ὁ Ναυπάκτου καὶ Μεσολογγίου Πορφύριος.

Ὁ Ἀθηνῶν καὶ Λεβαδίας Ἄνθιμος·

Ὁ Γήνου Γαβριήλ.

Ὁ Ἀνδρούσης Ἰωσήφ.

Ὁ Καρύστου Νεόφυτος.

Ὁ Χαριουπόλεως Δανιήλ, τοποτ. Λακεδαιμονίας.

Ὁ Χίου Δανιήλ.

Ὁ Μυρβίνης Σωφρόνιος Τοποτ. Σύρας.

Ἡ ἐπιτροπή.

Σ. ΤΡΙΚΟΥΠΗΣ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Δ. ΣΧΙΝΑΣ.

ΣΚΑΡΛΑΤΟΣ ΒΥΖΑΝΤΙΟΣ.

(Συνέχεια τοῦ ἀνωτέρω Πρωτοκόλλου).

Τὴν 21 ἰουλίου 1833 περὶ τὰς 4 Μ. Μ.

» Σήμερον τὴν 21 ἰουλίου παρόντων τῶν ὑπαγεγραμμένων
» δύο Ἀρχιερέων καὶ τῆς ἐπιτροπῆς, ἀνεγνώσθη πρῶτον
» ἀναφορὰ πρὸς τὴν ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κτλ. Γραμμα-
» τεῖαν' παρὰ τοῦ Μητροπολίτου Ἄνδρου καὶ Σύρας Κ.
» Διονυσίου, αἰτουμένου μὲν τὴν συγγνώμην τῆς Κυβερνή-
» σεως, διότι ἐξ αἰτίας τῆς ὑγιείας του δὲν ἤμπορεῖ νὰ
» μεταβῇ εἰς Ναύπλιον, βεβαιοῦντος δὲ ὅτι εἶναι σύμφωνος
» εἰς πᾶν ὅ,τι καλὸν καὶ ἅγιον κατὰ τοὺς Ἀποστολικούς
» καὶ Συνοδικούς κανόνας ἐγκρίνη ἡ ὁμήγουρις τῶν Ἀρχιε-

πραγμάτων παρὰ τῆς Ἀντιβασιλείας, ὑπενεργηθέντα, ὡς

» ρέων, καὶ ἡ Α. Μ. ἐπικυρώσῃ εἰς δόξαν τῆς Ἀγίας τοῦ
» Χριστοῦ Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας.

» Ἐκοινοποιήθη ἐπομένως καὶ ἀνεπτύχθη εἰς τοὺς ἐμφα-
» νισθέντας Ἀγίους Ἀρχιερεῖς ὁ σκοπὸς τῆς συγκαλέσεώς
» των, καὶ ἀνεγνώσθησαν τὰ πρωτόκολλα τῶν δύο προλα-
» βουσῶν συνεδριάσεων, τῶν ὁποίων τὰ ἐνδιαλαμβανόμενα
» εὐρόντες οἱ εἰρημένοι κατὰ πάντα σύμφωνα μὲ τὴν ἐνδό-
» μυχον αὐτῶν πεποιθήσιν, καὶ μὲ τὰς πρὸ πολλοῦ ἐκπεμ-
» πομένας ἐγκαρδίους εὐχάς των, συγκατετέθησαν εἰς αὐτά,
» καὶ ἐπεκύρωσαν κατὰ πάντα, προσθέσαντες καὶ αὐτοὶ τὰς
» ὑπογραφάς των.

Ἐν Ναυπλίῳ 21 Ἰουλίου 1833.

Ὁ Βρεσθένης Θεοδώρητος (*).

Ὁ Ζαρνάτας Γαβριήλ.

Ἡ ἐπιτροπὴ

Σ. ΤΡΙΚΟΥΠΗΣ.

Κ. ΣΧΙΝΑΣ.

Σ. Δ. ΒΥΖΑΝΤΙΟΣ.

(Συνέχεια τοῦ ἀνωτέρω Πρωτοκόλλου).

Τῆ 26 Ἰουλίου, 1833 περὶ τὴν 1 ὥραν Μ. Μ.

» Εἰς τοὺς σήμερον ἐμφανισθέντας Σεβασμιωτάτους
» Μητροπολίτας ἐκοινοποιήθη παρομοίως καὶ ἀνεπτύχθη
» κατ' ἔκτασιν ὁ σκοπὸς τῆς συγκαλέσεως καὶ προσκλήσεώς
» των, καὶ ἐπομένως ἀνεγνώσθησαν τὰ Πρωτόκολλα τῶν
» προλαβουσῶν συνεδριάσεων, μεθ' ὃ ἐξεφράσθησαν ὅλοι
» ὁμοφώνως, ὅτι ἡ ἔννοια τῶν Πρωτοκόλλων εἶναι ἐντελῶς
» σύμφωνος μὲ τὴν ἐνδόμυχον αὐτῶν πεποιθήσιν, καὶ μὲ τὰς
» πρὸ πολλοῦ ἐκπεμπομένας ἐγκαρδίους εὐχάς των· ὅθεν καὶ
» συγκατατίθενται εἰς τὰ διαλαμβανόμενα, καὶ ἐπικυροῦν

(*) Ἡ ἀλήθεια καθαρίζεται εἰς τὴν σελ. 140 καὶ 141.

εἴρηται, καὶ παραμορφωθέντα παρὰ τῶν διαληφθέντων ὑπο-

» κατὰ πάντα τὰ εἰρημένα Πρωτόκολλα, προσθέντοντες καὶ
» αὐτοὶ τὰς ὑπογραφάς των » (*).

Ἐν Ναυπλίῳ τὴν 26 ἰουλίου 1833.

Ὁ Σίφνου Καλλίνικος.

Ὁ πρῶν Βιζύης Ἰωάσαφ.

Ὁ πρῶν Μπελιγραδίου Ἄνθιμος.

Ἡ ἐπιτροπή.

Σ. ΤΡΙΚΟΥΠΗΣ.

Κ. Δ. ΣΧΙΝΑΣ.

Σ. Δ. ΒΥΖΑΝΤΙΟΣ.

(*) εἰς ἐκάστην διακοπὴν τῶν τριῶν τούτων συνεδριάσεων φαίνεται ὁ ὑποκεκρυμμένος σκοπὸς, καὶ ὅταν μᾶλλον παρατηρήσῃ τις τὰ ὀνόματα τῶν ἐν τῇ Ἑλλάδι παρεπιδήμων ἐπισκόπων, ἐὰν ποτὲ ἐφάνη τοιαύτη παράβασις, ἢ ἐὰν ποτε συνέβη εἰς κἀνὸν ἄλλο κράτος ἐν τοιοῦτον, εἴτε πολιτικῶς, εἴτε ἐκκλησιαστικῶς, ὥστε νὰ παραδέχωνται ὑποκείμενα εἰσερχόμενα ἐκτὸς τοῦ κράτους ἐκείνου, καὶ νὰ ἐπικυρῶσι τὰ ἐντὸς ἄλλου κράτους νεοπεποιημένα, κτλ. κτλ.

Ἐκ τῶν ὑπογραψάντων δὲ εἰς τὴν Α. συνεδρίᾳσιν παρεπίδημοι ἐπίσκοποι ἦσαν, ὁ Ἀγγύρας Ἀγαθάγγελος, ὁ Σηλυβρίας Μακάριος, ὁ Εὐρίπου Ἰάκωβος, ὁ Λαρίσσης Κύριλλος ὁ ποτὲ Τριπόλεως Διονύσιος, ὁ Ἀρδαμερίων Ἰγνάτιος, ὁ Ἐλαίας Παΐσιος, ὁ Ἡλιουπόλεως Ἄνθιμος, ὁ Ρεθύμνης Ἰωαννίκιος, ὁ Εὐδοκιάδος Γρηγόριος, ὁ παραμυθείας Προκόπιος, ὁ Μοσχοιησίων Βαρθολομαῖος· εἰς τὴν Β'. συνεδρίᾳσιν, ὁ ὀνομασθεὶς Ἀθηνῶν καὶ Λεβαδίας Ἄνθιμος, ὁ Χίου Δανιήλ, ὁ Μετρῶν Μελέτιος, καὶ ὁ Μυρρίνης Σωφρόνιος· εἰς δὲ τὴν δ', ὁ Βιζύης Ἰωάσαφ, καὶ ὁ πρῶν Μπελιγραδίου Ἄνθιμος· ὅλοι 19.

Οὗτοι ἦσαν οἱ μὴ κατέχοντες κανονικὰς ἐπαρχίας ἐντὸς

κειμένων, ἅτινα καὶ ἀπεφασίσθησαν διὰ διαταγμάτων ἐκδοθέντων ἐν ὀνόματι τοῦ βασιλέως (1) ἀφῆλικος ἔτι ὄντος· ἀλλ' ἐπὶ πᾶσι τούτοις οἱ ἀρχαῖοι ἐπίσκοποι καὶ ὁ λοιπὸς κλήρος τῆς Ἑλλάδος ἀφωσίωσαν τὰς ἐλπίδας των εἰς τὴν θεῖαν πρόνοιαν, καὶ ὅτι μετὰ τὴν εἰς τὸν θρόνον αἴσιον ἀνά-
 θασίντου ὁ βασιλεὺς θέλει λάβει τὴν περὶ τούτων ἀπαιτου-
 μένην πρόνοιαν, καὶ νὰ διωρθώσῃ τὰς προκυψάσας παρα-
 νομίας καὶ παρεκτροπὰς· ἔχομεν δεῖγμα τῆς βασιλικῆς προ-
 νοίας τὸ παρὰ τῆς Α. Μ. ἐκδοθὲν διάταγμα (τὸ 1836)
 πρὸς τὴν ἱεράν Σύνοδον, ἀφορῶν τὴν τροπολογίαν τοῦ Γ'.
 ἄρθρου τοῦ καταστατικοῦ διατάγματος τῆς Συνόδου, διὰ
 τὴν μεταμόρφωσιν τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων, τῶν
 ἐπισκοπῶν, καὶ τῶν ἡδίκημένων προσώπων τῆς α' καὶ τῆς
 β'. τάξεως τῶν ἐκ τοῦ κλήρου, οἵτινες ἐπτώχευσαν χά-

τῆς σημερινῆς Ἑλλάδος, ἐκτὸς τοῦ Εὐρίπου (νῦν Φθιώτιδος)
 καὶ περὶ τούτων εἶναι ὁ λόγος, ἐὰν ἦτον νόμιμον τὸ νὰ συμ-
 μεθέξωσι καὶ νὰ προσυπογράψωσι εἰς τὴν ἀνεξαρτησίαν
 τῆς ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας· ἐὰν εἰς τὴν ἐποχὴν ἐκεῖνην, ὅτε
 οἱ Ἀρχιερεῖς ὑπέγραφον τὸ Πρωτόκολλον, ἤθελε τοὺς ἐρωτή-
 σητις, ὁποίας βάσεις εἶχον ἐπὶ τῶν ὁποίων ἔθετον τὰς
 ὑπογραφάς των; ἀγνοεῖται βέβαια ἢ ἀπολογία τὴν ὁποίαν
 ἤθελον δώσει.

(1) Ὅσοι καὶ ὁποῖοι ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τῆς Ἀντιβασιλείας
 ἐκ τῶν παρεπιδήμων εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐπισκόπων, καὶ τινων
 κοσμικῶν ἐστάθησαν παραμορφωταὶ τῶν τῆς Ἐκκλησίας καὶ
 τοῦ κλήρου πραγμάτων, εἶναι ἀπορίας ἄξιον, ὅτι τὰ αὐτὰ
 καὶ ἔτι πλείονα προσπαθοῦν διὰ πλαγίων μέσων καὶ μέχρι
 τῆς σήμερον νὰ ἐπισφραγίσωσι καὶ νὰ ἐμφυτεύσωσι εἰς τὴν
 ἀγαθὴν ψυχὴν τοῦ βασιλέως τῆς Ἑλλάδος· ὥστε ἐκ τῶν
 ὄσων ἐνήργησαν καὶ ἐνεργοῦσιν ἐναντίων, ἔθεσαν τὸν βασι-
 λέα εἰς μέγαν δισταγμὸν ὡς πρὸς τὴν ἀλήθειαν.

ριν τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς Πατρίδος, καὶ μέχρι σήμερον λιμώττουσι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

Καταδιωγρὸς καὶ φυλάκισις τινων ὀπλαρχηγῶν καὶ τινων πολιτικῶν ἐπὶ λόγῳ ἀντιπολιτεύσεως. — Δίκη καὶ εἰς θάνατον καταδίκη τοῦ Θ. Κολοκοτρῶνη καὶ Δ. Πλαπούτα. — Μεταβολὴ τῆς κεφαλικῆς ποινῆς αὐτῶν εἰς κάθειρξιν. — Ἀπελευθέρωσις τῶν συμφυλακισθέντων ὀπλαρχηγῶν, καὶ τινων πολιτικῶν.

Ἡ δὲ Ἀντιβασιλεία ὀδηγουμένη ἀπὸ τινας, ἔσπευσε νὰ θέσῃ εἰς ἐνέργειαν καὶ καταδιωγμούς· ὅθεν παρὰ πᾶσαν ἐλπίδα, ἐν μέσῃ ἡσυχίᾳ διακειμένων τῶν πραγμάτων, (τὴν 5 ἡβρίου 1833, ἐποχὴν, καθ' ἣν τότε πρῶτον εἶχεν ἐξέλθῃ ὁ βασιλεὺς διὰ νὰ περιοδεύσῃ εἰς τὴν Πελοπόννησον) πρὸς τὸ μεσονύκτιον τῆς ἐπιούσης ἡμέρας ἱκανὴ φρουρὰ χωροφυλάκων περιεσοίχισε τὴν ἔξω τῆς πόλεως τοῦ Ναυπλίου ἐν τῷ περιβολίῳ τοῦ Κιουλλοῦ τεπεῖ, οἰκίαν τοῦ Θ. Κολοκοτρῶνη εἰς τὴν ὁποίαν διέμενον, ἐπὶ προφάσει ὅτι τάχα εὐρίσκοντο ἐντὸς τῆς οἰκίας αὐτῆς ὀπλοφόροι, καὶ ὅτι ἦσαν ἐναποτεθειμένα ἐν αὐτῇ καὶ ἄλλα ὄπλα διὰ νὰ ἐφοπλισθῶσι καὶ ἄλλοι, ἀλλ' εἰς τὴν οἰκίαν αὐτὴν οὔτε ὀπλοφοροῦντες ἦσαν, οὔτε ὄπλα εὐρίσκοντο ἄλλα παρὰ τὰ ἴδια τοῦ Θ. Κολοκοτρῶνη, συγκείμενα ἐξ ἑνὸς σπαθίου, ἑνὸς τουφεκίου καὶ ἑνὸς πιστολίου· μετὰ τὴν περιστοίχισιν τῆς οἰκίας κρούσαντες οἱ χωροφύλακες τὴν θύραν, καὶ εἰσελθόντες εὗρον ἐλευθέραν τὴν οἰκίαν ἀφ' ὅσα οἱ κακόβουλοι διεφήμεσαν· τὴν αὐτὴν δὲ στιγμὴν προσεκάλεσαν τὸν Θ. Κολοκοτρῶνη διὰ νὰ ὑποβληθῇ ὑπὸ κράτησιν, ὅστις ἐγερθεὶς πάραυτα, ἀνεβιβάσθη εἰς τὸν Ἰτζκαλε τοῦ Ναυπλίου, ἀφ' οὗ πρῶτον ἐσύναξαν οἱ χωροφύλακες ὅλα τὰ ἔγγραφα του, καὶ ἐσφράγισαν αὐτὰ ἐνώπιόν του.

Καθ' ἣν δ' ὥραν ἐπράττοντο ταῦτα εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Θ. Κολοκοτρῶνη, τὴν αὐτὴν στιγμὴν τῆς νυκτὸς ἐκείνης ἄλλοι

χωροφύλακες ἀπήλθον καὶ εἰς τὴν ἐν τῷ Ναυπλίῳ οἰκίαν τοῦ Δ. Πλαποῦτα, καὶ ἔπραξαν τὰ αὐτὰ, ἀναβιβάσαντες καὶ αὐτὸν πρὸς τὸ ἑσπέρας τῆς ἡμέρας ἐκείνης εἰς τὸν Ἴτζκαλε ὑπὸ κράτησιν, θέντες ἕκαστον αὐτῶν εἰς χωριστὸν θάλαμον, χωρὶς νὰ ᾔηται δυνατὸν ὄχι μόνον νὰ ἐνταμῶνῳσιν ἀλλήλους οἱ δύο οὔτοι, ἀλλ' οὐδὲ νὰ παρουσιάζεται εἰς αὐτοὺς κανεὶς τῶν ὑπηρετῶντων, οὔτε νὰ πλησιάζῃ· (τὰ ὁποῖα ταῦτα ἐγένοντο ἀπαραλλάκτως καὶ εἰς ἅπαντας τοὺς μετ' ὀλίγας ἡμέρας φυλακισθέντας ἄλλους), εἰς τοὺς ὁποίους δὲν ἦτο συγκεχωρημένον νὰ βλέπωσι κανένα ἄλλον εἰμὴ τὸν δεσμοφύλακα μόνον ἕκαστος κατ' ἰδίαν, καὶ τοῦτον πάλιν ὅταν αὐτὸς ἤνοιγεν ἐκάστου τὴν θύραν, αἵτινες ἦσαν ἅπασαι κλειδωμέναι ἀσφαλῶς καὶ μὲ ἀπαραδειγματίστον περιορισμὸν, φρουρούσης μιᾶς ἐλοκλήρου δεκαρχίας τὸ ὄλον τοῦ δωματίου, τὰ παράθυρα τῶν θαλάμων τοῦ ὁποίου ἦσαν περιφραγμένα μὲ σίδηρα, αἱ δὲ θύραι μὲ διπλᾶς σανίδας, καὶ τοῦτο διὰ νὰ φέρωσι τρόπον καὶ ἔκπληξιν εἰς τοὺς λοιποὺς, ὅτι τὰ πράγματα ἦσαν τόσον μεγάλα· αὐταὶ δὲ ὅλαι αἱ περὶ τὰς φυλακὰς ἀσφάλειαι, καὶ τὰ τούτοις ὅμοια κατὰ συνέχειαν πραττόμενα ἐνεργοῦντο ἀπὸ τὸν εἰσαγγελέα Ἐδουάρδον Μάσσωνα (τὸν φιλέλληνα καὶ Εὐαγγελικόν) καὶ ἀπὸ ἄλλους τινάς, οἵτινες συνενήργουν τὰ κατὰ τῶν φυλακισθέντων αὐτῶν καὶ τῶν λοιπῶν συμφυλακισθέντων Πελοποννησίων καὶ Στερεοελλαδιτῶν.

Μετὰ δὲ τὴν εἰς τὸν Ἴτζκαλε κράτησιν τῶν Θ. Κολοκοτρῶνη καὶ Δ. Πλαποῦτα, ἐστῆλθον χωροφύλακαὶ καὶ εἰς τὴν Στερεὴν Ἑλλάδα, ὅθεν μετήγαγον τοὺς ὄπλαρχηγούς, τὸν Κῆτζον Τζαβέλαν, τὸν Βάγγραν, (ὁ Θ. Γρίβας ἦτον προφυλακισμένος εἰς τὸν Ἴτζκαλε 4 ἢ 5 ἡμέρας πρὸ τοῦ Θ. Κολοκοτρῶνη, καὶ Δ. Πλαποῦτα) τὸν Ι. Μαμούρη, τὸν Γκριεζιώτην, τὸν Δουπιώτην, τὸν Ρούκην, τὸν Ἀποστολάραν, τὸν Τζάμην Καρατάσου, καὶ τὸν Σπύρον Μήλιον· οὔτοι δὲ

πάντες ἦταν Στερεοσλλαδίται· ἀπὸ δὲ τούς Πελοποννησίους, μετὰ τὸν Θ. Κολοκοτρώνην καὶ Δ. Πλαπούταν, ἐφυλακίσθησαν ὁ Κωνσταντῖνος Π. Κυριακός, ὁ Ν. Μπούκουρας, ὁ Κωνσταντῖνος Πελοπίδας, ὁ Δ. Ταγκόπουλος, ὁ Γ. Ἀθανασιάδης, ὁ Δ. Χοϊδὰς, ὁ Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης, ὁ Πρωτοσύγγελλος Α. Φραντζῆς, ὁ Κωνσταντῖνος Δημητρακόπουλος, ὁ Ι. Θ. Κολοκοτρώνης (Γενναῖος)· οὗτοι δὲ πάντες ἐβλήθησαν εἰς φυλακὰς μετὰ τὸν ῥηθέντα περιορισμόν· ἐν μέρος δὲ αὐτῶν, ὡς ὁ Ἀποστολάρας, ἐτελεύτησαν ἐν τῇ φυλακῇ, ἔγκαταλιπόντες ὄρφανὰς ὀλοκλήρους οἰκογενεῖας μετὰ τὴν μεγάλητέραν ἀπελπισίαν.

Δὲν εἶναι δὲ τόσον ἄξια κατηγορίας τὰ μέλη τῆς Ἀντιβασιλείας καθ' ὅλα τὰ διατρέξαντα τότε ἐναντία, καθότι ἔχομεν μυρία παραδείγματα, ὅτι ὁσάκις διωρίσθησαν Ἀντιβασιλεῖαι διὰ τὰ ἐπιτροπεύουσαν ἀφήλικας βασιλεῖς, τοιαῦτα καὶ χείρονα τούτων ἔπραξαν, ὡς ἄνθρωποι προσωρινοὶ καὶ ἀποβλέποντες μᾶλλον εἰς τὸ ἴδιον συμφέρον, ὅσον εἶναι ἀξιοκατηγόρητοι ὅσοι παρεμόρφωσαν ἄλλως πῶς τὰ πράγματα τῶν Ἑλλήνων ἐνώπιον τῆς Ἀντιβασιλείας.

Ἀφ' οὗ δὲ ἔγινεν ἡ στάσις τοῦ νὰ μετακομίζωσι διὰ φυλάκισιν τοὺς (λεγομένους) ὑπόπτους ἀντιπολιτεύσεως, ἢ συνωμοσίας, καὶ ἔκτοτε ἀπηλλάγησαν ἀπὸ τὸν φυλακισμόν αὐτὸν καὶ διάφοροι ἄλλοι, εἰς τῶν ὁποίων ἦτον καὶ ὁ Βρεσθένης (Σελλασίας) Θεοδώρητος (οἵτινες μόνοι αἶδασι πῶς ἐξηγόρασαν τὴν μὴ φυλάκισίν των), τότε ὁ βασιλ. ἐπίτροπος, ὡς εἰσαγγελεὺς, μετὰ παρέλευσιν τριῶν μηνῶν τοῦ φυλακισμοῦ ἐπεχείρησε νὰ κάμῃ τὰς ἀνακρίσεις εἰς τοὺς φυλακισθέντας· κατὰ πρῶτον δὲ ὑπῆγεν εἰς τὸν γέροντα Θ. Κολοκοτρώνην (1), καὶ παρουσιασθεῖς ἐνώπιόν του διὰ τὰ κάμῃ

(1) Τὸ ν' ἀπέλθῃ ὁ Κ. Μάσσων πρῶτον εἰς τὸν Θ. Κολοκοτρώνην προῆλθεν ἴσως ἐκ τοῦ, ὅτι ὁ Θ. Κολοκοτρώνης

τὰς ἀνακρίσεις, ἤρχησε μὲ ὀγκώδεις λέξεις νὰ τῷ λέγει·
 « τρομερὰ πράγματα ἐπαρρησιάσθησαν, Γέροντα, τὰ ὅποια
 » ἡ Κυβέρνησις ἀνεκάλυψεν ». Ὁ δὲ Θ. Κολοκοτρώνης τῷ εἶπε·
 » δύναμαι νὰ τὰ μάθω καὶ ἐγὼ αὐτὰ τὰ τρομερὰ, τὰ ὅποια
 » ἡ Κυβέρνησις ἀνεκάλυψε ; « ναί, τῷ ἀπεκρίθη ὁ Μάσσων·
 » ἀλλ' ἐπιθυμῶ νὰ μὴ τὰ ἀρνηθῆς, καὶ σπῦ ὑπόσχομαι τιμί-
 » ως, ὅταν ὁμολογήσης τὴν ἀλήθειαν, ὅχι μόνον θέλει σὲ συγ-
 » χωρήσει ἡ Κυβέρνησις, ἀλλὰ θέλει σὲ στεφανώσει μ' ὅσα
 » ἀγαθὰ δὲν φαντάζεσαι· φθάνει μόνον νὰ ὁμολογήσης τὴν
 » ἀλήθειαν, καὶ νὰ ὑποσχεθῆς τὴν ἀποχὴν τῶν τοιούτων, καὶ
 » ἡ Κυβέρνησις θέλει σὲ ἐναγκαλισθῆ, καὶ σὲ τιμήσει
 » μὲ πολλὴν λαμπρότητα· « (1) ὁ δὲ Θ. Κολοκοτρώνης τῷ
 εἶπεν· » ἄφησαι τὰς ὑποσχέσεις, καὶ πέμε τὰ φρικτὰ καὶ
 τρομερὰ νὰ τὰ μάθω· » ὁ δὲ Μάσσων μὲ ἀπαραδειγματίσων
 ὑποκρισίαν φόβου καὶ τρόμου ἀπεκρίθη· » ἀποστασίαν ἐτοι-
 » μάσατε ἐναντίον τῆς Κυβερνήσεως, καὶ ὅχι μόνον ἔχετε
 » τοὺς Ἕλληνας ἐτοιμοὺς εἰς τὴν ἀποστασίαν, ἀλλὰ ἐκάμετε
 » καὶ ἀναφορὰν εἰς τὸν βασιλέα τῆς Ῥωσσίας, καὶ ἐπικαλεῖσθε
 » τὴν βοήθειάν του· ζητεῖτε νὰ διώξετε τὴν Ἀντιβασιλείαν, ἢ

ἦτον εἰς ἐξ ἐκείνων οἵτινες ἠφάνισαν τὴν πατρίδα μὲ τὴν
 ἀπελευθέρωσίν της ἀπὸ τὰς ὀθωμανικὰς χεῖρας· εἶχε δὲ δί-
 καιον ὁ Μάσσων νὰ ὑποβλέπη μὲ τοιοῦτον ὄμμα τὸν Θ. Κο-
 λοκοτρώνην, καθότι ὡς αὐτόχθων Ἄγγλος ὢν, κατεταράτ-
 τετο ἴσως διὰ τὸν παρὰ τῶν Ἑλλήνων γεγονότα εἰς τοὺς
 ὀθωμανοὺς καταδιωγμὸν, ὥστε καὶ καιροφυλακτήσας διὰ νὰ
 ἐκδικηθῆ, ἐπέτυχε τῆς ἐποχῆς, κρατῶν καὶ τὸ Εὐαγγέλιον
 εἰς τὰς χεῖρας.

(1) Λαμπρότητα ἐνταῦθα καὶ στεφάνους ἐννοοῦσεν ὁ Κ.
 Μάσσων τὴν προπαρασκευὴν τῆς λαιμητόμου (Γχιλοτίνας)
 ὑπὸ τὴν ὁποίαν ἤλπιζε νὰ θέσῃ τὸν Θ. Κολοκοτρώνην, καὶ
 ἄλλους.

» νὰ βαστάξετε ἐν μέλος ἀπὸ αὐτήν. Εἶναι πολλὰ καὶ ἄλ-
 » λα ἀκόμη· καὶ ὅταν ἰδῶ τί θέλεις ἀπολογηθῆ εἰς ταῦτα,
 » τότε σὲ λέγω καὶ τὰ λοιπὰ· θέλω σὲ ὀδηγήσει καὶ τὸν τρό-
 » πον τῆς διορθώσεως· « ὁ δὲ γέρον Κολοκοτρώνης ἀκούων
 » ταῦτα ἀπὸ τὸν Μάσσωνα, ἐχαμογέλα, τελειωθείσης δὲ τῆς
 » ὀμιλίας τοῦ Μάσσωνος, τῷ ἀπήντησε· » Κύριε Μάσσων, γνω-
 » ρίζεις τὸν μῦθον τῆς προβατίνας καὶ τοῦ λύκου (1), ὅπου
 » ἡ προβατίνα ἦτον ὑποκάτω τοῦ νεροῦ, καὶ ὁ λύκος ἄνωθεν,
 » καὶ ἐπειδὴ ὁ λύκος ἐζήτηε νὰ δικαιολογηθῆ διὰ νὰ φάγη
 » τὴν προβατίνα, τὴν ἔλεγε, « μὴ μοῦ θολώνης τὸ νερό; » τέ-
 » τοια κολοκύθια μὲ τὴ ρίγανη εἶναι καὶ αὐτὰ ὅπου μὲ λέγεις·
 » ἡμᾶς μᾶς ἐφαίνετο ἡ ἡμέρα χρόνος, καὶ ἡ ὥρα μῆνας, ἕως
 » νὰ ἰδῶμεν τὸν βασιλέα μας νὰ πατήσῃ τὸ ἔδαφος τῆς πα-
 » τρίδος μας, καθὼς καὶ τὴν Ἀντιβασιλείαν, διότι καὶ ἀπο-
 » στάσαμεν, καὶ ἐπτωχύναμεν, καὶ ἠφανίσθημεν δέκα χρό-
 » νια κατὰ σειράν· εἶπαμεν ἄχ, καὶ βᾶχ, πότε νὰ ἰδῶμεν
 » νὰ φθάσῃ ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ Ἀντιβασιλεία, καὶ αὐτὰ τὰ
 » κολοκύθια μὲ τὴ ρίγανη (2) φύλαξαί τα νὰ τὰ εἰπῆς εἰς
 » ἄλλον, καὶ ὄχι εἰς τὸν Κολοκοτρώνην· ὅλα ἀξιώθηκα νὰ
 » τὰ ἰδῶ εἰς τὴν Πιπτιδα, ἀλλ' ὁ βασιλεὺς ἔλλειπεν· ἦλθε,
 » τὸν εἶδα, ἀποθνήσκω εὐχαριστημένος, καὶ σύρε εἰς τὸ
 » καλὸν μὲ τὰ ψεύματά σου· « ὁ δὲ Μάσσων ἐπανέλαβεν·
 » ἐπιάσθησαν καὶ τὰ ἔγγραφά σας· (3) καὶ ὁ Κολοκοτρώνης

(1) Ὁ Θ. Κολοκοτρώνης τοιαύτην ἔχει συνήθειαν ὥστε εἰς κάθε ὑπόθεσιν ὀμιλίας φέρει καὶ ὡς παράδειγμα ἀπὸ κανέναν μῦθον.

(2) Τὴν φράσιν αὐτήν, « κολοκύθια μὲ τὴ ρίγανη, » συνήθως τὴν λέγει ὁ Κολοκοτρώνης, ὡς ἂν νὰ λέγῃ, « τοὺς ἀνυπάρκτους ἀηδεῖς λόγους. »

(3) Ἐγγραφον ἐνοεῖ ὁ Κ. Μάσσων τὸ ἔμπροσθεν καταχωρούμενον γράμμα τοῦ Ἐξ. Κ. Νεσελρόδ, καθότι ἄλλα δὲν εὗρέθησαν μήτε ἦτον.

πάλιν τῷ εἶπεν· ὅποιος τὰ ἔγραψεν, ἅς δώσῃ λόγον, καὶ
 » ἐμένα ὀλίγον μὲ μέλλει·» οὕτω μὲν ὁ Μάσσων ἀνεχώρησε.

Τὴν δ' ἐπιούσαν ὁ Μάσσων ἀπῆλθεν εἰς τὸν Δ. Πλα-
 ποῦταν, εἰς τὸν ὁποῖον ὠμίλησε τὰ αὐτὰ, ἤκουσε δὲ ὅσα
 τῷ εἶπεν ὁ Θ. Κολοκοτρώνης εἰς ἀπάντησιν καὶ παρὰ τοῦ
 Δ. Πλαποῦτα, ἀλλὰ μὲ ἄλλας λέξεις· μετὰ δὲ τὸν Πλα-
 ποῦταν ὑπῆγε καὶ εἰς ὄλους τοὺς ἄλλους ὅσοι ἦσαν φυλα-
 κισμένοι εἰς τὸν Ἰτζκαλὲ, εἰς τοὺς ὁποίους ὀμιλήσας τὰ
 αὐτὰ, ἔλαβε τὰς αὐτὰς παρὰ πάντων ἀπαντήσεις μὲ ἄλ-
 λους μὲν λόγους, τοῦ αὐτοῦ ὁμῶς πνεύματος, καθότι ἀπαντες
 ἦσαν ἀθῶοι. Ἀλλ' ὁ Μάσσων ἔκαμνε τὰς ἀνακρίσεις του μὲ
 πολὺ ἀργὸν βᾶδισμα, καθότι εἶχεν ἀποστείλει πανταχοῦ
 ψευδαποστόλους διὰ νὰ τορνεύσωσι ψευδομάρτυρας, καὶ
 ἀργοβάδιζεν, ὥστε νὰ λάβωσιν οἱ ψευδαπόστολοι ὅσας
 ἐπερίμενε ψευδεπιπλάστους κατηγορίας· ὅταν δὲ ἐτελείωσε
 τὰς ἀνακρίσεις του εἰς τὸν Ἰτζκαλὲ, ἀπῆλθε καὶ εἰς τὴν
 πόλιν Ναυπλίου εἰς μίαν οἰκίαν, ὅπου ἦσαν ὀκτὼ φυλα-
 κισμένοι· μόνον δ' ἐξ αὐτῶν τὸν Πρωτοσύγγελον Φραντζῆν
 ἄφησε μέχρι τέλους χωρὶς ἀνακρίσεως, καθότι δὲν εἶχε,
 τί νὰ προτείνῃ. Κατὰ δὲ τὸν φεβρουάριον ἀπῆλθεν εἰς τὸ
 ἐπιθαλάσσιον φρούριον τοῦ Ναυπλίου (Βούρτζι), καθ' ὃν
 καιρὸν μετήγαγον ἐκ Τριφυλλίας τοὺς δύο αὐταδέλφους
 Ἀναγνώστην καὶ Ἀδὰμ Παπ. Τζοραίους, εἰς ἀπαντας δὲ
 αὐτοὺς ὠμίλει τὰ αὐτὰ, ἐπὶ τῶν αὐτῶν περιστρεφόμενος,
 ἐλάμβανε δὲ τὰς αὐτὰς, ὡς εἴρητε παρὰ πάντων ἀθῶας
 ἀπαντήσεις, ὡς ἀθῶων ὄντων. Μεταξὺ δὲ τούτων πάντων
 ὁ Μάσσων ὑπεσχέθη εἰς τὸν ἐκ Καλαμῶν Κωνσταντῖνον
 Κυριακὸν (ἓνα τῶν φυλακισθέντων) νὰ τὸν ἐλευθερώσῃ ὡς
 ἀθώοτερον τάχα τῶν ἄλλων, ὅστις ἀφ' οὗ εἶδεν ὅτι τῷ ὑπεσ-
 χέθη ψεύδη, καὶ ἐπειδὴ δὲν ἐφαίνετο τὸ μηδὲν περὶ δίκης,
 ἔγραψε καὶ ἔστειλεν ἐπιστολὴν διὰ στίγων πρὸς τὸν Μάσ-
 σωνα· μὴ λαβὼν δὲ κάμμίαν παρ' αὐτοῦ ἀπάντησιν, ἐπα-

νέλαβε καὶ τῷ ἀπέστειλεν ἄλλην μίαν ὁμοίαν διὰ στίχων.

Ἀφ' οὗ δὲ συνῆλθεν εἰς τὸ Ναύπλιον ἐν μέρος ἀρκετῶν ψευδομαρτύρων, τότε προετοιμάσθη καὶ ὁ Μάσσων καὶ οἱ λοιποὶ· καὶ περὶ τὸν Μάρτιον τοῦ 1834 εἰς ἓν ὑπουργικὸν συμβούλιον, παρούσης καὶ τῆς Ἀντιβασιλείας, ἐπροτάθη τὸ νὰ συστηθῇ στρατιωτικὸν Δικαστήριον διὰ νὰ προχωρήσῃ εἰς τὴν δίκην τοῦ Θ. Κολοκοτρώνη καὶ Δ. Πλαπούτα, διὰ νὰ τοὺς πέμψῃ εἰς τὸν ἄδην μίαν ὥραν προτιήτερα. Ἄλλ' ὁ Α. Μαυροκορδάτος μὲ πολλὴν καρτερίαν ἀντέτεινε εἰς τὸ σχέδιον τῆς συστάσεως τοῦ στρατιωτικοῦ αὐτοῦ Δικαστηρίου, προτείνας ὅτι, ἐπειδὴ τὸ στρατιωτικὸν τῆς Ἑλλάδος κατηργήθη μετὰ τὴν ἄφιξιν τοῦ βασιλέως, οἱ δὲ ἐν τῇ φυλακῇ ὄντες νομίζονται καὶ εἶναι ἀπλοῖ πολῖται, διὰ τοῦτο ἀναγκαίως ἔπεται νὰ δικασθῶσιν ἀπὸ πολιτικόν, καὶ ὄχι ἀπὸ στρατιωτικὸν Δικαστήριον, καθότι ἄλλως ὁ ἔξω κόσμος θέλει καταδικάσει αἰωνίως τὴν ἀδικίαν αὐτήν· ἡ πρότασις αὐτὴ τοῦ ὑπουργοῦ Α. Μαυροκορδάτου παρεδέχθη ὡς εἰλικρινῆς καὶ ἀθῶα· ὅθεν καὶ μετὰ τὸ ἅγιον Πάσχα ἐγένετο ἡ ἐναρξίς τῆς δίκης εἰς τὸ Πολιτικὸν δικαστήριον, προεδρευόμενον ἀπὸ τὸν Α. Πολυζωΐδην, συγκείμενον δὲ ἀπὸ μέλη, τὸν Δ. Σουτζόν, τὸν Βούλγαρην, τὸν Φωκᾶν, καὶ τὸν Γ. Τερτζέτην, συνηγορούντων δὲ τοῦ Χ. Κλονάρη, καὶ Βαλσαμάκη.

Μεσοῦντος δὲ τοῦ ἀπριλίου ἐνήρξατο ἡ δίκη, ἀφ' οὗ πρῶτον ὁ Μάσσων καὶ ἡ συμμορία προητοίμασαν τὰ περίπου τῶν 50 ψευδομαρτύρων πεφυρωμένα βέλη, ἦλθον δὲ καὶ ὑπὲρ τοὺς 280 αὐτόκλητοι μάρτυρες διὰ νὰ μαρτυρήσωσιν ὑπὲρ τῆς ἀληθείας· ὅλη δὲ ἡ βᾶσις τῆς κατηγορίας, μ' ὅλον ὅτι εἶχε τὴν περιστροφὴν τῆς ὅτι ἦτον ἐναντία τῶν καθεστώτων, μ' ὅλα ταῦτα ἐψευδομαρτυρήθη εἰς τὸ Δικαστήριον παρὰ τοῦ Π. Οἰκονομοπούλου, τοῦ Χρήστου Νικολάου, τοῦ Γαρδελίνου, κτλ. ὅτι ὁ Θ. Κολοκοτρώνης συνεννοήθη μετὰ τῆς Ῥωσ-

σικῆς αὐλῆς, καὶ ὅτι ἐνήργησε νὰ γίνῃ ἀναφορὰ ἐκ μέρους τῶν Ἑλλήνων πρὸς τὸν αὐτοκράτορα τῆς Ῥωσσίας διὰ τὴν ἀνατροπὴν τῶν καθεστώτων τῆς Ἑλλ. Κυβερνήσεως· ἀλλ' ἡ συκοφαντία αὐτῆ ἦτον ψευδεστάτη καὶ ἀνύπαρκτος, καθότι ἐν τοιοῦτον δὲν εἶχεν ἐνεργηθῆ παρὰ τοῦ Θ. Κολοκοτρώνη εἰμὴ μόνον ὅτι διὰ τὰς ὑπερασπίσεις τῶν Κ. Κ. Ρικὸρδ καὶ Ρούκμαν τὰς γενομένας μετὰ τὴν τοῦ Κυβερνήτου δολοφονίαν ἐπὶ τῆς συμβάσεως ἀνωμαλίας, εἶχεν ἀποστείλῃ ὁ Θ. Κολοκοτρώνης εἰς τὴν αὐλὴν τῆς Ῥωσσίας εὐχαριστήριον ἐπιστολὴν, εὐγνωμνῶν διὰ τὴν ἔλευσιν τοῦ βασιλέως, καὶ τὴν καπάπαυσιν τῶν ταραχῶν κτλ. εἶχε δὲ λάβει εἰς ἀπάντησιν ἐπιστολὴν (1) παρὰ τοῦ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν

(1) Ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος ἐπιστολὴ διελάμβανε τὰ ἐφεξῆς-
Πετρούπολις 11 ἰουλίου 1833.

Κύριε Στρατηγέ!

« Μὲ πολλὴν εὐχαρίστησιν ἔλαβον τὴν ἀπὸ 3 φεβρουαρίου διευθυνομένην πρὸς ἐμὲ ἐπιστολὴν, καὶ ἐπροθυμοποιήθη νὰ τὴν κοινοποιήσω εἰς τὸν αὐτοκράτορα.

« Ἡ Α. Α. Μ. κατεδέχθη νὰ ἴδῃ μὲ εὐχαρίστησιν τὴν βραθεϊαν εὐγνωμοσύνην τὴν ὁποίαν μὲ ἐκφράζετε ἐκ μέρους σας καὶ ἐκ μέρους τῶν συμπατριωτῶν σας διὰ τὴν προστασίαν καὶ ὑποστήριξιν, τὴν ὁποίαν ἐχορήγησαν ὁ Κ. Ρικὸρδ, καὶ Κ. Ρούκμαν συμφώνως μὲ τὰς διαταγὰς τῆς Α. Α. Μ. καὶ ὅλους τοὺς εἰρηνικοὺς καὶ ἀγαθοὺς πολίτας τῆς Ἑλλάδος, ἐναντιουμένους εἰς τὰς προόδους τῆς ἀναρχίας, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ὀλίγον ἔλειψεν ἡ πατρίς σας νὰ γίνῃ θῦμα.

« Ὁ αὐτοκράτωρ ἐλυπήθη παρὰ πολὺ διὰ τὰ ὀλέθρια συμβάντα, τὰ ὁποῖα δὲν ἔπρεπε νὰ προσμῆνη ἔπειτα ἀπὸ τὰς ἐπιμόνους προσπαθείας καὶ τὰς γενικὰς θυσίας, τὰς ὁποίας συμφώνως μὲ τοὺς συμμάχους του ἐπεδαψί-

Γραμματέως τῆς Ῥωσικῆς ἐπικρατείας, τοῦ Ἐξ. Κ. Νεσελρόδ. καὶ αὐτὴ μὲν ἦτον ἢ τοσοῦτον διαθρυλληθεῖσα ἀλληλογραφία τοῦ Θ. Κολοκοτρώνη μετὰ τῆς Ῥωσικῆς αὐλῆς, ἥτις ἔδωκε τοιαύτας ὑπονοίας, ὥστε νὰ παρουσιασθῶσι καὶ ψευδομάρτυρες τὰ ἐναντία ὅλως δι' ὅλου ψευδομαρτυροῦντες.

Ἄλλ' ὅσον καὶ ἂν ἠγωνίσθη ἡ ἀδικία, δὲν ἐδυνήθη νὰ χωρήσῃ εἰς τὴν ἀθρότητα τῶν δικαζομένων διὰ τε τὴν πληθὺν τῶν συρρέουσάντων ὑπὲρ τῆς ἀληθείας, καὶ διὰ τὸ ζωηρὸν παραστατικὸν τοῦ ὑπερασπιστοῦ τῆς Δικαιοσύνης Χ. Κλονάρη· ἀφ' οὗ δὲ τελευταῖον εἶδον οἱ περὶ τὸν Γραμματέα

» λευσε διὰ νὰ ἀσφαλίσῃ τὴν ἀνεξαρτησίαν καὶ τὴν εὐδαιμο-
 » νίαν τῆς Ἑλλάδος· ἀλλ' ἀγαπᾷ νὰ κωλακεύεται ὅτι τὸ
 » μέλλον παντελῶς θέλει ἐξαλείψῃ αὐτὰς τὰς λυπηρὰς ἐν-
 » τυπώσεις τοῦ παρελθόντος, καὶ οἱ Ἕλληνες ὅλων τῶν
 » τάξεων καὶ ὅλων τῶν φατριῶν διδαχθέντες ἀπὸ τὰς ἐσ-
 » χάτας δυστυχίας, θέλουν προθυμοποιηθῆ νὰ περιτριγυρί-
 » ζουν μὲ ἀγάπην καὶ ὑπομονὴν τὸν θρόνον τοῦ νέου βασι-
 » λέως των.

» Ὁ βασιλεὺς Ὄθων προσκεκλημένος ἀπὸ τὴν θείαν πρό-
 » νοιαν νὰ διορθώσῃ τὰς δυστυχίας των, καὶ νὰ προστα-
 » τεύσῃ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς εὐδαιμονίας τῆς πατρίδος των
 » ἅς μὴ ἀμφιβάλλωμεν, θέλει ἐκπληρώσει τὴν εὐγενῆ ταύτην
 » ἀποστολὴν του.

» Αἱ εὐχαὶ τὰς ὁποίας ἡ Α. Α. Μ. περὶ τούτου κάμνει,
 » εἶναι τοσοῦτω μᾶλλον εἰλικρινεῖς, καθ' ὅσον ἠνωμένος μὲ
 » τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος διὰ τῶν δεσμῶν μιᾶς κοινῆς θρησκείας
 » θέλει ἀφιερῶσει σταθερῶς εἰς αὐτὸ μίαν ἐξειδιάζουσιν
 » προσοχὴν.

» Εἶθε! οἱ Ἕλληνες νὰ μὴ λησμονήσουν, ὅτι ἡ ὑποταγὴ
 » εἰς τὴν διοίκησιν ἥτις τοὺς κυβερνᾷ, καὶ ἡ πίστις των
 » εἰς τὰ δόγματα τῆς θρησκείας των, πολύτιμος παρακατα-

τῆς Δικαιοσύνης ὅτι ἡ ἀδικία δὲν ἐδυνήθη νὰ κατισχύσῃ τῆς ἀληθείας καὶ τοῦ δικαίου, ἐναγκαλιασθέντες τὴν αὐθαιρεσίαν, ἐπροσπάθουν νὰ ἐκτελέσωσι διὰ τῆς βίας λαϊμοτομίαν εἰς ἀνθρώπους πάντῃ ἀθώους, καὶ πρωταγωνιστὰς ὑπὲρ ἐλευθερίας τῆς πατρίδος χρηματίσαντας, ὥστε ἀφ' οὗ ἤρχισεν ἡ δίκη, ἀπεστάλησαν ἐπίσημοι τινὲς πρὸς τὸν Α. Πολυζωΐδην, ὑποσχόμενοι αὐτῷ μεγάλας ἀμοιβὰς καὶ

» θήκη, τὴν ὁποίαν οἱ προπύτορες τῶν τοὺς ἄφησαν ἄθικτον,
 » εἶναι ἐν ταύτῳ ἡ συμφωνία, καὶ ἡ ἐγγύησις τῆς ἠθικῆς
 » τῶν ἐπιτυχίας.

» Καθ' ὅσον σᾶς ἀφορᾷ προσωπικῶς, κύριε Στρατηγέ, ὁ
 » Αὐτοκράτωρ γνωρίζει καὶ ἐκτιμᾷ τὸν πατριωτισμόν σας
 » ἐπίσης καὶ τὴν εἰλικρίνειαν τοῦ χαρακτῆρος σας, καὶ δὲν
 » ἀμφιβάλλει ὅτι θέλετε εὖρει εἰς τὴν εὐνοίαν τοῦ βασιλέως
 » Ὁθωνος καὶ εἰς τὴν ὑπόληψιν τῶν συμπατριωτῶν σας τὴν
 » ἀνταμοιβὴν τῶν λαμπρῶν ἐκδουλεύσεών σας.

» Δίδων σας αὐτὸ τὸ δεῖγμα τῶν αἰσθημάτων, τὰ ὁποῖα
 » ἡ Α. Α. Μ. εὐαρεστεῖται νὰ διατηρῇ ὡς πρὸς ὑμᾶς καὶ
 » ὡς πρὸς τὸ ἔθνος, δὲν τελειῶνω, κύριε Στρατηγέ, χωρὶς
 » νὰ σᾶς βεβαιώσω, ὅτι λαμβάνων ἰδιαιτέρως ἐν μέρος ζῶηρόν
 » εἰς τὴν εὐτυχῆ ἔκβασιν ἐνὸς συνδιασμοῦ, ὁ ὁποῖος εἶχεν
 » ἀντικείμενον τὴν ἀνεξαρτησίαν καὶ εὐδαιμονίαν τῆς Ἑλ-
 » λάδος, θέλω συγχαρεῖ ἑμυτὸν, ὅταν δυνηθῶ εἰς πᾶσαν
 » περίστασιν, καὶ συμφώνως μὲ τὰς ὑψηλὰς βουλὰς τοῦ
 » Αὐτοκράτορος τοῦ κυρίου μου νὰ συντρέξω εἰς τὴν πραγ-
 » ματοποίησιν τῶν ἀγαθοεργῶν διαθέσεων, ἀφορωσῶν τὴν
 » πατρίδα σας.

» Εὐαρεστηθῆτε νὰ δεχθῆτε μὲ ταύτην τὴν βεβαιότητα
 » καὶ ἐκείνην τῆς ὑπερεξαιρέτου ὑπολήψεώς μου.

Πρὸς τὴν Α. Εἶσοχ. τὸν Στρατηγὸν Κολοκοτρώνην.

λαμπράς θέσεις, διὰ νὰ φανῆ μόνον σύμφωνος εἰς τὴν καταδικαστικὴν ἐκείνην ἀπόφασιν, ἀλλ' ὁ Α. Πολυζωΐδης κατ' οὐδένα τρόπον παρεδέχθη τοῦτο, ἐὰν ὅμως ἤθελε συμβῆ νὰ γίνῃ ἡ πρότασις αὐτὴ πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς δίκης, ἤθελε βέβαια δώσει ἐξ αὐτῆς τὴν παραίτησίν του.

Ἐπὶ τέλους ἡ ἡμέρα τῆς τελευταίας δίκης καὶ ἀποφάσεως (ἥτις ἦτον ἡ 10 τοῦ μαΐου 1834) ἔφθασεν, ὅτε κατεδίβασαν ἀπὸ τὸν Ἰτζκαλὲ τοὺς ὑποδίκους Θ. Κολοτρώνην καὶ Δ. Πλαπούταν, οἵτινες ὠδευον θαρραλαίως μὲ τὴν ἐλπίδα τῆς ἀθώωσίν των. Ἐν ᾧ δὲ εἰσῆλθον εἰς τὸ Δικαστήριον, ἐπαρουσιάσθη καὶ ὁ Γραμματεὺς τῆς Δικαιοσύνης Κ. Δ. Σχινᾶς ἐνδεδυμένος τὴν χρυσοκέντητον ἐπίσημον ζολὴν τοῦ ὑπουργοῦ, καὶ συνωδευμένος ἀπὸ ἰκανὴν φρουρὰν ἐνόπλου χωροφυλακῆς· ἅμα δὲ ὅτε ἐπαρουσιάσθη ἡ ἔγγραφος ἀπόφασις, ἥτις κατεδίκαζε τὸν Θ. Κολοκοτρώνην, καὶ Δ. Πλαπούταν εἰς κεφαλικὴν ποινὴν διὰ τῆς λαιμοτόμου, ἐκτελεστέαν ἐντὸς 24 ὥρῶν, καὶ ἐντὸς τοῦ Ναυπλίου εἰς τὴν πλατεῖαν τοῦ Πλατάνου, ὁ Πρόεδρος τοῦ Δικαστηρίου Α. Πολυζωΐδης, καὶ ὁ Γ. Τερτζέτης μέλος δικαστικόν, δὲν ἐνέδωκαν νὰ γίνωσιν ἔνοχοι εἰς ἓν τοιοῦτον μέγα ἀδίκημα, ὥστε νὰ ὑπογράψωσι τὴν παρουσιασθεῖσαν ἀπόφασιν· τότε ὁ Γραμματεὺς διέταξε τοὺς Α. Πολυζωΐδην καὶ Γ. Τερτζέτην, εἰπὼν εἰς αὐτοὺς, « ἐν ὀνόματι τοῦ βασιλέως, νὰ » ὑπογράψετε. » οἱ δὲ ἀπήντησαν « ἐν ὀνόματι τῆς δικαιοσύνης καὶ αὐτοῦ τοῦ ἱεροῦ προσώπου τοῦ βασιλέως εἰς τοῦ » ὀποῦ τὸν θρόνον ἐπιστηρίζεται ἡ βᾶσις τῆς δικαιοσύνης, » δὲν ὑπογράφομεν· » ὁ δὲ Γραμματεὺς τῆς δικαιοσύνης ἰδὼν ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ προχωρήσῃ περαιτέρω μὲ ἄλλην τινα ἐπέμβασιν ἀνωτέραν, ἔνευσε, ὥστε ἡ καταδικαστικὴ ἀπόφασις ὑπεγράφη μόνον ἀπὸ τοὺς τρεῖς δικαστὰς, Δ. Σούτζον, Φωκᾶν, καὶ Βούλγαριν, ἀποσυρθέντας εἰς τὸ βῆμα, ἐνώ-

πιον τοῦ ὀπίου ἴσταντο καὶ οἱ διὰ τὴν καταδίκην τῆς λαιμοτόμου ἀποφασισθέντες Κολοκοτρώνης καὶ Πλατοῦτας· τὸ δὲ Δικαστήριον ἦτον ὑπέρπληρες ἀκροατῶν ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν, οἵτινες ἴσταντο περιμένοντες ν' ἀκούσωσι τὴν ἀθώωσιν των, μηδ' ὄλως ἐλπίζοντες ὅτι ἤθελε κορυφωθῆ εἰς τοσοῦτον ἡ ἀδικία (1).

Ἄμα δὲ ὅτε ἡ ἀνάγνωσις τῆς ἀποφάσεως ἔφθασεν εἰς τὴν περίοδον τῆς καταδίκης, καὶ ἤκουσαν παρ' ἐλπίδα τὸ, « κα- » ταδικάζονται ἐντὸς 24 ὥρῶν εἰς θάνατον, » ἐν ἀκαρεῖ ἐγένετο τοσαύτη ταραχὴ καὶ θόρυβος ἀφ' ὅλον τὸ πλῆθος τῶν ἐντὸς τοῦ Δικαστηρίου ἀκροατῶν, ὥστε προσπαθῶν καὶ παρωθῶν ὁ εἰς τὸν ἄλλον, ποῖος νὰ ἐξέλθῃ πρότερος, ἐξήρχοντο ἀπὸ τὴν θύραν τοῦ Δικαστηρίου, στενάζοντες, θρηνοῦντες, καὶ λυπηθέντες καιρίως ἅπαντες διὰ τὸ φρικῶδες καὶ τρομερὸν τῆς ἀδίκου ἐκείνης ἀποφάσεως, μετὰ τὸ τέλος τῆς ἀναγνώσεως τῆς ὁποίας, ὁ Θ. Κολοκοτρώνης εἶπε σιωπηλῶς· « χαίρω διότι φονεύομαι ἄδिका, καὶ χαίρω ἄλιν, » διότι ἡ πατρίς ἐβασιλεύθη ἀπὸ χριστιανὸν βασιλέα, καὶ » ἡμεῖς ἄς ὑπάγωμεν εἰς τὸν ἄδην ἀδίκως ».

Τὴν αὐτὴν δὲ στιγμὴν παραλαβοῦσα ἡ στρατιωτικὴ φρουρὰ τοὺς καταδικασθέντας, ἀνεβίβασεν αὐτοὺς εἰς τὸν Ἴτζκαλε ἐλ μέσου μιᾶς στρατιωτικῆς ὀλοκλήρου γραμμῆς ἰσταμένης δεξιόθεν καὶ ἀριστερόθεν μὲ ἀρτιλερίαν καὶ μὲ ἐν μέρος ἵππικου διὰ περισσότερον τρόμον· ἄλλ' ὅτε ἐπαρουσιάσθη ἡ τῆς καταδίκης ἀπόφασις εἰς τὴν Ἀντιβασιλείαν, διὰ νὰ διατάξῃ νὰ ἐτοιμασθῆ ἡ Γκιλοτίνα, κτλ. ὁ Πρόεδρος τῆς Ἀντιβασιλείας Ἄρμανσπεργ ἐπαρουσιάσθη ἐπισήμως εἰς τὸν

(1) Ἀφ' οὗ δὲ τὸ πλῆθος τῶν ἀκροατῶν ἐπληροφορήθη, ὅτι δὲν παρεδέχθησαν ὁ Α. Πολυζωΐδης, καὶ Γ. Τερτζέτης τὸ νὰ ὑπογράψωσι τὴν καταδικαστικὴν ἀπόφασιν, ἐπευφήμησαν αὐτοὺς, ἐπονομάσαντες ἄλλους δικαίους Ἀριστείδας, κτλ.

βασιλέα, καὶ ἀνήγγειλε μὲ πολλὴν ἐπιείκειαν καὶ μὲ ὀφθαλμοὺς πλήρεις δακρύων εἰς τὴν ἀγαθὴν καὶ ἀπαλὴν ψυχὴν τοῦ βασιλέως τὴν εἰς κεφαλικὴν ποινὴν καταδίκην τοῦ Θ. Κολοκοτρώνη καὶ Δ. Πλαποῦτα, προσθεὶς ὅτι ἡ ἐκδοθεῖσα αὐτῇ διὰ τὸν θάνατόν των ἀπόφασις εἶναι ἄδικος, καὶ ὅτι ἡ Α. Μ. νὰ μὴ ὑποφέρῃ τὴν ἀδικίαν, ἀλλὰ νὰ τὴν θεραπεύσῃ μὲ τὰς βασιλικὰς αὐτῆς χάριτας.

Ἐν ᾧ δὲ ἡ ἐναντία μερὶς ἠγάλλετο διὰ τὸν θάνατον τῶν ῥηθέντων, περιμένουσα ἀπὸ στιγμὴν εἰς στιγμὴν πότε νὰ τελειώσωσιν αἱ 24 ὥραι διὰ νὰ θανατωθῶσι, τὸ δὲ πλῆθος τῶν Ἑλλήνων κατεθλίβετο (ὅτε καὶ δύο νεήλυδες ἔδωκαν ὁ ὁ μὲν 16, ὁ δὲ 12 γαλλικὰ τάληρα εἰς τὸν κομίσαντα τὴν ἀγγελίαν τῆς εἰς θάνατον καταδίκης τῶν ῥηθέντων), καὶ οἱ καταδικασθέντες ἔγραφον τὰς διαθήκας των, ἐτοιμαζόμενοι διὰ τὸν ἄδην, ὅτε οἱ θρῆνοι καὶ οἱ ἀπαρηγόρητοι ὄδυρμοὶ ἐξήρχοντο ἀπὸ τὰς οἰκογενείας, ἀπὸ τοὺς συγγενεῖς, ἀπὸ τοὺς φίλους, καὶ σχεδὸν ἀφ' ὅλους τοὺς Ἑλληνας αὐτόχθονας, καὶ μὴ (ἐξαιρουμένων τινῶν οὐχὶ πλέον τῶν 20), ὅτε ἠτοιμάζοντο τὰ διὰ τὴν κηδεῖαν μετὰ τὴν λαιμοτομὴν ἱμάτια, μεταξὺ αὐτῶν τῶν τραγικῶν καὶ λυπηρῶν περιστάσεων ἐπαρουσιάσθη καὶ ἡ βασιλικὴ χάρις παρὰ τοῦ βασιλέως, ἥτις μετέβαλε τὴν τοῦ θανάτου ποινὴν εἰς εἰκοσαετῆ φυλάκισιν. Ἀλλὰ μετὰ τὴν εἰς τὸν Ἰτζκαλεν ἀνάβασιν τῶν καταδικασθέντων, τὰ λοιπὰ μέλη τῆς Ἀντιβασιλείας ἀπέστειλαν, καὶ ἐζήτησαν ἐγγράφως τὸν λόγον, « διατὶ δὲν ὑπέγραψαν οἱ Α. Πολυζωΐδης καὶ Γ. Τερτζέτης τὴν καταδικαστικὴν ἀπόφασιν; » ἐκεῖνά δὲ ἀπήντησαν ἐγγράφως, ὅτι « σεβόμενοι τὴν δικαιοσύνην εἰς τὴν ὁποίαν εἶναι ἰδρυμένος ὁ θρόνος τοῦ βασιλέως ὡς εἰς κρηπίδα ἀκλόνητον, κτλ. ἐπ' αὐτῷ τούτῳ δὲν ὑπεγράψαμεν ».

Παρουσιασθείσης δὲ τῆς βασιλικῆς χάριτος, τίς ἐδύνατο νὰ θεωρῆ κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην τὰ μὲν γέμοντα

λύπης, στεναγμῶν, καὶ ἀπαραμυθῆτων δακρύων πρόσωπα, πλήρη χαρᾶς καὶ ἀγαλλιᾶσεως μετὰ τὴν διαδοθεῖσαν φήμην τῆς βασιλικῆς χάριτος (σύμφωνα μὲ τὸν εἰπόντα καρδίας εὐφραينوμένης, θάλλει πρόσωπον), τὰ δὲ γέμοντα χαρᾶς καὶ ἀγαλλιᾶσεως τῶν ὀλίγων ἐκείνων ἐναντίων, πλήρη σκυθρωπότητος καὶ κατηφείας (καθότι οὗτοι δὲν ἐδύναντο νὰ ὑποκρῦψωσι τὴν λύπην των, ὅσῳ καὶ ἂν ἐπροσπάθουν, ἔτι μᾶλλον αὐξανομένην, κατὰ συνέχειαν τοῦ εἰπόντος· ἐν δὲ λύπαις οὔσης, στυγνάζει). ἀφ' οὗ δὲ ἡ ἀγγελία τῆς Β. χάριτος ἔφθασε καὶ εἰς τοὺς καταδικασθέντας, ἐδόξασαν τὸν ὕψιστον καθὼς καὶ ἅπας ὁ λαὸς τοῦ Ναυπλίου ἐπὶ τῇ βασιλικῇ αὐτῇ χάριτι ἐδόξαζον καὶ εὐφραينوμένοι ἔψαλλον εἰς τὰς ὁδοὺς, εἰς τὰ καφφενεῖα, καὶ πανταχοῦ, « ζήτω ὁ βασιλεὺς Ὁθων, ζήτω ἡ δικαιοσύνη » οὕτω καὶ οἱ καταδικασθέντες ἔψαλλον μετ' εὐφημίας τὰ αὐτὰ· ὁ δὲ Θ. Κολοκοτρώνης ἐπρόσθεσεν εἰς τὸν Πλαπούταν, εἰπών. « Τώρα ὑποῦ ὁ βασιλεὺς » μᾶς ἐχάρισε τὴν ζωὴν διὰ 20 ἔτη μῆτε καὶ ὁ Θεὸς δὲν θὰ » ἀποφασίσει νὰ μᾶς πάρῃ τὴν ζωὴν, διὰ νὰ ζήσωμεν νὰ » ἴδωμεν τὰ ἀγαθὰ ἀποτελέσματα τῆς πατρίδος, διὰ τὴν » ὁποῖαν ἐκοπιᾶσαμεν καὶ ἡμεῖς μετὰ τῶν λοιπῶν συναγωγιστῶν μας ἀδελφῶν Ἑλλήνων » (1).

Μετὰ δὲ τὴν ἀπὸ τῆς λαιμοτόμου ἀπαλλαγὴν τῶν καταδικασθέντων αὐτῶν, τινὲς τῶν ἐκ τῆς συμμορίας ὠμολόγησαν μόνοι των ἰδιαιτέρως, ὅτι ὁ σκοπὸς των ἀπέβλεπεν, ὥστε νὰ θανατωθῶσιν οἱ δύο, καὶ μετὰ τὸν θάνατον αὐτῶν τότε πλέον ἐπεκυροῦτο ἡ συρράφεισα κατηγορία, καὶ ὅτι κατὰ συνέπειαν αὐτῆς εἶπετο νὰ θανατωθῶσι καὶ τόσοι ἄλλοι ἐπὶ τῇ αὐτῇ δίκῃ, ἐπὶ τῷ αὐτῷ ἐγκλήματι, ὡς συμμετοχοί

(1) Διὰ τὴν ἐκδοθεῖσαν ἐκείνην βασιλικὴν χάριν τῆς ζωῆς τῶν καταδικασθέντων, οἱ Ἕλληνες ὀφείλουσαν πολλὴν εὐγνωμοσύνην εἰς τὸν Κόμητα Ἄρμανσπέργ.

ὡς αὐτουργοί, ὡς συνεργοί, κτλ. κτλ. πολλοὶ δ' ἐξ' αὐτῶν πάλιν νὰ καταδικασθῶσιν εἰς πολυετεῖς φυλακίσεις καὶ καθιέρξεις, εἰς δεσμὰ διὰ ἔτη 10-15-20- καὶ 30, ἄλλοι δὲ πάλιν διὰ νὰ ἐξορισθῶσι κατὰ συνέπειαν ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τοῦ κράτους, ἀριθμούμενοι ἅπαντες (κατὰ τὸν συντεθέντα κατάλογον) περίπου τῶν 400 στρατιωτικοί, κληρικοί, καὶ πολιτικοί, τὰ ὁποῖα αὐτὰ ἐλέγηντο καὶ παρῆρσι· ἀλλ' ἀφ' οὗ εἶδον οἱ περὶ τὴν συμμορίαν ὑπεναντίοι ὅτι ἀπέτυχον τοῦ πρώτου, ἔλαβον μέτρον διὰ νὰ πλέξωσιν νέου ἄλλου τινος εἴδους καταδιωγμὸν (ὡς θέλει ἐκτεθῆ εἰς τὴν ἐξιστόρησιν τῆς συμβάσεως ἐν τῇ Μεσσηνίᾳ στάσεως)· ὅθεν ὁ I. Κωλέττης εἶτε προγνωρίζων τὴν ἐν Μεσσηνίᾳ γενομένην στάσιν, εἶτε φιλοτιμία κινούμενος ἄλλως, ὡς ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν διατελῶν τότε, στερεοελλαδίτης δὲ ὢν, ἐπὶ τέλους διωργάνισε διὰ τῆς Ἀντιβασιλείας, καὶ κατώρθωσε τὸ νὰ ἐλευθερώσῃ τῆς φυλακῆς τοὺς στερεοελλαδίτας ὄπλαρχηγούς ἐκτὸς τοῦ Γ. Βάγλα (φυλακισμένου ὄντος εἰς τὸ ἐπιθαλάσσιον φρούριον) ὅστις, ὡς ἐχουσῶν συνεπειὰς τῶν κατ' αὐτοῦ μαρτυριῶν μετ' ἐκείνων τῶν κατὰ τοῦ Κωνσταντίνου Δημητρακοπούλου Πελοποννησίου ἔμεινεν ὁ μόνος ἐκ τῶν στερεοελλαδιτῶν ὑπὸ φυλακῆν. Ἐν τοσοῦτῳ ἐπετάχυνε διὰ νὰ ἀπελευθερώσῃ τὸν Τζαβέλαν, τὸν Γρίβαν, τὸν Καρατάσον Τζάμην, τὸν Μαμούρην, τὸν Κριεζιώτην, καὶ τὸν Δουπιώτην, διὰ νὰ μὴ ἤθελον εὐρεθῆ φυλακισμένοι, μὴπως ἤθελον περιπλεχθῆ καὶ αὐτοὶ εἰς τὴν πλεκομένην ἐκείνην πλεκτάνην τῆς κατὰ τὴν Μεσσηνίαν στάσεως· ἡ διαπραγματεύσις δὲ τῆς ἀποφυλακίσεώς τω· ἐγένετο διὰ τοῦ Δ. Χριστείδου καὶ τοῦ Μάσσωνος, οἵτινες ἐν πρώτοις ἔλαβον διαφοροὺς μετὰ τῶν ὁποίων ἔμελλον ν' ἀποφυλακισθῶσιν ἐντεύξεις, ἐν αἷς ἔδωκαν ὑπόσχεσιν σταθερὰν, ὅτι ἐξελθόντες τῆς φυλακῆς νὰ μὴ πατήσωσιν εἰς καμμίαν ἄλλην οἰκίαν, εἰμὴ εἰς τὴν τοῦ Κωλέττη, τοῦ Μάουρερ καὶ τοῦ Ἄβελ.

Μετὰ παρέλευσιν δὲ δύο ἡμερῶν ἐξώρισαν τὸν Γερμανὸν Βρέτ, καὶ ἀπῆλλαξαν ἐκ τῆς φυλακῆς τὸν ἐκ Καλαμῶν Κωνσταντῖνον Π. Κυριακὸν (τὴν 18 ἰουλίου)· ἐπίσης καὶ ὁ Δ. Ταγκόπουλος περὶ τὸν αὐγούστον ἀπῆλλάγη τῆς φυλακῆς, εἰς δὲ τὸ ἐπιθαλάσσιον φρούριον οἱ, Κωνσταντῖνος Δημητρακόπουλος καὶ Γ. Βάϊας, οἵτινες δικασθέντες καὶ ἀθωωθέντες (περὶ τὸν 7θριον) ἐλευθερώθησαν, οἱ δὲ Παπ. Τζοραῖοι (περὶ τὸν 7θριον τοῦ 1835) ἄνευ δίκης ἀπῆλλάγησαν τῆς φυλακῆς, διακινδυνεύσαντες καὶ οὗτοι τὰ τῆς ὑπάρξεώς των καθ' ὅλα μὲ ἀπαραδειγματίστον ζημίαν καὶ ἀφανισμόν τῆς καταστάσεώς των. Μετὰ δὲ τὴν κατάπαυσιν τῆς ἐν Μεσσηνίᾳ στάσεως ἀπῆλλαξαν (τὴν 9 νοεμ. τοῦ 1834) καὶ τοὺς ἐν Παλαμιδίῳ φυλακισμένους, Κ. Πελοπίδην, Ν. Μπούκουραν, Γ. Ἀθανασιάδην, καὶ Δ. Χοϊδᾶν, μεθ' ὧν καὶ τὸν Α. Γρηγοριάδην, καὶ τὸν Πρωτοσύγγελον Α. Φραντζῆν, ἄνευ τινὸς δίκης οἵτινες ἀπεφυλακίσθησαν ἐν πενίᾳ καὶ γυμνότητι σωματικῶς τε καὶ οἰκιακῶς καθ' ὅλα (1)

Ἀλλὰ τίς δύναται νὰ πιστεύσῃ ὅτι εἴτε ἡ Ἀντιβασιλεία, εἴτε ὅσοι ἄλλοι ἦσαν ἀρχηγέται τῆς ζύμης ἐκείνης, μετὰ τὴν ἐμφάνισιν τῆς ἐν Μεσσηνίᾳ στάσεως, μᾶλλον δὲ

(1) Κάνεις ἄλλος βέβαια δὲν γνωρίζει τὰς δυστυχίας τῶν φυλακισθέντων, ἐκτὸς ἐκείνων οἵτινες τὰς ὑπέφερον, πολὺ δὲ μᾶλλον ὅσοι ἐξ αὐτῶν μέχρι τῆς σήμερον μένουσιν ἐγκαταλελειμένοι καὶ λιμώττουσι, τὰς ἐλπίδας των μόνας ἔχοντες εἰς τὴν θείαν πρόνοιαν καὶ τὴν δικαιοσύνην τοῦ Βασιλέως, διὰ νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν του τὰς ὑπὲρ πατρίδος ἐκδουλεύσεις καὶ θυσίας των, τὴν πρὸς τὸν Β. θρόνον ἀφοσίωσίν των, καὶ τελευταῖον ὅσα ἀναιτίως ὑπέφερον ἐν τῇ μακροχρονίῳ φυλακίσει των ὡς ὑπαρχόντων καὶ αὐτῶν ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ βασιλέως ὑπηκόων· τότε δὲ, ἀποδεικνύεται ἀντιβραβευομένη ἐπαξίως ἡ ἀρετή.

ὅτε εἶδον ὅτι δὲν ἤθελον δυνηθῆ ν' ἀποδείξωσιν αὐτὴν ὡς κινήθεισαν ἐκ τῶν ἐν φυλακῇ ὄντων, καθὼς ἐπεθύμουν, τότε ἤθελόν μεταχειρισθῆ παντοίων εἰδῶν μηχανὰς διὰ νὰ θανατώσωσι τοὺς ἐν τῇ φυλακῇ, ὥστε νὰ φέρωσιν εἰς πέρας τὸν περὶ οὗ ὁ λόγος σκοπόν των, τὸν ὅποιον διὰ νὰ κατορθώσωσιν, ἐβεβαίωσαν τὴν Ἀντιβασιλείαν ὅτι ὑπάρχει μία συνομοσία συγκειμένη ἀπὸ 800 σχεδὸν, καὶ ὅτοι αὐτοὶ θέλουν θέσει διὰ νυκτὸς πῦρ εἰς τὰς οἰκίας τῆς Ναυπλίας, μεταξὺ δὲ τῆς πυρκαϊᾶς ἐκείνης θ' ἀρπάσωσιν ἐκ τῶν φυλακῶν τοὺς φυλακισθέντας, καὶ θὰ ἐξέλθωσιν ἐναντίον τῆς Κυβερνήσεως· ἡ δὲ Ἀντιβασιλεία πεισθεῖσα ἐξέδωκε διαταγὴν, ὅτι ἅμα τῷ φανῆναι πῦρ εἰς μίαν μόνην οἰκίαν, νὰ φρονεῦσωσιν αἱ φρουραὶ τοὺς ἐν φυλακῇ ὄντας· ἀλλ' ἡ θεία Πρόνοια ἠδύοκισε καὶ κατὰ τοῦτο, καὶ δὲν ἐφάνη τοιαύτη τις αἰτία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ.

Συνέχεια τῆς καταστάσεως τῶν πραγμάτων τῆς Ἑλλάδος καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῶν μελῶν τῆς Ἀντιβασιλείας.

Τούτων δὲ οὕτω διατρεξάντων, τὰ περὶ ὧν εἴρηται, τινὰ ὑποκείμενα προσκολληθέντα εἰς τὰ μέλη τῆς Ἀντιβασιλείας, παρεμόρφωσαν μὲ χρώματα ἀλλότρια ὅλας τὰς τάξεις τῶν Ἑλλήνων ἐκ διαμέτρου ἐναντίως ἀφ' ὅτι πραγματικῶς ἦσαν καὶ ὑπέθεντο ὑπ' ὄψιν τῆς Ἀντιβασιλείας ὅλον τὸ τοῦ κράτους ἔσοπτρον ἄλλοιον· πρώτην δὲ τὴν τῶν Ἀρχιερέων καὶ τοῦ Κλήρου τῆς Ἑλλάδος τάξιν καταδυσφημήσαντες, κινήθέντες κατ' αὐτῆς ἐπὶ τούτῳ μήποτε ἤθελον λάβει κἀνεὸς ἄλλου εἵδους ἐπιρροὴν οἱ περὶ τὸν Κλήρον, ἢ διὰ νὰ παρειαξῶσι κατὰ συνέπειαν καὶ μίαν θρησκευτικὴν διαίρεσιν, ἐπομένως δὲ νὰ παρειαχθῆ ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἄλλη τις θρησκεία ἐναντίον τῆς ἐπικρατούσης, (ἀφ' οὗ πρότερον ἤθελον ποτισθῆ οἱ Ἕλληνες ἐκ τῶν ἰσοδύλων ναμάτων τοῦ λουθηροκαλβινισμοῦ) ἀντικείμενον ἔχουσα τὴν καταφρόνησιν τῆς τῶν

ἁγίων εἰκόνων προσκυνήσεως (1), τῆς τοῦ τιμίου σταυροῦ καὶ τῶν ἁγίων, τὴν καταφρόνησιν τῶν παραδεδομένων Ἀποστολικῶν καὶ κανονικῶν νηστειῶν, τὴν καταφρόνησιν τῶν θείων μυστηρίων κτλ. (2) ἐπὶ μόνῳ δὲ τῷ προσχῆματι

(1) Ὁ Δ. Κ. Βυζάντιος εἶχε φίλον τινὰ ὅστις ἰδὼν τὸν Βυζάντιον ζωγραφίζοντα κατὰ τὸ 1834, τῷ εἶπε, φίλε λυποῦμαι νὰ σὲ βλέπω εἰς τοιαύτην ἀξιοδάκρυτον κατάστασιν, ὁ δὲ Βυζάντιος νομίσας ὅτι τῷ ἔλεγε διὰ τὴν τότε πολιτικὴν του κατάστασιν, τῷ ἀπεκρίθη· « πῶς ἄλλως » νὰ κάμω, ὑπομονή· ὁ δὲ φίλος του τῷ ἀπεκρίθη· ἐπιθυμῶ νὰ σὲ ἀπαλλάξω τῆς τοιαύτης σου καταστάσεως, ἀλλ' εἶναι ἀνάγκη πρῶτον νὰ παύσης τοῦ τοιοῦτου μιαινοῦ ἔργου νὰ μὴ ζωγραφίζης, (καὶ μάλιστα εἰκόνας) καθ' ὅτι εἶναι εἰδωλολατρεία καὶ ἀμάρτημα· ἀκολούθησόν μοι διὰ νὰ σὲ ἀποκαταστήσω μέλος τῶν διδασκόντων τὴν εὐαγγελικὴν διδασκαλίαν ἑταιριστῶν, ὁ δὲ Βυζάντιος τῷ ἀπεκρίθη ἐνόμιζα φίλε μου ὅτι ἤθελες νὰ μὲ εἶπης περί τινος πόρου ζωῆς πρὸς θεραπείαν τῶν ἀναγκῶν μου, ἀλλὰ βλέπω ὅτι σὺ ζητεῖς νὰ μὲ κάμης προσήλυτόν σου, ὅθεν εἰς τοῦτο ἄλλην ἀπάντησιν δὲν ἔχω νὰ σοὶ δώσω, εἰμὴ τὴν ἐξῆς· « εἴτις εὐαγγελίζεται παρ' ὃ παρελάβετε, καὶ ἐμάθετε, » εἴτε ἄνθρωπος, εἴτε ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ, ἀνάθεμα ἔστω· ἢ ἀπάντησις αὐτὴ σὲ ἄρκει.

(2) Ἐβεβαιώθημεν ἀπὸ μίαν εὐσυνείδητον καὶ εὐγενῆ οἰκογένειαν, ὅτι ἐν κοράσιον (Ἑλληνίς) μαθητευόμενον εἰς τὸ ἐν Ἀθήναις Ἀμερικανικὸν σχολεῖον τῶν κορασίῳν καὶ σπουδάζον τὰ ἐργόχειρα, ἐν ᾧ ἔρραπτε κατὰ τὴν συνήθειαν ἐνώπιον τῶν διδασκάλων του, ἐκόπτετο συνεχῶς ἡ κλωστή τοῦ ραψίματός του· τὸ κοράσιον ἔχον εἰθισμένην τὴν γλῶσσαν του, εἶπε· « Μπα Παναγία μου βοήθησαι ! διατὶ κόπτεται σήμερον ἡ κλωστή μου; ἢ δὲ διδάτκαλός του εὐθὺς ὅτε ἤκουσε τὸ » Παναγία μου, » μὴ ὑποφέρουσα ν' ἀκούσῃ τὸ

τῆς ἀπάτης (1) ὅτι γίνεται ἡ ἀνάγνωσις τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου ἐπὶ τέλους οἱ περὶ τὴν συμμορίαν αὐτὴν ἄνδρες ἐνήργησαν ἐναντίον τῶν συνοδικῶν τῆς Ἐκκλησίας κανόνων καὶ τὴν διάλυσιν, τριακοσίων τόσων μοναστηρίων ἐντὸς τῆς περιφερείας τοῦ ἑλληνικοῦ Κράτους, καὶ τὸν διασκορπισμὸν τῆδε κάκεισε τοσοῦτων ἐν αὐτοῖς μοναζόντων Καλογήρων ἐπὶ τῷ λόγῳ καὶ τῇ προφάσει ὅτι εἶναι περιττὸν νὰ διατηρῶνται εἰς τὴν Ἑλλάδα τόσα μοναστήρια (2), τῶν ὁποίων τὰ εἰσοδήματα νὰ χρησιμεύσωσιν εἰς τὴν ἀποκατάστασιν σχολείων, καὶ λοιπῶν τοιούτων ἐκπαιδευτικῶν καταστημάτων.

ὄνομα τῆς Θεοτόκου, ἀπέβαλεν εὐθὺς ἀπὸ τὸ σχολεῖον τῆς τοῦ κοράσιον· ὅσαι δὲ ἔγιναν ἔπειτα παρακλήσεις διὰ νὰ τὸ δεχθῆ, ἐστάθησαν μάταιαι.

(1) Ὅστις θέλει νὰ μάθῃ λεπτομερῶς τὰς διασπειρομένας παρὰ τῶν Λουθηροκαθινιστῶν αἱρέσεις, ἅς σπουδάξῃ τὸ παρὰ τοῦ Κυριακοῦ Λαμπροπούλου Χ. Νικολάου ἐκδοθὲν ἐν Σμύρνῃ σύγγραμμα (τὸ 1836) ἐπιγραφόμενον « ὁ Μισιοναρισμὸς καὶ Πρετεστατισμὸς » τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος βιβλίον, μόνον ὅστις δὲν εἶναι ἀληθὲς τέκνον τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας δὲν φροντίζει νὰ τὸ μελετᾷ· ἀλλ' ὅσοι εἶναι ἀληθεῖς εὐσεβεῖς καὶ τέκνα αὐτῆς ὀφείλουσιν νὰ τὸ φέρωσι μεθ' ἑαυτῶν ὡς ἱερὸν ἐγκόλπιον, διὰ νὰ γνωρίζωσι με ἀκρίβειαν τὰς ὀλεθρίους καὶ δεδολιευμένας διδασκαλίας τῶν ὅχι ὀλιγώτερον ὀφείλουσι νὰ μελετῶσι καὶ τὸ παρὰ τοῦ σοφωτάτου Πρεσβυτέρου Οἰκονόμου Κωνσταντ. τοῦ ἐξ οἰκονόμων ἐκδοθὲν, τὸ 1839, σύγγραμμα ἐπιγραφόμενον « ἐπίκρισις εἰς τὰ περὶ τῆς νεοελληνικῆς Ἐκκλησίας τοῦ ἱεροδιδασκάλου Ν. Βάμβα ».

(2) Δύω αἷτια ἴσως παρέκίνησαν τὴν Ἀντιβασιλείαν εἰς τὸ νὰ συντρέξῃ ὅλαις δυνάμεσιν εἰς τὴν κατάργησιν τῶν μοναστηρίων· α. διὰ νὰ περιορισθῶσιν οἱ Καλόγηροι εἰς ὅσα μοναστήρια ἔφερον περισσοτέρους τῶν ἐξ Καλογήρων, καὶ β.

Ἡ δὲ Ἀντιβασιλεία μηδὲν ἔχουσα γνῶσιν τῶν ἐκκλησιαστικῶν τῆς Ἑλλάδος πραγμάτων, ἐνδοῦσα ἀπερισκέπτως ὅλως δι' ὅλου εἰς τὰς προτάσεις τῶν ῥηθέντων αὐτῶν, καὶ ἄλλων τὴν ἀδυναμίαν τῆς κολακευόντων τοιούτων ὑποκειμένων, λαβοῦσα δὲ καὶ τὴν συγκατάθεσιν τῆς ἱερᾶς Συνόδου, ἀπεφάσισε καὶ τὴν κατάργησιν τῶν τῶσων μοναστηρίων, διατάξασα ὥστε ἡ μὲν κινητὴ αὐτῶν περιουσία νὰ πωληθῇ ἐπὶ δημοπρασίας (1), τὰ δὲ ἀκίνητα κτήματα ἄλλα μὲν νὰ πωληθῶσιν, ἄλλα δὲ νὰ ἐνοικιασθῶσι πολυετῶς εἰς τὸν τυχόντα, τὰ δὲ ἐξ αὐτῶν συναχθησόμενα χρήματα, ἢ εἰσοδήματα νὰ κατατεθῶσιν εἰς τὸ ἐκκλησιαστικὸν ταμεῖον (2), ἐν ᾧ ὄφειλον τὰ μέλη αὐτῆς νὰ σκεφθῶσιν ἐμβριθέ-

διὰ νὰ φανῇ εἰς τὰ ὄμματα τοῦ κόσμου περιφρόνησις εἰς τὰ ἱερά τῆς Ἐκκλησίας σκεύη, καὶ εἰς τὰ ἄμφια, καὶ ὡς ἐκ τούτου νὰ ἐξαλειφθῇ ἢ παρὰ τῶν λαῶν σωζομένη θρησκευτικὴ εὐλάβεια, τὸ σέβας, καὶ ἡ περὶ τὸν Κλῆρον ὑπόληψις.

(1) Τὴν κατάργησιν τῶν ἐντὸς τοῦ κράτους τῶσων μοναστηρίων βεβαιωθέντες κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην οἱ Μανιάται, καὶ νομίσαντες ὅτι ἔμελλον νὰ καταργηθῶσι καὶ τὰ ἐν τῇ Μάνῃ κείμενα μοναστήρια, ἔλαβον ἀφορμὴν (κατὰ τὰς δοθείσας φήμας), καὶ ἐφάνησαν ἐναντίοι τῶν καθεστῶτων· ἀλλ' ἡ Ἀντιβασιλεία χωρὶς νὰ προλάβῃ ἄλλως πως, καὶ νὰ διορθώσῃ τὸ πρᾶγμα, διέταξεν ὥστε μετέβησαν στρατεύματα τῆς γραμμῆς καὶ ἄλλα ἐλαφρὰ πελοποννησιακὰ, καὶ διὰ τοῦ μέσου αὐτοῦ κατέπαυσε μὲν τὴν στάσιν ἐκείνην, ἀλλ' ἐδαπανήθησαν ἐν τοσοῦτῳ ἀρκετὰ ἑκατομμύρια δραχμῶν εἰς τὴν διὰ τὴν κατάπαυσιν τῆς στάσεως αὐτῆς γενομένην στρατολογίαν, μετὰ τὴν κατάπαυσιν τῆς ὁποίας ὑπενηργήθησαν παρὰ τῆς συμμορίας τὰ κατὰ τοῦ Θ. Κολοκοτρώνη.

(2) Ἡ κατάργησις τῶν τριακοσίων καὶ τῶσων μοναστη-

στερον περί τῆς καλῆς διευθετήσεως τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων (1), καὶ οὕτω νὰ θέσωσιν εἰς ἐνέργειαν τὰ ἀφορῶντα τὴν λατρείαν τῶν νέων ὑπηκόων Ἑλλήνων, ἀλλ' ὄχι ποτὲ ν' ἀδικήσωσι καὶ τὸν ἑαυτὸν των, καὶ τὸν βασιλέα, πεισθέντα μόνον εἰς τὰ ὁποῖα τοῖς ἔκαμον παράστασιν τῆς

ρίων καθ' ὅλον τὸ ἑλληνικὸν Κράτος ἔφερε πολλὴν ψυχικὴν λύπην εἰς τοὺς Ἕλληνας, διὰ τὴν ἀπαραιοειγμάτιστον περιφρόνησιν εἰς τὰ ἱερὰ κειμεῖλια, εἰς τὰ σκεύη, τὰ ἄμφια, τὰς ἀγίας εἰκόνας, κτλ. τὰ ὁποῖα μετεκομίζοντο καὶ ἐπωλοῦντο ὡς λάφυρα μηδαμινὰ ἢ ὡς ῥάκη ἐπὶ δημοπρασίας· ἀπεστέρησε δ' ἐν ταύτῳ τόσων Καλογήρων χεῖρας ἐργαζομένας ἐν τοῖς μοναστηρίοις αὐτοῖς, χωρὶς νὰ φέρῃ καὶ κάμμίαν ὠφέλειαν εἰς τὸ ταμεῖον ἐκ τῶν ἐπὶ δημοπρασίας πωληθέντων κινητῶν κτημάτων, καθότι ἐκ πάντων τῶν πωληθέντων αὐτῶν εἰδῶν δὲν ἐφθασαν νὰ εἰσαχθῶσιν εἰς τὸ ταμεῖον (κατὰ τὰς φήμας) οὔτε 400,000 δραχμῶν, ἐν ᾧ οἱ καλῶς γνωρίζοντες τὴν κινητὴν κατάστασιν τῶν διαλυθέντων μοναστηρίων λογαριάζουν ὑποθετικῶς αὐτὴν ὅτι ὑπερέβαινε τὴν ποσότητα τῶν 2,000,000 δραχμῶν.

Χάρις ὁμως εἰς τὴν βασιλικὴν πρόνοιαν τοῦ βασιλέως, ὅστις παραδεχθεὶς τὰς προτάσεις τῆς ἱεραῆς Συνόδου, διέταξε νὰ διατηρηθῇ ἐν μέρος τῶν διαλυθέντων μοναστηρίων, καὶ ὡς ἐκ τούτου πολλοὶ τῶν περιφερομένων τῆδε κάκεισε Μοναχῶν ἐπαρηγορήθησαν, καὶ προσευχόμενοι τῷ Θεῷ, καλλιεργοῦσι τὰ μοναστηριακά των κτήματα μὲ πολλὴν μάλιστα τοῦ ταμεῖου ὠφέλειαν, παρὰ τὴν ὁποῖαν ἔδιδον αἱ κατ' ἔτος ἐνοικιάσεις.

(1) Τόσον ἡ διανομὴ τῶν ἐπισκοπικῶν θέσεων, ὅσων καὶ ἡ κατάργησις τῶν μοναστηρίων ἐγίνοντο, ὅτε μετέφερον ὅλον ἐν ἀγγελῆδόν τοὺς Ἕλληνας πανταχόθεν εἰς τὰς φυλακάς.

ἐκκλησιαστικῆς καταστάσεως οἱ προσκολληθέντες αὐτοῖς ἰδιοτελεῖς, οἵτινες ἔθεντο ὑπ' ὄψιν αὐτῶν ὅτι ὁ κλῆρος τῆς Ἑλλάδος εἶναι ταραχοποιός, ὅτι ὡς ἐκ τῆς ἀμαθείας τοῦ λαοῦ χαίρει ὑπόληψιν, ἄλλως δὲ ὅτι δὲν εἶναι ἄξιος ὑπολήψεως, ὅτι ἔχων πολλὰ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν ἐπανάστασιν διακαιομάτα, χρηματικὰς καὶ στρατιωτικὰς θυσίας, δὲν θέλει παύσει τοῦ νὰ κάμῃ καὶ καθ' ἡμέραν παντοίων εἰδῶν ἀπαιτήσεις, κτλ. ὥστε ἐπὶ τούτοις διωργανίσθησαν τὰ πάντα κατὰ τὴν ἀρέσκειαν καὶ τὸν σκοπόν των, σύμφωνα μὲ τὰς στιγμὰς τῆς ἐποχῆς ἐκείνης (1).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΚΤΟΝ.

Κατάστασις τῆς Δημογεροντικῆς τάξεως τῶν Ἑλλήνων, καὶ τῶν ἐπ' αὐτῆς πραχθέντων καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῶν μελῶν τῆς Ἀντιβασιλείας.

Τοιοιουτρόπως παρεμόρφωσαν τὰ ἀφορῶντα τὴν θρησκείαν καὶ τὸν Κλῆρον (ὡς εἴρηται) οἱ περὶ τὴν συμμορίαν, συγκειμένην καὶ ἐκ τῶν ῥηθέντων ὑποκειμένων, καὶ ἐξ ἄλλων τινῶν, πολὺ δὲ μᾶλλον ἐκ τινῶν φαναριωτῶν (2), οἵτινες ἀπὸ τῆς

(1) Ἄξιον τῶ ὄντι παρατηρήσεως εἶναι ὅτι ἡ κατάργησις τῶν τόσων μοναστηρίων δὲν ἐφάνη ὠφέλιμος γενικῶς, ἀλλὰ μερικωτέρως εἰς τοὺς, ὅσοι διωρίσθησαν κατὰ καιροὺς ἐπιστάται διὰ νὰ διευθύνωσι τὰ μοναστηριακὰ κτήματα, καθὼς π. χ. ὁ Ν. Νάκης, ὅστις τρία περίπου ἔτη κατὰ συνέχειαν ἀγωνίζεται διὰ νὰ διευθετήσῃ τὰ κατὰ τὴν Δυτικὴν Ἑλλάδα διαλυθέντα περίπου τῶν 60 μοναστηρίων, ἀλλ' εἰσέτι δὲν ἠδυνήθη νὰ εὐρεθῇ ὁ τρόπος τῆς σταθεραῆς αὐτῶν ἀποκαταστάσεως. Κύριος οἶδεν, ὅπόσα ἔτη θέλει ἀγωνίζεται ἀκόμη! ἐν τοσοῦτῳ ὁ μισθὸς τρέχει ἀδιακόπως . . .

(2) Δὲν ἀρνούμεθα ὅτι εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ μόνην (μετὰ τὴν ἄλωσιν αὐτῆς παρὰ τῶν Ὄθωμανῶν) διε-

ἐποχῆς τοῦ 1822 ἔτους ἐσκόπευον ν' ἀποκαταστήσωσι τοὺς Ἕλληνας ὑποτελεῖς, καθ' ἃ ἀπεδείχθη ἐκ τῶν πραγμάτων αὐτῶν, καὶ ἐκ τῶν λόγων των, καὶ ἐκ τῶν ὁποίων εἰς πολλοὺς τῶν συνεταίρων των ἐξέφρασαν φρονημάτων των, ἐξ ὧν ἦτον εἰς καὶ ὁ κατὰ τὴν Ἀνατολικὴν Ἑλλάδα περίφημος

τηρήθη ἐπακριβέστερον ἢ εὐγένεια, ἢ πατρώα γλῶσσα, ἢ πρὸς τὴν πίστιν εὐσέβεια, ἢ ἀπαραμείωτος διατήρησις τῶν θείων τῆς Ἐκκλησίας δογμάτων, ἢ διάδοσις τῶν ἐκ τῆς παιδείας φώτων, μ' ὅλον ὅτι αὐτὴ ὑπῆρξε καὶ ὑπάρχει καθέδρα τοῦ τυρανικοῦ Ὄθωμανικοῦ βασιλείου, μ' ὅλον ὅτι αἱ κατὰ τῶν Ἑλλήνων θρησκευτικαὶ καὶ πολιτικαὶ καταδρομαὶ ἐξ αὐτῆς ἐπήγαζον, καὶ μ' ὅλον ὅτι πολυειδῆ καὶ διάφορα ἐμπόδια προέκυπτον παρὰ τῆς ὀθωμανικῆς καταδυναστείας εἰς τὴν πρόοδον τῶν φώτων, καὶ εἰς πᾶν ἄλλο ἀφορῶν τὴν εὐδαιμονίαν τῶν Ἑλλήνων, ἐπιθυμούσης τῆς ὀθωμανικῆς ἐξουσίας τὸν παντελῆ αὐτῶν ἐξανδραποδισμόν, καὶ μεταχειριζομένης κατ' αὐτῶν ὅλα τὰ δεσποτικὰ καὶ τυραννικὰ μέσα· εἰς αὐτὴν τὴν πόλιν διαμένουσα λαμπρῶς ἢ κεφαλὴ τῆς θρησκείας (ὁ οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, ἢ περὶ αὐτὸν ἱερὰ Σύνοδος, καὶ τόσοι ἐκ τῶν ἄλλων Ἀρχιερέων) διετῆρει, καὶ ὑπεστήριξε τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος, περιθάλπουσα αὐτὸ ὑπὸ τοὺς κόλπους τῆς, συνιστῶσα ὑπὲρ αὐτοῦ σχολεῖα, καὶ χορηγοῦσα τὰ μέσα τῆς σπουδῆς ὅχι μόνον τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, ἀλλὰ καὶ διαφόρων ἄλλων εὐρωπαϊκῶν, καὶ αὐτῆς ἀκόμῃ τῆς ὀθωμανικῆς, χωρὶς νὰ ἐμποδισθῇ ποτὲ ἢ διάδοσις τῶν φώτων.

Κατὰ μίμησιν δὲ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει φιλοτιμούμενοι καὶ ἐφραμιλλώμενοι καὶ οἱ εἰς τὰς ἄλλας πόλεις καὶ ἐπαρχίας τοῦ ὀθωμανικοῦ κράτους Ἀρχιερεῖς καὶ Ἕλληνες, ἐσύστησαν σχολεῖα κ' εὐρὸς διατήρησιν τῆς γλώσσης καὶ τῶν

όπλαρχηγός Όδυσσεύς Ανδρούτζου, όστις λαβών κατά πρῶτον πολλήν σχέσηιν μετά τοῦ Θ. Νέγρη, γνωρίσας δ' ἔπειτα τοὺς δολίους τρόπους του ἐκ τοῦ σύνεγκυς, ἔξυπνος όπλαρχηγός ὢν καὶ οὐχὶ τόσον εὐαπάτητος, θέλων δὲ ἀφ' ἐτέρου νὰ στηλιτεύσῃ καὶ νὰ ἐξελέγξῃ τὴν βογιαρικὴν τοῦ Θ. Νέγρη ἐπὶ τῶν Ἑλληνικῶν πραγμάτων πολύμορφον ἢ πολύπλοκον καὶ ποικιλομορφουμένην διάθεσιν, ἔγραψε πρὸς αὐτὸν μίαν ἐπιστολὴν δι' ἧς τὸν ἐξήλεγε· ἡ δὲ Ἀντιβασιλεία ἐναγκαλισθεῖσα ἐν μέρος ἐκ τῶν τοιούτων ὑποκειμένων, διὰ τῶν συμβουλῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἐναντίων παραστάσεων, τὴν μὲν τάξιν τῶν περὶ τὸν Κλήρον διέθεσε κατὰ τὸν διαληφθέντα τρόπον, εὐροῦσα δὲ καὶ τὴν τάξιν τῶν ἐπὶ Τουρκοκρατίας ὀνομαζομένων Προεστῶτων συγκεχυμένην, ἔσπευσε νὰ περιθάψῃ καὶ αὐτὴν μὲ τὴν ἀντικατάστασίν των εἰς Δημάρχους κατ' ἐκλογὴν τῶν κατοίκων, ἐκδοῦσα τὸν ἐν ἐνεργείᾳ ὄντα περὶ δῆμων νόμον, νομίζουσα ὅτι οἱ ἐπὶ Τουρκοκρατίας Προεστῶτες (1) ἤθελον δώσει τὴν

τῆς θρησκείας δογμάτων, συντρεχόντων κατὰ τοῦτο τῶν ἱεραρχῶν ἐκάστης ἐπαρχίας· κανεὶς δὲ δὲν δύναται ν' ἀρνηθῆ ὅτι ἡ πόλις αὐτὴ ἔδειξε κατὰ διαφόρους ἐποχὰς ἐπισήμους ἄνδρας, τόσον πολιτικούς, ὅσῳ καὶ ἐκκλησιαστικούς, διδασκάλους, ἱεροκήρυκας, σοφοὺς, πεπαιδευμένους, καὶ πολλοὺς ἐναρέτους καὶ θεοσεβεῖς· ἀνέδειξε δὲ καὶ ἐπιβλαβεῖς ἐξ ὧν τινες πατήσαντες τὸ ἔδαφος τῆς Ἑλλάδος, καὶ εὐρόντες ἀρμοδίαν εὐκαιρίαν, δὲν ἔλειψαν ἀπὸ τοῦ νὰ δείξωσι καὶ εἰς τοὺς Ἕλληνας τὰ φρονήματά των, προεχώρησαν δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τῆς Ἀντιβασιλείας, καὶ παραζωγραφίσαντες τὰ ἑλληνικὰ πράγματα, προέτρεψαν τὴν Ἀντιβασιλείαν νὰ μεταχειρισθῆ τοὺς Ἕλληνας ὡς ἐχθροὺς θανασίμους, καὶ οὐχὶ ὡς πιστοὺς ὑπηκόους.

(1) Οἱ Προεστῶτες ὁσάκις ἦσαν συνηγμένοι καὶ σύμ-

προσοχόντων διὰ νὰ διορισθῶσι Δήμαρχοι· κανείς ὅμως ἐκ τῶν ὑπαρχόντων ἐπισημοτέρων Προεστώτων δὲν ἔδωκε τὴν ἐπὶ τούτῳ προσοχὴν του, εἰ μὴ τινες τῶν τῆς β' καὶ γ' τάξεως ἔλαβον τὰς δημαρχικὰς θέσεις ὑποκινήσαντες τὰς ψηφοφορίας τῶν πολιτῶν των ὑπὲρ ἑαυτῶν, ἐκίνησαν πάντα λίθον (1) διὰ νὰ κερδήσωσι τὰς πλειοτέρας ψήφους, ἐξ ὧν πολλοὶ τὰς ἠγόρασαν, ἄλλοι μὲν μὲ χρηματικὰς, καὶ ἄλλοι

φωνοὶ ἐπὶ Τουρκοκρατίας, κατώρθωναν πᾶν ὅ,τι ὠφέλιμον, ἢ ἀφορῶν τὴν καταδρομὴν τινῶν χριστιανῶν ἀπὸ μέρους τῆς ἐξουσίας, ἢ ὅταν ἐπεβάλλετο νεοφανής τις ἢ ὑπέρογκος φόρος, ἢ ἐὰν προέκυπτε καταδρομὴ κατὰ τινος Ἀρχιερέως, ἢ Προεστώτος, ἢ καὶ κατὰ τῆς θρησκείας· συνηνωμένων δὲ αὐτῶν ἐπὶ τούτοις πρὸς ὑπεράσπισιν, ἀπεπερατοῦντο αἱ τοιαῦται ὑποθέσεις μὲ ἀΐσιον πέρας. Προεστώτες ὠνομάζοντο οἱ προϊστάμενοι ἐκάστης ἐπαρχίας ἐπὶ κεφαλῆς τῶν κατοίκων, τῶν δὲ κωμοπόλεων καὶ κωμῶν ὠνομάζοντο Κοτζαμπασίδες· οἱ Προεστώτες διωρίζοντο μὲ ψηφοφορίαν τῶν Κοτζαμπασίδων, ἢ δὲ ἐκλογὴ αὐτὴ ἐδίδετο δι' ἀναφορᾶς εἰς τὸν Καδδῆν (κριτὴν), ὅστις ἐξέδιδεν ἰλάμι (ἐπικυρωτικὴν ἀπόφασιν) ἐπὶ δὲ τοῦ ἰλαμίου ἐξεδίδετο μπουγζουρουλδὶ (διάταγμα τοῦ Ἡγεμόνος,) καὶ ἀνεγνωρίζετο ὁ Προεστῶς (τουρκιστὶ δὲ ῥαγια βεκίλ, ὃ ἐστὶν ἀντιπρόσωπος τῶν κατοίκων τῆς ἐπαρχίας)· ἐκάστη δὲ ἐπαρχία διώριζε καὶ ἓνα Σανδίκ ἐμίνην, (Ταμίαν, καὶ Εἰσπράκτορα) καὶ ἐκάστη φορολογία ἐξήρτητο ὑπὸ τὴν ἐγγύησιν τοῦ Προεστώτος, κατὰ συνέπειαν δὲ καὶ τῶν Κοτζαμπασίδων, τοῦ Βοεβόδα (Διοικητοῦ), καὶ τοῦ ὀνομαζομένου ὀθωμανοῦ Ἀγλάνη· μετὰ δὲ τὴν ἔγκρισιν τούτων ἐκάστη φορολογία ἐλάμβανεν ἀρχὴν νὰ εἰσπράττεται.

(1) Ὁ ἐτήσιος μισθὸς τῶν Προεστώτων δὲν ὑπερέβαινε ποτὲ τὴν ποσότητα τῶν 1000 ἢ 1500 γροσίων, (400, ἢ

μὲ παντοίων εἰδῶν προσφοράς καὶ ὑποσχέσεις (1), ὥστε συνέβησαν πάμπολλαι διαίρέσεις, συγχύσεις, ταραχαί, καὶ ἄλλα συμβεβηκότα εἰς τὰς ἐκλογὰς τῶν Δημάρχων, περὶ τῆς διαγωγῆς τῶν ὁποίων αἱ ζητηθεῖσαι πληροφορίαι ἐδόθησαν ἀκαταλλήλως, αἱ περισσότεραι δὲ κατὰ τὴν ἀρέσκειαν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Ταῦτα δὲ ἐγένοντο ὄχι μόνον εἰς τοὺς κατὰ τὴν Πελοπόννησον καὶ τὴν στερεὰν Ἑλλάδα Προεστῶτας, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς κατὰ τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου πελάγους, τῶν ὁποίων (2) καὶ οἱ Προεστῶτες, καὶ οἱ κάτοικοι ὑπέφερον πολλὰ καὶ ἐπὶ Τουρκοκρατίας, καὶ ἐν καιρῷ τοῦ ἀγῶνος ὄχι ὀλίγα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ.

Κατάστασις τῆς στρατιωτικῆς καὶ πολιτικῆς τῶν Ἑλλήνων τάξεως ἐπὶ τῆς διαρκείας τῆς Ἀντιβασιλείας.

Τὴν δὲ τάξιν τῶν κατὰ τὴν Πελοπόννησον καὶ τὴν στερεὰν Ἑλλάδα ἀείποτε ὑπαρξάντων κλεπτῶν, ἐκ τῶν ὁποίων οἱ

600 δραχμῶν). τῶν Δημάρχων ὅμως καὶ τῶν Παρέδρων εἶναι ἀσυγκρίτῳ λόγῳ ἀνώτεροι, καθότι εἰς μίαν ἐπαρχίαν ἦσαν δύο, ἢ τρεῖς Προεστῶτες, ὁ δὲ μισθός των ἀνέβαινεν εἰς δραχμὰς 1800 ὅλας· ἀλλὰ σήμερον εἶναι περισσότεροι τῶν 10 καὶ 15 Δημάρχων, τῶν ὁποίων οἱ μισθοὶ μετὰ τῶν γραμματέων των καὶ λοιπῶν, τὸ ὀλιγώτερον κατὰ τὸν κανονισμόν, φθάνουν εἰς τὴν ποσότητα 18,000 δραχμῶν.

(1) Ὁ λόγος μας δὲν εἶναι νὰ κατηγορήσωμεν τὸ δημαρχικὸν σύστημα, καθότι εἶναι δημοτικόν· ἀλλ' ὁ διοργανισμὸς αὐτοῦ ἀτελής ὢν, ἐν μέρει δὲ ἀσαφῆς καὶ ἀκατάλληλος μὲ τὴν ἠθικὴν κατάστασιν καὶ τὰ ἀνέκαθεν ἔθιμα τῶν Ἑλλήνων, ἐπιφέρει τὸ νὰ συμβαίνουν ταῦτα.

(2) Εἰς τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου πελάγους εἶχον μὲν ἰσχὺν

πλεῖστοι εἴτε ἐὰν διωρίζοντο ὡς ἀρματωλοὶ (1), εἴτε ὡς

καὶ ἐπιβροήν οἱ Προεστῶτες, ἀλλὰ τὸ πολίτευμά των ἦτον πολὺ διαφέρον ἀπὸ τὸ τῆς Πελοποννήσου καὶ τῆς στερεᾶς Ἑλλάδος· καθότι αἱ νῆσοι ἦσαν ἐλεύθεραι ἀπὸ Βοεβόδα καὶ Καρδδῆν, ὑπετέλουν δὲ ὑπὸ τὴν ἄμεσον διέπειαν τοῦ Καπετᾶν Πασσᾶ. Ἡ δὲ συμφωνία αὐτὴ μεταξὺ τῶν αἰγαιοπελαγιτῶν καὶ τῆς ὀθωμανικῆς ἐξουσίας ἐγένετο πρὸ τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως· ὅτε δὲ μετέβαινον ἀπὸ τὴν πατρίδα των εἰς ἄλλας πόλεις, ἐλάβανον τεσκερὲν τοῦ Καπετᾶν Πασσᾶ, πληρώνοντες μόνον δέκα παράδες (λεπτὰ), δυνάμει τοῦ ὁποίου ἔμενον ἀνενόχλητοι ὅπου ἤθελον παρουσιασθῆ.

Εἰς τὰς τοῦ Αἰγαίου πελάγους νήσους ἐγένετο ἐκλογὴ παρὰ τῶν κατοίκων ἀναλόγως τῆς ἐκτάσεως τῆς νήσου δύο ἢ τριῶν ἐπιστατῶν μεθ' ἐνὸς γραμματέως, τοὺς ὁποίους ὠνόμαζον συντύχους (ὡς προεστῶτας), οἵτινες προσηδιδίωριζον τὸ ποσὸν τοῦ ἐτησίου φόρου εἰς ἐκάστην οἰκογένειαν ὁμοῦ μὲ ὅσα ἐγίνοντο ἔξοδα ἐπιτόπια, ἔδιδον δὲ κατ' ἔτος λογαριασμὸν εἰς τὴν κοινότητα· οἱ, περὶ ὧν ἄ λόγος, σύντυχοι μετὰ τοῦ Ἀρχιερέως ἐθεώρουν καὶ ἐδίκαζον ὅλας τὰς διαδικασίας ἀνεκκλήτως, εἰς δὲ τὸ τέλος τοῦ ἔτους ἐγένετο νέα ἐκλογὴ, καὶ ἀντικαθιστῶντο ἢ οἱ αὐτοὶ πάλιν, ἢ ἄλλοι ἀντ' αὐτῶν κατὰ τὴν τάξιν· οἱ δὲ κάτοικοι τῶν τριῶν νήσων Ὑδρας, Σπετζῶν καὶ Φαρῶν ἔφερον ξεχωριστὰ προνόμια, ἔχαιρον πολλὰς καὶ διαφόρους ἐλευθερίας, καὶ ἦσαν ἐκ παντὸς δημοσίου φόρου ἐλεύθεροι, καθότι προσέφερον ἕνα ὀριστικὸν ἀριθμὸν ναυτῶν ἐτησίως διὰ τὸν ὀθωμανικὸν στόλον. Ἄλλ' ἐπὶ τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως κατεστράφη ἡ νῆσος τῶν Φαρῶν, εἰς τὴν ὁποίαν ἐγένετο μέγας ὁ ἀφανισμὸς καὶ ἡ αἵματοχυσία τῶν κατοίκων αὐτῆς.)

(1) Ἀρματωλοὶ ἐλέγοντο καὶ ἦσαν οἱ καταδιώκοντες τοὺς ἄλλους ληστές.

κάποι (1), ἐμισθοδοτοῦντο ἀπὸ τούς κατοίκους τῶν ἐπαρχιῶν (2), οἵτινες ὑπέφερον εὐχαρίστως τὴν διὰ τούς μισθοὺς αὐτῶν φορολογίαν, βλέποντες μὲ εὐχαρίστησίν των νὰ λαμβάνωσιν οἱ Ὄθωμανοὶ συστολὴν καὶ φόβον παρ' αὐτῶν (ὡς καὶ ἐλάμβανον τῷ ὄντι). αὐτοὶ δὲ πάλιν οἱ, περὶ ὧν ὁ λόγος, κλέπται καθ' ὅλους τούς ὁποίους ὑπέφερον καταδιωγμούς καὶ τόσα ἄλλα, καταφρονοῦντες μ' ὅλα ταῦτα τῶν πάντων, περιεφέροντο ἄστεγοι, ἄοικοι, καὶ ἀκτήμονες, δὲν ἔκυψαν ποτὲ τὸν αὐχένα ὑπὸ τὸν Ὄθωμανικὸν ζυγὸν μέχρι τοῦ 1805, ὅτε οἱ διασωθέντες κατέφυγον εἰς ἄλλα κράτη· ἐπὶ δὲ τῆς ἐπαναστάσεως ἐπιστρέψαντες εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀνεδέχθησαν τὴν χρῆσιν τῶν ὄπλων, χρησιμεύσαντες ἐπὶ πολὺ, καὶ ὑπηρετήσαντες τὴν Ἑλλάδα στρατιωτικῶς· τὴν τάξιν αὐτὴν (τὴν καὶ μᾶλλον ἐπικίνδυνον οὖσαν διὰ τὰς ῥηθείσας αἰτίας) τὴν ἀγωνισθεῖσαν, τὴν τύσον φανεῖσαν χρήσιμον εἰς τὰς κατ' ἐχθρῶν μάχας, τὴν θυσιάσασαν αἵματα κτλ. διὰ τὴν ἐλευθερίαν τῆς πατρίδος, διαβληθεῖσαν καὶ αὐτὴν παντοιοτρόπως, ἐθεώρει ἡ Ἀντιβασιλεία ὡς ἀποστάτας καὶ τῆς ἐλληνικῆς βασιλ. Κυβερνήσεως, καὶ ὡς αὐτόχρημα κλέπτας, μ' ὅλον ὅτι ἐξ αὐτῶν καὶ τῶν λοιπῶν Ἑλλήνων ἀπηρτίζετο τὸ στρατιωτικὸν τῆς Ἑλλάδος ἀπ' ἀρχῆς τῆς ἐπαναστάσεως, καὶ αὐτοὶ ἦσαν ἐκεῖνοι, οἵτινες συνηνωμένοι μετὰ τῶν λοιπῶν Ἑλλήνων κατετρόπωσαν, κατέσφαξαν, καὶ ἐξηφάνισαν χιλιάδας Τούρκων, καὶ ἐκ τῶν ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος κατοικούντων, καὶ ἐκ τῶν ἔξωθεν πολλάκις εἰσβαλόντων, (ὡς προεῖρηται ἐν τοῖς προλαβοῦσι τμήμασιν). Ὅθεν καὶ θεωρή-

(1) (Κάποι ἦσαν οἱ παρεμποδίζοντες τὴν ζωοκλοπὴν, καὶ ἄλλας ὁμοίας φύσεως μικρὰς κλοπὰς.)

(2) Ὁ μισθὸς τῶν ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν των στρατιωτῶν ἦτον κατὰ μῆνα γρόσια 5 (δραχ. 2) τῶν δὲ ἀνωτέρων των βαθμηδὸν γρόσια 10, (δραχ. 4), καὶ τῶν ἀρχηγῶν των γρόσια 25, (δραχ. 10).

σασα αὐτοὺς ὡς ἐχθροὺς τοῦ βασιλ. θρόνου, καὶ ὡς ἀνθρώ-
 πους ἀναξίους τῆς βασιλικῆς ἐμπιστοσύνης, διέλυσε τὰ ὑπὸ
 τὴν ὀδηγίαν των ἐλαφρὰ τάγματα, ὥστε ἐκ τῶν διαλυθέν-
 των αὐτῶν στρατιωτῶν κατηναγκάσθησαν, ἄλλοι μὲν νὰ
 προσφύγωσιν εἰς τὸ Τουρκικὸν κράτος, ἄλλοι νὰ γίνωσι λη-
 σταί, ἄλλοι κλέπται, καὶ ἄλλοι νὰ λιμοκτονῶνται, μὴ ἔχον-
 τες κανένα πόρον τοῦ ζῆν ἄλλον, οὔτε χρηματικόν, οὔτε κτη-
 μτικόν· χάρις δὲ εἰς τὴν κατ' εὐθείαν εὐμένειαν καὶ τὴν
 πατρικὴν προστασίαν καὶ κηδεμονίαν τοῦ βασιλέως Ὄθωνος,
 τῆς ὁποίας ἐγένοντο μέτοχοι πάμπολλοι ἐξ αὐτῶν, ἀφ' ἧς
 ὥρας ἡ Α. Μ. ἔλαβε τὰς ἡνίας τῆς Κυβερνήσεως, καὶ εἶναι
 ἐλπίζομενον, ὅτι προϊόντος τοῦ καιροῦ νὰ μὴ μείνη κανεὶς τῶν
 ἐκ τῆς τάξεως αὐτῆς στρατιωτικῶν ἀβράβευτος, ἢ ἀπρο-
 στάτευτος! (1).

(1) Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἐν γένει οἱ Ἕλληνες τῆς σημερινῆς
 ἐλευθέρως Ἑλλάδος πάσης τάξεως, καθὼς καὶ οἱ κατὰ
 διαφόρους ἐποχὰς ἐξώθεν ἐλθόντες, ἅπαντες ἠγωνίσθησαν,
 ἐκινδύνευσαν, ἐθυσίασαν, καὶ τὰ πάνδεινα ὑπέφερον μεταξὺ
 τῆς ὀκταετίας τῆς ἐλληνικῆς ἀποστασίας, καὶ ὡς ἐκ τούτου
 εἶναι πολυάριθμοι οἱ ἔχοντες ἀπαιτήσεις· ὥστε ἐὰν ἡ Β.
 κυβέρνησις ἤθελε φέρῃ καὶ τοῦ Κροίσου τοὺς θησαυροὺς,
 ἢ ἐὰν ἤθελεν εὖρη ὅλας τὰς γαίας τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ χρυσίου
 συνισταμένας, δὲν ἤθελε βέβαια δυνηθῆ νὰ θεραπεύσῃ τοὺς
 πάντας· τὸ λάθος ὁμῶς εἶναι ὅτι αἱ κατὰ καιροὺς ἐθνικαὶ
 συνελύσεις δὲν ἔλαβον φροντίδα διὰ νὰ καταγραφῶσι τὰ
 ὀνόματα τῶν θετικῶς ἐχόντων δικαιώματα, θυσίας κτλ.
 τόσον στρατιωτικῶν, ὅσῳ καὶ πολιτικῶν, καὶ κληρικῶν, καὶ
 ναυτικῶν, καὶ ἕνεκα τούτου παρουσιάζονται μὲ ἔγγραφα
 ἐπίσημα πολλοὶ καὶ ἐκ τῶν ἐχόντων καὶ ἐκ τῶν μὴ ἐχόντων
 δικαιώματα· καὶ μ' ὅλον ὅτι εἰς τὰ ἀρχεῖα τῶν κατὰ

Ἀφοῦ δὲ διέθεσε καὶ τοὺς ἀνθρώπους τῆς τάξεως αὐτῆς κατὰ τὸν ῥηθέντα τρόπον, ἐγκατέλιπεν εἰς τὴν διάκρισιν τῶν ἀνέμων καὶ τὴν τάξιν τῶν ναυτικῶν, ἀπρομηθεύτον, ἀπροστάτευτον, καὶ ὅλως δι' ὅλου δυστυχοῦσαν καὶ πενομένην, εἰς τρόπον ὥστε πολλοὶ ἐκ τῶν ναυτικῶν τῆς Ἑλλάδος μὴ ἔχοντες κἀνένα πόρον ζωῆς, μῆτε δυνάμενοι νὰ ἐργασθῶσιν εἰς τὴν ξηρὰν τελείως, προσέφυγον ἄλλοι μὲν εἰς τὸ Τουρκικὸν κράτος, ἄλλοι δὲ εἰς τὸ Αἴγυπτιακόν, καταναγκασθέντες νὰ προσκυνήσωσι πάλιν ἐκ νέου τοὺς ἐχθροὺς, τοὺς ὁποίους πρότινων ἐτῶν κατεδίωκον, καὶ νὰ διοικῶσι τοὺς στόλους ἐκείνους, τῶν ὁποίων τὰ πλοῖα ἐπυρπόλουν καὶ κατηφάνιζον, μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ πορισθῶσιν ὀλίγον ἄρτον, τοῦ ὁποίου καὶ αὐτοῦ ὑστεροῦντο ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τῆς διεπείας τῆς Ἀντιβασιλείας. Καὶ αὐτὸ δὲ ἐθεραπεύθη ὁπωσοῦν ἔπειτα διὰ τῆς εὐμενείας καὶ τῆς πα-

καιροὺς ἐλληνικῶν κυβερνήσεων ὑπῆρχον κατάλογοι καὶ στρατιωτικοὶ, καὶ πολιτικοὶ κτλ. τῶν ὑπηρετησάντων τὴν πατρίδα, μ' ὅλα ταῦτα παρημελήθη καὶ παρὰ τῆς Ἀντιβασιλείας ἢ κυριωτέρα ἐξερεύνησις, διὰ τὴν ὁποίαν δὲν ἐφρόντισε νὰ διορίσῃ ἀπ' ἀρχῆς νὰ συνέλθωσιν ἐξ ἐκάστης ἐπαρχίας δύο ἢ τρεῖς, ὑπὸ ποινὴν αὐτῶν βαρείαν, διὰ νὰ καταγράψωσι τοὺς φέροντας ἀληθῆ δικαιώματα στρατιωτικούς, ναυτικούς, πολιτικούς, καὶ κληρικούς, ὥστε ν' ἀντιβραβευθῶσιν ἐπαξίως· περὶ δὲ τῶν λοιπῶν Ἑλλήνων ὡς κινδυνευσάντων καὶ κοπιασάντων ἀπάντων, νὰ ληφθῇ ἐπομένως ἡ ἀπαιτουμένη πρόνοια παρὰ τῆς Β. κυβερνήσεως πρὸς περίθαλψιν ἀνάλογον εἰς τὸν βαθμὸν καὶ τὴν τάξιν ἐκάστου· τότε βέβαια δὲν ἤθελον εἶσθαι τόσα παράπονα, ὅσα εἶναι σήμερον, καὶ ὅλοι ἐξ ἴσου ἤθελον εὐγνωμονεῖ, καὶ ἤθελον εἶσθαι εἰς βελτιωτέραν κατάστασιν, ὠφελουμένου κατὰ μέγα μέρος καὶ τοῦ ἐθνικοῦ ταμείου.

τρικῆς προστασίας τοῦ βασιλέως, ὥστε φαίνεται τὸ ναυτικὸν τῆς Ἑλλάδος ἀσυγκρίτῳ λόγῳ εὐδαιμονοῦν σήμερον παρὰ εἰς τὴν ὁποίαν κατάστασιν εἶχε καταντήσει.

Καθ' ὅλην δὲ τὴν οὕτω πως διάθεσιν τῶν τάξεων αὐτῶν συμβουλευσάντες τὴν Ἀντιβασιλείαν οἱ περὶ αὐτὴν, ἐφρόντισαν ἀκόμη νὰ συστήσωσι καὶ διὰ τὰς πολιτικὰς θέσεις ὅλους τοὺς οἰκείους των, τοὺς μηδέποτε ὑπηρετήσαντας εἰς πολιτικὰς θέσεις, τοὺς ἀπείρους καὶ πρωτοπείρους εἰς τὴν ὑπηρεσίαν, ἐπαρκοῦντος μόνου τοῦ, ὅτι ὁ συστηνόμενος νὰ φέρῃ τὸ ὄνομα ὅτι εἶναι ἢ ὀνομαζέται Συνταγματικὸς (I). Ἔθεν τὰ αὐτὰ ἀκολουθοῦσα τὰ ὁποῖα ἐκ πρώτης ἀφετηρίας ἐβάδιζεν ἴχνη, ἐπακούσασα δὲ καὶ κατὰ τοῦτο τοὺς περὶ αὐτὴν συμβούλους, δὲν ἐζήτησε κατάλογον τῶν ἀνεκαθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα ὑπηρετησάντων πολιτικῶν ὑπαλλήλων τῶν φανέντων ἀξίων, τῶν ἀποδειχθέντων τιμίων, τῶν ἐκδουλευσάντων μὲ πίστιν, μὲ προθυμίαν, μὲ τιμιότητα, καὶ ζῆλον, διὰ νὰ θέσῃ ἐξ αὐτῶν καταλλήλως εἰς πολιτικὰς θέσεις, ὥστε διὰ τῆς ἐμπειρίας, τῶν γνώσεων, καὶ τῆς τιμιότητός των νὰ διευθυνθῶσιν ὅλοι οἱ τὸ κυβερνητικὸν σκάφος τοῦ κράτους ἀπαρτιζόντες κλάδοι· δὲν ἐσύστησαν ἐπὶ τούτῳ ἐπιτροπὴν ἐξεταστικὴν ἐκ πολιτικῶν ἀνδρῶν συγκειμένην, τοῦλάχιστον (ὡς ἐκείνην τὴν ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ἐπιτροπὴν) διὰ νὰ ἐξετάσῃ τὴν παλαιότητα, τὴν ἰκανότητα, τὴν τιμιότητα, τὰς ἐκδουλεύσεις, καὶ ὅλας τὰς ἀπαιτουμένας ιδιότητας τῶν εἰς τὰς πολιτικὰς θέσεις διορισθησομένων· ἀλλ' ὡς εἴρηται, βρασιθεῖσα εἰς τὰς προτάσεις τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος, διώρισεν εὐθὺς ἀπερισκέπτως εἰς ὅλας τὰς πολιτικὰς θέσεις

(I) Πόσῃν βλάβῃν καὶ ἀφανισμόν ἐπροξένησεν ἡ ἐθνικὴ αὐτὴ διαίρεσις Συνταγματικὸς, καὶ Κυβερνητικὸς! ἦτις καὶ μέχρι τῆς σήμερον διασαλπίζεται ὅλον ἐν ἀπότινας, καὶ ἡ ὁποία παρεισάγει τὸν μεγαλήτερον ὄλεθρον.

(ἐξαιρουμένων πολλὰ ὀλίγων παλαιῶν καὶ ἰκανῶν) διάφορα ὑποκείμενα, ἐξ ὧν ἄλλα εἶχον ἔλθει εἰς τὴν Ἑλλάδα κατὰ τὸ 1832 καὶ 33 καὶ ἄλλα κατὰ τὸ 1834 καὶ 35 (παραλειπομένων τῶν ἀπὸ τὰ 1827 καὶ 28 μέχρι τῶν 1835 εἰσελθόντων, ἐκ τῶν ὁποίων αὐτῶν, οἱ μὲν κολακεύοντες τοὺς ὑπουργοὺς καὶ ἄλλους, οἱ δὲ δίδοντες ἄλλας ὑποσχέσεις, οἱ δὲ πάλιν ὡς συμπατριῶται των ἐναγκαλιζόμενοι καὶ συστηνόμενοι, διωρίσθησαν καὶ διορίζονται εἰς λαμπρὰς θέσεις, κατὰ συνέπειαν δὲ παρωράθησαν οἱ ἔχοντες δικαιώματα κτλ. αὐτόχθονες, καὶ πολλοὶ ἐκ τῶν ἔξωθεν ἐλθόντων ἀπὸ τὸ 1821 μέχρι τῶν 1825 καὶ 28· ὥστε καὶ ἐκ τούτου συνέβησαν πολλαὶ περὶ τὴν ὑπηρεσίαν παρεκτροπαί, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἐπήγασαν καὶ πηγάζουσιν ἐπαυξανόμενα ὑπὲρ τὸ δέον τόσα παράπονα ἀπὸ μέρους τῶν πολιτικῶν, τῶν στρατιωτικῶν καὶ κληρικῶν ἐκείνων, οἵτινες ἔμειναν ἐγκαταλελειμένοι μὴ ἔχοντες πόρον (ζωῆς). Τὸ δεινὸν τοῦτο μ' ὄλον ὅτι ἔμεινεν ἐπὶ πολὺ ἀθεράπευτον, ἐλπίζεται μ' ὅλα ταῦτα νὰ θεραπευθῇ διὰ τῆς ἐμφρόνου διεπείας τοῦ βασιλέως.

Τοιαύτας δὲ πράξεις ἐνήργησεν ἡ Ἀντιβασιλεία καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς διεπείας τῆς, καθότι ἔτυχε νὰ ᾔηται ὁ βασιλεύς τῆς ἀφῆλιξ· ἀλλὰ τοιαῦτα λάθη πάντοτε προκύπτουν εἰς ὅλα τὰ κράτη, κατ' ἐξοχὴν δὲ εἰς ἐκεῖνα, τῶν ὁποίων τὸ ἔθνος εἶναι ἀρτισύστατον, ἀρτιπαγές, πτωχὸν, κτλ. τῶν ὁποίων ἡ διευθέτησις ἀπόκειται εἰς τὴν ἀγαθὴν προαίρεσιν καὶ εἰς τὴν ἐμφρονα διεπείαν τοῦ βασιλέως, εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ὁποίου εἶναι διατεθειμέναι αἱ ἡνίαι τῆς κυβερνήσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ κράτους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΟΓΔΩΟΝ.

Μετάκλησις τῶν μελῶν τῆς Ἀντιβασιλείας, Μάουρερ καὶ Ἄβελ εἰς Μόναχον. — Ἀντικατάστασις τοῦ Κόβελ. — Στάσις γενομένη κατὰ τὴν Μεσσηνίαν. — Κατάπαυσις αὐτῆς.

Ἡ δὲ ὑπενεργήσασα τὰ κατὰ τοῦ Θ. Κολοκοτρώνη, τοῦ Δ. Πλαποῦτα, καὶ τῶν λοιπῶν φυλακισθέντων συμμορίας τῶν ὑπεναντίων, ἐνέσπειρεν εἰς τινὰς ἀνοήτους Πελοποννησίους, ὅτι ἦτον θέλησις τοῦ βασιλέως Ὄθωνος, καὶ τοῦ Ἄρμανσπεργ, διὰ νὰ ἀναβιβασθῆ εἰς τὸν θρόνον ἡ Α. Μ. ὡς ἐνήλιξ, καὶ ὅτι ἡ ἀνάβασίς του αὐτῆ ἀπῆτει τὴν διὰ τῶν ὄπλων συνδρομὴν τῶν ὑπηκόωντου. Ἡ φήμη αὕτη διασπαρεῖσα μὲ πολλὴν μυστικότητα ὡς βásiμος εἰς τὰς κεφαλὰς τινῶν ἀνοήτων, μᾶλλον δὲ ὑπενεργηθεῖσα καὶ διὰ τινῶν ψευδαποστόλων, παρεκίνησε πολλοὺς νὰ προετοιμασθῶσιν, ἐξαιρέτως δὲ τοὺς κατὰ τὴν Μεσσηνίαν στασιάσαντας ἀκολούθως· ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ Ἄρμανσπεργ καὶ ἄλλοι εἶχον ἀναφέρει εἰς τὴν Α. Μ. τὸν βασιλέα τῆς Παυαρίας Λουδοβίκον (τὸν πατέρα καὶ κηδεμόνα τοῦ βασιλέως Ὄθωνος) ὅσα ἡ Ἀντιβασιλεία ἐπραξεν ἀφορῶντα τὸν καταδιωγμὸν καὶ τὸν ἀφηνισμὸν τῶν φυλακισθέντων καὶ καταδικασθέντων, ὁ βασιλεὺς Λουδοβίκος μετακαλέσας τὰ ἄλλα μέλη τῆς Ἀντιβασιλείας εἰς τὸ Μόναχον (χωρὶς νὰ γνωρίζουν αὐτὰ περὶ τῶν ὅσα ἐναντίον των ἀνεφέρθησαν) ἀπέστειλε τὸν Κόβελ εἰς τὴν θέσιν τοῦ Μάουρερ καὶ Ἄβελ· μόλις δὲ εἶχον πληροφορηθῆ τὴν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀποστολὴν τοῦ Κόβελ, καὶ τὴν μετάκλησιν τῶν ῥηθέντων μελῶν εἰς Μόναχον, καὶ προέλαβον νὰ ὑποκινήσωσι τὴν ἐν Μεσσηνίᾳ στάσιν, (ἥτις καὶ ἠτοιμάζετο ὅλον ἐν), σπουδάζοντες διὰ νὰ ἐκτραγῆ ἡ στάσις μίαν ὥραν προτήτερα, ἐν ᾧ ἀκόμη ὑπῆρχον εἰς τὴν Ἑλλάδα ὁ Μάουρερ καὶ ὁ Ἄβελ, ὥστε ἐκ τούτου νὰ δικαιώ-

ἔωσι καὶ τὸν ὁποῖον ἔπραξαν καταδιωγμὸν κατὰ τῶν περὶ τοὺς Κολοκοτρῶνην, Πλαπούταν, καὶ λοιπούς.

Ἐν τοσοῦτῳ πρὶν ἢ ἐκραγῆ ἢ ἐν Μεσσηνίᾳ στάσι (τὴν 18 ἰουλίου 1834) αἴφνης ἤλθεν ὁ Κόβελ εἰς τὸ Ναύπλιον, ἀντικαταστήσας τὴν θέσιν τοῦ Μάουρερ, ὁ ὁποῖος αὐτὸς καὶ ὁ Ἄβελ διετάττοντο παρὰ τοῦ βασιλέως Λουδοβίκου ν' ἀναχωρήσωσιν ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα ἐντὸς 8 ἡμερῶν, οἵτινες καὶ ἀνεχώρησαν (τὴν 22 ἰουλίου 1834), ἐπιβιασθέντες εἰς ἑλληνικὰ πλοῖα· ἀφ' οὗ δὲ ἀντεκατέστη ὁ Κόβελ καὶ ἔλαβε τὴν θέσιν τοῦ ὡς μέλος τῆς Ἀντιβασιλείας, ἔδειξεν εὐθὺς τὴν πρὸς τοὺς Ἕλληνας ἐπιεικῆ διάθεσίν του συνωδευμένην μὲ ἄξιον χαρακτῆρα, καὶ μὲ ἀπαραδειγμάτιστον εὐγενῆ καὶ ἀγαθὸν τρόπον, ἀπὸ τὸν ὁποῖον παρηγορήθησαν καὶ οἱ ἐν τῇ φυλακῇ ὄντες, καθότι ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν ἔμελλον νὰ ἐλευθερωθῶσιν ἕνεκα τοῦ ἀδίκου καταδιωγμοῦ των.

Ἄλλ' ἕως οὗτο νὰ ἐξετάσῃ καὶ νὰ πληροφορηθῆ ὁ Κόβελ τὰ κατὰ τῶν φυλακισμένων διατρέξαντα, ἔφθασεν ἡ εἶδησις (τὴν 28 ἰουλίου) ὅτι ὁ Ἰωάννης Κρίτζαλης ἐκ τῆς κώμης Ψάρι τῆς ἐπαρχίας Τριφυλίας, καὶ ὁ Μητροπέτροβας ἐκ Γαράντζης τῆς ἐπαρχίας Μεσσηνίας, ἀπεστάτησαν, καθότι ὁ Ἰωάννης Κρίτζαλης καὶ ὁ Μητροπέτροβας εἶχον καθοδηγηθῆ ἀπὸ τὸν Ἀριστομένην Κουβαρᾶν, ὅστις ἐπαρουσίαζεν εἰς αὐτοὺς καὶ γράμματα φέροντα τὰς διὰ τὴν ἀποστασίαν ὀδηγίας· ἐντεῦθεν λοιπὸν ὁ Κρίτζαλης καὶ ὁ Μητροπέτροβας, ὡς ἄνθρωποι χωρικοὶ, καὶ ὡς μὴ γνωρίζοντες τὰ ψεύδη τῆς ὀλεθρίας καὶ πονηρᾶς ἐπιβουλῆς, ἐλπίζοντες δὲ ὅτι ἤθελον ἀπαθανάτισαι τὰ ὀνόματά των, πράττοντες ἐν τοιοῦτον μέγιστον ἀγαθόν, τὸ ὁποῖον (καθὰ τοὺς ἐβεβαίωσαν οἱ ὑποκινουῦντες) ἐπεθύμει καὶ ὁ βασιλεὺς Ὄθων, διὰ νὰ τεθῆ εἰς τὸν θρόνον, καὶ νὰ λάβῃ τὰς ἡνίας τοῦ Κράτους, καὶ ὅτι ὁ Ἄρμανσπεργ τοὺς ἐπερίμενεν εἰς τὸ Ἄργος (1), ἐπὶ τῇ ἀνοησίᾳ

(1) Ἡ εἰς τὸ Ἄργος διαμονὴ τοῦ Ἄρμανσπεργ κατὰ τὴν

των μᾶλλον αὐτοὶ βασισθέντες, καὶ (κατὰ τὴν κοινὴν παροίμιαν « τὸ χωρὶὸ κάμει Παπᾶν, κί' ὄχι ὁ Παπᾶς χωρὶὸ » νομίσαντες ὅτι θέλουν ἐπιτύχει δόξης ὡς ἐκ τούτου, συνακολουθησάντων καὶ πολλῶν ἀνοήτων ὁμοῦ μὲ αὐτοῦς, ἀπέστειλαν μίαν πτέρυγα Ἑλλήνων ἐκ τῶν μετ' αὐτῶν εἰς τὴν Ἀνδριτζαίαν τῆς Ὀλυμπίας, διὰ νὰ συλλάβωσι τὸν τότε διοικητὴν αὐτῆς Λυκοῦργον Κρεστενίτην, νὰ παραλάβωσι δὲ καὶ τὰ ἀρχεῖα, καὶ ὅσα χρήματα ἤθελον εὔρει· ὁ δὲ Διοικητὴς μετὰ τῶν κατοίκων τῆς Ἀνδριτζαίνης ἀντέκρουσαν αὐτοὺς τοὺς φανέντας ὡς ἀποστάτας, καὶ τοὺς ἐδίωξαν.

Ὁ δὲ Μητροπέτροβας καταβᾶς εἰς τὰς Κώμας τῆς πεδιάδος τῶν Λάκκων τῆς Μεσσηνίας ἐσύναζεν ὅλον ἐν ὀπλοφόρους ἐξ ἐνὸς μέρους χωρικῶν ἀνοήτων, εἰς τοὺς ὁποίους ἔδιδε τὰς ἐφεξῆς ὑποσχέσεις· « ὁ βασιλεὺς θέλει ν' ἀνεβῆ εἰς τὸ θρονί, » καὶ οἱ Καλαμαράδες (οἱ πολιτικοὶ) δὲν ἀφίουν· καὶ ἔστειλε » εἰς ἡμᾶς, νὰ πᾶμε μὲ τὰ τουφέκια μας, νὰ τὸν βάλομε » εἰς τὸ θρονί, καὶ μᾶς καρτερεῖ εἰς τὸ Ἄργος. » Ταῦτα ἀκούοντες οἱ μωροὶ καὶ ἀνόητοι, (ὡς ἐκεῖνος), ἔτρεχον κατόπιν του τυφλοῦ ὄμμασι, σῶζοντες ὑπόληψιν εἰς αὐτὸν, ὡς γηραιὸν τὴν ἡλικίαν, καὶ ὡς ἀρχαῖον στρατιωτικόν· ἀφ' ἑτέρου μέρους ὁ Κρίτζαλης ἐκοινολόγει τὰ αὐτὰ, καὶ οὕτω διήγειραν τοὺς χωρικοὺς, ὥστε μετὰξὺ μιᾶς νυκτὸς διαστήματος συνήχθησαν ὑπὲρ τοὺς 1500, οἵτινες πρὶν ἢ ἀνατεῖλῃ ὁ ἥλιος εἰσῆλθον εἰς τὴν πρωτεύουσαν τῆς Τριφυλίας τὴν Κυπαρισσίαν, καὶ συλλαβόντες τὸν τότε Διοικητὴν Δ. Χριστείδην καὶ τὰς

ἐποχὴν ἐκείνην πρὸς ἀνάρρωσιν τῆς ὑγείας του ἔγινεν ἐπιθεβαίωσις τοῦ, ὅτι ἐπερίμενε τοὺς ἀποστάτας ἐκεῖσε, καθότι οἱ ὑποκινήσαντες τοὺς ἀποστατήσαντας τοῖς ἐδείκνυον ὡς δεῖγμα προφανές τὴν εἰς Ἄργος διαμονὴν τοῦ Ἄρμανσπεργ, καὶ ὡς βᾶσιν τῆς φελησεῶς του διὰ τὴν πρᾶξιν αὐτήν.

λοιπᾶς ἀρχᾶς, (χωρὶς νὰ δέχεται κανένος εἶδους πλέον συμβουλὴν ὁ Κρίτζαλης) ἀπέστειλαν αὐτὰς εἰς τὴν κώμην Ψάρι, καὶ εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Κρίτζαλη ὑπὸ κράτησιν μὲν, ἀλλὰ χωρὶς τῆς παραμικρᾶς ἐνοχλήσεως· ὁ δὲ Κρίτζαλης ἀνέβη εἰς τὴν ἐπαρχίαν τῆς Καρυταίνης μὲ τοὺς ὑπ' αὐτὸν, ὅτε ἔφθασαν ταυτοχρόνως καὶ τὰ παρὰ τῆς κυβερνήσεως ἀποσταλέντα πρὸς καταδίωξιν τῶν ἀποστατῶν αὐτῶν ἐλαφρὰ στρατεύματα, ὁμοῦ καὶ τὸ ἵππικὸν, καὶ ὡς ἰστὸν ἀράχνης τοὺς διέλυσαν φονεύσαντες τινὰς ἐξ αὐτῶν εἰς μίαν συμπλοκὴν, τὸν δὲ Ἀριστομένην Κουβαρᾶν ἐφόνευσεν ὁ χατζῆ Χρῆστος ἐπ' οὐδεμιᾷ προφάσει· οὕτω δὲ ἄνευ ἀργοπορίας διελύθη ἡ σκηνὴ ἐκεῖνη τῆς παραλόγου καὶ ἀνοήτου στάσεως.

Καθ' ὃν καιρὸν ὅμως ἠκούσθησαν τὰ περὶ τῆς ἐν Μεσσηνίᾳ, περὶ ἧς ὁ λόγος, στάσεως, διάφοροι λόγοι καὶ προφορικαὶ κοινοποιήσεις διεδίδαντο ἀπὸ μέρους τῶν ὑποκινήσαντων αὐτὴν, ὅτι δηλ. ἦτον συνέπεια τῆς προκαταρξθείσης τῶν περὶ τὸν Θ. Κολοκοτρώνην ἀντιπολιτεύσεως, καὶ ὅτι οἱ ἐν φυλακῇ ὄντες εἶχον ὀδηγήσει τὰ περὶ τῆς κινήσεως αὐτῆς, ὥστε ἐπὶ τούτοις τοῖς λόγοις λαβόντες νέον ἐπιχείρημα ἤρχησαν νέαν καταδρομὴν φυλακισμοῦ, καὶ ἐκ τοῦ Ναυπλίου ἐφυλάκισαν τὸν Κωνσταντῖνον Θ. Κολοκοτρώνην (τὸν Κολῖνον), τὸν Νικηταρᾶν, τὸν Δ. Τζόκρη, τὸν Δ. Καλέργην, τὸν Στέφανον Βαλλιάνον, τὸν Ν. Σπηλιάδην, τὸν δικηγόρον Βαλσαμάκην, καὶ ἄλλους τινὰς, τοὺς ὁποίους ὅλους αὐτοὺς (ἐξαιρουμένου τοῦ Στεφάνου Βαλλιάνου), ἀπέστειλαν εἰς τὸ Νεόκαστρον μετὰ καὶ τοῦ Ι. Θ. Κολοκοτρώνη (προφυλακισμένου ὄντος), ὅπου δικασθέντες, ἀθωώθησαν (1)

(1) Ἐὰν δὲν ἤθελε διατάξῃ τότε ἡ Ἀντιβασιλεία τὴν παῦσιν τοῦ καταδιωγμοῦ καὶ τῆς φυλακίσεως, ἀφ' οὗ ἀνεχώ-

Εἰς δὲ τὴν Τριφυλίαν διωρίσθη στρατιωτικὸν δικαστήριον, τὸ ὅποιον δικάσαν τὸν Κρίτζαλην καὶ Τζαμαλῆν κατεδίκασεν εἰς θανάτου ποινὴν ἣτις ἐξετελέσθη διὰ τουφεκισμοῦ, τοῦ μὲν Γκρίτζαλη εἰς τὴν Κυπαρισσίαν τοῦ δὲ Τζαμαλῆ εἰς τὴν Πύλον (1). εἰάν δὲ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην δὲν ἤθελε σταλῆ ὁ Ἀνδρέας Ζαήμης ὡς ἀντιπρόσωπος τῆς Κυβερνήσεως, καὶ ἀνακριτῆς ὁ Ἀναστάσιος Λόντος καί τινα μέλη τοῦ στρατιωτικοῦ δικαστηρίου εὐσυνειδήτητα, κατὰ τὴν τοῦ εἰσαγγελέως Μάσσωνος ἐπιθυμίαν, καὶ καθ' ἃς εἶχεν ὀδηγίας, ἤθελον σφαγῆ πολλοὶ Ἕλληνες ἀδίκως, καὶ κατ' ἐξοχὴν ἀπὸ τὴν ἐπαρχίαν τῆς Τριφυλλίας κατὰ τὰς ἐμπαθεῖς μαρτυρίας τινων (τῶν ὁποίων παραλείπονται τὰ ὀνόματα), ὡς ὠμολόγουν μετὰ ταῦτα ὁ Ἀνδρέας Ζαήμης, ὁ Ἀναστάσιος Λόντος, ὁ Βαλσαμάκης, καὶ διάφοροι ἄλλοι (2)

ρησαν ὁ Μάουρερ καὶ Ἄβελ, διὰ νὰ μὴ γίνεταί ἄνευ προηγουμένης ἀδείας, πολλαὶ οἰκίαι τοῦ Ναυπλίου ἤθελον γεμίσει ἀπὸ φυλακισμένους· χάρις ὅμως ἐπὶ τούτῳ εἰς τὸν Ἄρμανσπεργ, καὶ εἰς τὸν Κόβελ!

(1) Οἱ εἰς θάνατον καταδικασθέντες Γκρίτζαλης καὶ Τζαμαλῆς ἦσαν δύο ἐκ τῶν ἐπισήμων στρατιωτικῶν παλικαρίων, οἱ ὅποιοι εἰς τὰς διαφόρους καὶ πολυειδεῖς μάχας τῆς ἐλληνικῆς ἀποστασίας ἐφάνησαν πάντοτε ἀτρόμητοι ἀλλ' ἢ μωρία των συνηνωμένη μετὰ τῆς ἐπαράτου ραδιουργίας, ὅχι τούτους μόνον ἀπόλεσεν, ἀλλ' ἐγκατέλειψε καὶ τὰς πολυαριθμούς ὀικογενείας των εἰς τὴν παντελεῖ ἀπελπισίαν « τὰ γὰρ ὀφώγια τῆς ἀμαρτίας θάνατος. »

(2) Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην τοῦ καταδιωγμοῦ τῶν 1833 καὶ 34 δύο διορισμοὶ προσώπων ἐγένοντο παρὰ τῆς Ἀντιβασιλείας ὁ μὲν τοῦ Κ. Δ. Σχινᾶ ὡς Γραμματέως τῆς

Ἐκεῖθεν δὲ τὸ στρατιωτικὸν δικαστήριον μετέβη εἰς τὴν Πύλον, καὶ κατεδίκασε διαφόρους ἄλλους ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν τῆς Τριφυλλίας, τῆς Καρυταίνης, τῆς Ὀλυμπίας,

δικαιοσύνης, ὁ δὲ τοῦ Ἐδουάρδου Μάσσωνος ὡς εἰσαγγελέως τοῦ δικαστικοῦ κλάδου. Οἱ διορισμοὶ οὗτοι ἐγένοντο ἐπὶ τούτῳ, διότι ὁ μὲν Κ. Δ. Σχινᾶς ἐπάτησε τὸ ἔδαφος τῆς Ἑλλάδος τὸ 1829 καὶ ὡς φέρων πλήρη τὴν φαναριωτικὴν ἐπιτηδειότητα, οὐδεμίᾳ ἀμφιβολίᾳ ὑπῆρχεν ὅτι οὐδένα ἔλεγchon τῆς συνειδήσεως ἔφερεν εἰς ἑαυτὸν, εἰάν τυχὸν ἤθελον σφαγῆ διάφοροι Ἕλληνες ἐν κειρῷ τῆς ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης Γραμματείας του αὐτόχθονοι καὶ ἀγωνισταὶ ἦτον ἀδιάφορον, ἔφθανε μόνον νὰ κατέχη οὗτος ἐπίσημόν τινα σταθερὰν θέσιν μιᾶς τῶν Γραμματειῶν τῆς ἐπικρατείας, καὶ ὅσοι Ἕλληνες ἤθελον σταλῆ ἀδίκως εἰς τὸν ἄδην, ὀλίγον περὶ τούτων ἐφρόντιζε. Ταῦτα ἔπραττε κατὰ φιλοτιμίαν, ὁ Κ. Δ. Σχινᾶς ἐφαμιλλώμενος διὰ νὰ φανῆ ἀξιώτερος καὶ ἰκανώτερος ἐκ τινῶν ὀλίγων ἄλλων, ἀλλ' ἀποτυχῶν τῶν ἐλπίδων μακαρίζει ἴσως τὰς ἐποχὰς ἐκείνας, φρονῶν νὰ δικαιολογῇ ἑαυτὸν ὅτι ὅσα δὲν ἐδύνατο νὰ ἀρνηθῆ ἔπραττε κατὰ διαταγὴν· ἔχει ὁμως δεῖγμα τοὺς δύο ἀγαθοὺς καὶ ἐναρέτους Α. Πολυζωῖδην καὶ Γ. Τερτζέτην, οἵτινες δὲν πρεδέχθησαν τὴν ἀδικίαν διὰ νὰ ὑπογράψωσι τὴν καταδικαστικὴν ἀπόφασιν, μ' ὕλην τὴν κατ' αὐτῶν πραγματικὴν παραβίασιν τοῦ ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης Γραμματέως Κ. Δ. Σχινᾶ.

Ὁ δὲ Ἐδουάρδος Μάσσωνος κρατῶν εἰς χεῖρας του τὸ Εὐαγγέλιον καὶ ἐζωγραφημένην φέρων εἰς τὸ πρόσωπον τὴν δικαιοσύνην διωρίσθη εἰσαγγελεὺς τοῦ δικαστικοῦ κλάδου. Ἐπραττε δὲ καὶ οὗτος ὁ φιλέλληνας τὰ ἴδια καὶ ἔτι χειρόνα, τὰ ὅποια μετ' ὀλιγολογίας κατεχωρήθησαν ἐν τῷ παρόντι τόμῳ. (ἴδε σελ. 161 162 163 164 καὶ 165.)

καὶ ἄλλων, εἰς φυλάκισιν 5-10-15-καὶ 20 ἐτῶν, ἐν οἷς καὶ τὸν Μητροπέτροβαν, ὅστις ἀπελύθη τελευταῖον διὰ τοῦ βασιλικοῦ ἐλέους, καὶ ἀπέθανεν εἰς τὴν οἰκίαν του, ὑπέργηρος ὢν· ἐκ δὲ τῶν ἄλλων καταδικασθέντων πολλὰ ὀλίγοι ἔμειναν φυλακισμένοι, καθότι οἱ περισσότεροι ἀπελύθησαν διὰ βασιλικῆς χάριτος, μετὰ δὲ ταῦτα καὶ οἱ λοιποί.

Καὶ ταῦτα μὲν διέτρεξαν (ὡς ἐν συνόψει ἐδηλώσαμεν) ἐπὶ τῆς διεπείας τῆς Ἀντιβασιλείας μέχρι τῆς ἐνηλικιότητος τοῦ βασιλέως Ὄθωνος, καθ' ἣν ἐγένετο ἢ εἰς τὸν θρόνον ἀνάβασίς του. Δὲν ἦτο δίκαιον ὅμως (νομίζομεν) τὰ μέλη τῆς Ἀντιβασιλείας νὰ πράξωσι τόσας πικρὰς διὰ τοὺς Ἕλληνας πράξεις, ἐκ πρώτης ἀφετηρίας παραλαβόντα τὰς Κυβερνητικὰς τοῦ ἔθνους ἡνίας, δηλ. τὰς μέχρι θανάτου τινῶν ἀτόμων ἀδίκους (ὡς μετὰ ταῦτα ἀπεδείχθησαν) καταδιώξεις, τὴν διὰ μιᾶς τοσοῦτων μοναστηρίων κατάργησιν, τὴν οὕτω πως ἀνεξαρτησίαν τῆς Ἐκκλησίας, κτλ. ὥστε ἐκ τούτων ἐγκατέλιπον καὶ τὸν βασιλέα εἰς τόσην κατὰ τῶν ἀγαθῶν ὑπηκόων του Ἑλλήνων δυσπιστίαν· καὶ μ' ὅλον ὅτι ἐν τῇ σημειώσει τῆς σελ. 161 τοῦ παρόντος τόμου ἐξεθέσαμεν, ὅτι τὰ μέλη τῆς Ἀντιβασιλείας ὀδηγούμενα ἀπὸ τινὰ διεφθαρμένα καὶ ἰδιοτελῆ ἄτομα ἔπραττον ταῦτα, μ' ὅλον τοῦτο ἦτον δίκαιον, καὶ πολὺ μᾶλλον ἐπάναγκες, τὸ νὰ συλλογίζωνται ὅτι ὁ βασιλεὺς τῆς Βαυαρίας Λουδοβίκος ἐνεπιστεύθη εἰς τοὺς κυρίους αὐτοὺς τὴν ἀφηλικιότητα τοῦ υἱοῦ του ὡς βασιλέως τῆς Ἑλλάδος, καὶ ὅτι εἶχον ὠρμισθῆ ἐνώπιον Θεοῦ, καὶ τῆς συνειδήσεώς των, καὶ ἐνώπιον τοῦ βασιλέως Λουδοβίκου, νὰ διατηρῶσιν ἀπαραβάτως τὴν δικαιοσύνην, καὶ οὕτω νὰ ἐκδίδωσι τὰ ἐν ὀνόματι τοῦ βασιλέως διατάγματα καὶ τοὺς νόμους μέχρι τῆς ἐνηλικιότητος αὐτοῦ· πρὸς τοῖς ἄλλοις ἦτο δίκαιον νὰ συλλογίζωνται ἀφ' ἑτέρου ὅτι ὁ ἀδέκαστος ἱστορικός κάλαμος εἴτε ἀργά, εἴτε

σύντομα, μίαν φοράν ἔμελλε τὰ μὲν στρεβλὰ νὰ ἐξελέγξῃ τὰ δὲ ἀγαθὰ νὰ ἐπαινέσῃ κατὰ τὸ δέον, καὶ ἐν ᾧ αὐτὰ καθ' αὐτὰ τὰ πράγματα ἐξελέγχουσι πασιφανῶς τὰ παρ' αὐτῶν πραχθέντα ὡς ἄτοπα καὶ στρεβλὰ, ὁ Κ. Μάουρερ (εἷς τῶν μελῶν τῆς Ἀντιβασιλείας) χωρὶς νὰ φέρῃ κατὰ νοῦν ὁποῖαν ἔσχε τιμὴν παρὰ τοῦ βασιλέως τῆς Βαυαρίας, ἀξιωθεὶς νὰ γίνῃ ἐν τῶν μελῶν τῆς Ἀντιβασιλείας, καὶ ὡς ἐκ τούτου ν' ἀποκτήσῃ ὄχι ὀλίγας εἰς τὴν Ἑλλάδα ὠφελείας, ἀλλὰ φρονῶν νὰ δικαιολογήσῃ ὅσα ἔπραξε μετὰ τῶν ἄλλων μελλῶν ἐξέδωκε γερμανιστὶ ἐν συγγραμμάτιον, διὰ τοῦ ὁποίου πικρῶς καταφερόμενος (ὡς μᾶς ἐβεβαίωσαν οἱ ἀναγνῶντες αὐτὸ) κατὰ τῶν ἀγαθῶν Ἑλλήνων, κατηγορεῖ αὐτούς, ζωγραφῶν τὴν ἠθικὴν των κατάστασιν μὲ μελανὰ χρώματα, προσάπτων τόσας ἀνυπάρκτους κατ' αὐτῶν κατηγορίας, ὅσας οὔτε ὁ μεγαλύτερος αὐτῶν ἐχθρὸς δὲν ἐδύνατο νὰ ἐφεύρῃ καὶ νὰ γράψῃ, παρασιωπήσας ὅλως δι' ὄλου τὸ, ὅτι οἱ κύριοι οὔτοι εὐρόντες τοὺς Ἕλληνας διηρημένους εἰς δύο κόμματα ἕνεκα τῆς ἑλληνικῆς ἀποστασίας, αὐτοὶ τοὺς ἀπεκατέστησαν, ὥστε διηρέθησαν εἰς δεκαπλασίας φατριάς, κόμματα, κτλ. κτλ.

Ἀλλὰ μετὰξὺ τούτων πάντων ἐὰν δὲν ἤθελε προχωρήσῃ ἐπὶ τὸ βέλτιον ἢ φυσικὴ ἀγαθότης τοῦ βασιλέως μετὰ τὴν εἰς τὸν θρόνον ἀνάβασίν του, καὶ δὲν ἤθελε φανῆ τοιαύτη ὁποῖα ἐφάνη, Κύριος οἶδε, πόσων εἰδῶν ὀλέθρια ἀποτελέσματα ἤθελον ἐπιφέρει κατὰ τῶν ἀγαθῶν Ἑλλήνων αἱ πράξεις τῶν μελῶν τῆς Ἀντιβασιλείας· καὶ τίς ἀμφιβάλλει ὅτι δὲν ἦτον ἐπόμενον τὸ νὰ διανοιχθῇ καὶ ἐν χάσμα μέγα μετὰξὺ βασιλέως καὶ ὑπηκόων; χάρις ὅμως εἰς τὴν φυσικὴν ἀγαθότητα τοῦ βασιλέως τῆς Ἑλλάδος Ὁθωνος τοῦ Α'. οὐχ' ἦττον δὲ καὶ εἰς τὸν ἀγαθὸν καὶ σταθερὸν χαρακτῆρα τῶν Ἑλλήνων.

Ἐκθέτοντες ταῦτα, ὁμολογοῦμεν εὐσυνειδότης, ὅτι οὐ-

δύλως εἶχομεν θέλησιν νὰ ἐκφράσωμεν καὶ τὰ ὀλίγα ταῦτα, εἰάν ὁ κύριος Μάουρερ δὲν ἤθελε ζωγραφίζειν τοὺς Ἕλληνας μὲ τόσα μελανὰ καὶ ρυπαρὰ χρώματα εἰς τὸ σύγγραμμάτου, καὶ εἰάν δὲν ἤθελε παραμορφῶνῃ αὐτὰ ὡς πραγματικῆς ἀληθείας ἐχόμενα, διότι μάρτυρες τῆς ἀληθείας εἶναι αἱ ἴδιαι ἐκφράσεις αὐτῶν ἐκείνων τῶν συνεργατῶν, οἵτινες ὁμολογοῦν ὅτι ὑπεκινουῦντο παρ' αὐτῶν τῶν μελῶν τῆς Ἀντιβασιλείας καθ' ὅσα μετ' αὐτῶν κατ' ἐποχὰς συνέπραττον ἐναντίον τῆς ἀγαθότητος τῶν Ἑλλήνων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΝΝΑΤΟΝ.

Ἀνάβασις εἰς τὸν βασιλικὸν θρόνον τοῦ βασιλέως Ὄθωνος, καὶ ἀναλαβὴ τῶν ἡνίων τῆς Κυβερνήσεως τοῦ κράτους. — Ἀποφυλάκισις τοῦ Θ. Κολοκοτρώνη καὶ Δ. Πλαπούτα. — Διορισμὸς τοῦ Ἄρμανσπεργ ὡς ἀρχικαγκελαρίου. — Πράξεις αὐτοῦ ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ βασιλέως. — Ἐξῴσις αὐτοῦ καὶ ἀναχώρησις ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος. — Ἀντικατάστασις τοῦ Ρουτχάρδ, καὶ ἀναχώρησις αὐτοῦ.

Γενόμενος δὲ ἐνήλιξ ὁ βασιλεὺς Ὄθων (τὴν 20 μαΐου τοῦ 1835), ἀναβὰς εἰς τὸν βασιλικὸν θρόνον, καὶ ἀναλαβὼν τὰς ἡνίας τοῦ κράτους, πάραυτα κατὰ πρῶτον ἐξέδωκε προκήρυξιν (1) σύμφωνον μὲ τὰ πρὸς τοὺς Ἕλληνας

(1) Ἡ ἐκδοθεῖσα βασιλ. προκήρυξις διελάμβανε τὰ ἐφεξῆς.

Ο Θ Ω Ν

ΕΛΕΘ ΘΕΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Πρὸς τοὺς Ἕλληνας.

Ἕλληνες!

» Ὅτε διὰ τῆς ἐμπιστοσύνης τῶν μεγαλοψύχων μεσιτῶν
 » τῆς ἀνεξαρτησίας σας, καὶ κατ' ἰδίαν ὑμῶν ἐλευθέραν
 » ἐκλογὴν προσεκλήθη ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς Ἑλλάδος, κατέ-

βασιλικά του αίσθήματα· μετὰ δὲ τὴν ἔκδοσιν τῆς προ-
κηρύξεως ταύτης κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ 5'. παραγράφου αὐτῆς

» λιπον γονεῖς καὶ πατρίδα, κατέλιπον πᾶν ὅ,τι εἶχον προ-
» σφιλῆς, καὶ προτρεπόμενος ἀπὸ τὴν ἐπιθυμίαν τῶν καθη-
» κόντων Μου, ἔσπευσα ἐν τῷ μέσῳ ὑμῶν, διὰ ν' ἀφιερῶσω
» εἰς ὑμᾶς τὰς δυνάμεις, τὰς φροντίδας, τὴν πλήρη ἀγάπην
» Μου, μ' ἐδέχθητε μὲ ἀγαλλίασιν, μ' ἀγάπην ἀντεμείψατε
» τὴν πρὸς ὑμᾶς ἀγάπην Μου, Σᾶς παρήγγειλα ὁμόνοιαν,
» καὶ εἰς ταύτην τὴν παραγγελίαν μου ἅπαντες ὑπήκουσαν·
» ἡ ἀναρχία συνετρίβη, ἀθέμιτα ἐπιχειρήματα ὀλίγων τινων
» διεσκεδάσθησαν χωρὶς νὰ ἀφίσουν οὐδὲ ἴχνη· ἡσυχία καὶ
» εὐταξία διεχύθη ἐπὶ τῆς ὠραίας ὑμῶν γῆς· αἱ οἰκογένειαι
» σας, ἡ ἰδιοκτησία σας ἠῦραν τὴν ἀπὸ πολλοῦ στερουμένην
» ὑπεράσπισιν.

» Ἰπὸ τὴν σκέπην τοῦ θρόνου ἐπνηυξήθη ἕκτοτε ἡ καλ-
» λιέργεια τῶν ἀγρῶν σας· ἀνηγέρθησαν ἀπὸ τὰ ἐρείπιά των
» αἱ οἰκίαι σας, συνεδέθησαν μὲ σφικτωτέρους δεσμούς αἱ
» κοινότητες· κατεστάθησαν τὰ Δικαστήρια· ἐσυστήθησαν
» διάφορα καταστήματα· ἐσυντάχθησαν διάφοροι θεσμοθε-
» σίαι· ἐτέθησαν αἱ βάσεις πολλῶν καλῶν· ἐθεραπεύθησαν
» πολλαὶ πληγαί· χάρις εἰς τὴν ὑπὲρ ὑμῶν ἐπαγρυπνοῦσαν
» θεῖαν πρόνοιαν! χάρις εἰς τὰς τρεῖς μεγάλας δυνάμεις
» αἱ ὁποῖαι ἐξηκολούθησαν τὴν πρὸς ὑμᾶς εὐνοιαν καὶ
» βοήθειαν των· τιμὴ εἰς τὸ εὐγενὲς ὑμῶν φρόνημα, τὸ ὁποῖον
» μὲ πίστιν καὶ ἀφοσίωσιν ἐδέχετο τὰς διατάξεις τῆς
» Κυβερνήσεως!

« Ἑλληνας! μ' ὄλας τὰς εὐεργεσίας, τὰς ὁποίας ἡ χά-
» ρις τοῦ ὑψίστου ἐπεδαψίλευσεν ἐπὶ τῆς Ἑλλάδος, μένου
» εἰσέτι ἀνοικταὶ πολυπληθεῖς πληγαὶ τῶν παρελθόντων
» χρόνων· μ' ὄλας τὰς μεγάλας προόδους τὰς ὁποίας ἡ πατρίς
» ἔκαμεν, ἔχει αὕτη εἰσέτι χρεῖαν ἀπείρων βελτιώσεων,

διὰ διατάγματος ὑπ' ἀρ. 3 τῶν βασιλικῶν του πράξεων ἀπεφυλάκισε πρῶτον τὸν Θ. Κολοκοτρώνην, καὶ μετ' ὀλίγας

» ἄκρας ἐπιμελείας, ὑπομονῆς εἰς πολυειδεῖς στερήσεις, συν-
 » τονωτάτης σπουδῆς, ἕως οὐ νὰ ἐξαλειφθῶσι τὰ ἴχνη τῶν
 » ἀπείρων δυστυχιῶν, αἱ ὁποῖαι εἰς τοσοῦτων αἰῶνων διά-
 » στημα κατερῆμωσαν μὲ ἀπαραδειγματίστον καταστροφὴν
 » τὴν ωραίαν γῆν τῆς Ἑλλάδος.

Ἑλληνας! γνωρίζω τὰ παθήματά σας, τὰς ἀνάγκας σας,
 » τὰς εὐχάς σας· γνωρίζω τὰς ἀπαραδειγματίστους θυσίας
 » ὅσας ἐπροσφέρετε ὑπὲρ τῆς πατρίδος, τὴν μεγαλοψυχίαν
 » σας, τὴν ἥρωϊκὴν σας ἀνδρείαν μὲ τὴν ὁποῖαν ἠγωνίσθητε,
 » τὴν δόξαν τῶν ἀθανάτων προγόνων σας, τὴν ἰδίαν ὑμῶν
 » δόξαν· γνωρίζω ὀλόκληρον τὴν ἔκτασιν τῆς ἀξίας σας, καὶ
 » τὰς δικαίας ὑμῶν περὶ λαμπροτέρας τύχης καὶ εὐδαιμο-
 » νίας ἀξιώσεις.

» Ἑλληνας! Σταθερὸς θέλω διαμένει ἐν τῷ μέσῳ ὑμῶν·
 » ἀμετατρέπτως θέλω ἔχει προσηλωμένα τὰ βλέμματά μου
 » ἐπάνω σας, εἰς τὸ καλόν σας, εἰς τὴν εὐδαιμονίαν σας· δὲν
 » θέλει μὲ ἀπαυδήσει μηδὲ κόπος, μηδὲ δυσκολία κάμμια·
 » ἐν ὑμῖν θέλω ζῆ, καὶ ὑπὲρ ὑμῶν μόνον.

» Σήμερον καθ' ἣν ἡμέραν ἀναλαμβάνω ἐγὼ αὐτὸς τὰς
 » ἡνίας τῆς κυβερνήσεως καθ' ὅλην αὐτῆς τὴν ἔκτασιν, Σᾶς
 » ὑπόσχομαι κατ' ἐπανάληψιν νὰ ὑπερασπίζω πάντοτε τὴν
 » Ἱερὰν θρησκείαν τῶν ὑπηκόων μου, καὶ νὰ ἦμαι στερεὸν
 » στηρίγμα τῆς ἀγίας αὐτῶν Ἐκκλησίας, νὰ ἀπονέμω εἰς
 » πάντας δικαιοσύνην, νὰ διατηρῶ πιστῶς τοὺς νόμους, νὰ
 » διασώζω μὲ τὴν θείαν ἀντίληψιν κατὰ παντὸς ἐναντίου τὰς
 » ἐλευθερίας σας, τὰ δικαιώματά σας, τὴν ἀνεξαρτησίαν
 » σας, καὶ δι' ὅλης τῆς κυβερνήσεώς μου νὰ ἔχω πάντοτε πρὸ
 » ὀφθαλμῶν τὴν εὐτυχίαν, εὐδαιμονίαν, καὶ δόξαν ὑμῶν.

» Μὲ ἀκλόνητον σταθερότητα θέλω διατηρεῖ τὴν εὐταξίαν

ἡμέρας τὸν Δ. Πλαπούταν, τὸν μὲν Κολοκοτρώνην προβιβά-
σας μὲ βαθμὸν συμβούλου τῆς ἐπικρατείας εἰς τακτικὴν

» καὶ δημόσιον ἡσυχίαν, ἐπειδὴ ἄνευ τούτου σωτηρία δὲν
» ὑπάρχει.

» Ἡ βασιλικὴ Μου χάρις θέλει μὲν δαψιλευθῆ εἰς τινὰς
» δυστυχεῖς, οἱ ὁποῖοι κατὰ δικαστικὴν ἀπόφασιν στεροῦνται
» τὸ νῦν τὴν ἐλευθερίαν των, ἀλλ' ἡ αὐστηρότης τῶν νόμων
» θέλει ἐφαρμοσθῆ εἰς ἐκείνους, ὅσοι εἰς τὸ μέλλον τολμήσουν
» νὰ ταράξουν τὴν ἡσυχίαν τοῦ τόπου, διότι τοῦτο ἀπαιτεῖ
» ἡ σωτηρία τοῦ Κράτους.

» Μακρὰν ἀπὸ Σᾶς πᾶν πάθος, πᾶσα πράξις αὐθαίρετος,
» μακρὰν πᾶσα διχόνοια! Ἑλληνας! ὁμονοεῖτε διὰ παντός.

» Θέλω λάβει τὴν ἀνήκουσαν φροντίδα περὶ τῆς μεταρ-
» ρυθμίσεως καὶ ἀναπληρώσεως τῶν νόμων, καὶ μὲ ὄλην Μου
» τὴν δύναμιν θέλω προστατεύει τὴν ἰδιοκτησίαν, ὑπερασπί-
» ζει τὴν νόμιμον ἐλευθερίαν, καὶ παγιώσει αὐτὴν διὰ τῆς
» βαθμηδὸν στερεώσεως θεσμοθεσιῶν καταλλήλων εἰς τὴν
» κατάστασιν τοῦ τόπου, καὶ εἰς τὰς δικαίας εὐχὰς τοῦ
» ἔθνους.

» Καθ' ὅλας τὰς περιστάσεις θέλω ἀποδείξει τὸ πρὸς τὴν
» Ἀνατολικὴν Ἐκκλησίαν βαθὺ σέβας Μου, καὶ διὰ τοῦτο
» θέλω λάβει ὑπὲρ τοῦ θρόνου τῆς Ἑλλάδος, καθ' ὅσον ἀφορᾷ
» τοὺς ἀπογόνους Μου ἰδιαιτέραν φροντίδα καὶ πρόνοιαν.

» Θέλω ἐπιστήσει ὄλην Μου τὴν προσοχὴν εἰς τὰ σχολεῖα,
» καὶ θέλω φροντίσει διαφερόντως περὶ τῆς αὐξήσεως καὶ
» βελτιώσεως αὐτῶν· εἰς τὰς τέχνας καὶ ἐπιστήμας θέλω
» χορηγήσει ὄλην τὴν περίθαλψιν, ὅσας ἔχουσι χρεῖαν, διὰ
» νὰ εὐρωσι πάλιν εἰς τὴν Ἑλλάδα τὴν ἀρχαίαν αὐτῶν πα-
» τρίδα καὶ δόξαν.

» Μὲ πλήρη δραστηριότητα θέλω προσπαθήσει νὰ ἐπαυ-
» ξήσω τὴν εὐτυχίαν τοῦ τόπου, καὶ νὰ προάξω τὴν βιομη-

ὕπηρεσίαν, καὶ τιμήσας μὲ τὸν Μεγάλον τοῦ Σωτῆρος Σταυρὸν, τὸν δὲ Πλαπούταν προβιβάσας μὲ βαθμὸν Συνταγματάρχου, καὶ τιμήσας μὲ τὸν πρῶτον Σταυρὸν τῶν Ταξιαρχῶν· μεταξὺ ὅμως τούτων πάντων κάνεις δὲν δύναται νὰ γνωρίσῃ τὴν προξενηθεῖσαν ζημίαν καὶ τὸν ἀφανισμὸν εἰς τοὺς φυλακισθέντας (τῷ 1833) ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τῆς Ἀντι-

» χανίαν καὶ τὸ ἐμπόριον, καὶ νὰ θεραπεύσω τὰς ἐλλείψεις
 » τῆς διοικήσεως· ἰδιαίτερος θέλω καταβάλλει τὴν μεγίστην
 » φροντίδα εἰς τὴν βελτίωσιν τῶν δημοσίων φόρων, καὶ μὲ
 » ἀκάματον σπουδὴν θέλω προσπαθῆσαι ν' ἀποκαταστήσω
 » ὅσον τάχιστα τὴν ἰσορροπίαν τῶν εἰσοδημάτων καὶ ἐξόδων.

» Τὰς πρὸς τὴν πατρίδα προσενηχθείσας θυσίας καὶ ἐκ-
 » δουλεύσεις ἐνὸς ἐκάστου θέλω ἔχει πάντοτε πρὸ ὀφθαλμῶν·
 » ἀλλ' ἡ ἔκτασις τῆς κατὰ τοῦτο προμηθείας Μου πρέπει νὰ
 » περιορισθῇ εἰς μόνα τὰ ἐνόητα μέσα.

» Ἑλληνες! ἡ πρὸς ὑμᾶς ἐμπιστοσύνη, ἡ πρὸς ὑμᾶς
 » ἀγάπη Μου εἶναι ἀπεριόριστος· εἰς τὴν ἀγάπην, εἰς τὴν
 » ἐμπιστοσύνην ὑμῶν εὐρίσκω τὴν μεγίστην Μου ἀγαλλίασιν.

» Τὸ ἔργον τῆς κυβερνήσεώς Μου εἶναι πολύπονον· τὸ αἰ-
 » σθάνομαι, Ἑλληνες! δὲν πρέπει μηδὲ σεῖς νὰ παρασυρ-
 » θῆτε ἀπὸ ὑπερβολὴν ἐλπίδων· βαθμηδὸν καὶ κατὰ μικρὸν
 » μόνον εἶναι δυνατόν νὰ φθάσετε εἰς τὸ τέρμα τῶν εἰχῶν
 » Σας, αἱ ὁποῖαι εἶναι καὶ εὐχαὶ ἰδικαί Μου.

» Μὲ θάρρος ἀναλαμβάνω τὰ χρέη, τὰ ὁποῖα ἡ χεὶρ τοῦ
 » Ὑψίστου μ' ἐπέβαλε· μὲ τὴν θεῖαν ἀντίληψιν, καὶ τὴν ὑμε-
 » τέραν συνδρομὴν θέλω τὰ ἐκπληρώσει.

» Ἡ δόξα καὶ ἡ εὐδαιμονία σας εἶναι ὁ μόνος Μου σκοπός·
 » ἡ ἐπιτυχία αὐτοῦ θέλει εἶσθαι ἡ μεγίστη Μου ἀνταμοιβή·

Ἐξεδόθη ἐν Ἀθήναις τὴν 20 Μαΐου 1835.

Βασιλείας, εἰμὴ μόνοι ἐκεῖνοι οἵτινες ὑπέφεραν τὰς ζημίας καὶ τὸν ἀφανισμόν, ὑποστάντες καὶ τὰς τρομεράς ἐκείνας καθείρξεις οἱ μὲν 10 μῆνας, οἱ δὲ 15, ἄλλοι δὲ πάλιν 22, καὶ 23.

Προχωρῶν δὲ ὁ βασιλεὺς εἰς τὰς κυβερνητικὰς του πρά-
ξεις, κατέστησε τὸν Ἄρμανσπεργ ἀρχικαγγελάριον ἐπὶ τῆς
διευθύνσεως πάντων τῶν ἀφορῶντων τὴν διέπειαν τοῦ
Κράτους πραγμάτων καὶ τῶν βασιλικῶν ὑποθέσεων ἐξωτε-
ρικῶν τε καὶ ἐσωτερικῶν, θεωρῶν αὐτὸν ὡς ἄλλον κηδεμόνα
καὶ πρῶτον αὐτοῦ σύμβουλον καθ' ὅλα· ἀλλ' ὁ ἀρχικαγγε-
λάριος Ἄρμανσπεργ ἔχων ἄλλους σκοποὺς, ἔθεσε τὰ
πρῶτα βήματα τῶν σκοπῶν του μὲ τὰ ὁποῖα ἔκαμε
συνοικέσια, ὑπανδρεύσας τὰς δύο αὐτοῦ θυγατέρας μὲ δύο
αὐταδέλφους, τὴν μὲν μίαν πρῶτον διὰ τῆς Ἀνατολικῆς
Ἐκκλησίας, τὴν δὲ ἄλλην διὰ τῆς Δυτικῆς (1) αὐτὰ δὲ τὰ
συνοικέσια ἔγιναν πάραυτα αἰτία σχέσεων μετὰ τινος κόμ-
ματος, εἰς τὸ ὁποῖον ἔδωκεν ὁ ἀρχικαγγελάριος ὑπεράσπισιν
καὶ εὐνοίαν ὄχι ὀλίγην.

Ἐχων δὲ σκοποὺς ὑποκεκρυμμένους ἐνῆργει καθ' ἡμέραν
νέα περὶ αὐτὸν δημιουργήματα, καὶ ἀπὸ τοὺς περὶ τὰ ὑπουρ-
γεῖα, καὶ ἀπὸ τοὺς περὶ τὰ διοικητήρια, καὶ ἀπὸ τοὺς περὶ
τὰ στρατιωτικά· ὅθεν καὶ ἔνεκα τούτου εὗρεν ἀρμοδίαν
περίστασιν τὴν ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος ἀπουσίαν τοῦ βασιλέως,
γενομένην διὰ τὴν νύμφευσίν του, καὶ οὕτω μετερρύθμισε
τὸ διοικητικὸν σύστημα, ἀντὶ τῶν Νομαρχῶν συστήσας

(1) Πόσῃν ταραχὴν ἐπροξένησαν εἰς τὰς ψυχὰς τῶν Ἑλ-
λῆνων τὰ συνοικέσια αὐτὰ δύο ἀδελφῶν μὲ δύο ἀδέλφας,
διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ὁποίων ἐξηπάτησε καὶ τὴν Ἀνατολικὴν
καὶ τὴν Δυτικὴν Ἐκκλησίαν, αἱ ὁποῖαι ἀμρότεραι εἶναι ἀπο-
λύτως ἀδύνατον νὰ δώσωσιν ἄδειαν διὰ νὰ νυμφευθῶσι δύο
ἀδελφοὶ δύο ἀδελφάς!

Διοικητὰς εἰς ἐκάστην τῶν ἐπαρχιῶν, διορίσας ἄλλους μὲν εἰς ἀνωτέρους, ἄλλους δὲ εἰς πολὺ κατωτέρους διοικητικούς βαθμούς, τῶν ὁποίων ὄφειλον νὰ κατέχωσιν· αὐτὸ δὲ ἦτο τὸ πρῶτον ἐπιχείρημα τοῦ νὰ ἐνδυναμώσῃ τὸ κόμμα του εἰς τὰς ἐπαρχίας τοῦ κράτους, ὑποκινούμενος ὅθεν ὑπεκινεῖτο.

Σχηματίσας δὲ τὸν διοικητικὸν, ἢ ὅλον τὸν πολιτικὸν κλάδον κατὰ τὸν διαληφθέντα τρόπον, προεχώρησε καὶ εἰς τὸν σχηματισμὸν τοῦ στρατιωτικοῦ, προσιέμενος μὲ εὐμένειαν ὅλους τοὺς ὁποίους ἦτον βέβαιος ὅτι ἦσαν τοῦ κόμματός του, καὶ ἀπωθῶν ἐκείνους, ὅσοι δὲν εἶχον τὴν χάριν τῆς δημιουργίας του· ὥστε ἐκ τούτου πολλοὺς δυσαρεστήσας ἔγινε παραίτιος μυρίων παραπόνων ἀπὸ μέρους τῶν Ἑλλήνων κατὰ τῆς ἀρχῆς, καὶ ἐπεθύμουν τὴν πτώσιν του, πολὺ δὲ μᾶλλον τὸ μέρος ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ὑπεννόησε τοὺς διὰ τὴν Ἑλλάδα ὅλον ἔν παρ' αὐτοῦ σχεδιαζομένους μέλλοντας σκοπούς του.

Ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις διατελῶν, ἔλαβε μέτρον (καὶ μέτρον ὑποκεκρυμμένον) διὰ νὰ ἐπιφέρῃ καὶ ἄλλην τινὰ μεταρρύθμισιν εἰς τὸν ἐκκλησιαστικὸν κλάδον· ἀλλ' εἰς τὸ κεφάλαιον τοῦτο δύο τινὰ τὸν ἠπάτησαν· τὸ μὲν, ὅτι καὶ οἱ πλησιάζοντες αὐτῷ εἶχον ἓνα ἄλλον ἰδιαίτερον σκοπὸν περὶ ἰδίας αὐτῶν χρηματικῆς ὠφελείας, τὸ δὲ, ὅτι τὴν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ κλάδου μεταρρύθμισιν ἐπεφυλάττετο νὰ τὴν τελειώσῃ μετὰ τὴν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐπάνοδον τοῦ βασιλέως, (διὰ νὰ ὠφεληθῇ καὶ χρηματικῶς) ἀπελθόντος τότε πρὸς σύμφευσιν τῆς ἀνάσσης Ἀμαλίας, διὰ νὰ ἔχῃ ὁ μετασχηματισμὸς τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ κλάδου περισσότερον κῦρος καὶ βαρύτητα· διὰ τὸν σχηματισμὸν δὲ αὐτὸν ὅλου τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς Ἑλλάδος σύμφωνον μὲ τοὺς σκοπούς του εὔρεν ἀρμολίαν περίστασιν τὴν ἀπουσίαν τοῦ βασιλέως.

Ἀλλ' ἀφ' οὗ ὁ βασιλεὺς Ὄθων νυμφευθεὶς τὴν ἀνασσαν

Ἀμαλίαν Οὐλτεμβούργ, ἐπέστρεψε μετ'αὐτῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα (τὸ 1836 φεβρουαρίου 2.), πρὶν ἢ ἀκόμη ἀποβιβάσθῃ ἐκ τοῦ πλοίου εἰς τὴν ξηρὰν, ἀπῆλθεν ὁ Ἄρμανσπεργ εἰς τὸ πλοῖον διὰ νὰ συγχαρῇ καὶ νὰ ἐπευχθῆ τὸν βασιλέα· ἀλλὰ μόλις ἔδωκε τέλος εἰς τοὺς ἐπευχητικούς του λόγους, καὶ ὁ βασιλεὺς τῷ ἐνεχείρισε πάραυτα τὸ διάταγμα τῆς παύσεώς του, ὅστις ἐν ᾧ ἐπερίμενε παρὰ τοῦ βασιλέως εὐνοϊκᾶς συνδιαλέξεις, ἐξεπλάγη λαβὼν παρὰ πᾶσαν ἐλπίδα τὸ διάταγμα τῆς αἰφνιδίου καὶ βιαίας ἐξώσεώς του, ὅχι μόνον ἀπὸ τὴν θέσιν τῆς ἀρχικαγγελαρίας, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα· οὕτω δὲ μετ' ὀλίγας ἡμέρας τῆς παύσεώς του πωλήσας ἐπὶ δημοπρασίας ὅσα ἀπέκτησεν εἰς τὴν Ἑλλάδα πολῦτιμα ἔπιπλα καὶ σκεύη τῆς οἰκίας του, συμπαραλαβὼν δὲ καὶ ὅσα ἐκέρδισε ἐκ παντοίων κερδῶν χρήματα, καὶ ὅσα ἀπῆλαυσεν ἀπὸ διαφόρους διάφορα πολῦτιμα δῶρα, ἀνεχώρησεν ἀπὸ δὲ τῶν, ἐξ ὧν ὠφελήθη εἰς τὴν Ἑλλάδα χρημάτων, ἠγόρασεν εἰς τὴν πατρίδα του ἐν κτῆμα τὸ ὁποῖον ὠνόμασεν Ἑλλάς.

Μετὰ δὲ τὴν ἔξωσιν τοῦ Ἄρμανσπεργ ἀντεκατέστησεν ὁ βασιλεὺς τὸν ὁποῖον ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ πολιτικὸν ἄνδρα Ρουτχάρδον, σύμβουλον μυστικὸν τοῦ Παλατίου, σύμβουλον τοῦ Ἀνακτοβουλίου, καὶ ὑπουργὸν Γραμματέα ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑποθέσεων· ἀλλὰ μετὰ παρέλευσιν ὀλίγων μηνῶν προσκληθεὶς ὁ Ρουτχάρδος διὰ νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν Παυαρίαν, καὶ ἀναχωρήσας ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος, μόλις δὲ φθάσας εἰς Τεργέστην, ἐτελεύτησε πρὶν ἢ φθάσῃ εἰς τὴν Παυαρίαν.

Τοιοῦτον δὲ τέλος ἔσχον καὶ τὰ ἐπὶ τῆς διεπίαις τῆς ἀρχικαγγελαρίας καὶ τοῦ Ρουτχάρδου, ὥτε μετὰ ταῦτα ἢ διεύθυνσις τῶν ἡνιωῶν τοῦ κράτους ἔμεινεν εἰς τὴν ἄμεσον διεπίαιαν τοῦ βασιλέως τῆς Ἑλλάδος Ὄθωνος τοῦ Α'.

ΤΜΗΜΑ ΔΕΚΑΤΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Παραλειφθέντα ἐκ τῆς ἐξιστορήσεως τῶν κατὰ τὸ Αἰγαῖον πέλαγος δια-
 τρεξάντων τὸ 1821 ἔτος ἐπὶ τῆς ἐνάρξεως τοῦ ὑπὲρ ἐλευθερίας ἱεροῦ
 ἀγῶνος.-- Τὰ κατὰ τὴν Ἄνδρον, καὶ τὰς λοιπὰς νήσους.

Ὅσα μὲν οἱ Πελοποννήσιοι καὶ οἱ ἐκ τῆς Ἀνατολικῆς
 καὶ Δυτικῆς Ἑλλάδος Στερεοελλαδίται ἐνήργησαν μεταξὺ
 τοῦ ὀκταετοῦς ἀγῶνος τῆς κατὰ τῶν Ὀθωμανῶν ἀπο-
 στασίας, θυσιάσαντες, κοπιάσαντες, καὶ παθόντες, ἐν τοῖς
 οἰκείοις αὐτῶν τόποις ἐξεθέσαμεν· μεταξὺ δὲ τούτων συμ-
 περιλαμβάνονται καὶ οἱ Αἰγαίοπελαγῖται, οἵτινες συνηγω-
 νίσθησαν μὲν, δὲν ὑπέφερον δὲ ὅσα οἱ Πελοποννήσιοι καὶ οἱ
 Στερεοελλαδίται, καθότι εἰς τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου πελά-
 γους δὲν ἐπάτησαν ἐχθρικὰ στρατεύματα, οὔτε λεηλα-
 σίαι, πυρπολήσεις, φόνοι, καὶ αἰχμαλωσίαι συνέβησαν·
 δὲν ἔμειναν ὅμως μακρὰν τῆς συμμετοχῆς τοῦ ἀγῶνος,
 καθότι ἐνίοτε ἐξήρχοντο στρατιωτικοὶ ἐξ αὐτῶν περὶ τὰ
 παράλια τῆς Ἀνατολικῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν πολιορκίαν τῶν
 Ἀθηνῶν καὶ τῆς Καρύστου, ὅπου ἤλθον διάφοροι Αἰγαίο-
 πελαγῖται, μεθ' ὧν ἦγον καὶ ὁ ἱεράρχης Παροναξίας Ἱερό-
 θεος (νῦν Ἐπιδαύρου Λιμηρᾶς) ὅστις εἰς ὧν ἐκ τῶν κατὰ
 τὸ Αἰγαῖον πέλαγος, (1) δεῖγμα γεγονῶς τῆς Ἑλληνικῆς

(1) Ὁ Παροναξίας Ἱερόθεος ἅμα ὅτε ἤρχισεν ἡ ἐπανά-
 στασις ὑψωσε τὴν σημαίαν τῆς ἐλευθερίας εἰς τὴν Παρό-
 ναξον, ἔχων δὲ συνεργοὺς τοὺς, Χριστόδουλον Ραυτόπουλον,
 Μιχαὴλ Μαρκοπολίτην, Παναγιώτην Δημητρακόπουλον, τὸν
 Μάρκον Μάτσαν, Μαυρογένην, καὶ ἄλλους διαφόρους ὡς
 μεμνημένους τὰ τῆς ἐταιρίας, ἔτρεξεν εἰς διαφόρους νήσους,

ἐπαναστάσεως, ἐστάθη ὄχι μόνον ἀκλόνητος χωρὶς νὰ καταδεχθῆ εἰς ὅσα τῶ ὑπέσχοντο οἱ ἐναντίοι, ἀλλὰ καὶ ἐκιν-

παρακινῶν τοὺς κατοίκους αὐτῶν νὰ μιμηθῶσι τὸ παράδειγμα τῶν ὀμοθησκωντων, (ἀγκαλὰ οἱ Ἄνδριοι καὶ οἱ Μηκώνιοι εἶχον ἐκστρατεύσει κατὰ τῆς Εὐβοίας προλαβόντες τοὺς Παροναξίους), ἔγραψεν ὅπου ἔδει νὰ προσέχουν εἰς τὸ νὰ ἀντικρούουν τὰς ἀντενεργείας τῶν ἐναντίων Συριανῶν, καὶ μάλιστα τοῦ Βρεττανικοῦ πράκτορος Βιτάλε (τοῦ ὁποίου ὁ υἱὸς εἶναι σήμερον Πρόξενος ἑλληνικὸς εἰς τὰ Δαρδανέλια, φανερὸς τότε διώκτης γρηματήσας τῶν ἐπαναστατησάντων χριστιανῶν, σύμφωνος μετὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μέχρι τῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐλεύσεως τοῦ Κυβερνήτου)· ἐφωδίασε δὲ ἐπομένως μὲ ἀναγκαῖα πολεμεφόδια κτλ· καὶ τινας, ὅσοι ἐκ τῆς μικρᾶς Ἀσίας εἶχον ἔλθει χριστιανοὺς, ἀποστείλας ἐξ αὐτῶν ἄλλους μὲν εἰς τὴν Πελοπόννησον, ἄλλους δὲ εἰς τὴν Κρήτην, καὶ ἄλλους εἰς τὴν Χίον, καὶ εἰς τὸν Ἰψηλάντην, μεταβὰς καὶ ὁ ἴδιος εἰς τὴν Πελοπόννησον, καὶ σταθεὶς εἰς τὰ Τρίκορφα ἰκανὰς ἡμέρας, ἐπὶ κεφαλῆς δὲ τῶν Παροναξίων στρατιωτῶν ἄφησέ τὸν Παναγιώτην Δημητρακόπουλον, ὅστις μετ' αὐτῶν παρέμεινε μέχρι τῆς πτώσεως τῆς Τριπολιτζᾶς, ὅτε εἰσῆλθε μὲ τὴν σημαίαν τῆς ἐλευθερίας μετὰ τῶν Πελοποννησίων.

Ὁ ἐπίσκοπος Παροναξίας μετὰ τῶν ἄλλων ὑπέφερε πολλὰς καταδρομὰς ὑπὲρ πατρίδος, ἐπροσκλήθη εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν διὰ φερμανίων καὶ Πατριαρχικῆς ἐπιστολῆς τοῦ Πατριάρχου Εὐγενίου, διὰ τὸ νὰ ἀντέκρουε τὰς μηχανορραφίας τῶν Δυτικῶν κατοίκων τῶν νήσων Τήνου, Νάξου, Σύρας, καὶ Σαντορίνης, οἵτινες ἔγραφον τῶ Καπετὰν Πασσᾶ διὰ τῶν ξένων Προξένων πολλὰ κατὰ τῶν Ἀνατολικῶν, καὶ ὅτι αὐτοὶ εἶναι πιστοὶ ῥαγιαδες κτλ. τῶ

ἔβννευσεν ἑσωτερικῶς μὲν μὲ κίνδυνον τῆς ζωῆς του, ἑξω-
 τερικῶς δὲ, καθότι ἤθελον τὸν συλλάβει καὶ ἀποστείλει
 εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν δυνάμει τῶν δύο κατ' αὐτοῦ
 ἐκδοθέντων φερμανίων, τὰ ὅποια (ὡς προεῖρηται) ἔπεμψεν
 εἰς τὴν ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν (1).

προσέφερον δὲ καὶ χρήματα διὰ τοῦ αὐτοῦ βρεττανικοῦ
 Πράκτορος διὰ νὰ ἀντενεργῇ κατὰ τῆς ἐπαναστάσεως, καὶ
 νὰ ἐπιστρέψῃ τοὺς νησιώτας εἰς τὴν ὑποταγὴν τοῦ Σουλ-
 τάνου, τὰ ὅποια καὶ δὲν ἐδέχθη κατ' οὐδένα τρόπον τὰς
 δὲ σταλείσας αὐτῷ ἐπιστολὰς τὰς διεύθυνεν εἰς τὴν τότε
 ἑλληνικὴν διοίκησιν, ἐνὶ δὲ λόγῳ καὶ ὁ Ἱεράρχης οὗτος
 συνετέλεσε τὰ μέγιστα εἰς τὸν ἱερὸν ἀγῶνα, συνέτρεχε
 συνεκοπίαζε καὶ συνεκινδύνευεν ὑπὲρ πατρίδος, θυσιάσας
 καὶ ἰκανὴν ποσότητα χρημάτων, εἰς μισθοὺς, εἰς διαφόρους
 ἀποστολὰς ὅπου ἡ ἀνάγκη τὸ ἐκάλει, εἰς πολεμοφόδια, καὶ
 εἰς πολλοὺς δυστυχοῦντας Ἕλληνας· μάρτυρες δὲ τούτων
 πάντων ὑπάρχουσιν οἱ εἰδότες καὶ αὐτὰ τὰ ἴδια ἔργα του.

(1) Ἡ σεβασμιότης του (ὁ προλεχθεὶς Παροναξίας, νῦν Ἐπι-
 δαύρου) συγκαλεσθεὶς μετὰ τῶν λοιπῶν Μητροπολιτῶν καὶ
 ἐπισκόπων τῶν νομίμων καὶ κανονικῶν τῆς Ἑλλάδος, μετὰ
 καὶ τῶν παρεπιδήμων εἰς τὴν κατὰ τὸ 1833 περὶ ἀνε-
 ξαρτησίας τῆς ἐκκλησίας τοῦ βασιλείου συνέλευσιν (ἴδε σελ.
 52, 53, 54, 55, 56 καὶ 57. τοῦ αὐτοῦ τόμου) ἐπειδὴ παρετή-
 ρησεν εἰς τὸ παρά τοῦ Γραμμ. τῶν ἐκκλ. καὶ τῶν δύο συμ-
 βούλων συνταχθὲν καὶ παρουσιασθὲν αὐτῷ Πρωτόκολλον, ὅτι
 δὲν ὑπῆρχεν ὄλως ἡ λέξις *Καθολικὴ* τὰ κατὰ τοὺς Ἀποστο-
 λικοὺς καὶ Συνοδικοὺς Κανόνας θεσπισμένα τῆς μιᾶς Ἁγίας,
Καθολικῆς, καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας, ἐξητήσατο ἐπι-
 μόνως τὴν διόρθωσιν, καὶ ἀφ' οὗ ὑπεσχέθη ἐνόρκως παρά
 τῶν εἰρημένων ἢ διόρθωσις τῆς ἐλλείψεως, εἶναι ἀπορίας
 ἄξιον, ὅτι τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Πρωτόκολλον δὲν εἶναι

Καὶ εἰς τὰς ἄλλας δὲ νήσους ὅλας μετὰ ταῦτα ὑψώθη ἡ σταυροφόρος σημαία τῆς ἐλευθερίας, ἐν μὲν τῇ Τήνῳ καὶ Μηκόνῳ ὑφ' ἐνὸς Ἱερομονάχου, ἐν Κύθνῳ ὑπό τινος ἱερέως Πρεσβυτέρου, καὶ ἐν τῇ Ἄνδρῳ (1) ὑπὸ τριῶν ἱεροδιακόνων Νικηφόρου Σκορδῆ, Καλλινίκου Μαθᾶ, καὶ Ἀμβροσίου Κράλη, οἵτινες ὀρμήσαντες εἰς τὴν χώραν τῆς νήσου, πρῶτον ἐθα-

δημοσιευμένον, καὶ οὔτε αἱ ὑπογραφαὶ τῆς σεβασμιότητός του, καθὼς καὶ ἡ τοῦ Σ. ἐπισκόπου Καλλιδρόμης φαίνονται καὶ εἰς κἀνὲν ἄλλο ἐξ ὧν ἐδημοσιεύθησαν, ὡς ὑπογραφέντων καὶ τῶν δύο εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ Πρωτόκολλον.

(1) Ἐβεβαιώθημεν ἐκ τιμίων καὶ εὐσυνειδότητων Αἰγαίου-πελαγιτῶν ὅτι, μετὰ τὴν εἰς Πελοπόννησον ἔναρξιν τῆς ἑλληνικῆς ἀποστασίας εὐρεθεῖς ἐν τῇ νήσῳ Τήνῳ ὁ Δ. Χρυσαφόπουλος Κρής, καὶ ὡς ἐκ πολλοῦ μεμυημένος τὰ τῆς φιλικῆς ἐταιρίας, οἱ ἐν Τήνῳ ἐταιρισταὶ ἀπέστειλαν τοῦτον εἰς τὴν Ἄνδρον, ὅστις συνενοούμενος μετὰ τοῦ Λεοντίου Καμπάνη (ἑλληνικοῦ τότε Δ. Δ.) ἐκ τῆς αὐτῆς νήσου καθὼς καὶ ἄλλων τινῶν, ἔμπνευσαν εἰς τοὺς κατοίκους τῆς νήσου ταύτης τὴν ἔναρξιν τῆς ἑλληνικῆς ἀποστασίας, ἀλλ' ἐκινδύνευσεν ὁ διαληφθεὶς Χρυσαφόπουλος ἐκ τινῶν ὑπὸ τῶν κατοίκων, ὥστε ὀλίγον ἔλειψε νὰ σταλῆ εἰς τοὺς Ὀθωμανοὺς θῦμα γενησόμενος ὑπὲρ πατρίδος.

Ὁ διαληφθεὶς Χρυσαφόπουλος ὄχι ταῦτα μόνον ἔπραξεν, ἀλλ' ἀπαρχῆς τοῦ ἑλληνικοῦ ἀγῶνος ὁμοῦ καὶ μετ' ἄλλων πατριωτῶν του Κρητῶν ὑπηρέτουν τὴν πατρίδα καὶ ἠγωνίζοντο στρατιωτικῶς καὶ πολιτικῶς μὲ πολλὴν καρτερίαν καὶ ἀπαραδειγματίστον ἐνθουσιασμόν.

Ἀλλὰ καὶ ὁ προλεχθεὶς Λεόντιος Καμπάνης ὑπηρετεῖ τὴν πατρίδα μὲ πολὺν ἐνθουσιασμόν ἐντὸς τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου Πελάγους.

νάτωσαν τὸν ἐκεῖ εὐρισκόμενον Ἀγᾶν μετὰ τῶν περὶ αὐτὸν Τούρκων, ἔπειτα περιελθόντες τὰ χωρία, (ὅπου εὐρίσκοντο διάφοροι ἐμπορευόμενοι Καρύστιοι Τεῦρκοι) ἐθανάτωσαν καὶ αὐτοὺς ἔμπροσθεν τῶν ὀφθαλμῶν τῶν χωρικῶν· περιερχόμενοι δὲ τὰ χωρία ὅλα, ἐστρατολόγησαν περὶ τοὺς 600 στρατιώτας ἐκ τῆς νήσου Ἄνδρου, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἦσαν πολλοὶ ἱερομόναχοι, ἱεροδιάκονοι, καὶ μοναχοὶ, ἔχοντες ἴδιον ἀρχηγόν των τὸν ἱερομόναχον Νικηφόρον Σκορδῆν, καὶ ἐξεστράτευσαν κατὰ τῆς Καρύστου, ὅπου ἀπέθανον οἱ πλεῖστοι ἐν τῇ πρώτῃ κατὰ τὴν ἐν Καρύστῳ μάχην, ἅπαντες ὄντες ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν τοῦ ἐπισκόπου Καρύστου (νῦν Φωκίδος) Νεοφύτου· καὶ ταῦτα μὲν ἐν τῷ πρώτῳ ἔτει.

Κατὰ δὲ τὰς ἀρχὰς τοῦ δευτέρου ἔτους, ὅτε κατέβαιναν ἐκ Κωνσταντινουπόλεως ἡ τουρκικὴ θαλάσσιος μοῖρα μετὰ δυνάμει πολλῆς, δύο τῶν τότε Προεστώτων τῆς Ἄνδρου ἠτοίμασαν βοϊδέλλα, πρόβατα, καὶ ἄλλα διαφόρων εἰδῶν δῶρα, καὶ ἐπροθυμοποιῶντο νὰ ὑπάγωσιν εἰς προσκύνησιν τοῦ Καπετᾶν Πασσᾶ ναυάρχου τοῦ στόλου. Ταῦτα δὲ μαθόντες ὁ λαὸς τῶν χωρίων τῆς Ἄνδρου, ὥρμησαν πανστρατιᾶ εἰς τὴν χώραν κατὰ τῶν Προεστώτων, καὶ παρέλαβον τὰ βοϊδέλλα, τὰ πρόβατα, καὶ τὰ λοιπὰ δῶρα, κατακαύσαντες τὸ πλοῖον καὶ τὰς οἰκίας τῶν ῥηθέντων Προεστώτων, ὡς προδοτῶν τῆς πατρίδος· ταῦτα δὲ συνέβησεν κατὰ τὸν ἀπρίλιον τοῦ 1822 ἔτους.

Ἐκ τοῦ συμβεβηκότος δὲ τούτου, γενικῆς συνελεύσεως γενομένης, διώρισαν ὁ λαὸς ἕνα τῶν χωρικῶν, Δημήτριον Μπαλῆν ὀνομαζόμενον, τὸν ὁποῖον ἐψήφισαν καὶ Διοικητὴν τῆς νήσου, ὅστις ἐδιοῖκει ἐπαξίως τῶν περιστάσεων. Κατὰ δὲ τὸ 1823 διορισθεὶς ἄλλος χιλιάρχος, χωρικὸς καὶ αὐτὸς, διεμερίασε τὸ ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν του στρατιωτικὸν σῶμα εἰς τὰ διάφορα τῆς νήσου ἀκρωτήρια, φυλάττων οὕτω τὴν νῆσον ἀπὸ τὴν ἀπόβασιν τῶν Καρυστίων· ὁ δὲ Ὁμέρ Πασσᾶς τῆς

Ευβοίας καὶ Καρύστου ἠτοίμασεν ἕξ πλοῖα, καὶ ἐν σῶμα στρατιωτικὸν τουρκικὸν ἐκ Καρυστίων, ἀποστείλας αὐτὸ εἰς τὴν Ἄνδρον (τὴν 20 Μαΐου). ἀλλ' ἅμα ἀποβάντις οἱ Τοῦρκοι εἰς τὸν λιμένα Γαύριον, ἐμβῆκαν εἰς θέσιν πολεμικὴν ἐκατέρωθεν, καὶ οἱ μὲν Τοῦρκοι ἠριθμοῦντο ἕως 400 οἱ δὲ Ἄνδριοι ἕως 500· ὁ πόλεμος ἤρχισε τὴν 23 Μαΐου ἀπὸ πρωΐας καὶ διήρκεσε μέχρι τῆς μεσημβρίας· τοσοῦτον δὲ πεισματώδης ἔγινεν, ὥστε ἐκ μὲν τῶν ἐχθρῶν ἐθανατώθησαν 205, ἐκ δὲ τῶν Ἀνδρίων 12, ἐξ ὧν ἦσαν τρεῖς ἱερομόναχοι, δύο ἱεροδιάκονοι, τρεῖς μοναχοὶ, καὶ τέσσαρες κοσμικοί· οἱ δὲ διασωθέντες Τοῦρκοι ἔφυγον κακοὶ κακῶς, τὰ δὲ λοιπὰ πλοῖα ἔμειναν εἰς τὸν λιμένα μεθ' ὄλων τῶν ἐν αὐτοῖς πολεμεφοδίων λάφυρα εἰς τοὺς στρατιώτας.

Ἐν ᾧ δὲ διέβαιναν ὁ τουρκικὸς στόλος (τὴν 4. ἀπριλίου) διὰ τοῦ μεταξὺ τῆς Ἄνδρου καὶ τῆς Καρύστου στενοῦ, μία Κορβέτα ἠθέλησε ν' ἀράξῃ εἰς τὸν λιμένα τοῦ Γαυρίου· οἱ δὲ ἐκεῖ τοποθετημένοι στρατιῶται Ἕλληνες ἅμα ὅτε εἶδον τὴν Κορβέταν προσερχομένην, ἤρχισαν τοὺς τουφεκισμοὺς των, ὥστε κατετρύπησαν ὅλα αὐτῆς τὰ πανία· τοῦτο ἅμα ὅτε εἶδεν ὁ Ναύαρχος τοῦ στόλου, ἔκαμε τὰ ἀνήκοντα σημεῖα, καὶ εὐθὺς ὅλος ὁ στόλος ἐστράφη εἰς φυγὴν· τὴν αὐτὴν δὲ ὥραν ἐφάνησαν καὶ τὰ ἑλληνικὰ πλοῖα, καὶ πάραυτα μετὰ σημείων, βοῶν, καὶ κραυγῶν, ἀφήκαν οἱ Τοῦρκοι τὸν λιμένα Γαύριον, καὶ ἀνεχώρησαν.

Κατὰ δὲ τὸ τέλος τοῦ 1826 ἔτους οἱ ὀπλαρχηγοὶ Ν. Γκριεζώτης καὶ Βάσσης παραλαβόντες μεθ' αὐτῶν 1500 ἐκ τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ, συγκειμένου ἐκ διαφορῶν γενῶν, ἔδραμον νὰ κτυπήσωσι τοὺς ἐν Βηρυτῶ (Βεροῦτι), ἐν Συρίᾳ καὶ ἐν Ἄντιοχείᾳ (Παρασάμια) Ὄθωμανοὺς, ἐγκαταλείψαντες τὴν ἑαυτῶν Πατρίδα ἐπί σκοπῶ ἰδιαιτέρων ὠφελειῶν ἀποτυχόντες δὲ, ἐπανῆλθον εἰς τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου Πελάγους ὅπου διέμειναν ἀρκετὸν διάστημα καιροῦ καὶ εἰς τὰς λοιπὰς, κατ'

ἐξοχὴν δὲ εἰς τὴν Ἄνδρον· ὅσα δὲ ἐγίνοντο παρὰ τῶν ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν των στρατιωτῶν εἰς τοὺς κατοίκους τῶν νήσων (ὡς οἱ ἴδιοι κάτοικοι αὐτῶν ὁμολογοῦσιν) εἶναι φρίκη (I).

Ἀφ' οὗ δὲ οἱ ῥηθέντες ὀπλαρχηγοὶ μετὰ τῶν ὑπ' αὐτοὺς στρατευμάτων ἀνεχώρησαν ἐκ τῶν νήσων, ἀπεβιβάσθη πάραυτα εἰς τὸν λιμένα Κορδῆ τῆς νήσου Ἄνδρου ὁ Καραγεώργης μὲ 200 στρατιώτας· οἱ δὲ Ἄνδριοι περιώρισαν αὐτοὺς εἰς τὸ ἀκροθαλάσσιον, διατάξαντες αὐτοὺς ν' ἀναχωρήσωσιν ὅσον ταχύτερον· οἱ δὲ μὴ ὑπακούσαντες, ἐπυροβόλησαν κατὰ τῶν Ἀνδρίων, ἐκ τῶν ὁποίων ἐθανάτωσαν δύο· τότε περικυκλώσαντες αὐτοὺς οἱ Ἄνδριοι, τοὺς ἐκτύπησαν τόσον πεισματωδῶς, ὥστε καὶ αὐτὸν τὸν Καραγεώργιν ἐθανάτωσαν, καὶ μόλις ἐσώθησαν ἐξ αὐτῶν 18, ἐθανατώθησαν δὲ καὶ 5 ἐκ τῶν Ἀνδρίων· εἶναι ἀληθές (ὡς προελέχθη) ὅτι οἱ κάτοικοι τοῦ Αἰγαίου Πελάγους πάσης τάξεως καὶ βαθμοῦ δὲν ὑπέφερον παρὰ τῶν Ὀθωμανῶν καταδιωγμούς, σφαγὰς, λεηλασίας, πυρπολήσεις οἰκιῶν, ἀφανισμόν κτημάτων, κτλ. κτλ. ὅσα οἱ κάτοικοι τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος καὶ τῆς Πελοποννήσου ὑπέφερον εἰς τὴν διάρκειαν τῆς ἐλληνικῆς ἀποστασίας.

(I) Ἐπὶ τούτοις οἱ Καπιτάνοι Γκριεζιώτης καὶ Βάσσης ὅταν τελευταῖον ἀπεφάσισαν τὴν φυγὴν των ἀπὸ τὰς νήσους, παρεβίασαν τοὺς κατοίκους νὰ τοῖς δώσωσι καὶ 150,000 γροσίων διὰ μισθούς των· μετὰ πολλὰς δὲ παρακλήσεις τῶν κατοίκων συγκατένευσαν νὰ λάβωσι μόνον 70, ἢ 80,000 γροσίων, διὰ τὴν ἔλλειψιν τῶν ὁποίων κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην, κατέπεισαν αὐτοὺς διὰ πολλῶν πρεσβειῶν, καὶ τοῖς ἔδωκαν χρεωστικὴν κοινὴν ὁμολογίαν των διὰ τὴν ποσότητα αὐτήν· ἀλλὰ κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν φθάσας ὁ Κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος, καὶ εἰδοποιηθεὶς παρὰ τοῦ Θ. Καίρου, ὑπεχρέωσε τοὺς ῥηθέντας Γκριεζιώτην καὶ Βάσσον καὶ ἐπέστρεψαν τὴν ἀδίκον αὐτὴν ὁμολογίαν ὀπίσω εἰς τοὺς Ἀνδρίους.

Ἄλλ' ἀφ' ἑτέρου εἶναι ὁμολογούμενον ὅτι ὑπέφερον ὄχι ὀλίγα ἀπὸ ἐσωτερικᾶς ταραχᾶς τῆς ἀναρχίας, ἐπίσης καὶ ἀπὸ τροφίμα κρεάτων, οἴνου κτλ. διὰ τοὺς στρατιωτάς τῆς ξηρᾶς καὶ τῆς θαλάσσης, καθὼς ἀκόμη καὶ ἀπὸ ἐράνους χρηματικῶν οἱ μὲν ἐκόντες, οἱ δὲ ἄκοντες· ἄλλ' αὐτὸ τοῦτο ἐγίγνετο καὶ εἰς τὰ λοιπὰ ἐπαναστατήσαντα μέρη τῆς Ἑλλάδος.

Ἐπὶ δὲ τούτοις εἶναι ὁμολογούμενον, ὅτι αἱ νῆσοι τοῦ Αἰγαίου Πελάγους κατ' εὐδοκίαν θείαν εὐρέθησαν ἐλεύθεραι ἀπὸ Ὄθωμανοῦς, καὶ ὡς ἐκ τούτου ἐχρησίμευσαν παρὰ πολὺ εἰς τοὺς ἐκ τῶν Ὄθωμανῶν καταδιωκομένους καὶ φυγάδας Ἑλληνας, δηλαδὴ Κυθωνεῖς, Κρήτας, Χίους, Καρυστίους, Εὐβοεῖς, καὶ ἐξ ἄλλων διαφορῶν μερῶν, τοὺς ὁποίους ὑποδεχόμενοι μὲ ἀνοικτὰς τὰς ἀγκάλας ἐπεριθάλλον αὐτοὺς πολυειδῶς καὶ πολυτρόπως ἀπὸ τὰ ἀναγκαῖα τροφίμα, καὶ πολλοὺς ἐξ αὐτῶν ἐνέδυσον τοὺς ἔχοντας ἔνδειαν γυμνότητος. Διὰ ταῦτα πάντα καὶ οἱ ἐξ αὐτῶν περιθαλπόμενοι εὐγνωμονοῦντες εὐλογοῦσιν αὐτούς.

Οἱ δὲ κάτοικοι τῶν νήσων Πόρου καὶ Αἰγίνης ἐφάνησαν εἰς τὴν περίστασιν τοῦ ἀγῶνος ὠφέλιμοι, χρησιμεύσαντες καὶ στρατιωτικῶς καὶ χρηματικῶς, παρευρεθέντες καὶ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν εἰς τὰς πολιορκίας τῆς Κορίνθου, τῆς Ναυπλίας καὶ τῶν Ἀθηνῶν, (μεταξὺ τῶν ὁποίων διεκρίνετο καὶ ὁ ἐξ Αἰγίνης Ἀρχιμανδρίτης Γρηγόριος Μοῦρας)· ἐξεπλήρωσαν μ' ὅλα ταῦτα τὸ πρὸς τὴν πατρίδα χρέος των, συνεισενεγκόντες ἀκόμη καὶ χρηματικῶν ἐράνους διὰ τὴν ἐκπλευσιν τοῦ ἑλληνικοῦ στόλου (καθὼς καὶ ἅπαντες οἱ κάτοικοι τοῦ Αἰγαίου Πελάγους). Ἄλλὰ μ' ὅλον ὅτι αἱ δύο αὐταὶ νῆσοι ἐλογίζοντο πάντοτε ὡς ὑπαγόμεναι ἢ μὲν εἰς τὴν Πελοπόννησον, ἢ δὲ εἰς τὴν ἀνατολικὴν Ἑλλάδα, ἦσαν ἀφ' ἑτέρου ὑποκείμεναι εἰς τὰς ἀδηγίας τῶν ναυτικῶν νήσων Ἰδρας καὶ Σπετσῶν, δίδουσαι εἰς αὐτὰς καὶ συνδρο-

μας ναυτικῶν στρατιωτικῶν, χρησιμευσάντων πολλάκις εἰς τὴν ναυτιλίαν τῶν ἑλληνικῶν πλοίων· καὶ ὁμοῦς τόσον τοῦ ἑλληνικοῦ στόλου οἱ στρατιῶται, οἱ ναῦται καὶ τὰ πλοῖα, κυρίως ἦσαν, ἐκ τῶν τριῶν νήσων Ὑδρας, Σπετσῶν, καὶ Παρρῶν, τῶν ὁποίων αὐτῶν πλοίων οἱ μισθοὶ ἀπεδίδοντο ἀπὸ τὰς πρωτίστας οἰκογενείας τῶν διαληφθεισῶν νήσων (μεθ' ὧν ἄλλων χρημάτων ἐλάμβανον ἀπὸ τὴν Πελοπόννησον καὶ τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου Πελάγους), αἱ ὁποῖαι ὑπεστήριζον τὸν ἑλληνικὸν στόλον, καταδαπανήσασαι καὶ πολλαὶ ἐξ αὐτῶν ὄλην των τὴν κατάστασιν (1), καὶ δίδουσαι τὴν μεγαλητέραν ἐμψύχωσιν εἰς τὸ ναυτικόν, ὥστε μὲ τὸ ἀτρόμητον καὶ ὀρμητικὸν ἐκεῖνο αἶσθημα οἱ ἐν τοῖς πλοίοις τοῦ ἑλληνικοῦ στόλου ναυτικοὶ Ἕλληνας ἀπὸ μικροῦ ἔως μεγάλου ἐπολέμησαν (2) εἰς τόσας ναυμαχίας μὲ τὰ πλοῖα τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου, ὅτε ἦτον ἄξιον θεᾶς νὰ βλέπη τις τὸ ν' ἀντιπαρατάττωνται ἐναντίον αὐτῶν μὲ τὰ σιτόπλοια, μὲ τὰ ὁποῖα παραβαλλόμενα οἶν *Κώνωψ' Ελέφαντι*, κατηφάνισαν τὸν τόσον περίβλεπτον καὶ ἔνδοξον Ὄθωμανικὸν στόλον, πολλάκις πυρπολήσαντες δίκρετα, μονόκροτα, καὶ διαφό-

(1) Πολλὰ ἐκ τῶν ἐπισήμων οἰκογενειῶν καταδαπανήσασαι τὴν περιουσίαν των ὄλην, μεταχειρισθεῖσαι καὶ τὰ πλοῖα των εἰς τὰς διαφόρους ἐκπλεύσεις τοῦ ἑλληνικοῦ στόλου, καὶ μὴ ἀποζημιωθεῖσαι μ' ὀλίγην τινα τοῦλάχιστον χρηματικὴν ποσότητα ἀναλόγως, δυστυχοῦσι.

(2) Πολλὰ ἀργὰ θέλει δυνηθῆ ὁ ἱστορικὸς κάλαμος νὰ ἐξιστορήσῃ μὲ τὴν ἀπαιτουμένην ἀκρίβειαν καὶ λεπτομέρειαν ὅλας τὰς ναυμαχίας καὶ τὰς ἐκπλεύσεις τοῦ ἑλληνικοῦ στόλου, ὅσαι ἔγιναν μεταξὺ τοῦ ὀκταετοῦς διαστήματος, καὶ ἐπομένως ὅσα ὑπέφερον δυστυχήματα οἱ περὶ τὸ ναυτικὸν μας πάσης τάξεως καὶ βαθμοῦ Ἕλληνας, κατ' ἐξοχὴν δὲ οἱ πρόκριτοι τῶν τριῶν νήσων.

ρων ειδῶν πλοῖα πολεμικά, συλλαβόντες καὶ αἰχμαλώτους ἄνδρας μεγάλους, θανατώσαντες πλήθη Τούρκων, Μπέηδων, Ἐφέντιδων, Σεχ Ἰσλάμιδων (1), καὶ ἄλλων τοιούτων, καὶ λαφυραγωγήσαντες ὅσα εὔρον ἐπ' αὐτοῖς διαφόρων ειδῶν πολύτιμα, χρυσίον δὲ καὶ ἀργύριον ὄχι ὀλίγον.

Ἀλλὰ μεταξύ τῶν τριῶν αὐτῶν νήσων ἡ οἰκογένεια τῶν Κουντουριωτῶν ἐφάνη ὑπερασπιστῆς, καὶ προστάτις τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως, ἣτις καὶ χρηματικῶς καὶ ἐνεργητικῶς, καὶ μὲ τόσα ἰδιά της πλοῖα ὑπεστήριζεν αὐτήν, ὑποστηρίζουσα τὴν πολεμικὴν ναυτιλίαν, μὴ φειδομένη μηδενὸς τῶν ἀναγκαιούτων εἰς τὴν πρόοδον αὐτῆς· ὑπόδειγμα δὲ τούτων πάντων ἐφαίνετο ὁ κατὰ πάντα ἔμφρων καὶ βουνεχῆς ἀνὴρ ὁ Λάζαρος Κουντουριώτης, ὅστις μὴ παραδεχθεὶς τὴν ἀπὸ τῆς Ὑδρας ἀπ' ἀρχῆς τοῦ ἀγῶνος ἀναχώρησίν του (καί τοι πολλάκις παρεβιάσθη), ἐγίγνετο καθ' ὅλα ὁδηγὸς τῆς προόδου. Ἐὰν δὲ ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος, ἤθελεν ἀποφασίσῃ (δυνάμεθα δὲ νὰ εἴπωμεν τοῦτο εἰλικρινῶς) νὰ παραλάβῃ ὅλον του τὸν πλοῦτον (κατὰ τὰς πρὸς αὐτὸν πολλῶν διαφορὰς προτάσεις) καὶ τὰ τόσα ιδιόκτητά του πλοῖα, καὶ νὰ μεταβῇ εἰς τὴν Εὐρώπην, (ὅπου ἤθελε ζῆ ἐνδόξως) ἀγνοεῖται, ἐὰν ἤθελον μείνωσιν οἱ λοιποὶ πρόκριτοι τῶν τριῶν νήσων διὰ νὰ ἀντιπαραταχθῶσι μὲ τὰ πλοῖα των εἰς τὸν ἐχθρόν· ἀλλὰ ὁ Λάζαρος, καθὼς καὶ ὁ αὐτάδελφός του Γεώργιος οὐχ' ἦττον, ὄχι μόνον τὸν πατριωτικὸν αὐτὸν καὶ σταθερὸν χαρακτῆρα ἔδειξε τότε,

(1) Ἐνα τῶν Σεχ Ἰσλάμιδων συνέλαβον τὰ ἑλληνικὰ πλοῖα μετὰ τῆς γυναικὸς του καὶ μιᾶς θυγατρὸς, καὶ μὲ τὸν ὁποῖον ἔφερε πολὺν καὶ λαμπρὸν πλοῦτον· ἦτον δ' ἐκεῖνος, ὅστις ἐξέδωκε τὸν φετῶν (τὴν νομικὴν γνωμοδότησιν) διὰ τὴν ἀπαγχόνισιν τοῦ Πατριάρχου Γρηγορίου, καὶ τῶν λοιπῶν Ἀρχιερέων· ἀλλ' ἡ θεία δίκη ἀπεφασίσε νὰ ἐξαλειφθῇ καὶ αὐτὸς ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς διὰ τῶν ἑλληνικῶν χειρῶν.

ἄλλ' ἐφάνη καὶ φαίνεται ὡς πατὴρ φιλοστοργώτατος εἰς τοὺς ἐνδεεῖς κατοίκους τῆς πατρίδος του, τὸν ὅποιον καὶ τιμῶσι, καὶ σέβονται διὰ παντός.

Μετὰ τούτους δὲν ἀπεμακρύνθησαν τῶν τοιούτων ἀγαθῶν πράξεων καὶ οἱ λοιποὶ τῆς Ὑδρας πρόκριτοι, ὁ Γ. Γκιζόνης, ὁ Γρακουμῆς καὶ Ε. Τομπάζιδες, ὁ Γ. Σαχτούρης, ὁ Σταμ. καὶ Βασίλειος Μπουδούριδες, ὁ Ἀναστάσιος καὶ Δημήτριος Τζαμαδοὶ (ἐξ ὧν ὁ Ἀναστάσιος ἐφονεύθη ἐνδόξως μαχόμενος εἰς τὴν πρώτην ναυμαχίαν τῆς Πύλου τὸ 1825) ὁ Α. Οἰκονόμου, ὁ Α. Μιαούλης, ὁ Γεώργιος Σαχίνης, ὁ Ὀρλάνδος, καὶ τόσοι ἄλλοι, θυσιασθέντες ὑπὲρ πατρίδος· ἐπίσης δὲ καὶ οἱ ἐκ Σπετζῶν Π. καὶ Νικόλαος Μποτασαῖοι, ὁ Χ. Ι. Μέξης, ὁ Α. Χ. Ἀνάργυρος, οἱ Κολανδρουτζαῖοι, Καρακατζᾶναι, Μπουκουρίδες (1), (μεθ' ὧν καὶ ἡ Μπομπολίνα), οἵτινες ἄφισαν τὸ

(1) Ὁ Ἰωάννης Γ. Μπούκουρης εἰς τῶν ἐπισήμων οἰκογενειῶν τῶν Σπετζῶν, ὅτε ἐξεβράβη ἡ ἑλληνικὴ ἐπανάστασις κατὰ τὸν μάρτιον τὸ 1821 μὲ ἐνθουσιασμὸν ἀπερίγραπτον, καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ Σπετζιῶται, περὶ τὰς ἀρχὰς ἀπριλίου ἔλαβε διαταγὰς ἀπὸ τὸ κοινὸν τῆς Νήσου καὶ πάραυτα μὲ τὸ ιδιόκτητόν του πλοῖον συνωδευμένον καὶ μὲ τὸ πλοῖον τοῦ Δ. Σκληῖ ἀπῆλθον εἰς τὴν Νῆσον Σύρον ἔχοντες ὑψωμένην ἐπ' αὐτῆς τὴν ἑλληνικὴν σημαίαν· εἶτα ἀπελθὼν εἰς τὴν νῆσον Ψαρῶν ἔδωσε τὰ τοῦ κοινοῦ τῶν Σπετζῶν πρὸς αὐτοὺς γράμματα, ἐκηρύχθη καὶ ἐπὶ τῆς νήσου ταύτης ἡ ἑλληνικὴ ἐπανάστασις· ἐκεῖθεν δὲ μετέβησαν εἰς τὴν νῆσον Ἴον, ὅπου ἐκυρίευσαν ἐξ ἐφόδου ἐν βρίκιον ὀθωμανικὸν Κρητικὸν καὶ ἄλλα τρία μὲ καπνοὺς φορτηγὰ ὑπὸ σημαίαν ὀθωμανικὴν, τὰ ὅποια καὶ διεύθυνον εἰς Σπέτζας. Μετὰ τούτων ἀπέβησαν εἰς τὴν νῆσον Πάτμον ὅπου εὔρον καὶ τὸν Θέμελην ἀπόστολον τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως, ψαλείσης δὲ δεξολογίας εἰς τὸν ὑψίστον παρὰ τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξαν-

ὄνομά των ἀθάνατον εἰς τὴν ἱστορίαν, ἐκπληρώσαντες χρέη πατριωτικά (1). οὐχ' ἦττον δὲ ἐφάνησαν παρόμοιοι προσά-
ται καὶ οἱ τῶν Ψαρρῶν πρόκριτοι, μεθ' ὧν καὶ ὁ παρὰ πάν-
των σεβόμενος Κωνσταντῖνος Κανάρης, ὁ Ν. Ἀποστόλη, ὁ
Α. Μοναρχίδης καὶ λοιποὶ, εἰς τοὺς ὁποίους αὐτοὺς ἅπαντας
τῶν τριῶν νήσων προκρίτους, καπιτάνους, καὶ λοιποὺς, ἡ

δρείας Θεοφίλου εἰς ἐνίσχισιν τῆς ἐλληνικῆς ἀποστασίας, ἠγέρθη
κακεῖσε ὁ λαὸς εἰς τὰ ὄπλα καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ. Ἀποβάντες
δὲ εἰς Σάμον, συνέλαβον διάφορα ἐμπορικὰ πλοῖα ὑπὸ ὀθω-
μανικὰς σημαίας, ἐξ ὧν τὸ ἐν πολεμικὸν ἐρχόμενον ἐκ τῆς Ρό-
δου, ἐπὶ τῶν πλοίων τούτων οἱ εὐρεθέντες περίπου τῶν 500
Ὄθωμανῶν διεπέρασαν ἅπαντες ἐν στόματι μαχαίρας, τὰ δὲ
πλοῖα μ' ὅσα ἐπ' αὐτοῖς ἔφερον ἔπεμψαν εἰς τὴν νῆσον Σπε-
τζῶν, χρησιμεύσαντα διὰ τὸν ἐλληνικὸν στόλον, τὰ ὁποῖα
ἠριθμοῦντο (ἐκτὸς τῶν πλοίων) περίπου τῶν 40,000 ταλ-
λήρων διστήλων. Μετὰ ταῦτα εἰς Ἐρικοῦν τῆς Μιτυλήνης
ἔκαυσαν τὸ πρῶτον τουρκικὸν δίκροτον καὶ ἀκολούθως δὲν
ἔλειψαν ἀπὸ διαφόρους ναυμαχίας τοῦ ἐλληνικοῦ στόλου. Ὁ
δὲ Ἰωάννης Γ. Μπούκουρης ἐπὶ τοῦ Κυβερνήτου Ι. Καποδι-
στρίου ἐπρόσφερον εἰς τὸ ἔθνος τὰ ἀπὸ μέρους του, ὅσα εἶχε
λαμβάνειν δι' ἐξόδα τῆς ἐκστρατείας περίπου τῶν 10,000 ταλ-
λήρων διστήλων· τοῦτο ἀποδεικνύεται καὶ ἀπὸ τὸ παρὰ τοῦ
Κυβερνήτου πρὸς αὐτὸν δοθὲν ἐπίσημον εὐχαριστήριον ἔγ-
γραφον ὅμοια τούτοις ἔπραττεν ὁ Ι. Γ. Μπούκουρης καθὼς
καὶ οἱ λοιποὶ τῶν τριῶν ναυτικῶν νήσων, ὡς προελέχθη.

(1) Εἶναι ἀναντιρρήτως ὁμολογούμενον ὅτι, ἐὰν τὰ ἐλλή-
νικὰ πλοῖα δὲν ἤθελον πολιορκῶσι τὰ παράλια φρουρία διὰ
θαλάσσης, καὶ δὲν ἤθελον παραφυλλάττωσι τὰς ἐξόδους
τῶν ἐχθρικῶν πλοίων, αἱ πτώσεις τῶν φρουριῶν δὲν ἤθελον
προοδεύσει, καὶ αἱ κατὰ ξηρὰν πολιορκίαι ἤθελον εἶσθαι
ἄλλως ἀνωφελέσταται.

πατρίς ὀφείλει εὐγνωμοσύνας, καὶ κατ' ἀξίαν χάριτας (1).

Δὲν εἶναι δὲ μακρὰν τῆς συμμετοχῆς ἐπαίνων καὶ δόξης διὰ τὰς θυσίας των καὶ τὰ τοῦ Γαλαξειδίου πλοῖα, τὰ ὅποια καὶ αὐτὰ πρὶν ἢ πυρποληθῶσι καὶ ἐξαφανισθῶσιν ἀπὸ τὸν ὀθωμανικὸν στόλον, ἐξεπλήρωσαν τὸ πρὸς τὴν πατρίδα ἱερὸν χρέος των καθ' ὅλα, ἰδίαις δαπάναις τῶν κατοίκων τοῦ Γαλαξειδίου ἐκπλέοντα, εἰς τὰς ὁποίας αὐτὰς κατὰ τῶν ἐχθρῶν ἐκπλεύσεις συνεισέφερον τὴν κατάστασίν των συνδραμόντες ὅλαις δυνάμεσιν εἰς τὸν ἀγῶνα, καὶ προσωπικῶς, καὶ χρηματικῶς, καὶ στρατιωτικῶς μὲ ὄλην τὴν ὁποίαν εἶχον χρηματικὴν ἀνέχειαν· ἀλλὰ τὰ, περὶ ὧν ὁ λόγος, πλοῖα παραβαλλόμενα, ὡς πρὸς τὰς δυνάμεις καὶ τὰ χρηματικὰ μέγα, μὲ τὰ πλοῖα τῶν νήσων Ἰδρας, Σπετζῶν καὶ Ψαβρῶν, λογίζονται ὀλίγης τινος ποσότητος· ἀκόμη δὲ καὶ ὡς πρὸς τὴν φθορὰν καὶ τὸν ἀφανισμόν, τὸν ὁποῖον ὑπέφερον τὰ τῶν τριῶν νήσων παραβαλλόμενα, ἀσυγκρίτῳ λόγῳ ὑπερτεροῦσιν αὐτὰ καθ' ὅλα· καθότι τὰ μὲν τοῦ Γαλαξειδίου πλοῖα ἅπαξ ἠφανίσθησαν, τὰ δὲ τῶν διαληφθεισῶν νήσων αἰείποτε φθειρόμενα ἐπεσκευάζοντο, ὥστε αἱ συνεχεῖς γιγνόμεναι ἐπ' αὐτοῖς δαπάναι ὑπερέβαινον ἑκατοντάκις περισσύτερον τὸ στήσιμον τῆς τιμῆς τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος.

(1) Αἱ τρεῖς ναυτικαὶ νῆσοι πρὸς τοῖς ἄλλοις ἦσαν παρὰ τοῦ Σουλτάνου ἐλεύθεραι ἀπὸ φόρου, πληρωνομένης μιᾶς μικρᾶς ποσότητος κατὰ συμφωνίαν· ἔχαιρον δὲ μεγάλην ἐλευθερίαν οἱ κάτοικοι τῶν νήσων αὐτῶν, ἔχοντες κώδινας (Καμπάνας) εἰς τὰς ἐκκλησίας των, καὶ ἄδειαν εἰς τὸ νὰ ἐνδύονται λαμπρῶς κάθε χρώματος ἐνδυμα (τὸ ὁποῖον ἦτον ἀπηγορευμένον εἰς τοὺς ἄλλους ὑπηκόους Ἑλληνας, καὶ ἐτιμωρεῖτο αὐστηρῶς)· ὕβριζον δὲ πολλάκις καὶ ἀτίμαζον τοὺς ὀθωμανοὺς, μεταχειριζόμενοι αὐτοὺς ὡς ἀνδράποδα μᾶλλον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Τὰ κατὰ τὴν Κάσσον διατρέξαντα, — καὶ τὰ κατὰ τὸ Ἁγιώνυμον ὄρος τοῦ Ἄθωος.

Οἱ δὲ κάτοικοι τῆς νήσου Κάσσου ἔδειξαν τὰ γενναῖα αὐτῶν ὑπὲρ πατρίδος αἰσθήματα, ἀγωνισθέντες ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας κατὰ τὸν ἐφεξῆς τρόπον. Κατὰ τὸν μάρτιον τοῦ 1821 ἔτους ἔλθον ἐν πλοῖον Κάσσιον ἀπὸ Σμύρνην εἰς τὴν Κάσσον, εἰδοποίησε τοὺς Κασσίους τὸν ὅποιον εἶχον ὄλοι οἱ Ἕλληνες σκοπὸν διὰ ν' ἀποτεινᾶξωσι τὸν τυραννικὸν ζυγόν· οἱ δὲ Κάσσιοι πληροφορηθέντες τὴν χαροποιᾶν ταύτην ἀγγελίαν μ' ὄλον ὅτι ἦσαν πάσης τυραννίας ἐλεύθεροι, καὶ αὐτοδιοίκητοι (ὡς καὶ οἱ τῶν νήσων Ὑδρας, Σπετζῶν, καὶ Ψαρρῶν) συνηθροίσθησαν ἅπαντες οἱ ἐπισημότητα φέροντες ἐξ αὐτῶν εἰς ἓν, καὶ κοινῇ γνώμῃ ὕψωσαν τὴν ἐλευθέραν ἑλληνικὴν σημαίαν, ἐτοιμάσαντες ταυτοχρόνως καὶ πλοῖα πολεμικὰ, ἐπὶ τῶν ὁποίων διωρίσθη ναύαρχος ὁ Νικόλαος Γιούλιος, ὅστις λαβὼν τὴν ναυαρχίαν, ἔσπευσεν εἰς διαφόρους ναυτικὰς πολεμικὰς ὑπηρεσίας κατὰ τὰς διαταγὰς τῆς πατρίδος του πρὸς τὰ μέρη τῆς Συρίας καὶ τῆς Καραμανίας, ὅπου ἡ ναυτικὴ τῶν Κασσίων δύναμις συνέλαβε διάφορα πλοῖα ὀθωμανικὰ, ἔχοντα καὶ Ὄθωμανοὺς ἐν αὐτοῖς, τοὺς ὁποίους κατασφάξασα, κατεβύθισε καὶ τὰ πλοῖα των διὰ τῶν κανονοβολισμῶν.

Μετὰ τοῦτο ἀπῆλθεν ἡ αὐτὴ δύναμις, καὶ πολιοῦρκει τὴν Κρήτην ἱκανὸν διάστημα καιροῦ, ἡ δὲ πολιορκία αὐτὴ ἔγινε παραίτιος μεγάλων ὠφελειῶν εἰς τοὺς χριστιανοὺς Κρήτας, καθότι ἐν ᾧ ἡ τῶν Κασσίων θαλάσσιος δύναμις ἐκανονοβόλει τὰ φρούρια τῆς Κρήτης, προξενούσα εἰς αὐτὰ διὰ τῶν κανονοβολισμῶν μεγίστην φθορὰν, οἱ ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῶν φρουρίων διατελοῦντες Ὄθωμανοὶ φοβούμενοι μήπως ἐξέλθῃ

ἐκ τῶν Κασσίων πλοίων καὶ στρατιωτικῇ ἑλληνικῇ δυνάμει, καὶ εἰσέλθη ἐντὸς τῶν φρουρίων, ἡσφαλίζοντο ἅπαντες ἐντὸς αὐτῶν εἰς τρόπον, ὥστε ἐξεκενοῦντο ὅλαι αἱ κῶμαι τῆς Κρήτης ἀπὸ τοὺς κατοικοῦντας ἐν αὐταῖς Ὀθωμανούς, καὶ τότε ἐλάμβανον εὐκαιρίαν οἱ χριστιανοὶ Κρηῖτες νὰ πολεμῶσι τοὺς Ὀθωμανούς μὲ περισσοτέραν εὐκολίαν, ἡ δὲ νίκη ἦτον ἀπὸ τὸ μέρος τῶν χριστιανῶν, οἵτινες ἐπὶ τοιαύταις περιπτώσεσιν ὁσάκις ἐλάμβανον ἀνάγκην τινα ἢ στενοχωρίαν εἰς κἀνὲν μέρος μαχόμενοι, ἐπεκαλοῦντο τὴν βοήθειαν τῶν Κασσίων πλοίων, τὰ ὅποια προφθάνοντα ἐν ἀκαρεῖ εἰς τὸ μέρος ὅπου ὁ κίνδυνος, μετεκόμιζον αὐτοὺς εἰς ἀκίνδυνον μέρος, ἀφ' οὗ πρῶτον ἐκανονοδόλουν τοὺς Τούρκους. Ταῦτα δὲ πάντα ἔπραττον οἱ Κάσσιοι δυνάμει τῶν διαταγῶν τῆς τότε διοικήσεως, καὶ κατὰ παράκλησιν τῶν Κρητῶν· ἀποδείξεις δὲ περὶ τούτων εἶναι τὰ σωζόμενα εἰς χεῖρας τῶν Κασσίων ἐπίσημα ἔγγραφα καὶ τῆς διοικήσεως καὶ τῶν Κρητῶν.

Ἀκολούθως οἱ Κάσσιοι ἐξέπλευσαν καὶ εἰς ἄλλα διάφορα μέρη, εἰς τὰ ὅποια ἔκαμαν ἀρκετοὺς πολέμους, καὶ νίκας· ἐξέπλευσαν δὲ καὶ εἰς τὸν ἀποκλεισμόν τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου κατὰ τὴν ὑπ' ἀρ. 847 διαταγὴν τῆς τότε διοικήσεως μνηνολογουμένην τὴν 25 μαΐου τοῦ 1823 ἔτους, ἣτις διέταττε τὸ ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν νὰ εἰδοποιήσῃ τὰ περὶ τούτου εἰς τοὺς Κασσίους· ἐξέπλευσαν δὲ καὶ πρὸς συνένωσιν μετὰ τοῦ λοιποῦ ἑλληνικοῦ στόλου, κατὰ τὸ ἀπὸ 28 ἰαννουαρίου 1822 ἔγγραφον τῆς νήσου Ὑδρας, ὁμοίως δὲ καὶ εἰς τὸ Γαλί.

Ἐπὶ τούτοις δὲ διατελούντων τῶν Κασσίων, ἐγίγνοντο καὶ συγκρούσεις πολέμων μεταξὺ τοῦ Αἰγυπτιακοῦ στόλου καὶ τῶν κατὰ τὴν ξηρὰν στρατιωτικῶν Κασσίων, πολὺ δὲ μᾶλλον ἐγένετο ἐπισημωτέρα ἢ μάχη, ὅτε κατὰ πρῶτον ἦλθεν εἰς Κάσσον ὁ Αἰγυπτιακὸς στόλος διὰ νὰ παρατηρήσῃ τὰ

μέρη τῆς δυνάμεως αὐτῆς, ἔχων ἐχθρικὰ στρατεύματα περίπου τῶν 10,000, ἔδραμον δὲ πάραυτα οἱ Κάσσιοι ἐναντίον τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου, πολεμοῦντες αὐτὸν διὰ ξηρᾶς, ὥστε δι' ἄρκετοῦ πυροβολισμοῦ κατεδίωξαν αὐτὸν μὲ φθορὰν, ὅστις καταφυγὼν εἰς δευτέραν προετοιμασίαν πολέμου, ἀνεφάνη πάλιν εἰς τὴν Κάσσον (τὴν 1 μαΐου τοῦ 1824) καὶ παρατάθη εἰς πολεμικὴν τάξιν ἔχων περίπου τῶν 17,000 στρατοῦ· ἡ δὲ ἐφορία τῶν Κασσίων θεωρήσασα πάλιν τὸν ἐχθρικὸν στόλον παρεσκευασμένον εἰς πόλεμον, προσκαλέσασα πάραυτα τοὺς ὀπλαρχηγούς τῆς στρατιωτικῆς δυνάμεως, διώρισεν ὥστε νὰ λάβῃ ἕκαστος τὴν θέσιν αὐτοῦ· γενομένου δὲ τούτου, συνεκροτήθη ἡ μάχη· τὴν δὲ πρώτην ἡμέραν ἐκείνην τῆς μάχης ἔγινε μεγίστη φθορὰ καὶ φόνος εἰς τὸν Αἰγυπτιακὸν στρατὸν καὶ εἰς τὸν στόλον, ὥστε τὴν δευτέραν ἡμέραν κατηναγκάσθη ν' ἀναχωρήσῃ μετ' αἰσχύνης.

Νικηθεὶς δὲ ἐκ δευτέρου, καὶ καταφυγὼν εἰς τὴν Κρήτην δι' ἐπισκευὴν τῶν συντριβέντων μερῶν αὐτοῦ, ἐπανῆλθε καὶ ἐκ τρίτου πλήρης δυνάμεως, καὶ ἐπαπειλῶν τὴν παντελῆ τῶν Κασσίων καταστροφὴν, ἐὰν αὐτοὶ δὲν ἤθελον δεχθῆ τὸ νὰ ὑποταγῶσιν εἰς τὴν ὀθωμανικὴν δυναστείαν· ἀλλ' ἐπειδὴ οἱ Κάσσιοι δὲν ἀπεδέχθησαν τὸ νὰ ὑποταγῶσι, συνεκροτήθη (τὴν 28 μαΐου τοῦ 1824) τοιοῦτος μεταξὺ τῶν Κασσίων καὶ τῶν Αἰγυπτίων πεισματώδης πόλεμος, ὥστε ἀπὸ τοὺς κρότους καὶ τοὺς καπνοὺς τῶν κανονοβολισμῶν δυσκόλως ἤκουε καὶ ἔβλεπεν ὁ εἰς τὸν ἄλλον· διήρκεσε δὲ ὁ φρικώδης οὗτος πόλεμος τρεῖς ὀλοκλήρους ἡμέρας, μετὰ τὰς ὁποίας ἔκαμον ἀπόβασιν οἱ ἐχθροὶ εἰς τὸ ἔδαφος τῆς Κάσσου ἀφ' ἐνὸς μέρους ἀνελπίστου, χωρὶς νὰ αἰσθανθῶσιν οἱ Κάσσιοι, ὅτι οἱ ἐχθροὶ ἐπάτησαν τὴν πατρίδα των.

Ἀποβάντες δὲ οἱ ἐχθροὶ εἰς τὴν Κάσσον, καὶ κυριεύσαντες αἰφνιδίως τὴν πόλιν καὶ τὰς Κώμας αὐτῆς, μετὰ ταῦτα ἔδραμον διὰ νὰ κυριεύσωσι καὶ τὰ παράλια, εἰς τὰ ὅποια

ἦτον συνηγμένη ἅπαντα ἢ τῶν Κασσίων δύναμις· ἀφ' οὗ δὲ κατέσχον οἱ ἐχθροὶ καὶ τὰ παράλια, κατακυριεύσαντες τὰ ὀπισθεν τῶν Κασσίων μέρη, οἱ Κάσσιοι τότε κατετρόμαξαν ἰδόντες ἀνελπίστως καὶ αἰφνιδίως αὐτοὺς, καὶ ἐφώναξαν με μεγάλην φωνὴν ἅπαντας νὰ συναθροισθῶσιν εἰς ἓν, διὰ νὰ διασώσωσι τὴν πόλιν· ἀλλ' εἰς τὴν περίστασιν ἐκείνην οὐδεὶς ἤκουε τὸν ἄλλον ἐκτός τινων οὔτινες ἔδραμον εἰς τὴν πόλιν διὰ νὰ προκαταλάβωσι τὸν ἐχθρὸν νὰ μὴ εἰσέλθῃ· κατὰ δυστυχίαν ὅμως εὗρον ἐντὸς τῆς πόλεως Ὄθωμανοὺς καὶ Αἰγυπτίους λεηλατοῦντας τὴν πόλιν, ὅτε πάραυτα συνεκροτήθη μάχη μεταξύ αὐτῶν καὶ τῶν εἰσελθόντων εἰς τὴν πόλιν Κασσίων, καθ' ἣν ἐγίνε μεγίστη σφαγὴ ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν, διαρκεσάσης καὶ τῆς ἐντὸς τῆς πόλεως αὐτῆς μάχης τρεῖς ὀλοκλήρους ἡμέρας.

Οἱ μαχόμενοι ἐντὸς τῆς πόλεως ἐχθροὶ ἦσαν 7,000, οἱ δὲ Κάσσιοι ἠριθμοῦντο περίπου τῶν 1,000, ἐκ τῶν ὁποίων ἐφονεύθησαν 220, ἐκ δὲ τῶν ἐχθρῶν 363, ἠχμαλωτίσθησαν δὲ παρὰ τῶν Ὄθωμανῶν καὶ Ἀράβων Κάσσιαι γυναῖκες καὶ παιδιά ἕως 300· μετὰ δὲ τὰς τρεῖς ἡμέρας τῆς μάχης ἐκείνης ἐγένετο συνθήκη μεταξύ τῶν ἐχθρῶν καὶ τῶν Κασσίων, καὶ κατέπαυσε πᾶσα μεταξύ αὐτῶν ἐχθροπραξία· οἱ δὲ ἔχοντες χρήματα Κάσσιοι ἐξηγοραζον τοὺς αἰχμαλωτισθέντας συγγενεῖς αὐτῶν· ἔμειναν δὲ οἱ Κάσσιοι μέχρι τινὸς κχιροῦ ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῶν Τούρκων, εἶτα τοὺς ἀπέβαλον πάλιν, ἐλθόντος τοῦ Κυβερνήτου· καὶ τότε ἡ μὲν Κάσσος ἔμεινε πάλιν εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Τούρκων, διοικουμένη ὅμως ἀπὸ ὁμογενῆ τοπικὴν των Διοίκησιν· καὶ ταῦτα μὲν τὰ ἐν Κάσσῳ διατρέξαντα.

Καὶ οἱ ἐν τοῖς μοναστηρίοις δὲ τοῦ ἁγίου Ὄρους τοῦ Ἄθωνος Ἡγούμενοί τε καὶ λοιποὶ μοναχοὶ κατὰ τὸ ἀ. ἔτος τῆς ἐπαναστάσεως καταστήσαντες κατὰ πρῶτον τὸ ὄρος Ἄσυλον κκαταφύγιον πολλῶν οἰκογενειῶν πρὸς καιρὸν, συνέδραμον εἰς

τὸν ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνα μὲ πολλὴν καρτερίαν καὶ γενναϊότητα, μὲ χρήματα, μὲ τροφὰς, καὶ πολεμεφῶδια· 800 δὲ περίπου ἐξ αὐτῶν ὀπλοφορήσαντες περιέτρεχον μετὰ τοῦ ἀτρομήτου Ἐμμανουὴλ Παπαῦ τοῦ ἐκ Σεβρῶν, ὅστις μετὰ πολλῶν καὶ ἄλλων κοσμικῶν στρατιωτικῶν, καὶ μετὰ τῶν πατέρων τοῦ ὄρους συνενωθεὶς, προσέβαλε περὶ τὰ μέρη τῆς Θεσσαλονίκης, καὶ εἰς τὴν Κασσάνδραν, μεθ' ὧν ἦτον καὶ ὁ λόγιος Θεοφάνης Σιατιστεὺς, ὅστις ὄχι μόνον εἰς τὴν τῆς Κασσάνδρας στρατολογίαν διέτρεξε τὸ τοῦ ἀγῶνος στάδιον, ἀλλὰ καὶ μετὰ τῶν ἑλληνικῶν πλοίων εἰς τὰς θαλασσίους μάχας παρευρίσκετο, καθ' ἃς δ' ἐλάβομεν πληροφορίας, εἶχον συναχθῆ κατὰ τὰ μέρη ἐκεῖνα τῆς Μακεδονίας μέχρι τῆς Κασσάνδρας ὑπὲρ τὰς 50,000 Ὄθωμανῶν, ἐκ τῶν ὁποίων ἐφονεύθησαν ὑπὲρ τὰς 20,000 ἐκ διαλειμμάτων ἀπὸ τὴν ἐποχὴν τοῦ ἀπριλίου 1821 μέχρι τοῦ ὀκτωβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους, ὅτε διελύθη ὅλως δι' ὄλου ἀπὸ τὴν Κασσάνδραν τὸ ἑλληνικὸν στρατόπεδον· ἀλλ' ἔγινε καὶ μεγίστη φθορὰ εἰς τοὺς Ἕλληνας κατοίκους τῶν μερῶν ἐκείνων οἵτινες δὲν ἐδυνήθησαν νὰ ἀνθεξῶσιν εἰς τὴν ἀκολουθῶσιν ὀρμὴν τῶν Τούρκων· ἀπαριθμοῦνται δὲ ὑπὲρ τὰς 40,000 Ἕλληνες οἱ φονευθέντες, καὶ αἰχμαλωτισθέντες ἄνδρες, γυναῖκες, νέοι καὶ γέροντες, ἔνοχοι ὄντες εἰς τὴν ἐπανάστασιν, καὶ μὴ, καὶ ἐκ τῶν δραξάντων τὰ ὄπλα ἐναντίον τῶν Ὄθωμανῶν, καὶ ἐκ τῶν μὴ δραξάντων· ἀλλ' ἡ μεγίστη τῶν Ὄθωμανῶν φθορὰ συνέβη κατ' ἐξοχὴν εἰς τὸ περιχαράκωμα τῆς Κασσάνδρας, ἣτις ὁμοιάζει μὲ τὴν γενομένην εἰς τὸ Μεσολόγγιον τελευταίαν πολιορκίαν, καθ' ἣν οἱ ἐν τῷ Μεσολογγίῳ Ἕλληνες ἐξῆλθον ξηφῆρεις.

Οὐ μόνον δὲ οἱ περὶ τὴν Θεσσαλονίκην, τὴν Κασσάνδραν, καὶ τὰ λοιπὰ τῆς Μακεδονίας μέρη Ἕλληνες κατὰ τὸ α'. ἔτος τῆς ἐπαναστάσεως ἔδραξαν τὰ ὄπλα ἐκ διαλειμμάτων κατὰ τῶν Ὄθωμανῶν, ἀλλ' ἀκόμη καὶ ἐκ τῶν τὴν μικρὰν

Ἀσίαν κατοικούντων οἱ Κυθωνιεῖς (Ἀῖβαλιῶται), εἰς τοὺς ὁποίους ἔγινε μεγάλη σφαγὴ, ἀναρίθμητοι λεηλασίαι, διαρπαγαί, καὶ αἰχμαλωσίαι, ἐκτὸς ἐκείνων ὅσοι ἠδυνήθησαν νὰ διασωθῶσιν ἐπιβιβασθέντες εἰς τὰ φανέντα κατὰ τὸν λιμένα ἐκεῖνον ἑλληνικὰ πλοῦα· ἀλλὰ μ' ὅλην τὴν ὁποίαν ὑπέφερον φθορὰν καὶ ἀφανισμόν οἱ περὶ τὰ μέρη τῆς μικρᾶς Ἀσίας διατελοῦντες χριστιανοὶ, ἐφονεύθησαν μ' ὅλα ταῦτα καὶ πολλοὶ Ἀσιατικοὶ Ὄθωμανοὶ, ἀπὸ τε τοὺς Κυθωνιεῖς χριστιανούς, καὶ ἀπὸ τοὺς Σαμίους (1), καὶ διαφόρους ἄλλους Ἑλλήνας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

Σύστασις τῆς δημοκρατίας τῶν Ἑπτανήσων. — Διάφοροι διοικήσεις αὐτῆς κατ' ἐποχάς.

Ἡ Ἑπτάνησος ἐν διαστήματι 400 περίπου ἐτῶν ὑπέκειτο ὑπὸ τὴν Ἐνετικὴν κυβέρνησιν· ἡ Κέρκυρα παρεδόθη εἰς αὐτὴν οἰκειοθελῶς, ἀλλ' ὑπὸ τινος ὄρους. Κατὰ δὲ τὸ 1797, καθ' ὃν χρόνον ἔπαυσε νὰ ὑπάρχῃ διὰ τῆς εἰρήνης τοῦ Κάμπυ Φόρμου ἡ Ἐνετικὴ πολιτεία, ἡ Ἑπτάνησος τότε ἐκηρύχθη ἐπαρχία γαλλικὴ, καὶ οἱ Γάλλοι στρατιωτικῶς τὴν ὑπέταξαν· κατ' αὐτὴν δὲ τὴν ἐποχὴν συμμαχήσασαι ἡ Ῥωσσία,

(1) Τῶν κατοίκων τῆς νήσου Σάμου ὁ ἀπαραδειγματίστος ἐνθουσιασμός, ἡ καρτερία καὶ ἡ γενναιότης αὐτῶν τὴν ὁποίαν ἔδειξαν κατὰ τῶν Ὄθωμανῶν εἰς ὅλον τὸ διάστημα τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως, καὶ ὁ ἀφανισμὸς τὸν ὁπίσθιον ἐπροξένησαν εἰς αὐτοὺς, εἶναι ὁμολογούμενα· ἀρχηγέτης δὲ καὶ ὁδηγὸς τῆς νήσου ταύτης ὑπῆρξε κυρίως ὁ Λυκοῦργος Λογοθέτης Σάμιος· τὰ περὶ τῆς νήσου ταύτης διατρέξαντα, ἐπίσης δὲ τὰ τῆς νήσου Χίου, τῆς Κρήτης καὶ Κασάνδρας ἔχοντες ἀνὰ χεῖρας ἐλπίζομεν νὰ ἐκδώσωμεν μετὰ ταῦτα, κωλυόμενοι ἤδη ἀπὸ χρηματικὰ ρέσα.

ἡ Ἀγγλία, καὶ ἡ Τουρκία, ἐκήρυξαν διὰ μέσου τοῦ Πατριάρχου τῆς Κωνσταντινουπόλεως εἰς τοὺς Ἑπταννησίους, ὅτι αἱ ῥωσσοτουρκικαὶ δυνάμεις ἤρχοντο νὰ τοὺς ἐλευθερώσωσιν ἀπὸ τοὺς Γάλλους, διὰ τὸν σκοπὸν τοῦ ν' ἀποκαταστήσωσιν τὴν Ἑπτάννησον ἐν κράτος ἐλεύθερον καὶ ἀνεξάρτητον κατὰ μίμησιν τῆς Πολιτείας Ῥαγούζης· κατὰ δὲ τὸν ὀκτώβριον τοῦ 1798 αἱ ῥωσσοτουρκικαὶ δυνάμεις, ἀφ' οὗ ἐμβῆκαν εἰς τὰς νήσους, ἀφ' οὗ παρεδόθη δὲ καὶ ἡ Κέρκυρα, ἐσύστησαν μίαν προσωρινὴν κυβέρνησιν ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Ῥωσσίας καὶ τῆς Πόρτας, καὶ ἀμέσως ἀπεστάλησαν Πρέσβεις εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, ἐπὶ σκοπῷ τοῦ νὰ συνδιαλεχθῶσιν ἐκεῖ περὶ τῆς τύχης τῆς Ἑπτανήσου. Ἀπεστάλησαν δὲ διὰ τὴν πρεσβείαν αὐτὴν ὁ Κόμης Ἀντώνιος Καποδίστριας (ὁ πατὴρ τοῦ Κυβερνήτου) ἐκ μέρους τῶν Κερκυραίων, ὁ Κόμης Δραγανῆγος Σιγούρος ἐκ μέρους τῶν Ζακυνθίων, καὶ ὁ κόμης Δόκτωρ Φουμῆς Λοβέρδος ἐκ μέρους τῶν Κεφαλλήνων, οἵτινες ἀπελθόντες εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν μετὰ πολλῶν καὶ ἄλλων ἐγκρίτων Ἑπτανησίων, (τὴν 13 Ὀκτωβρίου τοῦ 1800 ἔτους) καταβάντες ἐκ τοῦ κατὰ τὸν Γαλατᾶν Σταυροδρομίου συνωδευμένοι ἀπὸ διαφόρους βασιλικούς ὑπηρέτας Γενιτζάρους, καὶ ἄλλων τάξεων, κατὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν συνήθειαν τῆς Πόρτας, τὴν ὁποίαν ἔκαμνεν ὅτε ὑπεδέχετο Πρέσβεις ἐξωτερικῶν Δυνάμεων, ἐπαρουσιάσθησαν εἰς τὴν ὑψηλὴν Πόρταν, ὅπου ὑπεδέχθησαν παρὰ τοῦ μεγάλου διερμηνέως, δι' αὐτοῦ δὲ διευθύνθησαν πρὸς τὸν Κεχαγγάμπτην καὶ πρὸς τὸν Ρεῖζ ἐφέντην, παρὰ τοῦ ὁποίου ἐδεξιώθησαν λαμπρῶς, κατὰ τὴν τουρκικὴν συνήθειαν· καὶ κεῖθεν ἐπαρουσιάσθησαν συνωδευμένοι μετὰ τῶν ῥηθέντων ἐνώπιον τοῦ μεγάλου Βεζύρη, παρὰ τοῦ ὁποίου ἀφ' οὗ ὑπεδέχθησαν φιλοφρόνως, τοῖς ὑπεσχέθη ὁ ἴδιος καὶ τὸ τῆς ἐγκρίσεως τοῦ Συντάγματος δίπλωμα, καὶ τὴν σημαίαν τῆς δημοκρατίας, τὰ

ὑποῖα ἐγχειρίζων ὁ μέγας Βεζύρης εἰς τοὺς Πρέσβεις, τοῖς ἐπευχθή αἰωνιότητα καὶ εὐημερίαν τῆς νέας δημοκρατίας.

Ἀφ' οὗ δὲ οἱ πρέσβεις ἐνεδύθησαν εἰς τὴν Πόρταν τοὺς ἐπεנדύτας, συγκειμένους ἀπὸ γούνας καὶ καυτάνια, ὑψώθη δὲ καὶ ἡ σημαία εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν (σάλαν) τοῦ Διθανίου, καὶ ἀνευφημίσθη μετὰ ζητωκραυγῶν, κτλ. ἀπῆλθον μὲ τὴν αὐτὴν παράταξιν εἰς τὸ Πατριαρχεῖον· κατ' εὐθείαν δὲ ἐλθόντες εἰς τὸν ναὸν, ὑπεδέχθησαν παρὰ τοῦ Πατριάρχου καὶ τῶν συνοδικῶν Ἀρχιερέων· ψαλίσσης δὲ τῆς συνήθους τελετῆς ἐπ' εὐλογία τῆς σημαίας, κτλ. ἀνέβησαν συνοδευμένοι ἀπὸ τε τὸν Πατριάρχην καὶ τοὺς Ἀρχιερεῖς εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Συνοδικοῦ, ὅπου ἐδεξιώθησαν λαμπρῶς· ἀναχωρήσαντες δὲ ἀπὸ τὸ Πατριαρχεῖον, διέπλευσαν διὰ τοῦ Κερατίου κόλπου εἰς τὸν Γαλατᾶν, χαιρετούμενοι μὲ προσδιωρισμένον ἀριθμὸν κανονοβολισμοῦ ἀπὸ διάφορα πλοῖα Ἀγγλικὰ, Ῥωσικὰ, καὶ τοῦ Ὄθωμανικοῦ κράτους, πρὸς τιμὴν τῆς νέας δημοκρατικῆς σημαίας, ἣτις ἐκυμάτιζεν ἐπὶ τῶν λέμβων των· ἀποβάντες δὲ μετὰ τοῦ θριαμβοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν Τοπχανᾶν, καὶ φθάσαντες εἰς τὴν ἐν τῷ Σταυροδρομίῳ οἰκίαν των, διένειμαν τὰ συνήθη φιλοδωρήματα· ἡ δὲ ἡμέρα ἐκεῖνη ἐστάθη πανυγηρίσιμος ὑπὲρ τῶν συστησάντων τὴν νέαν δημοκρατίαν ἡγεμόνων, καὶ ὑπὲρ τῆς δημοκρατίας καὶ τῶν Πρέσβειων αὐτῆς· ἡ συνθήκη αὐτὴ (τοῦ 1800 ἔτους) ἐθέσπισε τὴν ἐπτανησιακὴν πολιτείαν· οἱ ῥηθέντες Πρέσβεις ἐπέστρεψαν εἰς τὰ ἴδια των, λαβόντες ἀπὸ τὴν Πόρταν, ὡς εἴρηται, τὴν σημαίαν καὶ τὸν συνταγματικὸν χάρτην, καὶ ὡς ἐπιτετραμμένοι καὶ ἐκ μέρους τῆς Ῥωσσίας, ἔθεσαν εἰς ἐνέργειαν τὸ ῥηθὲν σύνταγμα κατὰ μίμησιν τῆς πολιτείας τῆς Βαγούζης.

Μετ' οὗ πολὺ δὲ, ἐπειδὴ ἠκολούθησαν εἰς τὴν Ἐπτάνησον ἐμφύλιοι πόλεμοι, ἡ δὲ κυβέρνησις τῆς ἐζήτησε τὴν συνδρομὴν τῆς Ῥωσσίας, ὁ αὐτοκράτωρ Ἀλέξανδρος ἀπέστειλεν

ἐπὶ τούτῳ τὸν Κόμητα Μοντζονήγον ὡς πληρεξούσιον ἀπὸ μέρους του, ὁμοῦ δὲ καὶ ἀρκετὸν ἀριθμὸν στρατευμάτων εὐρισκομένων τότε εἰς τὴν Νεάπολιν· οὗτος δὲ ἀπεκατέστησε τὴν ἡσυχίαν συναθροίσας ἐκ νέου τοὺς ἀντιπροσώπους τῶν νήσων, καὶ ἐκ νέου σύνταγμα γενόμενον ἐτέθη εἰς ἐνέργειαν· εἶτα ἀφ' οὗ ἐξεβράγη αἴφνης μεταξύ Ῥωσσίας καὶ Τουρκίας πόλεμος, ἔμεινε τοιουτωτρόπως ἡ Ἐπτάνησος ὑπὸ τὴν μόνην ὑπεράσπισιν αὐτῆς τῆς τελευταίας· ἀλλ' ὁ κατὰ τὸ 1806 πόλεμος μεταξύ Ῥωσσίας καὶ Γαλλίας ἐπέφερεν ἔπειτα τὴν εἰρήνην τοῦ Τιλισίτ κατὰ τὸ ἐπόμενον ἔτος, καὶ κατὰ συνέπειαν αἱ Ἴόνιοι νῆσοι ἔμειναν ὑπὸ τὴν Κυβέρνησιν τοῦ Αὐτοκράτορος Ναπολέοντος μέχρι τῆς πτώσεώς του, μετὰ τὴν ὁποίαν οἱ Ἄγγλοι ἐτοποθέτησαν τὰ στρατεύματά των ἐν αὐταῖς ἐπ' ὀνόματι τῶν Συμμάχων Δυνάμεων, μέχρι τῆς συνθήκης τῶν 5 νοεμβρίου 1815, δι' ἧς ἡ Ἐπτάνησος ἀπεκατέστη ἐν κράτος ἐλεύθερον, καὶ ἀνεξάρτητον ὑπὸ τὴν ἐξαιρετικὴν προστασίαν τῆς Μ. Βρεττανίας, ὡς καὶ μέχρι τῆς σήμερον ὑπάρχει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

Διάδοσις τῆς φιλικῆς ἐταιρίας εἰς τὴν Ἐπτάνησον.—Χρηματικαὶ αὐτῆς συνδρομαὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα.—Ἐκστρατεία διαφόρων Ἐπτανησίων ἐξεληθόντων εἰς τὴν Ἑλλάδα.—Παρεμπόδισις αὐτῶν παρὰ τῆς Ἀγγλικῆς ἐξουσίας. καὶ δήμευσις τῆς ἀκινήτου περιουσίας τῶν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐξεληθόντων.

Ἐπειδὴ δὲ ἡ Ἐπτάνησος ἀποτελεῖ μέλος τῆς Ἑλλάδος, οἱ κάτοικοι αὐτῆς ὄντες ἀνέκαθεν γνήσια τέκνα Ἑλλήνων, ἔδειξαν εὐθὺς τὸν πρὸς τὴν φίλην πατρίδα ἐνθουσιασμῶντων, συνεισενεγκόντες εἰς τὸν βωμὸν τοῦ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνος τῆς ἐκδουλεύσεως στρατιωτικὰς, καὶ θυσίας χρηματικὰς διὰ πλουσίων καὶ λαμπρῶν συνεισφορῶν καὶ βοηθημάτων, καὶ κατὰ πρῶτον ὅτε ἡ ἔναρξις τῆς ἐλληνικῆς ἐλευθερίας

ἤχησεν εἰς τὰς Π. Πάτρας (τὸ 1821 μαρτίου 23) ὅσοι παρευρέθησαν αὐτόσε Ἑπτανήσιοι ἐν γένει ὠπλίσθησαν διὰ μιᾶς, καὶ συνηνωμένοι μετὰ τῶν κατοίκων τῶν Π. Πατρῶν, ἐπαρουσιάσθησαν ἐναντίον τῶν Ὀθωμανῶν, ἕως οὗ τοὺς ἀπέκλεισαν καὶ εἰς τὸ φρούριον, ἐπιστήσαντες καὶ κανονοστάσια (ὡς ἐξεθέσαμεν ἐν τῷ περὶ πολιορκίας τῶν Π. Πατρῶν μέρει)· οἱ δὲ λοιποὶ συνέδραμον χρηματικῶς τὰς οἰκογενείας, ὅσαι κατέφυγον αὐτόσε ἐκ τῆς καταδρομῆς τῶν ἐχθρῶν· ἐχορήγησαν δὲ καὶ πλουσίας συνεισφορὰς καὶ βοηθήματα καὶ εἰς τὰς πολιορκίας τοῦ Μεσολογγίου καὶ ἄλλων μερῶν τῆς στερεᾶς Ἑλλάδος, τῶν Π. Πατρῶν, καὶ εἰς τὴν Μάνην διὰ τοῦ Π. Μαυρομηχάλη (1)· ἀπερίγραπτος ἐστάθη πρὸς τούτοις ὁ φιλάνθρωπος τρόπος τὸν ὁποῖον ἔδειξαν εἰς ὅλους τοὺς εἰς τὰς νήσους των προσφυγόντας ἀδυνάτους, πτωχοὺς, καὶ ἐνδεεῖς Ἕλληνας τῶν ἐπαρχιῶν Καλαμῶν, Νησίου, Κορώνης, Μεθώνης, Νεοκάστρου, Τριφυλίας, Ὀλυμπίας, Πύργου, Ἡλιδος, καὶ τοὺς ἐκ διαφόρων τῆς στερεᾶς Ἑλλάδος ἐπαρχιῶν, πρόσφυγας, ὀλίγους ἐκ τινῶν ἐπαρχιῶν, περισσοτέρους δ' ἐξ ἄλλων, καὶ πολὺ πλείονας ἐκ πολλῶν· πολὺς δὲ ἐστάθη μᾶλλον ὁ κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Ἰμπραχήμη φιλάνθρωπος τρόπος τῶν κατοίκων τῶν Ἰονίων νήσων μὲ τὸν ὁποῖον ἐφέρθησαν παρηγορήσαντες τοὺς πανταχόθεν τῆς Ἑλλάδος καταφυγόντας Ἕλληνας, οἵτινες ὀφείλουσαν ἀναπέμπωσιν εὐχαριστηρίους ὑπὲρ αὐτῶν εὐχὰς πρὸς τὸν Ὑψιστον.

Οἱ κάτοικοι τῆς νήσου Ζακύνθου ἐσύστησαν μίαν ἐπιτροπὴν συγχειμένην παρὰ τῶν Κ. Κ. Στεφάνου Θ. Ἰατροῦ, Κωνσταντίνου Δραγῶνα, Κέκου Καρβελά, καὶ τοῦ Κόμητος Ῥώ-

(1) Παντοίοις τρόποις ἐφροντίσαμεν, προσπαθήσαντες νὰ λάβωμεν ἀκριβεῖς καὶ λεπτομερεῖς πληροφορίας περὶ τῶν ποσοτήτων τῶν χρηματικῶν αἰτητῶν συνεισφορῶν, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθημεν νὰ τὰς λάβωμεν ἄχρι τοῦδε.

μα (μετὰ τὴν ἀπ' Εὐρώπης ἐπιστροφὴν του), οἱ ὁποῖοι αὐτοῖς συνεννοοῦντο μετὰ τῶν λοιπῶν κατοίκων καὶ ἐπισήμων ὑποκειμένων τῆς Ζακύνθου καὶ τῶν ἄλλων νήσων περὶ συνεισφορᾶς διὰ τοὺς προσφυγόντας Ἑλληνας (τὸ 1821), ὥστε ἡ χρηματικὴ ἐκείνη συνάθροισις ἀνέβη (κατὰ τὰς δοθείσας πληροφορίας) εἰς τὴν ποσότητα 10,000 ταλήρων διστήλων, τὰ ὁποῖα διενεμήθησαν εἰς τὰς ἐνδεεῖς οἰκογενείας διὰ τοῦ Γεωργίου Λαδοπούλου· πρώτη δὲ καὶ λαμπροτέρα πασῶν τῶν ἄλλων συνεισφορῶν ἐστάθη ἡ παρὰ τοῦ Ἀντωνίου Μαρτενέγκου χορηγηθεῖσα ἐν τῇ φυλακῇ τοῦ φρουρίου τῆς Ἁγίας Μαύρας διατελοῦντος· ἀλλ' ἐὰν ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος, Ἀντώνιος Μαρτενέγκος δὲν ἤθελεν εὐρεθῆ τότε κατὰ δυστυχίαν φυλακισμένος, πολλὰς ἄλλας καὶ μεγάλας ποσότητας χρημάτων ἤθελε συνεισφέρει, καὶ ἤθελε συντείνειν τὰ μέγιστα εἰς τὸν ὑπὲρ ἐλευθερίας τῆς Ἑλλάδος ἀγῶνα. Δὲν ἐξήρκει δὲ μόνη ἡ εἰς τοὺς πρόσφυγας γινομένη παρὰ τῶν κατοίκων τῶν νήσων περίθαλψις καὶ αἱ ἀποστελλόμεναι εἰς τὰς πολιτορχίας παντοίων εἰδῶν συνεισφοραὶ καὶ τὰ βοηθήματα, ἀλλ' ἔσπευσαν καὶ σωματικῶς, καὶ μὲ ἰδίας των δαπάνας χρηματικῶς νὰ μεταβῶσιν ὅπου τὸ στάδιον τοῦ ἀγῶνος ἦτον ἀνεφγμένον, καὶ νὰ συναγωνισθῶσι μετὰ τῶν Ἑλλήνων· ἐὰν ὁμως δὲν ἐνεποδίζωντο ἀπὸ τὴν διέπουσαν τὰς Ἰονίους νήσους ἀρχὴν, διὰ πολιτικὰ γνωστὰ καὶ ἄγνωστα αἷτια, ἀναμφιβόλως ἤθελον ἐξέλθει ἅπαντες εἰς τὸ στάδιον τοῦ ἀγῶνος.

Ἐν τούτοις τὸ αἶσθημα τοῦ πατριωτισμοῦ καὶ τῆς φιλογενείας παρακίνησε κατὰ πρῶτον τοὺς ἐν Κεφαλληνίας τὸν Κόμητα Ἀνδρέαν Μεταξᾶν (1), καὶ τὸν ἐξάδελφόν του Κων-

(1) Ὁ Κόμης Ἀνδρέας Μεταξᾶς πληρωθεὶς εἰς τὴν ἐν Ἀλάξ ἐνδοξον μάχην εἰς τὰς δύο χεῖρας, ἔμεινε τοῦ λοιποῦ εἰς πολιτικὰς θέσεις τῆς πατρίδος, φανεῖς πάντοτε μὲ γνώ-

σταντῖνον, οἵτινες καταφρονήσαντες τῶν πάντων, πρῶτοι ἐξῆλθον με στρατιώτας, με πολεμοφοδία καὶ λοιπὰ εἰς τὴν πολιορκίαν τοῦ Λάλα· μετὰ τῶν ῥηθέντων ἐξῆλθον καὶ οἱ, Γεράσιμος Βίκτωρος Φωκᾶ, καὶ Εὐαγγελινὸς Πανᾶς, συναθροίσαντες ἐν σῶμα συγκείμενον ἐκ 250 περίπου ἀνδρῶν ἐκ τῶν κατοίκων τῆς περιοχῆς τῶν μερῶν Σήμου καὶ Πυργίου τῆς Κεφαλληνίας, οἱ ὅποιοι καὶ μετέβησαν εἰς τὴν πολιορκίαν τοῦ Λάλα. Ἐφερε δὲ μεθ' ἑαυτοῦ ὁ Ε. Πανᾶς καὶ δύο κανόνια διὰ τὴν πολιορκίαν ἐκείνην· ἐπαυξηθέντος δὲ τοῦ ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν των σώματος, καὶ φθάσαντος εἰς τὸν ἀριθμὸν, ἕως 300, μετὰ τοῦ Κωνσταντίνου Φωκᾶ Καραδινοῦ, τοῦ Ἀναστασίου Φωκᾶ, τοῦ Ἰωάννου Δήμου, τοῦ Ἰωάννου Καλοβγένη, καὶ τοῦ Μαρῆ Ριγάτου, (τοὺς ὁποίους εἶχον ἀξιωματικούς τῶν ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν των σωμάτων), ἐσάθθησαν εἰς τὴν ἐν Λάλα μάχην κατὰ πρῶτον μέχρι τῆς τελείας τῶν Λαλαίων καταστροφῆς (τὴν 13 ἰουνίου 1831) πεσόντων πολλῶν εἰς τὴν μάχην ἐκείνην ἐκ τοῦ ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν των σώματος. ἐκεῖθεν δὲ ὁ Γεράσιμος Β. Φωκᾶς μετέβη εἰς τὴν πολιορκίαν τῶν Παλ. Πατρῶν, ἀκολούθως δὲ εἰς τὸ Μεσολόγιον (τὸ 1822), ὅτε προσεκληθῆ παρὰ τῆς Γερουσίας τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος, ἥτις τῷ ἔδωκε τὸν βαθμὸν τοῦ χιλιάρχου (τὸν ὅποιον ἀνεγνώρισε καὶ ἡ πελοποννησιακὴ Γερουσία καὶ ὁ Κυβερνήτης Γ. Α. Καποδίστριας)· συλλέξας δὲ 300 μεθ' ἑαυτοῦ μετέβη εἰς τὰ Ἄγραφα, ὅπου συνηγωνίσθη μετὰ τοῦ Καραϊσκάκη, καὶ ἄλλων Στερεοελλαδιτῶν ὀπλαρχηγῶν, κάκειθεν

σεῖς ὑψηλὰς καὶ ἐφελίμους διὰ τὴν πατρίδα· ἀλλ' εἶναι ἀναντιρρήτως ὁμολογούμενον, ὅτι ὁ Ἀνδρέας Μεταξᾶς εἶναι ἐκ τῶν λαμπρῶν τῆς Κεφαλληνίας οἰκογενειῶν, ὅστις ἐξῆλθε κατὰ πρῶτον εἰς τὴν Πελοπόννησον, πρῶτιστον ὑπόδειγμα γεγονῶς καθ' ὅλα, καὶ στρατιωτικῶς καὶ χρηματικῶς συνδραμῶν ὑπὲρ τῆς πατρίδος.

εἰς Ξερόμερον εἰς τὸν ἅγιον Ἡλίαν μετὰ τοῦ Βαρνακιώτου καὶ ἄλλων Στερεοελλαδιτῶν· προσκληθεῖς δὲ, μετέβη εἰς τὸ Μεσολόγγιον, ὅθεν διαταγεῖς, ἀπῆλθεν εἰς τὸ Φανάρι τῆς Ἀλβανίας μετὰ τοῦ Κυριακούλη Μαυρομιχάλη, τοῦ Λάμπρου Βεΐκου, καὶ διαφόρων ἄλλων ὄπλαρχηγῶν, κακεῖθεν εἰς τὸ Μεσολόγγιον, καὶ εἰς τὰ Σάλωνα, ὅπου συνηγωνίσθη εἰς τὴν κατὰ τοῦ Ὁμέρ Βριόνη μάχην, ὅτε ὁ Ὁμέρ Βριόνης ἔκαυσε τὴν πόλιν τῶν Σαλώνων· ἀναχωρήσας δ' ἐκεῖθεν, ἐπανῆλθεν εἰς τὸ Μεσολόγγιον, (τὸ 1823) ὅτε καὶ ὁ Π. Μαυρομιχάλης, ὁ Ἄνδρέας Ζαήμης, ὁ Ἄνδρέας Λόντος, ὁ Κανέλος Δελιγιάνης, καὶ διάφοροι ἄλλοι Πελοποννήσιοι κατεπολέμησαν τὸν Ὁμέρ Βριόνην, ὅστις ἀποτυχῶν (τὴν 25 δεκεμβρίου 1823) ἀπεσύρθη· ἔκτοτε δὲ ὁ ῥηθείς Γεράσιμος Β. Φωκᾶ ἐξηκολούθει τὴν στρατιωτικὴν σειρὰν, ὅπου ἡ ἀνάγκη τὸν ἐκάλει, δηλ. εἰς Βόνιτζαν, Μεσολόγγιον καὶ Ναύπακτον, εἰς τὰς ὁποίας ὅλας αὐτὰς τὰς θέσεις περιέτρεχε κατὰ συνέχειαν μετὰ τῶν μεθ' ἑαυτοῦ, μαχόμενος καὶ συναγωνιζόμενος μετὰ τοῦ στρατηγοῦ Ρικὸρδ Τζούρτζ (1) εἰς τὰς κατὰ τὴν Στερεὰν Ἑλλάδα διαφόρους στρατολογίας καὶ μάχας μέχρι τῆς ἀπελευθερώσεως τῶν μερῶν ἐκείνων ἐπὶ τῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐλεύσεως τοῦ Κυβερνήτου. Καθ' ὅλας δὲ τὰς ῥηθείσας στρατιωτικὰς ἐκδουλεύσεις τοῦ Γερασίμου Φωκᾶ, ἐὰν ὁ πατὴρ του Βίκτωρ Φωκᾶς καὶ ὁ αὐτάδελφός του Μαρῆς Βίκτωρος Φωκᾶ δὲν ἤθελον τῷ προμηθεύσῃ εἰς

(1) Ἐὰν ὁ Ρικὸρδ στρατηγὸς Τζούρτζ ἤθελε φέρῃ ὑπ' αὐτὸν 3 ἢ 4 τοῦλάχιστον χιλιάδας τακτικοῦ στρατοῦ, καὶ 300 τοῦλάχιστον ἰππεῖς, ἀναμφιβόλως ἤθελε κάμῃ πολλὰς καὶ μεγάλας ἀνδραγαθίας· καὶ μ' ὅλα ταῦτα ἐξεπλήρωσεν ἀνελλιπῶς τὰ τοῦ φιλοπατριωτισμοῦ του εἰς τὴν Ἑλλάδα χρέη ἀφ' ἧς στιγμῆς ἐπάτησε τὸ ἔδαφός της.

διαφόρους ἐποχὰς ἐξ ἰδίας των οἰκιακῆς περιούσιας τὰ ἀναγκαῖα πρὸς δαπάνην χρήματα, καὶ τὰ πολεμεφόνια καὶ λοιπὰ ἀναγκαῖα τῶν μετ' αὐτοῦ στρατευμάτων (διὰ τὴν χρηματικὴν ἔλλειψιν τῶν τότε ὑπαρχουσῶν ἑλληνικῶν διοικήσεων) βέβαια μόνος δὲν ἐδύνατο οὔτε νὰ ἐξοικονομηθῇ ἄλλοθεν, οὐδ' ἤθελε προοδεύσῃ εἰς τὰς ὁποίας συνεισέφερε θυσίας εἰς τὸν ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνα, καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν αὐτοῦ φερόμενος μ' ὅλην τὴν ἀπαιτούμενην τιμιότητα (1).

Μετὰ τούτων δὲν εἶναι ἄξιοι ἀποσιωπήσεως καὶ αἱ λαμπραὶ χρηματικαὶ συνεισφοραὶ καὶ ὁ ἔνθερος ζήλος τοῦ ἀξιοτίμου Ἀνδρέου Κοντογούρη, ὃς τις μεμνημένος ὢν τὰ τῆς φιλικῆς ἐταιρείας τὸ 1818, ἅμα ὅτε ἤχησεν ἡ σάλπιγξ τῆς ἐλευθερίας, διαμένων τότε εἰς τὰς Πάτρας, προσέφερεν εἰς τὸ ταμεῖον τῆς ἑλληνικῆς ἐταιρείας, ἐγχειρίσας εἰς τὸν Παπ. Διαμαντόπουλον 30 δούπιαις Ἰσπανικὰς, καὶ ἐφοπλίσας ἐν ταύτῳ καὶ ἱκανοὺς Ἑλληνας ἐφωδιασμένους ἐξ ἰδίων του μὲ τὰ ἀναγκαῖα πολεμεφόνια κτλ. ἐπὶ δὲ τῆς εἰς Πάτρας εἰσβολῆς τοῦ Ἰσοῦφ Πασσᾶ κατὰ πρῶτον, μὲ πολὺν αὐτοῦ κίνδυνον διέσωσεν ὑπὲρ τὰς 300 ψυχὰς Ἑλλήνων ἀπὸ τὴν τῶν Ὄθωμανῶν αἰχμαλωσίαν, καταφυγὼν δὲ εἰς τὴν πατρίδα του Κεφαλληνίαν, (τὸ 1821, 4 Σεπτεμβρίου) ἔπεμψεν εἰς Τριπολιτζάν

(1) Ἐκτὸς τῶν ὁποίων ἐλάβομεν ἀξιοπίστων πληροφοριῶν δι' ὅσα ἐνταῦθα ἐξέθεσαμεν περὶ τοῦ Γερασίμου Βίκτωρος Φωκᾶ, εἶδομεν καὶ αὐτοψεὶ διάφορα ἔγγραφα ἐπίσημα (τὰ ὁποῖα μᾶς ἐπαρουσίασεν) ὑπογεγραμμένα ἀπὸ 59 περιήτου ὑπογραφὰς διαφόρων, ἐπικυρωμένας παρὰ συμβολαιογράφων ἐπίσημως, προσεπικεκυρωμένας δὲ ἀπὸ τὴν ἐπαρχίαν Κεφαλληνίας, καὶ ἀπὸ ἐπίσημα προξενεῖα, ἐκ τῶν ὁποίων αὐτῶν ἐγγράφων ἐξήχθησαν ὅσα ἀνεφέραμεν περὶ τῶν θυσιῶν καὶ τῶν ἐκδουλεύσεων τοῦ Γερασίμου Βίκτωρος Φωκᾶ κτλ.

πρὸς τὸν Ἱεράρχην Π. Πατρῶν γρόσια 2,000, κατὰ τὸ ἰδιόχειρον ἔγγραφον τοῦ ρηθέντος ἱεράρχου, ἔπεμψε δὲ καὶ εἰς τὸν Α. Μαυροκορδάτον, κατὰ τὰ ἰδιόχειρα τοῦ ἰδίου, (τὸ 1822 ὀκτωβρίου 29) δούπιας Ἰσπανικᾶς 18 συνωδευμένας μὲ ἄλλας 30, τὰς ὁποίας ἄλλοι πατριῶται του συνεισέφερον διὰ τῆς πατριωτικῆς ἐνθέρμου προστασίας του· καὶ πάλιν (τὸ 1823 ἰανουαρίου 12) τῷ ἔπεμψε 5,000 γροσίων εἰς ἐθνικὰς ὁμολογίας, καὶ (τὴν 19 ἰανουαρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους) ὀλλανδικὰ χρυσᾶ νομίσματα 314 σταλλέντα ἐκ τῆς Εὐρώπης, τῷ ἔπεμψε δὲ καὶ 12 σάκκους ἀλεύρου· πόσα δὲ ἄλλα κατὰ συνέπειαν ἔπεμψεν εἰς Μεσολόγγιον τόσον ὁ ρηθεὶς Α. Κοντογούρης, ὅσον καὶ ἄλλοι ἐπίσημοι ἄνδρες ἐκ τῶν Ἰονίων νήσων καὶ ἐκ τῆς Εὐρώπης, ἀγνοοῦμεν· τοῦτο μόνον γνωρίζομεν θετικῶς ὅτι αἱ τοιαύτης φύσεως παντοῖαι πανταχόθεν συνεισφοραὶ διετήρησαν τὸ Μεσολόγγιον μέχρι τῆς (κατὰ τὸ 1826) πτώσεως αὐτοῦ.

Καὶ ὁ Γεώργιος δὲ Γ. Κωζάκης· Τυπάλδος Κεφαλλῆν ἦλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα μετὰ τοῦ Δ. Ὑψηλάντου, τὸν ὁποῖον ἀπέστειλεν εἰς τὴν Πύλον (τὸ 1821) διὰ τὴν παραλαβὴν τοῦ φρουρίου Νεοκάστρου, ἐγγιζούσης τῆς πτώσεως αὐτοῦ. Ἄλλ' οἱ ὄπλαρχηγοὶ τῆς πολιορκίας δὲν παρεδέχθησαν τὰ παρὰ τοῦ Δ. Ὑψηλάντου γραφόμενα, ὥστε μετ' ὀλίγον χρόνον ὁ ρηθεὶς Τυπάλδος ἐπανῆλθεν εἰς τὸ στρατόπεδον τῆς Τριπολιτζᾶς, ὅπου διαμείνας καιρὸν, ἀνεχώρησε διὰ τὴν Εὐρώπην.

Ὁ δὲ Ἀνδρέας Μεταξᾶς ἀποπλεύσας, ὡς προεῖρηται, μὲ τοὺς ὑπ' αὐτὸν πατριώτας εἰς τὴν Πελοπόννησον μὲ τὸ πλοῖον τοῦ Ἀναστασίου καὶ ἀδελφῶν Φωκᾶ Θεοδωράτου (τὸ ὁποῖον οὗτοι προσέφερον ἐφωδιασμένον μὲ 18 κανόνια, μὲ 50 ἀνθρώπους ὀπλισμένους, καὶ 50 ναύτας) ἐλθόντων καὶ ἄλλων, συνηνώθησαν ἅπαντες μετὰ τῶν Πελοποννησίων, καὶ συνεχρότησαν τὴν ἐν Δάλα περίφημον ἐκείνην μάχην, ἣτις ἀπε-

περατώθη διὰ τῆς γενναιότητος καὶ τῆς καρτερίας τῶν Ἑπτανησίων μᾶλλον (1).

Κατὰ συνέπειαν τῶν σενεισενεγκόντων ὑπὲρ ἐλευθερίας τῆς Ἑλλάδος Ἑπτανησίων, ὁ Παῦλος Φωκᾶς Ἀλεξανδράτος ἠτοίμασεν ἐν πλοῖον μὲ ἀνθρώπους καὶ πολεμεφόδια πρὸς βοήθειαν τοῦ ἔθνους· ἀλλ' ἐν ᾧ ἐξέπλεεν ἐκ τοῦ λιμένος ἐμποδίσθη ἀπὸ ἐναντίους ἀνέμους, προλαβοῦσα καὶ ἡ Ἴονική διοικήσις ἐνεπόδισεν αὐτὸ, εἰς τὸ ὁποῖον εἶχον λάβει μέρος καὶ ὁ Δημήτριος, ὁ Γεράσιμος, καὶ ἀδελφοὶ Κοριαλένιοι (2)· ἐν τούτοις ὅμως ὁ Διονύσιος Φωκᾶ Πετράτος κατεγίνετο ὄλον ἐν εἰς τὴν μετακόμισιν ἀνθρώπων ἀπὸ Κεφαλληνίας εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ πολεμεφοδίων διὰ τοῦ πλοίου του· ἀλλ' ἀφ' οὗ ἐφρονεύθη εἰς τὸ Ἀνατολικὸν μαχόμενος ὑπὲρ ἐλευθερίας τῆς πατρίδος, παρημελήθη τότε καὶ τὸ πλοῖον του καὶ ἀπωλέσθη· οἱ δὲ Παναγῆς καὶ Δημήτριος Ε. Φωκᾶς ὁμοῦ μὲ τὸ πλοῖον των ἐφωδιασμένον μὲ 12 κανόνια, 110 τουφέκια, τρομπόνια, ξίφη, καὶ λοιπὰ πολεμεφόδια, μετεκόμιζον τοὺς πατριώτας των διὰ τὴν πολιορκίαν τῶν Π. Πατρῶν καὶ τοῦ Λάλα· ἀλλ' ὅτε ἔφθασε κατὰ πρῶτον ὁ ὀθω-

(1) Τὸ πλοῖον τὸ ὁποῖον ἀπεβίβασε τοὺς περὶ τὸν Μεταξᾶν ἠνώθη μετὰ τοῦ στόλου τῶν Γαλαξειδιωτῶν ἐλληνικῶν πλοίων, καὶ πολιορκεῖ κατὰ πρῶτον τὰς Πάτρας, μετὰ ταῦτα δὲ εἰσελθὼν εἰς τὸν κόλπον τῆς Ναυπάκτου, ἐκυριεύθη μετὰ τῶν λοιπῶν παρὰ τοῦ ὀθωμανικοῦ στόλου, καὶ οὕτω τὸ ἐστερήθησαν οἱ ἀδελφοὶ Φωκᾶ.

(2) Τοῦ Δημητρίου Κοριαλένιου ὁ ἀπαραδειγματίστος ἐνθουσιασμός, καὶ αἱ εἰς τὴν πολιορκίαν Μεσσηλογγίου λαμπραὶ χρηματικαὶ συνεισφοραὶ καὶ τὰ δοθέντα δάνεια, κατὰ τὰ ἀνά χεῖρας αὐτοῦ ἐπίσημα σταθερὰ ἀποδεικτικὰ, τὰ ὁποῖα φέρει, εἶναι δόξα καὶ τιμὴ αἰῶνος εἰς ὅλην τὴν οἰκγένειαν αὐτῆν.

μανικός στόλος, ήχμαλωτίσθη ὁμοῦ μὲ τὰ πλοῖα τῶν Γαλαξειδιωτῶν, ἐκτὸς τῶν ναυτῶν θῦμα γενομένων ὑπὲρ πατρίδος· ὁ δὲ Παναγῆς Ε. Φωκᾶς μετὰ τῶν διασωθέντων ναυτῶν ἠνώθη μετὰ τοῦ Ὀδυσσέως, συναγωνιζόμενος εἰς τὰς ἐχθρικές μάχας, καθὼς εἰς τὰ Στούρα καὶ Κάρυστον, ἐπίσης δὲ καὶ μετὰ τοῦ Ὀδυσσέως, τοῦ Δ. Ὑψηλάντου, τοῦ Νικητά, τοῦ Χριστοδούλου Ποριώτου, καὶ ἄλλων διαφόρων ὀπλαρχηγῶν παρευρίσκειτο εἰς διαφόρους μάχας τῆς Στηλίδος, τῶν Θερμοπυλῶν, καὶ εἰς τὴν πολιορκίαν τῶν Ἀθηνῶν μέχρι τῆς ἐλεύσεως τοῦ Κυβερνήτου.

Σὺν τούτοις δὲ καὶ ὁ Χαραλάμπης Ἄντωνίου Ἰγκλέσης ἐξελθὼν τὸ α. ἔτος, κατετάχθη εἰς τὴν χορείαν τῶν τακτικῶν στρατευμάτων ὑπὸ τοῦ Δ. Ὑψηλάντου, ὅστις διὰ τὴν ἰκανότητα καὶ τὰ γενναῖα εἰς διαφόρους πολιορκίας καὶ μάχας ἀνδραγαθήματά του, ἐπροβιβάσθη ὑπολοχαγὸς, Λοχαγὸς, καὶ Ταγματάρχης· διατελῶν δὲ μετὰ τοῦ Κολονέλ Φαβιέρου εἰς τὴν πολιορκίαν τῶν Ἀθηνῶν ἐπὶ κεφαλῆς 200 τακτικῶν στρατιωτῶν, καὶ μαχόμενος μετὰ τῶν Ὄθωμανῶν, ἔπεσεν ἐνδόξως ὑπὲρ πατρίδος, θῦμα γεγονὼς ὑπὲρ τῆς ἑλληνικῆς ἐλευθερίας· ἐκ τῆς αὐτῆς οἰκογενείας τῶν Ἰγκλέσιδων ἐφανεύθησαν ἐνδόξως καὶ οἱ ἐφεξῆς· ὁ Ἀναστάσιος Αὐρηλίου Ἰγκλέσης, καὶ ὁ Λουκᾶς Βαλσαμάκη Βομβολιέρης εἰς τὴν ἐν Σκουλενίῳ τῆς Δακίας μάχην· ἐπίσης δὲ καὶ ὁ Γεώργιος Ἰγκλέσης εἰς τὸν Ἀμβρακικὸν κόλπον, καὶ ὁ Γεράσιμος Ἰγκλέσης τοῦ Ποθητοῦ εἰς Κόρινθον· παραλείπονται αἱ πρὸς τὴν φίλην πατρίδα χρηματικαὶ θυσίαι, κτλ. ὅσα ὁ πατριωτισμὸς ὠδήγει τὰς οἰκογενείας αὐτὰς νὰ προσφέρωσιν.

Ὁ δὲ Νικόλαος Γερακάρης κεφαλὴν εὐρεθείς εἰς Πάτρας πρὶν τῆς ἐνάρξεως τοῦ ἑλληνικοῦ ἀγῶνος ὡς μεμυχημένος τὰ τῆς φιλικῆς ἑταιρίας, ἔπραξεν ὄχι ὀλίγα ὑπὲρ ἐλευθερίας τῆς πατρίδος, καὶ χρηματικῶς, καὶ στρατιωτικῶς, καὶ ἐνεργητικῶς συντελέσας, μὲ πολὺν καὶ ἀπαραδειγματίστον ἐνθου-

θιασμὸν καὶ καρτερίαν, καὶ ὡς τοιοῦτον αἱ ἑλληνικαὶ κυβερνήσεις ἐτίμησαν μὲ διαφόρους πολιτικὰς θέσεις μέχρι τῶν 1837 (1).

Ἀλλὰ καὶ ὁ Δανιὴλ Πανᾶς ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ 60—80 στρατιώτας ἐνίοτε καὶ πλειότερους, παρευρίσκετο εἰς διαφόρους μάχας τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος, καθὼς καὶ εἰς τὴν τῶν Ἀγράφων, καὶ τὴν ἐν τῷ Φαναρίῳ τῆς Ἀλβανίας, συναγωνιζόμενος μετὰ τῶν συμπατριωτῶν του Κεφαλλήνων.

Οἱ δὲ Ἀναστάσιος Φωκᾶς Θεοδωράτος, Εὐαγγελινὸς Πανᾶς, Γεράσιμος Φωκᾶς Γεωργανάτος, Μιχαὴλ Φωκᾶς Ἀλεξανδράτος, καὶ Παναγῆς Φωκᾶς Θεοδωράτος, Νικόλαος Μεταξᾶς, ὁ Γεράσιμος καὶ Δωρόθεος Μεταξᾶς Ἰακώβου, Δημήτριος καὶ Γεράσιμος ἀδελφοὶ Κοριαλένιοι, Ἀνδρέας Ἀντύπας Στυλιανοῦ, Νικόλαος καὶ Πέτρος ἀδελφοὶ Φωκᾶ Ἀλεξανδράτοι, Ἰωάννης Φωκᾶς Ἀγγέλου, οἱ ἀδελφοὶ Κωνσταντίνου Μεταξᾶ Ἀντζουλακάτου, ὁ Σπυρίδων Νικολάου Λουκίσας, ὁ Ἰωάν. Φωκᾶς Παγουλάτος, ὁ Δόκτωρ Εὐστάθιος Μεταξᾶς, ὁ Βασίλειος Καληγᾶς, ὁ Δόκτωρ Δημήτριος Σβορώνος, ὁ Παναγῆς Φωκᾶ Ἀλεξανδράτος, ὁ Γεώργιος Καρανδινὸς, ὁ Κωνσταντῖνος Φωκᾶ Ἀλεξανδράτος, ὁ Κόμης Δημήτριος Δελλαδέτζιμας, ὁ Μητροπολίτης Ἀγαθάγγελος Τυπάλδου, ὁ Παῦλος Φωκᾶς, ὁ Στέφανος Ἰωάν. Τυπάλδου Φορέστης, ὁ Γεράσιμος Τυπάλδου Λασκαράτος, ὁ Παῦλος Φωκᾶς Ἀλεξανδράτος, καὶ ἄλλοι πολλοὶ καὶ διάφοροι, κατέβαλον χρηματικὰς συνεισφορὰς εἰς διαφόρους ἐποχὰς, διαρκούσης τῆς ἐπαναστάσεως, τὰς ὁποίας ἔστελλον τόσον εἰς τὴν Ἀνατολικὴν, ὅσῳ καὶ εἰς τὴν Δυτικὴν Ἑλλάδα εἰς

• (1) Τὰ περὶ τοῦ ἀνδρὸς τούτου, τὰς θυσίας, καὶ λοιπὰ ὅρα πλατύτερον εἰς τὸ φύλλον τῆς ἐφημερίδος, ὁ Αἰὼν, ὑπ' ἀρ. 187, τῆς 11 αὐγούστου, 1840.

παραλαβὴν τοῦ Ἀλεξάνδρου Μαύροκορδάτου, κατ' ἐξοχὴν δὲ εἰς τὰς πολιορκίας τοῦ Μεσολογγίου.

Μεταξὺ δὲ τῶν φιλοπατριδῶν τούτων διαληφθέντων Κεφαλλήνων διακρίνεται καὶ ὁ ἐκ Κεφαλληνίας Εὐαγγέλης Λειβαδάς, ὅστις (διατελῶν ἐν Πάτραις ὡς μεγαλέμπορος τὸ 1821) συνετέλεσεν ὄχι ὀλίγον εἰς διαφόρους δεινὰς τῆς πατρίδος περιστάσεις, καὶ κατὰ πρῶτον εἰς τὰς Π. Πάτρας συνηνωμένος μετὰ καὶ ἄλλων διαφόρων συμπατριωτῶν του Κεφαλλήνων (ὧν τὰ ὀνόματα ἀγνοοῦμεν), ἐσχημάτισαν τὸ κανονοστάσιον κατὰ τῶν ἐν τῇ Ἀκροπόλει τῶν Π. Πατρῶν Ὀθωμανῶν, συνιστάμενον ἐκ κανονίων ἕξ, καὶ πολιώρκησαν αὐτοὺς στενωτάτα· ἀκολούθως ἐστάθη καὶ εἰς ἄλλας περιστάσεις· εἶτα δὲ πάλιν συνέδραμεν εἰς τὸ Νεόκαστρον ἐν καιρῷ τῆς εἰσβολῆς τοῦ Ἰμπραχὴμ Πασσᾶ εἰς τὴν Πελοπόννησον, ἐφοδιάσας τὸ ρηθὲν φρούριον μὲ τροφὰς καὶ ἄλλα εἶδη ἐν καιρῷ ἀνάγκης καὶ ἐλλείψεως τροφῶν, καταφρονήσας τῶν πάντων, καὶ θυσιάσας ἰκανὴν ποσότητα χρημάτων εἰς τὰς συνεισφοράς, ἐγκαταλιπὼν καὶ τὸ ἐμπόριόν του παρημελημένον· τὸν αὐτὸν δὲ ἀπαραδειγματίστον ζῆλον καὶ ἐνθουσιασμόν πνέων ὁ ἀγαθὸς οὗτος ἀνὴρ, ἀπεστάλη παρὰ τῆς ἐφορίας τῶν Π. Πατρῶν (τὸ 1821) διὰ νὰ προτρέψῃ καὶ ἄλλους ἐκ τῶν κατοίκων τῶν νήσων, ὅτε καὶ ἐξῆλθον πολλοί· εἰλλὰ φθάσαντα εἰς τὴν Ζάκυνθον, ἡ διοίκησις τὸν ἐφυλάκισε μετὰ τοῦ Κωνσταντίνου Γερακάρη· ἀφ' οὗ δὲ ἤλλαξεν ἡ πολιτικὴ τῆς Ἀγγλίας, ἀπελύθησαν. Μάρτυρες δὲ τούτων πάντων καὶ ἄλλων εἶναι τὰ ἀνὰ χεῖρας αὐτοῦ σωζόμενα ἔγγραφα μαρτυρικὰ, ἀφορῶντα τὰς πρὸς τὴν πατρίδα ἐκδουλεύσεις καὶ θυσίας του.

Ἐκ δὲ τῆς νήσου Ζακύνθου ὁ Διονύσιος Σεμπρικὸς ἔχων ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν του κατὰ πρῶτον 100 στρατιώτας, (τὴν 13 μαΐου τοῦ 1821) ἔφθασεν εἰς τὴν πολιορκίαν τοῦ Ἀλά, τῶν ὁποίων ὁ ἀριθμὸς, φθασάντων καὶ ἄλλων, ἀνέβη

εἰς 200, ἐπληρώθη δὲ εἰς τὴν γενομένην (τὴν 13 ἰουλίου) μάχην εἰς τὸν ἀριστερὸν μηρὸν καὶ τὸν ὄρχιν. Ἀποπερατωθείσης δὲ τῆς ἐν Δάλα μάχης, πληγωμένοι ὄν, ἀπῆλθεν εἰς Ζάκυνθον, καὶ ἰατρευθεὶς, εἶτα συμπαραλαβὼν μεθ' ἑαυτοῦ 150 μετέβη εἰς τὴν πολιορκίαν τῆς Τριπολιτζᾶς, ἔπειτα εἰς τὰς Π. Πάτρας, καὶ εἰς τὴν Δυτικὴν Ἑλλάδα μὲ τὸ ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν του σώμα τῶν Ζακυνθίων· μετέβη δὲ καὶ εἰς τὸ Νεόκαστρον ὅτε εἰσῆλθεν ὁ ἐχθρικός στόλος (τὸ 1822), εἶτα συνέτρεξεν εἰς διαφόρους ἐκστρατείας ἐπὶ Ἰμπραχήμη μέχρι τῆς ἐλεύσεως τοῦ Κυβερνήτου. Μάρτυρας δὲ τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος ἐκδουλεύσεων καὶ θυσιῶν του φέρει τὰ ἀνὰ χεῖρας του διάφορα ἀποδεικτικά, ἐν οἷς συναριθμοῦνται καὶ δύο, τὸ μὲν τοῦ μινιστερίου τοῦ πολέμου (τῆς 5 ἑβρίου 1822), τὸ δὲ τῆς πελοποννησιακῆς Γερουσίας (τῆς 9 ἑβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους) δι' ὧν καὶ αἱ δύο αὗται κυβερνήσεις τῷ προσφέρουσι τὰς εὐχαριστήσεις των διὰ τὴν ὑποίαν ἔδειξεν ἀντίστασιν, ἐμποδίσας τὴν εἰς τὸ φρούριον τοῦ Ναυπλίου ἐλλιμένισιν μὲ τὰς τοῦ Ἀγγλικῆς πλοίου τροφάς.

Πολιορκουμένης δὲ τῆς Τριπολιτζᾶς, κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἦλθε καὶ ὁ Πατίστας Πέτας, ὅστις συνήθροισε κατ' ἐποχὰς μέχρι τῶν 150 Ζακυνθίων καὶ ἄλλων, καὶ περιεφέρετο εἰς διαφόρους πολιορκίας καὶ μάχας κατὰ τε τὴν Πελοπόννησον καὶ τὴν Δυτικὴν Ἑλλάδα μέχρι τῶν 1826 καὶ 27, πληγωθεὶς, δὲ ἐν μιᾷ ἀλληλομαχίᾳ, ἐτελεύτησεν εἰς τὸ λοιμοκαθαρτήριον τῆς Κεφαλληνίας· μεταξὺ δὲ τῆς στρατολογίας του, τὰ διὰ μισθοῦς καὶ ἔξοδα τῶν ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν του χρήματα ἐπορίζετο ἐξ ἰδίας του περιουσίας, καὶ ἄλλα ἀπὸ τὴν ἐν Ζακύνθῳ ἐπιτροπήν.

Ὁ δὲ Δημήτριος Γουζέλης ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ 36 ἑπτανησίους διαφόρων εἰδῶν, ὡς στρατιώτας, (λήγοντος τοῦ ἰουνίου 1821) ἀπέπλευσεν εἰς τὸν ἐν Κυπαρισσίᾳ μικρὸν λιμενίσκον· ἐκεῖθεν δὲ ἀπῆλθεν εἰς τὴν πολιορκίαν τοῦ Νεο-

κάστρου, καὶ συνηνώθη μετὰ τῶν λοιπῶν πολιορκητῶν, μέχρι τῆς πτώσεως αὐτοῦ.

Οὐχ' ἦττον δ' ἔλαβον μέρος καὶ οἱ τῆς νήσου Λευκάδος κάτοικοι, οἵτινες ἅμα ὅτε ἤχησεν ἡ σάλπιγξ τοῦ ἀγῶνος, πάραυτα ὡς ἀπτόητοι καὶ γενναῖοι ἄνδρες ἔτρεξαν ἐν τῷ μέσῳ τοῦ σταδίου, καὶ πρῶτοι ἐξῆλθον ὁ Σπυρίδων Ἰωαννίτης, ὁ Πέτρος Σικελλιανὸς (οὗτος ἐφονεύθη εἰς τὸ Μεσολόγγιον), καὶ ὁ Πέτρος Στεφανίτζης· μετ' ὀλίγας δὲ ἡμέρας ἐξῆλθον καὶ 773 Λευκάδιοι ὁμοῦ μὲ τούς γενναίους, Μάρκον Γίλην, Θεοφύλακτον Στυλιανὸν (οὗτος ἐθανατώθη εἰς Κλείσοβαν), Ἰωάννην Λαυράκη, Σπυρίδωνα Μεταξᾶν (τὸν καὶ Τρελλοσπυριδιῶνα λεγόμενον), Σπυρίδωνα Ἀντωνίου Χαλικιόπουλον, Κωνσταντῖνον Τάργαν, Χρῆστον Κήλιαν, Γεώργιον Βαρίκιον, Γεώργιον Τζέλιον, καὶ Χαλικιόπουλον· οὗτοι πάντες μετὰ τῶν λοιπῶν Λευκαδίων παρευρέθησαν εἰς διαφόρους πολιορκίας καὶ μάχας, ἐξαιρέτως δὲ εἰς τὴν περίφημον ἐκείνην τοῦ Πέτα, ὅπου ἐπιπεσόντες ἐπὶ τοῦ ἐχθρικοῦ σώματος, μετὰ τῶν λοιπῶν Ἑλλήνων καὶ ἄλλους μὲν σφάζαντες, ἄλλους δὲ καταδιώκοντες, τὸ διέλυσαν· καμμία δὲ μάχη δὲν ἔγινεν εἰς κανὲν μέρος τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος, ὅπου δὲν παρευρέθησαν καὶ Λευκάδιοι.

Κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν 17 Λευκάδιοι ἐκ τῶν θαλασσιῶν ὁ Πάνος Λαυρένος, ὁ Χρῆστος Καββαδάς, καὶ λοιποὶ ἀπελθόντες διὰ νυκτὸς ἔλαβον τὴν Γαίταν τοῦ Τορὲ Π. Πολυχρόνη, ἣτις ἦτον ἔμπροσθεν τῆς φυλακῆς τοῦ λιμένος τῆς Ἀγίας Μαύρας, εἰσελθόντες δὲ εἰς αὐτὴν ἀπὸ τὴν ἄλλην φυλακὴν, τὴν εἰς τὴν θέσιν Στενοσκάλα, ἦλθον εἰς τὸν λιμένα τῆς Πρεβέζης, ὅπου εὐρόντες ἐν ὀθωμανικὸν πλοῖον τῆς ἐξουσίας (σαλοῦπαν) τοποθετημένον ὃν ἔμπροσθεν τῆς εἰσόδου τῆς φυλακῆς τοῦ λιμένος (Γκουάρδα πόρτο) χωρὶς νὰ λάβωσι τὸν πραιμικρὸν φόβον, ἐπεβιάσθησαν ῥωμαλαίως εἰς αὐτὸ, φονεύοντες καὶ ρίπτοντες εἰς τὴν

θάλασσαν ὄσους ἐχθρούς εὕρον ἐν αὐτῷ, χωρὶς νὰ βλαφθῆ κανεὶς ἐκ τῶν Λευκαδίων αὐτῶν, τὸ ὅποιον πλοῖον μετέφερον εἰς τὴν Βόνιτζαν, καὶ ὑπερεμάχουν μὲ αὐτὸ ὑπὲρ τῆς τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερίας ἐντὸς ὄλου τοῦ κόλπου τῆς Πρεβέζης.

Δὲν ἔμειναν δὲ καὶ ἀπὸ τὴν πολιορκίαν τοῦ Μεσολογγίου οἱ Λευκαδῖοι, ἀλλ' ἐστάθησαν γενναῖοι καὶ ἀτρόμητοι μέχρι τέλους τῆς πτώσεως αὐτοῦ· ἠγωνίσθησαν δὲ καὶ εἰς τὴν ἐν Νεοκάστρῳ ἐπὶ Ἰμπραχήμη μάχην, ἐκ τῶν ὁποίων πολλοὶ ἐθυσιάσθησαν, πολλοὶ δὲ καὶ ἀπήχθησαν αἰχμάλωτοι, οἵτινες ἐκ τύχης ἐλευθερωθέντες, ἐπέστρεψαν εἰς τὴν Πατρίδα των· τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν ἠκροτηριασμένοι, ἐξ ὧν εἰς ἔχει τὸ ὠτίον του κομμένον, καὶ ἄλλοι ἄλλα μέλη τοῦ σώματός των· σὺν τούτοις εἶναι καὶ ἐν πλῆθος Λευκαδίων, οἵτινες συνεισέφερον εἰς τὸν ἀγῶνα διαφόρους χρηματικὰς θυσίας, καὶ ἄλλας διαφορῶν εἰδῶν πλουσίας συνεισφοράς, ὥστε διὰ τῆς προμηθείας αὐτῶν ἀπαντῶντο αἱ ἀνάγκαι τῶν μαχομένων Λευκαδίων, καὶ ἄλλων πολλῶν Ἑλλήνων εἰς διάφορα μέρη· μεταξὺ τῶν ἀγωνισθέντων εἰς διαφόρους περιστάσεις εἶναι καὶ ὁ Ἄνδρέας Πάκμωρ ἀπ' ἀρχῆς τοῦ ἀγῶνος μέχρι τέλους αὐτοῦ.

Ὁ δὲ Π. Στεφανίτζης ἰατρός παρσυρέθη εἰς τὴν κατὰ τοῦ Πέτα μάχην, καὶ εἰς τὴν πολιορκίαν τοῦ Μεσολογγίου ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τῆς πτώσεως αὐτοῦ, ὅτε ἐξῆλθε μετὰ τῶν λοιπῶν ἀκολούθως διωρίσθη ν' ἀπέλθῃ εἰς τὴν Ἀκρόπολιν τῶν Ἀθηνῶν μετὰ τοῦ ἐπτανησίου σώματος· εἶτα διωρίσθη ἰατρός τοῦ ἐν Ναυπλίῳ νοσοκομείου, συστήσας αὐτὸ πρῶτος διὰ τῆς συνδρομῆς καὶ ἐπιμελείας του· κατὰ συνέπειαν ἀνεγνωρίσθη ὡς τοιοῦτος, διωρισθεὶς διὰ διαταγῆς τοῦ Κυβερνήτου τῆς Ἑλλάδος ἰατρός τοῦ ῥηθέντος νοσοκομείου, εἰς τὸ ὅποιον διήρκεσε μέχρι τῆς ἐλεύσεως τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως Ὄθωνος, ὅτε καὶ ἔπαυσε τοῦ χρέους

αὐτοῦ, διατελῶν ὡς εἰς τῶν ἰατρῶν μὲ μόνον τὸν ὁποῖον τῷ ἐδόθη τιμῆς βαθμὸν ὑποϊατροῦ παρὰ τῆς Α. Μ. εἰς ὅσας δὲ μάχας παρευρέθη, ἐθεράπευε τοὺς ἀσθενεῖς καὶ πληγωμένους ὄχι μόνον ἀμισθί, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἰδίων του δαπανῶν. Ταῦτα δὲ πάντα ἀποδεικνύονται ἐκ τῶν διαφορῶν ἐπισήμων εἰς χεῖρας του σωζομένων ἐγγράφων.

Ἐκ δὲ τῆς νήσου Κερκύρας ὀλίγοι ἐξῆλθον ἀγωνισταὶ σποράδην· ἀλλὰ καὶ αἱ τῶν Κερκυραίων παντοίων εἰδῶν συνεισφοραὶ συνετέλεσαν οὐκ ὀλίγον εἰς τὴν διάρκειαν τοῦ πολέμου.

Ἐκ δὲ τῆς Ἰθάκης ὀλίγοι μὲν ἐξῆλθον συναγωνισταὶ, συνεισέφερον δὲ καὶ οἱ Ἰθακήσιοι ὄχι ὀλίγας χρηματικὰς καὶ ἄλλων εἰδῶν συνδρομάς· ἐκ δὲ τῶν Ἰθακησίων ὁ Διονύσιος Εὐμορφόπουλος ἐστάθη ἀπ' ἀρχῆς τοῦ ἀγῶνος, παρευρεθεὶς εἰς διαφοροὺς ἐκστρατείας καὶ μάχας, ἔχων πάντοτε ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν του σώματα ἐκ διαφορῶν ἄλλων Ἑλλήνων συγκείμενα· διωρίσθη δὲ κατ' ἐκλογὴν τῶν Ἑπτανησίων εἰς τὸ παρ' αὐτῶν συστηθὲν σῶμα τῶν Ἑπτανησίων (τὸ 1836 ἴβριου), ἄ. μέλη τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ ὁποίου κατ' ἐκλογὴν ἦσαν, ὁ Δημήτριος Γουζέλης, Ι. Θεοτόκης, Θεόδωρος Βαλλιάνος, Π. Στεφανίτζης, Κ. Κυπαρίσσης, Γραμματεὺς δὲ αὐτῆς ὁ Ν. Φλογαίτης· ἀλλὰ τὸ σῶμα αὐτὸ πολλὰ ὀλίγον καιρὸν διαρκέσαν διελύθη. Καὶ ταῦτα μὲν τὰ περὶ τῶν Ἑπτανησίων, εἰς τοὺς ὁποίους ὀφείλει ἡ πατρίς πολλὰς εὐγνωμοσύνας, καθότι συνετέλεσαν εἰς τὸν ἱερὸν ἀγῶνα, καίτοι ἐμποδισθέντες μυριοτρόπως παρὰ τῆς ἀγγλικῆς ἀρχῆς εἰς τρόπον ὥστε πολλῶν ἐκ τῶν ἐξελεθόντων ἀγωνισθῆναι, ἡ ἀκίνητος περιουσία ἐδημεύθη παρὰ τῆς ἐξουσίας, αὐτοὶ δὲ ὑπεβλήθησαν εἰς ποινὴν νὰ λογίζωνται ἐξόριστοι διὰ πάντα ἐκ τῆς πατρίδος των κατὰ τὴν ἔννοιαν τῆς ἐκδοθείσης διακηρύξεως (τὴν 18 ἰουλίου 1821), πρῶτοι τῶν ὁποίων ὀνομαστὶ καθυπεβάλλοντο ὑπὸ τὰς ρηθείσας ποινὰς ὁ Α. Μεταξᾶς, Κ. Μεταξᾶς, Γεράς. Β. Φωκᾶς, Εὐαγγέλης Πανᾶς, Διονύσιος

Σεμπρικός, Παναγιώτης Στρούζας, καὶ ὄσοι ἄλλοι κατὰ συνέπειαν ἤθελον ἐξέλθει νὰ συναγωνισθῶσι μετὰ τῶν Ἑλλήνων ἐναντίον τῶν διακηρυχθέντων παρὰ τῆς ἀγγλικῆς ἐξουσίας· ἀλλὰ μ' ὄλα ταῦτα ὑπερισχύσαν τὸ ὑποκινοῦν αὐτοὺς πατριωτικὸν καὶ θρησκευτικὸν αἶσθημα, δὲν τοὺς ἐνεπόδισε τοῦ νὰ μείνουν ὀπίσω ἀπὸ κανὲν ἱερὸν χρέος, καὶ ἔνεκα τῆς ὁποίας ἔδειξαν γενναιότητα καὶ καρτερίας, καταφρονήσαντες τῶν πάντων, εἶναι μυρίων ἐπικίνων ἄξιοι εἰς ἐπερχομένας γενεὰς γενεῶν. — οὐ μόνον δὲ εἰς τοὺς ἀνωτέρω διαληφθέντας ὀφείλεται πᾶσα εὐγνωμοσύνη ἀπὸ μέρους τῆς πατρίδος, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς ἀναφανέντας κατὰ καιροὺς ἐν αὐτῇ μεγαλόνοας καὶ πεπαιδευμένους ἄνδρας, τοὺς ὠφελήσαντας διὰ τῶν ἐξόχων προτερημάτων τῶν ἠθικῶς τοὺς Ἕλληνας, οἷος ἦν ὁ κλεινὸς Εὐγένιος Βούλγαρης, ὁ Νικηφόρος Θεοτόκης, ὁ περὶ τὴν ῥητορείαν δεινὸς Ἡλιὸς ὁ Μηνιάτης, καὶ ἄλλοι, οἵτινες εἶναι τὸ καύχημα τῆς Ἑπτανήσου καὶ ἀπάσης τῆς Ἑλλάδος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ.

Τὰ κατὰ τὴν κηδεῖαν τοῦ ἀοιδίμου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Γρηγορίου τοῦ ἀπαγχονισθέντος διατρέξαντα, ἐν Ὁδησσῷ μετακομισθέντος τοῦ λειψάνου αὐτοῦ (1).— Ἰσχύς τῶν Πατριαρχῶν δυνάμει τοῦ σουλτανικοῦ Μπερατίου, καὶ τῶν Ἀρχιερέων κατὰ συνέπειαν αὐτοῦ.

Ἀφ' οὗ ὁ νεκρὸς τοῦ Πατριάρχου Γρηγορίου μετὰ 24

(1) Τὰ κατὰ τὴν κηδεῖαν τοῦ Πατριάρχου Γρηγορίου ἐν Ὁδησσῷ διατρέξαντα ἐπειδὴ παρελείφθησαν ἐκ τῆς σειρᾶς των, καταχωροῦνται ἐνταῦθα μὲ τὸ Μπεράτιον τοῦ Πατριάρχου, πρὸς γνῶσιν πολλῶν, οἵτινες δὲν γνωρίζουν ὁποίαν ἰσχὺν καὶ προνόμια ἔχαιρον τόσον οἱ Πατριάρχαι, ὅσῳ καὶ οἱ Ἀρχιερεῖς ἀπὸ τὴν Ὄθωμανικὴν ἐξουσίαν.

ἐλοκλήρων ἡμερῶν πλοῦν (διὰ τοὺς ἐπικρατήσαντας ἐναντίους ἀνέμους) προσωρμίσθη εἰς Ὀδησσὸν ἄσηπος, ἀκέραιος, καὶ κατὰ πάντα ἀλώβητος, εἰδοποιήθη περὶ τούτου ὁ εὐσεβέστατος φιλέλλην Κόμης Ἀλέξανδρος Θεοδωρίδης ὁ Λανζερῶν (γενικὸς πληρεξούσιος διοικητὴς ὧν τότε τῆς μικρᾶς Ῥωσσίας), ὅστις εὐθὺς καταβάς εἰς τὸν λιμένα, μετεκάλεσε πάντας τοὺς ἐπισημοτέρους τῶν ἐν Ὀδησσῶ σεωσμένων Ἑλλήνων, ὅσοι ἐκ τοῦ πλησίον ἀκριβῶς καὶ ἀναμφιβόλως ἐγνώριζον ζῶντα τὸν Πατριάρχην Γρηγόριον, καὶ ἐξ αὐτῶν τινὰς ἐκ τῶν τοῦ Σταυροδρομίου Κατολίκων, ὅσοι καὶ αὐτοὶ ἐγνώριζον τὸν αἰόδιμον· οὕτω δὲ συναθροισθέντες καὶ ἰδόντες τὸ νεκρὸν τοῦ Πατριάρχου προκείμενον εἰς τὴν παραλίαν, δάκρυσι καὶ φωναῖς γοεραῖς ἀνεκάλουν τὸν πνευματικὸν τῶν Ὀρθοδόξων πατέρα, καὶ αὐτὸν ἐκεῖνον αὐτότατον εἶναι πάντες ὁμοφώνως ἀνωμολόγουν, καὶ τοῦτο διὰ προγράμματος ἐβεβαίωσαν ὑπογράψαντες εὐθὺς παμπληθεῖ· τοῦτο δὲ τὸ γράμμα λαβὼν ὁ Λανζερῶν ἀπέστειλεν αὐθωρεὶ διὰ ταχυδρόμου εἰς Πετροῦπολιν, ἀναγγέλλων καὶ αὐτὸς τὸ πρᾶγμα πρὸς τὴν κυβέρνησιν, τὸ δὲ λείψανον ἐκ τοῦ λιμένος μετεκομίσθη εἰς τὸ καθαρτήριο τῆς Ὀδησσοῦ ἐμβληθὲν ἔνδον καθαροῦ κιβωτίου, καὶ ἀποτεθὲν εἰς τόπον ἐπίσημον, ὅπου δι' ὄλου τοῦ ἡμερονυκτίου ἔκαιον λαμπάδες, καὶ δύο ἱερεῖς ἀείποτε ἰστάμενοι δι' ὅλης τῆς νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἀνεγίνωσκον τὸ Εὐαγγέλιον.

Ὁ δὲ αἰόδιμος αὐτοκράτωρ Ἀλέξανδρος πληροφορηθεὶς τὴν ἀγγελίαν, ἐδάκρυσεν εὐσεβῶς καὶ φιλανθρώπως, καὶ εὐθὺς δῶρισε δι' ἰδίου διατάγματος μεγαλοπρεπῆ καὶ ἀξιόχρεον τὴν κηδεῖαν τοῦ κοινοῦ τῶν Ὀρθοδόξων πατρὸς, καὶ δώροις βασιλικοῖς ἐτίμησε τὸ λείψανον, πέμψας στολὴν τε πατριαρχικὴν ὀλόχρυσον, μίτρην πολυτιμωτάτην, καὶ ἐγκόλπιον, ἅτινα κομισθέντα διὰ τοῦ ταχυδρόμου εἰς τὸν νεκρὸν, τὰ παρέλαβον, καὶ μετέθεσαν αὐτὸν εἰς λάρνακα

πολυτίμως κεκοσμημένην· ἀφ' οὗ δὲ ὁ ταχυδρόμος ἐκόμισεν ἐκ Πετροπόλεως τὰς διαταγὰς, εὐθὺς ἐγένετο ἡ κηδεῖα τοῦ Πατριάρχου κατὰ τὸν ἐφεξῆς τρόπον.

Ἄμα τῇ πρώτῃ τῆς 18 ἰουλίου (1821) ἤρχησαν νὰ σημαίνωσιν οἱ κώδωνες τῶν Ἐκκλησιῶν, καὶ εὐθὺς ὁ Κόμης Λανζερὼν, πᾶσαι αἱ πολιτικαὶ καὶ στρατιωτικαὶ ἀρχαὶ ἀπῆλθον εἰς τὴν ἔξω τοῦ λοιμοκαθαρητηρίου αὐλὴν, ὅπου ἔκειτο ὑψηλὴ ἡ λάρναξ τοῦ νεκροῦ περιστοιχισμένη ὑπὸ ἱερέων καὶ λαμπάδων, καὶ εὐωδῶν θυμιαμάτων· ἀκολούθως ἦλθεν ὁ ἱερὸς Κλῆρος, καὶ κατόπιν τρεῖς Ἀρχιεπίσκοποι ἐνδεδυμένοι τὰς ἀρχιερατικὰς αὐτῶν στολὰς, ὅ,τε Δρύστρας, ὁ ἱεραπόλεως Γρηγόριος, καὶ ὁ Βενδερίου καὶ Ἀκερμανίου Δημήτριος, καὶ μετ' αὐτῶν ἅπας ὁ σύλλογος τῶν κληρικῶν, καὶ ἔψαλλον Τρισάγιον. Τούτου δὲ τελειωθέντος, ἐσήκωσαν τὸν νεκρὸν, καὶ εὐθὺς ὅλοι οἱ κώδωνες τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς πόλεως ἤρχησαν νὰ σημαίνωσι συντονώτερον τὸ πένθιμον· εἰς τὸν αὐτὸν δὲ καιρὸν ὅλα τὰ ἐν τῷ λιμένι τῆς Ὀδησσοῦ βασιλικά καὶ ἐμπορικὰ πλοῖα ἔχοντα τὰς σημαίας ἀναπεταμένας κατὰ τὸν πένθιμον τρόπον, ἤρχησαν τὸν κανονοβολισμόν· καὶ ὅλα μὲν τὰ βασιλικά ἐπυροβόλησαν ἀνὰ 101, ὁμοίως καὶ τὸ ἐπὶ ξηρᾶς φρούριον, τὰ δὲ ἐμπορικὰ πλοῖα ἀνὰ 51· ἡ δὲ τάξις τῆς ἐκφορᾶς ἦτο τοιαύτη.

Πρῶτος ἐπροπορεύετο μέγας ἀργυρόχρυσος σταυρὸς μετὰ φαναρίων ὑψηλῶν καὶ λαμπρῶν, κρατουμένων ὑπὸ ἀναγνωστῶν ἐνδεδυμένων· κατόπιν ἠκολούθουν αἱ σημαίαι τῶν Ἐκκλησιῶν εἰς δύο τάξεις διηρημέναι· ἐφεξῆς τέσσαρες διάκονοι ἔφερον τὸ πῶμα (σκέπην) τῆς λάρνακος, καὶ κατόπιν αὐτῶν μετὰ μικρὸν διάστημα, ἄλλος διάκονος ἐκράτει ὑψηλὴν τὴν ἱεραρχικὴν ράβδον, καὶ δύο ἄλλοι πλησίον ἔφερον ἐπὶ χρυσῶν προσκεφαλαίων ὁ μὲν τὸν ἱερὸν Μανδύαν, ὁ δὲ τὸ Ἀρχιερατικὸν ἐγκόλπιον· κατόπιν ἐβάδιζον οἱ μουσικοὶ τῆς Ἐκκλησίας καὶ ὅλος ὁ χορὸς, ψάλλοντες τὸ νεκρώσιμον·

εἰς δὲ τῶν μουσικῶν ἐκράτει λαμπάδα φέγγουσαν εἰς ὑψηλὸν ἀργυροῦν διβάμβουλον (κηροπηγεῖον), ἐπηκολούθει δὲ ὄλος ὁ κληῖρος, ἀνὰ δύο τακτικῶς προχωροῦντες, πρῶτον οὐ μοναχοὶ, εἶτα οἱ ἱεροδιάκονοι, ἔπειτα οἱ ἱερεῖς, ἀκολούθως οἱ Ἀρχιμανδρίται, ἐνδεδυμένοι στολὰς χρυσαῖς, καὶ τελευταῖον οἱ Ἀρχιερεῖς, προπορευομένων τῶν διακόνων μετὰ δικηροτρικηρίων καὶ θυμιατηρίων· μετὰ δὲ τοὺς Ἀρχιερεῖς ἐπηκολούθει ἡ λάρναξ τοῦ ἱεροῦ λειψάνου ἐφ' ἀμάξης συρομένης ἀπὸ ἵππων ἕξ μελανοσκεπῶν, ὀδηγουμένων ἀπὸ ἕξ ἵπποκόμων μελανοφόρων· εἰς τὰς τέσσαρας γωνίας τῆς ἀμάξης ἴσταντο τέσσαρες διάκονοι κρατοῦντες θυμιατήρια, καὶ θυμῶντες ἀδικκόπως, ἕξ δὲ ἱερεῖς ἀνὰ τρεῖς ἐκατέρωθεν τῆς ἀμάξης ἐκράτουν ἐπὶ τῆς λάρνακος οὐρανὸν ἀπὸ κόκκινον ὀλοσῆρικον (βελλοῦδον), καὶ δώδεκα ἐκ τῶν ἐπισημοτέρων κατοίκων τῆς Ὀδησσοῦ ἐκράτουν δώδεκα μεγάλας λαμπάδας ἀνημμένας.

Κατόπιν δὲ τοῦ λειψάνου ἤρχετο ὁ Κόμης Λανζερῶν, καὶ πᾶσαι αἱ στρατιωτικαὶ καὶ πολιτικαὶ ἀρχαὶ μετὰ τῶν ἐπισήμων Ἑλλήνων, Πριγκίπων τε καὶ ἄλλων εὐγενῶν, τῶν ἐκ τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ Βλαχομπογοδανίας καταφυγόντων τότε εἰς Ὀδησσόν, καὶ ἐφεξῆς ἐπηκολούθει πλῆθος πολὺ τοῦ λαοῦ, ἄνδρες, γυναῖκες, καὶ παιδιά, φέροντες πάντες ἐπὶ τῆς δεξιᾶς τὸ πένθιμον σημεῖον· ἀπὸ δὲ τῆς θύρας τοῦ λοιμοκαθαρτηρίου μέχρι τῆς θύρας τοῦ τῆς Μητροπόλεως ναοῦ, μιᾶς ὥρας σχεδὸν ἀπέχοντος, στήλαι στρατιωτῶν ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν ἀπετείχιζον ὄλην τὴν ὁδόν· τὴν δὲ εὐταξίαν διετήρουν κοζάκοι καὶ χωροφύλακες ἑφιπποὶ· οἱ δὲ θεωροὶ παντοίας τάξεως καὶ ἐκ πασῶν τῶν θρησκευτῶν (πλὴν τῶν Ἑβραίων, οἵτινες διετάχθησαν νὰ μένωσιν κλεισμένοι εἰς τὰς οἰκίας των) περιχυθέντες πανταχόθεν, κατεστενοχωροῦντο εἰς τὰς ὁδοὺς· εἰς τρία διάφορα μέρη τῆς πόλεως ἐστάθη ἡ παράταξις τῆς ἐκφορᾶς καθ' ὁδόν, καὶ οἱ τρεῖς

Ἀρχιερεῖς ἀνεγίνωσκον ἕκαστος εἰς τὴν στάσιν ἀνά ἐν Εὐαγγέλιον· ὅτε δὲ ἔφθασε τὸ λείψانون ἔμπροσθεν εἰς τὸ σῶμα τῆς φρουρᾶς, τότε ἐκεῖ ἰσταμένη στρατιωτικὴ μουσικὴ ἔμελώδησε τὸ θρηνώδες ᾄσμα.

Μὲ τοιαύτην παράταξιν ἐφέρθη τὸ λείψانون τοῦ ἀειμνήστου Γρηγορίου Πατριάρχου εἰς τὴν γραικορωσικὴν καθεδρεύουσαν Ἐκκλησίαν τῆς Μεταμορφώσεως, καὶ ἐτέθη ὑπὸ τῶν ἱερέων ἐπὶ ὑψηλοῦ καταφάλλκου πολυτιμωτάτου καὶ καταχρύσου, γενομένου δι' ἐξόδων τῆς Μεγαλειοτάτης Αὐτοκρατορίσεως μητρὸς Μαρίας τῆς Θεοδώριδος. Γύρωθεν δὲ τοῦ λειψάνου ἐτέθησαν ἐπὶ σκιμπόδων ὁ Μανδύας, ἡ ποιμενικὴ ῥαβδος, καὶ τὸ ἱερὸν ἐγκόλπιον· τέσσαρες διάκονοι ἰστάμενοι εἰς τὰς τέσσαρας στήλας τοῦ καταφάλλκου ἐθυμιάζον ἀδιακόπως μέχρι τέλους τῆς ἀκολουθίας, δώδεκα δὲ μεγάλα μνουάλια μὲ κηροῦς ὑψηλοῦ μήκους ἕκαιον περὶ τὸ λείψانون μέχρι τέλους· ἡ δὲ Ἐκκλησία ἅπασα προὔπῆρχε καταπεφωτισμένη διὰ πολλῶν λαμπάδων καὶ φωτοχυσιῶν.

Ἀποτεθέντος δὲ τοῦ ἱεροῦ λειψάνου, ἤρχησεν ἡ θεία Λειτουργία διὰ τοῦ πρεσβυτέρου τῆς Ἐκκλησίας, συλλειτουργούντων καὶ ἄλλων ἱερέων· μετὰ δὲ τὸ τέλος τῆς θείας λειτουργίας ἐψάλη πᾶσα ἡ νεκρώσιμος ἀκολουθία, οἱ δὲ Ἀρχιερεῖς περιϊστάμενοι περὶ τὸ ἱερὸν λείψانون ἀνεγίνωσκον τὰ Εὐαγγέλια· μετὰ δὲ τὸ τέλος αὐτῆς ἀσπασθέντες τὸ λείψانون οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ ἅπας ὁ ἱερὸς Κλήρος, ἀνεχώρησαν· τὸ δὲ ἱερὸν λείψانون ἔμενε τρεῖς ὀλοκλήρους ἡμέρας ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ναοῦ, ὅπου ἀδιακόπως συνήρχοντο πλῆθος λαῶν πανταχόθεν καὶ ἐκ τῆς μικρᾶς Ῥωσσίας καὶ ἐκ τῆς Μόσχας αὐτῆς, καὶ ἐκ τῆς Βασσαραβίας καὶ Μολδοβλαχίας, καὶ ἠσπάζοντο αὐτὸ μετὰ δακρύων καὶ πένθους· συνέβρευσαν δὲ ἄνθρωποι παντοίων Αὐλῶν, Ἕλληνας, Ῥῶσσοι, Κοζάκοι, Γεωργιανοὶ, Δάκες, Τάρταροι χριστιανοὶ, χιλιάδες πολλαὶ, αἵτινες ἐστενωχωροῦντ' καὶ ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς πόλεως

διαμένοντες, ἅπαντες ἐξ οἰκείας προαιρέσεως φέροντες τὸ πένθιμον σημεῖον· δι' ὧν δὲ τῶν τριῶν τούτων ἡμερῶν ἱερεῖς καὶ διάκονοι νύκτα καὶ ἡμέραν ἀλληλοδιαδόχως ἀνεγίνωσκον τὰ θεῖα καὶ ἱερά Εὐαγγέλια.

Κατὰ δὲ τὴν 19 ἰουλίου τὴν ὀγδόην ὥραν ἤρχησαν πάλιν νὰ σημαίνωσιν οἱ κώδωνες ὧν τῶν Ἐκκλησιῶν συναχθέντων δὲ τῶν Ἀρχιερέων καὶ ὅλου τοῦ Κλήρου, ἐτελέσθη πάλιν θεία Λειτουργία περὶ τὴν 10 ὥραν, καὶ ἐπὶ τέλος Τρισάγιον. Μετὰ δὲ τὸ Τρισάγιον ὁ σοφώτατος διδάσκαλος Κωνσταντῖνος Οἰκονόμος ὁ ἐξ Οἰκονόμων ἐξεφώνησε τὸν γνωστὸν ἐπιτάφιον λόγον (1), τοῦ ὁποίου ἐκφωνουμένου πάντες οἱ ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τοῦ ναοῦ ἔχυνον ποταμηδὸν δάκρυα (2), μετὰ δὲ τὸ τέλος καὶ τοῦ Τρισαγίου ἐγένετο ἀπόλυσις, ὅτε μετὰ τῆς αὐτῆς παρατάξεως μετεκομίσθη τὸ ἱερόν λείψανον ἀπὸ τὸν ναὸν τῆς Μεταμορφώσεως εἰς τὴν γραικικὴν Ἐκκλησίαν (διὰ τὸ εἶναι Ἕλληνα τὸν αἰοιδίμον) τῆς Ἁγίας Τριάδος, ἡχούντων ὧν τῶν κωδῶνων τῶν Ἐκκλησιῶν ψαλλέντος δὲ καὶ τοῦ τελευταίου Τρισαγίου, ἐτάφη εἰς τὸ ἐν τῇ αὐτῇ

(1) Ὁ παρὰ τοῦ σοφωτάτου διδασκάλου Οἰκονόμου ἐκφωνηθεὶς λόγος μετεφράσθη πάραυτα εἰς ῥωσικὴν, εἰς γερμανικὴν, καὶ εἰς γαλλικὴν διάλεκτον, καὶ ἐξεδόθησαν διὰ τοῦ τύπου πολλὰ ἀντίτυπα· τὸ δὲ ἀντίτιμον τούτων συναχθὲν ὑπὸ τῆς φιλελληνικῆς ἐπιτροπῆς, ἀπεστάλη εἰς τοὺς ἐν Ὀδησσῷ καὶ ἐν Βασσαραβίᾳ προσφυγόντας τότε σωρηδὸν δυστυχεῖς καὶ πτωχοτάτους Ἕλληνας.

(2) Τὰ περὶ τὴν κηδεῖαν τοῦ αἰοιδίμου Πατριάρχου Γρηγορίου ἐξερανίσθημεν ἅπαντα ἀπὸ τῆς ἐφημερίδος τῆς Πετροπόλεως, ἐκδοθείσης τὸ 1821 σεπτεμβρίου 11, καθὼς ἀκόμη καὶ ἀπὸ τὴν γαλλιστὶ συγγραφεῖσαν ἱστορίαν τῆς Ἑλλάδος παρὰ τοῦ Κ. Πουκεβίλ, σελᾶ 104, καὶ 110.

Ἐκκλησία προητοιμασμένον μνημεῖον κατάντικρου τῆς ὥρας Πύλης τοῦ πρὸς νότον παρεκκλησίου, τιμωμένου ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος, ὅπου ἐτέθη ἐπὶ τοῦ μνημείου τετράγωνον ὑψηλὸν μονόλιθον κατὰ τὸν τρόπον τῶν βασιλικῶν Μαυτωλείων, ἐπάνωθεν δὲ τούτου ἐστάθη ὁ διάχρυσος οὐρανὸς (καταφάλλον) ὁ ὁποῖος ἴσεται μέχρι τῆς σήμερον (1).

Εἰς δὲ τὸν τάφον τοῦ ἀοιδίμου Πατριάρχου ἐποιήθησαν ὑπὸ τοῦ σοφωτάτου Οἰκονόμου καὶ τὰ ἐφεξῆς ἐπιγράμματα.

- » Θείου Γρηγορίου Πατριάρχειω πᾶσα μὲν Ἑλλάς
πᾶς δὲ νεὼς τελέθει μνήματα καὶ τέμενος.
- » Σῶμα δ' ἀεθλοφόρον παραδόξως ἔσχεν Ὁδησσοῦς
ἐκ Βυζαντιύθεν· θαῦμα μέγ' ἔσσομένοις.
- » Ὡς γὰρ ζῶς ὁ νεκρὸς διενήξατο κύματα Πόντου,
σῆμ' ἀναδυομένης Ἑλλάδος ἐξ ἀβύσσου.

Τοῦ Πατριάρχου Γρηγορίου τοῦτο μὲν
τὸ μνήμα σηκός· τιμία δ' ὀστῶν κόνις.
Καλὸς δ' ὁ πότμος· εὐκλεῆς δ' ὁ πᾶς βίος.
ὁ δ' οἶκος, αἰὼν· ἄφθιτον δ' ἄθλον στέφος.
Στήλη δὲ πατρὶς, πτώσεως ὀρθουμένη,
πίπτοντος αὐτοῦ πρὸς θεοδμήτω νεῶ.
Τοιαῦτα γ' ἐντάφι' εὐσεβῶν κοινοῦ πατρὸς,
οὐ στυγνὸς αἰὼν, οὐκ ἀμαυρῶσει χρόνος
πάντη δ' ἀγήρως ἡ ἀρετὴ θελήσεται.

(1) Παραδοξοτάτη καὶ ἀνέλπιστος ἦτον ἡ εὕρεσις τοῦ πατριαρχικοῦ λειψάνου, καὶ πρώτου ἱεραρχομάρτυρος τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως τὸ ὁποῖον καὶ μετεκομίσθη εἰς κράτος ὀρθόδοξον διὰ τὰ ταφῆ μετὴν ἀπαιτουμένην δόξαν καὶ λαμπρότητα καὶ εἰς ὀνομασμένην ἐπίσημον γραικορωσικὴν Ἐκκλησίαν.

Δέλτοις τε κἄν ἄστεσσι, κἄν πόλου πτυχαῖς,
 ψυχαῖσι δ' ἀγναῖς μνηστis ἐγγεγράφεται.
 Καὶ νύξ ὑμνήσει χρυσέας θ' ἠοῦς στόμα,
 νότου τε πνοιαί, βορρέου τ' εὐρὸ σθένος,
 Ἄένναον μέλψουσι μυρίον κλέος
 τοῦ Πατριάρχου Γρηγορίου μάκαρος.

Ἡ μήτηρ τῶν Ἐκκλησιῶν, κόρη τῆ Χριστοφόρω,
 ἡ Γραικικῆ τῆ Ῥωσικῆ, πένης τῆ στεφηφόρω,
 Τοῦ Γρηγορίου ζώνεκρον σκῆνος τοῦ Πατριάρχου
 Νεομαρτύρων πίστεως τοῦ πρώτου Ταξιάρχου,
 Δῶρον, μνημεῖον ἱερὸν τῶν ἄθλων τῶν μυρίων,
 εἰς δόξαν τοῦ νικήσαντος ἀρνίου τὸ θηρίον (1).

(1) Ὅτι δὲ μετὰ τὴν ἀπαγχόνησιν τοῦ ἀειμνήστου Πατριάρχου Γρηγορίου ἐφάνησαν καὶ οἱ μετ' αὐτὸν Πατριάρχαι ὀπαδοὶ καὶ μιμηταὶ τῶν ἐναρέτων αὐτοῦ πράξεων εἶναι πασιφανῶς ὁμολογούμενον, κατ' ἐξοχὴν δὲ ἐφάνησαν τοιοῦτοι ὁ ἀπὸ συναίου σοφώτατος Κωνσταντίας, καὶ ὁ μετὰ τὸν ἀπαγχονηθέντα Γρηγόριον, τελευταῖος Γρηγόριος ὁ ΣΤ', τὸ ἀνάθρεμμα τοῦ σοφωτάτου Μητροπολίτου Δέρκων τοῦ Γρηγορίου· τὴν τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος Γρηγορίου πατριαρχίαν, ἡ πολιτικὴν καὶ θρησκευτικὴν διοίκησιν, σπάνιοι τοιοῦτοι διεξῆγον καθ' ὑπεροχὴν τῶν ἄλλων, ὡς ὁ Γρηγόριος οὗτος, τιμώμενος κατ' ἐξαίρεσιν παρὰ τῆς ὀθωμανικῆς ἐξουσίας, ἀπὸ δὲ τῶν ὁμογενῶν εὐλαβούμενος καὶ σεβόμενος διὰ τὰς ἀποδεδειγμένας πράξεις του.

Εἶθε τοιοῦτοι Πατριάρχαι νὰ ἐκλέγωνται παρὰ τῆς ἱερᾶς Οἰκουμενικῆς Συνόδου!!!

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω σημειωθέντων τούτων πάντων ἀποδεικνύεται πόσον ὁ Αὐτοκράτωρ τῆς Ῥωσσίας ὑπερασπίζει τὴν Ἀνατολικὴν Ἐκκλησίαν, καὶ τοι διατελοῦσαν ὑπὸ τὸν ζυγὸν τῆς ὀθωμανικῆς ἐξουσίας, ἣτις ἐφέρθη τυραννικῶς ὡς πρὸς τὴν ἀπαγχόνισιν τοῦ Πατριάρχου καὶ τῶν Ἀρχιερέων, ἐν ᾧ ἄλλως δὲν ἦτο συγκεχωρημένον εἰς αὐτὴν νὰ τὸν φονεύσῃ, καὶ μὲ τοιοῦτον μάλιστα ἐπωνείδιστον θάνατον, (ἂν καὶ τὸν ἀπέκδυσε τῆς πατριαρχικῆς ἐξουσίας) καθότι ἡ τουρκικὴ ἐξουσία δὲν ἔχει χορηγημένα εἰς τοὺς Πατριάρχας καὶ εἰς τοὺς Ἀρχιερεῖς ὀλίγα προνόμια κατ' ἄρθρα γεγραμμένα, τὰ ὅποια φαίνονται εἰς τὸ παρὰ τοῦ Σουλτάνου διδόμενον εἰς τοὺς Πατριάρχας Μπεράτι, διαλαμβάνον ὡς ἐφεξῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ'.

Μπεράτι τοῦ Οἰκουρениκεῦ Πατριάρχου.

» Κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ ἐν εἴδει Μαχζαρίου (1) προσε-
 » νεχθέντος εἰς τὸ βασιλικόν μου Διβάνι ἐνσφραγίστου Ἄρ-
 » ζουχαλίου (2) τοῦ ἐν βασιλευούσῃ παροικοῦντος ἀθροίσμα-
 » τος τῶν ἐνδημούντων Μητροπολιτῶν, καὶ τῶν προκρίτων
 » τοῦ ἔθνους, ἐπειδὴ καὶ ἀνηγγέλθη μετὰ πληροφορίας εἰς
 » τὸ βασιλεῖον Κράτος μου, ὅτι κατὰ τὸν ἐκδοθέντα ὑψηλὸν
 » ὄρισμόν μου, διαληπτικὸν τοῦ νὰ ἐξωσθῇ ὁ Κωνσταντινουπό-
 » λεως τῶν Ῥωμαίων Πατριάρχης (δεῖνα) διὰ τὴν κακὴν
 » διοίκησίν του, καὶ νὰ ἐκλεχθῇ ἄλλος ἀντ' αὐτοῦ, συνελθόντες
 » εἰς ἐν ἐξελέξαντο τὸν ἀνά χεῖρας φέροντα τὸ παρὸν ὑψηλὸν
 » Μπεράτι (δεῖνα), (οὗ τὰ τέλη σφραγισθεῖσαν ἐπ' ἀγαθῶ),
 » ὡς ἄνδρα δεδοκιμασμένον κατὰ τὸ πολίτευμά του, νουνεχῆ,
 » πιστὸν, καὶ ἰκανὸν εἰς ἐκπλήρωσιν τῶν ρεαγμαδικῶν
 » καθηκόντων· καὶ ἐπειδὴ ἐξαιτήσαντο ν' ἀφαιρεθῇ ἡ πα-

(1) Ἀναφορᾶς. (2) Ἐκθέσεως.

» τριαρχεία ἀπὸ τὸν (δεῖνα), νὰ πιστευθῆ δὲ εἰς τὸν
 » (δεῖνα), (*) καὶ νὰ δοθῆ εἰς χεῖρας τοῦ ὑψηλὸν Μπεράτι
 » τῶν σουρουτζίων (1) περιεκτικὸν, διὰ τοῦτο ἐθεωρήθησαν
 » τὰ ἐν τῷ βασιλικῷ μου *Χαζινὲ* (2) ἀποτεταμιευμένα
 » δευτέρια (3) τοῦ Πίσκοπος Μουκατασι (4), ἀπὸ τὰ ὁποῖα
 » ἐπειδὴ καὶ ἔγινε *Δερκενάρι* (5) ὅτι ἡ πατριαρχεία Κων-
 » σταντινουπόλεως μετὰ τῶν παρεπομένων ἦτον εἰς τὴν διοίκη-
 » σιν τοῦ (δεῖνα) μὲ ὑψηλὸν Μπεράτι συνηρμοσμένον μὲ τὴν
 » Πατριαρχείαν τῆς Ὀχρίδος καὶ τῶν παρεπομένων, ἐπὶ συνθήκη
 » καὶ λόγῳ τοῦ, ὅτι ἐπάνω εἰς τὰ 20,625 γρόσια παλαιὸν
 » *Μακτοῦ* (6) τῆς ρηθείσης Πατριαρχίας, ἡ μὲ *χάτι*
 » βασιλικὸν καὶ *φερμάρι* ὑψηλὸν γενομένη προσθήκη
 » κατὰ τὸ 20 ἔτος τῶν 12,500 γροσίων, καὶ ἡ κατ'
 » εὐλογοφανῆ διέκρισιν γενομένη προσθήκη τῶν 300 γροσίων
 » 20 παρ. καὶ 34 ἄσπρων, δηλ. ἡ ὅλική τοῦ *Μακτοῦ*
 » ποσότης τῶν 33, 425 γροσίων, 20 παρ. καὶ 34 ἄσπρων
 » (κατὰ τὴν ἀρχαίαν συνήθειαν) νὰ δίδεται ἀπὸ ἀ. μαρτίου
 » εἰς τοὺς τόπους τῶν καλεμιγιέδων (7) τοῦ βασιλικοῦ μου
 » *χαζινὲ*, ἐπὶ τέλους τοῦ ἔτους νὰ θεωρῆται ὁ λογαριασμὸς,
 » καὶ νὰ λαμβάνη καὶ τὸ ἴσον τοῦ λογαριασμοῦ, ἔτι δὲ
 » ἐκ τῆς εἰρημένης τοῦ *Μάλι Μακτοῦ* (8) ποσότητος νὰ
 » δίδονται ἐν εἴδει *Ὀρτζακλικίου* (9) 5,000 γρόσια εἰς
 » τοὺς κατὰ καιρὸν Δραγουμάνους τοῦ βασιλικοῦ *Διβανίου*
 » μου, καὶ πάλιν ἀπὸ τὸ ἐτήσιον *μακτοῦ* τὸ ἀπὸ *Μου-*

(1) ἄρθρων· (2) θησαυροφυλακείῳ, ἢ ταμείῳ· (3) κατὰ-
 στιχᾶ· (4) τῶν ἐπισκοπικῶν προσόδων· (5) καταχώρησις.
 (6) ἀποφασισμένον δόσιμον· (7) κλάδων· (8) τοῦ ἀποφασισμέ-
 νου ἢ προσδιωρισμένου δοσίματος· (9) ἐξόδων μαγειρείου.

(*) Ἄς παρατηρήσωσιν ἐνταῦθα, καὶ ἄς βεβαιωθῶσιν ἐκ
 τῶν περιόδων αὐτῶν οἱ λέγοντες ὅτι οἱ διορισμοὶ τῶν
 πατριαρχῶν ἐγίνοντο ἀπ' εὐθείας ἰδιοτρόπως παρὰ τοῦ Σουλ-

» *χαρρῆμ* (1) λογιζόμενον, καὶ παρεπόμενον εἰς τὴν Πα-
 » τριαρχίαν Κωνσταντινουπόλεως τῶν 90,000 ἄσπρων,
 » ἐπειδὴ καὶ καθ' ὑψηλὸν μου Ἰραδὲ (2) ἀπὸ μαρτίου μηνὸς
 » τοῦ 1251 ἔτους 65,940 ἄσπρα διωρίσθησαν εἰς ἔξοδα
 » τοῦ *Ῥεδίφ Ἀσκέρι Μασουρι* (3) νὰ μετρῶνται εἰς τὸν
 » *χαζινὲ* τῶν *Μασουρίδων*, τὰ δὲ λεγόμενα *Ἰσραμιγιέδες*
 » (4), καὶ μένοντα 24,060 ἄσπρα ἀφ' ἐνὸς ἔτους εἰς
 » ἕτερον νὰ καταμετρῶνται εἰς τὸν βασιλικὸν μου *χαζινὲ*,
 » νὰ πληρῶνονται, ὡς εἴθισται, οἱ *καλεμιγιέδες* των, καὶ
 » ἐπὶ τέλους τοῦ ἔτους θεωρουμένου τοῦ λογαριασμοῦ, νὰ
 » λαμβάνηται τὸ ἴσον αὐτοῦ· ἔτι δὲ λόγῳ τῶν παρεπο-
 » μένων εἰς τὴν πατριαρχίαν Ἰπεκίου τὸ ἐτήσιον *Μάλι*
 » *Μακτοῦ* 163,000 ἄσπρα νὰ δίδονται εἰς τὸν βασιλι-
 » κὸν μου *χαζινὲ*, νὰ πληρῶνονται εἰς τοὺς *καλεμιγιέδες*
 » των κατὰ τὴν συνήθειαν εἰς τοὺς τόπους των, καὶ ἐπὶ
 » τέλους τοῦ ἔτους θεωρουμένου τοῦ λογαριασμοῦ, νὰ λαμ-
 » βάνηται τὸ ἴσον αὐτοῦ. Ἐπὶ τούτῳ διὰ νὰ ἤθελεν ἐκδοθῆ
 » ὑψηλὸν *Μπεράτι* κατὰ τὸν ἐκδοθέντα ὑψηλὸν ὄρισμόν
 » μου δίδομι κατὰ τὴν 8 *Ῥετζέπ* (5) τοῦ 1251 ἔτους
 » τὸ παρὸν ὑψηλὸν *Μπεράτι* μου, καὶ θεσπίζω ὥστε ὁ ἀντί
 » τοῦ εἰρημένου (δεῖνα) ἀποκαταστάς ἐπὶ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ
 » ἔθνους Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως (δεῖνα) (σφρα-
 » γισθείησαν τὰ τέλη αὐτοῦ ἐπ' ἀγαθῶ), ἐξουσιάζων καὶ
 » δικικῶν συγχρόνως τὰς ἐπὶ τῶν προκατόχων του προστε-
 » θείσας εἰρημένας πατριαρχείας, νὰ θεωρῆ καὶ νὰ διεξάγῃ

(1) πρώτου μηνὸς τοῦ τουρκικοῦ ἔτους· (2) βούλησιν· (3)
 τοῦ νικητικοῦ στρατεύματος· (4) παραπέμψεις· (5) ἑβδό-
 μου μηνὸς τοῦ τουρκικοῦ ἔτους.

τάνου· ἰδοὺ ὅτι κατ' ἐκλογὴν καὶ ἀναφορικὴν πρότασιν τῶν
 συνοδικῶν Ἀρχιερέων ἰγίνοντο.

» μετὰ τῶν Μητροπολιτῶν τὰς ὑποθέσεις των καὶ τὰ θρη-
 » σκευτικάτων, νὰ μὴ ἐκπίπτῃ τῆς πατριαρχείας ἀνεγ-
 » κλήτως, οὔτε λόγῳ προστασίας νὰ διορίζηται ἄλλος·
 » ὥστε ὀφέποτε τις Πατριάρχης ὦν ἐπὶ λόγῳ προσθήκης
 » ἢ χορηγίας χρημάτων ἤτις ἤθελε προκύψει, νὰ μὴ ἀξιῆται
 » εὐηκοῖας· καὶ ἐπειδὴ σώζεται ἔνθα δεῖ *κάϊδι* (1) δια-
 » ληπτικὸν τοῦ ὅτι προλαβόντως ἐξεδόθη ὑψηλὸς ὀρισμὸς
 » ἀποκαθιστῶν τοὺς κατὰ καιρὸν Πατριάρχας πληρεξουσίου
 » εἰς τὴν ἐκ συμφώνου μετὰ τῶν ἐνδημούντων Μητροπο-
 » λιτῶν διευθέτησιν τῶν ὑποθέσεών των, νὰ μὴ ἤθελον ποτὲ
 » οἱ Πατριάρχαι μόνοι οὔτε μέχρι κεραίας νὰ ἐνεργήσωσιν
 » ἄνευ τοῦ ἀθροίσματος τῶν Μητροπολιτῶν τὸ παραμικρὸν
 » κίνημα, ἀντιβαῖνον εἰς τὸν ὑψηλὸν ὀρισμὸν· ἐπειδὴ καὶ
 » ὀφέποτε χηρεύσει ἡ πατριαρχεία, ἐπεκράτησε τὸ νὰ ἀπο-
 » καθίσταται Πατριάρχης κατὰ τὰ θρησκευτικάτων ἔθιμα
 » ἐκ τοῦ συστήματός των, τόσον μὲ τὴν συγκατάθεσιν τῶν
 » ἀνέκαθεν ἐν τῇ βασιλευούσῃ ταύτῃ παρευρισκομένων Μη-
 » τροπολιτῶν Ἡρακλείας, Κυζίκου, Νικομηδείας, Νικαίας,
 » καὶ Χαλκηδόνος, ὅσον καὶ τοῦ ἀθροίσματος τῶν λοιπῶν
 » ἐνδημούντων, ὁ τοιοῦτος ὁποῖος ποτ' ἂν ἦ ἐξ αὐτῶν ἀφ'
 » οὔ ἐκλεχθῆ, ἀναγγελθῆ εἰς τὴν βασιλείαν, καὶ ἀποκα-
 » ταστάνῃ Πατριάρχης, θέλει διευθετεῖ τὰς ὑποθέσεις των
 » καὶ τὰ θρησκευτικάτων μετὰ τῶν εἰρημένων Μητροπο-
 » λιτῶν, ὥστε ἐν ὅσῳ δὲν ἤθελε προξενεῖ ἀδικίας, καὶ
 » ἐπηρείας εἰς τοὺς ῥεαγιάδες του, δὲν ἤθελεν ἀντιβαίνει εἰς
 » τὰ θρησκευτικάτων, καὶ δὲν ἤθελέποτε φωραθῆ *χαίρης*
 » (2) εἰς τὴν βασιλείαν, θέλει μένει ἀδιάσειστος εἰς τὴν
 » πατριαρχείαν ἐφ' ὄρω ζωῆς του· καὶ πάλιν ὀφέποτε φω-
 » ραθῆ ἀπεριορίστως πράττων καὶ πολιτευόμενος, ἐὰν δὲν
 » ἤθελεν ἦναι ἡ γνώμη καὶ συγκατάθεσις ὄλων τῶν Μη-

(1) καταχώρησις· (2) ἐπίβουλος.

» τροπολιτῶν, ἀλλὰ μερικῶν ἐξ' αὐτῶν, καί τινων κακο-
 » τρόπων καὶ κακεντρεχῶν, νὰ μὴ δίδεται ποτὲ ποσῶς
 » ἀκρόασις εἰς τὰ προβλήματα καὶ Ἀρζουχάλια τῶν, ἀλλ'
 » ἀπεναντίας χάριν ἐξακριβώσεως τοῦ πράγματος νὰ ἐρω-
 » τῶνται καὶ νὰ ἐξετάζωνται οἱ Μητροπολίται ὥστε
 » τελευταῖον τῆς ἀληθείας ἐναποδείκτως καταφανοῦς γενο-
 » μενης, νὰ ἐνεργῆται τὸ δίκαιον καὶ ἀνήκον ἐπὶ τοῦ
 » πράγματος.

» Ἐπειδὴ ἡ διεξαγωγή καὶ διευθέτησις τόσον τῶν ὑπο-
 » θέσεων ὅλων τῶν ἐν τῇ βασιλικῇ μου ἐπικρατείᾳ εὕρισκο-
 » μένων ῥεαγιάδων, ὅσων τῶν ἱρατίων (1) καὶ μασαρα-
 » φίων (2) τοῦ κεσισχανέ (3), καὶ ἄλλων πραγμάτων
 » κατὰ τοὺς θρησκευτικούς τῶν κανόνας, δὲν περιορίζεται
 » εἰς μόνην τὴν γνώμην καὶ θέλησιν τῶν κατὰ καιροὺς
 » πατριαρχεούτων, ἀλλ' ἐξ ἐναντίας ἀνέκαθεν ἐπεκράτησε
 » τὸ ν' ἀνατίθεται εἰς τὸ ἄθροισμα τῶν ἐνδημούντων Μη-
 » τροπολιτῶν, καὶ ἐπειδὴ τὸ ἄθροισμα δίδωσι τὴν ἐπὶ
 » τῶν χρεῶν ἐγγύησίν του, καὶ παρέπεται τὸ νὰ γνωρίζη
 » τὰς ἐκ δανείων λαμβανομένων ποσότητας, καὶ ἀπ' ἀρχῆς
 » εἰς χεῖρας τῶν ἐνεπιστεύθη ἡ βουλλα, καὶ ἐπειδὴ διὰ
 » νὰ ἤθελεν ἦναι τὸ ἄθροισμα τοῦτο ἀνώτερον πάσης
 » ἐπηρείας καὶ βλάβης, αἱ βουλλαι ὅλων τῶν ἐν τῇ
 » βασιλικῇ μου ἐπικρατείᾳ κειμένων Μοναστηρίων ἀνετέ-
 » θησαν εἰς χεῖρας τῶν, εἰς τρόπον ὅτι, καθὼς ποτὲ
 » δὲν ἐπιτρέπεται παραμικροτέρα τινὸς ἄλλου παρείσφρυ-
 » σις καὶ παρείσδυσις, καὶ ἐπομένως καθὼς ἀπ' ἀρχῆς
 » ἡ βουλλα τοῦ κεσισχανέ ἦτον εἰς αὐτοὺς ἀνατεθειμένη,
 » μὲ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ λόγον ἡ αὐτὴ βουλλα ἀνετέθη
 » εἰς τὸ ἄθροισμα καὶ ἐπὶ τῶν παναισίων ἡμερῶν μας τού-

(1) εἰσοδημάτων (2) ἐξόδων (3) πατριαρχικοῦ κατα-
 στήματος, ἢ τοῦ κοινού.

» των, διὰ τὰ ἐγχειρίζηται εἰς οὓς ἂν ἐγκρίνοι ἐκ τοῦ συ-
 » στήματός των τὸ ἄθροισμα· ὥστε διὰ τὰ ἤθελε δύνανται
 » τὰ ἀποκρίνωνται τὰ πρὸς βακούφια, χήρας, καὶ ὄρφανὰ
 » πολλὰ καὶ μεγάλα χρέη των, ἐξεδόθη καὶ φερμάνι ὑψηλόν,
 » ἐγένετο καΐδι εἰς τὸ Πίσκοπος καλεμί, καὶ καταχωρη-
 » θέν κατεγράφη εἰς τὰ Μπεράτιάτων· καὶ ἐπειδὴ τὸ μὲν
 » ἄθροισμα μὲ Μαχζάρια, ὃ δὲ Πατριάρχης μὲ ἐνσφράγι-
 » στον ἀρζουχάλι του, παρεκάλεσαν διὰ τὰ γένη προστα-
 » γή εἰς τὸ τὰ γίνῃ καΐδι, καὶ τὰ καταγραφῆ ἢ ὑπόθεσις
 » αὕτη εἰς τὰ Μπεράτιάτων, καὶ ἐπομένως ἐξεδόθη ὑψη-
 » λὸς ὄρισμός, καὶ τὸ πρόβλημα τοῦτο καταχωρήθη καὶ
 » κατεγράφη ἔνθα δεῖ, δὲν πρέπει ποσῶς ποτὲ τὰ τολμήσῃ
 » καὶ τὰ πράξῃ ἀπ' ἐναντίας τοῦ ὑψηλοῦ ὀρισμοῦ οὔτε μέχρι
 » κεραιάς· καὶ ἐπειδὴ ἐγένετο μουσααδές (1) τὰ ἐνεργῶνται
 » τὰ κατ' αὐτοὺς κατὰ τὴν ἀρχαίαν δικιτήσιν των, διὰ τοῦτο ὃ
 » ῥηθῆις (δεῖνα) ἀκλονήτως ἤδη ἀποκαταστάς Πατριάρχης
 » ἐπὶ συντηρήσει τῶν ἀρχαίων ἐθίμων τε καὶ κανόνων θέλει
 » διεξάγει τὴν πατριαρχεῖαν κατὰ τὰ ἀρχαῖα σουρούτια
 » (2), θέλει συνδιευθετεῖ μετὰ τῶν εἰρημένων Μητροπολιτῶν
 » τὰς ὑποθέσεις καὶ τὰ θρησκευτικὰ των, καὶ θέλει εἶναι
 » καὶ αὐτὸς, καθὼς ἀνέκαθεν ἐπεκράτησε, πληρεξούσιος καὶ
 » ἀδιάσειστος ἐπὶ τῆς πατριαρχείας Κωνσταντινουπόλεως
 » καὶ τῶν παρεπομένων αὐτῇ· καὶ ἐπειδὴ τὸ ἀπέρχεσθαι
 » ἀπὸ τῆς βασιλευούσης ταύτης καὶ εἰς αὐτὴν ἐπανέρχεσθαι
 » τοὺς Μητροπολίτας, ἀνέκαθεν κεῖται εἰς χεῖρας τοῦ Πα-
 » τριάρχου καὶ τοῦ ἐνδημοῦντος ἀθροίσματος, δὲν πρέπει
 » τὰ φανῆ ποτὲ ποσῶς παρ' οὐδενὸς ἢ παραμικροτέρα ἐπὶ
 » τούτῳ ἐναντιότης. Μ' ὅλον ὅτι δὲν εἶναι ἀνέκαθεν ἐμπο-
 » δισμένον εἰς Πατριάρχας, Μητροπολίτας, καὶ ἄλλους τοῦ
 » συστήματος τῶν Παπάδων τὸ τὰ ἀναγινώσκωσιν ἄνευ εἰ-

(1) χάρις κατὰ παράβλεψιν· (2) ἄρθρα.

» κόνων εἰς τὰ ὀσπήτιά των τὸ Εὐαγγέλιον, ἐπειδὴ ὁμοίως
 » ἐπὶ σκοπῷ καὶ λόγῳ χρηματολογίας παρεισδύουν οἱ Διοι-
 » κηταί, καὶ προφασιζόμενοι λέγουσιν « σεῖς εἰς τὰ Μούλκια
 » (1) ὀσπήτιά σας καὶ καταγώγια, λειτουργίας ἐπιτελεῖτε,
 » ἀναγινώσκετε τὸ Εὐαγγέλιον, κανδήλας κρεμάτε, κηρία
 » ἀνάπτετε, θρόνους συγκροτεῖτε καὶ στασίδια, θυμιάτε,
 » βακτηρίαν κρατεῖτε, κτλ. » καὶ ἐπειδὴ διὰ τὸ μὴ ἤθελον
 » ἐνοχλῶνται εἰς τὸ ἐξῆς κατὰ τοῦτο ἀπὸ Μιρμιράνιδες
 » (2) Ζαμπίτας (3), Ἐχλιόρφιδες (4) ἐναντίον τοῦ Σεριοῦ
 » (5) καὶ ἀδίκως, προλαβόντες ἔνθα δεῖ, ἔγινε κáιδι, καὶ
 » συμπεριελήφθη δι' ὑψηλοῦ ὀρισμοῦ εἰς τὰ σουρούτια τοῦ
 » μπερατίου των, διὰ τοῦτο εἰς τὸ ἐξῆς δὲν πρέπει νὰ ἐνο-
 » χλῶνται ἀπ' ἐναντίας τοῦ ὑψηλοῦ ὀρισμοῦ αἱ ὑπὸ τὴν
 » ἐξουσίαν τοῦ Πατριάρχου καὶ τῶν Μητροπολιτῶν ἐκκλη-
 » σίαι καὶ τὰ μοναστήρια χωρὶς ὑψηλοῦ φερμανίου ἐπὶ
 » λόγῳ μπουγιουρουλδίου (6) καὶ τερτισίου (7) νὰ μὴ
 » ἐνοχλῶνται παρὰ τῶν Ἐχλιόρφιδων ποσῶς, οὔτε νὰ τζε-
 » ρεμετίζωνται (8), ἀλλὰ νὰ ἦναι ὡς ἔκπαλαι εἰς τὴν
 » ἐξουσίαν των κατὰ τὰ ἀρχαῖα σουρούτιά των· καὶ καθὼς
 » ἀνέκαθεν ἐπεκράτησεν ἡ πατριαρχία Κωνσταντινουπό-
 » λεως μετὰ τῶν παρεπομένων, καὶ αἱ ἐπαρχίαι Καισ-
 » αρείας, Ἐφέσου, Ἡρακλείας, Ρουτζουκίου, Καλλιουπόλεως,
 » Μυριοφύτου, Μετρῶν, Συρουλόης, Κυζίκου, Νικομηδείας,
 » Νικαίας, Χαλκηδόνος, Δέρκων, Χαλδαλάρ, Θεσσαλονίκης,
 » Κύτρους, Καμπανίας, Πλαταμῶνος, Σερβίων, Δογρὰν,
 » Πέτρας, Ἀρδαμερίου, Ἰερισσοῦ, Τορνόδου, Τζιρμενίου, Λοτζ-
 » φοῦ, Ζούμνας, Ἀδριανοῦς, Ἀμασίας, Προύσης, Νεοκαισ-

(1) ἰδιοκτησίας· (2) Πασσάδες· (3) Διοικητάς· (4) ἐξου-
 σιαστάς· (5) ἱεράς κρίσεως, ἢ τῆς δικαιοσύνης· (6) δια-
 ταγῆς· (7) ἐξερευνησεως· (8) καθυποβάλλονται εἰς πρόσημον.

» σαρείας, Ίκονίου, Βερβόιας, Ἀταλίας, Ἀθηνῶν, Ταλαντίου,
 » Σκύρου, Σάλωνος, Κρήτης, Τραπεζοῦντος, Λαρίσσης, Τρικ-
 » κάλων, Μολδαυίας, Οὐγκροβλαχίας, Ἄρτης, Ναυπιάκτου,
 » Φιλιππουπόλεως, Ρόδου, Σεβρών, Δράμας, Ζιχνῶν, Σμύρνης,
 » Μιτυλήνης, Ἰωαννίνων, Χαλεπίου, Διδυμοτείχου, Ἀγκύρας,
 » Φιλαδελφίας, Πεισειδίας, Μελενίκου, Νέων Πατρῶν, Θη-
 » βῶν, Αἴνου, Μεθύμνης, Νάξου, Μεσημβρίας, Βιδύνης,
 » Δρίστρας, Εὐρίπου, Σοφίας, Μηδείας, Βιζύης, Ἀγχιάλου,
 » Βάρνης, Προϊλάβου, Κζουμουρτζίνας ἢ Μακρυνείας, Ση-
 » λυμβρίας, Σωζουπόλεως, Εἰάντης, Βώλου, Δημητριάδος,
 » Χίου, Δήμου, Ἰμβρου, Κορίνθου, Μονεμβασίας, Παλαι-
 » ῶν Πατρῶν, Καλαβρύτων, Μισίστρας, Ὠλένης, Χρι-
 » στιανουπόλεως, Ναυπλίου, Προικονήσου, Λέντζης Γαλῶς,
 » Σαντορίνης, Ἐλασσῶνος, Σάμου, Κύου, Φαναρίου, Χαλδείας,
 » Τήνου, Μεζίτ ἀρασί, Κασσανδρείας, Μήλου, Σίφνου, Ἄν-
 » δρου, Διγίνης, Πωγωνιανῆς, Γρεβενῶν, Λευκάδος, Ἐλα-
 » κλείσια, Ρεβενδῶς, Κεφάλια, Ἀκώβων, Ζαρνάτας, Γα-
 » στούνης, Ἀγχιάλου, Νισάβας, Ἀνδράπολι, Περγόφζας,
 » Τριπολιτζᾶς· ἔτι καὶ αἱ πρότερον οὔσαι εἰς τὸ Μπεράτι
 » τῆς πατριαρχίας Ἰπεκίου, ἤδη δὲ προστεθεῖσαι εἰς τὴν
 » Πατριαρχίαν Κωνσταντινουπόλεως ἐπαρχίαι Δούπνιτζας,
 » Ραζλίκι, Ἰχτιμᾶν, Σαμακοβίου, Ὀλαρίτζης, Ἐρσεκίου, Πα-
 » τηγὲ Ζουγούρ, Κασαμπᾶ κουσουλῖ, Οὐρκιούπι, Σκοπίων,
 » Βάρνης, Ἐγρὶ Παλάγκα, Καλκανδιλὲν, Νύσσης, Ἀλατζᾶ
 » Ἰσάρ, Ρόσοβας, Κζουκιχλίκ, Ραδομόρι, Κεστεντηλιού, Ἰσίπι,
 » Κράτοβας, Κοτζᾶν, Μπόσνας, Ραντζιγζέρ Παρακὶν, Τραβ-
 » νικ, Γενὶ Παζαρί, Γενὶ Βαροῦς, Περγόπις, Λάδεδνικ,
 » Μητρόφτζας, Πελαντζιτζας, Αἰχμπὶρ Τιμάρ, Σερμάνδρας,
 » Κατζίγα, Χισαρτζικ, Καράδαγι, Πυρέπολι, Τασλίτζα,
 » Μειδάνι, Ἰάσοβα, Βελιόβα, Ζβορνίκου Καζᾶ, Σοκόλας,
 » Οὐζιτζης, Ναχιγζέδης Δολακζούρδα, Μετζοβάλι, Ἐκκλη-
 » σίαι εἰς τὸ Σαντζάκι, Μπόσνας, καὶ Αἰσερσικίου, Βε-

» λιγυραδίου, Σιρέν, Πουρζεριίου, Νόβα, Πρέσπαις, Πριετίνας,
 » Γιάκωβο, καὶ αἱ πρότερον οὔσαι εἰς τὸ Μπεράτι τῆς
 » πατριαρχίας τῆς Ὀχρῖδος, ἤδη δὲ προστεθεῖσαι εἰς τὴν
 » πατριαρχίαν Κωνσταντινουπόλεως ἐπαρχίαι Πελαγονίας,
 » Πίρλεπε, Κζουπρουλί, Τεκιοῦς, Ρεδοστίνας, Στρομνίτζης,
 » Τιρίτζα, Βαρανδὸ, Ποϊμίγαις, Κζιοκέλι, Γιάννιτζα, Βαρ-
 » δάρι μετὰ ἐκκλησιῶν, Βελλάτα, Ναχιγιέδες, Ἰσλάνιτζα,
 » καὶ Καρατζόβα ὀδασί, Στάροβα, Φλωρίνια, Τζουμᾶ, Ἐγ-
 » ριμπουτζάκ, Καστορίας, Χούρπιστα, Νασελίτζ, Σισάν,
 » Καρίνα, Βενίτζα, Πελεσχε, Κζοπρίτζε, Χουγζάρ, Καλόνγια,
 » Ἰσχουγζάρ, Πρεμετές, Τεπεδελέν, Βελιγράδων, Μαλγιεκασί,
 » Νεζανιγιέ, Καραμπουρνάρ, Αὐλῶνος, Σίτας, Ἐλμπασανίου,
 » Καθάγια, Δουράτζου, Τιράν, Λεβρῶν, Κίρτζοβας, Πρέσαι,
 » Δεμιρ χισάρ Λατίνων, καὶ λοιπαί, νὰ γνωρίζωνται ὑπὸ
 » τὴν πατριαρχίαν Κωνσταντινουπόλεως· οἱ ὑπ' αὐτὰς τὰς
 » ἐπαρχίας εὐρισκόμενοι Μητροπολίται, Ἀρχιεπίσκοποι,
 » Ἐπίσκοποι, Ἡγούμενοι, καλόγηροι, καλογραῖται, καὶ πᾶς
 » ὁ τοῦ χριστιανικοῦ πληρώματος λαὸς, κάτοικος καὶ
 » πάροικος, νὰ γνωρίζωσι τὸν εἰρημένον Πατριάρχην ἐπὶ
 » κεφαλῆς των, νὰ ἔχωσι τὴν καταφυγὴν των εἰς τὸν Πα-
 » τριάρχην, ὡς πρὸς τὰς παρεμπιπτούσας ὑποθέσεις των,
 » τὰς ἀνηκούσας εἰς Πατριάρχην, νὰ μὴ παραβαίνωσι τοὺς
 » εὐτάκτους λόγους του, καὶ νὰ ὑποτάσσωνται κατὰ τὸ
 » αἰνίτων (1) εἰς αὐτόν· ἡ πατριαρχία μετὰ τῶν παρε-
 » πομένων, καθ' ὃν ἀνέκαθεν τρόπον διεξήγετο καὶ διεκυ-
 » βερᾶτο, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον θέλει διοικεῖται καὶ εἰς τὸ
 » ἐξῆς· ὁ Πατριάρχης θέλει διευθετεῖ τὰς ὑποθέσεις των καὶ
 » τὰ θρησκευτικὰ των μαζῇ μὲ τοὺς εἰρημένους Μητροπολί-
 » τας ἐκ τῶν προκυπτόντων ρουσουμιῶν (2) ὅσα ὀφείλονται

(1) τὴν θρησκείαν τω· (2) κανονικῶν δικαιωμάτων.

» ἑτησίως ἀπὸ τῆς πατριαρχίας των νὰ δίδωνται μὲ τὴν
 » εὐλογοφανῆ διαστολὴν, καὶ μὲ τὴν νέαν προσθήκην τοῦ
 » Μακτοῦ, καὶ μὲ τὸ Μοναφιγγέτ Μπεδελέ (1) τῶν εἰρη-
 » μένων μοναστηρίων καὶ τοῦ ὀντζακλικίου τοῦ Δραγουμά-
 » νου τοῦ βασιλικοῦ μου Διβαρίου εἰς τέσσαρα ἑτησίως
 » ταξίτια (2) νὰ δίδωνται· τῶν δὲ Πατριαρχείων Ἰπεκίου
 » καὶ Ὀχριδος τὸ μάλι Μακτοῦ μὲ τοὺς καλεμιγγέδες του
 » νὰ δίδεται ἑτησίως ἀπὸ ἁ. Μουχαρρέμ εἰς τὸν χαζινέ
 » μου καὶ εἰς τὸν χαζινέ τῶν Μαρσουρίδων· διὰ δὲ τὰ
 » τακτικὰ καὶ προσδιωρισμένα καποῦ χαρτζι τεκλίφ
 » ἀβαγιετινά (3) καὶ ἀβαγιέτια (4) καλεμιών, οὐδεὶς
 » περισσότερον νὰ ζητῆ οὐδὲ νὰ ἐνοχλῆ εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ
 » Πατριάρχου γινομένην διοίκησιν τῶν ὑποθέσεων καὶ τὴν
 » συναινέσει τῶν Μητροπολιτῶν ἐκτέλεσιν τῶν θρησκευ-
 » τικῶν των οὐδεὶς νὰ εἰσχωρῆ ἀπ' ἐναντίας τῶν σουρουτίων
 » τοῦ Μπερατιού, οὔτε νὰ στασιάζη· τὰ ἐν τῇ βασιλικῇ
 » ἐπικρατείᾳ μου ἀνέκαθεν κείμενα μοναστήρια καὶ τὰς
 » Ἐκκλησίας των χωρὶς ἱεροῦ ὀρισμοῦ κάνεις νὰ μὴ δύναται
 » ν' ἀπαλλοτριῆ ἀπὸ τὰς χεῖρας των, ὥστε καὶ ὅταν ἤθελε
 » μερεμετηθῶσιν (5) ἐπὶ τῶν πρώτων θεμελίων τῇ ἀδείᾳ
 » τοῦ σερίου (6), κάνεις νὰ μὴ ἀνακατώνεται· ἄνευ ἀρζου-
 » χαλίου ἐνσφραγίστου τοῦ Πατριάρχου καὶ τῶν Μητροπολι-
 » τῶν, Μητρόπολις, Ἀρχιεπισκοπῆ, καὶ ἐπισκοπῆ νὰ μὴ
 » δίδεται οὐδέποτε· οὔτε ποτὲ κατ' ἄλλον τρόπον παρ' ἄλλων
 » νὰ ἐξουσιάζεται· εἰς σύζευξιν, εἰς διαζευξιν ῥωμαίων
 » χριστιανῶν ῥεαγιάδων ἐκτὸς τοῦ Πατριάρχου καὶ τῶν

(1) τοῦ ἀνταλλάγματος διὰ τὴν ἀτέλειαν, ἢ ἀσιδοσίαν κοινῶς·
 (2) δόσεις· (3) ἔξοδα τῆς πόρτας ἀπαιτούμενα κατ' ἔθος (4)
 εἰθισμένα δοσίματα (5) ἐπισκευασθῶσιν (6) τῆς κρίσεως, ἢ
 τοῦ δικαστικοῦ κλάδου.

» διωρισμένων ἐπιτρόπων του, οὐδείς ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν
 » νὰ εἰσχωρῆ· ὁφέποτε ἐκτὸς τῆς ἀδείας τοῦ Πατριάρχου
 » εἴτε ἐπίτροπος, εἴτε παπᾶς, συζεύξει ἀνδρόγυνον ἀπ'
 » ἐναντίας τοῦ αἰρίτου των, καὶ κάμει χρεία νὰ παιδευθῆ,
 » κἀνεὶς νὰ μὴ ἀνακατώνεται, ἐπὶ συζεύξεως, ἢ διαζεύξεως,
 » καὶ ἄλλων ὑποθέσεων, ἢ ὅταν δύο βραγιάδες ἔχουν κατὰ
 » τὸ αἰρίτου Δαβὰ (1) μεταξύ των, ὀφείλει ν' ἀνακατώ-
 » νεται ὁ Πατριάρχης καὶ οἱ ὑπ' αὐτὸν διοριζόμενοι μὲ
 » Μπεράτι ὑψηλὸν Μητροπολίται Ἀρχιεπίσκοποι, Ἐπί-
 » σκοποι, καὶ ἐπίτροποι, εἰς τρόπον ὅτι, καὶ ὄρκος κατὰ
 » τὴν χρείαν ἂν ἤθελεν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις δοθῆ, λόγῳ
 » συμβιβασμοῦ, καὶ ἐξακριβώσεως τοῦ πράγματος, ἢ ἀφο-
 » ρισμὸς διὰ τιμωρίαν, Καδδῆδες (2) Ναϊπίδες (3), καὶ
 » ἄλλοι τοιοῦτοι νὰ μὴ ἀνακατώνονται ἀπ' ἐναντίας τῶν
 » παλαιῶν ἐθίμων, οὔτε νὰ δύνανται νὰ παιδεύουν μὲ τζερε-
 » μέδες (4), παρὰ γνώμην καὶ ἄδειαν τοῦ Πατριάρχου,
 » τῶν Μητροπολιτῶν, καὶ τῶν ἐπιτρόπων των· οἱ ὑπ' αὐτοὺς
 » παπάδες νὰ μὴ τολμῶσι νὰ συζευγνύωσιν ἀνδρόγυνα μὴ
 » ἐπιτετραμμένα θρησκευτικῶς· ἐπειδὴ καὶ κατὰ τὸ αἰρί-
 » των ἢ διαζεύξις καὶ τὸ γυναῖκα ἐπὶ γυναικὸς λαμβά-
 » νειν δὲν ἐπιτρέπεται εἰς αὐτοὺς, εἰ μὴ ὅταν ἀποθάνῃ
 » εἷς ἐξ αὐτῶν, καὶ τότε δύναται ἐπομένως ἕως εἰς τρι-
 » γαμίαν νὰ ἐκτανθῶσι, καὶ τὸ περισσότερο εἶναι ἐναντίον
 » εἰς τὸ αἰρίτου, οὐ μόνον δὲν θέλει τοῖς δίδεται ἄδεια,
 » ἀλλὰ καὶ θέλει παιδεύονται οἱ τοιοῦτοι ἐλευθέρως· ἐπειδὴ
 » καὶ εἰς τοὺς παρανόμως συζευγνυμένους δὲν ἐπιτρέπεται
 » ἢ εἰς τὰς ἐκκλησίας εἴσοδος, ὁφέποτε οἱ τοιοῦτοι ἀπο-
 » θάνωσι, Καδδῆδες, Ναϊπίδες, καὶ ἄλλοι Ζαμπῆται (5)
 » καὶ ἰσχυροὶ νὰ μὴ δύνανται νὰ βιάζωσι τοὺς παπάδες νὰ

(1) διαφοράν· (2) κριταί· (3) ὑποπρόεδροι δικαστηρίων·
 (4) πρόστιμα· (5) ἐξήυσιασταί.

» σηκώνουν τοὺς τοιοῦτους νεκροὺς των· οἱ ἀποθνήσκοντες
 » Μητροπολίται, Ἀρχιεπίσκοποι, Ἐπίσκοποι, παπάδες, κα-
 » λόγηροι, καὶ καλογραῖαι, καὶ ἄλλοι τοῦ χριστιανικοῦ
 » πληρώματος ὀφείποτε τι ἀφίσωσι κατὰ τὸ αἰνίτων, εἰς
 » ἐκκλησίας, εἰς πτωχοὺς, πατριαρχεῖον, Μητροπολίτας, Ἀρ-
 » χιεπισκόπους, Ἐπισκόπους, ἢ διαθήκη των νὰ ἔχη τὸ κῦρος
 » κατὰ τοὺς κανόνας τοῦ αἰνίου των, καὶ οἱ ἐπὶ τούτω
 » ῥωμαῖοι μάρτυρες νὰ ἦναι δεκτοὶ ἀπὸ μέρους τοῦ Σερμιῦ·
 » ὀφείποτετινες ῥωμαῖοι χριστιανοὶ ζῶντες ἀφίσωσι ποσό-
 » τητα εἰς Πατριάρχην, Ἀρχιεπίσκοπον, Μητροπολίτην,
 » Ἐπίσκοπον, ἐκκλησίαν, καὶ λοιποὺς, τὸ τοιοῦτον μετὰ
 » θάνατόν των νὰ παραλαμβάνεται μετὰ τὸ μέσον τοῦ Σερμιῦ
 » παρὰ τῶν κληρονόμων των· τὰ λεγόμενα παρρησία, πρό-
 » θεσις, Ρουσομία (1) ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν νὰ παρα-
 » λαμβάνωνται ὡσαύτως τῇ δυνάμει τοῦ Σερμιῦ παρὰ
 » τῶν κληρονόμων· ὅταν μερικοὶ ῥεαγιάδες ἀφήσουν τὸ
 » τρίτον τῆς περιουσίας των εἰς ἐκκλησίαν, μοναστήριον,
 » Πατριάρχην, Μητροπολίτην, Ἀρχιεπίσκοπον, καὶ Ἐπί-
 » σκοπον, τῇ ἀδείᾳ τοῦ Σερμιῦ νὰ λαμβάνωνται παρὰ τῶν
 » κληρονόμων των· ὀφείποτετις τῶν ὑπὸ τὸν Πατριάρχην
 » Ἀρχιεπισκόπων, Μητροπολιτῶν, Ἐπισκόπων, Ἡγουμένων,
 » παπάδων, καλογραίων καὶ ἄλλων καλογήρων φωραθῆ
 » εἰς ἔγκλημα θρησκευτικόν, ἢ ἤθελε παιδευθῆ κατὰ τὸ
 » αἰνίτων ἀπὸ μέρους τοῦ Πατριάρχου καὶ τοῦ ἀθροί-
 » σματος τῶν Μητροπολιτῶν, κάνεις νὰ μὴν ἀνακατώ-
 » νεται· εἰς ἕξωσιν καὶ διορισμὸν κατὰ τὸ αἰνί τῶν πα-
 » πάδων ἕξωθεν οὐδεὶς νὰ παρεισχωρῆ, οὔτε νὰ ἐνοχλῆ·
 » ὀφείποτε ἐξωσθῶσι καὶ διορισθῶσιν ἄξιοι κατὰ τὸ αἰνί
 » των Μητροπολίται, Ἀρχιεπίσκοποι, Ἐπίσκοποι, ἐπίσης

(1) κανονικὰ δικαιώματα.

» καλόγηροι, καὶ ἡγούμενοι τῆ συναινέσει τοῦ Πατριάρχου
 » καὶ τῶν Μητροπολιτῶν, ἢ ἀντὶ τῶν ἀποθνησκόντων
 » κατὰ τοὺς κανόνας τῶν διορισθῶσιν ἄξιοι Μητροπολίται,
 » Ἀρχιεπίσκοποι, Ἐπίσκοποι, καὶ ἡγούμενοι, πάλιν γινο-
 » μένης δεκτῆς τῆς συγκαταθέσεως καὶ ἐκλογῆς τῶν εἰρη-
 » μένων Μητροπολιτῶν, δοθέντος εἰς τὸ βασιλείον κράτος
 » μου ἐνσφραγίστου ἀρχιεπισκοπῆς μου τῆ σφραγίδι τοῦ Κεσισ-
 » χανέ, καὶ πληρωθέντος εἰς τὸν βασιλικόν μου χαζινέ
 » τοῦ ἀπαιτουμένου κατὰ τὴν παλαιὰν συνθήειαν πεσ-
 » κεσίου (1), διὰ νὰ ἐκδοθῆ ὑψηλόν μου Μπεράτι εἰς
 » τὸ νὰ παραλαμβάνωσι καὶ νὰ ἐξουσιάζωσι τὰς Μη-
 » τροπόλεις, ἀρχιεπισκοπὰς, καὶ ἐπισκοπὰς, θέλει ἐκδί-
 » δεταὶ ὑψηλὸς ὄρισμός μου, ὥστε νὰ μὴ τολμῶσι λόγῳ
 » παρακλήσεως καὶ μεσιτείας, νὰ ἐνοχλῶσι καὶ νὰ βιά-
 » ζωσι λέγοντες, κάμε αὐτὸν τὸν καλόγηρον Μητροπολίτην,
 » Ἀρχιεπίσκοπον, ἢ Ἐπίσκοπον· οἱ ὑπὸ τὸν Πατριάρχην ἐν
 » ἐπαρχίαις εὐρισκόμενοι Μητροπολίται, Ἀρχιεπίσκοποι,
 » καὶ Ἐπίσκοποι, ἢ διὰ νὰ γίνουσι ἄξι (2) καὶ νὰ ἐξορι-
 » σθῶσιν, ἢ τὸ ἀπλῶς κακὸν πολίτευμά των ἀναγγελθῆ ὑπὸ
 » Παπάδων, Καδδῆδων, Ναϊπιδων, καὶ ἤθελε φανῆ κατ'
 » αὐτῶν ἀγωγῆ, ἄνευ ἐξακριβώσεως καὶ εἰδήσεως τοῦ Πα-
 » τριάρχου καὶ τοῦ ἀθροίσματος, καὶ τυχὸν φανῆ εἴτε προγε-
 » νέστερον εἴτε μεταγενέστερον φερμάνι ἐκδεδομένον, νὰ μὴ
 » ἔχη τὸ κῦρος· καὶ ἂν τρόπον τινὰ σταλῆ ὑψηλόν φερμάνι
 » ἐπιτοπίως, νὰ μὴν ἀνίσχυρον· ὁπῆ ποτε φανῆ ἄρζι (3),
 » καὶ ἰλάμι (4), ὥστε αἱ παρεπόμεναι πατριαρχίαι τοῦ
 » Ἰπεκίου καὶ τῆς Ὀχριδος, ἢ μία Μητρόπολις ν' ἀφαιρεθῆ
 » ἀπὸ τὸν Κεσισχανέ, καὶ εἰς ἄλλον τινὰ νὰ δοθῆ, ποσῶς
 » νὰ μὴ γίνωνται δεκτά. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἔγινε καίτι ἐνθα δεῖ,

(1) Δώρου· (2) νὰ πρυθῶσι· (3) ἔκθεσις ἀναφορικῆ· (4)
 ἀπόφασις δικαστικῆ.

» καὶ ἐξεδόθη ὑψηλὸς ὄρισμὸς μὲ χάτι, ἐπιτάττων νὰ σώ-
 » ζηται τὸ εἰρημένον *ριζάμι* (1) καθ' ὅλον τὸ κῦρος του, νὰ
 » μὴ ἤθελε γένη ποτὲ παραμικρότερον κίνημα ἐναντίον τοῦ
 » βασιλικοῦ χατίου· ὀψέποτε φανῆ *δαβάς* Πατριαρχῶν,
 » Μητροπολιτῶν, Ἀρχιεπισκόπων, Ἐπισκόπων, καὶ ἐπιτρό-
 » πων, καὶ τῶν ἀνθρώπων των, ἀναγόμενος εἰς τὸ *Σερι*, νὰ μὴ
 » γίνεται ἡ κρίσις εἰς κανὲν ἄλλο μέρος ἐκτὸς τοῦ ἐν βασι-
 » λευούσῃ βασιλικῷ Διβανίου μου· κανεὶς ποτὲ νὰ μὴ βιά-
 » ζῃ χριστιανὸν ἀκουσίως νὰ ἐξωμώσῃ· οἱ ἐκ 15 ἀνθρώπων
 » μετὰ τοῦ Καποῦ *Κεχαγιᾶ* (2), τοῦ Πατριάρχου συγκρο-
 » τούμενοι ὑπουργοὶ του νὰ μὴ ἐπιφορτίζωνται μὲ *χαράτζι*,
 » *ἀβαρίσια* (3), καὶ *τεκιαλούφια* (4)· ἐκ τῶν Πατριαρχῶν
 » Ἰπεκίου καὶ Ὀχριδος, τοῦ μὲν Ἰπεκίου ἑπτὰ ὑπουργοὶ, τοῦ
 » δὲ Ὀχριδος 15, εἶναι ἔκπαλαι εἰς τὰ *Μπεράτιά των* κα-
 » ταγεγραμμένοι ἐλεύθεροι ἀπὸ *χαράτζια*, *ἀβαρίσια*, καὶ
 » *τεκιαλούφια*· καὶ ἐπειδὴ αἱ πατριαρχίαι αὐταὶ προσετέ-
 » θησαν εἰς τὸν Πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως καὶ τὰ
 » *σουρούτιά των* συμπεριελήφθησαν εἰς τὸ *Μπεράτι* τῆς
 » πατριαρχίας Κωνσταντινουπόλεως, διὰ τοῦτο κατὰ τὸ ἐκ-
 » παλαι ὅλοι οἱ ῥηθέντες ὑπουργοὶ θέλουν διαμένει πάντοτε
 » ἐλεύθεροι ἀπὸ *χαράτζια*, *ἀβαρίσια*, καὶ *τεκιαλούφια*. Τὰ εἰς
 » ἐκκλησίας ὑποκείμενα καὶ εἰς τὴν Πατριαρχίαν ἀναγό-
 » μενα, *μπαγτζέδες* (5), *ἀμπέλια*, *τζιφλίκια* (6), *χωρά-*
 » *φια*, *τζαῖρια* (7), *πανυγήρια*, *μοναστήρια*, *ἀγιάσματα*,
 » *μῦλοι*, καὶ τὰ τούτοις ὅμοια, *ὀσπήτια*, *ἐργαστήρια*, τὰ
 » εἰς ἄλλας ἐκκλησίας *βακφικὰ* (8) κτήματα καὶ ζῶα, νὰ

(1) Τάξις· (2) ἀντιπροσώπου εἰς τὴν πόρταν· (3) ἀγ-
 γαρευτικαὶ ἐνοχλήσεις γινόμεναι διὰ πληρωμῆς· (4) ἔκτα-
 κτα κατὰ πρόσκλησιν δασίματα· (5) περιβόλια· (6) ζευγο-
 λατεῖα· (7) βοσκησίμους τόπους· (8) ἀφιερῶματα.

» μὴ ἐνοχλῶνται παρ' οὐδενός, ἀλλὰ καθὼς ἀνέκαθεν ἐπε-
 » κράτησε, νὰ ἐξουσιάζωνται καὶ νὰ διοικῶνται. Ὁψέποτε ὁ
 » Πατριάρχης κατὰ τὸν παλαιὸν κανόνα καὶ τὰ συρροῦτια
 » φανῆ ὅτι ἔχει νὰ λαμβάνῃ ἐτήσια τῆς πατριαρχίας ρου-
 » σούμια ἀπὸ Μητροπολίτην, Ἀρχιεπίσκοπον, ἐπίσκοπον, κα-
 » λόγηρον, ἡγούμενον, καὶ ὅποιονδήποτε ρεαγίαν ὅποιουδή-
 » ποτε τόπου καὶ μέρους, νὰ τῷ δίδεται *φερμάνι*, καὶ κατ'
 » ἐκεῖνο οἱ κατὰ τόπους κριταὶ τῆ δυνάμει τοῦ *Σερσιῦ* νὰ δί-
 » δωσι χεῖρα βοηθείας εἰς τοὺς στελλομένους ἐπιτρόπους
 » διὰ τὸ *ταρσίλι* (1), μὲ γράμματα τοῦ Πατριάρχου καὶ
 » τοῦ ἀθροίσματος, καὶ νὰ τοῖς ἀλιβερδίξουν (2), τὰ ἀπαι-
 » τούμενα ρουσοῦμια. Ὅσα ἐτησίως ὀφείλουσι νὰ πληρώνω-
 » σιν οἱ ῥωμαῖοι ρεαγιάδες ρουσοῦμέτια *μιριοῦ*, ἐλεη-
 » μοσύνας, πανηγύρια, συνοικεσίων ρουσοῦμέτια, μοναστη-
 » ριακὰ, καὶ ὅσα ἄλλα τῆς Πατριαρχίας προϊόντα, καθὼς
 » ἀνέκαθεν ἐπεκράτησε, νὰ παραλαμβάνωνται καὶ νὰ δίδων-
 » ται εἰς τοὺς Πατριάρχας ἄνευ δισταγμοῦ. Οἱ εἰς *ταρσίλι*
 » (3), *ρουσοῦμετιον μιριοῦ* διοριζόμενοι ἐπίτροποι ἐκ μέρους
 » τοῦ Πατριάρχου καὶ ἀνθρωποὶ του θέλει συνεπιφέρουσι μεθ'
 » ἑαυτῶν καὶ *κοιλαούζιδες* (4), οἱ ὅποιοι θέλει δύναν-
 » ται νὰ ἀλλάζωσι τὴν ἐνδυμασίαν των, διὰ νὰ διέλθωσι
 » μὲ περισσοτέραν ἀσφάλειαν, καὶ θέλει εἶναι ἔνοπλοι εἰς
 » ἀποφυγὴν ἐπηρείας, καὶ συντήρησιν τῆς ὑπάρξεώς των· οἱ
 » δὲ *Μίριμιράνιδες*, *Μιριβαλίδες* (5), *Βοεβόδαι*, *Σουμ-*
 » *πασίδες* (6), καὶ ἄλλοι *Ἐχλιόρφιδες* (7), νὰ μὴ τοὺς
 » ἐνοχλῶσιν, οὔτε νὰ ἀπαιτῶσιν ἀβατία, καὶ χεδιγιέδες
 » (8) παρ' αὐτῶν ἀπ' ἐναντίας τοῦ *Σερσιῦ*· διὰ τὸ *Μίρι*
 » *Μακτοῦ* αἱ παρὰ τοῦ Πατριάρχου καὶ τοῦ ἀθροίσματος

(1) Εἴσπραξιν· (2) παραλαμβάνουν καὶ ἀποδίδουν· (3)
 σύναξιν· (4) πρόδρομοι· (5) Ἡγεμόνες· (6) Ἀστυνόμοι· (7)
 ἐξουσιασταί· (8) δῶρα.

» διδόμεναι γενναῖαι καὶ ἀσφαλεῖς ὁμολογίαι πρὸς Μητρο-
 » πολίτας, Ἀρχιεπισκόπους, καὶ ἐπισκόπους νὰ ἔχωσι τὸ κῶ-
 » ρος των, καὶ ἀπ' ἐναντίας τῆς παλαιᾶς τάξεως νὰ μὴ
 » προσγίνηται ἔξωθεν παραμικροτέρα ἐνόχλησις· ὀφέποτε
 » τις τῶν Μητροπολιτῶν, Ἀρχιεπισκόπων, καὶ ἐπισκόπων
 » δὲν ἤθελεν ἔχει μετρητὰ νὰ δώσῃ διὰ λογαριασμὸν ρου-
 » σουμίωρ μισροῦ, καὶ ἀντὶ μετρητῶν ἤθελε δώσει κομμά-
 » σια (1), καὶ τὰ τούτοις ὅμοια, οἱ κομισταὶ τούτων ἐπί-
 » τροποι καὶ ἀνθρωποὶ των νὰ μὴ ἐνοχλῶνται παντελῶς
 » παρὰ τῶν ἐμίτιδων (2), με ἀπαίτησιν μπὰτζ γκζουμρουκ
 » (3), χετιγιέ, καὶ ἀβαϊδων, εἰς μετζήλια (4), δρόμους,
 » σκάλας δι' ὅσα γρόσια, ἢ πράγματα ὅσα ἤθελον συνεπιφέ-
 » ρει. Μαχσοῦλι (5) ἀμπελιῶν ἀνῆκον εἰς τὸν Πα-
 » τριάρχην, λόγῳ ἐλέους διδόμενα παρὰ τῶν χριστια-
 » νῶν, μουστοί, μέλια, καὶ ἄλλα κομιζόμενα ὑπὸ τῶν
 » ἀνθρώπων των εἰς σκάλας καὶ πόρτας, καθὼς ἐπεκρά-
 » τησεν, ἀπὸ Ἐμίτιδες γκζουμρουκιοῦ (6) καὶ ἀνθρώ-
 » πους των, καὶ τῶν τούτοις ὁμοίων νὰ μὴ ἐνοχλῶνται με
 » τὴν παραμικροτέραν ἀπαίτησιν. Τὰ χρονικὰ Μισρὶ ρου-
 » σουμάτια, ζαράρι κασαμπιγιέ (7), ζητεῖται γροσίων,
 » ἐλαιῶν, ἀγισμῶν, πανυγήρων, τὰ ἔκπαλαι διδόμενα
 » ρουσοῦμια πρώτου, δευτέρου, καὶ τρίτου γάμου καὶ τὰ
 » λοιπὰ δικαιώματα Πατριαρχῶν, Μητροπολιτῶν, Ἀρχιε-
 » πισκόπων, Ἐπισκόπων, ἡγουμένων, παπάδων, καὶ ἄλλων
 » ρεαγιάδων ῥωμαίων νὰ τοῖς ἀλιβερδιῶνται, ἀπὸ κάθε ὀ-
 » σπῆτι ἀνὰ 12 ἄσπρα, καὶ ἀπὸ κάθε παπᾶν ἀνὰ ἓν φλωρί διὰ
 » τὴν Πατριαρχίαν· καὶ πάλιν τὰ ἐτησίως ἀπὸ κάθε ὀσπῆτι
 » ἀνὰ 12 ἄσπρα, καὶ ἀπὸ κάθε παπᾶν ἀνὰ ἓν φλωρίον

(1) ὑφάσματα πολύτιμα· (2) ἐπιστατῶν τῶν τελωνείων·
 (3) ἐπίβλησιν τελωνιακῆν· (4) ταχυδρομεῖα· (5) προϊόν·
 (6) ἐπιστάτας τελωνείων· (7) ἐπαρχιακῆ ζημία.

» διὰ τὸν Μητροπολίτην, Ἀρχιεπίσκοπον, Ἐπίσκοπον, νὰ
 » τοῖς ἀλιθερδίζονται. Ὅσα ἔκπαλαι ἀντὶ μιρὶ ρουσουμα-
 » τίων δίδουν μερικοὶ ρεαγιάδες σιτάρια, λάδια, ὀφέποτε
 » τὰ παραλαμβάνει ὁ Πατριάρχης, Μητροπολίτης, καὶ
 » ἐπίτροποί των, νὰ μὴ ζητῆται παρ' αὐτῶν ρέσμι (1),
 » γκιουμουρκίου μπάτζ, καὶ ἄλλα παραπλήσια· τὰ κατ'
 » ἀναλογίαν τῶν ἐκκλησιῶν καὶ χωρίων των ἐμβατίκια καὶ
 » ἄλλα πολλὰ ὀλίγα ρουσουμάτια, καὶ ὅλα τὰ προϊόντα
 » ὅταν συναχθῶσι παρὰ τῶν Πατριαρχῶν, ἐπιτρόπων τε
 » λόγῳ μιριοῦ κατὰ τὸ ἔκπαλαι, ἐπειδὴ καὶ γίνονται πα-
 » ρεισδύσεις, ὥστε μερικοὶ ρεαγιάδες ἐν καιρῷ ταχισιοῦ
 » μάλι μιριοῦ (2) παραλαμβάνοντες τὰς γυναῖκας καὶ
 » παιδία των χώνονται εἰς ἓν ὀσπήτιον, λέγοντες « εἰς τὸ
 » μπεράτισας γράφει νὰ πέρνετε ἀπὸ τὸ κάθε σπήτι ρου-
 » σουμάτια μιριοῦ, ἡμεῖς τώρα εἴμεθα εἰς ἓν ὀσπήτιον· »
 » νὰ μὴ προφασίζονται ἐναντιούμενοι, οὔτε νὰ προξενοῦν
 » ζημίαν εἰς τὸ μιρὶ μερικοὶ ἰσχυροὶ, οἷον Ζαήμηδες (3)
 » καὶ τιμὰρ Σαχιπλερί (4) κατοικοῦντες εἰς καζάδες (5)
 » καμπασάδες (6), καὶ χωρίζ, ἐμπεριλαμβανόμενα εἰς τὸ
 » Μπεράτι τοῦ Πατριάρχου, λόγῳ προστασίας πρὸς τοὺς
 » τὰ τζιφλίκια, κισλάδες (7), καὶ χωρία των εὐρισκο-
 » μένους ρεαγιάδες, ὅτι αὐτοὶ εἶναι κεχαγιάδες (8),
 » ἀνθρωποῖ των, καὶ δοῦλοι των, νὰ μὴ προξενοῦν ζημίαν
 » εἰς τὰ ρουσουμάτια τοῦ μιριοῦ· τῶν ἀποθηνησκόντων Μη-
 » τροπολιτῶν, Ἀρχιεπισκόπων, Ἐπισκόπων, ἡγουμένων, κα-
 » λογήρων, καὶ Καλογραιῶν τόσον τὰ μετρητὰ, ὅσον πράγ-

(1) ἀποδεκάτωσις ἐπὶ φορολογίᾳ· (2) συνάξεως τῶν βασι-
 λικῶν εἰσοδημάτων· (3) στρατιωτικοὶ κατὰ τόπους ἀρι-
 στατεύσαντες· (4) κύριοι ἐπὶ τινων εἰσοδημάτων τοῦ δημο-
 σίου· (5) ἐπαρχίας· (6) κωμοπόλεις· (7) χειμαδιά· (8) ἐπι-
 στάται ἰδιοκτησιῶν, ἢ ἐπίτροποι.

» ματα, ἄλογα, καὶ ὅ,τι ἄλλο ἤθελον ἔχουν, ὅταν ἤθελε
 » τὰ παραλάβει ὁ Πατριάρχης, ἢ οἱ Μητροπολίται ἐπὶ λόγῳ
 » μισοῦ, μ' ὄλον ὅτι εἶναι σουροῦτι ὅτι οἱ *μπεϊτμαλτζί-*
 » *δες* (1) *κασέμιδες* (2) *μουτεβελλίδες* (3) *βοεβόδαι,*
 » *σουμπασίδες,* ἄνθρωποι τῶν, καὶ ἄλλοι νὰ μὴ εἰσχωροῦν
 » λέγοντες, *μπεϊτουλμάλ* μερικὸν καὶ γενικὸν εἶναι κατα-
 » γεγραμμένον εἰς τὸ βασιλικὸν δεφτέρι (4) καὶ εἰς ἡμᾶς
 » προσδιωρισμένον. « Ἐπειδὴ ὁμοῦ καὶ μὲ χάτι βασιλικὸν
 » προλαβόντως ἐδόθη *νιζάμι,* καὶ *σουροῦτι,* ὥστε ὅταν ὁ
 » ἀποθανὼν δὲν ἤθελεν ἔχη κληρονόμον, νὰ παραλαμβά-
 » νωνται λόγῳ *μισοῦ* τὰ κτήματά τῶν, καὶ ὅταν ἔχη κλη-
 » ρονόμον, τόσον εἰς τὰ μετρητὰ, ὅσον καὶ εἰς τὰ κτήματά
 » τῶν, νὰ μὴ βάζουν χέρι, θέλει ἐνεργεῖται ἀπαραλλάκτως τὸ
 » περὶ τούτων νέον *σουροῦτι* οἱ μὴ θέλοντες νὰ δώσουν *ρου-*
 » *σουμάτια* *μισοῦ* Μητροπολίται Ἀρχιεπίσκοποι, Ἐπίσκοποι,
 » καὶ ἄλλοι καλόγηροι, ὀφέποτε κατὰ τὸ *αἰνίτων* παιδευ-
 » θῶσιν ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου μὲ τὴν εἶδησιν καὶ μὲ τὸ μέσον
 » τῶν Μητροπολιτῶν, ἢ *ξυρισθῶσι* τὰ γένειά τῶν, ἢ *ἐξωσθῶ-*
 » *σιν* ἀπὸ τὸ ὑπουργημάτων, καὶ ἀντικατασταθῶσιν ἄλλοι,
 » οὔδεις νὰ *τολμᾷ* ν' ἀνακατωθῇ εἰς τὰ τοιαῦτα πρακτικὰ
 » τῶν· μερικοὶ *ρέαγιαδες* σκοπεύοντες κατὰ τὸ *αἰνίτων*
 » νὰ συζευθῶσιν, ὀφέποτε καταφύγουν εἰς ἄλλους, νὰ μὴ
 » τοὺς συζευγνύουν· μερικοὶ ἰσχυροὶ ἀπ' ἐναντίας τοῦ *αἰνιοῦ*
 » τῶν, δηλ. « *σύζευξον* τὴν (δεῖνα) γυναῖκα μὲ τὸν (δεῖνα)
 » *ρέαγια* » προτείνοντες, νὰ μὴ βιάζουν τοὺς παπάδες τῶν,
 » οὔτε ἐνοχλοῦντες τὸν Πατριάρχην, ἢ τοὺς Μητροπολίτας,
 » δηλ. » *ἐξωσον* αὐτὸν τὸν παπᾶν ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν, καὶ

(1) οἱ ἐπὶ τῶν κληρονομιῶν τῶν ἀκλήρων ἀποθνη-
 σκόντων εἰσπράκτορες· (2) οἱ διανομεῖς τῶν κληρονομιῶν
 τῶν ἀποθνησκόντων εἰς τοὺς νομίμους συγγενεῖς τῶν· (3)
 κηδεμόνες, ἢ ἐπίτροποι· (4) κατάστιχον.

» ἀντικατάστησον ἐκεῖνον, λέγοντες, νὰ μὴ τοὺς βιάζουσι,
 » οὔτε νὰ ἀνακατώνονται, ἢ νὰ ἐμποδίζουσι κατὰ τὸ αἰνέ
 » των τὰ στελλόμενα ἀφοριστικὰ ἐπὶ λόγῳ τιμωρίας καὶ
 » σωφρονισμοῦ *ρεαγζάδων*. μερικοὶ καλόγηροι καταλιπόντες
 » τὰ ἐγκόσμια, νὰ μὴ περιφέρωνται ὅπου θέλουσι, καὶ ὀφέ-
 » ποτε σταλῶσιν εἴτε διὰ τοῦ Πατριάρχου, εἴτε διὰ Μη-
 » τροπολίτου εἰς τὰ μοναστήρια, ὅπου ἐξ ἀρχῆς εὐρίσκοντο,
 » κάνεις νὰ μὴ ἀνακατώνεται, οὔτε νὰ ἐπηρεάζῃ· ὀφέποτε
 » τινες ἄλλων μερῶν Πατριάρχαι ἐπὶ σκοπῶ διευθετήσεως
 » ὑποθέσεών των ἤθελον ἔλθει εἰς βασιλεύουσαν, διὰ τοῦ
 » Πατριάρχου καὶ τοῦ ἀθροίσματος θέλουσι θεωρεῖ τὰς ὑπο-
 » θέσεις των ἐπ' ἀδείας· ὀφέποτε τῇ ἀδείᾳ τοῦ *σεριοῦ* ἤθελε
 » κάμει χρεῖα νὰ ἀλικοδισθῇ (1) εἰς Μητροπολίτης, ἢ παπᾶς,
 » ὁ τοιοῦτος νὰ ἀλικοδίζεται μὲ τὸ μέσον τοῦ Πατριάρχου·
 » μερικοὶ καλόγηροι μὴ ἔχοντες μοναστήρια καὶ ἐκκλη-
 » σίας, περιφερόμενοι ἀπὸ τόπου εἰς τόπον, καὶ προξε-
 » νοῦντες σκάνδαλα, θέλει παιδεύονται ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου
 » καὶ τῶν Μητροπολιτῶν, καὶ στέλλονται εἰς τὰ Μονα-
 » στήρια, ὅπου ἀνέκαθεν ἔφθασαν νὰ διατρέξουσι· ὀφέποτε
 » ἐπίτροποι ἐκκλησιῶν καὶ Μοναστηρίων ἤθελον σφετερίσει
 » προσπίπτοντα μαχουλάτια (2), νὰ θεωρῆται ὁ λογα-
 » ρισμὸς των ἀπὸ μέρους τοῦ Πατριάρχου καὶ τῶν Μη-
 » τροπολιτῶν, νὰ ἐνεργῆται ὅ,τι ἀνήκει καὶ ἀπαιτεῖ, καὶ
 » κάνεις νὰ μὴν ἀνακατώνηται· οἱ ὑπὸ τὸν Πατριάρχην
 » μὲ *μπεράτι* μου Μητροπολίται, Ἀρχιεπίσκοποι, καὶ Ἐπί-
 » σκοποι διὰ νὰ μὴ ἐνοχλῶνται ἐν καιρῶ *ταχοιλίου* *μάλι*
 » *μυριοῦ* ἀπὸ μέρους τῶν *εχλιόρφιδων* καὶ ἄλλων, ζημιού-
 » μενοι, τὸ περὶ τούτων *σουροῦτι*, θέλει εἶναι καταγεγραμ-
 » μένον εἰς τὰ *μπεράτιά* των εἰς ἀποσκορακισμὸν πάσης
 » ἐπὶ τούτῳ *ζημίας* καὶ ἐπηρείας· τὰ μὲ τὴν *βοῦλλαν* τοῦ

(1) κρατηθῇ ἢ φυλακισθῇ (2) ἐπικαρπίαις.

ἡ κεσιχαρὲ ἀρχία τοῦ Πατριάρχου καὶ τοῦ τζεμαατῶ
 (1) νὰ ἔχῃσι τὸ κύρος των, ὥστε ὀφέποτε τὸ ἀναγόμενον
 εἰς τὸ αἰνίτων ἀναγγελθῆ, νὰ γίνεται μουσααδὲς εἰς τὸ
 πρόβλημά των· κἀνεὶς νὰ μὴ ἐνοχλῆ τὸν Πατριάρχην δι
 ἣν φέρει εἰς χεῖρας του βακτηρίαν, οὔτε ἀπ' ἐναντίας τῆς
 παλαιᾶς τάξεως ν' ἀνακατώνηται εἰς τὰς ὑποθέσεις του·
 κἀνεὶς ἐπὶ λόγῳ τοῦ νὰ γένῃ ὑπουργός του νὰ μὴ ἐνοχλῆ
 οὔτε νὰ βιάζῃ τὸν Πατριάρχην, ὥστε ὀφέποτε ἢ ὁ Πα-
 τριάρχης, ἢ οἱ Μητροπολίται δὲν θέλουν, νὰ μὴ τοὺς γί-
 νεται βία εἰς τὸ νὰ δέχωνται δούλους καὶ ὑπουργούς· ὁ
 Πατριάρχης θέλει εἶναι ἀκλόνητος καὶ πληρεξούσιος εἰς
 τὴν διοίκησιν τῆς πατριαρχίας καὶ τῶν ἐν αὐτῇ πα-
 ρεπομένων, τῇ συγκαταθέσει τοῦ ἀθροίσματος τῶν Μη-
 τροπολιτῶν, χωρὶς ποτέ τις ἄλλος ἀλλαχόθεν νὰ τολμήσῃ
 ποσῶς εἰς τὸ νὰ ἀνακατωθῆ, ἢ νὰ ἐνοχλήσῃ τὸ παραμι-
 κρότερον· οὕτω γινωσκέτωσαν, καὶ τῷ ἱερῷ τούτῳ ὑπο-
 ταγήτωσαν σημείψ. — (2).

Ἐξεδόθη τῇ . . . Σιαμπὰν (3), τοῦ ἔτους.

Ἴδου ὁποῖαν ἰσχὺν καὶ προνόμια ἔχαιρον καὶ χαίρουσαν
 μέχρι τῆς σήμερον τόσον οἱ Πατριάρχαι, καθὼς καὶ ἅπαντες
 οἱ ὑπὸ τὴν ὀθωμανικὴν ἐξουσίαν διατελοῦντες Ἀρχιερεῖς
 (4) οὔτινες δυνάμει τῆς ἰσχύος αὐτῆς καὶ τῶν προνομίων

(1) ἀθροίσματος· (2) σημειωτέον, ὅτι τὸ ἀνωτέρω μπεράτι
 κατεχωρήθη ἐνταῦθα μὲ τὴν αὐτὴν φράσιν καθ' ἣν ἦλθεν
 εἰς χεῖρας μας μεταφρασμένον ἐκ τοῦ τουρκικοῦ, ἀπὸ Κων-
 σταντινουπόλεως· (3) ὄγδος μὴν τοῦ τουρκικοῦ ἔτους.

(4) Μ' ὄλα ταῦτα τὰ ἐνδοξα καὶ ἰσχυρὰ προνόμια τὰ
 ὁποῖα οἱ Σουλτάνοι ἔδιδον εἰς τὸν ἐκκλησιαστικὸν κλάδον
 καὶ τὰς ὁποίας ἔχαιρον ἐξ αὐτῶν τιμὰς, καὶ τὰ λοιπὰ,
 ἀδύνατον ἐφάνη νὰ μεταφέρωσιν εἰς ἄλλην μορφήν τὴν

διετήρησαν καὶ τὴν Ἐκκλησίαν ἀλώβητον, καὶ τὴν θρησκείαν ἀμώμητον, διαφυλάξαντες καὶ τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν, ἐξ ἧς σήμερον καυχώμεθα ὅτι εἴμεθα Ὀρθόδοξοι Ἕλληνες, καὶ χαίρομεν ἐθνισμὸν τέλειον, βασιλεύομενοι ὑπὸ σκῆπτρον χριστιανοῦ Βασιλέως.

διάθεσιν τοῦ Κλήρου, ὅστις, ἀνεξάλειπτον ἔχων τὰς ὑπὲρ ἐλευθερίας τῆς πίστεως καὶ πατρίδος ἐλπίδας, ἅμα ὅτε ἐπιθυρίσθη μὲ τὸν πλέον ἱερώτερον καὶ μυστικώτερον τρόπον ἢ ἐλπίς αὐτῆ, χωρὶς νὰ φέρῃ κατὰ νοῦν τὰ ὁποῖα ἔχαιρε Σουλτανικὰ προνόμια, ἐνεδύθη ἐν γένει τὸν χιτῶνα τῆς ἐλευθερίας, καὶ πρῶτοι οἱ τοῦ Κλήρου ἐφάνησαν μὲ τὸν σταυρὸν εἰς τὰς χεῖρας, μὲ τὰ ξίφη καὶ ὄπλα, καὶ μὲ τὰ χρήματα κ.τ.λ. κ.τ.λ. γιγνόμενοι παράδειγμα καὶ ὁδηγοὶ καθ' ὅλα, μὴ φειδόμενοι καὶ αὐτῆς τῆς τελευταίας ρανίδος τοῦ αἵματός των, ὡς ἐν διαφόροις μέρεσι περὶ τούτων ἐξέτιθησαν.

ΤΜΗΜΑ ΔΕΚΑΤΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ.

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ

ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

ΤΗΣ ΒΑΥΑΡΙΑΣ

ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΝ ΑΥΤῃ ΑΡΧΟΝΤΟΣ ΟΙΚΟΥ (1)

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

*Μεταρρίστας τῶν Βοϊαρίων, καὶ Ῥωμαιοκρατία
ἐν Βαυαρία.*

Ἡ ΙΣΤΟΡΙΑ τῆς Βαυαρίας καὶ τῶν κατοίκων αὐτῆς, ἰχνηλατουμένη ἀναδρομικῶς μέχρι τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων, καταντᾷ εἰς θίνας ἀνύδρους καὶ θηριώδεις κατὰ Πλούταρχον, καὶ ὑπάρχει δι' ἡμᾶς ἀνεξερεύνητος. Μόλις περὶ τὸ 600 Π. Χ. ἔ. καταφαίνεται πρῶτον ἐν τῇ ἱστορίᾳ τὸ ὄνομα τῶν Βοϊῶν, οἵτινες κατόικουν τότε ἐν τῇ μεσημβρινῇ Γερμανίᾳ, καὶ ἀντέστησαν μετὰ ταῦτα (113)

(1) Δὲν εἶναι κάμμία ἀμφιβολία ὅτι οἱ Ἕλληνες τῆς σημερινῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος αἰσθάνονται πραγματικῶς, ὅτι ἀπὸ μόνας τὰς ἰδίας τῶν θυσίας καὶ τοὺς ἀγῶνας δὲν ἔλαβε πέρας ὁ ὀκταετής τῆς ἀποστασίας τῶν ἀγῶν, ἐὰν δὲν ἤθελον λάβῃ μέρος καὶ οἱ ἐκτὸς τοῦ κράτους Ἕλληνες καὶ φιλέλληνες· ἐξ ὧν οἱ μὲν ἐκτὸς τοῦ κράτους διάγοντες Ἕλληνες κινηθέντες ἀπὸ θρησκευτικὸν αἶσθημα καὶ χρέος ὀφειλόμενον, προσέφερον ἐκ διαλειμμάτων λαμπρὰς θυσίας, οἱ δὲ εἰς τὰ χριστιανικὰ κράτη διατρίβοντες φιλέλληνες αἰσθανόμενοι καιρίως εἰς τὰς ψυχὰς τῶν τὴν μὴ ἀπώλειαν καὶ τὸν ἐξο-

γενναίως εἰς τὰ σμήνη τῶν Κίμβρων (1) καὶ Τευτόνων. Περὶ τὸ εἰρημένον (600) ἔτος Βόιοι μετ' ἄλλων φύλων, ἠγουμένων τῶν ἀδελφῶν Βελλόου καὶ Σιγίου Bellowes καὶ Sigowes), υἱῶν τῆς ἀδελφῆς τοῦ Ἀμβιγάτου, Γαλατικοῦ τινος βασιλέως, ἐξῆλθον ἐκ τῶν ἐν τῇ Γαλατίᾳ πολυανδρῶντων οἰκητηρίων αὐτῶν, πρὸς ἀναζήτησιν νέων ἐδρῶν. Καὶ οἱ μὲν περὶ τὸν Βελλόην Βόιοι, κατῆλθον εἰς Ἰταλίαν,

λοθρευμὸν τῶν Ἑλλήνων, συνέδραμον πολυειδῶς καὶ πολυτρόπως, συστήσαντες Κομητάτα διάφορα, εἰς ἃ οἱ ἐπισημότεροι καὶ σοφώτεροι αὐτῶν παρεκίνουν τοὺς πάντας ἐκ πάσης τάξεως καὶ βαθμοῦ νὰ προσφέρῃ ἕκαστος τὴν προαιρετικὴν αὐτοῦ ὑπὲρ Ἑλλήνων συνεισφοράν, ὥστε κινούμενος καθεὶς ἀπὸ φιλάνθρωπον αἴσθημα, κατέθετε τὸ ἀργύριόντου, καὶ οὕτως ἐκ μὲν τῶν συναχθέντων χρημάτων ἐν τῇ Ἑσπερίᾳ Εὐρώπῃ, καὶ τῇ Ἀμερικῇ, ἐπέμποντο κατὰ τὸ 1825—28 ἀδιακόπως τροφαὶ, ἐνδυμασίαι, χρήματα, ὅπλα, πολεμεφόνδια, ἰατρικὰ, κλπ. οἱ δ' Ἕλληνες ὡς ἐκ τούτων πάντων ἐλάμβανον ὄχι ὀλίγην ἀναψυχὴν εἰς τὰς θλίψεις καὶ δυστυχίας των, καὶ ἐκ τῶν ἀγαθῶν αὐτῶν βοηθημάτων ὄχι μόνον προώδευσεν ὁ σκοπὸς ἐπὶ τὰ κρείττω, ἀλλ' ἐσώζοντο ἐκ τοῦ θανάτου καὶ πολλαὶ χιλιάδες ψυχαὶ Ἑλλήνων λιμοκτονούμεναι.

Οὕτω δὲ διατεθέντων τῶν πραγμάτων τῆς ἑλληνικῆς δικαίας ἀποστασίας, εὐγνωμονοῦντες οἱ Ἕλληνες εἰς τοὺς λαβόντας μέρος εἰς τὸν ἀγῶνα των ἔξωθεν, ἐπεθύμουν πάντοτε νὰ προσφέρωσι μίαν ἡμέραν τὰς εὐγνωμοσύνας των πρὸς τοὺς τοιοῦτους· τὸ ὅποιον αὐτὸ γνωρίζοντες καλῶς, ἐλάβομεν τὴν ἀπαιτουμένην φροντίδα διὰ νὰ εὐρεθῶσι τὰ μέρη, ἀφ' ὧν προσεφέροντο αἱ τοιαῦται ὑπὲρ Ἑλλήνων συνδρομαὶ καὶ λαμπραὶ συνεισφοραὶ, καὶ νὰ δημοσιευθῶσι διὰ τοῦ τύπου

(1) Στράβ. Ζ, 6', α.

καὶ ἀποκαταστάντες περὶ τὸν Πάδον παταμὸν, ἔκτισαν τὰς πόλεις Λόδην (Ἰταλ. Lodi, Λατιν. Laus Pompeja), Παβίαν, Πάρμαν, καὶ ἄλλας τινάς· ὅθεν καὶ ἀπαντῶμεν

πρὸς δόξαν μὲν καὶ αἰδίου μνήμην τῶν συνεισενεγκόντων, πρὸς γνῶσιν δὲ καὶ ὁδηγίαν τῶν ἐπερχομένων Ἑλληνικῶν γενεῶν.

Ἐπὶ τῷ ἀντικειμένῳ τούτῳ ἐπεκαλέσθημεν πολλοὺς διὰ τὰ μᾶς φωτίσωσιν, ἀλλ' ἀποτυχόντες τοῦ ὅλου, μόνην δὲ τῆς Ἑσπερίας Εὐρώπης καταγραφὴν τῶν συνεισφορῶν παραλαβόντες κατακεχωρημένην εἰς φυλλάδια 9 ἐκδεδομένα διὰ τοῦ τύπου καὶ πεμφθέντα πρὸς ἡμᾶς παρὰ τοῦ ἐπονομασθέντος πατρὸς τῶν Ἑλλήνων ἀγαθοῦ καὶ ἐναρέτου Ι. Γ. Ἐυνάρδου, κατεχωρήσαμεν ἐν τῇ σειρᾷ τοῦ Δ'. Τόμου.

Ἄλλ' ἐπειδὴ ἐξεθέμεθα ἐν τῷ παρόντι Γ'. Τόμῳ τὰ περὶ τῆς εἰς τὸ νέον βασιλείου τῆς Ἑλλάδος ἐκλογῆς τῆς Α. Μ. τοῦ βασιλέως Ὄθωνος τοῦ Α'. τῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα αἰσίου ἀφίξεώς του, καὶ τῆς εἰς τὸν Β. θρόνον εὐκλεοῦς (τῷ 1835 20 μαΐου) ἀναβάσεώς του, ἀφηλίκου πρότερον ὄντος, κτλ. κτλ. ἐνεκρίναμεν κατὰ τὴν συνέχειαν αὐτὴν νὰ καταχωρήσωμεν καὶ τὰ περὶ τῆς ἀρχῆθεν καταγωγῆς τῆς βαυαρικῆς βασιλικῆς οἰκογενείας τῶν Οὐϊλτεσβάχων, δηλ. τῆς Α. Μ. τοῦ βασιλέως τῆς Βαυαρίας Λουδοβίκου, πατρὸς τοῦ βασιλέως τῆς Ἑλλάδος Ὄθωνος τοῦ Α'. διὰ τὰ νὰ γνωρίσωσι καὶ οἱ Ἕλληνες καὶ ὁ ἔξω κόσμος, ὅτι ὁ βασιλεὺς τῆς Ἑλλάδος Ὄθων ὁ Α'. κατάγεται ἐξ ἀρχαίας ἀνεκαθεν βασιλικῆς οἰκογενείας κτλ. κτλ.

Λαβόντες ὅθεν τὴν περὶ τούτου πρόνοιαν, ἐσπεύσαμεν καὶ εὐρωμεν τὸ περιέχον τὴν Β. αὐτὴν καταγωγὴν βιβλίον. ὅπερ παρεδόθη εἰς ἐν ὑποκείμενον διὰ τὰ μεταφρασθῆ ἐκ τοῦ γερμανικοῦ, ἢ δὲ μετάφρασις νὰ δοθῆ εἰς ἡμᾶς διὰ

Βοίους ὑπὸ τὸν Βρέννον (Π. Χ. 390) καὶ τὸν Ἀννίβαν (Π. Χ. 218—201) πολεμοῦντας πρὸς τοὺς Ῥωμαίους, καὶ ἀνθισταμένους τούτοις ἐπὶ μακρὸν, μέχρις ὅτου Σκιπίων ὁ Νασικᾶς, μετὰ πολλοὺς πολέμους, ἐνίκησεν αὐτοὺς κατὰ κράτος (191)· ἀλλ' οἱ ἠττηθέντες προετίμησαν νὰ καταλίπωσι τὴν χώραν μᾶλλον ἢ τὴν ἐλευθερίαν, καὶ ἀπῆραν διὰ τῆς τῶν Ἐνετῶν γῆς πρὸς τὸν Ἰστρον, ἔνθα ἐπολεμή-

νὰ καταχωρηθῆ τακτικῶς ὁμοῦ μὲ τὰ περὶ τῆς καταγωγῆς καὶ τῆς Α. Μ. τῆς ἀνάσσης τῆς Ἑλλάδος Ἀμαλίας, καὶ μετὰ τῆς ἐκθέσεως τῶν ὑπὲρ Ἑλλάδος χορηγηθεισῶν συνεισφορῶν παρὰ τῆς Α. Μ. τοῦ βασιλέως τῆς Βαυαρίας Λουδοβίκου, καὶ τῶν μερικωτέρως προσενεχθεισῶν παρὰ τῶν κατοίκων τῆς βαυαρικῆς ἐπικρατείας καὶ τοῦ γεννηολογικοῦ πίνακος, ἐξ ὧν τὰ μὲν ἐξήξαμεν ἐκ τῆς σειρᾶς τῶν ῥηθέντων 9 φυλλάδιων, τὰ δὲ παρελάβομεν ἐκ πηγῆς ἀληθεστάτης, ἅπερ καὶ κατεχωρήσαμεν ἐν τῷ τέλει τοῦ τμήματος τούτου, πρὸς γνῶσιν πάντων τῶν ἐντυγχανόντων τὴν παροῦσαν ἱστορικὴν ἐπιτομὴν, πρὸς τοὺς ὁποίους δυνάμεθα ἀνευθριάστως νὰ γνωστοποιήσωμεν, ὅτι ὁ μεταφραστὴς τῶν περὶ τῆς βασιλικῆς ταύτης καταγωγῆς καταχρασθεὶς τὴν ἐμπιστοσύνην τῆς τιμιότητος, καὶ διὰ νὰ ἐπιτύχῃ βέβαια ὄσων ὁ συντάκτης τῆς ἐφημερίδος ὁ Αἰὼν (ἀρ. 226 τῆς 16 ἰανουαρίου 1841) ἐκθέτει περὶ αὐτοῦ, ὅτι « ἄλλος τις φαναριώτης ἐκδίδει μὲ πολλὴν μυστικότητα τὴν καταγωγὴν τῆς Βαυαρικῆς βασιλικῆς οἰκογενείας » κτλ. (τὸν ὁποῖον καὶ ἐλεεινολογεῖ τρόπον τινα χωρὶς ν' ἀναφέρῃ ὀνομαστὶ ὅτι εἶναι ὁ Κωνσταντῖνος Δ. Σχινᾶς,) αὐτὸς οὗτος προλαβὼν ἐξέδωκεν αὐτὰ διὰ τοῦ τύπου πρὸ ἡμῶν εἰς φυλλάδιον, ὅστις οὐδέποτε ἐδύνατο νὰ εὔρητό βιβλίον τῆς καταγωγῆς, ἐὰν ἡμεῖς δὲν ἠθέλαμεν τῷ ἐγ-

θησαν καὶ ἐξηφανίσθησαν κατὰ μέγα μέρος (1) ὑπὸ τῶν Γετῶν ἢ Δάκων (2)· διὸ καὶ ἐπεκλήθη ἡ χώρα αὐτῶν Βοΐων ἐρημία (3), λατινιστὶ *deserta Bojorum*, κειμένη παρὰ τὴν νῦν *Neusiedlersee* καλουμένην λίμνην. Οἱ δὲ περὶ τὸν Σιγόην ἀπῆλθον εἰς τὴν χώραν τὴν ὑπὸ τοῦ Ἐρκυνίου δρυμοῦ περικλειομένην· διὸ καὶ ἐπωνομάσθη Βουΐαιμον (4) *Bojohemum* — *Heimath der Bojer*, δηλαδὴ Βοΐων οἰκητήριον (αὕτη ἐστὶν ἡ νῦν Βοερία)· ἐκ ταύτης τῆς τοῦ ἔθνους τῶν Βοΐων μερίδος ἀπόσπασμά τι,

χειρίσῃ αὐτὸ κατὰ πρῶτον δι' ἐνόου ἐπισήμου ὑποκειμένου, καὶ ὅστις μεταφράσας αὐτὸ, ἐν ᾧ μέχρι τῆς 7 ἰανουαρίου 1841, μᾶς ὑπέσχετο, ὅτι ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν, τελειωθείσης τῆς ἐπιδιορθώσεως, θέλει μᾶς τὸ δώσει, ἔλαβε τότε τὸ μέτρον τῆς δολοκλοπῆς, διὰ νὰ τὸ ἐκδώσῃ εἰς φυλλάδιον μὲ τὰς ἐλπίδας βέβαια, ἃς ὁ συντάκτης τοῦ ῥηθέντος φύλλου τῆς ἐφημερίδος ὁ Διών ἐκθέτει, χωρὶς νὰ συλλογισθῇ τὴν ἱερότητα τῆς ἐμπιστοσύνης καὶ τῆς τιμιότητος· ἀλλὰ μ' ὄλην τὴν ὁποίαν ἔδειξεν ὁ Κ. Δ. Σχινᾶς μικροπρεπῆ ἀπάτην ἐπὶ τούτῳ, ἡμεῖς δὲν ἀπεμακρύνθημεν τοῦ νὰ καταχωρήσωμεν ἐνταῦθα (διὰ τοὺς ὁποίους ἐξεθέμεθα λόγους) ὄλην αὐτὴν τὴν σειρὰν τῆς βασιλικῆς καταγωγῆς, μεθ' ὧσων ἄλλων ὁ Κ. Δ. Σχινᾶς δὲν ἐγνώριζεν, ὡς, ἰδίων βοηθημάτων καὶ συνεισφορῶν, τὰς ὁποίας κατὰ διαφόρους ἐποχὰς προσέφερον ἡ Α. Μ. ὁ βασιλεὺς τῆς Βαυαρίας Λουδοβίκος, καθὼς ἐπίσης καὶ ὅσας οἱ ὑπήκοοι του βαυαρικοῦ κράτους πρὸς γνῶσιν τῶν ἀγνοούντων αὐτάς· οὕτω δὲ ἀρχόμεθα τῆς ἐκθέσεως.

(1) Στράβ., Ζ', γ', 11.

(2) Δάκος καὶ οὐχὶ Δᾶκος ὀνομάζει αὐτοὺς ὁ Στράβων Ζ', γ', 12, 13, κ. α. (3) Ζ', α', 5.

(4) Στρ. Ζ', α', 3.

Τολιστοβόγιοι ἢ Τολιστοβόιοι ὡς ἐκ τοῦ ἡγεμόνος αὐτοῦ δῆθεν ἐπονομαζόμενον (1), εἰσέβαλεν ὑπό τινα ἄλλον Βρένον, μετὰ καὶ ἄλλων Γαλατικῶν φύλων (Γρόκμων καὶ Τεκτοσάγων), εἰς τὴν Μακεδονίαν, κατέσχε τὸ Βυζάντιον, κατέδραμε τὴν Βιθυνίαν, καὶ συνέστησεν ἐν ἔτει 230 Π. Χ. τὴν Ἀσιανὴν Γαλατίαν ἢ Γαλλογραικίαν (2). Καὶ ὁ Καῖσαρ δὲ εὔρε Βοῖους ἐν τῇ μεσημβρινῇ Γερμανίᾳ, καὶ παρέσχε μέρει τινὶ αὐτῶν (ὅπερ ἐπολέμησε μετ' αὐτοῦ κατὰ τῶν Ἐλουητίων) κατ' αἴτησιν τῶν Αἰδούων καὶ ἕνεκα τῆς μεγάλης αὐτοῦ ἀνδρείας, γῆν εἰς κατοικίαν ἐν Γαλατίᾳ. Οἱ δὲ ἐν Βουϊαίμῳ Βόιοι ἐξηλάθησαν ὑπὸ τῶν περὶ Μαρόβουδον (Marbod) Μαρχομάνων, καὶ ἀπῆλθον πρὸς τὰ παρὰ τὸν Ἰστρον μέρη, ἔνθα φαίνεται ὅτι ἔκτισαν τὸ Βοϊόδουρον πλησίον τῆς Πασσαβίας (Passau). Ἱστορικὸν ζήτημα ὑπάρχει ἄ, ἂν οἱ νῦν Βαυαροὶ κατάγονται ἐκ τῶν Βοίων, ἢ οὐ· καὶ β', ἂν οὗτοι (οἱ Βόιοι) ἦσαν Γερμανικοῦ ἢ Γαλατικοῦ φύλου. Πολλὰ ἐλέχθησαν ὑπὸ διαφόρων ὑπὲρ καὶ κατὰ τῶν προτάσεων τούτων, καὶ ὅμως μέχρι τοῦδε δὲν ἐλύθησαν ἀρκούντως τὰ προκείμενα ζητήματα. Ὡς πρὸς τὸ πρῶτον, φαίνεται πιθανωτέρα ἢ καταφατικὴ ἀπάντησις, ἀλλὰ καὶ οὕτω δὲν δύναται τις νὰ ἀρνηθῆ, ὅτι συνανεμίχθησαν κατὰ μεταγενεστέρους χρόνους μετὰ τῶν Βοίων καὶ ἄλλα Γερμανικὰ ἔθνη. Τοῦ δευτέρου ἡ λύσις καταντᾷ περιττῇ, ὅταν ἀναλογισώμεθα, ὅτι ἐπὶ μακρὸν χρόνον οἱ Γαλάται καὶ οἱ Γερμανοὶ ἦσαν ἐν καὶ τὸ αὐτὸ φύλον (3), ἀποκαλούμενον

(1) Στρ. IB', ε, 1.

(2) Πρὸς τοὺς κατοίκους ταύτης τῆς Ἀσιανῆς Γαλατίας ἀπεύθυνεν ὁ Ἀπόστολος Παῦλις τὴν γνωστὴν ἐπιστολήν.

(3) Στρ. Z', α, 2. Εὐθὺς τοίνυν τὰ πέραν τοῦ Ῥήνου μετὰ τοὺς Κελτοὺς πρὸς τὴν ἔω κεκλιμένα Γερμανοὶ νέμονται, μικρὸν ἐξαλλάττοντες τοῦ Κελτικοῦ φύλου, τῷτε πλεονα-

ὑπὸ μὲν τῶν Ἑλλήνων Κέλται ἢ Κελτοί, ὑπὸ δὲ τῶν Ῥωμαίων Γαλάται ἢ Γάλλοι (Galli), καὶ ὅτι τότε ἡ Κελτικὴ γλῶσσα δὲν διέφερε πολὺ τῆς Γερμανικῆς. Ἄν δὲ καὶ δὲν δυνάμεθα νὰ λύσωμεν ἀπάσας τὰς ἀπορίας περὶ τῆς καταγωγῆς τῶν Βαυαρῶν, γινώσκομεν ὁμῶς, ὅτι, ἀφ' ὅτου ἡ Ἱστορία ποιεῖται μνεῖαν τοῦ ὀνόματος τῶν Βοϊῶν, Βοϊαρίων καὶ Βαυαρῶν, ἀναφέρει μεγάλα καὶ ἀξιόλογα ἔργα αὐτῶν, καὶ ὅτι οἱ ἀπόγονοι τῶν ἀρχαίων ἐκείνων ἐθνῶν κατοικοῦσι τὴν αὐτὴν πρωτόγονον γῆν, ὡς καὶ οἱ προπάτορες αὐτῶν. Ἐπὶ τῷ αὐτῷ τούτῳ πλεονεκτῆματι δύνανται νὰ καυχηθῶσι μεταξὺ τῶν Γερμανικῶν ἐθνῶν, ἐκτὸς τῶν Βαυαρῶν, μόνοι οἱ Σάξωνες ἔτι.

Ἡ χώρα, ἦντινα, κατὰ τὰς ὑπαρχούσας ἀναντιρρήτους ἀποδείξεις, κατοικοῦσιν οἱ Βαυαροὶ πρὸ 1300 ἤδη καὶ ἐπέκεινα ἐτῶν, ἐγένετο γνωστὴ εἰς τοὺς Ῥωμαίους ἐπὶ Ὀκταβιανοῦ (Αὐγούστου Καίσαρος) ὑπὸ τὸ ὄνομα Οὐϊνδελικία. Οὕτως ἐκαλεῖτο ἡ πρὸς μεσημβρίαν μὲν ὑπὸ τῶν Ἄλπεων, πρὸς ἄρκτον δὲ ὑπὸ τοῦ Ἰστρου (τοῦ Δουνάβεως), πρὸς ἔω ὑπὸ τοῦ Ἰννου ποταμοῦ, καὶ πρὸς ἐσπέραν ὑπὸ τῆς Ἐνετικῆς λίμνης, τοῦ Οὐένδωνος ἢ Οὐένδου (Vinda Wertach) καὶ τοῦ Λύκου (Lycus Lech) ὀριζομένη χώρα, δηλ. ἡ νῦν νότιος Βαυαρία. Ἡ δὲ νοτιώτερον τῆς ἄρτι διαγραφείσης κειμένη χώρα, ἀπὸ τοῦ Ῥήνου μέχρι τῶν Ἰουλίων Ἄλπεων (δηλ. ἐν μέρος τῆς Ἐλουητίας, ἡ συμμαχικὴ λεγομένη

σμῶ τῆς ἀγριότητος, καὶ τοῦ μεγέθους, καὶ τῆς ξανθότητος· τἄλλα δὲ παραπλήσιοι καὶ μορφαῖς, καὶ ἤθεσι, καὶ βίοις ὄντες, οἷους εἰρήκαμεν τοὺς Κελτούς. Διὸ δίκαιά μοι δοκοῦσι Ῥωμαῖοι τοῦτο αὐτοῖς θέσθαι τοῦνομα, ὡς ἂν γνησίους Γαλάτας φράζειν βουλόμενοι· γνήσιοι γὰρ οἱ Γερμανοὶ κατὰ τὴν Ῥωμαίων διάλεκτον.

χώρα (Bündtnerland le pays des Grisons ou des trois ligues), καὶ ἡ (Τυρωλία) ἐκαλεῖτο Ραιτική. Μετὰ δὲ τοὺς χρόνους τοῦ Ἀδριανοῦ ἐκλήθη Οὐϊνδελικία ἡ δευτέρα Ραιτική. Ἡ δὲ μεταξὺ τοῦ Ἰννου καὶ τοῦ παρὰ τῇ Οὐϊνδοβώνῃ (δηλ. Βιέννη) κειμένου Κετίου ὄρους (mons Cetius Kalenberg), καὶ τοῦ τε Ἰστρου καὶ τῶν τῆς Καρνίας (Krain Carniole) ὄρέων περιλαμβανομένη, ἐκαλεῖτο οἱ Νωρικοὶ, ἡ χώρα τῶν Νωρικῶν (δηλ. ἡ νῦν Αὐστρία, Στυρία, Καρινθία καὶ ἐν μέρος τοῦ Σαλισβούργου καὶ τῆς Καρνίας). Ὅμορος τῶν Νωρικῶν ὑπῆρχεν ἡ Παννονία, ἐκτεινομένη ἀπὸ τοῦ Κετίου ὄρους μέχρι τῆς συμβολῆς τοῦ Σάου ἢ Σαοῦ εἰς τὸν Ἰστρον.

Οἱ κάτοικοι τῶν τόπων τούτων ἦσαν ποιμένες, πλάνητες, θηρευταὶ καὶ φιλοπόλεμοι ἄνδρες. Ζῆλος γενναίων πράξεων ἢ ἐπιθυμία λείας καὶ ἐκδικήσεως ἐπέσυρεν αὐτοὺς συνεχῶς εἰς τὰς καλλιεργημένας ἐπαρχίας τοῦ Ῥωμαϊκοῦ Κράτους, τὰς μᾶλλον προσεγγιζούσας εἰς τὴν χώραν αὐτῶν. Ὅθεν ὁ Αὐγουστος ἐπεχείρησε νὰ δαμάσῃ καὶ αὐτούς· ἐφ' ᾧ ἔπεμψε πρῶτον μὲν ἐν ἔτει ιε' Π. Χ. τὸν στρατηγὸν αὐτοῦ Πόπλιον Σίλιον, ἐπὶ τοὺς Παννονίους καὶ τοὺς Νωρικοὺς, ἔπειτα δὲ ἐν ἔτει ιδ' Π. Χ. τοὺς υἱοὺς τῆς γυναικὸς αὐτοῦ Δροῦσον καὶ Τιβέριον ἐπὶ τοὺς Ραιτοὺς καὶ Οὐϊνδελικούς· καὶ αἱ μὲν χῶραι τῶν φύλων τούτων ἐκυριεύθησαν καὶ μετετράπησαν εἰς Ῥωμαϊκὰς ἐπαρχίας, οἱ δὲ δυνάμενοι φέρειν ὄπλα ἄνδρες ἠναγκάσθησαν νὰ ὑπηρετῶσι στρατιωτικῶς τοῖς Ῥωμαίοις, συστρατεύοντες αὐτοῖς εἰς ἀπωτάτω κειμένας χώρας. Ἐκτοτε ἄρα τὰ μὲν ἐντεῦθεν τοῦ Ἰστρου οἰκοῦντα φύλα ὑπέκειντο εἰς τὸ Ῥωμαϊκὸν κράτος, ἐκεῖθεν δὲ τοῦ ποταμοῦ τούτου ἀναριθμητὰ σμήνη ἀτιθασσέυτων Γερμανικῶν ἔθνῶν διετήρουν εἰσέτι τὴν ἐλευθερίαν αὐτῶν, ἐν ἀπροσίτοις δρυμοῖς ἐνδιαιτώμενα

Οἱ Ῥωμαῖοι ἐσκέπτοντο ἤδη περὶ τῆς φυλάξεως τῶν κκτακτηθέντων τόπων, θεωροῦντες ὡς ὄριον τῆς ἑαυτῶν

ἑπικρατείας κατὰ τὰ μέρη ἐκεῖνα τὸν Ἰστρον ποταμὸν διὸ ἀνήγειραν κατὰ τὰ ἄκρα τῆς εἰρημένης χώρας πόλεις ὀχυρὰς, πρὸς ἕω μὲν τὴν Οὐϊνδοβώναν (Βιέννην), πρὸς ἑσπέραν δὲ, ἐπ' ὀνόματι τοῦ Καίσαρος, τὴν Λύγουσταν Οὐϊνδελικῶν (Augsbourg)· μετὰ δὲ ταῦτα ἔκτισαν παρὰ τὸν Ἰστρον οὐκ ὀλίγα φρούρια καὶ ὀχυρὰ στρατόπεδα (castra)· τοιαῦτα ἦσαν τὰ λεγόμενα Κάστρα Πάταβα ἢ Παταουῖα, Κουϊδάνα, Λύγουστίνα, Ρηγίνα Βέτερα. Κατεσκεύασαν δὲ καὶ λεωφόρους διατεμνούσας τὴν χώραν ἀπὸ τῆς Οὐηρῶνος (Βερώνης) μέχρι τοῦ Ἰστροῦ, καὶ ἀπὸ τῆς Παννονίας μέχρι τοῦ Ρήνου· ἐκ μόνων τῶν πυλῶν τῆς Λύγουστικής ἤρχοντο τέσσαρες τοιαῦται ὁδοί. Ἐκτὸς τῆς Λύγουστικής ἤκμαζον αὐτόθι καὶ ἄλλαι πόλεις, οἷον τὸ Καμπόδουνον (Kempten), ἡ Ἰουδαβία (Juvavia), δηλ. τὸ μετὰ ταῦτα Σαλισβοῦργον, κτισθεῖσα ὑπὸ Ἀδριανοῦ, τὸ Ἀβουδίακον (Epfach), ἡ Ἀβούσεννα (Abensberg), τὸ Λαυριακὸν (Loreh) κ. ἄ. Ὁ αὐτοκράτωρ Ἀδριανὸς ἐπέξέτεινε τὸ Ῥωμαϊκὸν κράτος πέραν τοῦ Ἰστροῦ, καὶ ἀνήγειρε, πρὸς ἀσφάλειαν, ἐκεῖθεν τοῦ ποταμοῦ τούτου ὑπερμέγεθες τεῖχος ἐκ χαράκων καὶ γῆς, μετὰ πύργων ὑψηλῶν, ἐκτεινόμενον μὲν κατ' εὐθεῖαν γραμμὴν ἀπὸ τοῦ Κελεύσου (Pforring) μέχρι τοῦ Νεκκαρίου ποταμοῦ, ἐπονομασθὲν δὲ ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων Τεῖχος τοῦ Διαβόλου.

Ἀλλὰ ταῦτα πάντα οὐδὲ τὸν Μαρκομανικὸν πόλεμον ἐκώλυσαν (162—180), οὐδὲ τὰς τῶν Χάττων καὶ Ἀλεμάνων ἐπιδρομὰς ἀπέκρουσαν, ὡς οὐδὲ τὴν τῶν Οὐννων ἔφοδον (375), οὐδὲ τὴν τῶν περὶ Ἀλάρικον Βισιγόθων (400). Τὴν δὲ πλείστην βλάβην ἐπήνεγκεν εἰς τοὺς τόπους τούτους ἡ τῶν περὶ Ἀττίλαν Οὐννων καὶ τῶν συμμάχων αὐτῶν εἰσβολὴ (450).

Διὰ τῶν μεγάλων τούτων ἐθνικῶν μεταναστάσεων κατεστράφη πρόρριζον τὸ Ῥωμαϊκὸν κράτος κατὰ τὰ περὶ τὸν Ἰστρον μέρη· μετὰ δὲ ταῦτα, νέα πλήθη Γερμανικῶν φύ-

λων, Ερούλων, Τουρκιλίγγων, Σκίρρων και Ρυγίων, προεχώρησαν πρὸς τὰς ὄχθας τοῦ Ἰστρου· ἄλλα δὲ πάλιν ἀπῆλθον εἰς Ἰταλίαν, καὶ ἐμισθοφόρησαν παρὰ Ῥωμαίους.

Ὀδοάκρος δέ τις, ἡγεμὼν τοιοῦτου τινὸς στίφους Ερούλων, Ρυγίων καὶ Σκίρρων, κατ' ἀρχὰς μὲν κατατεταγμένος εἰς τὴν αὐτοκρατορικὴν φρουρὰν, συγκειμένην πρὸ πολλοῦ ἤδη ἐκ Γερμανῶν, ἔπειτα δὲ ἀρχηγὸς ἰδίου στρατοῦ, ἀνηγορεύθη τέλος ἐν ἔτει 476 βασιλεὺς ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν αὐτοῦ· ὁ δὲ τελευταῖος κατὰ τὴν δύσιν Αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων, Ῥωμύλος, ὁ κατ' ἐμπαιγμὸν ἐπικληθεὶς Αὐγούστουλος, αἰχμαλωτισθεὶς ὑπὸ τοῦ Ὀδοάκρου, ἐναπέθετο εἰς τὰς χεῖρας αὐτοῦ τό,τε στέμμα καὶ τὴν πορφύραν· καὶ οὕτως ἔσχε τέλος τὸ ἐσπέριον Ῥωμαϊκὸν κράτος, σὺν αὐτῷ δὲ καὶ ἡ τῶν Ῥωμαίων ἐξουσία ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν Ῥαιτικῶν καὶ ἐπὶ τῶν Νωρικῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.¹

Ἡ Βαυαρία μετὰ ἀβεβαίαν κατάστασιν ὑποκύπτει τέλος εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Ἀγιολογγῶν,

476—788.

Τὸ κράτος τοῦ Ὀδοάκρου δὲν διήρκεσεν ἐπὶ πολὺ. Περὶ τὰ 489 ἀπῆρεν ὁ βασιλεὺς Θεοδώριχος, κατὰ προτροπὴν τοῦ Αὐτοκράτορος Ζήνωνος, μετὰ πολυπληθοῦς στρατοῦ ἐκ τῶν μετὰ τὴν μεγάλην ἐθνικὴν μετανάστασιν ἐν Παννονίᾳ κατοικησάντων Ὀστρογόθων, εἰς Ἰταλίαν, ἐνίκησε τὸν Ὀδοάκρον κατὰ τρεῖς μάχας, καὶ ἐκπολιορκήσας αὐτὸν ἐν Ραβέννῃ, τοῦτον μὲν ἐφόνευσεν, ἐσύστησε δὲ ἐν Ἰταλίᾳ τὸ βασιλείον τῶν Ὀστρογόθων, ὅπερ περιελάμβανε καὶ ἄλλας τινὰς ἐπαρχίας.

Ἄλλα κατὰ τὴν δευτέραν Ραιτικὴν δὲν ἠδυνήθησαν οἱ Ὄστρογότθοι νὰ ἐμπεδώσωσι τὸ κράτος αὐτῶν. Ἐνταῦθα, ὡς ἐν Νωρικοῖς, διῆγον εἰσέτι παντοῖα Γερμανικὰ ἔθνη· διότι ἐκ δυσμῶν μὲν εἰσέβαλον πλήθη Ἀλεμάνων, ἐκ δὲ τοῦ βορεια-νατολικοῦ μέρους σμήνη Ρυγίων, Ἐρούλων, Σκίρρων, Τουρ-κιλίγγων καὶ ἄλλων ἔθνων. Καὶ τινὰ μὲν τούτων ἀπεχώρη-σαν πάλιν, ἐξ ἄλλων δὲ μοῖραί τινες μόναι ἀναμιχθεῖσαι μετὰ τῶν ἰθαγενῶν, διέμειναν ἐν τῇ χώρᾳ.

Μεταξὺ δὲ τῶν τὴν χώραν ταύτην τῶν Ὄστρογόθθων διαταραττόντων παντοίων ἔθνων, διεκρίθησαν ἐξαιρέτως οἱ κατὰ τὸ 486 ἔτος ὑπὸ τὸν Χλοδοβῆικον νέον κράτος ἐν Γα-λατία συστησάμενοι Φράγκοι, διὰ τῆς ὁσημέραι αὐξανούσης δυνάμεως αὐτῶν. Ἀφ' οὗ ὑπέταξαν ἤδη ἐν τῇ Γερμανίᾳ μέ-ρος τῶν Ἀλεμάνων, εἰσβαλόντες εἰς Θουρίγγην, κατέστησαν κύριοι τῆς χώρας ταύτης· ἐν ᾧ δὲ ἐμελλον νὰ συμμαχήσω-σι μετὰ τῶν Βυζαντινῶν Αὐτοκρατόρων κατὰ τῶν Ὄστρο-γόθθων, οὗτοι θέλοντες νὰ διαθέσωσι τοὺς Φράγκους εἰρηνι-κώτερον πρὸς αὐτοὺς, παρεχώρησαν αὐτοῖς τμημά τι τῆς πρώτης Ραιτικῆς μετὰ τοῦ ὄρειοῦ τῆς Ἐνετικῆς μέρους κα-τὰ τὸ 538 ἔτος.

Ἐκτοτε ἀναφέρονται κατὰ πρῶτον τὰ διάφορα σμήνη τῶν τὴν δευτέραν Ραιτικὴν καὶ τοὺς Νωρικοὺς κατοικούντων Γερμανικῶν ἔθνων, μετὰ τῶν ἀρχαιοτέρων τῆς χώρας κα-τοίκων, ὑπὸ τὸ κοινὸν ὄνομα τῶν Βοϊαρίων ἢ Βαϊουβαρίων, ἐξ οὗ καὶ ἐσχηματίσθη ἀκολούθως ἡ ἐπωνυμία Βαυαροί. Ἡ χώρα καταφαίνεται τὸ ἀπὸ τοῦδε ὡς τακτικὴ πολιτεία ὑπὸ ἰδίους διαδοχικοὺς ἡγεμόνας ἢ βασιλεῖς ἐκ τοῦ γένους τῶν Ἀγιλοφίγγων, ἠνωμένη δὲ πῶς μετὰ τῶν Φράγκων, οἵτινες περιεζώνησαν τὴν Βαυαρίαν ἐκ τε ἄρκτου καὶ μεσημ-βρίας. Ὁ πρῶτος γνωστὸς ἡμῖν βασιλεὺς ἐκ τῶν Ἀγιλολ-φιγγιδῶν ὑπῆρξε Γαρίβαλδος ὁ πρῶτος.

Κατὰ τοὺς χρόνους τούτους ἡ Βοϊαρία ἐξετείνετο μὲν πρὸς

ἀνατολὰς μέχρι τῆς Παννονίας, καὶ πρὸς μεσημβρίαν μέχρι τῶν Ἄλπεων, ὠρίζετο δὲ πρὸς δυσμὰς μὲν ὑπὸ τῶν οἰκητηρίων τῶν Ἀλεμάνων, ἐκτεινομένων πέραν τοῦ Λύκου, πρὸς δὲ ἄρκτον, ὑπὸ τοῦ Ἰστρου. Ἄλλ' ἐν βραχεῖ χρόνῳ οἱ ἡγεμόνες αὐτῆς εἰσέβαλον νικηφόροι εἰς τὴν ὑπὸ τῶν Τυρωλικῶν, καὶ Ἰουλιακῶν Ἄλπεων περιλαμβανομένην χώραν, καὶ κατέστησαν οὕτω τὴν Ἰταλίαν δυτικὸν τῆς Βοϊαρίας ὄριον.

Ἡ Βοϊαρία εἶχε τότε εἰσέτι μεγάλα καὶ πυκνὰ δάση, καὶ ἢ μὲν γῆ αὐτῆς ὑπῆρχε σχεδὸν ἀκαλλιέργητος, τὸ δὲ κλίμα, δριμύ, ψυχρὸν καὶ ὑγρὸν. Οἱ κάτοικοι ἐνησχολοῦντο μᾶλλον περὶ τὴν κτηνοτροφίαν ἢ περὶ τὴν γεωργίαν, ἦσαν δὲ φιλόθροιοι, ἀνδρεῖοι καὶ εὐθεῖς, οὐχὶ δὲ καὶ ἄμοιροὶ παιδείας τινός.

Οἱ τὴν Ραιτικὴν, τὴν Οὐϊνδελικὴν, καὶ τοὺς Νωρικούς κατοικοῦντες εἶχον πιθανῶς τὴν Κελτικὴν θρησκείαν, μετὰ τῶν Δρουϊδῶν, τῶν Βάρδων καὶ τῶν Ἀλρούων αὐτῆς. Ἄλλ' ἐπὶ τῶν Ῥωμαίων ἤδη τὰ φύλα ταῦτα οὐχὶ μόνον ἐγνώρισαν τὸν χριστιανισμὸν ἔκτε τῶν Ῥωμαϊκῶν στρατιωτῶν καὶ ὑπαλλήλων, καὶ ἐξ ἀνδρῶν ζηλωτῶν ἐλθόντων ἐπίτηδες ἐνταῦθα πρὸς διάδοσιν τοῦ Εὐαγγελίου, ἀλλὰ καὶ ἐδέχθησαν αὐτὸν ἐν μέρει. Περὶ δὲ τὰ μέσα τῆς πέμπτης ἑκατονταετηρίδος ὑπῆρχον ἤδη αὐτόθι χριστιανικαὶ κοινότητες. Ἐν Κυντίῳ, ὡς ἐπὶ παραδείγματος, ὑπῆρχε κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἐκκλησία, ἔχουσα πλήρη σύλλογον ἱερέων καὶ διακόνων. Κατὰ δὲ τὴν παρὰ τῆ Πασσαβία σημερινὴν Ἰνούπολιν ἀνήγειρέ τότε ὁ ἅγιος Σεβερῖνος οἰκήματα διὰ μοναχούς τινας. Ἄλλ' ἐπὶ τῆς μεγάλης ἐκείνης ἐθνικῆς μεταναστάσεως διεσκορπίσθησαν κατ' ὀλίγον αἱ πλεῖσται τῶν χριστιανικῶν κοινοτήτων, αἱ δὲ ὀλιγάριθμοι ἐκκλησῖαι καὶ τὰ μοναστήρια ἐξέλιπον κατὰ μέγα μέρος.

Μετὰ δὲ τὴν κατὰ τὸ 554 ὑπὸ τῶν Βυζαντινῶν Αὐτοκρατόρων γενομένην καταστροφὴν τοῦ Ὀστρογοθικοῦ βα-

σιλείου, εἰσβαλόντες αἱ Λογγοβάρδοι ἐκ Παννονίας εἰς Ἰταλίαν, ἀφείλοντο τοὺς Αὐτοκράτορας τούτους (572), ἐκτὸς τῆς Ρώμης καὶ ἄλλων τινῶν μερῶν, πᾶν ὅτι οὗτοι εἶχον ἀφαιρέσει τοὺς Ὀστρογότθους· διέκειντο δὲ οἱ Λογγοβάρδοι φιλικῶς πρὸς τοὺς Βοϊαρίους, ὥστε καὶ ὁ βασιλεὺς αὐτῶν Αὐτάρης ἐνυμφεύθη τὴν περιώνυμον Θεοδολίνδαν, θυγατέρα τοῦ πρώτου Γαριβάλδου.

Ἡ τῶν Λογγοβάρδων μετανάστασις παρέσχεν εἰς τὴν Βοϊαρίαν νέους γείτονας· διότι εἰς τὰ ἐν Παννονίᾳ οἰκητήρια τῶν Λογγοβάρδων εἰσεχώρησαν οἱ Ἄβαροι, ἄγριον Οὐννικὸν ἔθνος. Τούτοις παρηκολούθησαν οἱ Σλάβοι, ἔθνος Σαρματικόν, καταικήσαντες τὴν σημερινὴν Καρινθίαν, Καρνίαν καὶ Στυρίαν, καὶ τελοῦντες ὑπὸ τὸν Χάνην τῶν Ἀβάρων ἦσαν δὲ οὗτοι ὄχληροι γείτονες τῶν Βοϊαρίων.

Κατὰ τὸ 595 ὁ ἡγεμὼν τῶν Βοϊαρίων, Θασσίλων ὁ Α' ὁ διάδοχος τοῦ Γαριβάλδου, θέλων νὰ ἀπαλλαγῇ τῆς ἐπιβλαβουῆς τῶν Σλάβων γειτονείας, ἐστράτευσε κατ' αὐτῶν. Ὁ δὲ ἀνδρεῖος αὐτοῦ στρατὸς, νικήσας τοὺς πολεμίους, ἐπανῆλθε πλήρης λαφύρων εἰς τὰ ἴδια. Κατὰ τὸ ἐπιὸν ἔτος ἐπεχείρησαν δισχίλιοι περίπου Βοϊαριοὶ δευτέραν κατὰ τῶν Σλάβων ἐκστρατείαν, ἀλλὰ κατεκόπησαν ὑπὸ τοῦ προστάτου τῶν Σλάβων Χάνη τῶν Ἀβάρων, ἐπιπεσόντος αὐτοῖς ἀπροσδοκῆτως. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Θασσίλωνος ἠττήθη ὑπὸ τῶν Σλάβων καὶ ὁ τούτου διάδοχος Γαριβαλδος ὁ Β', ὅστις εἶχεν ἐκστρατεύσει ὡσαύτως κατ' αὐτῶν. Οἱ δὲ Σλάβοι ὑπέβησαν τὰ ὅρια τῆς Βοϊαρίας, λεηλατοῦντες καὶ λαφυραγοῦντες τὰ παρακείμενα τῆς χώρας μέρη· ἀλλ' ὁ Γαριβαλδος ἀναλαβὼν ἐκ νέου τὰς δυνάμεις αὐτοῦ, ἐξέβαλεν αὐτοὺς τῆς χώρας.

Ἀκολούθως προεχώρουν οἱ Ἄβαροι ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἐξ ἀνατολῶν, ὥστε περὶ τὰ μέσα τῆς ὀγδόης ἑκατονταετηρίδος εἶχον ἤδη ἐκταθῆ μέχρι τοῦ Ἐνσου ποταμοῦ ἐν Αὐ-

στρία. Σμικρυνομένης οὕτω τῆς χώρας τῶν Βοϊαρίων κατὰ τὸ μέρος τοῦτο, ἐξέτεινον οὗτοι ἐκ τοῦ ἐναντίου πρὸς δυσμὰς τὰ οἰκητήρια αὐτῶν, καὶ κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον ἀποτελεῖ ὁ Λύκος τὸ δυτικὸν τῆς χώρας ὄριον. Κατ' ὀλίγον δὲ ἐξετάθησαν καὶ πρὸς ἄρκτον πέραν τοῦ Ἰστρου, κατοικήσαντες τὸ νῦν λεγόμενον νέον καὶ ἄνω Παλατινάτον. Τὸ μέρος τοῦτο τῆς χώρας, κείμενον πρὸς ἄρκτον τῆς Βοϊαρίας, ὠνομάσθη ἐπομένως ἡ Ἀρκετικὴ μοῖρα.

Ἐπὶ Γαριβάλδου τοῦ Β'. ἔλαβον οἱ Βαυαροὶ, πιθανῶς κατὰ προτροπὴν τοῦ βασιλέως τῶν Φράγκων Δαγοβέρτου, γραπτοὺς νόμους (leges Bajuvariorum). Οἱ κυριώτεροι ὅροι αὐτῶν εἰσιν. Ὁ ἡγεμὼν ἐκλέγεται ὑπὸ τοῦ λαοῦ ἐκ τοῦ γένους τῶν Ἄγιλοφίγγων. Τὰ πρὸς τοὺς ἐκ τοῦ γένους τούτου γινόμενα ἀδικήματα ὑπόκεινται εἰς τὸ τετραπλοῦν τῆς ἐπιβαλλομένης εἰς τὰ κατὰ τῶν λοιπῶν ἐλευθέρων πραττόμενα ποινῆς. Μετὰ τοὺς Ἄγιλοφίγγους ἔπονται ἕτεροι πέντε εὐγενεῖς οἴκοι, ὁ τῶν Οὐόζων, Δρόζων, Φαγάνων, Ἀχιλίγγων καὶ Ἄννιόνων. Τὰ κατὰ τούτων τολμώμενα τιμωροῦνται διὰ μόνης τῆς διπλασίας ποινῆς. Τούτοις παρέπονται οἱ ἐλεύθεροι, οἱ ἀπελεύθεροι καὶ οἱ θῆτες. Οἱ ἐλεύθεροι, κύριοι ὄντες καὶ πρόμαχοι τῶν ἐγγείων κτημάτων, ἴσχυον ἐξόχως· οἱ δὲ θῆτες ἦσαν πολλῶ ὑποδεέστεροι. Οἱ ἐλεύθεροι, προπολεμοῦντες ἰδίαις δαπάναις τῆς χώρας, μετεῖχον τῆς περὶ τῶν κοινῶν διασκέψεως, παρεδρεύοντες ἅμα καὶ ἐν ταῖς δικαστηρίοις.

Ἡ χώρα διηρεῖτο εἰς μοίρας. Ἡ ἐξουσία τοῦ συγκαλεῖν τὰς κοινὰς συνόδους, καὶ ἡ ἡγεμονία τῶν ἀνωτέρων Δικαστηρίων ὑπῆρχε ποσὸν τοῦ Ἡγεμόνος. Τὰ δὲ πλεῖστα τῶν πολιτικῶν πραγμάτων, τὴν τῶν στρατευμάτων ἐπιθεώρησιν, καὶ πάντα τὰ ἀναγόμενα εἰς τὰ κτήματα καὶ τὴν ἐλευθερίαν διεξῆγεν ἐν κοιναῖς συνόδοις, συνερχομέναις κατὰ πᾶσαν πεντεκαιδεκάτην ἡμέραν, ὁ Κόμης ἢ Γράφος (Craf). Οὗτος

ἦν ὁ στρατηγὸς τῶν ἐλευθέρων τῆς ἑαυτοῦ μοίρας. Τὰς δὲ μικροτέρου λόγου ἀξίας διαφορὰς ἐδίκαζεν ὁ ἐκατόνταρχος (Centenar). Οἱ νόμοι ἦσαν ἀπλοῖ, αἱ ποιναὶ κατὰ τὸ πλεῖστον διὰ μὲν τοὺς ἐλευθέρους, χρηματικαὶ ἢ περιοριστικαὶ τῆς προσωπικῆς ἐλευθερίας, διὰ δὲ τοὺς μὴ ἐλευθέρους, σωματικαί· ἡ δὲ θανατικὴ ἐπεβάλλετο εἰς μόνον τὸν τῆς ἐσχάτης προδοσίας ἔνοχον. Ἡ προστασία τοῦ γυναικείου γένους καὶ τῶν ἐκκλησιῶν ἐλογίζετο ἰδίως ἱερὸν καθήκον.

Τὸ ἀξιολογώτατον τῶν χρόνων τούτων συμβᾶν ὑπῆρξεν ἡ εἰς τὴν Βοϊαρίαν διάδοσις τοῦ χριστιανισμοῦ. Ἡ χριστιανικὴ διδασκαλία ἦν μὲν ἤδη γνωστὴ καὶ διαδεδομένη εἰς τὴν Βοϊαρίαν· ἀλλὰ σὺν αὐτῇ διετηρεῖτο παρὰ τῷ λαῷ καὶ ἡ ἀρχαία κτισματολατρεία. Ἄνευ τύψεως τοῦ ἰδίου ἑαυτῶν συνειδότος προσεκύνουν οἱ Βοϊάριοι συγχρόνως τὸν σταυρὸν τοῦ Σωτῆρος τοῦ Κόσμου καὶ τὰς δρυς τοῦ Βοδάν. Αὐτεπάγγελτοι καὶ ἀμαθεῖς τοῦ θείου λόγου κήρυκες διεδίδοσαν ἀντιφατικὰς καὶ ψευδεῖς διδασκαλίας. Ἐν τούτοις ἔρχονται κατὰ πρῶτον ἐκ τῆς Φραγκωνίας κατὰ τὸ 614 ἔτος οἱ ἅγιοι Εὐστάσιος καὶ Ἄγιλος, οἱ εὐσεβεῖς τῶν ἐθνῶν διδάσκαλοι. Ὁ Δουξ Θεόδων (640—680) παρεκάλεσε τὸν ἅγιον Ἐμερανὸν, ἀπερχόμενον πρὸς τοὺς Ἀβάρους διὰ νὰ κηρύξῃ ἐκεῖ τὸ Εὐαγγέλιον, νὰ διαμείνῃ παρ' αὐτῷ πρὸς διάδοσιν τῆς οὐρανίου διδασκαλίας. Ἄλλ' ὁ υἱὸς τοῦ Δουκὸς Λάμπερτος ἐφόνευσε τὸν ἅγιον τοῦτον ἐπὶ ψευδεῖ ὑποψία. Θεόδων δὲ ὁ Β', ὁ διάδοχος Θεόδωνος τοῦ Α', προσκαλεσάμενος τὸν ἅγιον Ρούπρεχτον ἐξ Οὐορματίας (worms), ἐβαπτίσθη ὑπ' αὐτοῦ, καὶ ἐδωρήσατο αὐτῷ τὰ ἐρείπια τῆς Ἰουβαβίας μετὰ τῶν αὐτόθι ἀλυκίδων, ἔνθα ἰδρυθεὶς ὁ Ρούπρεχτος μετὰ δώδεκα μοναχῶν, συνεστήσατο βαθμηδὸν τὴν πόλιν τοῦ Σαλισβούργου. Τοῦ Θεόδωνος οἱ υἱοί, Θεοδόαλδος, Θεοδόβερτος καὶ Γιμόαλδος, ἐβασίλευον κοινῇ (717—729). Ἄλλ' οἱ δύο πρῶτοι ἀπεβίωσαν μετ' οὐ πολὺ. Ἐπὶ δὲ

Γιμοάλδου ἐλθὼν ὁ Κορβινιανὸς εἰς Φρισίγγην, ἔνθα ᾤκει ὁ Ἡγεμὼν, ἐπετίμησεν αὐτῷ ὡς λαβόντι εἰς γάμον τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Θεοδοάλδου, Πιλιτρυδίαν, τὴν ἀδελφὴν Καρόλου Μαρτέλλου, τοῦ Φραγγικοῦ Προοίκου (Major Domus). Οὐγιβερτος δὲ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοδοβέρτου, ὅστις, βοηθεία τοῦ Καρόλου Μαρτέλλου, ἀνεκτῆσατο τὸν πατρικὸν κλῆρον, καὶ ἠναγκάσθη πρῶτος νὰ ἀναγνωρίσῃ τὴν Φραγγικὴν ἡγεμονίαν, μετεπέμψατο τὸν ἀπόστολον τῆς Γερμανίας Οὐίμφρεδον ἢ Βονιφάτιον, τὸν Ἀγγλοσάξωνα. Ἄλλ' ὅτε ἤλθεν οὗτος (738), ἡγεμόνευεν ἤδη ὁ Ὀδύλων ὁ Βονιφάτιος ἐθεμελίωσεν ἐξαιρέτως τὴν χριστιανικὴν διδασκαλίαν καὶ πειθαρχίαν ἐπὶ τῶν κανόνων τῆς Ῥωμαϊκῆς Ἐκκλησίας. Σύνοδος κληρικῶν καὶ μεγιστάνων συνεκλήθη εἰς Ῥατισβῶναν, ἔνθα διηρέθη ἡ χώρα εἰς τέσσαρας τακτικὰς ἐπισκοπὰς, τὴν τοῦ Σαλισβούργου, τῆς Φρισίγγης, τῆς Ῥατισβῶνης καὶ Πασσαθίας, προταχθέντων αὐταῖς ὀρθοδόξων ἐπισκόπων (740). Ἐπὶ Ὀδύλωνος ἀνηγέρθησαν τὰ μοναστήρια Βελτεμβούργου, Βαϊενστέφανος, Ἄνω — καὶ Κάτω — Ἀλτάιχ, Ὀστερχόφεν, Μονδσῆ, Βενεδικτβάυερν καὶ ἄλλα, ἅτινα ἦσαν τότε ἀληθῆ παιδείας καὶ πολιτισμοῦ καταγῶγια.

Μέχρι τοῦ Οὐγιβέρτου καὶ Ὀδύλωνος δὲν ἀπαντᾶται βεβαία τις ἀπόδειξις, ὅτι οἱ Βοιάριοι ἦσαν πραγματικῶς ὑποτελεῖς τῶν Φράγγων, καὶ οὐδὲ ἦτο τοῦτο δυνατὸν διὰ τὴν ἀσθένειαν τῶν Φραγγικῶν ἡγεμόνων, τὴν παράλυσιν τοῦ βασιλείου αὐτῶν, καὶ τὰς διχονοίας τῶν παρ' αὐτοῖς Μεγιστάνων. Τὸ δὲ Βαυαρικὸν κράτος ἤκμαζεν ἐκ τοῦ ἐναντίου καὶ προέκοπτεν ὁσημέραι δι' ἑαυτοῦ καὶ καθ' ἑαυτὸ, συντεινόντων πρὸς τοῦτο οὐκ ὀλίγον καὶ τῶν μοναστηρίων. Ἡγεωργία ἐταλειοποιεῖτο, τὰ ὄρια τῆς χώρας ἐτηροῦντο ἰερῶς κατὰ τοὺς νόμους, καὶ ὑπῆρχον ἐν αὐτῇ ὀπωροφόροι κῆποι, πέραν δὲ τοῦ Ἰστρου καὶ ἄμπελοι. Ἡ Ῥατισβῶνα, ἡ ἔδρα τῶν Ἀγι-

λολφίγγων, ἦτο πόλις ἀκμαία, εἶχε κατοίκους εὐπορωτάτους, καὶ μετήρχετο σύντονον ἐμπορίαν μετὰ τῶν ἀρκτικῶν καὶ ἀνατολικῶν μερῶν.

Κατὰ τὴν χρονικὴν ταύτην περίοδον οἱ πρωθυπουργοὶ τῶν Φραγκικῶν βασιλείων, (Majores Domus), ἢ Πρόοικοι καλούμενοι, περιποίησαν ἑαυτοῖς κληρονομικῶς ἅπασαν τὴν πολιτικὴν ἐξουσίαν. Εἰς ἐξ αὐτῶν, Πιπῖνος ὁ Ἐριστάλειος, ἦρχε μετὰ βασιλικῆς δυνάμεως τοῦ ἀνατολικοῦ καὶ δυτικοῦ Κράτους μέρους (τῆς Λύστρασιᾶς καὶ Νευστρίας). Τοῦτον διεδέξατο ὁ υἱὸς αὐτοῦ Κάρολος Μάρτελλος ὅστις ἐνυμφεύθη τὴν Βοϊαρίαν Σοννεχίλδαν, θυγατέρα τῆς προειρημένης Πιλιτρυδίας· ἔσχε δὲ ὁ Μάρτελλος οὗτος ἐκ μὲν προτέρου τινὸς γάμου υἱοὺς δύο, τὸν Καρολομάνον καὶ Πιπῖνον, καὶ θυγατέρα μίαν, τὴν Χιλτρυδιάν, ἐκ δὲ τῆς Σοννεχίλδης, τρίτον υἱὸν τὸν Γρίφωνα. Τοῦτον, ἀποθανόντος τοῦ Μαρτέλλου, ἀπέκλεισαν οἱ πρεσβύτεροι ἀδελφοὶ τοῦ εἰς αὐτὸν ἀνήκοντος κληροῦ. Καὶ ἐπειδὴ ἦ τε μήτηρ καὶ ὁ υἱὸς ἀντέστησαν εἰς τὴν ἀδικίαν ταύτην, καθεῖρξαν τοῦτον μὲν εἰς τινα πύργον, ἐκείνην δὲ εἰς μοναστήριον· ἡ δὲ Χιλτρυδιά, ἡ ἀδελφὴ, παροξυνθεῖσα ὑπὸ τῆς μητρειᾶς, προσέφυγεν εἰς τὸν Ὀδύωνα, καταβοῶσα τῆς σκληρότητος τῶν ἀδελφῶν, καὶ ἐκίνησεν εἰς τοσοῦτον οἶκτον τὸν ἡγεμόνα, ὥστε ἐγένετο ἀνὴρ αὐτῆς καὶ προστάτης, ἀναλαβὼν ἅμα καὶ τὴν ὑπεράσπισιν τοῦ Γρίφωνος. Ἄλλ' οἱ Πρόοικοι ἀνέμνησαν αὐτὸν τὴν Φραγκικὴν κυριαρχίαν· οὗτος δὲ παρεσκευάζετο εἰς τὸν ὑπὲρ τῆς αὐτονομίας ἀγῶνα, προσκαλεσάμενος μὲν εἰς βοήθειαν τοὺς Σοθήβους, Σάξωνας, καὶ Ἀλεμάνους, παροτρύνας δὲ καὶ Οὐναλδον, τὸν ἡγεμόνα τῶν ἐν Ἀκυϊτανίᾳ Οὐασκῶνων, νὰ εἰσβάλῃ εἰς τὸ Φραγκικὸν κράτος. Κατὰ δὲ τὴν ἐν ἔτει 743 ἐπὶ τοῦ πεδίου τοῦ Λύκου γενομένην μάχην ἠττηθεὶς κατὰ κράτος, ἐζωγρήθη, ἡ δὲ χώρα αὐτοῦ ἐδηλώθη καὶ ἡρημώθη· καὶ ἀπέλαβε μὲν αὐθις τὴν ἡγεμονίαν κατὰ πα-

φράκλῃσιν τῆς Χιλτρυδίας, κατέστη δὲ ὑποτελῆς τῶν Φράγκων. Ἐντεῦθεν περιαλγῆς γενόμενος, ἀπέθανε κατὰ τὸ 748, καταλιπὼν υἱὸν ἐξαετῆ μόλις, Θασσίλωνα τὸν Β'. ἀνθ' οὗ ἡ Χιλτρυδία διώκει τὴν χώραν ἐπιτροπικῶς μετὰ τῶν μεγιστάνων.

Ὁ δὲ Γρίφων ἐκεῖνος, οὗ τινος ἐμνήσθημεν ἀνωτέρω, φυγὼν ἐκ τῆς Φραγκίας, κατέσχε μὲν τὴν χηρεύσασαν τῆς Βοϊαρίας ἡγεμονίαν, μὴ δυνηθείσης τῆς Χιλτρυδίας νὰ ἀντιστῆ εἰς τοῦτο, ὑπεκίνησε δὲ τοὺς Σάξωνας καὶ Ἀλεμάνους κατὰ τοῦ Πιπίνου, ὥστε εἶχεν ὑφ' ἑαυτὸν ἀξιόλογον δύναμιν. Ἀφ' οὗ δὲ οἱ Σάξωνες ὑπετάγησαν ἀμαχητὶ σχεδὸν εἰς τὸν Πιπῖνον, καὶ οὗτος, φέρων καὶ ἄγων τὴν χώραν, προεχώρει πρὸς τὸν Ἰστρον, φοβηθέντες οἱ Ἀλεμάνοι καὶ Βοϊάριοι, ἔσπευσαν νὰ παραδώσωσιν αὐτῷ, οἱ μὲν πρῶτοι τὸν ἡγεμόνα αὐτῶν Λανδόφρεδον, οἱ δὲ δευτέροι τὸν Γρίφωνα, ἐπικαλούμενοι τὸ ἔλεος αὐτοῦ (746). Ὁ δὲ Πιπῖνος παραλαβὼν τὸν νέον Θασσίλωνα εἰς Φραγκίαν, ἀνέτρεφεν αὐτὸν βασιλικῶς μετὰ τῶν υἱῶν αὐτοῦ Καρόλου καὶ Καρολομάνου, τῶν ὁποίων ἡ μήτηρ Βέρτα, Βοϊάρια οὖσα τὴν πατρίδα, ἡγάπα τὸν ὄρφανὸν παῖδα ὡς ἴδιον τέκνον. Ἐν τοσοῦτῳ ὁ Πιπῖνος, κατακλείσας κατὰ τὸ 752 ἔτος τὸν ἀσθενῆ τῶν Φράγκων βασιλέα, Χιλδερίχον τὸν Γ'. εἰς τι μοναστήριον, κατάρθρωσε νὰ ἀνυψωθῆ ἐν Λυγούστη Σουεσσιῶνων (Soissons) ὑπὸ τοῦ πλήθους ἐπ' ἀσπίδος, καὶ νὰ ἀναγορευθῆ βασιλεὺς τῶν Φράγκων. Πέμπτῳ δὲ ἔτει μετὰ ταῦτα (757), προσκαλεσάμενος τὸν πεντεκαίδεκαέτην Θασσίλωνα εἰς γενικὴν τινα τοῦ βασιλείου σύνοδον ἐν Κομπενδία, περιέβαλεν αὐτὸν δόρυ καὶ ἀσπίδα, καὶ ἀνεκέρυξεν αὐτὸν ἐνώπιον τῶν μεγιστάνων τῆς Φραγκίας καὶ Βοϊαρίας, ὑποτελῆ ἡγεμόνα (Δοῦκα) τῆς χώρας ταύτης, ὑποχρεώσας αὐτὸν νὰ ὁμώσῃ πίστιν εἰς τὸν βασιλέα καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ.

Ὡς τιμᾶριον ἡγαγκάσθη ὁ Θασσίλων νὰ λάβῃ τὴν ἐλευ-

θέραν τῶν προγόνων αὐτοῦ κτῆσιν, καὶ ν' ἀκολουθήσῃ τῷ βασιλεῖ ὡς Τιμαριώτης εἰς τὰς κατὰ τῶν Σαξόνων καὶ τῶν ἐν Ἀκυϊτανίᾳ Οὐασκόνων ἐκστρατείας. Ἐλθὼν δὲ εἰς ὠριμωτέραν ἡλικίαν, ἐνόμισε τὸ τοιοῦτον ἀνύποιστον. Διὸ καὶ ἀποφασισθείσης ἐν τῇ κατὰ Νιουέριον (Nevers) συνόδῳ τῆς τετάρτης κατὰ τοῦ Δουκὸς τῆς Ἀκυϊτανίας Οὐαϊφάρου, υἱοῦ τοῦ Οὐνάλδου, ἐκστρατείας, ὁ Θασσίλων, μὴ θέλων νὰ συμπολεμήσῃ κατὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνδρὸς ἐκείνου, ὅστις ἄλλοτε ἐπολέμησεν ὑπὲρ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, κατέλιπεν αἴφνης τὸν βασιλέα καὶ τὸν στρατὸν, καὶ ἔσπευσεν ἐκ τῆς Φραγκίας πρὸς τὴν πατρίδα αὐτοῦ παρὰ τὸν Ἰστρον, προθέμενος νὰ μὴ ἐμφανισθῇ ποτε πλέον ἐνώπιον τοῦ Πιπίνου. Ἀσμενέστατα ἐδέχθησαν οἱ Βοϊᾶριοι τὸν ἡγεμόνα αὐτῶν· οὗτος δὲ ἀνέλαβε τὴν διοίκησιν τῆς χώρας ἐν τινι συνόδῳ γενομένη ἐν Ἀσχάϊμ. Τοιαῦται σύνοδοι συνεκροτήθησαν ὡσαύτως καὶ ἐν Διγγολφίγγῃ κατὰ τὸ 772, καὶ ἐν Νευχίγγῃ κατὰ τὸ 774 καὶ 777, συμπαρεδρευόντων τῶν τῆς χώρας Ἐπισκόπων, ἡγεμόνων, Κομήτων καὶ Βαρόνων. Τὰ ἐν αὐταῖς περὶ ἐκκλησιαστικῶν καὶ πολιτικῶν πραγμάτων ψηφίζόμενα ἐκαλοῦντο (Decreta Thassilonis) Δόγματα Θασσίλωνος. Κατεπολέμησε δὲ οὗτος καὶ τὰ Σλαβικὰ ἔθνη, καὶ ἀφείλετο αὐτὰ τὴν Καρινθίαν, ἣτις ἔκτοτε διετέλεσεν οὔσα ὑπὲρ τὰ 200 ἔτη κατὰ συνέχειαν Βαυαρικὴ ἐπαρχία.

Ὁ δὲ Πιπῖνος διετέλει εἰσέτι ἐν ὀργῇ ἕνεκα τῆς φυγῆς τοῦ Θασσίλωνος. Ἄλλ' οὗτος ἐπικαλεσάμενος τὴν μεσιτείαν τοῦ Πάπα, ἔτυχε τῆς τοῦ θεῖου αὐτοῦ συγγνώμης, καὶ διέμενεν ἀνενόχλητος ἐν ὅσῳ ἔζη ὁ Πιπῖνος· ἀποθανόντος δὲ τούτου κατὰ τὸ 768, οἱ υἱοὶ αὐτοῦ Κάρολος (ὁ μέγας μετὰ ταῦτα ἐπονομασθεὶς) καὶ Καρολομάνος διμερίσαντο τὴν βασιλείαν. Καὶ ὁ μὲν μεγαλεπήβολος καὶ θρασὺς Κάρολος διηνέχθη μετ' ὀλίγον πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἕνεκα τοῦ πατρικοῦ κλήρου, ἡ δὲ εἰρηνόφρων αὐτῶν μήτηρ Βέρτα οὐχί

μένον συνδιήλλαξεν αὐτούς, ἀλλὰ καὶ διὰ νὰ ἐμπεδώσῃ μὲν τὴν τοιαύτην συνδιαλλαγὴν, νὰ προλάβῃ δὲ καὶ εἰς τὸ μέλλον πᾶσαν ἐνδεχομένην διχόνοιαν τῶν ἀδελφῶν πρὸς τε ἀλλήλους καὶ πρὸς τοὺς Λογγοβάρδους καὶ Βοϊαρίους, παρεκίνησε τὸν βασιλέα τῶν Λογγοβάρδων Δεσιδέριον νὰ δώσῃ εἰς γάμον τῷ μὲν βασιλεῖ Καρόλῳ τὴν Ἐρμιγγάρδην, τῷ δὲ Καρολομάνῳ τὴν Γερβέργην, ἀμφοτέρας θυγατέρας αὐτοῦ, καὶ ἀδελφᾶς τῆς Λυϊτβέργης, συζύγου τοῦ Θασσίλωνος. Εἰς μάτην ὁμως ἀπέβη ἡ τοιαύτη τῆς Βέρτας πρόνοια· διότι ὁ Κάρολος μετὰ θάνατον τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Καρολομάνου, ἀποστερήσας τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ τῆς βασιλείας, ἀπέστειλεν αὐτοὺς μετὰ τῆς μητρὸς Γερβέργης, καὶ τῆς ἰδίας ἑαυτοῦ συζύγου Ἐρμιγγάρδης, εἰς τὸν πενθερὸν αὐτοῦ Δεσιδέριον. Μετ' οὐ πολὺ δὲ πολεμήσας καὶ νικήσας καὶ τοῦτον κατὰ κράτος, κατέκλεισεν αὐτὸν μετὰ τῶν τέκνων εἰς διάφορα μοναστήρια. Τότε ὁ Θασσίλων, βλέπων τὴν τύχην τοῦ πενθεροῦ, καὶ τὴν ἥτταν καὶ καθυπόταξιν τῶν Οὐασκῶνων, Ἀλεμάνων καὶ Λογγοβάρδων, ἐφοβήθη καὶ περὶ ἑαυτοῦ. Ὅθεν, διὰ ν' ἀσφαλίσῃ εἰς τοὺς ἀπογόνους αὐτοῦ τὴν ἡγεμονίαν, ἀνηγόρευσε τὸν ἐξαετῆ υἱὸν αὐτοῦ, συνηγεμόνα, μὴ αἰτησάμενος πρὸς τοῦτο τὴν συγκατάθεσιν καὶ τὴν ἐπικύρωσιν τοῦ βασιλέως τῶν Φράγκων. Διὸ καὶ ὁ Κάρολος, συλλαβὼν δικαίας ὑπονοίας, ἔπεμψε συμφώνως μετὰ τοῦ Πάπα πρέσβεις πρὸς τὸν ἡγεμόνα, ἀξιῶν ν' ἀνανεώσῃ τὸν τιμαριωτικὸν ὄρκον, καὶ νὰ δώσῃ δώδεκα ὁμήρους πρὸς ἐμπέδωσιν τῆς πίστεως αὐτοῦ. Ὁ δὲ Θασσίλων, ἐκπλαγεὶς ἐπὶ τῇ ἀπροσδοκῆτῳ αἰτήσει, ὑπήκουσεν ἄκων, καὶ ἦλθε μὲν δυσφορῶν μετὰ τῶν ὁμηρῶν εἰς Οὐορματίαν, ἐπέστρεψε δὲ αἰσχυρόμενος. Ἡ δὲ γυνὴ αὐτοῦ, ἡ ὑπερήφανος θυγάτηρ τοῦ δυστυχῆς Δεσιδερίου, ὑπεδέξατο αὐτὸν μετ' ὀλοφυρμῶν. Θράσος καὶ μικροψυχία κατελάμβανεν ἐξ ὑπαμοιβῆς τὴν ψυχὴν τοῦ Θασσίλωνος,

ὅστις, μετ' οὐ πολὺ ἤρξατο ν' ἀντιποιῆται τῆς ἀρχαίας αὐτοῦ αὐτοτελείας, οὕτως ὥστε, παρέλειπε μὲν ἐν τοῖς διατάγμασι τὸ ὄνομα τοῦ βασιλέως, ἀπεκάλει δὲ ἑαυτὸν ἡγεμόνα (Fürst, princeps), συνεμάχησε δὲ καὶ τοῖς Ἀβάροις καὶ Σάξωσι, καὶ διενεχθεὶς πρὸς τὸν ἐν Τριδέντω Φραγκικὸν ἔπαρχον Ρούπερτον, ἕνεκα ὀροθεσιῶν, κατεπολέμησε καὶ ἐφόνευσεν αὐτὸν ἐν τινι μάχῃ· φοβούμενος δὲ τὰ παρακολουθήματα τῆς πράξεως ταύτης, ἀπέστειλε τὸν Ἐπίσκοπον τῆς Σαλισβούργης Ἄρνωνα καὶ τὸν ἡγούμενον τῆς μονῆς τοῦ Μονδσῆ Οὐνρῖκον εἰς Ρώμην (ὅπου ὁ Κάρολος ἐώρταζε τὸ Πάσχα) διὰ νὰ ἐξαιτήσωνται τὴν μεσιτείαν τοῦ Πάπα Ἀδριανοῦ τοῦ Α'. Ἀλλὰ καὶ ἡ ἱκεσία αὕτη παρεξηγήθη, καὶ ὁ μὲν Πάπας ἀπεκάλει τὰ πάντα δόλον καὶ ἀπάτην, ὁ δὲ Κάρολος προσεκάλεσεν ἐκ νέου κατὰ τὸ 787 εἰς Οὐορματίαν τὸν Θασσίλωνα, ὅστις παρακινήθεις ὑπὸ τῆς ἰδίας γυναικὸς, δὲν ἀνεφανίσθη, ἀλλὰ παρεσκευάζετο εἰς πόλεμον, καὶ συνεμάχησε τοῖς Ἀβάροις. Ἡ δὲ ἐκ τριῶν διαφόρων μερῶν μετὰ τριπλοῦ στρατοῦ ταχεῖα εἰσβολὴ τοῦ Καρόλου εἰς Βαυαρίαν ἠνάγκασε τὸν Θασσίλωνα νὰ προσέλθῃ εἰς τὸ βασιλικὸν στρατόπεδον, καὶ νὰ ὀμόσῃ ἐκ τρίτου τὸν ὄρκον τῆς ὑποταγῆς, προσθέμενος εἰς δώδεκα νέους ὀμήρους, καὶ τὸν ἴδιον αὐτοῦ υἱόν.

Ὁ Θασσίλων λυπηθεὶς καιρίως ἐπὶ τῇ ταπεινώσει ταύτη, ἐτήκετο ὑπὸ αἰσχύνης καὶ ὀργῆς. Ἀλλ' ἡ τῆς Λυιτβέργης ὑπερήφανος ψυχὴ συνεχίετο ὑπὸ μείζονος ἔτι θλίψεως. τὸ δὲ ἄσπονδον αὐτῆς κατὰ τοῦ Καρόλου μῆσος παρῶξινε καὶ αὐθις τὸν Θασσίλωνα νὰ ἐπιχειρήσῃ νέον τρόπον ἀπαλλαγῆς ἐκ τῆς αἰσχυρᾶς ὑποτελείας. Ἐντεῦθεν ὁ Θασσίλων ἀπέστειλε κήρυκας πρὸς τοὺς Ἀβάρους διὰ νὰ παρακινήσῃ αὐτοὺς νὰ εἰσβάλωσιν εἰς τὸ Φραγκικὸν βασίλειον. Συνέπραττε δὲ μετ' αὐτοῦ πρὸς τὸ αὐτὸ τέλος καὶ ἡ τοῦ Ἀρίχιδος, Δουκὸς τοῦ Βενεουέντου, χήρα Ἀδαλβέργη, συμμα-

χήσασα μετὰ τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίσσης Εἰρήνης κατὰ τοῦ Καρόλου. Ἐν δὲ τῇ Βαυαρίᾳ ἰδίως παρεσκευάζοντο μυστικῶς τὰ πάντα πρὸς γενικὴν ἐπανάστασιν.

Ἀλλὰ προδύται ἐκοίνωσαν τὰ γινόμενα εἰς τὸν βασιλέα Κάρολον. Ὁ δὲ Θασσίλων, ἀγνοῶν τὴν προδοσίαν, ἐμφανίζεται προσκληθεὶς, εἰς τινα γενικὴν τοῦ βασιλείου συνέλευσιν ἐν Ἰγκελχάϊμ, ἄνευ ὑποψίας. Μεγιστᾶνες Φραγκικοὶ καὶ Βοϊαρικοὶ καθίστανται κατήγοροι αὐτοῦ, καὶ οὗτος κηρύττεται ὑπὸ τῆς συνελεύσεως ἔνοχος θανάτου. Ὁ δὲ Κάρολος, φιλανθρωπεύομενος δῆθεν, παραπέμπει αὐτὸν εἰς τι μοναστήριον. Τὸ αὐτὸ συνέβη καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ Θεόδωνι καὶ Θεοδοβέρτῳ (κατὰ τὸ 788.). Ἐξ ἔτη μετὰ ταῦτα ὑποχρεοῦται ὁ ἔκπτωτος Θασσίλων ἐνώπιον γενικῆς συνελεύσεως, συγκροτηθείσης ἐν Φραγκοφούρτῳ, νὰ παραιτηθῇ τῷ ἰδίῳ ὀνόματι καὶ ἐν τῷ τῶν ἀπογόνων αὐτοῦ, ἀπὸ πάσης ἀντιποιήσεως δικαίων ἐπὶ τῆς Βοϊαρίας, συνίστησιν ὁμῶς τοὺς υἱοὺς καὶ τὰς θυγατέρας αὐτοῦ εἰς τὴν φιλανθρωπίαν τοῦ βασιλέως. Ὑπάρχουσι λόγοι, οἵτινες μᾶς πείθουσιν, ὅτι καὶ ὁ Κάρολος προσηνέχθη τῷ ὄντι εὐμενῶς πρὸς τὰ τέκνα τοῦ Θασσίλωνος, καταλιπὼν αὐτοῖς τὰ ἐν τῇ χώρᾳ κείμενα κτήματα τοῦ οἴκου αὐτῶν. Πολλὰ τῶν Κομητικῶν γενῶν καὶ πρὸ πάντων οἱ Κόμητες τῆς Σχερίας (Schevern) κατάγονται ἴσως ἐξ αὐτῶν. Καὶ οἱ Οὐέλφοι δὲ φαίνονται Ἀγιλοφιγγικοῦ γένους. Πῶς δὲ καὶ ποῦ ἐτελεύτησαν ὅ,τε Θασσίλων καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, περὶ τούτου σιωπᾷ ἡ ἱστορία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ΄.

Οἶκος τῶν Κομήτων τῆς Σχερίας καὶ τῆς
Οὐίττελοβάχης.

Τοῦ εἰρημένου Θασσίλωνος ἀπόγονός τις Λουϊτπόλδος καλούμενος, καὶ ὢν ἐκ μητέρων ἐξάδελφος τοῦ κατὰ τὸ 899 ἀποθανόντος Καρολίδου Αὐτοκράτορος τῆς Γερμανίας Ἀρνούλφου, μαρκγραφεύων δὲ ἐν τῇ Ἐνσίᾳ χώρα (pays de l' Eus), διεξήγαγεν ἐπιτροπικῶς τὴν διοίκησιν τοῦ κράτους μετὰ δύο ἄλλων συναντιβασιλέων, κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἀνηλικιότητος τοῦ υἱοῦ τοῦ ρηθέντος Αὐτοκράτορος Ἀρνούλφου, Λουδοβίκου τοῦ ἐπικληθέντος Παιδός. Ὁ δὲ τοῦ Λουϊτπόλδου τούτου υἱὸς Ἀρνούλφος, ἐκλεχθεὶς δούξ παρὰ τῶν Βαυαρῶν, ἡγεμόνευσεν, ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἀρνούλφου τοῦ δευτέρου, συνετῶς καὶ ἐπιεικῶς ἀπὸ τοῦ 911—937, καὶ, ἀποθανὼν, κατέλιπε τὴν ἡγεμονίαν εἰς τὸν πρεσβύτερον υἱὸν αὐτοῦ Ἐβεράρδον, ἐκβληθέντα μετ' οὐ πολὺ ὑπὸ τοῦ Αὐτοκράτορος Ὄθωνος τοῦ Α', ὡς μὴ θελήσαντα νὰ ἀναγνωρίσῃ τὴν κυριαρχίαν αὐτοῦ. Μετὰ ταῦτα ὁ εἰρημένος Αὐτοκράτωρ τὴν μὲν Βαυαρίαν παρέδωκεν εἰς τὸν νεώτερον τοῦ ἀποθανόντος δουκὸς Ἀρνούλφου ἀδελφὸν Βερχτόλδον προχειρίσας αὐτὸν ἰσόβιον μόνον δοῦκα τοῦ τόπου τούτου, διοικοῦντα κυρίως ἐν ὀνόματι τοῦ Αὐτοκράτορος, εἰς δὲ τὸν νεώτερον υἱὸν, Ἀρνούλφον καὶ αὐτὸν ὀμωνύμως τῷ πατρὶ καλούμενον, ἀπένειμε τὸ ἀξίωμα τοῦ ἐν Βαυαρίᾳ Παλατινοῦ Κόμητος. Ὁ Ἀρνούλφος οὗτος ἐπωνομάσθη πρῶτος Κόμης Σχερίας. Καὶ ὁ ἀπόγονος δὲ τούτου Ὄθων Β', Κόμης τῆς Σχερίας, διέπρεψεν ἰκανῶς ἐν τῇ ἱστορίᾳ, ὥστε ἐπὶ Κορράδου τοῦ Β', καὶ Ἐρρίκου τοῦ Γ', Αὐτοκρατόρων τῆς Γερμανίας, οἱ Βαυαροὶ, ἀγαπῶντες καὶ τιμῶντες αὐτὸν διὰ τε τὴν ἐκ τῶν ἀρχαίων αὐτῶν ἡγεμόνων

καταγωγὴν καὶ διὰ τὰς προσωπικὰς αὐτοῦ ἀρετὰς, ἐπεχείρησαν, εἰ καὶ ἀνωφελῶς, νὰ καταστήσωσιν αὐτὸν δούκα τῆς Βαυαρίας. Ἄν δὲ καὶ δὲν κατώρθωσαν ἱκανὸν χρόνον εἰσέτι οἱ Κόμητες τῆς Σχερίας νὰ ἀναλάβωσι τὴν προγονικὴν αὐτῶν ἡγεμονίαν τῆς Βαυαρίας, προῆλθον ὁμῶς βαθμηδὸν ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τῶν ἐκ τοῦ Οὐέλφικου οἴκου ἐν Βαυαρίᾳ ἡγεμονουσάντων (1070—1180), εἰς τοιαύτην ἀκμὴν, ὥστε ἀνήγειραν διάφορα λαμπρὰ μοναστήρια, μεταξὺ τῶν ὁποίων διεκρίνετο ἰδίως τὸ τῆς Σχερίας, ὅπερ ἐκ Κομητικῆς πύργου καὶ ἡγεμονικῆς αὐτῶν ἕδρας μετεσχημάτισαν οὗτοι κατὰ τὸ 1123 ἔτος εἰς μοναστήριον, μετενεγκόντες μὲν τὴν ἕδραν ἑαυτῶν ἐντεῦθεν εἰς τοὺς πύργους τοῦ Κελείμου καὶ τῆς Οὐϊττελσβάχης (Kelhim καὶ Wittelshach), μετανομωθέντες δὲ καὶ αὐτοὶ τοῦ λοιποῦ Κόμητες τῆς Οὐϊττελσβάχης.

Τέλος δὲ καθαιρεθέντος καὶ ἀποκρηυθέντος, ὑπὸ τοῦ Αὐτοκράτορος τῆς Γερμανίας Φριδερίκου τοῦ Α', ἐν ἔτει 1180, τοῦ τελευταίου δουκὸς τῆς Βαυαρίας ἐκ τῆς τῶν Οὐελφιδῶν οἰκίας, τοῦ περιωνύμου Ἐρρίκου τοῦ ἐπικληθέντος Λέοντος, ἀπενεμήθη τὸ δουκάτον τῆς Βαυαρίας ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ Αὐτοκράτορος εἰς Ὄθωνα τὸν σ', Κόμητα τῆς Οὐϊττελσβάχης, υἱὸν ἐκείνου, ὅστις οὐ πρὸ πολλοῦ εἶχε μετθέσει τὴν ἕδραν τῆς Κομητείας ἐκ τῆς εἰς μοναστήριον μετασχηματισθείσης Σχερίας εἰς τὴν Οὐϊττελσβάχην.

Ἐκτοτε ὁ οἶκος οὗτος ἡγεμονεῦει τῆς Βαυαρίας διηνεκῶς, κατ' ἀρχὰς μὲν μετὰ δουκικοῦ, ἔπειτα δὲ ἐλεκτωρικοῦ, καὶ τέλος βασιλικοῦ ἀξιώματος ὑποδιαιρεθεὶς μὲν εἰς διαφόρους κλάδους, παρασχὼν δὲ ἐν τοσοῦτῳ ἐκ τῶν κόλπων αὐτοῦ τρεῖς αἰρετοὺς Αὐτοκράτορας εἰς τὴν Γερμανίαν, Λουδοβίκον τὸν κατ' ἐξοχὴν ἐπικληθέντα Βαυαρὸν (1314—1347), Ρούπερτον τὸν Παλατῖνον (1400—1410) καὶ Κάρολον τὸν Ἑβδόμον (1742—1745), ἕνα δὲ βασιλέα εἰς

τὴν Οὐγγαρίαν, Ὄθωνα καλούμενον (1303), τρεῖς ἑλεκτωρας εἰς τὴν Βρανδεμβούργην, τοὺς τρεῖς δηλονότι υἱοὺς τοῦ εἰρημένου Αὐτοκράτορος Λουδοβίκου, Λουδοβίκου, τὸν Βρανδεμβούργιον, Λουδοβίκου τὸν Ῥωμαῖον καὶ Ὄθωνα τὸν πέμπτον, ἡγεμονεύσαντας αὐτόθι μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς αὐτῶν (1347), ἓνα βασιλέα εἰς τὸ τότε ἠνωμένον βασιλεῖον τῆς Δανίας, Σουηκίας, καὶ Νορβηγίας, Χριστοφόρον, τὸν κατὰ τὸ 1448 ἀποθανόντα, ἓνα εἰς τὴν Βοεμίαν, Φριδερίκον Ἐ τὸν Παλατῖνον, κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ τριακονταετοῦς πολέμου (1618—1620), καὶ τέλος εἰς τὴν Σουηκίαν τρεῖς βασιλεῖς, τοὺς τρεῖς ἐνδόξους Καρόλους, τὸν δέκατον, ἐνδέκατον καὶ δωδέκατον, ὧν ὁ πρῶτος ἦν υἱὸς τῆς ἀδελφῆς τοῦ μεγάλου Γουστάβου Ἀδόλφου, μίαν δὲ βασίλισσαν τὴν τοῦ δωδεκάτου Καρόλου ἀδελφὴν καὶ διάδοχον Οὐλερίκαν Ἐλεωνόραν (ἐβασίλευσαν δὲ οἱ τέσσαρες οὗτοι ἐν Σουηκίᾳ ἀπὸ τὸ 1654 μέχρι 1741).

Καὶ περὶ μὲν τῶν ἄλλων κλάδων, εἰς οὓς διηρέθη ὁ Οὐϊττελσβάχειος οἶκος, καὶ οὔτινες ἐκυρίεον ἦτοι τεμαχίων τῆς Βαυαρικῆς ἀρχῆς, ἣ καὶ τοῦ ὄλου, κληρονομούντων μέχρι μὲν τινος ἰδιωτικῶς, οὕτως εἰπεῖν, καὶ διαιρετῶς, τῶν υἱῶν τοὺς πατέρας, ἀπὸ δὲ τῆς ὀγδύτης Ἰουλίου 1508 ἀδιαιρέτως καὶ κατὰ πρεσβυγένειαν μόνον διαδεχομένων τὴν ἀρχὴν κατὰ τὸν ὑπὸ Ἀλβέρτου τοῦ Συνετοῦ περὶ τοῦ ἀδιαιρέτου τῆς ἡγεμονίας συνταχθέντα καὶ κυρωθέντα νόμον περὶ τῶν ἄλλων, λέγομεν, κλάδων φρονοῦμεν περιττὸν νὰ προσθῶμεν λεπτομερείας ἐν τῇ παρούσῃ συντόμῳ πραγματεία. Τοῦτο μόνον νομίζομεν ἀναγκαῖον νὰ σημειώσωμεν ἐνταῦθα, ὅτι Κάρολος Θεόδωρος ὁ ἐκ τοῦ Σουλτσβαχικοῦ κλάδου κληρονομεῖ τὸ μὲν τοῦ Παλατινάτου ἐλεκτωρικὸν στέμμα ἐν ἔτει 1742, ἀποθανόντος ἀτέκνου Καρόλου Φιλίππου τοῦ ἐκ τοῦ Νεϋβουργικοῦ κλάδου, τὸ δὲ τῆς Βαυαρίας ἐπίσης ἐλεκτωρικὸν διάδημα, ἐν ἔτει 1777, ἐκλιπόντος

τοῦ Βαυαρομοναχικοῦ κλάδου, μετὰ τὸν ὡσαύτως μὴ ἐπὶ τέκνοις θάνατον Μαξιμιλιανοῦ Β'. τοῦ ἐπικληθέντος Ἀγαθοῦ.

Ἀποθανόντα δὲ καὶ τοῦτον τὸν Κάρολον Θεόδωρον ἐν ἔτει 1799, ὡσαύτως ἄτεκνον, διαδέχεται ὁ Μαξιμιλιανὸς Ἰωσήφ ἐκ τοῦ καλουμένου νεωτέρου κλάδου τῶν δύο Γεφυρῶν, ὃν μὲν ὁ κατὰ τὴν πρωτοτοκίαν πλησιέστατος τῶ ἀποθανόντι ἐκ τῶν ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ οἴκου κατ' ἀρρένογονίαν καταγομένων, καὶ ἐντεῦθεν νόμιμος αὐτοῦ κληρονόμος, κτησάμενος δὲ τὴν τηλικαύτην ἀρχὴν ἐξ ἀπροσδοκίτου, καθ' Ἡρόδοτον· διότι ἔδει νὰ ἐκλίπωσιν οὐχὶ μόνον οἱ πρεσβύτεροι κλάδοι τοῦ γένους τούτου, ἀλλὰ καὶ νὰ ἀποθάνωσιν ἄκληροι ὅ,τε θεῖος αὐτοῦ (πατράδελφος δηλονότι) Χριστιανὸς ὁ Δ'. καὶ ὁ πρεσβύτερος αὐτοῦ ἀδελφός, Κάρολος Αὔγουστος, Δουκῆς τῶν δύο Γεφυρῶν. Οὕτω δὲ ἐπιλαβόμενος οὐ μικρᾶς ἀρχῆς ὁ Μαξιμιλιανὸς Ἰωσήφ, ἡγεμόνευσεν ὡς ἐλέκτωρ μὲν ἀπὸ τοῦ 1799 μέχρι τέλους τοῦ 1805, κατὰ δὲ τὴν πρώτην Ἰανουαρίου 1806 περιποιησάμενος ἑαυτῶ τὸ βασιλικὸν ὄνομα, ἐπεκτείνας καὶ τότε καὶ μετὰ ταῦτα τὸ κράτος αὐτοῦ διὰ τῆς προσθήκης πολλῶν ἐπαρχιῶν καὶ πολλῶν ὑπηκόων (α) καὶ ἐκδοὺς κατὰ τὴν 26 μαΐου 1816 πολιτικὸν χάρτην, ἐβασίλευσε πατρικῶς καὶ ἐπεικῶς μέχρι τῆς 12 ὀκτωβρίου 1825, ὅτε ἀπέθανε, ποθούμενος μὲν σφόδρα παρὰ τῶν ὑπὸ τὸ σκῆπτρον αὐτοῦ διατελούντων λαῶν, καταλιπὼν δὲ τὴν βασιλείαν εἰς τὸν πρωτότοκον ἑαυτοῦ υἱόν, τὸν νῦν εὐκλεῶς βασιλεύοντα Λουδοβίκον, τὸν πατέρα τοῦ Ἡμετέρου ΟΘΩΝΟΣ Α'. βασιλέως τῆς Ἑλλάδος.

(α) Ἐν Βαυαρίᾳ ἠριθμοῦντο κατὰ τὸ 1825 ὑπὲρ τὰ 4 ἑκατομμύρια κατοίκων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

ΓΕΝΕΑΛΟΓΙΑ

τοῦ

ΟΛΔΕΜΒΟΥΡΓΙΚΟΥ ΟΙΚΟΥ

Οἱ Κόμητες τοῦ Ὀλδεμβούργου ἡγεμόνευον ἐπὶ μακρὸν ἤδη χρόνον τοῦ Κομητάτου τούτου, ὅτε εἷς ἐκ τοῦ αὐτοῦ οἴκου, ὁ ὑπὸ τὸ ὄνομα Χριστιανὸς Α. γωστός γενόμενος, προσε- κλήθη, κατ' ἐκλογὴν ἐλευθέραν, ἐν ἔτει 1448, ὅπερ ἐστὶ 5 περίπου ἔτη πρὸ τῆς ἀλώσεως Κωνσταντινουπόλεως, νὰ βασιλεύσῃ εἰς Δανίαν. Αὐτὸν τοῦτον τὸν Χριστιανὸν, ἐξα- λειφθεῖσης τῆς ἐν Ὀλστενίᾳ ἡγεμονευούσης οἰκογενείας, ἐξε- λέξαντο Κόμηται, ἐν ἔτει 1460, οἱ παραστάται τῆς ἐπαρ- χίας ταύτης, τὴν ὁποίαν, κατακτηθεῖσαν πάλαι ποτὲ ὑπὸ Καρόλου τοῦ μεγάλου, ὑψωσε μὲν ὁ αὐτοκράτωρ Λόθαρὸς εἰς Κομητάτον, προήγαγε δὲ, ἐν ἔτει 1474, Φριδερίκος Γ' ὁ Αὐτοκράτωρ, κατ' αἴτησιν τοῦ εἰρημένου Χριστιανοῦ προσ- κτησαμένου προσφάτως καὶ τὴν Διτμάρσην, εἰς δουκάτον ὑπὸ τὸ ὄνομα Δουκ. Ὀλστενίας καὶ Διτμάρσης. Ἐκτοτε οἱ Ὀλδεμβούργοι βασιλεύουσι μὲν τῆς Δανίας, ἡγεμονεύουσι δὲ τῆς Ὀλστενίας διηλεκῶς. Ἄλλ' ἡ ἐπαρχία Ὀλδεμβούρ- γου διετέλεσεν ἐκ τῆς διαληφθείσης ἐποχῆς ἀρχομένη ἐκ τοῦ ἔκπαλαι ἡγεμονεύοντος κλάδου τοῦ οἴκου τούτου, ἕως ὅτου, ἐξαλειφθέντος αὐτοῦ, περιέστη ἐν ἔτει 1667 καὶ αὐ- τη εἰς τὸν Δανικὸν κλάδον. Φριδερίκος δὲ ὁ Α', βασιλεὺς τῆς Δανίας (ἀπόγονος τοῦ προειρημένου Χριστιανοῦ), ἔδω- κε, κατὰ τὴν μέχρι τινὸς ἐν Γερμανίᾳ ἐπικρατοῦσαν συνή-θειαν τὴν μεταξὺ τῶν υἱῶν διανομὴν τῆς ἡγεμονίας, εἰς τὸν δευτερότοκον υἱὸν αὐτοῦ Ἀδόλφον, μέρος τῆς Ὀλστε-νίας, ὑπὸ τὸ ὄνομα Δουκάτου Ὀλστέϊν-Γοττόρπ. Ὁ Ἀδόλ-

φος οὗτος εἶναι ἀρχηγὸς τοῦ Γοττορπικοῦ κλάδου τοῦ ἀρχαίου τούτου οἴκου, ὑποδιαιεθέντος καὶ αὐτοῦ μετὰ ταῦτα εἰς τὸν Ῥωσικὸν, τὸν πρόην Σουηκικὸν, καὶ τὸν νῦν ἐν Ὀλδεμβούργῳ ἡγεμονεύοντα. Ἔχει δὲ ἡ γενεαλογία αὕτη ὧδε· Φρειδερίκου τοῦ Δ', Δουκὸς Ὀλστέιν-Γοττόρπ (τοῦ νυμφευθέντος μετὰ τῆς Σοφίας, θυγατρὸς Καρόλου τοῦ ΙΑ', καὶ ἀδελφῆς Καρόλου τοῦ ΙΒ', βασιλέων τῆς Σουηκίας), υἱὸς πρωτότοκος ὁ Κάρολος Φριδερίκος νυμφεύεται Ἄνναν τὴν Πετρίδα, θυγατέρα Πέτρου τοῦ μεγάλου, ἐξ ἧς γεννᾷ Πέτρον τὸν Γ', ὅστις διὰ τε τὴν Σουηκικὴν καὶ τὴν Ῥωσικὴν ἐκ θηλέων καταγωγὴν αὐτοῦ, προσεκλήθη πρῶτον μὲν εἰς Σουηκίαν, μετὰ τὸν θάνατον τῆς μεγάλης αὐτοῦ θείας, τῆς βσιλίσσης Οὐλερίκας Ἐλεωνόρας, ἀδελφῆς Καρόλου τοῦ ΙΒ', δεύτερον δὲ εἰς Ῥωσσίαν παρὰ τῆς πρὸς μητρὸς θείας αὐτοῦ Αὐτοκρατορίσσης Ἐλισάβετ, πρὸς διαδοχὴν τοῦ θρόνου· νυμφευθεὶς δὲ τὴν εὐκλεῶς μετὰ ταῦτα βασιλεύσασαν Αἰκατερίναν τὴν Β', οὖσαν θυγατέρα τοῦ Πρίγπος τοῦ Ἀγγάλτ-Ζέρπς, ἔσχεν υἱὸν Παῦλον τὸν Α', ἐγγόνους δὲ τοὺς Αὐτοκράτορας Ἀλέξανδρον καὶ Νικόλαον καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν. Τοῦ δὲ ἄνω εἰρημένου Φριδερίκου τοῦ Δ', Δουκὸς Γοττόρπ, τετάρτου προγόνου τοῦ Νικολάου, νεώτερος ἀδελφὸς Χριστιανὸς Αὐγουστος ἔσχεν υἱοὺς, μεταξύ ἄλλων, τὸν τε Ἀδόλφον Φριδερίκον (τὸν κατὰ σύστασιν τῆς Ῥωσσίας, ἐν ἔτει 1756, καταστάντα βασιλέα τῆς Σουηκίας) καὶ τὸν Αὐγουστον, ἀδελφὸν τοῦ πάππου τοῦ νῦν μεγάλου Δουκὸς τοῦ Ὀλδεμβούργου, πρῶτον δοῦκα γενόμενον τοῦ τόπου τούτου κατὰ τὸν ἐξῆς τρόπον. Παῦλος ὁ Α', ἐπίδοξος διάδοχος ὢν ἔτι τοῦ Ῥωσικοῦ θρόνου, ἐπὶ τῆς μητρὸς αὐτοῦ Αἰκατερίνης, ἡγεμόνευε τοῦ πατρώου Δουκάτου Γοττόρπ διὰ τοποτηρητοῦ (Landesadministrator)· ἐπειδὴ δὲ ὑπῆρχον ἔκπαλαι διαφοραὶ διηνεκεῖς, ὡς ἐκ τῆς γεωγραφικῆς θέσεως, μεταξύ τῶν δουκῶν τοῦ Γοττόρπ καὶ τῶν

βασιλείων τῆς Δανίας, καθὼ δουκῶν τοῦ Ὀλστέϊν, τοῦ ὁποίου
 πρότερον τὸ Γοττόρπ ἀπετέλει μέρος, προέτεινεν ὁ τότε τῆς
 Δανίας βασιλεύων εἰς τὸν Καισαρίδην Παῦλον νὰ δώσῃ αὐ-
 τῷ ἀντὶ τοῦ Γοττόρπ ἄλλο, μακρὰν ἀπέχον ἀντάλλαγμα.
 Ἐδέχθη ὁ Παῦλος τὴν πρότασιν, καὶ παρεχώρησε τὸ Γοτ-
 τόρπ κατὰ τὸ 1773 ἔτος εἰς τὸν βασιλέα, λαβὼν παρ' αὐ-
 τοῦ τὸ προπατορικὸν Κομητάτον τοῦ Ὀλδεμβούργου καὶ τὴν
 Δελβεγχορσθην, τὰ ὁποῖα ὑψωθέντα παρὰ τοῦ τῆς Γερμα-
 νίας Αὐτοκράτορος ἐν ἔτει 1776 εἰς δουκάτον ὑπὸ τὸ ὄνο-
 μιν Δουκάτον Ὀλστέϊν-Ὀλδεμβούργου, ἔχον
 ἐν τῷ Γερμανικῷ συλλόγῳ τὴν τάξιν, τὴν ψῆφον, καὶ τὰ
 δίκαια τοῦ Γοττορπικοῦ δουκάτου, ἐδωρήσατο εἰς τὸν
 πρωτεζάδελφον τοῦ ἑαυτοῦ πάππου Φριδερίκον Αὔγουστον·
 ταῦτα δὲ πάντα ἐπὶ τῇ ῥητῇ συμφωνίᾳ τοῦ νὰ ὑπάρχη
 διηνεκῶς ἐκκλησία τοῦ Ἀνατολικοῦ δόγματος ἐν Γοττόρπ
 καὶ ἑτέρα ἐν Ὀλδεμβούργῳ. Ὁ κλάδος οὗτος ἡγεμόνευσεν
 ἐπομένως ἐν εἰρήνῃ μέχρι τῆς 10 Δεκεμβρίου 1810, ὅτε ὁ
 Ναπολέων ἦνωσε δυναστικῶς τὸ εἰρημένον δουκάτον μετὰ
 τῆς μεγάλης Αὐτοκρατορίας. Ἡ ἄδικος αὕτη πράξις δυση-
 ρέστησε τῷ συγγενεῖ μονάρχῃ τῆς Ῥωσσίας, καὶ παρέσχε,
 μετὰ πολλὰς ἀτελεσφορήτους διαπραγματεύσεις, διαρκε-
 σάσας ὑπὲρ τὸ ἐν καὶ ἡμισυ ἔτος αἰτίαν, ἡ πρόσχημα εἰς τὸν
 Ῥωσσογαλικὸν τοῦ 1812 ἔτους πόλεμον. Μετὰ δὲ τὴν κατα-
 στροφὴν τοῦ Ναπολέοντος, ἡ ἐν Βιέννῃ σύνοδος οὐχὶ μόνον
 ἀποκατέστησε τὸν ἔκπτωτον ἡγεμόνα εἰς τὰ ἀρχαῖα αὐτοῦ
 δίκαια, ἀλλὰ καὶ, χαριζομένη εἰς τὸν κραταῖον αὐτοῦ προσ-
 τάτην, ἠύξησε μὲν τὴν ἐπικρατείαν αὐτοῦ, προσήνεγκε δὲ
 αὐτῷ συγχρόνως τὸ τοῦ Μεγάλου Δουκὸς ἀξίωμα, τὸ ὁποῖον
 μὴ δεξαμένου δι' οἰκονομικοὺς λόγους τοῦ τότε ἡγεμονεύον-
 τος Γουιλέλμου Πέτρου Φριδερίκου, ἀνέλαβε προθύμως ὁ
 κατὰ τὸ 1829 ἔτος ἡγεμονεύσας Αὔγουστος Παῦλος, ὁ πα-
 τὴρ τῆς πρώτης τῶν Ἑλλήνων Βασιλίσσης.

Ἀνακεφαλαιοῦντες τὸν λόγον παρατηροῦμεν, ὅτι ὁ Ὀλ-
 δεμβουργικὸς οἶκος κατέχει μὲν ἤδη τοὺς θρόνους τῆς Ῥωσ-
 σίας, Δανίας, καὶ Ὀλδεμβούργου, κατέλαβε δέ ποτε διὰ
 τεσσάρων βασιλέων καὶ τὸν τῆς Σουηκίας· ὅτι ὁ νῦν Αὐτο-
 κράτωρ Ῥωσσίας ἀφ' ἐνός, καὶ ἡ βασίλισσα ἡμῶν Ἀμαλία,
 καὶ ὁ γνωστὸς βασιλόπαις Γουστάβος Βάζας (υἱὸς τοῦ Δ'
 Γουστάβου) ἀφ' ἐτέρου μέρους, ὄντες πέμπτοι ἐξ ἀρρένων
 ἀπὸ τῶν δύο εἰρημένων ἀδελφῶν Φριδερίκου Δ' καὶ Χρι-
 στιανοῦ Αὐγούστου, εἰσὶ τέταρτοι ἐξ ἀδελφοὶ πρὸς ἀλλήλους·
 καὶ ὅτι τέλος, ἐκτὸς τῆς συγγενείας ταύτης, ὁ Αὐτοκράτωρ
 Νικόλαος καὶ ὁ μέγας Δουξ Αὐγούστος Παῦλος ἔχουσι τὸν
 διπλοῦν προσέτι δεσμόν, ὅτι καὶ ἐξ ἀδελφοὶ πρῶτοι ἐκ μη-
 τέρων ὑπάρχουσι πρὸς τε ἀλλήλους καὶ τὸν τῆς Βυρτεμβέρ-
 γης βασιλέα (ἄτε οὔσης τῆς μακαρίτιδος Αὐτοκρατορίσσης
 Μαρίας Θεοδωρίδος ἀδελφῆς τῆς τε μητρὸς τοῦ Αὐγούστου
 Παύλου καὶ τοῦ ἀποθανόντος βασιλέως τῆς Βυρτεμβέργης),
 καὶ ὁ τοῦ Αὐγούστου Παύλου ἀδελφὸς Γεώργιος ἔσχε σύζυ-
 γον τὴν ἀδελφὴν τοῦ Αὐτοκράτορος Νικολάου Δικατερίναν,
 ἐξ ἧς περιλείπεται ἔτι υἱὸς, ὁ ἐν Ῥωσσίᾳ διατρίβων Πρίγκιψ
 Πέτρος. Πρὸς ἄλλους ἡγεμονικοὺς τῆς Εὐρώπης οἴ-
 κους δὲν ἔχει τινὰ συγγένειαν ὁ τοῦ Ὀλδεμβούργου, εἰμὴ
 πρὸς τὸν τοῦ Ἀγγάλτ-Βερνβούργου καὶ τῆς Βάδης, διὰ τὴν
 καταγωγὴν τῆς τε ἀποθανούσης καὶ τῆς νῦν συζύγου τοῦ
 Μεγάλου δουκός. Ἄλλ' ἂν ἐρωτήσῃ τις τοὺς γενεαλόγους, ὁ
 ἡγεμονικὸς οὔτος οἶκος, μετὰ τῶν λοιπῶν ἀπάντων τῆς
 Γερμανίας, ἔλκει τὸ γένος ἀπὸ τοῦ ἥρωος Βιττεκίνδου, ὃν
 τρόπον οἱ διογενεῖς τοῦ Ὀμήρου ἥρωες ἀπὸ τοῦ πατρὸς ἀν-
 δρῶν τε θεῶν τε.

Προσφοραὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐκ τοῦ Ἀνακτορικοῦ ταμείου τῆς Α. Μ. τοῦ βασιλέως τῆς Βαυαρίας Λουδοβίκου.

- » (1826) Εἰς τὸν αὐλικὸν τραπεζίτην
Κ· Εἴχταλ διὰ ἐνδεεῖς Ἕλληνας εἰς δραχ. λεπ.
τρεῖς δόσεις τὸ σύνολον. 118,872.
- » (1827) Εἰς τὴν ἑλληνικὴν ἐταιρίαν
μὲ 1,000 φορ. κατὰ μῆνα. 28,800.
- » (1828) Εἰς τὴν αὐτήν. 21,600.
- » (1833) Δάνειον 50,000 φράγκων, τὸ
ὁποῖον καθ' ὑψηλοτάτην ἰδιόχειρον ἐ-
πιστολὴν τῶν 29 Σεπτεμ. 1836 πα-
ρεχωρήθη εἰς τὴν Α, Μ. τὸν βασιλέα
Ἰθωνα, ὡς κεφάλαιον πρὸς σύστα-
σιν Νοσοκομείου εἰς Ἀθήνας. 55,840.
- » (1836) Δῶρα καὶ ἐπὶ τῆς στιγμῆς
χορηγήσεις ἐγκριθεῖσαι ὑπὸ τῆς Α. Μ.
ἐν καιρῷ τῆς ἐν Ἑλλάδι διατριβῆς της. 2,284. 80.
- » (ὁμ.) Διὰ τὴν πρώτην ἀποκατάστα-
σιν τοῦ Νοσοκομείου εἰς Ἀθήνας. 2,000.
- » (ὁμ.) Εἰς τὴν καθολικὴν ἐκκλησιαστι-
κὴν κοινότητα εἰς Ἀθήνας ἐν κεφά-
λαιον καταστατικὸν 3,000 δραχ. 3,000.
- » (1837) Εἰς τὸν Γραμματέα τῆς ἐπι-
κρατείας Κ. Ρουδάρτον διὰ τοῦ αὐλι-
κοῦ Τραπεζίτου Εἴχταλ πρὸς ἐξαγά-
ρασιν Ἑλλήνων εὐρισκομένων εἰς δου-
λειάν 20,000 μετὰ τῶν ἐξόδων. 20,671. 46.
- » (1839) Διὰ σύστασιν ἐνὸς ὀρφανοτρο-
φείου εἰς Ἀθήνας συνεισφορὰ 1,000
δραχμῶν. 1,000.
- » 1826—1839) Βοήθειαι ἑκτακτοὶ καὶ

ἐπὶ τῆς στιγμῆς, εἰς διαφόρους Ἑλ- ληνας.	2,274.	72.
» (ὁμ.) ὁμ. εἰς ἀφεθέντας Β. Ἕλληνας στρατιώτας.	13,903.	20.
» (1828—1839) Σύνταξις εἰς τὴν χή- ραν τοῦ Μάρκου Μπότζαρη.	23,138.	52.
» (1834—1836) Ἄφεςις ἐνοικίου διὰ τὸ κτίριον τοῦ ἑλληνικοῦ καταστήμ.	8,640.	
» (ὁμ.) Ἐπισκευαὶ τοῦ κτιρίου τούτου διὰ τὸν σκοπὸν τοῦ καταστήματος.	3,107.	40.
» (1836—1839) Διὰ τὴν ἑλληνικὴν ἐκκλησίαν· δηλονότι μισθὸν τοῦ ἱε- ρέως, τοῦ ὑπηρέτου τῆς ἐκκλησίας, καὶ λοιπὰ διὰ τὴν ἱερουργίαν ἕξοδα.	25,492.	85.
» (1826, καὶ 27—1838, καὶ 39) Δι- ἀνατροφὴν καὶ ἐκπαίδευσιν τῶν ἀκο- λούθων νέων Ἑλλήνων, Δημητρίου Βότζαρη, Ρίζου, Ρίζων Ἀριστείδου καὶ Ἰακωβάκη, Δημητρίου, Σχινᾶ, Κοτζιᾶ, Ρέντη, Πανάγου, Καλογε- ροπούλου, Στουρνάρα, Κοτζιᾶ, Μι- αούλη Ἀθανασίου καὶ Νικολάου, Δαρδοῦγας Δημητρίου καὶ Ἐλισάβετ Τζίφου, Εὐστρατίου καὶ Ἰωάννου, Δαμαλᾶ, Παρέμπλη, Καρπούνη, Φ. Ἰωάννου, Κοτζᾶ, Ζαΐνη, Μαρκάκη, Σαχίνη, Φαρμακοπούλου, Μελετίου, Καμπάνη, Πρωΐου, Κυριακίδου, ὀ- λα ὁμοῦ.	126,147.	73.
ἄθροισις δρ.	456,772.	68.
» Τὰ σταλέντα εἰς τὸ Κρητάτον τῶν Παρισίων, κατὰ τὴν ἐν τοῖς φυλ-		

λαδίσις τῶν πρακτικῶν αὐτοῦ ση-		
μείωσιν, φράγ. 85,600.	δρ.	<u>95,016</u>
ἄθροισις τὸ ὅλον	δρ.	551,788. 68.

Ἡ δὲ κατὰ τὸ 1827 συγκροτηθεῖσα Γ'. τῶν Ἑλλήνων Συνέλευσις ἔχουσα ὑπ' ὄψιν τῆς τὰς κατὰ διαφόρους ἐποχὰς τῶν ξένων ἐπικρατειῶν γιγνομένης ὑπὲρ Ἑλλάδος συνεισφοράς καὶ βοηθήματα, δι' ἐπισήμων τῆς Συνελεύσεως ἐπιστολῶν ἐκοινοποίησε πρὸς ὅσους μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἦτο γνωστοὶ εἰς τὸ ἔθνος τὴν κοινὴν εὐγνωμοσύνην αὐτοῦ.

Ὅρα τὰ πρωτότυπα τούτων εἰς τὰ κατὰ τὴν ἀναγεννηθεῖσαν Ἑλλάδα ἐκδοθέντα μέχρι τοῦδε, παρὰ τοῦ Α. Ζ. Μάμουκα τόμῳ θ'. ὡς ἐφεξῆς.

Σελ. 51 ἀριθ. 159 πρὸς ἅπαντας τοὺς κατοικοῦντας καὶ παροικοῦντας εἰς τὴν ἀλλοτρίαν γῆν Ἑλληνικὴν τὴν 5 μαΐου 1827 ἐν Τροιζῆνι.

Σελ. 49 ἀριθ. 157 πρὸς ἀπάσας τὰς κατὰ τὴν Εὐρώπην φιλελληνικὰς ἐταιρίας, τὴν 5 μαΐου 1827 ἐν Τροιζῆνι.

Σελ. 54 ἀριθ. 160 πρὸς ἅπαντας τοὺς Φιλέλληνας καὶ Ἑλληνας διακηρύττει 4 μαΐου 1827 ἐν Τροιζῆνι.

Σελ. 59 ἀριθ. 163 πρὸς ἅπαντας τοὺς πιστεύοντας εἰς Χριστὸν τὴν 5 μαΐου 1827 ἐν Τροιζῆνι.

Σελ. 65 ἀριθ. 165 πρὸς τὴν αὐτοῦ Μεγαλειότητα τὸν βασιλέα τῆς Βαυαρίας τὴν 5 μαΐου 1827 ἐν Τροιζῆνι.

Σελ. 66 ἀριθ. 166 πρὸς τὸν ἐξοχώτατον πρόεδρον τῶν Ἠνωμένων Ἐπικρατειῶν τῆς Ἀρκτοῦς Ἀμερικῆς τὴν 5 μαΐου 1827 ἐν Τροιζῆνι.

Σελ. 67 ἀριθ. 167 πρὸς τὸν ἐξοχώτατον Κάννιγγ.

Σελ. 68 ἀριθ. 168 πρὸς τὸν ἐξοχώτατον καὶ εὐγενέστατον Ἀμιλτῶνα.

Σελ. 70 ἀριθ. 170 πρὸς τοὺς Κυρίους ἀδελφοὺς Ζωσιμάδας.

Σελ. 71 ἀριθ. 171 πρὸς τὸν πανιερώτατον Μητροπολίτην Ἰγνάτιον.

Σελ. 72 ἀριθ. 172 πρὸς τὸν ἐκλαμπρότατον Κ. Βιαρέ-
τον Καποδίστριαν.

Σελ. 73 ἀριθ. 173 πρὸς τὸν εὐγενέστατον Κύριον Κων-
σταντῖνον Γεροστάθην.

Σελ. 74 ἀριθ. 174 πρὸς τὸν εὐγενέστατον Α. Στούρζαν.

Σελ. 74. ἀριθ. 175 πρὸς τὸν ἐκλαμπρότατον Κομ. Διο-
νύσιον Δὲ Ῥώμαν.

Σελ. 76 ἀριθ. 176 πρὸς τὸν εὐγενέστατον Κύριον Κων-
σταντῖνον Δραγόναν.

Σελ. 78 ἀριθ. 180 πρὸς τὸν ἐξοχώτατον Ἰππότην Γ.
Γ. Εὐνάρδον τὴν 5 μαΐου 1827 ἐν Τροιζῆνι.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΤΡΙΤΟΥ ΤΟΜΟΥ.

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ

ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ

	Σελ.	Στίχ.	
εἰς τὸ 10.	6.	Σχ. 29.	εἰς τὸ α.
Νεσερόλ.	8.	30.	Νεσελρόδ.
170 Ὄθωμανούς.	30.	18.	180 Ὄθωμανούς.
δὲ πάντως	37.	27.	δὲ πάντες.
ὁ δὲ Ἰσούφμπης	79.	2.	ὁ δὲ Χουσεῖνμπης.
κα διὰ τῆς ὁποίας.	84.	11.	καὶ διὰ τῆς ὁποίας.
τὸν γραμματικόν του.	89.	30.	τὸν Γραμματικὸν τοῦ πληρεξουσίου τῆς Κυβερνήσεως Α. Α. Καποδίστρια.
νὰ ἐν Πόρφ.	111.	26.	τὰ ἐν Πόρφ.
τῆς σημεινῆς.	114.	σχ. 6'.	5. τῆς σημερινῆς.
ἐπαναστάσεως.	143.	σχ. 3.	ἐπαναστάσεως.
ἢ 10 τοῦ μαΐου	168.	7.	ἢ 20 τοῦ μαΐου.
τὸ 836.	242.	17.	τὸ 1826.
συρουλόης.	257.	23.	τυρουλόης.

ΠΙΝΑΞ,

τῶν ἐμπεριεχομένων ἐν τῷ τρίτῳ τόμῳ.

ΤΜΗΜΑ ΔΕΚΑΤΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

Ἀπελευθέρωσις τῆς Πελοποννήσου ἀπὸ τὴν ἐχθρικὴν μάστιγα τοῦ Ἰμπραχὴμ Πασσᾶ κατ' ἀπόφασιν τοῦ ἐν Βερώνῃ Συμβουλίου τῶν χριστιανικῶν βασιλέων τῆς Εὐρώπης. — Πολιτικὰ ἐσωτερικὰ καὶ ἐξωτερικὰ διατρέξαντα ἀφορῶντα τὴν κατάπαυσιν τῆς ἐν Ἑλλάδι αἱματοχυσίας. Σελ. 3

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Πυρπόλησις τοῦ ὀθωμανικοῦ καὶ Λίγυπτίου σόλου ἐν Ναβάροις παρὰ τῶν στόλων τῶν τριῶν συμμάχων Δυνάμεων. Σελ. 21

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

Ἐσωτερικαὶ ταραχαὶ καὶ ἀκαταστασίαι πολιτικαὶ καὶ στρατιωτικαί: — αἱ μεταξὺ τοῦ Φωτομάρα, Θ. Γρίβα, καὶ Ν. Στράτου ἐν Ναυπλίῳ συμβᾶσαι μάχαι καὶ ταραχαί. Σελ. 32

ΤΜΗΜΑ ΔΕΚΑΤΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

Τὰ κατὰ τὴν ἐν Τροιζῆνι ἐθνικὴν συνέλευσιν διατρέξαντα: — τὰ κατὰ τὴν ἔλευσιν τοῦ Κόγγραν καὶ τοῦ Τζούρτζ διωρισθέντα παρὰ τῆς ἐν Τροιζῆνι συνελεύσεως: — ἐκλογὴ τοῦ Ἰωάννου Α. Καποδιστρίου ὡς Κυβερνήτου τῆς Ἑλλάδος. Σελ. 37

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Ἐλευσις εἰς τὴν Ἑλλάδα τοῦ Ἰωάννου Α. Καποδι-

στρίου Κυβερνήτου τῆς Ἑλλάδος·—ὑποδοχὴ αὐτοῦ εἰς τὴν νῆσον Αἴγινα·—σύστασις τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν καὶ τῶν δημογεροντιῶν·—κατάπαυσις τῶν ταραχῶν καὶ τῶν δεινῶν τῆς Ἑλλάδος·—περιορισμὸς τοῦ Ἱμπραχῆμ Πασσᾶ εἰς τὰ μεσσηνιακὰ φρουρία·—φυγὴ αὐτοῦ καὶ τῶν στρατευμάτων του ἀπὸ τῆς Τριπολιτζᾶς καταστραφεῖσης παρ' αὐτοῦ. . . . Σελ. 46

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

Ἐλευσις τῶν παρὰ τοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως ἀποσταλέντων Ἀρχιερέων εἰς τὴν Πελοπόννησον κατ' αἴτησιν τῆς ὀθωμανικῆς Πόρτας·—ἀποκατάστασις τῆς κυβερνητικῆς σειρᾶς τοῦ Κυβερνήτου·—ἔκρηξις πολέμου μεταξὺ Ῥωσσίας καὶ Τουρκίας τὸ 1828. . . . Σελ. 57

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

Ἐλευσις εἰς τὴν Μεσσηνίαν τῶν ἐπικουρικῶν Γαλλικῶν στρατευμάτων·—συνθήκη μεταξὺ τοῦ Μεχμέτ Ἄλῃ καὶ τοῦ Κοδριγκτῶν·—ἀναχώρησις τοῦ Ἱμπραχῆμ Πασσᾶ ἐκ τῆς Πελοποννήσου·—κυρίευσις τῶν κατὰ τὴν Μεσσηνίαν κτλ. φρουρίων παρὰ τῶν Γάλλων. . . . Σελ. 65

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ.

Παραλαβὴ τῶν φρουρίων Π. Πατρῶν καὶ τοῦ Ῥίου παρὰ τῶν ἐπικουρικῶν Γαλλικῶν στρατευμάτων·—συνθήκη τῆς παραδόσεως αὐτῶν·—παράδοσις τῶν φρουρίων Ἀντιρρίου καὶ Νυπάκτου. . . . Σελ. 81

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΚΤΟΝ.

Παράδοσις τοῦ φρουρίου Μεσολογγίου κατὰ συνέπειαν Σελ. 97

ΚΕΦΑΛΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ.

Πολιτική ἀντιπολίτευσις κατὰ τοῦ Κυβερνήτου τῆς Ἑλλάδος I. Α. Καποδιστρίου· — συγκρότησις τῆς ἐν Ἄργει ἐθνοσυνελεύσεως· — δολοφονία αὐτοῦ· — πολιτικὴ κατάστασις τῆς Ἑλλάδος μετὰ τὴν δολοφονίαν αὐτοῦ . . . Σελ. 108

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΟΓΔΩΟΝ

Πολιτικὴ κατάστασις τῆς μετὰ τὴν δολοφονίαν τοῦ Κυβερνήτου συστηθείσης τριμελοῦς ἐπιτροπῆς· — συγκρότησις τῆς ἐν Ἄργει συνελεύσεως· — ἀναγόρευσις τοῦ Αὐγουστίνου Α. Καποδιστρίου ὡς Κυβερνήτου τῆς Ἑλλάδος· — σύστασις τῆς ἐν Μεγάροις διοικήσεως παρὰ τοῦ I. Κωλέττου· — φυγὴ τοῦ Αὐγουστίνου Α. Καποδιστρια· — εἴσοδος τῶν ἐν Μεγάροις εἰς Ναύπλιον· — σύστασις τῆς ἑπταμελοῦς διοικητικῆς ἐπιτροπῆς· — συγκρότησις τῆς ἐν Προνοίᾳ συνελεύσεως· — ἐκλογὴ τοῦ βασιλέως τῆς Ἑλλάδος Ὄθωνος τοῦ Α', καὶ ἀποστολὴ τῆς τριμελοῦς ἐπιτροπῆς εἰς Μόναχον, πρὸς συνόδους τῆς Ἀντιβασιλείας, καὶ τοῦ βασιλέως Ὄθωνος. . . . Σελ. 120

ΤΜΗΜΑ ΔΕΚΑΤΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Ἀναγόρευσις τῆς Α. Μεγαλειότητος Ὄθωνος τοῦ Α' βασιλέως τῆς Ἑλλάδος· — ἔλευσις αὐτοῦ καὶ τῶν τριῶν μελῶν τῆς Ἀντιβασιλείας εἰς τὴν Ἑλλάδα· — πολιτικὴ κατάστασις τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ τῆς Ἀντιβασιλείας . . . Σελ. 129

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Ἐλευσις τῶν καθ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα ἐπισκόπων

εἰς Ναύπλιον·— διακοίνωσις εἰς αὐτοὺς τοῦ
συντεθέντος ἐκκλησιαστικοῦ Πρωτοκόλου· —
συνεδριάσεις αὐτῶν· — διορισμὸς τῆς ἱεραῆς
Συνόδου τῆς Ἑλλάδος· — διακοίνωσις τοῦ Β.
καταστατικοῦ διατάγματος πρὸς τὰ μέλη
τῆς ἱεραῆς συνόδου, καὶ πρὸς τοὺς λοιποὺς Ἀρ-
χιερεῖς τῆς Ἑλλάδος. Σελ. 137

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

Διαιρέσεις τῶν ἐπισκοπικῶν ἐπαρχιῶν·— διορισμὸς
τοῦ προσωπικοῦ τῶν Ἀρχιερέων εἰς ἐκάστην
ἐπαρχίαν· — κοινοποιήσεις περὶ ἀνεξαρτησίας
τῆς ἐλληνικῆς ἐκκλησίας· — συνεχὲς Πρωτό-
κολλον ὑπογραφὴν παρὰ τῶν Ἀρχιερέων. . . Σελ. 146

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

Καταδιωγμὸς καὶ φυλάκισις τινῶν ὄπλαρχηγῶν
καὶ τινῶν πολιτικῶν ἐπὶ λόγῳ ἀντιπολιτεύσεως·
— δίκη καὶ εἰς θάνατον καταδίκη τοῦ Θ. Κο-
λοκοτρῶνη καὶ Δ. Πλαπούτα· — μεταβολὴ τῆς
κεφαλικῆς ποινῆς αὐτῶν εἰς κάθειρξιν· — ἀπε-
λευθέρωσις τῶν συμφυλακισθέντων ὄπλαρχη-
γῶν, καὶ τινῶν πολιτικῶν. Σελ. 159

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ.

Συνέχεια τῆς καταστάσεως τῶν πραγμάτων τῆς
Ἑλλάδος καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῶν μελῶν
τῆς Ἀντιβασιλείας. Σελ. 175

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΚΤΟΝ.

Κατάστασις τῆς Δημογεροντικῆς τάξεως τῶν
Ἑλλήνων καὶ τῶν ἐπ' αὐτῆς πραχθέντων καθ'
ὅλην τὴν διάρκειαν τῶν μελῶν τῆς Ἀντιβασι-
λείας Σελ. 180

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ.

Κατάστασις τῆς στρατιωτικῆς καὶ πολιτικῆς

τῶν Ἑλλήνων τάξεως ἐπὶ τῆς διαρκείας τῆς
Ἀντιβασιλείας. Σελ. 184

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΟΓΔΩΟΝ.

Μετάκλησις τῶν μελῶν τῆς Ἀντιβασιλείας,
Μάουρερ καὶ Ἄβελ εἰς Μόναχον—Ἀντικατά-
στασις τοῦ Κόβελ.—στάσις γενομένη κατὰ
τὴν Μεσσηνίαν.—κατάπαυσις αὐτῆς. . Σελ. 191

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΝΝΑΤΟΝ.

Ἀνάβασις εἰς τὸν Βασιλικὸν θρόνον τοῦ Βασιλέως
Ὁθωνος, καὶ ἀναλαβὴ τῶν ἡνιῶν τῆς Κυβερνή-
σεως τοῦ κράτους.—ἀποφυλάκισις τοῦ Θ. Κο-
λοκοτρώνη καὶ Δ. Πλαπούτα.—διορισμὸς τοῦ
Ἄρμανσπεργ ὡς Ἀρχικαγκελαρίου.—πράξεις
αὐτοῦ ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ βασιλέως—ἔξωσις αὐ-
τοῦ καὶ ἀναχώρησις ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος—ἀντι-
κατάστασις τοῦ Ρουτχάρδ, καὶ ἀναχώρησις αὐτοῦ. Σελ. 199

ΤΜΗΜΑ ΔΕΚΑΤΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Παραλειφθέντα ἐκ τῆς ἐξιστορήσεως τῶν κατὰ τὸ
Λίγαῖον πέλαγος διατρεξάντων τὸ 1821 ἔτος
ἐπὶ τῆς ἐνάρξεως τοῦ ὑπὲρ ἐλευθερίας ἀγῶνος·
—τὰ κατὰ τὴν Ἄνδρον καὶ τὰς λοιπὰς νήσους. Σελ. 207

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Τὰ κατὰ τὴν Κάσσον διατρεξάντα·—καὶ τὰ κα-
τὰ τὸ Ἁγιώνυμον ὄρος τοῦ Ἄθωνος. . . Σελ. 220

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

Σύστασις τῆς δημοκρατίας τῶν Ἑπτανήσων·—
διάφοροι διοικήσεις αὐτῆς κατ' ἐποχάς. . Σελ. 225

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

Διχδοσις τῆς φιλικῆς ἐταιρίας εἰς τὴν Ἑπτά-
νησον·—χρηματικαὶ αὐτῆς συνδρομαὶ εἰς τὴν

Ἑλλάδα — ἐκστρατεῖαι διαφόρων Ἐπτανησίων
ἐξεληθόντων εἰς τὴν Ἑλλάδα. --- παρεμπόδισις αὐ-
τῶν παρὰ τῆς Ἀγγλικῆς ἐξουσίας, καὶ δήμει-
σις τῆς ἀκινήτου περιουσίας τῶν εἰς τὴν Ἑλ-
λάδα ἐξεληθόντων. Σελ. 228

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ.

Τὰ κατὰ τὴν κηδεῖαν τοῦ ἀειδύμου Πατριάρχου
Κωνσταντινουπόλεως Γρηγορίου τοῦ ἀπαρχονι-
σθέντος διατρέξαντα, ἐν Ὁδησσῷ μετακομι-
σθέντος τοῦ λειψάνου αὐτοῦ. — ἰσχὺς τῶν Πα-
τριαρχῶν δυνάμει τοῦ σουλτανικοῦ Μπερατίου,
καὶ τῶν Ἀρχιερέων κατὰ συνέπειαν αὐτοῦ . Σελ. 243

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΚΤΟΝ.

Μπεράτι τοῦ Οἰκουμενικοῦ πατριάρχου. . . . Σελ. 251

ΤΜΗΜΑ ΔΕΚΑΤΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ.

Ἱστορικὴ ἔκθεσις τοῦ βασιλείου τῆς Βαυαρίας καὶ
τοῦ ἐν αὐτῇ Ἄρχοντος οἴκου

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Μετανάστασις τῶν Βοϊαρίων καὶ ῥωμαιοκρατεῖα
ἐν Βαυαρίᾳ. Σελ. 272

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

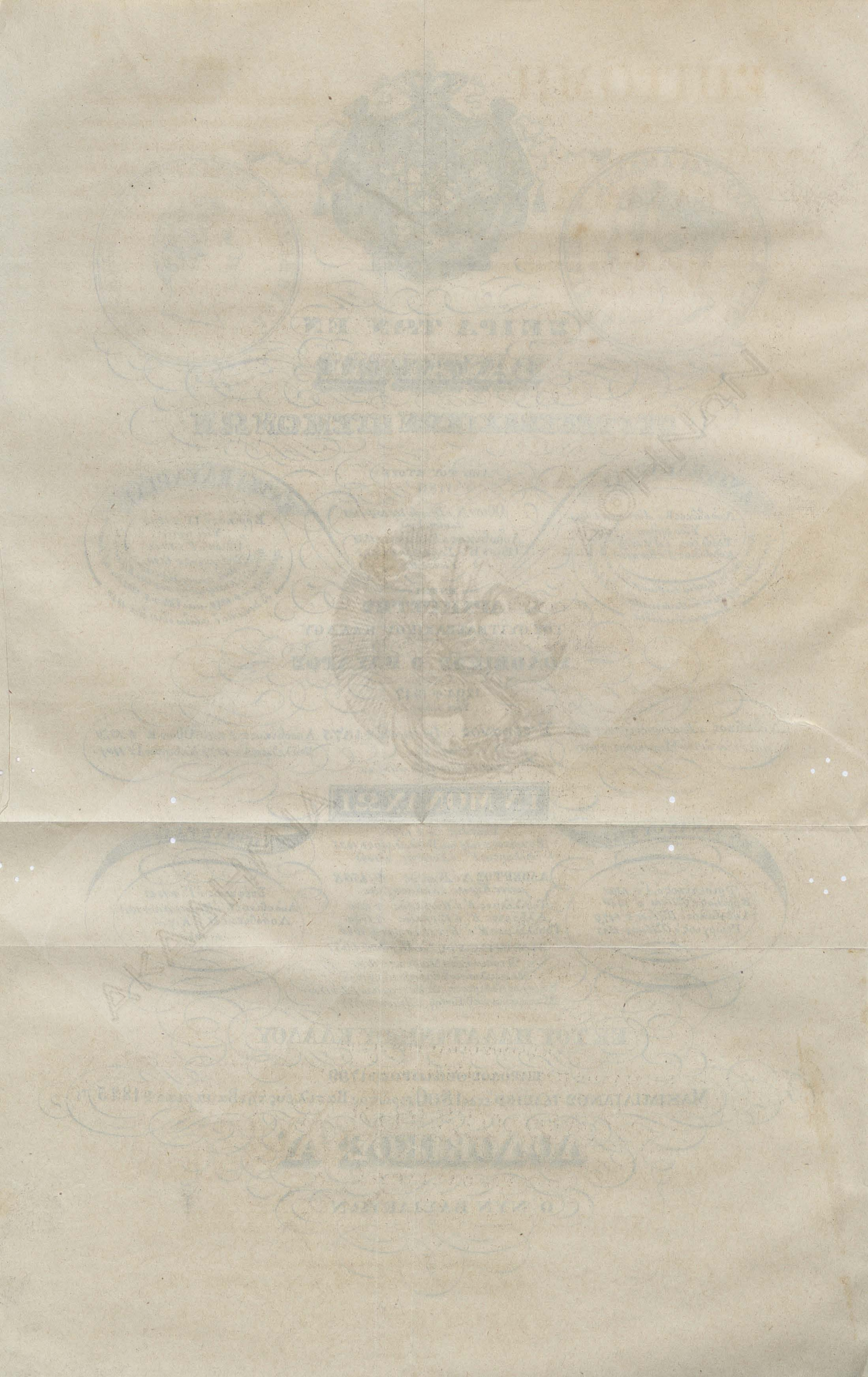
Ἡ Βαυαρία μετὰ ἀβεβαίαν κατάστασιν ὑποκύπτει
τέλος εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Ἀγιλοφίγγων . Σελ. 281

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

Οἶκος τῶν Κομήτων τῆς Σχερίας, καὶ τῆς Οὐίτ-
τελσβάχης. Σελ. 294

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

Γενεαλογία τοῦ Ὀλδεμβουργικοῦ Οἴκου . . . Σελ. 298

ΕΠΙΤΟΜΗ

ΤΗΣ
ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΑΝΑΓΕΝΝΗΘΕΙΣΗΣ
ΕΛΛΑΔΟΣ

ΑΡΧΟΜΕΝΗ ΑΠΟ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1715, ΚΑΙ ΛΗΓΟΥΣΑ ΤΟ 1837.

ΔΙΗΡΗΜΕΝΗ ΕΙΣ ΤΟΜΟΥΣ ΤΕΣΣΑΡΑΣ.

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣΑ

ΠΑΡΑ ΑΜΒΡΟΣΙΟΥ ΦΡΑΝΤΖΗ

Πρωτοσυγγέλλου τῆς πρώην Χριστιανουπόλεως ἑπαρχίας (Ἀρκαδίας).

ΚΑΙ ΕΚΔΟΘΕΙΣΑ

Παρ' αὐτοῦ πρὸς χρῆσιν τῶν Ἑλλήνων.

ΠΡΟΣΦΩΝΗΘΕΙΣΑ ΔΕ

Τῷ ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΑΤῷ ΒΑΣΙΛΕΙ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΘΩΝΙ ΤΩ Α΄.

~~~~~  
ΤΟΜΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΣ.  
~~~~~


ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,

ΕΚ ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ Κ. ΡΑΛΛΗ.

—
1841.

THE

THE

THE

THE

THE

THE

THE

THE

THE

THE

THE

THE

THE

THE

THE

THE

1841

ΕΠΙΤΟΜΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΤΗΣ

ΑΝΑΓΕΝΝΗΘΕΙΣΗΣ

ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΜΗΜΑ ΔΕΚΑΤΟΝ ΕΚΤΟΝ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Ἀνακεφαλαίωσις τῆς ἐναρξέως τῆς ἑλληνικῆς ἀποστασίας παρὰ τῶν κα-
τοίκων τῆς ἀναγεννηθείσης Ἑλλάδος, καὶ τῶν βεκηθικῶν μέσων τῶν
συντρεξάντων εἰς τὴν πρόσδον αὐτῆς—ἀριθμὸς τῶν κατὰ τὴν Πελοπόν-
νησον ὀθωμανικῶν οἰκογενειῶν—ἀριθμὸς τῶν δυναμένων ὀπλοφόρων—
ἀριθμὸς τῶν ἐξωθεν κατὰ διαφόρους ἐποχὰς εἰσβαλόντων ὀθωμανῶν.

ΕΞ αἰτίας τοῦ, ὅτι ἔγινε πρώτη ἐναρξίς τῆς ἑλληνι-
κῆς ἀποστασίας εἰς τὴν Δακίαν, παρὰ διαφόρων καὶ μέχρι
σήμερον διαφημίζεται, ὅτι ἡ ἐν Δακίᾳ πρώτη γενομένη
ἐκείνη ρῆξις τοῦ κατὰ τῶν ὀθωμανῶν πολέμου ἐβίασε καὶ
τοὺς λοιποὺς Ἕλληνας, καὶ ἔλαβον τὰ ὄπλα· ἀλλ' ἡ διαδο-
θεῖσα αὐτῇ φήμη ἦτον ὅλως δι' ὅλου ἀνύπαρκτος, καθότι
ἡ εἰδησις τῆς ἐν Δακίᾳ ρήξεως ἔφθασεν εἰς τὴν Ἑλλάδα
μεσοῦντος τοῦ ἀπριλίου (τοῦ 1821) ὅτε οἱ Ἕλληνες τῆς
Πελοποννήσου, τῆς στερεᾶς Ἑλλάδος, τῶν νήσων, καὶ τοῦ
Αἰγαίου πελάγους εἶχον συγκροτήσει καὶ διαφόρους μάχας
κατὰ τῶν ὀθωμανῶν, λαβόντες τὰ ὄπλα εἰς χεῖρας ἐπὶ τῆς
25 Μαρτίου 1821· ἀλλὰ μ' ὅλον ὅτι ἐπαπειλοῦντο διά-

φοροι ἀποτυχίαι εἰς τὰ κατὰ τὴν ἀναγεννηθεῖσαν Ἑλλάδα μέρη, μ' ὄλα ταῦτα καὶ πολλὰ βοηθητικὰ μέσα ἐπαρρησιάσθησαν τοῦ νὰ ἐμποδίσωσι κάθε τοιαύτην ἀποτυχίαν.

Πρῶτον δὲ πάντων ἐστάθη ἡ δύναμις καὶ ἡ ἀπόφασις τῆς θείας προνοίας. β'.) ὁ σπινθὴρ ὅστις εἶχε μείνει εἰς τὰς ψυχὰς τῶν Ἑλλήνων ἀπὸ τὴν κατὰ τὸ 1769 Πελοποννησιακὴν ἀποστασίαν. γ'.) ὁ παρὰ τοῦ Ῥήγα Φερρῆίου (Βελεστινῆ) διασπαρὲς κάρπιμος σπόρος, ὅστις ὄχι ὀλιγώτερον ἐρέθιζε τὰ ἑλληνικὰ πνεύματα κατὰ διαδοχὴν γενεῶν. δ'.) ἡ πολυμήχανος φιλικὴ ἐταιρεία, καὶ ἡ εἰς τοσαῦτα ἔτη φυλαττομένη ἐχεμύθια αὐτῆς. ε'.) ἡ ἐπίμονος τοῦ Σουλτάνου ἐναντίον τοῦ Ἀλῆ Πασσᾶ τῶν Ἰωαννίνων καταδίωξις. ς'.) ἡ ἐν Δακίᾳ ἑναρξις τῆς ἀποστασίας (τὴν 22 Φεβρουαρίου 1821), ἣτις ἔπαυσε περὶ τὸν Σεπτέμβριον. ζ'.) ὁ ἀπὸ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1821 ἔτους κατασχὼν τοὺς ὀθωμανοὺς πανικὸς φόβος, οὔτινες ἀπεκλείσθησαν εἰς τὰ φρούρια. η'.) ἡ ἀνοησία τοῦ Κεχαγιάμπη τοῦ Χουρσίτ Πασσᾶ, ὅτε διευθυνθεὶς ἀπὸ τὴν πολιορκίαν τοῦ Ἀλῆ Πασσᾶ τῶν Ἰωαννίνων, ἦλθεν εἰς τὴν Πελοπόννησον (τὴν 10 Ἀπριλίου 1821) μὲ 3500 ἐπιλέκτους ἰππεῖς τε καὶ πεζοὺς. θ'.) ἡ τῶν Σουλιωτῶν Ἑλλήνων γενναιότης καὶ καρτερία, οὔτινες διέμενον ἐντὸς τοῦ Σουλίου ἀντιπολεμοῦντες τὰ Σουλτανικὰ στρατεύματα μὲ ἀπαραδειγματίστον ἡρώισμόν. ι'.) ἡ ἀνοησία τοῦ Δράμαλη Μαχμούτ Πασσᾶ, καὶ τῶν μετ' αὐτοῦ πασσάδων καὶ Μπέηδων, οὔτινες ἀντιπαλιτευόμενοι κατ' αὐτοῦ διὰ νὰ τὸν ἐνοχοποιήσωσιν ὡς ἀνάξιον τῆς γενομένης κατὰ τῆς Πελοποννήσου ἐκστρατείας του, τῷ ἔδωκαν ἐναντίας συμβουλὰς (1), ὥστε ἐκ τούτου δὲν ἐνέδωκεν εἰς τὰς

(1) Ὁ Δράμαλης εἶχεν ὑποσχεθῆ εἰς τὸν Σουλτάνον, ὅτι δὲν ἤθελον παρέλθει δύο μῆνες μετὰ τὴν εἰς τὴν Πελοπόν-

προτάσεις καὶ εἰς τὰ σχέδια τοῦ Ἀλῆ Πασσᾶ (Ἀλήμπεη) Πελοποννησίου καὶ τῶν λοιπῶν. ια.) ὁ μετ' ἐπιμονῆς τοῦ Ἰμπραχὴμ Πασσᾶ καταδιωγμὸς ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων μεταξὺ τῆς τριετοῦς εἰς τὴν Πελοπόννησον διαμονῆς του, ὅστις ἔγινεν αἴτιος πολὺ σταθερωτέρας ἀποφάσεως τῶν Πελοποννησίων Ἑλλήνων εἰς τὸ νὰ μὴ ἀποδεχθῶσιν ὕσας εἰς αὐτοὺς ἔδωκε κατὰ καιροὺς ἐγγράφους ὑποσχέσεις ἀσφαλείας, κτλ, διὰ νὰ τῷ ὑποταγῶσι μόνον. ιβ.) αἱ ἀγεληδὸν φυλακίσεις πάσης τάξεως Ἑλλήνων εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, εἰς τὴν Χίον, Κρήτην, Κύπρον, Θεσσαλονίκην καὶ ἀλλαχοῦ· αἱ σφαγαὶ, αἱ ἀπαγχονίσεις τῶν Πατριαρχῶν Γρηγορίου καὶ Κυρίλλου, καὶ τοσοῦτων ἄλλων αἰοιδίμων Ἀρχιερέων καὶ ἱερέων εἰς διάφορα μέρη, ἐξ ὧν ἀνήθη ἔτι μᾶλλον ὁ ἐνθουσιασμὸς τῆς ἀποστασίας ἐσωτερικῶς τε καὶ ἐξωτερικῶς. ιγ.) ἡ διατηρηθεῖσα οὐδετερότης ἀπὸ μέρους τῶν Εὐρωπαϊκῶν δυνάμεων, κατ' ἐξοχὴν δὲ τῶν τριῶν μεγάλων κατὰ τὰς ἐλπίδας τοῦ Σουλτάνου, καὶ τὰ παρ' αὐτῶν χορηγηθέντα βοηθήματα καὶ βοηθητικὰ πλάγια μέσα. Ἐξαιρέτως δὲ ἡ ἐν Ναβαρίνοις πυρπόλησις τῶν ὀθωμανικῶν στέλων. ιδ.) μεταξὺ τούτων ἐστάθη μία τῶν κυριωτέρων αἰτιῶν ὁ ἐρεθιστικὸς τρόπος, διὰ τοῦ ὁποίου παρεκινουῦντο οἱ Ἕλληνες νὰ σφάζωσι τοὺς Ὄθωμανοὺς, ὥστε νὰ μὴ μένη ἐλπίς διὰ νὰ συζήσωσι τοῦ λοιποῦ μετὰ Ὄθωμανῶν.

Μ' ὄλας δὲ τὰς τότε προχωρησάσας φατρίας καὶ τὰ κόμματα μεταξὺ πολιτικῶν καὶ στρατιωτικῶν ἀπάσης τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος, καὶ μ' ὄλας τὰς ἐλλείψεις καὶ τὸ ἀπειροπόλεμόν των, οἱ Ἕλληνες τῆς τε Πελοποννήσου καὶ τῆς

νησον εἰσβολὴν του, καὶ θέλει τὴν κατακτήσει. Ἢλπίζε δὲ τοῦτο, καὶ ὑπέσχετο διὰ νὰ δείξῃ πρόσωπον ἀξιότητος διὰ μελλούσας ἐλπίδας του· ὁ ὕψιστος ὅμως τὸν ἔκαμε νὰ ψευσθῆ τῶν ὑποσχέσεών του.

στερεᾶς Ἑλλάδος πάσης τάξεως καὶ βαθμοῦ ἐξεπλήρωσαν ἀνελλιπῶς τὰ πρὸς τὴν πατρίδα χρέων, μ' ὅλον ὅτι ἐὰν παρατηρηθῇ ἀπαθῶς καὶ εἰλικρινῶς, ἅπανα ἡ βαρύτης ὑπῆρχεν εἰς τὴν Πελοπόννησον· καὶ ὄχι μόνον τότε, ἀλλὰ καὶ μέχρι τῆς σήμερον, καθότι οἱ κάτοικοι τῆς Πελοποννήσου ὑπερτεροῦν τὸ ἥμισυ τῶν κατοίκων τῆς ὅλης σημερινῆς ἀναγεννηθείσης Ἑλλάδος, οἷον τῆς δυτικῆς καὶ ἀνατολικῆς, μετὰ τῶν νήσων καὶ τοῦ Αἰγαίου Πελάγους, καθὼς ἀκόμη ὑπερτεροῦν τὸ ἥμισυ καὶ κατὰ τὰ εἰς τὸ ἐθνικὸν ταμεῖον ἐτησίως εἰσερχόμενα εἰσοδήματα (ἐξαιρουμένου τοῦ τελωνείου Σύρας). Ἐνὶ λόγῳ ἡ Πελοπόννησος ἦτο τὸ κέντρον τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως καὶ πρὸ τῆς ῥήξεως, καὶ μετὰ τὴν ῥῆξιν, καὶ μέχρι σήμερον, εἰς τὴν ὁποίαν ἠφανίσθησαν τόσαι οἰκογένειαι Ὀθωμανῶν κατοικοῦσαι εἰς αὐτὴν, καὶ τόσαι χιλιάδες ἄλλων Ὀθωμανῶν εἰσβαλόντων ἐκ διαλειμμάτων, ὡς ἐφεξῆς·

Εἰς Καλάμας ὀθωμανικαὶ οἰκογένειαι . . .	30
Ὀπλοφόροι ἐξ αὐτῶν, τῆς ἐξουσίας, καὶ παρευρεθέντες . . .	135
Εἰς Μεσσήνην (Ἄνδρουσαν) οἰκογένειαι . . .	350
Ὀπλοφόροι ἐξ αὐτῶν, τῆς ἐξουσίας, καὶ παρευρεθ. . . .	600
Εἰς Κορώνην οἰκογένειαι	250
Ὀπλοφόροι ἐξ αὐτῶν, τῆς ἐξουσίας, καὶ παρευρεθ. . . .	525
Εἰς Μεθώνην οἰκογένειαι	400
Ὀπλοφόροι ἐξ αὐτῶν, τῆς ἐξουσίας, καὶ παρευρεθ. . . .	650
Εἰς Νεόκαστρον (Πύλον) οἰκογένειαι	200
Ὀπλοφόροι, εὑρεθέντες, καὶ τῆς ἐξουσίας	450
Εἰς Ἀρκαδίαν (Τριφυλίαν), συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν εἰς Φιλιατρά καὶ Ζούρτζαν, οἰκογ. . . .	605
Ὀπλοφόροι, εὑρεθέντες, καὶ τῆς ἐξουσίας	1250
Εἰς Φανάρι (Ὀλυμπίαν) οἰκογένειαι	590
Μετὰ τῶν εἰς τζάχα καὶ λοιπὰς κώμας ὀπλοφόροι εὑρεθέντες καὶ τῆς ἐξουσίας	1400

Εἰς τὸ Λάλα οἰκογένειαι	1200
Ὅπλοφόροι ἰσχυροὶ αὐτόχθονες	2400
Εἰς Γαστούνην (Ἡλιδα) οἰκογένειαι 1200 μετὰ τῶν ἐν ἐκείναις ταῖς κώμαις.	
Ὅπλοφόροι, τῆς ἐξουσίας, καὶ ἄλλοι	2400
Εἰς Π. Πάτρας καὶ Ῥῖον οἰκογένειαι	150
Ὅπλοφόροι, τῆς ἐξουσίας, ὑπομίσθιοι, καὶ εὐρεθέν- τες πάροικοι	550
Εἰς Βοστίτζαν οἰκογένειαι	60
Ὅπλοφόροι	120
Εἰς Κόρινθον, καὶ τὴν Ἀκρόπολιν αὐτῆς οἰκο- γένειαι	350
Ὅπλοφόροι, οἱ περὶ τὸν Κλαμὴλ Μπεην, καὶ λοιποὶ	650
Εἰς Ναύπλιον, μετὰ τῶν εἰς τὸν Ἰτζ Καλὲ, Πα- λαμῆδι καὶ Καστέλλι οἰκογένειαι	860
Ὅπλοφόροι καὶ ἄλλοι εὐρεθέντες	1650
Εἰς Ἄργος οἰκογένειαι	180
Ὅπλοφόροι, τῆς ἐξουσίας, καὶ παρευρεθέντες	360
Εἰς Καλάβρυτα οἰκογένειαι	150—160
Ὅπλοφόροι καὶ οἱ τῆς ἐξουσίας	200
Εἰς Τριπολιτζάν οἰκογένειαι	1800
Ὅπλοφόροι, οἱ τῶν ἐξουσιῶν, τοῦ Πασσᾶ δηλ. καὶ τῶν Μπέδων, οἱ ὑπομίσθιοι, καὶ διάφοροι πα- ρεπιδημοῦντες	4800
Εἰς Λακεδαιμονίαν μετὰ τῶν εἰς τὰς 48 κώμας τῆς Μπαρδουνίας, οἰκογένειαι	2490
Ὅπλοφόροι, οἱ τῆς ἐξουσίας καὶ ἄλλοι	4800
Εἰς Αεοντάρι (Μεγαλούπολιν) οἰκογένειαι	350
Ὅπλοφόροι, οἱ τῆς ἐξουσίας, καὶ παρευρεθέντες	600
Εἰς Μονεμβασίαν, καὶ τὰς διαφόρους αὐτῆς κώμας οἰκογένειαι	800
Ὅπλοφόροι τῆς ἐξουσίας καὶ ἄλλοι	1650

τὸ ὅλον τῶν οἰκογενειῶν 11,865
 τὸ ὅλον τῶν ὀπλοφόρων 25,190

Οἱ ἐκτὸς τῆς Πελοποννήσου, κατὰ διαφόρους
 δ' ἐποχὰς εἰσελθόντες ὀπλοφόροι Ὄθωμανοί·

Μετὰ τοῦ Ἰσοῦφ Πασσᾶ ἀποβάντος εἰς τὰς Π.
 Πάτρας (τὴν 3 Ἀπριλίου 1821) 600

Μετὰ τοῦ Κεχαγιάμπεη τοῦ Χουρσίτ Πασσᾶ
 ἰππεῖς τε καὶ πεζοὶ ἐπίλεκτοι Ἄλβανοὶ εἰσελθόν-
 τες τὸ 1821 Ἀπριλίου 13) 3,500
 29,290

Μετὰ τοῦ Κακλαμάν Πασσᾶ ἐκ τῆς Ἀσίας
 ἀποβάντος εἰς Π. Πάτρας διὰ τοῦ Ὄθωμανικοῦ
 στόλου (τὴν 19 Φεβρουαρίου 1822) 9,000

Μετὰ τοῦ Δράμαλη καὶ τῶν μετ' αὐτοῦ Πασ-
 σάδων καὶ Μπέηδων διὰ τοῦ Ἴσθμοῦ εἰσελθόν-
 τες ἀπὸ τὴν ἀνατολικὴν Ἑλλάδα πεζοὶ τε καὶ ἰπ-
 πεῖς (ἐξαιρουμένων 3000 ἀποσταλέντων εἰς Εὐ-
 βόϊαν) μόνον ὀπλοφόροι, ἐκτὸς τῶν ἵπποκόμων καὶ
 ὑπηρετῶν, εἰσβαλόντες (τὸ 1822 Ἰουνίου 9) . . . 30,000

Μετὰ τοῦ Ἰμπραχὴμ Πασσᾶ κατὰ τε τὴν
 πρώτην αὐτοῦ εἰς τὴν Πελοπόννησον ἀπόβασιν,
 καὶ ἀκολούθως οἱ ἐκ διαλειμμάτων ἀποβαίνοντες
 ἰππεῖς τε καὶ πεζοὶ Ἄραβες, Ἄλβανοὶ, Γκέγκιδες,
 Πελοποννήσιοι καὶ ἄλλοι (κατὰ τοὺς καταλόγους
 τοῦ Μεχμέτ Ἀλή 70,000

τὸ ὅλον τῶν κατὰ τὴν Πελοπόννησον Ὄθω-
 μανῶν ὀπλοφόρων 138,290

Οἱ ἐξ αὐτῶν διασωθέντες ὀπλοφόροι.

Ὅταν ὁ Ἰμπραχὴμης ἀνεχώρησε . . . 12,600

Οἱ πρὸ τούτου φυγάδες 3,900

Ἐγκαταλειφθέντες εἰς τὰ Μεσσ. φρούρια 1,500

Ἀπὸ Μονεμβασίαν	380
Ἀπὸ Κόρινθον εἰς τὴν ἀ. καὶ β'. πτώσειν .	600
Ἀπὸ τὰς Πάτρας	1960
Ἀπὸ Ναύπλιον	640
Ἀπὸ τριπολιτζάν	250
	21,830

Οἱ δὲ λοιποὶ ὄπλοφόροι ἀριθμούμενοι 116,430 ἐγκτέλιπον τὰ κῶλα των ἐν τῇ Πελοποννήσῳ, ἐκτὸς τῶν θανατωθέντων ἐκ τῶν κατοίκων, γερόντων, γυναικῶν, καὶ παιδῶν.

Ἐξετασθέντος δὲ καὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ὄπλοφόρων κατοίκων Ἑλλήνων τῆς Πελοποννήσου, κατὰ τὸ ἀ. ἔτος ὅτε ἐγένετο ἡ ἔναρξις τῆς ἀποστασίας, εὑρέθησαν εἰς ἐκάστην ἐπαρχίαν ὄπλοφόροι, ὡς ἐφεξῆς·

Εἰς τὴν ἐπαρχίαν	Καλαμῶν ὄπλοφόροι ἕως	200
»	Νησίου	100
»	Ἰμλακίων	350
»	Ἀνδρούσης (Μεσσήνης)	400
»	Κορώνης	250
»	Μεθώνης	120
»	Νεοκάστρου	100
»	Τριφυλίας	1500
»	Ὀλυμπίας	600
»	Πύργου καὶ Ἡλίδος	1100
»	Π. Πατρῶν	700
»	Βοστίτζης	200
»	Κορίνθου	800
»	Ναυπλίου	200
»	Κάτω Ἀχαγῆ	200
»	Ἄργους	400
»	Ἁγίου Πέτρου καὶ Τζακωνιάς .	600

•	Μονεμβασίας	100
»	Μιστρᾶ (Σπάρτης)	1600
»	Τριπολιτζᾶς	500
»	Καλαβρύτων	1500
»	Καρυταίνης	1800
»	Λεονταρίου	400
	τὸ ὅλον ὄπλοφ.	<u>13,720</u>

Οὗτοι ἦσαν ἐκ μόνης τῆς Πελοποννήσου:

Μανιαῖται δέ, ὡς ἔγγιστα	2000
καὶ Ζακυνθιοκεφαλῆνες ὡς ἔγγιστα	600
	<u>τὸ ὅλον 16,320</u>

Ἐὰν δὲ μεταξὺ τοῦ ἀριθμοῦ τούτου ὑπάρχη κανὲν λάθος δὲν εἶναι, εἰμὴ, ἢ περισσώτερον, ἢ ὀλιγώτερον τῶν χιλίων. Οὗτοι πολιώρκησαν κατὰ τὸ ἀ. ἔτος τὰ φρούρια τῆς Κορώνης, τῆς Μεθώνης, τοῦ Νεοκάστρου, τοῦ Λάλα, τῶν Π. Πατρῶν, τῆς Κορίνθου, τοῦ Ναυπλίου, τῆς Μονεμβασίας, καὶ Τριπολιτζᾶς, εἰς τὰ ὅποια ὑπῆρχον δυνατοὶ ὄπλοφόροι Τοῦρκοι 29290 μετὰ τῶν κατ' ἀρχὰς νεοελθόντων εἰς Πάτρας καὶ Τριπολιτζάν. Μετὰ δὲ τὴν μάχην τοῦ Βαλτετζίου, τὴν πτώσιν τῆς Μονεμβασίας, τοῦ Νεοκάστρου, τῆς Τριπολιτζᾶς, καὶ τῆς Κορίνθου (τὸ ἀ. ἔτος) ὠπλίσθησαν καὶ ἄλλαι 15,000 σχεδὸν Ἕλληνες, ὁμοίως δὲ καὶ μετὰ τὸν ἀφανισμόν τοῦ Δράμαλη καὶ τὴν πτώσιν τοῦ Ναυπλίου ἄλλαι τόσαι· ὥστε (ἐκτὸς τῶν Μανιατῶν) ὁ μετὰ ταῦτα ἀριθμὸς τῶν ὄπλοφόρων Ἑλλήνων τῆς Πελοποννήσου ἔφθανεν ἕως εἰς 50,000, ἢ καὶ 60,000.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Διάφοροι κατ' ἐποχάς ἐκστρατεῖαι τῶν Πελοποννησίων εἰς τὴν Ἀνατολικὴν καὶ Δυτικὴν στερεάν Ἑλλάδα.

Μ' ὄλον ὅτι τὸ στάδιον τοῦ πολέμου ἦτον ἀρκετὰ ἀνεωγμένον κατὰ τὴν Πελοπόννησον, οἱ δὲ Πελοποννήσιοι ἀδικόπως ἀντεπολέμουν τοὺς ἐν αὐτῇ Ὄθωμανοὺς, μ' ὅλα ταῦτα δὲν ἔλειψαν τοῦ νὰ ἐκστρατεύσωσι κατὰ διαφόρους ἐποχάς εἰς τε τὴν Ἀνατολικὴν καὶ τὴν Δυτικὴν Ἑλλάδα· οἱ δὲ ἐκστρατεύσαντες ὀπλαρχηγοὶ Πελοποννήσιοι ἦσαν οἱ ἐφεξῆς·

Ὁ Πάνος Θ. Κολοκοτρώνης (τὸν ἰούλιον τοῦ 1821) μετὰ 400 ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν του ἐξεστράτευσεν μέχρι τοῦ Ἰσθμοῦ καὶ τῶν Μεγάρων.

Ὁ Νικόλαος Σολιώτης μετὰ 300, ὁ Νικηταρᾶς μετὰ 640, καὶ ὁ Ἡλίας Μαυρομιχάλης μετὰ 250 συνηνωμένοι μὲ 600 στερεοελλαδίτας (περὶ τὸν αὐγούστον τοῦ 1821) ἀντέκρουσαν τὴν εἰς τὴν Πελοπόννησον εἰσβολὴν τοῦ Ὁμέρ Πασσᾶ Βριόνη, ὥστε διὰ τῆς ἀντικρούσεώς των ὀπισθοδρόμησαν αὐτὸν, ἔχοντα ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν του 5,000 Ὄθωμανικοῦ στρατοῦ.

Ὁ Μῆτρος Ἀναστασόπουλος, χιλιάρχος ὢν τότε, ἐκ τῆς ἐπαρχίας Τριφυλίας (κατὰ τὸν 76ριον τοῦ 1822) μετὰ τῶν καπιτάνων Α. Σαμπρῆ, Θ. Σελέτου, Γ. Μεγάλη, Α. Γεωργακοπούλου, καὶ ἄλλων, μετὰ 400 Ἀρκαδίων ἀπῆλθον εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Ἑλλάδα μέχρι τῶν Μεγάρων, καὶ Κουντούρων, διαμείναντες περὶ τοὺς δύο μῆνας, συγκροτήσαντες διαφόρους ἀκροβολισμοὺς μετὰ μιᾶς πτέρυγος Ὄθωμανῶν.

Καὶ πάλιν (κατὰ τὸ 1823) οἱ Ἀρκαδιοὶ μετὰ τοῦ ἀρχηγοῦ των Μ. Ἀναστασοπούλου, καὶ διαφόρων καπιτάνων ἐστρατολόγησαν μὲ 700 Ἀρκαδίους εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Ἑλλάδα, ὅπου μετὰ τῶν Ἀκακεδαιμονίων καὶ Ἀνατολικοελα-

διτῶν συνεκρότησαν διαφόρους μάχας μετὰ τῶν εἰς Κόρινθον διαμενόντων Ὄθωμανῶν τοῦ Δράμαλη, οἵτινες ἤθελον ν' ἀποπλεύσωσι μετὰ τῶν πλοίων εἰς τὴν Πέρα χώραν καὶ Μπίσια, τοὺς ὁποίους μετὰ μεγίστης ζημίας κατεδίωξαν μὴ δυνηθέντας ἀποβῆναι ἐκ τῶν πλοίων, ὅπου ἐθανατώθησαν καὶ 3 Ἀρκάδιοι.

Ὁ Νικηταρᾶς (τὸν ἀπρίλ. τοῦ 1822) μετὰ 600 Πελοποννησίων ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν Κορινθίας, Ἄργους, Ἀγίου Πέτρου, καὶ Λεονταρίου ἐξεστράτευσε εἰς τὴν Δυτικὴν Ἑλλάδα. Τοποθετηθεὶς δὲ μετὰ τῶν μετ' αὐτοῦ εἰς Γραβιὰν καὶ εἰς ἄλλας θέσεις, εἶτα δὲ συνενωθέντες μετὰ τοῦ Ὀδυσσεύς καὶ ἄλλων εἰς τὴν Στυλίδα, συνεκρότησαν μάχην πεισματώδη μετὰ μιᾶς μεγίστης ὀθωμανικῆς δυνάμεως, εἰς τὴν ὁποίαν ἐφονεύθησαν περίπου τῶν 650 Ὄθωμανοὶ, ἐκτὸς τῶν πληγωθέντων, Ἕλληνες δὲ 13 φονευμένοι τε καὶ πληγωμένοι· ὅτε δὲ ὁ Δράμαλης (κατὰ τὸν ἰούλιον τοῦ αὐτοῦ ἔτους) ἔφθασεν εἰς τὴν Πελοπόννησον, εἰσῆλθε καὶ ὁ Νικηταρᾶς· γενομένης δὲ τῆς ἐνδόξου ἐκείνης μάχης ἐν τῷ Δερβενακίῳ, Ἀγίῳ Σώστῃ, καὶ Κλεισούρᾳ, (ὅπου ὁ Νικηταρᾶς ἠγωνίσθη) ἐπέστρεψε πάλιν εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Ἑλλάδα μετὰ 700 Πελοποννησίου, καὶ τοὺς ὀνομαζομένους Βουλγάρους, καὶ ἐτοποθετεῖτο εἰς διαφόρους θέσεις μέχρι τοῦ νοεμβρίου 1822· συνηνωμένος δὲ μετὰ τῶν Ἀνατολικοελλαδιτῶν, ἀντέκρουε τὰς προσβολὰς τῶν Ὄθωμανῶν, ἕως οὗ ἐπέστρεψε πάλιν (τὸν ἰανουάριον τοῦ 1823) συγκροτουμένης τῆς ἐν Ἄστρει ἐθνικῆς Συνελεύσεως.

Ὁ Ἰω. Θ. Κολοκοτρώνης (Γενναῖος) μετὰ 400 ἐξεστράτευσε (κατὰ τὸν μάρτιον τοῦ 1822), ὁ Κανέλλος Δελιγιάνης (τὸν ἀπρίλιον τοῦ αὐτοῦ ἔτους) μετὰ 400, καὶ ὁ Παναγιωτάκης Ἰατράκος μετὰ τὸν Σακελλάριον Παπαῖ Φωτίου μετὰ 450, οἵτινες συνενωθέντες, ἀπῆλθον εἰς τὴν Δυτικὴν Ἑλλάδα, καὶ συνεπολέμησαν μετὰ τῶν Ὄθωμανῶν εἰς τὸ Κομπότι, εἰς τὴν

Πλάκαν και εἰς τοῦ Πέτα· με πολλήν δὲ γενναϊότητα καὶ ἀνδρείαν ἐπολέμησαν τότε οἱ Πελοποννήσιοι μετὰ τῶν Ὄθωμανῶν ἰππέων τε καὶ πεζῶν, ὥστε οἱ Στερεολλαδίται ὑπερεπήνεσαν τὸν ἀπαρδειγματίστον τῶν Πελοποννησίων ἐνθουσιασμόν καὶ τὴν καρτερίαν, ὅτε καὶ ἐφονεύθησαν κατὰ τὰς τρεῖς θέσεις ἐκείνας 83 Πελοποννήσιοι ἐκτὸς τῶν πληρωθέντων· εἰς τὴν μάχην τοῦ Πέτα συνεπολέμησαν τότε καὶ πολλοὶ τῶν παρευρεθέντων φιλελλήνων, καὶ ἐφονεύθησαν πολλοὶ ἐξ αὐτῶν. Ταῦτοχρόνως δὲ ἀπῆλθε καὶ ὁ Κυριακούλης Μαυρομιχάλης μετὰ 225 εἰς τὸ Φανάρι τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος πρὸς βοήθειαν τῶν Σουλιωτῶν συνηνωμένος καὶ μετὰ τοὺς Κεφαλλῆνας, ὄντας τότε 180, ἔχοντας ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Γεράσιμον Βίκτωρα Φωκᾶν, οἵτινες ἐπροξένησαν μεγάλην κατὰ τῶν Ὄθωμανῶν θραῦσιν (1).

Ὁ Ἀνδρέας Ζαήμης μετὰ 450 Καλαβρυτινοὺς καὶ 300 Γαστουναίους, ὁ Π. Μαυρομιχάλης μετὰ 32, ὁ Κανέλλος Δελιγιάνης μετὰ 430 ἐξεστράτευσαν (τὸν νοέμβριον τοῦ 1822) εἰς τὴν Δυτικὴν Ἑλλάδα, καθ' ἣν ἐποχὴν τὸ Μεσολόγγιον διὰ τὴν ἔλλειψιν τῶν τῆς φρουρᾶς στρατευμάτων, καὶ διὰ τὴν πληθὺν τῶν πολιορκητῶν Ὄθωμανῶν ἔπασχε, καὶ οἱ ἐν Μεσολογγίῳ εἶχον λάβει μέτρον ὡς ἐκ τῶν δύο τούτων αἰτιῶν, καὶ οἰκονομικῶς διεπραγματεύοντο συνθήκην (ἀρχηγούντος τοῦ Μ. Βότζαρη) μετὰ τῶν Πασσάδων, Ὁμέρ Βριόνη, καὶ Ἀχμέτ Πασσᾶ ἀρχηγοῦ, πολιορκούντων στενωτάτα τὸ Μεσολόγγιον· οἱ λόγοι τῆς ὑποίας αὐτῆς συνθήκης ἐγίνοντο ἕως οὔ νὰ προφθάσωσιν οἱ Πελοποννήσιοι, καθότι οἱ ἐν Μεσολογγίῳ ἦσαν μόνον 150 στερεολλαδίται· μετ' ὀλίγας ἡμέρας ὑπῆγε καὶ ὁ Ἀνδ. Λόντος μετὰ 400 Ἕλληνας εἰς τὸ Μεσολόγγιον, ὅπου συνηνώθη μετὰ τῶν λοιπῶν

(1) Εἰς τὴν μάχην ἐκείνην ἐφονεύθη ἐνδόξως καὶ ὁ αἰετιμνηστος Κυριακούλης Μαυρομιχάλης.

Πελοποννησίων, ἀφ' οὗ πρῶτον ἐτελείωσε τὴν εἰς Γκαβα-
 λούς τῶν Σαλώνων μάχην. Εἰς δὲ τὴν μάχην ἐκείνην εὐ-
 ρέθη καὶ ὁ Γεράσιμος Βίκτωρος Φωκᾶ μετὰ τὸ ὑπὸ τὴν
 ὀδηγίαν του Σῶμα τῶν Κεφαλλήνων· οἱ πολιορκοῦντες δὲ
 τότε τὸ Μεσολόγγιον Ὄθωμανοὶ ἰδόντες ὅτι ἐκοπίαζον ἐπι-
 ματαίῳ, ἀπεφάσισαν τελευταῖον καὶ ἔφοδον κατὰ τοῦ Με-
 σολογγίου, καὶ τὴν νύκτα τῆς 25 δεκεμβρίου (ἐορτῆς τῶν
 Χριστοῦ γεννῶν) ὅτε οἱ Ἕλληνες ἦσαν ἐν ταῖς ἐκκλησιαῖς
 δοξολογοῦντες τὸν Ἰῆσιον, αἱ διατεταγμέναι φυλακαὶ
 (βάρδιαι) ἐφώναξαν μεγαλοφώνως «*Τοῦρκοι, ρισάλτο*
(ἔφοδον) κάμνου·· τὰς ὁποίας φωνὰς καὶ τοὺς ἀλλα-
 λαγμοὺς ἀκούσαντες οἱ Ἕλληνες, καὶ ἐξελθόντες ἐκ τοῦ
 ναοῦ, λαβόντες τὰ ὄπλα εἰς χεῖρας, ὥρμησαν κατὰ τῶν
 Ὄθωμανῶν μετὰ γενναιότητα, καὶ ἀνδρεία, τοὺς ὁποίους κα-
 τεδίωξαν μετ' αἰσχύνης καὶ μεγίστης αὐτῶν ζημίας, φο-
 νεύσαντες ὑπὲρ τοὺς 450 Ὄθωμανοὺς, ὠφελθέντες δὲ καὶ
 ἀπὸ ὀθωμανικὰ λάφυρα ἀρκετὰ, ὥστε μετὰ τὴν πραγμα-
 τικὴν αὐτὴν φθορὰν τῶν ἀπελπισθέντες οἱ Ὄθωμανοὶ, μετ'
 ὀλίγας ἡμέρας ἀνεχώρησαν εἰς τὰ μέρη τῆς Ἄρτης καὶ
 τῆς Πρεβέζης, στενοχωρημένοι ὄντες καὶ ἀπὸ τὴν βαρύ-
 τητα τοῦ χειμῶνος, καὶ ἀπὸ ἔλλειψιν τροφῶν εἰς τὴν φυγὴν
 δὲ αὐτὴν τῶν Ὄθωμανῶν οἱ Ἕλληνες κατεδίωξαν αὐτοὺς
 εἰς διάστημα ὑπὲρ τῶν 5 ὥρων, καὶ οὕτως ἐλευθερωθέντες
 τοῦ Μεσολογγίου, ὑπέστρεψαν οἱ Πελοποννήσιοι (λήγοντος
 τοῦ ἰανουαρίου 1823) εἰς τὰ ἴδια, ἀφέντες τότε τὸ Μεσο-
 λόγγιον παντὸς κινδύνου ἐλεύθερον.

Ὁ Δημήτριος Μελετόπουλος ἐκ Βοστίτσης (τὸ 1823)
 ἀπῆλθεν εἰς τὴν στερεὰν Ἑλλάδα μετὰ 460, ὅστις εἰς μίαν
 μάχην τῆς Φοντάνας κατὰ τῶν Ὄθωμανῶν ἠρίστευσε θαυ-
 μασίως· μετὰ δὲ τὴν ῥηθειῶσαν μάχην ἀπῆλθον εἰς τὴν στε-
 ρεὰν Ἑλλάδα καὶ ὁ Α. Λόντος μετὰ 600, καὶ ὁ Βασίλειος
 καὶ Νικόλαος Πετμεζαῖοι μετὰ 400, οἵτινες παρευρέθησαν

εἰς τὴν ἐν Καλιακούδα συγκροτηθεῖσαν μετὰ τῶν Ὀθωμανῶν καὶ τοῦ Σκόνδρα Πασσᾶ μάχην, ἐκπληρώσαντες καθ' ὀλοκληρίαν τὰ χρέη των· ἀκολούθως δὲ ἐτοποθετήθησαν εἰς τὰ βαρδούπρια, διαμείναντες ἐκεῖσε ὑπὲρ τοὺς 4 μῆνας ἀντικρουόμενοι εἰς διαφόρους μετὰ τῶν Ὀθωμανικῶν στρατευμάτων ἀκροβολισμούς.

Ὁ Παναγιωτάκης Νοταρᾶς ἐκ Κορίνθου (τὸ 1826) μετέβη μετὰ 400 εἰς τὰ Σάλωνα, ὅπου παρευρεθεῖς εἰς τὴν ἐν Ἀμπλιανῇ μάχην, ἐξεπλήρωσε τὸ χρέος του.

Ὁ Νικηταρᾶς (τὸ αὐτὸ ἔτος καὶ τὴν ἐποχὴν) μετέβη εἰς τὸ Μεσολόγγιον μετὰ 400, ὅπου διέμεινεν ὡς φρουρὰ ἰκανὸν χρόνον, μὴ παραλειπόμενος μετὰ τῶν Στερεολλαδιτῶν ἀπὸ κάμμιαν κατὰ τῶν ἐχθρῶν τότε συγκροτουμένην μάχην.

Ὁ αὐτὸς πάλιν (τὸ 1826) ἀπῆλθε μὲ τὸ ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν του Σῶμα εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Ἑλλάδα, παρευρεθεῖς καὶ εἰς τὴν ἐνδοξον μάχην τῆς Ἀραχόβας μετὰ τοῦ Καραϊσκάκη, τοῦ Μακρῆ, τοῦ Μαμούρη, τοῦ Λάμπρου Βεΐκου, τοῦ Χατζῆ Μιχάλη, τοῦ Γεωργίου Δράκου, καὶ ἄλλων πολλῶν, ὅπου ἔγινεν ἡ μεγίστη ἐκείνη θραῦσις τῶν Ὀθωμανῶν· παρευρέθη δὲ καὶ εἰς τὰς ἐπιλοίπους μάχας, ὅσαι κατὰ συνέχειαν συνέβησαν μεταξὺ Ἑλλήνων καὶ Ὀθωμανῶν κατὰ τὰ μέρη ἐκεῖνα.

Ὁ Ἰωάννης Σ. Νοταρᾶς (κατὰ τὸν φεβρουάριον τοῦ 1827) μετὰ 800 στρατιωτῶν Κορινθίων καὶ ὑπομισθίων ἀπεβιβάσθη διὰ τῶν πλοίων εἰς τὸν Πειραιᾶ τῶν Ἀθηνῶν, ὅπου τοποθετηθεῖς μετὰ τοῦ ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν του σώματος συνεκρότησε διαφόρους μετὰ τοῦ Κιουταχῆ Πασσᾶ μάχας, προξενήσας ὄχι ὀλίγην ζημίαν εἰς τὸν στρατὸν τοῦ διαληφθέντος Κιουταχῆ· εἰς δὲ τὰς μεταξὺ Ἑλλήνων καὶ Ὀθωμανῶν συγκροτηθείσας ἐκεῖνας μάχας, διεκρίθησαν ὁ Γεώρ-

γιος Λύκος Χελιώτης ἐκ τῆς Κορίνθου, καὶ ἄλλοι διάφοροι.

Ὁ Παναγιωτάκης Νοταρᾶς πάλιν (μεσοῦντος φεβρουαρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους) μετὰ 600 μετέβη εἰς τὰς Ἀθήνας· εἰς δὲ τὸ Καματερόν τῆς Ἀττικῆς συνηνώθη μετὰ τοῦ ἐκεῖσε ἑλληνικοῦ στρατοῦ τοῦ Μπούρμπαχη καὶ Βάσσου· ἀφ' οὗ δὲ συνῆλθον ἅπαντες εἰς μάχην μετὰ τοῦ στρατοῦ τοῦ Κιουταχῆ, ὁ ἑλληνικὸς στρατὸς νικηθεὶς, παρεσύρθη.

Ὁ δὲ Θ. Κολοκοτρώνης προσεκλήθη παρὰ τῆς ἐν Ἐρμιόνη συγκροτηθείσης ἐθνικῆς τῶν Ἑλλήνων Συνελεύσεως (τὸ 1827) κατὰ τὴν τοῦ τότε ἀρχηγούντος Καραϊσκάκη αἰτησίαν διὰ νὰ σταλῶσι καὶ πελοποννησιακὰ στρατεύματα διὰ τὴν τῶν Ἀθηνῶν πολιορκίαν· περὶ δὲ τῆς στρατολογίας ταύτης διετάχθη ὁ Ἰω. (Γενναῖος) διὰ νὰ ἀπέλθῃ μετὰ τῶν λοιπῶν Πελοποννησίων, εἰς τὴν ῥηθεῖσαν πολιορκίαν, ὅστις (κατὰ τὰς ἀρχὰς Μαρτίου) μὲ 1,000 Καρυτινοὺς μετέβη εἰς τὰς Ἀθήνας (1)· τῷ συνηκολούθησαν δὲ εἰς τὴν ἐκστρατείαν ἐκείνην ὁ Χρῦσανθος Σισίνης μὲ 400 Γαστουναῖους, ὁ Ἀναγνώστης Παπ. Σταθόπουλος μὲ 70 Πυργεῖους, οἱ Πετμεζαῖοι μὲ 80 Καλαβρυτινοὺς, ὁ Γεώργιος Λεχουρίτης μὲ 70 Καλαβρυτινοὺς, ὁ Μπαλίλης μὲ 60 Τριπολιτζιώτας, ὁ Μπεκιάρης ἐξ Ἄργους (ὅστις καὶ ἐφονεύθη μαχόμενος)

(1) Ὅρα τὰ περὶ τῆς στρατολογίας ταύτης τῶν Πελοποννησίων, τὴν ἀπόφασιν τῆς ἐν Τροιζῆνι Συνελεύσεως, εἰς τὰ κατὰ τὴν ἀναγεννηθεῖσαν Ἑλλάδα ἐκδοθέντα παρὰ τοῦ Ἀν. Ζ. Μάμουκα, Τόμ. 5'. σελ. 78, §. 7. ὁμοίως καὶ τὴν παραίτησιν τῆς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς ἐκφραζομένης καὶ περὶ τῆς στρατολογίας ταύτης, Τόμ. Ζ', σελ. 137. ὅρα δὲ σελ. 160. τοῦ αὐτοῦ τόμου καὶ τὴν ἀπάντησιν τοῦ Ἰω. Θ. Κολοκοτρώνη πρὸς τὸν ἀρχηγὸν τῆς πολιορκίας Καραϊσκάκην.

μὲ 180 Ἀργεῖους, ὁ Νικόλαος Λάμπρος καὶ ὁ Ἰω. Μήτ-
 ζας (ὅστις ἐφρονεῖθη μαχόμενος) ἐξ Ἑρμιονίδος μὲ 170, ὁ
 Ἀνδρέας Κονδάκης μὲ 75 Ἀγιοπετρίτας, ὁ Πέτρος Μπαρ-
 μπιτζιώτης ἐκ Λακεδαιμονίας μὲ 70, ὁ Ἀναστάσιος Κου-
 λόχερας ἐκ Λεονταρίου μὲ 50, ὁ Δημήτριος Μέλιος ἐξ
 Ἀρκαδίας (Τριφυλίας) μὲ 80, καὶ ὁ Τζανέτος Χρηστό-
 πουλος ἐκ φαναρίου μὲ 200· οὗτοι δὲ πάντες καὶ μετὰ τῶν
 ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τῶν δύο Νοταρέων Ἰω. καὶ Παναγιωτάκη,
 ἀπηριθμοῦντο ἅπαντες 4,005, οἵτινες ἦσαν εἰς τὴν πολιορ-
 κίαν τῶν Ἀθηνῶν μετ' ὀλίγας δὲ ἡμέρας μετέβη καὶ ὁ
 Νικηταρᾶς μετὰ τῶν ὑπ' αὐτὸν στρατιωτῶν.

Ἡ δὲ τελευταία αὕτη πολιορκία τῶν Ἀθηνῶν εἶχεν οὐ-
 τῶ κατὰ τὸν φεβρ. (1827) ἐςρατοπέδευεν ὁ ἀρχηγὸς Κα-
 ραϊσκάκης ἀπὸ τὴν Ἐλευσίνα εἰς Κερατζίνην πλησίον Πει-
 ρραιῶς μὲ 2,500 στρατιώτας Στερεολλαδίτας συμπεριλαμ-
 βανομένου καὶ τοῦ Π. Νοταρᾶ καὶ τῶν ἰππέων Ἑλλήνων,
 οἵτινες, πρὶν ἢ φθάσωσιν οἱ λοιποὶ, συνεκρότησαν καὶ δύο
 μάχας σημαντικὰς μὲ φθορὰν πολλὴν τῶν Ὀθωμανῶν
 κατὰ τὰς ἀρχὰς δὲ τοῦ μαρτίου, ἦλθε καὶ ὁ Γενναῖος Κο-
 λοκοτρώνης μετὰ τῶν λοιπῶν Πελοποννησίων (ὡς προελέ-
 χθη) καὶ τότε συνηριθμεῖτο τὸ στράτευμα τῆς πολιορκίας
 Ἀθηνῶν σχεδὸν 7,000 μὲ τὸ εἰς Φαληρέα τοῦ Ἰωάννου Νο-
 ταρᾶ καὶ ἄλλων ὀπλαρχηγῶν. (1) Ἐντὸς δὲ τοῦ μαρτίου

(1) Εἶναι δὲ ἀπορίας ἄξιον, ὅταν ἡ στρατολογία τῶν
 Πελοποννησίων ἐγίνετο διὰ τὰς Ἀθήνας ζήλω πατριωτικῶ
 κινούμενοι τινές, ὅχι μόνον τοὺς μείναντας εἰς τὰς οἰκίας
 τῶν στρατευσίμων κατεδίωκον διὰ τὸ ὅτι ἐστρατολόγησαν
 διὰ τὴν πολιορκίαν τῶν Ἀθηνῶν, ἀλλ' ἐπυρπόλησαν συνά-
 μα καὶ τινὰς ἐκ τῶν στρατευσίμων οἰκίας, ἐπ' ἐλπίδι ν' ἀφί-
 σωσι τὴν πολιορκίαν καὶ νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὰς ἐστίας των.

ἔγιναν διάφοροι μάχαι καὶ ἀκροβολισμοὶ μεταξύ Ἑλλήνων καὶ Ὀθωμανῶν, με' ὄχι ὀλίγην φθορὰν τῶν ἐχθρῶν.

Κατὰ δὲ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἀπριλίου ἐλλιμενίσθη εἰς Πειριαῖα καὶ ὁ Στόλαρχος Κόγγραν, ἐπίσης καὶ ὁ Στρατηγὸς Τζούρτζ, ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ Ἰδραίους, Σπετζιώτας, Κρήτας Ἀργεῖους, καὶ ἄλλους ἀπὸ διάφορα μέρη μισθωτοῦς, ὅτε ἔφθασε καὶ ὁ Κίτζος Τζαβέλας, ὁ Μπότζαρης καὶ λοιποὶ ὀπλαρχηγοὶ Σουλιῶται, οἵτινες συνηριθμοῦντο ἅπαντες ὑπὲρ τὰς 2,000· τούτων πάντων συναθροισθέντων, ὁ ἐν Ἀθήναις ἑλληνικὸς στρατὸς ἀνέβη σχεδὸν ὑπὲρ τὰς 10,000· συνεκροτοῦντο δὲ καὶ διάφοροι μάχαι με' ζημίαν μεγίστην τῶν ἐχθρῶν, κυριευόντων τῶν Ἑλλήνων καὶ διαφόρους ἐχθρικοὺς προμαχῶνας.

Ἐν δὲ τῷ μεταξὺ τούτων ὁ Στόλαρχος Κόγγραν παρεβίαζε τοὺς Ἕλληνας νὰ κάμουν κίνημα ἐναντίον τῶν Ὀθωμανῶν, νὰ διαλύσουν τὴν πολιορκίαν τῆς Ἀκροπόλεως, ἀλλ' ὁ Καρραϊσκάκης ἦτον γνώμης διὰ νὰ ὑπάγῃ τὸ ἥμισυ τοῦ στρατοῦ κατὰ τὸ μέρος τοῦ Ὠροποῦ, διὰ νὰ ἐμποδισθῶσιν αἱ τροφαὶ τῶν ἐχθρῶν, καὶ μετὰ ταῦτα νὰ γενῆ τὸ κίνημα διὰ τὴν διάλυσιν τῆς πολιορκίας, ἀλλ' ὁ Κόγγραν καὶ ὁ Τζούρτζ ἐπέμενον εἰς τὸ πρῶτον σχέδιον, νὰ ὑπάγωσιν κατ' εὐθείαν οἱ Ἕλληνες κάμνοντες βαθμηδὸν ὀχυρώματα, καὶ οὕτως ἐνεκρίθη νὰ γένῃ τὸ κίνημα ἀπὸ τὸ μέρος τοῦ Φαληρέως.

Τὴν δὲ 22 τοῦ ἀπριλίου Κοῦτες τινὲς ἔδωσαν αἰτίαν εἰς τοὺς Ὀθωμανοὺς με' ἓνα μικρὸν ἀκροβολισμόν, ὅτε καὶ ὁ ἀρχηγὸς Καρραϊσκάκης μ' ὄλον ὅτι ἦτο ὀλίγον ἀσθενῆς, κεντηθεὶς ὅμως ἀπὸ τὸ αἶσθημα τῆς φιλοτιμίας καὶ τῆς γενναιότητος ἀπῆλθε καὶ μόνος του εἰς τὴν διαληφθεῖσαν μάχην, ὅπου πληγωθεὶς καιρίως, τὴν 23 ἀπριλίου ἐτελεύτησεν, ἀφήσας ἀπαρηγόρητον θλίψιν καὶ πικρίαν εἰς τὸ στρατόπεδον καὶ εἰς ὄλους τοὺς Ἕλληνας· τὴν αὐτὴν δὲ ἡμέραν

εἰς τὴν ἰδίαν μάχην ἐπληρώθη καὶ ὁ Νικηταρᾶς εἰς τὸν τράχηλον.

Μετὰ δὲ τὸν θάνατον τοῦ ἀρχηγοῦ Καραϊσκάκη ὁ Κόγγραν κατ' ἐξοχὴν καὶ ὁ Τζούρτζ ἐπέμενον νὰ γενῆ τὸ κατὰ τῶν Ὄθωμανῶν κίνημα κατὰ τὸ πρῶτον σχέδιον, εἰ δ' ἄλλως ὁ Κόγγραν ἐμελέτα ν' ἀναχωρήσῃ· οἱ δὲ ὄπλαρχηγοὶ τῆς πολιορκίας βιασμένοι ὡς ἐκ τῆς θελήσεως τοῦ Κόγγραν ἀπεφάσισαν διὰ νὰ ἀπέλθῃ τὸ ἥμισυ τοῦ στρατοῦ εἰς Φαληρέα καὶ Πειραιᾶ καὶ Κερατσίνην, τὸ δ' ἕτερον ἥμισυ ν' ἀπέλθῃ διὰ θαλάσσης εἰς τὴν Ἀλικὴν πρὸς τὸ μέρος τοῦ Πειραιῶς, καὶ περὶ τῆς δευτέρας θέσεως διωρίσθη ὁδηγὸς διὰ τὴν τοποθέτησιν τῶν στρατευμάτων ὁ Συνταγ. Μακρυγιάνης, διὰ τὰς γνώσεις του, καὶ ὡς εἰς ἐκ τῶν ὄπλαρχηγῶν τῆς πολιορκίας. Ἄλλ' ἐπειδὴ δὲν ἐπρόφθασαν ν' ἀποβιβασθῶσιν παννυκτὶ κατὰ τὸ σχέδιον διὰ νὰ τοποθετηθῶσι καὶ νὰ κάμωσι τοὺς ἀναγκαίους προμαχῶνας, ὡς ἐκ τούτου εὐρέθησαν εἰς θέσεις ἀκαταλλήλους. Οἱ δὲ Ὄθωμανοὶ ἰδόντες τὸ ἀκατάλληλον τῶν θέσεων, καὶ τὸ ἀνέτοιμον τῶν Ἑλλήνων, ἐπέπεσαν παρὰ πᾶσαν ἐλπίδα ἐπὶ τῶν Ἑλλήνων, καὶ ἔγινε τότε πολὺς ἀφανισμὸς καὶ φθορὰ, φονευθέντων ὑπὲρ τῶν 800 Ἑλλήνων κατὰ τὰς δοθείσας θετικὰς πληροφορίας, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἦσαν καὶ οἱ ὄπλαρχηγοὶ Λαμπροβεῖκος, Ἰωάννης Νοταρᾶς, ὁ Γεώργιος Τζαβέλας, ὁ Γεωργάκης Δράκος, ὁ Κωνσταντᾶς, ὁ Διαμαντῆς Τζαβέλας, ὁ Ἀθανάσιος Ντούσιας, ὁ Χαραλάμπης Ἰγκλέσης, καὶ ἄλλοι διάφοροι· μεταξὺ τούτων συνελήφθησαν καὶ αἰχμάλωτοι διάφοροι, ἐπίσης καὶ ὁ Δημήτριος Καλέργης, ὅστις αὐτὸς μόνος ἐσώθη ἐξαγορασθεὶς διὰ πολλῶν χρημάτων, οἱ δὲ λοιποὶ διτῆλον ἐν στόματι ὀθωμανικῆς μαχαίρας.

Πολλοὶ ἐκ τῶν ὑπαρξάντων εἰς τὴν μάχην ἐκείνην θέ-

λουςιν ὅτι τὸ λάθος προέκυψεν ἐκ τῆς ἀπροσεξίας τοῦ Μακρυγιάνη ὁδηγοῦ τῶν θέσεων ἐκείνων.

Ἡ τρομερὰ ὅμως καὶ ἀνέλπιστος ἐκείνη μάχη καὶ ὁ ἀνέλπιστος θάνατος τοῦ ἀρχηγοῦ Καραϊσκάκη, διέλυσαν τὴν πολιορκίαν Ἀθηνῶν, καὶ κατὰ τὴν 19 μαΐου, οἱ μὲν Πελοποννήσιοι ἀνεχώρησαν διὰ τὴν Πελοπόννησον, οἱ δὲ Στερεολλαδίται διὰ τὴν Σαλαμῖνα· διαλυθείσης δὲ τῆς πολιορκίας κατὰ τὰ μέσα τοῦ ἰουνίου, παρεδόθη ἡ Ἀκρόπολις εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ὄθωμανῶν, οἱ δὲ Ἕλληνες τῆς φρουρᾶς μετὰ τοῦ Γάλλου Φαβιέ ἀνεχώρησαν διὰ συνθήκης.

Ὁ Ἄνδρέας Λόντος (τὸ 1827) ἀπῆλθεν εἰς Τριζόνια τῆς Βιτρυνίτζης μὲ 500 ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν του στρατιώτας, ὅπου συγκροτηθείσης μάχης μετὰ τῶν ἐκεῖσε διαμενοντῶν ὑπὲρ τὰς 2,000 Ὄθωμανῶν, οἱ Ἕλληνες ἐφάνησαν νικηταὶ μὲ πολλὴν θραῦσιν καὶ ζημίαν τῶν Ὄθωμανῶν. Καὶ ταῦτα μὲν τὰ περὶ τῶν κατὰ τὴν Στερεὰν Ἑλλάδα συμμαχικῶν κατ' ἐποχὰς ἐκστρατειῶν τῶν Πελοποννησίων ὀπλαρχηγῶν καὶ λοιπῶν στρατιωτικῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

Συνοπτικὴ ἐξιστόρησις (1) τῶν κατὰ τὴν ἑλληνικὴν ἀποστασίαν, ἣτις καθυπεβλήθη παρά τινος Ἑλλήνος, τῆ συνεργείᾳ τοῦ Κόμητος Ἰω. Α. Καποδιστρια, ὑπ' ὄψιν τῶν βασιλέων τῆς Εὐρώπης εἰς τὴν ἐν Λαίμπαχ συνέλευσιν, διὰ νὰ κινήσῃ τοὺς βασιλεῖς εἰς αἴσθημα φιλανθρωπίας ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων, ὅτε καὶ κατὰ συνέπειαν αὐτῆς ἐφάνη ἡ ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων αὐτετερότης ἀπὸ μέρους τῶν μεγάλων Δυνάμεων.

Οἱ Ἕλληνες συναισθανθέντες τὴν καταγωγὴν των, καὶ

(1) Ἡ ἐκθεσις αὕτη μεταφρασθεῖσα ἐκ τοῦ γαλλικοῦ πρωτοτύπου, κατεχωρήθη ἐνταῦθα· ἐμπεριεῖχε δὲ καὶ τινὰ ἄλλα, τὰ ὅποια παρελείψαμεν, ὡς ὄντα ἐκτεθειμένα εἰς τὸ ὅλον τῆς παρουσίας Ἱστορίας.

ἐννοήσαντες, ὅποιοι καὶ πόθεν ἦσαν, ὁποίους εἶχον προγόνους, καὶ ὅποιοι ἦσαν οἱ ἀπόγονοι τῶν προγόνων αὐτῶν, ἐν μέσῳ τῆς ζοφώδους ἀγνοίας, ἥτις κατὰ μικρὸν μετεδόθη εἰς αὐτοὺς παρὰ τῶν Δεσποτῶν τῆς ἀμαθείας, ἐγνώρισαν τὴν ἀνάγκην τῆς μεταβολῆς τῆς ὑπάρξεώς των, διόπερ ὡς ἔναυσμα τοὺς πρώτους σπινθῆρας τῆς παιδείας λαβόντες, προθύμως ἤρχισαν νὰ συζητῶσι, καὶ νὰ συσκέπτονται περὶ τῆς τύχης τῆς Ἑλλάδος· ὅθεν συνιστῶνται ἐταιρίαι φιλικαὶ, κιβώτια συνεισφορῶν διὰ Νοσοκομεῖα καὶ ἄλλα φιλανθρωπικὰ καταστήματα, καὶ πρὸ πάντων διὰ σχολεῖα, ἀλλὰ μετὰ φόβου πολλοῦ, καὶ συστολῆς μεγάλης· διότι οἱ Τοῦρκοι διαλογιζόμενοι ὅτι ἀντιβαίνουν τὰς διαταγὰς τοῦ Κουρανίου, καὶ προσκρούουσι καὶ εἰς μίαν αὐτοῦ μόνην κεραίαν, ἔπραττον κατεδαφίσεις ἱερῶν καταγωγίων, ἐρημώσεις σχολείων, ἐκχύσεις ποταμῶν αἵματος Χριστιανικοῦ, καὶ μ' ὅλα ταῦτα ὅτι δὲν ἦσαν ἀκόμη ἱκανοὶ ν' ἀποπλύνωσι τὸν ῥύπον τοῦ ἐγκλήματός των· διότι οἱ Τοῦρκοι πιστώτατοι δούλοι τῆς εἰμαρμένης καὶ τῆς μισομυθίας τοῦ Κουρανίου, νομίζουσι τὰ πάντα ὡς περιττά, καθὼς ὁ πρῶτος κατακτητῆς τῆς Αἰγύπτου τοὺς ἐδίδαξε λέγων· « ἐὰν τὰ λοιπὰ βιβλία » ἦναι σύμφωνα μὲ τὸ Κουράνιον, ὡς περιττὰ πρέπει νὰ καῶσιν· εἰ δὲ ἀσύμφωνα, ὡς βλάσφημα πάλιν νὰ καῶσιν ». Ἐὰν δὲ καὶ διεσώθησαν τὰ σχολεῖα τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τῶν Κυδωνιῶν, τῆς Χίου, τῆς Σμύρνης, τῶν Ἰωαννίνων, κτλ, ἄρα γε πόσα καὶ πόσα δὲν ἐξωδεύοντο εἰς ἀδράς προσφοράς διὰ τὴν συντήρησίν των ἕνεκα τῆς λυσσώδους τῶν Ὀθωμανῶν ματίας;

Παλυμαθῆς τις δικαιολογῶν τὴν ἐπανάστασιν τῶν Ἑλλήνων, εἰς μίαν του ἐπιστολὴν, ἔλεγε. « Μηδεμιᾶς προῦ-
 » παρχούσης συνθήκης μεταξὺ δούλων καὶ δεσποτῶν, πᾶ-
 » σα ἀρμοδία περίστασις ἐροπλίζει δικαιοτάτα τὸν βρα-
 » χίονα τῶν τυραννῶν κατὰ τῶν τυραννῶντων »;

καὶ μὴ ὅλα ταῦτα οἱ Ἕλληνες ὑπέφερον τεσσάρων σχεδὸν αἰώνων τυραννίαν χωρὶς τῆς ἐλαχίστης νομιμότητος. Ἄλλὰ τελευταῖον ἐξύπνησαν ἀπὸ τὸν βαθὺν ὕπνον τῆς ἀμερίμνης, καὶ ἐνισχύθησαν νὰ ἀποτεινάζουν τὸν βάρβαρον ζυγὸν τῆς ἀμαθείας καὶ καταδυναστείας· καὶ οἱ μὲν ἐπανέστησαν κατὰ τὴν ξηρὰν εἰς τὰ διάφορα μέρη, καὶ ἐξαιρέτως εἰς τὴν Πελοπόννησον· εἰς δὲ τὰς νήσους καὶ τὴν θάλασσαν ἠκολούθησαν τὸ παράδειγμα αὐτῶν οἱ Σπετζιωταί, οἱ Ἰδραῖοι, οἱ Ψαριανοὶ, οἱ Κρηῖτες, οἱ Σάμιοι, οἱ Κάσσιοι, καὶ τινὰ μέρη τῆς Δυτικῆς καὶ Ἀνατολικῆς Ἑλλάδος.

Ἐκ τῶν ναυμαχησάντων πρῶτοι ἦσαν οἱ Σπετζιωταί, οἵτινες μαθόντες ὅτι εἰς τὴν Μῆλον ἦτον μία Κορβέτα 26 κανονίων, καὶ ἐν βρίκιον μὲ 16, καὶ ἐν φορτηγὸν, ἔρχονται μὲ τρία πλοῖα. Εὐθύς δὲ τὰ δύο παρεδόθησαν εἰς τὴν ζήτησιν τῶν Σπετζιωτῶν, ἡ δὲ Κορβέτα ἔχουσα 90 Τούρκους καὶ 20 Ἕλληνας, κόψασα τὰς ἀγκύρας, καὶ ἄρασα τὰ ἰστία, ἐκानομβόλει τοὺς Ἕλληνας, αὐτοὶ δὲ βοηθούμενοι ἀπὸ τὸν δυνατὸν ἄνεμον, πλησιάζσαντες τὴν Κορβέταν, ἐρρίφθησαν 26 Ἕλληνες ἐπ' αὐτῆς, καὶ συσσωματωθέντες ἐπὶ τῆς πρῶρης, ἐμάχοντο ἀνδρείως κατὰ τῶν ἀντιμαχομένων ἀπὸ τῆς πρύμνης Ὀθωμανῶν. Ἐπιπεσόντες δὲ καὶ ἄλλοι Σπετζιωταί εἰς δεῦτερον γύρον τῶν πλοίων των, ἐκυρίευσαν τὴν Κορβέταν· εἰς δὲ τὴν μάχην ταύτην ἔπεσαν 79 Τούρκοι, καὶ 7 Σπετζιωταί.

Οἱ Κάσσιοι ναυμαχήσαντες εἰς τὴν Κύμηλον, ἐκυρίευσαν μίαν Κορβέταν, καὶ ἑτέραν οἱ ἴδιοι εἰς τὴν Ῥόδον. οἱ Ἕλληνες ἀπαντήσαντες τὸν ὀθωμανικὸν στόλον ἐξω τῆς Μιτυλήνης, εἰς τὴν ἀ. ἔξοδον ἔκαυσαν ἐν πλοῖον αὐτοῦ τῆς γραμμῆς 74 κανονίων, ὥστε ὁ στόλος ἐβιάσθη νὰ ἐπιστρέψῃ κακῶς.

Εἰς τὴν δευτέραν ἔξοδον ὁ στόλος συγκεῖμενος ἐκ τεσσάρων δελινίων, ἐξ φεργάδων ἀ. τάξεως, 8 Κορβετῶν, 8

Βρικήων, καὶ 6 Τρανσπόρτων, διευθύνθη εἰς τὴν Σάμον, σκοπὸν ἔχων νὰ καταστρέψῃ αὐτὴν ἐξ ὀλοκλήρου. Ἀλλ' οἱ Σάμιοι ἰδόντες τὸν στόλον μακρόθεν ἐρχόμενον, « *θάνατος* » ἢ *νίκη* », ἔλεγον μεταξύ των· « *θάνατος ἢ νίκη* » ἠκούετο ἀφ' ὅλων τῶν Σαμίων τὰ στόματα. Ὅθεν ἀπιστεῖλαντες τὰς γυναῖκας καὶ τὰ παιδιά εἰς τὰ ὄρη, περιέμενον τὴν ἀπόβασιν τῶν Ὀθωμανῶν, ἕκαστος τῶν ὁποίων ἐφρόνει ὅτι οἱ Σάμιοι ἔχουν ἓνα λαιμὸν, καὶ ἐφιλοτιμεῖτο αὐτὸς πρῶτος νὰ τὸν κόψῃ. Ἀλλὰ κανεὶς ἀπὸ αὐτοὺς δὲν ἐδυνήθη νὰ φυλάξῃ τὸν ἰδικόν του, κανεὶς τῶν ὑπερηφάνων Ὀθωμανῶν τῶν ἀποβάντων εἰς τὴν Σάμον δὲν εἰσέβη πλέον εἰς τὸ πλοῖον, ὅλοι δὲ ὡς ἐκ συνθήματος ἀπὸ τὰ πλοῖα ἀπέβησαν εἰς τὸν τάφον.

Μετὰ δύο ἡμέρας 90 πλοῖα ἑλληνικὰ ἤρχοντο ζητοῦντα τὸν ὀθωμανικὸν στόλον· Ἐκ τούτου 80 ἦτον ἐξῶθεν, ἔκοψαν τὰς ἀγκύρας, καὶ ἔφυγον· μίαν δὲ Κορβέταν, μίαν Νάβε, τρία Βρικήα, καὶ 4 Τρανσπόρτα μὴ δυνάμενα νὰ ἐξέλθωσι τοῦ στενοῦ, τὰ ἔκαυσαν οἱ Ἕλληνες, οἱ δὲ Ὀθωμανοὶ μόλις ἐπρόφθασαν νὰ ἐξέλθουν εἰς τὴν σκάλαν Νόβαν.

Τότε οἱ Ἕλληνες κατεδίωκον τὰ λοιπὰ 23 πλοῖα, πλέοντα κατὰ τὴν Ἀλικαρνασσὸν (Μπουδρουῦμι)· ἀλλ' ἀσυμφωνοῦντες μεταξύ των διεχωρίσθησαν, καὶ ἐπέστρεψαν ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια, συμφωνήσαντες μόνον ν' ἀφήσωσι 10 πλοῖα διὰ νὰ παρατηρῶσι τὸν ὀθωμανικὸν στόλον, ὁ δὲ ἀπέπλευσε πρῶτον διὰ τὴν Κῶ, ἔπειτα εἰς τὴν Ρόδον. Οἱ Κάσσιοι καὶ Καστελλοριζιώται ἀπαντήσαντες τρία πλοῖα τοῦ στόλου τούτου, ἐκυρίευσαν δύο ὀθωμανικά.

Κατὰ δὲ τὸ 1821 αὐγούστου 9 ἔφθασεν ὁ Στόλος ὑποκάτω τῆς Μεθώνης, ἔδωκεν εἰς τοὺς ἐκεῖ Τούρκους ὀλίγας τροφάς, ἐνεθάρρυνε τοὺς εἰς τὴν Κορώνην, καὶ ἐπερίμενε τὸν καιρὸν νὰ ἐπιπέσῃ κατὰ τῶν Ἑλλήγων. Ἀλλ' αὐτοὶ μηχαντεύσαντες τὸν σκῆπὸν τοῦ στόλου, ἔλαβον μέτρα ἀνά-

λογα τῆς περιστάσεως, οἱ δὲ Τοῦρκοι ὑπῆγον οἱ μὲν εἰς Σκαρδαμούλην, οἱ δὲ εἰς Καλάμας, ὅπου εὐρόντες δύο πλοῖα Αὐστριακὰ φέροντα τὸ μὲν σῖτον, τὸ δὲ ἔλαιον, τὰ ἐκυρίευσαν· καὶ τὸν μὲν σῖτον ἔστειλαν εἰς Μεθώνην, τὸ δὲ ἔλαιον εἰς τὴν Ζάκυνθον· πρὸς τὰ μέρη ἐκεῖνα συνέλαβον καὶ ἕτερον Σαρδινικόν, καὶ λαβόντες τὸ φορτίον, ἔστειλαν τὸ πλοῖον εἰς τὴν ἀποθήκην των, τὴν Ζάκυνθον.

Τὴν 5 ἡβρίου (1821) ἔφθασεν ὁ τουρκικὸς στόλος εἰς Ζάκυνθον· καὶ τὴν 7 τοῦ ἰδίου ἔφθασαν τὰ περιμενόμενα Ἀλγερινικὰ εἰς Ζάκυνθον, καὶ λαβόντα ἐκ τῆς νήσου ταύτης τροφὰς ἱκανὰς, καὶ πολεμεφόδια, ἐκίνησαν μετὰ τῶν ἄλλων διὰ τὰς Π. Πάτρας· τὴν 10 ἀπέβησαν 2,600 Τοῦρκοι εἰς Πάτρας, καὶ συνενωθέντες μετὰ τῶν ἄλλων, κατεδίωξαν τοὺς Ἕλληνας, ὀλίγους ὄντας, καὶ μόλις σωθέντας γυμνοῦς. Ἐκυρίευσαν λοιπὸν οἱ Τοῦρκοι τὰ πάντα εἰς Πάτρας, μηδενὸς ἀνθισταμένου.

Τὴν 12 ὁ Στολάρχης ἐπλέει κατὰ Γαλαξειδίου μὲ 28 πλοῖα, καὶ 2,500 στρατιώτας. Οἱ δὲ Γαλαξειδιῶται προῖδόντες τὸν σκοπὸν, ἀπέπεμψαν γυναῖκας, παιδία, καὶ γέροντας εἰς τὰ βουνὰ, καὶ ἔμειναν εἰς τὴν πόλιν ἄνδρες πολεμισταὶ 360 καὶ γυναῖκες 18, αἵτινες δὲν ἐπέισθησαν νὰ μὴ συντροφεύσουν τοὺς ἄνδρας των εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς πατρίδος των. Ἐὰν δὲ ὁ Πανουριᾶς ἔφθανεν ἐγκαίρως, οἱ Τοῦρκοι ἤθελον ἐπιστρέφει κατησχυμένοι, οἵτινες ἀπελπισθέντες διὰ τὴν ἀνδρείαν καὶ γενναιότητα τῶν Γαλαξειδιωτῶν, ἀπεβίβασαν 1,500 κατὰ νῶτα τούτων, καὶ 1,000 κατὰ πρόσωπον, ὥστε περικυκλώσαντες αὐτοὺς διὰ ξηρᾶς καὶ θαλάσσης, τοὺς ὀπισθοδρόμησαν, φονεύσαντες 22 ἄνδρας καὶ μίαν γυναῖκα, ἣτις ἔφερεν εἰς τοὺς ὤμους τῆς τὸν πληρωθέντα σύζυγόν της, καὶ ἣτις ἰδοῦσα πολλοὺς Ὀθωμανοὺς πλησιάσαντας αὐτὴν, φονεύεται μόνη της μὲ τὴν πιστόλαν τοῦ ἀνδρός της. Οἱ Γαλαξειδιῶται ἰδόντες τοῦτο, ἐπιστρέ-

φουν, ὄρμοῦν κατὰ τῶν Ὀθωμανῶν τούτων, τοὺς φονεύουν, ἀρπάζουν τὸ νεκρὸν τῆς γυναικὸς, καὶ τὸν πληγωμένον αὐτῆς σύζυγον, καὶ φεύγουν εἰς τὰ βουνά.

Τὴν 18 Ἰβρίου φθάσαν τὸ προῤῥηθὲν Βρίκι εἰς Πάτρας ἀπὸ Σπέτσας, ἀνήγγειλε τὸν ἐρχομὸν τοῦ ἑλληνικοῦ στόλου, συνισταμένου ἀπὸ 60 περιπόου πλοῖα. Ὁ Στολάρχης ἐμήνυσε τὸ εἰς Γαλαξειδί τμημα τοῦ στόλου, οἱ δὲ συλλαβόντες τὰ καλῆτερα τῶν Γαλαξειδιωτῶν πλοῖα, καὶ καύσαντες τὰ λοιπὰ, ἀνεχώρησαν. Ἐλθόντες δὲ εἰς Πάτρας ἀπέπλευσαν εἰς Ζάκυνθον, ἔχοντες πλοῖα ὁμοῦ Σουλτανικὰ, Αἰγυπτιακὰ, Ἀλγερινὰ, καὶ τὰ κυριευθέντα Γαλαξειδιώτικα 92.

Οἱ Σπετσιῶται δὲ καὶ οἱ Ἰδραῖοι, καὶ τοὶ φιλονεικούντες μεταξύ των, ἀλλὰ σύμφωνοι πάντοτε κατὰ τοῦ ἐχθροῦ, μαθόντες τὰς πράξεις τοῦ στόλου καὶ τὴν ἐν Ζακύνθῳ νέαν ἐτοιμασίαν του, πρὸς δὲ μαθόντες καὶ δευτέραν εἰς Κωνσταντινούπολιν ἐτοιμασίαν, ἀφήσαντες 30 πλοῖα εἰς Ψαρῶν, καὶ 20 ἀποστείλαντες εἰς Κύπρον, διὰ νὰ προσέγη τὰ κινήματα τῶν Αἰγυπτιακῶν, ἐκίνησαν 38 Ἰδραϊκὰ, Σπετσιωτικὰ, καὶ Ψαριανὰ διὰ τὰς Πάτρας.

Ὁ δὲ ὀθωμανικὸς στόλος λαβὼν τροφὰς ἀπὸ τὴν Ζάκυνθον, ἐπέστρεφεν ἀλαζωνῶν, ἔχων τὴν νίκην βεβαίαν. Ἐκ δὲ τῶν 38 ἑλληνικῶν, τὰ μὲν 24 ἐξημερώθησαν κατὰ τὴν 29 Ἰβρίου εἰς τὰ πλάγια τῆς Πελοποννήσου ἀπέναντι τῆς Ζακύνθου χωρὶς νὰ ἀνταμωθοῦν μὲ τὰ τουρκικὰ, τὰ ὁποῖα ἔπλεον ἔξω ἀπὸ τὰς Στροφάδας· τὰ δὲ 16 ἀπέπλευσαν πρὸς τὸν κόλπον Καλαμῶν διὰ νὰ πληροφορηθῶσι περὶ τοῦ τουρκικοῦ στόλου· ἐπὶ τούτων τῶν πλοίων ἔμειναν περὶ τὴν Κορώνην, καὶ Μεθώνην, περιμένοντα (ὡς εἶχον μάθει) τέσσαρα πλοῖα τουρκικὰ μὲ τροφὰς διὰ τὰ φρούρια ταῦτα· πὰ δὲ 9 διευθύνθησαν πάλιν πρὸς τὰς Πάτρας· ἀλλ' αὐτὰ τὸ πρῶτ' τῆς 29 Ἰβρίου συναπαντῶνται μὲ τὸ δάσος ἐκεῖνο τῶν τουρκικῶν ἰστῶν ἔξω τοῦ Νεοκάστρου μακρὰν κανο-

νίου βολῆς. Ζητοῦν οἱ Τοῦρκοι νὰ παραδοθῶσιν οἱ Ἕλλη-
νες, καὶ ὑπόσχονται εἰς αὐτοὺς τὴν ζωὴν, οἱ δὲ ἀποκρίνον-
ται. « *Μόρον τὴν στάκην τῶν σωμάτων καὶ τῶν πλοίων*
μας δύρασθε νὰ κερδήσετε »· καὶ οὕτως ἤρχισεν ἡ ναυμα-
χία 9 πλοίων πρὸς 92 ὑπὸ τὴν νῆσον *Πρώτην* καλουμένην.

Μεταξὺ τῶν 9 πλοίων ἦτον μία *Νάβε* Σπετσιωτικὴ τοῦ
Κολομπόταση. Ἀναπετᾶ τὰ ιστία της, καὶ ἐμβαίνει ἐν μέσῳ
τοῦ στόλου. Οἱ Τοῦρκοι τὴν ὑποθέτουν ὡς πυροβόλον, χω-
ρίζονται, σκορπίζονται, καὶ ἀφίνουσι τὴν *Νάβε* εἰς τὴν μέ-
σην, ἣτις ἔρριψε μίαν λέμβον εἰς τὴν θάλασσαν μὲ τεχνι-
τὴν πυρίτιδα καίουσαν πολλὴν ὥραν, καὶ καπνίζουσαν τό-
σον, ὥστε οὔτε ἡ *Νάβε* ἐφαίνετο, οὔτε τὰ τουρκικὰ πλοῖα,
τὰ ὁποῖα κανονοβολοῦντα κατὰ τοῦ καπνοῦ, προσεβάλλ-
λοντο μεταξὺ των, καὶ ἐβύθισαν δύο *Βρίκια* καὶ μίαν *Κορβέ-*
ταν, ἐκτὸς τῆς ὅσης ἐπροξενήθη φθορᾶς εἰς τὰ λοιπὰ.

Ἀπὸ δὲ τὴν νῆσον *Πρώτην* τὰ 9 ἑλληνικὰ πολεμοῦντα
ἔφθασαν εἰς τὸ Πάνορον μεταξὺ *Καρτελῶν*, καὶ *Ρουφίων*
ἀλλὰ τὸ ἐν ἐξ αὐτῶν ἐκάθησε, καὶ οἱ ναῦται ἐξῆλθον. Οἱ
Τοῦρκοι ἔστειλαν 10 πλοῖα κατ' αὐτοῦ, καὶ ἀφ' οὗ εἶδον ὅτι
δὲν εἶναι κίνδυνος, ἐπλησίασαν καὶ τὰ ἐπῆραν· τὰ δὲ 8
πολεμοῦντα καὶ καταδιώκοντα αὐτὸν τὸν πολυάριθμον καὶ
γαυριῶντα στόλον, τὸν ὑπεχρέωσαν νὰ καταφύγῃ εἰς τὸ
καταφύγιόν του, τὴν *Ζάκυνθον*.

Τὴν 2 φεβρουαρίου (τοῦ 1822) ἔφθασαν 25 *Φαρρίανὰ*
εἰς Ἰδραν διὰ νὰ συσσωματωθῶσι μετ' αὐτῶν, ἀλλ' ὑπο-
πτουθέντα τὴν ἔλευσιν ἄλλου στόλου ἀπὸ *Κωνσταντινούπο-*
λιν, ἔστειλαν τὰ 10 μὲ ἀλλὰ 15 Ἰδραϊοσπετσιώτικα νὰ
παραφυλάττουν περὶ τὴν *Μιτυλήνην*.

Τὴν 16 ὁ ἑλληνικὸς στόλος συγκεῖμενος ἀπὸ 55 πλοῖα,
ἔφθασεν εἰς *Μεσολόγγι*, ἐκπλεύσας ἀπὸ Ἰδραν (τὴν 8 φε-
βρουαρίου). Ἐκ δὲ τοῦ τουρκικοῦ τὰ μὲν 42 ἦτον εἰς τὰς
Πάτρας, τὰ δὲ φορτηγὰ καὶ λοιπὰ ὑπὸ τὰ *Καστέλια* καὶ

τὴν Ναύπακτον ἐξ ὧν ἐβυθίσθησαν 6 κατὰ τὴν μεγάλην τρικυμίαν τῶν 19, 20 καὶ 21 φεβρ. Κατὰ τὴν τελευταίαν ταύτην ἡμέραν ἐν ἑλληνικὸν πλοῖον ἐλθὼν μακρὰν ὡς βολὴν κανονίου, ἐπροσκαλοῦσε τοὺς Ὄθωμανοὺς εἰς πόλεμον. Οἱ δὲ προκρίναντες τὸν κίνδυνον τῆς τρικυμίας ἀπὸ τὸν τοῦ πολέμου, ἀναπετάσαντες τὰ ιστία, διευθύνθησαν πρὸς τὸ καταφύγιόν των. Ἀλλ' οἱ Ἕλληνες βλέποντες τὸν ἐχθρικὸν στόλον, ἐστάθησαν εἰς τὴν γραμμὴν, περιμένοντες αὐτόν. Ἠπατήθησαν δὲ ἀπὸ τὰς ἐλπίδας των, διὸ ἠκολούθησαν τὸν στόλον μακρόθεν, ὅστις ἐκινδύνευσε νὰ πέσῃ κατὰ τῆς στερεᾶς. Οἱ Ἄγγλοι τοῖς ἔδωκαν 24 ὥρων ἄδειαν νὰ σταθῶσιν, ἀλλ' αὐτοὶ βλέποντες τοὺς Ἕλληνας, οὔτινες τοὺς ἐπερίμενον εἰς τὸ Κατάκολον τοῦ Μωρέως ἀπέναντι τῆς Ζακύνθου, δὲν ἐτόλμων νὰ ἐξέλθουν· τότε μία Ἀγγλικὴ Φεργάτα ἐλθοῦσα πρὸς τοὺς Ἕλληνας, τοὺς εἶπε, νὰ τραβιχθῶσι δέκα μίλια μακρὰν, διὰ νὰ ἐξέλθῃ ὁ τουρκικὸς στόλος, καὶ ὕστερον ἄς κτυπηθῶσιν. Ἀλλὰ τὴν νύκτα ἐκείνην οἱ Τοῦρκοι ἐπῆραν τὸν δρόμον τῆς Ἀλεξανδρείας.

Ἐὰν τέλος πάντων ὁ Σουλτάνος ἐφέρετο ἠπιώτερος πρὸς τοὺς Ἕλληνας, ἐὰν αἱ σφαγαὶ του δὲν ἐξηγρίωναν τὸν κόσμον, καὶ πρὸ πάντων ἡ ἀγχόνη τῶν Πατριαρχῶν Γρηγορίου καὶ Κυρίλλου, καὶ τῶν Μητροπολιτῶν τῆς Συνόδου, ἴσως ἤθελε τοὺς ἐπαναγάγῃ εἰς εὐφημωτέρους ἄλλους σκοπούς· ἀλλ' ἡ ὠμότης τοῦ Σουλτάνου ἐνίσχυσεν ἔτι μᾶλλον τοὺς Ἕλληνας εἰς τὸν ἀγῶνα των· ἤρχησεν ἡ ἑλληνικὴ ἐπανάστασις εἰς Μολδαυίαν καὶ εἰς τὴν Πελοπόννησον, καὶ ὁ Σουλτάνος φονεῖει δι' ἀγχόνης τοὺς Πατριάρχας, καὶ Ἀρχιερεῖς, τοὺς προὔχοντας, τοὺς ἀθῶους εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, εἰς τὴν Σμύρνην, εἰς τὴν Κασσάνδραν· καταστρέφει τὰς Κυδωνίας, τὴν Χίον· βάφει, ὡς ὕαινα μαινομένη, τοὺς κατασπαρακτικούς του ὄνυχας εἰς τὸ αἷμα ἀνδρῶν, γυναικῶν, γερόντων, βεβρωτῶν· αἰχμαλωτίζει, καὶ ὡς ἀρνία

ἄκακα, πωλεῖ σωρηδὲν τὰ ἐλεεινὰ βρέφη κλαυθμηρίζοντα γοερῶς, καὶ ζητοῦντα τὰς φονευμένας μητέρας των. Βρέφος θηλάζον ἐρρίμμενον εἰς τὰ στήθη τῆς μητρὸς ἐθήλαζε τοὺς νεκροὺς μαστοὺς τοῦ πτώματος, καὶ οὔτε εἰς αὐτὸ κἂν δὲν ἔδειξεν ὁ Ὄθωμανὸς συμπάθειαν, ὅσην ποτὲ ἔδειξαν θηρία ἄγρια εἰς ἐκτεθειμένα βρέφη.

Πολλοὶ τῶν συμβούλων τοῦ Σουλτάνου, οἷος ὁ Χαλέτης καὶ ἄλλοι παρώξουνον μᾶλλον τὴν θηριφθίαν τοῦ Σουλτάνου κατὰ τῶν Ἑλλήνων, ἄλλοι δὲ πάλιν ἐζήτουν μὲ τρόπους παραδειγμάτων νὰ τὴν καταπραῦνῳσι διὰ νὰ παύσῃ τὴν ὁποῖαν εἶχεν ἀποφασίσῃ σφαγὴν τῶν ἀθῶων, καὶ ἐνόχων Ἑλλήνων. Εἰς ἐξ αὐτῶν ἐστάθη καὶ ὁ σεβασμιος γέρων Ρουσιτὶ Πασσαῶς ὅστις εἶπεν « ὅτι ἔχουν πρόβατα καλὰ, τῶν » ὁπαίων τοὺς καρποὺς συνάζουν, ἀλλ' ἀμεριμνοῦν νὰ τὰ περιποιηθῶσι. » καὶ τις Χατζῆ Δερβὺς ἐφέντης (εἰς τῶν σημαντικῶν Οὐλεμάδων) δι' ἀναφορᾶς του ἐζήτησεν ἀπὸ τὸν Σουλτάνον νὰ ἐμποδισθῶσι τὰ εὐρωπαϊκὰ ἐνδύματα μεταξὺ τῶν ὑπηκόων του καὶ τῶν ῥεαγιάδων, ὑπενθυμίζων εἰς αὐτὸν, ὅτι πρὸ τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως οἱ Ῥωμαῖοι ἤρχησαν νὰ μιμῶνται τοὺς Τούρκους κατὰ τὰ ἦθη καὶ τὰ ἐνδύματα, καὶ ἰδοὺ μετ' ὀλίγον ὑπετάγησαν εἰς τὸ ὀθωμανικὸν κράτος· τοιοῦτόν τι προβλέπει καὶ ὑποπτεύεται σήμερον.

Ἐν τούτοις ὁ ἀριθμὸς τῶν παρὰ τῶν Τούρκων εἰς διαφόρους τόπους φονευθέντων Ἑλλήνων ἀπὸ τῆς 21 φεβρουαρίου 1821 μέχρι τῆς 20 μαΐου 1822 ἐνόχων τε καὶ ἀθῶων, εἶναι ὡς ἐφεξῆς:

Εἰς τὴν Κωνσταντινουπόλιν ἐφονεύθησαν ὡς ἑνχοι 187, οἱ δὲ ἀθῶοι 36,000· εἰς τὴν Τραπεζοῦντα καὶ εἰς ὅλα τὰ παράλια τῆς Ἀσίας μέχρι τῶν συνόρων τοῦ Μεχμέτ Ἀλῆ, ἀθῶοι 18,300· εἰς τὴν Δακίαν ὡς ἑνοχοι 4,540, καὶ ἀθῶοι 28,000.

Εἰς τὸν μικρὸν καὶ μέγαν Τζεκμετζέν, Καλοριζιάν

Μέτραις, Ἐπιβάτας, Σηλυμβρίαν, Τζόρλου, Βουργάζι, Σαράντα Ἐκκλησίας, Ἀδριανούπολιν, Μέγα Τούρνοβον, Σαμακόβι, Φακέν, Προβατι, Σουμλαν, Ρίζγαν, Ρουτσοῦκι, καὶ τὰ περίχωρα, κάτοικοι καὶ διαβάται ἀθῶοι 18,960· εἰς Μοναστήρι, Σόφιαν, Νησι, Βετούλια, καὶ Βιδύνην, ἀθῶοι 46,650· εἰς Ῥεδαιστὸν, Μαλαγαρά, Λίνον, Ἐάνθην, Κζουμουρτζίναν, Ὀρφάν, Νάουσαν, Γενὶ Κιζανλικ, ἀθῶοι 8,690. Εἰς Κασσάνδραν, Θεσσαλονίκην, Ἅγιον Ὀρος, Νιάουσαν, Κατερίνην καὶ Ἐλασσῶνα, ὡς ἔνοχοι 850, ἀθῶοι 36,860. Εἰς Λάρισσαν, Ἀμπελάκκια, Ἅγιαν, Μακρυνίτζαν, Βῶλον, Ἄρμυρὸν, Ζητοῦνι, Δομοκὸν, Φέρσαλα, Τούρναβον καὶ Τρίκκαλα, ὡς ἔνοχοι 590, ἀθῶοι 13,460. Εἰς Λεβαδείαν, Θήβας, Ἀθήνας, Εὐριπον καὶ νήσους τοῦ Ἀρχιπελάγους, ὡς ἔνοχοι 750, ἀθῶοι 78,590. Εἰς τὴν δυτικὴν Ἑλλάδα ἔνοχοι 350, ἀθῶοι 1,980. Εἰς τὴν Πελοπόννησον ἔνοχοι εἰς διαφόρους μάχας μέχρι τῆς ἀνωτέρω ἐποχῆς 7,900. Ἄπας ὁ ἀριθμὸς τῶν φονευθέντων ἀθῶων τε καὶ ἐνόχων εἰς διάστημα 14 μηνῶν, 300,907.

Τίς ἄρα δύναται ν' ἀρνηθῆ ὅτι μεταξύ τῆς διαρκείας τῆς ὀκταετοῦς ἑλληνικῆς ἀποστασίας δὲν ἐφονεύθησαν καὶ ἄλλαι 300 χιλιάδες; κἀνεὶς βέβαια δὲν εἶναι ὅστις νὰ μὴ ἦναι σύμφωνος εἰς τὴν πραγματοποιήσιν μας ταύτην· δεῖγμα δὲ τῆς ἀληθείας φέρομεν μαρτυρίαν ὅτι εἰς μόνην τὴν νῆσον Χῖον ἐφονεύθησαν ὑπὲρ τὰς 50,000· καὶ διὰ νὰ ὑποστηρίξωμεν τὴν ἀλήθειαν ταύτην, ἀναφέρομεν τὴν ἐφεξῆς βάρβαρον πράξιν· ὅτε οἱ ἐν Χίῳ Ὀθωμανοὶ ἔστειλαν εἰς τὸν Καπετὰν Πασσᾶν ἀπὸ τὰ χωρία τῆς Χίου 104 φορτώματα κεφαλὰς εἰς μίαν ἡμέραν· δὲν ἀναφέρομεν τὰ θύματα τῶν νήσων Τενέδου, Μιτυλήνης, Κῶς, Ρόδου, Κύπρου, Κρήτης, κ.λ.· εἰς ὅλας αὐτὰς τὰς νήσους καὶ τὴν στερεὰν οἱ Ὀθωμανοὶ ἄφησαν στίγματα τῆς βαρβαρότητος καὶ ἀπανθρωπίας των· αἱ δὲ ἐκκλησῖαι καὶ τὰ μοναστήρια ἀφ' οὗ ἐλεηλα-

τήθησαν, παρεδόθησαν εἰς τὰς φλόγας, τοὺς δὲ ἐν αὐτοῖς χριστιανοὺς ἐθανάτωσαν.

Τίς λοιπὸν ὕστερον ἀπὸ τόσα δεινὰ, καὶ βαρβάρους πράξεις, σεβόμενος τὴν συνείδησίν του, δύναται νὰ λάβῃ μέρος τῶν Τούρκων, οἵτινες, φεῦ! ἐνόμιζον ὅτι δικαίως πράττουσι τὰς ὀλεθρίους πράξεις των κατὰ τῶν Ἑλλήνων;!!!

Οὐδεὶς φρόνιμος δὲν θέλει εἶπῃ ποτὲ, ὅτι ὁ Θεὸς ἀπεφάσισε νὰ σβύσῃ τὴν λαμπάδα τῆς ἀληθείας, πραστατεύων τοὺς Τούρκους κατὰ τῆς αὐτῆς ἀληθείας τοῦ χριστιανισμοῦ, καὶ τοῦ θείου ὀνόματος. Ὅθεν διὰ τὴν τρομερὰν ἔκχυσιν τόσων αἱμάτων ὑπὲρ τῶν 600 χιλιάδων ψυχῶν, ἀπήλαυσαν μὲν οἱ τῆς σημερινῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος τὴν ἐλευθερίαν των ἐκ τῆς ὀθωμανικῆς καταδυναστείας, ἀλλ' ἔμειναν περιωρισμένοι ἐκ τῶν ἀνηκόντων αὐτοῖς ὀρίων. Ἄρα διὰ τὴν τόσην πληθὺν τῆς αἱματοχυσίας (δὲν λέγομεν τὰ περαιτέρω, τῶν καταδρομῶν, τῶν καταστροφῶν, τῶν αἰχμαλωσιῶν, τῆς κτηματικῆς ὑστερήσεως, καὶ ὄσων ἄλλων οἱ Ἕλληνες ὑπέφερον χάριν τῆς ἐλευθερίας ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος), διὰ ταῦτα πάντα οἱ Ἕλληνες ἐπικαλοῦνται μετὰ θερμῆς αὐτῶν παρακλήσεως τὰς χριστιανικὰς ἀρχὰς τῆς Εὐρώπης, διὰ νὰ λάβωσι τὴν ἀπαιτουμένην συμπάθειαν κατ' ἀπαραίτητον χρέος, καὶ νὰ δώσωσι τὰ ἀπαιτούμενα ὄρια τῆς Ἑλλάδος, ὅχι δι' ἄλλο τι, εἰμὴ διὰ νὰ θεραπευθῶσι τὰ δεινὰ των ὅσον ἔνεστι, καὶ νὰ εὐχῶνται πρὸς τὸν ὕψιστον ὑπὲρ τῆς ἀκλονήτου στερεώσεως τῶν βασιλικῶν αὐτῶν θρόνων. Ἡ δόξα δὲ καὶ τὸ κλέος θέλουν μένει ἀθάνατα εἰς τοὺς ὑψηλοὺς αὐτῶν θρόνους (1)

(1) Αὐτὴ ἡ ἱστορικὴ ἔκθεσις τῶν ἑλληνικῶν πραγμάτων ἐστάθη πρώτη νὰ κινήσῃ τὴν φιλανθρωπίαν τῶν βασιλέων, ὥστε ἀπεφάσισαν τὴν ἀπὸ τὸ μέρος των οὐδε-

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

Ἐπιστολαὶ διάφοροι ἀφορῶσαι τὰς γενομένας παρὰ τῶν φιλελλήνων Εὐρωπαϊῶν συνεισφοράς εἰς τοὺς Ἕλληνας κατὰ τὰς δεινὰς ἐποχὰς τοῦ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνος.

*Ἐπιστολὴ ἐκ τῶν κατοίκων τῆς φιλανθρωποῦ καὶ
εὐεργέτιδος Ἀμερικῆς πρὸς τὰς Ἑλληνίδας (1)
τῆς Ἑλλάδος.*

Ὁμόσπονδοι πολιτεῖαι τῆς Ἀμερικῆς.

12 ἀπριλίου 1828 Νεκτικούτω.

Πρὸς τὰς Ἑλληνίδας, χριστιανὰς καὶ φίλας.

• Μετ' ἀδημονίας ἀκολουθήσαμεν τὰς κατὰ τὸ ἑπταετὲς
» διάστημα τῆς δεινῆς πάλης γενομένας μεταβολὰς τῆς

τερότητα, καὶ ἀκολουθῶντες ἔδειξαν τὰ κατὰ συνέπειαν φιλανθρωπικὰ τῶν αἰσθημάτων πραγματικώτερον.

(1) Καταχωροῦντες ἐνταῦθα δύο μόνας ἐκ τῶν διαφορῶν τῆς Ἀμερικῆς, παρλείψαμεν τὰς λοιπὰς οὐσας μετὰ τὸ αὐτὸ πνεῦμα.

Αἱ δύο αὗται ἐπιστολαὶ δεικνύουσιν τρανώτατα πόσας εὐεργεσίας καὶ δωρημάτα προσέφερον εἰς τὴν Ἑλλάδα οἱ κάτοικοι τῆς Ἀμερικῆς, καὶ πόσον ἐπεθύμουν τὴν πρόοδον τῶν Ἑλλήνων· τοῦτο ἀποδεικνύεται καὶ ἀπὸ τὰς διαφόρους προσφοράς των, καὶ ἀφ' ὧσας ἱερὰς συμβουλὰς δίδουσιν εἰς τοὺς Ἕλληνας διὰ τὴν πρόοδόν των· ἀλλ' ὅσον ἐπροσπαθήσαμεν νὰ ἐξάξωμεν τὴν ἀπαιτουμένην ἀκριβῆ λεπτομέρειαν τῶν ἀποσταλέντων δωρημάτων καὶ προσφορῶν, δὲν ἐδυνήθημεν. Μ' ὅλα ταῦτα ἱκανὰ εἶναι καὶ ὅσα ἐνταῦθα ἐκθέτομεν εἰς ἔνδειξιν τῶν φιλανθρωπικῶν αἰσθημάτων τῶν Ἀμερικανῶν, εἰς ἃ οἱ Ἕλληνες εὐγνωμονοῦντες, θέλουν ἐγχαράξει τὰ ὀνόματά των εἰς τὴν ἀθάνατον μνήμην πρὸς δόξαν τῶν τοιούτων εὐεργετῶν τῆς Ἑλλάδος.

» τύχης τῆς Ἑλλάδος. Αἱ ἐλπίδες μας ἀπετεινόντο ὅλως εἰς
 » τὸν θρίαμβον τῆς γῆς, τὴν ὁποίαν ἐσεβάσθημεν ἐκ νεό-
 » τητός μας ὡς πατρίδα τῶν περιφήμων σοφῶν, καὶ ἡρώων
 » τῆς ἀρχαιότητος, καὶ ὡς τὸ πρῶτον στάδιον τῶν ἀγῶνων
 » τῶν Ἀποστόλων.

» Ἄλλ' ἀπέκειτο εἰς τὸν Μέντορα Κ. Ἄν, τὸν φίλον μας,
 » καὶ τὸν φιλόανθρωπον συμπατριώτην μας, νὰ διεγείρῃ τὴν
 » πραγματικὴν ὑπὲρ ὑμῶν συμπάθειάν μας, διὰ τῆς ὁποίας
 » μᾶς ἔκαμεν ἐλεεινῆς περιγραφῆς τῶν ἀπαραδειγματίστων
 » σχεδὸν δυστυχιῶν σας. Οἱ στεναγμοὶ καὶ οἱ θρήνοι σας
 » ἠκούσθησαν πέραν τοῦ Ὠκεανοῦ, καὶ ἡμεῖς ἐδάκρυσάμεν
 » μαθοῦσαι τὰ παθήματά σας.

» Δέχθητε τὴν προσφορὰν τὴν ὁποίαν σᾶς στέλλομεν εἰς
 » ἔνδειξιν, ὅτι εὐσπλαγχνίζόμεθα τὰς δυστυχίας σας· αἱ
 » πλούσιαι ἔδωκαν ἐκ τοῦ περισσεύματός των, αἱ δὲ πτωχαὶ
 » συνεισέφερον τὸν ὀβολόν των εἰς παραμυθίαν σας.

» Ἀδελφαὶ χριστιαναί! χαίρομεν ὅτι ἐνεκαρτερήσατε εἰς
 » ὅλα τὰ παθήματά σας μὲ τὴν ἀρετὴν καὶ ἀξιοσύνην, ἥτις
 » ἀνήκει εἰς τὸ εἶδός μας. Προσκαρτερήσατε, σᾶς παρακα-
 » λοῦμεν, εἰς τὴν σωτήριον ταύτην ὁδόν. Ἐμφυτεύσατε εἰς
 » τὰς ψυχὰς τῶν τέκνων σας τὰς ἀρχὰς τῆς ἐλευθερίας, καὶ
 » τῆς ἀρετῆς, καὶ ἐνθυμεῖσθε ὅτι ἀπὸ αὐτὰς κρέματα κατὰ
 » μέγα μέρος ἢ μέλλουσα τῆς Ἑλλάδος εὐδαιμονία.

» Ἄς δοξάσωμεν τὸν οἰκτίρμονα Θεόν, ὅτι μετὰ τεσ-
 » σάρων αἰώνων σκότος καὶ δουλείαν, ὁ λαμπρὸς ἀστὴρ τῆς
 » ἐλευθερίας ἐφώτισεν εἰς τὸ κατατεθλιμμένον στήθος σας.

» Εἴθε ὁ Θεὸς τοῦ ἐλέους νὰ ταχύνη τὴν ἐποχὴν, καθ' ἣν
 » ἡ Ἑλλὰς ἐλευθερωμένη ἀπὸ τὴν τυραννικὴν καταδυναστείαν
 » τῶν Τούρκων, θέλει ἀνεγερθῆ καὶ δεῖξει εἰς τὸν κόσμον
 » τὰς παλαιὰς αὐτῆς ἡμέρας τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς δόξης.

» Ἐλπίζουσαι ὅτι ἐντὸς ὀλίγου θέλετε ἀνταμειφθῆ δι' ὅλα
 » τὰ παθήματά σας διὰ τῆς σωτηρίας τῆς φίλης πατρίδος

» σας, πρεσβεύομεν ὑπὲρ ὑμῶν πρὸς τὸν κοινὸν σωτῆρα μας·
 » διὰ τὴν πρὸς τὸν ὁποῖον πίστιν καταδιώκεσθε κατὰ τὸ
 » παρὸν. »

*Οἱ πολῖται τῆς Πανσιλβανίας μιᾶς τῶν ὁμοσπόν-
 δων πολιτειῶν τῆς βορείου Ἀμερικῆς.*

Πρὸς τὸν λαὸν τῆς Ἑλλάδος.

» Τὸ φορτίον τῶν τροφῶν καὶ φορεμάτων τὸ ὁποῖον συ-
 » νηθεύει τὴν παροῦσαν ἐπιστολὴν θέλει εἶσθαι μία ἀπό-
 » δειξις περιπλέον τῆς ἀγάπης, τὴν ὁποίαν αἰσθάνεται ὁ λαὸς
 » τούτων τῶν ὁμοσπόνδων πολιτειῶν εἰς τὴν ὑπόθεσίν σας·
 » αὐτὸ εἶναι ἡ συνδρομὴ ὅλων τῶν τάξεων τῆς κοινωνίας, τὸ
 » ἀποτέλεσμα καὶ ἡ δήλωσις τῆς γενικῆς συμπαθείας διε-
 » σπαρμένης εἰς ἡμᾶς καθ' ὅλα τὰ μέρη. Ἡμεῖς ἐλπίζομεν
 » ὅτι τοῦτο θέλει παραστήσει τὸ δημόσιον φρόνημα, καὶ
 » θέλει σπεύσει νὰ διορθώσῃ ὁποιασδήποτε ψυχρὰς γνώμας,
 » αἱ ὁποῖαι ἤμπορεῖ νὰ ἐγεννήθησαν εἰς ἐσᾶς ἀπὸ πράξεις
 » ἀτομικῆς ἀπειρίας, περὶ τῶν ὁποίων τὸ κοινὸν δὲν ἔχει
 » καμμίαν εἶδῃσιν.

» Ἐὰν ἡ Κυβέρνησις ἐμποδίζεται διὰ νὰ προσφέρῃ τὴν
 » βοήθειάν της ἀπὸ θρησκευτικὴν προσκόλλησιν εἰς τὸ γρα-
 » πτὸν σύνταγμα, τὸ ὁποῖον τῆς ἠρνήθη τὴν δύναμιν τοῦ
 » νὰ ἐμβαίῃ εἰς πόλεμον, ἢ διχπραγματεύσεις αἱ ὁποῖαι
 » φέρουν τὸν πόλεμον, ἐξαιρουμένων μερικῶν περιστάσεων
 » ἰδίας ὑπερασπίσεως αἱ ὁποῖαι κατὰ τὸ παρὸν δὲν ὑπάρ-
 » χουν, ὁ λαὸς πάσης τάξεως καθ' ὅλας τὰς ὁμοσπόνδους
 » πολιτείας δὲν στερεῖται συμπαθείας πρὸς ὑμᾶς εἰς τὸν
 » ἔνδοξον ἀγῶνα σας. Ἡ ἰδία μας ἀνεξαρτησία καὶ ἡ ἐνθύ-
 » μησις τῶν παθημάτων διὰ τῶν ὁποίων ἀπεκτῆθη, εἶναι
 » τόσον ποθεινὰ εἰς ἡμᾶς, ὥστε δὲν ἤμποροῦμεν νὰ λησμο-
 » νήσωμεν ἐκείνους οἱ ὁποῖοι μάχονται διὰ τὴν ἐλευθερίαν

» ἐναντίον μεγαλητέρων δυσκολιῶν μάλιστα, καὶ ἀπείρως
 » σκληροτέρων δυναστῶν. Ἄλλ' ἡμεῖς πιστεύομεν καὶ εὐχό-
 » μεθα ὄχι χωρὶς ἐλπίδος.

» Τὰ ἀνθρώπινα δίκαια ἐδῶ φιλονεικοῦνται τόσον ἐλευ-
 » θέρως, καὶ ἐννοοῦνται τόσον καλὰ, ὥστε ἡμεῖς δὲν ἀρνού-
 » μεθα τὰς θερμοτάτας μας εὐχὰς ὑπὲρ ἐκείνων οἵτινες
 » σπεύδουν νὰ τὰ ἀπολαύσουν. Εἶναι παρηγορία καὶ ὑπο-
 » στήριγμα εἰς ὅποιανδήποτε δεινὴν ἐπιχείρησιν τὸ νὰ
 » γνωρίζῃ τις ὅτι δὲν εἶναι μόνος· τὸ νὰ ἦσθε τὸ ἀντικεί-
 » μενον τῆς προσοχῆς καὶ ἀγάπης εἰς τοὺς φωτισμένους
 » τῶν ἐθνῶν τῆς γῆς, οἱ ὅποιοι θλίβονται διὰ τὰς δυστυ-
 » χίας σας, καὶ χαίρονται εἰς τὰς ἐπιτυχίας σας, τοῦτο
 » πρέπει νὰ ἐρεθίζῃ τὴν ἐνεργητικότητα, καὶ νὰ κλονίζῃ
 » τὰς καρδίας ἀγαθοῦ καὶ ἀγχίνου λαοῦ· τὰ ὄμματα τοῦ
 » πολιτισμένου κόσμου εἶναι προσηλωμένα ἐπάνω σας· ὅλοι
 » οἱ ἐλευθερόφρονες ἄνθρωποι τῆς Εὐρώπης, καὶ τὸ πᾶν
 » τῶν ὁμοσπύνδων πολιτειῶν εἶναι μεθ' ὑμῶν· ἡμεῖς μάλι-
 » στα ἠθέλαμεν προσφέρει πᾶσαν δυνατὴν ἐπιμέλειαν εἰς
 » ὑμᾶς, ἥτις ἤθελε σᾶς φέρει εἰς καρτερίαν, ἢ ἤθελε συνεισ-
 » φέρει εἰς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ σας.

» Εἶναι περιττὸν νὰ διατρίψωμεν περὶ τοῦ μεγέθους τοῦ
 » ἀγῶνος εἰς τὸν ὅποιον εὐρίσκεσθε. Ἐάν ποτε ἄνθρωποι πε-
 » ριέπεσον εἰς κατάστασιν τὴν ὁποίαν νὰ αἰσθάνωνται κα-
 » τάκαρδα, εἰσθε σεῖς ἐκεῖνοι τοιουτωτρόπως ἐμπεριστατω-
 » μένοι, ὥστε τὸ πᾶν ἔχετε νὰ κερδήσετε διὰ τῆς ἐπιτυ-
 » χίας, καὶ πᾶν ὅ,τι τιμαλφέστερον εἰς τὴν ἀνθρωπότητα
 » νὰ χάσετε διὰ τῆς ὑποκλίσεως.

» Ἄλλ' ὅ,τι ἔχομεν νὰ σᾶς συστήσωμεν μὲ περισσότε-
 » ρον ζῆλον ὡς ζωτικὸν στοιχεῖον εἰς τὴν ὑπόθεσιν καὶ
 » ἀσφάλειάν σας εἶναι ἡ ὁμοψυχία, βάλλοντες ἐμπρός σας
 » τὴν εἰκόνα τῆς ἰδίας ἡμῶν ἐπαναστάσεως καὶ τοῦ εὐτυ-
 » χοῦς τέλους τῆς, ἠθέλαμεν σᾶς σημειώσῃ τὰς πλέον θαυ-

» μαστᾶς τῆς ὠραιότητος. Ἀφιλοκέρδειαν, καὶ κοινὸν πνευ-
 » μα καθ' ὅλα, καὶ εἰς τοὺς ἐξόχους τῆς ἄνδρας ἡρωϊκῆν
 » θυσίαν τοῦ ἰδίου κέρδους, καὶ τῆς φιλαυτίας πρὸς τὴν
 » κοινὴν εὐδαιμονίαν τῆς κοινῆς πατρίδος.

» Ὁ Βάσιγκτων μας εἶναι παροιμία διὰ τὸν ὑψηλὸν του
 » χαρακτῆρα, διὰ τὴν ἀντίστασιν του εἰς τὰς ἡδονὰς τῆς
 » φιλαρχίας, καὶ διὰ τὴν προτίμησιν τὴν ὁποίαν ἔδιδεν εἰς
 » τὴν ἐπιτυχίαν τῆς μεγάλης μας ὑποθέσεως περισσώτερον
 » παρὰ εἰς τὴν ἰδίαν του δόξαν, διὰ δὲ τὰς ἀρετὰς του,
 » καθὼς καὶ τὰ κατορθώματά του, θέλει φθάσει τὸ ὄνομά
 » του ἕως εἰς τὴν ἐσχάτην γενεάν μας· εἰς τὴν μεταχειρίσιν
 » τῶν ἀρετῶν του χρεωστεῖ τὸ ἔθνος τὴν ἀνεξαρτησίαν του,
 » καὶ τὴν παροῦσαν ἡσυχίαν καὶ εὐδαιμονίαν τούτων τῶν
 » ἐκτεταμένων τόπων· αἰσθανόμενοι τοῦτο ἐν μέσῳ τῆς
 » πληρεστάτης ἀπολαύσεως τῶν καθαρῶν ἀγαθῶν στερεᾶς
 » ἐλευθερίας, ἠθέλαμεν τὸ δώσει ὡς παράδειγμα εἰς τοὺς
 » πάσχοντας ἀδελφούς μας ἐν τῇ ἐλλάδι· καὶ ἐν ᾧ θαυμά-
 » ζομεν τὴν μεγάλην τόλμην καὶ ἐνεργητικότητα, τὴν
 » ὁποίαν ἀδιαλείπτως ἐδείξατε, ἠθέλαμεν σᾶς κοινοποιήσει
 » μὲ βαθυτάτην πεποίθησιν καὶ μὲ μεγάλην ἀγάπην τὰς
 » μεγάλας αἰτίας τῆς ἰδικῆς μας ἐπιτυχίας.

» Εἰς τὸν ἰδικόν μας ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας πόλεμον ἡμεῖς
 » εἶχομεν δυσκολίας, αἱ ὁποῖαι ἐφαίνοντο ὅτι μόνον διὰ
 » θαύματος ἤμποροῦσαν νὰ εὐκολυνθοῦν. Ἡμεῖς εἴμεθα συχ-
 » νὰ εἰς περιστάσεις παντελοῦς σχεδὸν ἀπελπισίας. ἀλλ'
 » ἐτώθημεν διὰ τῆς συμφωνίας τῶν συμπολιτῶν μας, καὶ
 » διὰ τῆς θυσίας τῆς ἰδιοτελείας, καὶ τῶν προσωπικῶν ὠφε-
 » λειῶν εἰς τὴν μεγάλην ὑπόθεσιν τῆς ἐλευθερίας. Ἡμεῖς
 » ἐλπίζομεν μὲ βᾶσιν, ὅτι ὁ μέλλον ἱστορικὸς τῆς νέας
 » Ἑλλάδος θέλει ἔχει δίκαιον νὰ μνημονεύσῃ, ὅτι αὐτὴ τε-
 » λευταῖον ἐχρεώσται τὴν σωτηρίαν τῆς εἰς τὴν ἰδίαν αἰτίαν.

» Ἐπιχειριζόμενοι νὰ σᾶς καταπέισωμεν ὅτι ἡ συμφω-

» νία πρέπει νά ἦναι τὸ θεμέλιον ὄλων σας τῶν ἐλπίδων
 » ἐκτὸς ὑμῶν, ἠθέλαμεν σᾶς ἐξηγήσει πόσον οὐσιῶδες εἶναι
 » εἰς τὰς προσδοκίας σας τῆς ἔξωθεν βοήθειας. Αἱ διοικήσεις
 » τῆς Εὐρώπης θέλουν εἶσθαι πλέον εὐάρεστοι, καὶ ὁ λαὸς
 » τῶν ὁμοσπ. Πολιτ. πλέον βέβαιος εἰς τὸ νά σᾶς προσφέρῃ
 » βοήθειαν, ἐὰν παρατηρήσῃ ὅτι σεῖς εἶσθε πιστοὶ εἰς τὸν
 » ἐκυτὸν σας, ἠνωμένοι ὡς ἓνας δεσμὸς ἀδελφῶν· ἐνεργοῦν-
 » τες κατὰ τοῦ κοινοῦ ἐχθροῦ ἐν ἀρμονίᾳ, θέλετε εἶσθε ἄξιοι
 » τῆς συμπαθείας, καὶ ἠμπορεῖτε νά προσμένετε τὰς βο-
 » θείας τῶν φίλων τῶν ἀνθρωπίνων δικαίων καὶ ἀπὸ τοὺς
 » δύο κόσμους, παλαιὸν, καὶ νέον· τότε αὐτοὶ θέλουν ἔχει
 » τι ἐπάνω εἰς τὸ ὁποῖον νά ἐμπιστευθοῦν. Ἀλλὰ τί εἶναι
 » δυνατὸν νά προσμένουν ἀπὸ ἄλλους, ἀνθρωπι οἵτινες
 » ἤθελον ὑποφέρει ν' ἀφανίσουν αὐτοὶ ἑαυτοὺς διὰ φατριῶν
 » καὶ νά δαπανήσουν τὴν δυνάμιν των καὶ τὰ μέσα των
 » εἰς οὐτιδανὰς πρὸς ἀλλήλους φιλονεικίας; Ὅπου τὸ πᾶν
 » εἶναι ταραχαὶ ἔσωθεν, τὸ πᾶν θέλει εἶσθαι ἀμφιβολία
 » καὶ δυσπιστία ἔξωθεν. Ὁ ὀλίγον ἄπανος θέλει στρέφει τὸ
 » πρόσωπόν του μὲ δυσαρέσκειαν· ὁ πολλὰ καλοθελητῆς θέ-
 » λει εἶσθαι ἀβέβαιος πῶς νά πράξῃ, καὶ ἀνίκανος νά εἴ-
 » πῃ ποῖον δρόμον νά περιπάτησῃ. Ἀλλ' ἡμεῖς πιστεύομεν
 » ὅτι τοῦτο δὲν θέλει εἶναι τοιουτῶτρόπως.

» Εἶθε νά ἦσθε ἠνωμένοι καὶ εὐτυχεῖς εἰς τὸν σκοπὸν
 » σας! εἶθε ἡ δύναμις καὶ ἡ ἀνδρεία τοῦ λαοῦ σας, καὶ
 » τὰ πνεύματα τῶν μεγάλων ἀνδρῶν σας νά ἦναι ἀφιερω-
 » μένα μόνον καὶ μόνον εἰς τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς πατρί-
 »δος σας! εἶθε ὁ παντοδύναμος νά σᾶς χαρίσῃ βοήθειαν
 » ἔξωθεν, καὶ εἰς κάθε περίσασιν νά σᾶς προσατεύῃ καὶ νά
 » σᾶς εὐεργετῇ ἐσωτερικῶς.

» Αὕτη εἶναι ἐγκάρδιος εὐχὴ τῶν Χριστιανῶν ἀδελφῶν
 » σας τῆς Πανσιλβανίας. Ἐκ φιλαδελφίας κτλ. »

Ἐγκύκλιος τοῦ Ἑλβίγκου Ῥαββίου (1) περὶ
συνδρομῆς ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων.

» Οὐχὶ πατὴρ εἰς πάντων ἡμῶν; Οὐχὶ εἰς ἔκτισεν ἡμᾶς;
» Τί ὅτι ἐγκατελίπετε ἕκαστος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, τοῦ
» βεβηλώσαι τὴν διαθήκην τῶν πατέρων ἡμῶν; (Μαλα-
» χίας κεφ. Β', στίχ. 10)

» Τὸ ἱερώτερον ἑκάστου ἀνθρώπου χρέος εἶναι νὰ δίδῃ
» χεῖρα βοηθείας εἰς τὸν ὅμοιον του πάσχοντα, νὰ συνερ-
» γῇ εἰς καλητέρευσιν τῆς καταστάσεως αὐτοῦ καθ' ὅσον
» συγχωροῦσιν αἱ περιστάσεις του, νὰ δεικνύῃ πρὸς αὐτὸν
» ἀγάπην καὶ χάριν, καὶ νὰ τὸν ἀξιῶνῃ τῆς τιμῆς καὶ
» προσοχῆς του ὡς εἰκόνα Θεοῦ· διὰ τούτου μόνον γι-
» νόμηθα ἀληθῶς τοῦ ἐλέους τοῦ Θεοῦ ἄξιοι, διὰ τούτου
» μόνον δυνάμεθα νὰ ἀπολαύσωμεν τὴν εὐχαρίστησιν, ὅτι
» ἠγαπήσαμεν τὸν Θεὸν, καὶ τὸν πλησίον ἡμῶν ὡς ἑαυ-
» τοὺς, διότι τότε μόνον ἀγαπῶμεν τὸν Θεὸν, ὅταν πνέω-
» μεν ἀγάπην πρὸς τὸν πλησίον ἡμῶν· τοῦτο μᾶς παραγ-
» γέλλει πνευματοῦ ἢ Ἁγία Γραφή· διότι ὑπὸ τὸν ὅμοιον
» ἄνθρωπον, τὸν πλησίον καὶ ἀδελφόν, δὲν ἐννοοῦνται μό-
» νον οἱ Ἰσραηλῖται, ἀλλὰ συμπεριλαμβάνονται ὅλοι οἱ ἄν-
» θρωποι, ὅσοι μεθ' ἡμῶν ζῶσιν, ὅποιασδήποτε θρησκείας,
» καὶ ὅποιοιδήποτε ἔθνοιοι καὶ ἂν ᾦναι· τοῦτο ἀποδεικνύεται
» ἐκ παμπόλλων τῆς θείας Γραφῆς ῥητῶν. Ἡ βίβλος αὕτη
» τῶν βίβλων ὡς καὶ ἐκείνους ὀνομάζει οἰκείους ἡμῶν καὶ
» πλησίους, ὅσοι σκληρῶς καὶ δεινῶς ἐμεταχειρίσθησαν
» τοὺς ἡμετέρους προγόνους.

(1) Ἐπιτυχόντες τῆς ἐγκυκλίου ταύτης τοῦ ἑβραίου Ῥαβ-
βίου, καταχωροῦμεν αὐτὴν πρὸς δόξαν καὶ τιμὴν τῶν
φιλανθρωπικῶν αἰσθημάτων τῶν ἀγαθῶν τινῶν Ἰουδαίων
ὑπὲρ Ἑλλήνων.

» Εἰς τὰς ὑγιεῖς καὶ φιλανθρώπους ψυχὰς, καὶ εἰς τὴν πρὸς
 » ἐμὲ οἶαν Ἰσραηλίτην δευχθεῖσαν μεγάλην ἀγάπην ἐπιστηρι-
 » ζόμενος, προσκαλῶ τὰς κοινότητας καὶ τοὺς προέδρους
 » αὐτῶν εἰς εὐεργετικὰς προσφορὰς ὑπὲρ τῶν δυστυχῶν
 » ὁμοίων ἡμῶν, τῶν Χριστιανῶν λέγω Ἑλλήνων, οἵτινες
 » παντοειτρόπως εἶναι ἄξιοι τῶν ἡμετέρων οἰκτιρμῶν.
 » Ποῖος Ἰσραηλίτης δύναται νὰ ἀναγνώσῃ εἰς τὰς ἐφημερί-
 » δας τὰ πράγματα τῶν Τούρκων καὶ Ἑλλήνων, χωρὶς νὰ
 » χύσῃ δάκρυα αἰσθαντικὰ καὶ εὐεργετικὰ πρὸς τοὺτους
 » τοὺς ἀληθῶς δυστυχεῖς ἀνθρώπους; Τοιοῦτοι διωγμοὶ ἐγέν-
 » νοντο καὶ ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις τοῦ σκότους κατὰ τῶν
 » ταλαιπώρων προγόνων ἡμῶν· θρησκευτικὸν μόνον μῖσος,
 » καὶ στρεβλαὶ φιλανθρωπικαὶ ἰδέαι ἀνήγειραν ἀδιάλυτον
 » διάφραγμα μεταξὺ τῶν μὴ Ἰσραηλιτῶν, καὶ ἄμετρον ὠμό-
 » τητα. Ὁ ἐνθουσιασμὸς καὶ ἡ δυσειδαιμονία ἐκίνησαν τὴν
 » ὀλέθριον μάστιγα κατὰ πολλῶν ἀνθρώπων. Ἄς εὐχαρι-
 » στήσωμεν λοιπὸν τὸν Θεὸν μετὰ σπουδῆς οἱ Ἰσραηλιῖται,
 » τὸν πατέρα τῆς ἀγάπης, ὅστις ἐφώτισε τὸ πλεῖστον μέ-
 » ρος τῆς Εὐρώπης, ὅπου ἐδόθησαν καὶ εἰς ἡμᾶς ἀνθρώπινα
 » δικαιώματα· τὰ αὐτὰ δὲν ἐδόθησαν καὶ εἰς τοὺς ἀδελ-
 » φούς ἡμῶν χριστιανούς Ἕλληνας παρὰ τῶν δεσποτῶν
 » αὐτῶν; Ἐν τούτοις οἱ Τούρκοι καίουσι, λεηλατοῦσιν, ἀτι-
 » μάζουσι, καὶ φονεύουσι τοὺς Χριστιανούς ἐκείνους, οἵτινες
 » παρεδόθησαν παρὰ τοῦ κοινοῦ ἡμῶν πατρὸς εἰς τὴν
 » προστασίαν αὐτῶν. Αἱ τυφλαὶ αὐτῶν προλήψεις τάττουσι
 » τοὺς δυστυχεῖς τοὺτους πολὺ κατωτέρω τῆς ἀξίας πλά-
 » σματος Θεοῦ, καὶ κηρύττουσιν αὐτοὺς ὡς καταδίκους χω-
 » ρίς τινος ἐξαιρέσεως· ὡς λύκοι λυσσώδεις ὑπὸ θρησκευτι-
 » κῆς ματίας φλεγόμενοι, ἐφορμῶσιν ἐπὶ τῶν ὁμοίων αὐ-
 » τῶν, οἵτινες ἄλλο ἀμάρτημα δὲν ἔπραξαν, εἰμὴ ὅτι ἐγεν-
 » νήθησαν καὶ ἀνετράφησαν Ἕλληνες.

» Ὅθεν ἐπικαλοῦμαι θερμῶς διὰ τοῦ παρόντος μου ἅπαν

2481/22
 5 A K...

» τας τοὺς Ἰσραηλίτας εἰς ἰδιαιτέραν εὐεργετικὴν συνεισφο-
 » ρὰν ὑπὲρ τῶν ῥηθέντων δυστυχῶν Χριστιανῶν. Ἐκάστη
 » κοινότης ἄς καταγράψῃ εἰς ἓνα πρὸς τοῦτο διωρισμένον
 » κατῆλογον, ἕκαστος ἀναλόγως τῆς εὐλογίας, ἣν ὁ αἰώνιος
 » Θεὸς τῷ ἐχάρισεν. Οἱ πρόεδροι ἄς συνάξωσι τὰς συνει-
 » σφορὰς, καὶ ἄς μοὶ τὰς πέμψωσι, περὶ ὧν θέλει δοθῆ
 » λογαριασμὸς διὰ δημοσίων ἐφημερίδων ὅσα ἐμβῆκαν
 » καὶ ποῦ ἐξωδεύθησαν. Σκεφθῆτε, ἀδελφοί μου, τὴν δεινὴν
 » μοῖραν τῶν δυστυχῶν τούτων Χριστιανῶν, οἵτινες ὑποφέ-
 » ρουν τὰς ἀλγεινὰς μάστιγας τῆς ὑπερφηφανείας, τῆς στε-
 » ρήσεως, τοῦ χλευασμοῦ, τῆς καταφρονήσεως, τῆς σκληρο-
 » καρδίας, καὶ τῆς δουλείας, ὡς καὶ ἡμεῖς ποτέ.

» Σκεφθῆτε τὸν νόμον τοῦ Μωϋσέως (βιβλ. ἐ. κεφ. ρέ,
 » στίχ. 19), ἵνα ἀγαπήσῃτε τὸν ξένον· μὴ ὠνήσῃτε τὴν
 » ἀμαρτίαν τῆς σκληρότητος, καὶ τιμῆσατε τὴν ἀρετὴν τῆς
 » ἀγάπης· καὶ εἴθε ὁ ὕψιστος θεὸς νὰ χαρίσῃ τὴν ἀρρωγὴν
 » καὶ εὐλογίαν εἰς ὅλους τοὺς προθυμουμένους νὰ συνεισφέ-
 » ρωσι διὰ τοὺς δυστυχεῖς αὐτοὺς ἀνθρώπους, καὶ νὰ κατευ-
 » θύνη τὰς ὁδοὺς αὐτῶν, Ἀμήν. »

Ἐν Το νε ρλί φ κατὰ τὸ Δουκάτον τῆς Βεσφαλίας 1826
 μαΐου 21.

Ἐλδιγκος Πρόεδρος Ῥαββίτος.

*Ἐγκύκλιος τῆς ἐν Τροϊζῆνι γ'. τῶν Ἑλλήνων
 ἐθνικῆς συνελεύσεως.*

Ὁ Πρόεδρος τῆς ἐθνικῆς γ'. τῶν Ἑλλήνων συνελεύσεως (1).

*Πρὸς ἅπαντας τοὺς φιλέλληνας καὶ Ἑλληνας
 Διακηρύττει.*

» Ὅσοι ἐκκαίόμενοι ἀπὸ τὸν ἱερὸν ζῆλον τοῦ νὰ βοηθή-

(1) Ἡ ἐν Τροϊζῆνι τῶν Ἑλλήνων ἐθνοσυνέλευσις γνωρί-

» σπτε τὸ ὑπὲρ τοῦ δικαίου ἀγωνιζόμενον ἑλληνικὸν ἔθνος,
 » ἐστείλατε ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τοῦ ἀγῶνος ἄχρι σήμερον βοή-
 » θήματα, εἴτε εἰς χρήματα, εἴτε εἰς τροφὰς, εἴτε εἰς πο-
 » λεμεφόδια, εἴτε εἰς ὄπλα, προσκαλεῖσθε νὰ τὰ δημοσιεύ-
 » σπτε διὰ τῆς ἐφημερίδος, ἢ καὶ ἄλλως πως, φανεροῦντες
 » πότε, πρὸς ποίους, καὶ διὰ ποίων τὰ ἐστείλατε, διὰ νὰ
 » γνωρίζῃ τὸ ἔθνος τοὺς εὐεργέτας του, καὶ νὰ ἐγχαράξῃ
 » τὰ ὀνόματά των εἰς τὴν καρδίαν του, καὶ νὰ φροντίσῃ διὰ
 » νὰ τοὺς ἀποδείξῃ τέλος πάντων τὴν εὐγνωμοσύνην του. »

Ἐν Τροιζῆνι, τὴν 4 μαΐου 1827.

Ὁ Πρόεδρος τῆς ἐθνοσυνελεύσεως

Γεώργιος Σισίνης.

Ὁ Γραμματεὺς

N. Σπηλιάδης.

Ἄρ. 6. Ἑλληνικὴ πολιτεία.

Ἡ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν γραμματεία τῆς Ἐπικρατείας.

*Πρὸς τὰς εὐγενεῖς φιλελληνίδας Κυρίας Σοφίαν Μαρ-
 βόην, καὶ Ἐλισσάν θυγατέρα αὐτῆς, Δουκέσσας
 τῆς Πλακετίας (1).*

» Τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος ὑποστηριζόμενον εἰς τὸν δίκαιον καὶ
 » δεινὸν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἀγῶνα του ἀπὸ τὰ βοηθήματα

σασα ἀναγκαίαν τὴν ἐθνικὴν ταύτην ἐγκύκλιον, ἐξέδωκεν
 αὐτὴν πρὸς γνῶσιν τῶν, ὅσοι συνεισέφερον εἰς τὸν βωμὸν
 τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Ἑλλάδος, διὰ νὰ κοινοποιήσῃ ἕκαστος
 τὰς προσφορὰς του, ὥστε ἡ πατρίς νὰ ἐκπληρώσῃ τὸ πρὸς
 αὐτοὺς χρέος τῆς τὴν ἐγκύκλιον ταύτην ὡς ἐπίσημον ἐγ-
 κρίναντες νὰ καταχωρήσωμεν ἐνταῦθα, ἐπικαλούμεθα καὶ
 ἡμεῖς τὰ αὐτὰ κατὰ χρέος ἡμῶν ἀπαραίτητον.

(1) Καταχωροῦντες τὴν ἐπίσημον ταύτην ἐπιστολὴν τῆς
 ἑλληνικῆς κυβερνήσεως πρὸς τὰς Κ. Κ. Δουκέσσας, σημειοῦ-

» τῶν φιλανθρώπων χριστιανῶν, καὶ ἐνισχυόμενον ἀπὸ τὰς
 » ἐνθέρμους εὐχὰς των, καὶ μὴ ἔχον ἄλλο τι νὰ προσφέρῃ,
 » κηρύττει τὴν ἀθάνατον εὐγνωμοσύνην του πρὸς τοὺς εὐερ-
 » γέτας του, τῶν ὁποίων τὰ ἀξιοσέβαστα ὀνόματα θέλουν
 » κατέχει μίαν ἡμέραν λαμπρὸν τόπον εἰς τὰ πολυπαθῆ του
 » χρονικά.

» Εἰς τὴν χορείαν τῶν εὐεργετῶν του τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος
 » δικαίως κατατάττει τὰ ὄντως εὐγενῆ καὶ ἀξιεπαίνα ὑπο-
 » κείμενά σας, εὐγνωμονοῦν διὰ τὰς γενναίας χρηματικὰς
 » δωρεὰς, τὰς ὁποίας ἀπὸ συμπάθειαν πρὸς τὰ δεινὰ
 » τῆς πολυπαθοῦς Ἑλλάδος κινούμεναι, ἐπροσφέρατε πρὸς
 » αὐτήν.

» Τοιαῦτα φιλάνθρωπα καὶ εὐγενῆ αἰσθήματα ἐπόμενον
 » ἦτο νὰ χαρακτηρίζωσι τὰ ἀξιώσιμα ὑποκείμενά σας. Ἡ
 » κυβέρνησίς μου Σᾶς προσφέρει δι' ἐμοῦ τὰς ἀπὸ μέρους
 » τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους ἐνθέρμους εὐχαριστίας, καὶ Σᾶς βε-
 » βαιοῖ ὅτι θέλει σᾶς θεωρεῖ πάντοτε ὡς εὐεργέτιδας αὐτοῦ
 » καὶ μὲ σέβας ἐνταυτῶ καὶ εὐγνωμοσύνην θέλουν προσφέ-
 » ρεσθαι τὰ ἀξιοσέβαστα ὀνόματά σας καὶ ἀπὸ τὴν πα-
 » ροῦσαν, καὶ ἀπὸ τὴν μέλλουσαν γενεάν. »

Ἐν Πόρῳ, τὴν 31 μαΐου 1827.

Ὁ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν Γραμματεὺς

(Τ. Σ.) Γ. Γλαράκης.

Ἡ εὐχαριστήριος αὕτη ἐπιστολὴ ἀποβλέπει τὴν φιλότι-

μεν κατὰ συνέπειαν καὶ ὅσας χρηματικὰς βοηθείας ἔπεμψαν
 ἐκ διαλειμμάτων εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὡς ἐξ αὐτῆς τῆς ἰδίας
 Δουκέσσης ἐβεβαιώθημεν, εἰς τὰς ὁποίας αὐτὰς βοηθείας
 εὐγνωμονοῦντες οἱ Ἕλληνες, θέλουσιν ἐγχαράξει τὰ ὀνόματα
 ταῦτα εἰς αἰώνιον μνήμην, πρὸς δόξαν τῶν τοιούτων ἀξιο-
 σεβάστων ὑποκειμένων.

μον ὑπὲρ Ἑλλήνων συνεισφορὰν τῶν Κ. Κ. Δουκισσῶν Σοφίας Μαρθῶς καὶ Ἐλίσης τῆς θυγατρὸς αὐτῆς Δουκίσσης τῆς Πλακεντίας. Ἐξ ὧν ἡ μὲν Δουκίσσα Ἐλίσα πωλήσασα τὰ διαμαντικά της, εἶπεν· » ἀγαπῶ καλῆτερα νὰ μὴ μὴ φορέσω εἰς τὴν ζωὴν μου διαμαντικά, καὶ νὰ βοηθήσω τοὺς Ἕλληνας.» καὶ οὕτω πωλήσασα αὐτὰ, ἔπεμψεν εἰς τὸν φιλέλληνα Συνταγματάρχην Φαβιέρ 14,000 φράγκων· ἡ δὲ μήτηρ αὐτῆς Δουκίσσα Πλαιζάνς, 9,000 φράγκων προσέφερε δὲ καὶ εἰς τὴν ἑλληνικὴν διοίκησιν τῶν 1827 ἡ μὲν Ἐλίσα 7,000 φράγκων, ἡ δὲ μήτηρ αὐτῆς 3,000 φράγκων· προσέτι αἱ αὐταὶ Κ. Κ. Δουκίσσαι ἔπεμψαν καὶ εἰς τὸν Κυβερνήτην Ἰω. Α. Καποδίστριαν 14,000 φράγκων· ὥστε ἅπασα ἡ συνεισφορὰ αὐτὴ συμποσοῦται εἰς 44,000 φράγκων. Ἐνεκα τούτων ταῖς ἀπεστάλη ἡ ἀνωτέρω καταχωρηθεῖσα εὐχαριστήριος ἐπιστολὴ ἀπὸ μέρους τῆς ἑλληνικῆς κυβερνήσεως διὰ τῆς ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν γραμματείας, γραμματεύοντος τοῦ Γ. Γλαράκη· διὰ τὰς ὁποίας ὄθεν αὐτὰς συνεισφορὰς τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος κηρύττει πανδήμως καὶ τὰς πρὸς τὰς Κ. Κ. Δουκίσσας αἰωνίους εὐγνωμοσύνας του, καθότι ἀπεθανάτισαν τὰ ὀνόματά των εἰς τὰς ἱστορίας τῆς Ἑλλάδος, εἰς δόξαν καὶ τιμὴν τῆς Δουκεσσικῆς ταύτης οἰκογενείας· μέχρι δὲ τῆς σήμερον ἡ Κ. Δουκίσσα Πλαιζάνς δαπανᾷ ὅλον ἐν ἀρκετὰ χρήματα εἰς διάφορα καταστήματα πρὸς ὠφέλειαν τῶν Ἑλλήνων εἰς ἀθάνατον μνήμην αὐτῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ.

Ἐγγραφα διάφορα ἀφορῶντα τὰς εἰς τὴν Ἑλλάδα κατὰ διαφόρους ἐποχὰς χορηγηθείσας συνεισφορὰς παρὰ τῶν Κερμητάτων τῆς Ἑλβετίας, τῆς Γαλλίας κτλ. διὰ τοῦ κυρίου Ἐυνάρδου, καὶ ποσότητες χρηματικαί, δαπανηθεῖσαι εἰς μετρητὰ καὶ εἰς διάφορα εἶδη — Ἰσολογιαμὸς καὶ χρῆσις τοῦ Ἀγγλικοῦ δανείου — κατάλογος διαφόρων συναγωνιστῶν φιλελλήνων.

Μετάφρασις ἐπιστολῆς τοῦ περιδόξου φιλέλληκος Κ.
Ἐυνάρδου πρὸς τὸν Πρωτοσύγκελον Ἀμ-
βρόσιον Φραντζῆν.

Παρίσια, τὴν 27 ἰουνίου 1839.

Κύριε!

» Ἐλάβον τὸ γράμμα σας τὸ ὁποῖον μ' ἐκάμετε τὴν τι-
» μὴν νὰ μοὶ γράψετε τὴν 29 μαΐου, αἰτοῦντες μοι δια-
» φόρους πληροφορίας περὶ τῆς ἀναγεννηθείσης Ἑλλάδος·
» δι' ὅλας δὲ τὰς ἐφορώσας τὴν ὑπόθεσιν ταύτην λεπτομε-
» ρείας δὲν δύναμαι νὰ κάμω ἄλλο, εἰμὴ νὰ σᾶς παραπέμ-
» ψω εἰς τὰ διάφορα ἐπίσημα ἔγγραφα, τὰ ὁποῖα ἐδημο-
» σιεύθησαν ἐν κκιρῶ τῷ δέοντι ἀπὸ τὰς φιλελληνικὰς
» ἐπιτροπὰς (comités) τῆς Ἑλβετίας καὶ τῶν Παρισίων,
» ἀφορῶντα τὰς σταλείσας εἰς τὴν Ἑλλάδα βοηθείας καὶ
» συνδρομάς· περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ὑπάρχει, ὡς
» νομίζω, καὶ τις ἀπέραντος ἀλληλογραφία μεθ' ὅλων τῶν
» εὐρωπαϊκῶν φιλελλήνων ἐπιτροπῶν, ἀλλ' ἤθελεν εἶσθαι
» πολλὰ ὀγκῶδες τὸ νὰ δημοσιευθῇ αὕτη ἐν λεπτομερείᾳ,
» μ' ὅλον ὅτι εἶναι πολλοῦ λόγου ἄξια τὰ γράμματα ταῦ-
» τα, ἀποδεικνύοντα ἀριδῆλως τὸν ζῆλον καὶ τὴν ἀφοσίω-
» σιν, τὰ ὁποῖα ἔδειξαν ὅλοι οἱ λαοὶ τῆς Εὐρώπης διὰ τὴν
» ἀπελευθέρωσιν τῆς Ἑλλάδος.

» Δύναμαι νὰ βεβαιώσω ὅτι εἶδα πανταχοῦ γενικὴν
» τινὰ κίνησιν ὑπὲρ Ἑλλάδος. Ἐκ τῶν γραμμάτων μου ἀπα-
» δεικνύεται ὅτι πλεόν τῶν τριακοσίων ἀνταποκριτῶν ἀπὸ

» διάφορα ἔθνη μοι ἔγραψαν διὰ νὰ ἐνωθῶσι μὲ τὰς δια-
 » φύρους φιλελληνικὰς ἐπιτροπὰς, τὰς ἐνασχολουμένας περὶ
 » τῶν μέσων τοῦ βοηθεῖν τὴν Ἑλλάδα. Οἱ δὲ τόποι εἰς
 » τοὺς ὁποίους εἶδον τὸν πλέον ἀδιάκοπον καὶ ἐκτενῆ ζῆ-
 » λον, ἦσαν ἡ Ἑλβετία, ἡ Γαλλία, ἡ Πρυσία, ἡ Παβα-
 » ρία, καὶ ἡ Ὀλλάνδα. Ἄλλ' ὅλα τὰ ἐπίλοιπα κράτη εἶ-
 » χον ὡσαύτως ἐν ἑαυτοῖς φιλελληνικὰς ἐπιτροπὰς, καὶ ἡ
 » Χριστιανικὴ ἀγάπη καὶ φιλανθρωπία, λαμβανόμεναι αὐ-
 » ται αἱ λέξεις καθ' ὅλην τὴν ὠραίαν ἐκτεταμένην ἔννοιάν
 » των, ἀπεδείχθη πανταχοῦ. Ἐν ἐνὶ λόγῳ ποτὲ ὑπόθεσις
 » τοιαύτης φύσεως δὲν ἐστάθη γενικωτέρα· τὸ χρυσίον τοῦ
 » πλουσίου καὶ ἡ συμπάθεια τοῦ πτωχοῦ ἐπροσφέρθησαν
 » ἀφθόνως, καὶ ὅλοι οἱ λαοὶ ἐπροθυμοποιήθησαν νὰ συδρά-
 » μωσι τὴν Ἑλλάδα. Καὶ πρὸ τῆς ἀλώσεως καὶ μετὰ τὴν
 » ἄλωσιν τοῦ Μεσολογγίου, πολυάριθμα φορτία τροφίμων
 » ἐξαπεστάλησαν ἀπὸ διαφόρους λιμένας τῆς Μεσογείου,
 » καὶ πρὸ πάντων ἀπὸ τὴν Ἀγκῶνα. Ἡ θεία Πρόνοια ἐφαί-
 » νετο νὰ ἀντιλαμβάνηται καὶ νὰ εὐλογῇ οὐρανόθεν τὰς
 » φιλανθρώπους ταύτας ἀποστολάς, διότι ποτὲ τὰ σιτά-
 » ρια, οἱ ἀραβύσιτοι δὲν ἠγοράσθησαν εὐθηνότερα, δὲν ἐξη-
 » σφάλησαν εἰς τὰς ἀσφαλιστικὰς ἐταιρείας κανὲν ἐκ τῶν
 » μετακομιζόντων εἰς τὴν Ἑλλάδα τὰς τροφὰς πλοίων
 » καὶ μ' ὅλον τοῦτο κανὲν ποτὲ δὲν ἐβλάβη, ὡς καὶ αὐτοὶ
 » οἱ ἴδιοι πειρᾶται ἐφαίνοντο νὰ τὰ σέβωνται.

» Κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν κινδύνων σας, καὶ τῆς αἱματη-
 » ρὰς κατὰ τῶν Τούρκων πάλης σας, δὲν ὑπῆρχε κάμμία
 » διχόνοια ἢ διαφωνία εἰς κανὲν ἔθνος ὡς πρὸς τὴν δικαίαν
 » ὑπόθεσιν τῆς Ἑλλάδος· ὅλοι οἱ λαοὶ ἀδελφοποιήθησαν,
 » οὕτως εἰπεῖν, διὰ νὰ σᾶς βοηθήσωσι, καὶ αἱ πλέον δια-
 » φορετικαὶ δοξασίαι εἶχον ἐνωθῆ καὶ ὁμογνωμονήσει εἰς
 » μίαν καὶ τὴν αὐτὴν φιλελληνικὴν ἐπιτροπὴν. Ἐκείνη τῶν
 » Παρισίων συγκειμένη ἀπὸ τοὺς ἐπίσημοτέρους καὶ περικλες-

» στέρους ἄνδρας τῆς Γαλλίας, περιεῖχεν εἴκοσι ἄτομα, με-
 » ταξὺ τῶν ὁποίων διέπρεπαν οἱ ἔξοχοι ἄνδρες, ὁ Κ. Δουξ
 » Φιζάμης, ὁ Κ. Σιατωβριὰν, καὶ σὺν αὐτοῖς ὁ Κ. Καζιμὴρ
 » Πιέρου, ὁ Κ. Λαφίτης, καὶ ὁ Κ. Βιλλεμάνιος, ὁ Δουξ τοῦ
 » Βρογλί, καὶ ὁ Δουξ τοῦ Δαλμπέργ, ὁ Δουξ τοῦ Σουαζέλ,
 » ὁ Στρατηγὸς Σεβαστιάνης, ὁ Δουξ τοῦ Λιαγκούς, ὁ Κ.
 » Δελασέρτ ἀπετελοῦσαν μέρος τῆς φιλελληνικῆς τῶν Πα-
 » ρισσίων ἐπιτροπῆς, καὶ ὅλα αὐτὰ τὰ μέλη ἦσαν ὁμόφωνα
 » καὶ ὁμόψυχα διὰ νὰ σᾶς συντρέχωσι καὶ νὰ σᾶς ἀποστέλ-
 » λωσιν ὄπλα, πολεμεφόδια, στρατιώτας, καὶ ζωοτροφίας.

» Εἶχα τὴν τιμὴν νὰ ἦμαι καὶ ἐγὼ μέλος τοῦ μεγαλη-
 » τέρου μέρους τῶν διαφόρων φιλελληνικῶν Κομητάτων,
 » τὰ ὁποῖα ἦσαν συστημένα σχεδὸν ἐφ' ἅπασαν τὴν Εὐρώ-
 » πην, καὶ ἐκράτοῦσα ἀδιάκοπον ἀνταπόκρισιν μὲ ὅλα.
 » Δύναμαι λοιπὸν νὰ διαβεβαιώσω ὅτι παντοῦ εἶδα ζῆλον,
 » ἀφοσίωσιν, ἄκραν ἀφιλοκέρδειαν· δὲν δύναμαι νὰ σᾶς
 » ἀναφέρω κανὲν ὄνομα κατ' ἰδίαν· ἐχρεώστουν νὰ σᾶς τ'
 » ἀναφέρω ὅλα ὁμοῦ· γυναῖκες, παιδιά, γέροντες, ἐργᾶται,
 » ἐν ἐνὶ λόγῳ ὅλος ὁ κόσμος ἐνδιαφέρετο καὶ ἐφιλοτιμεῖτο
 » εἰς τὸ νὰ ἴδῃ τὴν Ἑλλάδα ἀναγεννωμένην, καὶ ἀπολαμβά-
 » νουσιν τὴν ἀνεξαρτησίαν της.

» Ἐὰν δυνηθῶ νὰ προμηθευθῶ τὰ ἀρχεῖα τῆς φιλελλη-
 » νικῆς ἐταιρίας τῶν Παρισίων, θέλω τὰ διαβιβάσει δι' ἐνὸς
 » τῶν ἀτμοπλόων.

» Εὐάρεστηθῆτε, Κύριε, νὰ μὲ συγκαταριθμήσετε μετα-
 » ξὺ τῶν συνδρομητῶν σας, καὶ δεχθῆτε τὴν διαβεβαίωσιν
 » τῆς πρὸς ὑμᾶς ὑψηλῆς μου ὑποληψέως.»

Ἐυράδος.

Δευτέρα ἐπιστολὴ τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν αὐτόν.

Παρίσιαι, τὴν 17 ἰουλίου 1839.

Κύριε!

» Σᾶς ὑπεσχέθην τὸ νὰ ζητήσω τὰ μέσα τοῦ νὰ σᾶς
 » στέλλω τὰ δημοσιευθέντα ἐν καιρῷ τῷ δέοντι ἐπίσημα
 » ἔγγραφα παρὰ τῆς φιλελληνικῆς ἐταιρίας τῶν Παρισσίων.
 » Ἐπειδὴ τὰ ἔγγραφα ταῦτα ἔγιναν πολὺ σπάνια, δὲν ἔδου-
 » νήθην νὰ τὰ συμπληρώσω, εἰμὴ λαμβάνων αὐτὰ ἀπὸ τῆν
 » συλλογὴν μου· λαμβάνω δὲ τὴν τιμὴν νὰ σᾶς προειδο-
 » ποιήσω, ὅτι διέταξα σήμερον τὴν ἀποστολὴν ἑννέα τε-
 » τραδίων (φυλλαδίων) ἐξ αὐτῶν τῶν ἐγγράφων πρὸς τὸν
 » Κ. Ρεγνῆν Γενικὸν Ἐπιμελητὴν τῆς οἰκονομικῆς διαχειρί-
 » σεως τοῦ ἑλληνικοῦ κράτους. Οὗτος θέλει σᾶς δανείζει τὰ
 » ἔγγραφα ταῦτα, καὶ λαμβάνων ἀνά ἓν ἐκ τῶν τετραδίων,
 » ἀναλόγως μὲ τὴν ὁποίαν θέλετε κάμνει ἀρμοδίαν εἰς
 » τὴν ἱστορίαν σας χρῆσιν τούτου, θέλετε εὐαρεστεῖσθαι νὰ
 » ἐπιστρέψητε τοῦτο πρὸς τὸν Κ. Ρεγνῆν, διὰ νὰ σᾶς στέλλῃ
 » τὸ ἐπόμενον.

» Δέχθητε, Κύριε, τὴν διαβεβαίωσιν τῆς ὑψηλῆς μου πρὸς
 » ὑμᾶς ὑπολήψεως. » *Ἐυνάρδος.*

Πρὸς τὸν Κ. Πρωτοσύγκελλον Ἀμβρόσιον Φραντζῆν.

Εἰς Ἀθήνας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΚΤΟΝ.

Ἀποσπάσματα ἐκ τῶν πρακτικῶν τῆς ἐν Παρισσίοις φιλελληνικῆς ἐταιρίας,
 ἀφορῶντα τὰ πράγματα τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως, καὶ τὰς διὰ τὴν
 ἐμφύχωσιν καὶ τελεσφόρησιν αὐτῆς συνδρομὰς τῶν φιλελλήνων τῆς
 ἑσπερίας Εὐρώπης.

Λόγος προτρεπτικὸς τοῦ περιφήμου φιλέλληνο
 Διδότου διὰ τὰς ὑπὲρ Ἑλλήνων συνδρομὰς.

Ἡ περὶ τὰ μέσα τοῦ ἰε αἰῶνος ἄλωσις τῆς Κωνσταντι-

νουπόλεως παρὰ τῶν Τούρκων κατετρόμαξε τὴν Εὐρώπην. Ὅσοι τῶν Ἑλλήνων ἐλυτρώθησαν ἐκ τῆς τότε καταστροφῆς, κατέφυγον εἰς Ἰταλίαν, ὅπου φιλοξενηθέντες διέδωκαν εἰς ἀμοιβὴν τὰς πολυτίμους γνώσεις, τὰς ὁποίας μόνοι αὐτοὶ κατεῖχον· ἡ δὲ ἀνάγνωσις τῶν ἀριστουργημάτων τῆς Ἑλλάδος διήγειρε τὴν πρὸς τὰς ὠραίας τέχνας, τὴν φιλολογίαν, καὶ τὰς ἐπιστήμας αἰσθησιν τοῦ καλοῦ καθ' ὅλην τὴν ἐσπερίαν εὐρώπην. Ἐπέστη δὲ ἤδη ἡ στιγμή ἐν ἣ ὀφείλομεν ν' ἀποτίσωμεν τὸ πρὸς τοὺς Ἕλληνας ἱερὸν ἡμῶν χρέος, ἀνθ' ὧν ἐτύχομεν εὐεργετημάτων.

Ἐκτοτε ποία πράξεις τῶν Μωαμετανῶν μᾶς ἔκαμε νὰ λησμονήσωμεν, ὅτι αὐτοὶ κατακτήσαντες τοὺς ὠραίους ἐκείνους τόπους, δὲν εἶχον κανέν δικαίωμα, εἰμὴ τὴν βίαν; τρεῖς ἤδη ἑκατονταετηρίδας καὶ ἐπέκεινα κρατοῦσιν οἱ βάρβαροι τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος ὑπὸ τοιοῦτον ζυγὸν τυραννικόν, ὁποίου παράδειγμα δευτέρον πώποτε μεταξὺ τῶν πεπολισμένων ἐθνῶν δὲν ὑπῆρξε. Σήμερον δὲ φαίνονται οἱ Τούρκοι ὅτι ὤμωσαν τὸν παντελῆ ἐξολοθρευμὸν του.

Ἡ ἑλληνικὴ ἐπανάστασις ἀνήκει εἰς ὅλην τὴν ἀνθρωπότητα, εἰς τὴν φιλολογίαν, εἰς τὸν χριστιανισμόν, καὶ εἰς τὴν ἐλευθερίαν, διότι δὲν εἶναι, εἰμὴ ἀγὼν τοῦ πολιτισμοῦ κατὰ τῆς βαρβαρότητος.

Ποία πατρίς ἄλλη παρ' ἐκείνην τοσοῦτων μεγάλων κατὰ πάντα ἀνδρῶν ἤθελε δυνηθῆ νὰ διατηρήσῃ τὰ ἦθη, τοὺς νόμους, τὴν πατρῴαν γλῶσσαν καὶ τὴν θρησκείαν τῆς μετὰ τосαύτην μακρὰν δουλείαν; ταῦτο τὸ ἔθνος, τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα δὲν παρεῖχε πλέον, εἰμὴ ἀνάμνησιν, ἐπαναλαμβάνει ἤδη τὴν χώραν του μεταξὺ τῶν πεπολισμένων ἐθνῶν, ἐπειδὴ οἱ ἐκλεκτώτεροι νεανίσκοι αὐτοῦ πεσόντες ἐνδόξως ὑπὲρ πατρίδος, μαρτυροῦσιν ἀποχρώντως, ὅτι εἶναι ἔτι ἄξιοι τῶν προγόνων των. Οἱ δὲ κατὰ θάλασσαν θρίαμβοι τοῦ ἀρτισυ-

στάτου ναυτικοῦ του κατὰ τῶν τουρκικῶν στόλων μᾶς ἀνακαλοῦσι τὰς ἀνδραγαθίας τῆς ἀρχαιότητος.

Πᾶσα ἡ Εὐρώπη ἀτενίζουσα τὴν προσοχὴν τῆς εἰς τοὺς παρόντας ἀγῶνας τῶν Ἑλλήνων συναθροίζει συνεισφοράς ὑπὲρ αὐτῶν. Ἄρα γε ἡ τόσον εὐγενὴς καὶ γενναία Γαλλία θέλει μείνει τελευταία εἰς τὴν μίμησιν τούτου τοῦ ἐπαινετοῦ παρδειγματος;

Εἶναι αὐτόδηλον, ὅτι δὲν πρόκειται νῦν λόγος οὔτε περὶ δικαιωμάτων ἡγεμόνος, οὔτε περὶ μορφῆς κυβερνήσεως, ἀλλὰ πρόκειται νὰ μάθωμεν, ἂν μέλλῃ νὰ ἐξολοθρευθῇ ἓν ἔθνος, διότι ἀπέκαμεν ἀπὸ τὸν ἀνυπόφορον ζυγὸν του, καὶ διότι δὲν ἠθέλησε ν' ἀποστατήσῃ τῆς χριστιανικῆς πίστεως.

Ἄλλοτε ἐν καιρῷ εἰρήνης, ἐν ᾧ τὸ ἑλληνικὸν αἷμα δὲν ἔρρεε ποταμηδὸν, ἡ εὐγενὴς καὶ ἀθῶα ψυχὴ τοῦ Φενελῶνος ἀφόβως ἐδήλωσε τὴν ὄσσην ἀνδροπερτῆ ἀγανάκτησιν ἐνέπνεεν εἰς αὐτὸν ἡ τύχη τοῦ δυστυχοῦς τούτου ἔθνους. Ἴδου πῶς ἐκφράζεται εἰς ἐπιστολὴν τινα δηλοῦσαν τὸν, ὃν εἶχε σκοπὸν τοῦ νὰ καθιερωθῇ εἰς τὴν Ἀνατολικὴν ἀποστολήν.

• Μοὶ φαίνεται, ὅτι βλέπω ὅλην τὴν Ἑλλάδα ἔμπροσθέν
 » μου, τὸν δὲ Σουλτάνον φεύγοντα καταπεφοβισμένον. Ἢδη
 » ἀναπνέει ἐλευθέρα ἡ Πελοπόννησος, καὶ ἡ ἐκκλησία τῆς
 » Κορίνθου ἀναθάλλει. Ἐκεῖ θέλει εἰσακούεσθαι πάλιν ἡ φω-
 » νὴ τοῦ Ἀποστόλου. Αἰσθάνομαι ὄρμην τινα πρὸς τούτους
 » τοὺς ὠραίους τόπους καὶ τὰ πολυτίμια των ἐρείπια, ὅπου
 » συλλέγονται περιεργότερα λείψανα τῆς ἀρχαιότητος· θέλω
 » συμπαραλάβει καὶ τὸ πνεῦμα αὐτῆς. Ζητῶ ἐκεῖνον τὸν
 » Ἄρειον Πάγον, ὅπου ὁ Ἅγιος Παῦλος ἀνήγγειλε τοῖς σο-
 » φοῖς τοῦ κόσμου τὸν ἄγνωστον Θεόν. Ἀλλὰ μετὰ τὸ ἱε-
 » ρὸν ἔπεται τὸ βέβηλον. Ὅθεν κατέρχομαι εἰς τὸν Πειραιᾶ,
 » ὅπου ὁ Σωκράτης σχεδιάζει τὴν ἐλευθέραν του πολιτείαν.
 » Ἀναβαίνω εἰς τὴν δυκόρυφον πέτραν τοῦ Παρνασοῦ, συνά-

» γω δάφνας τῶν Δελφῶν, καὶ αἰσθάνομαι τῶν Τεμπῶν
» τὴν ἀγαλλίασιν.

» Πότ' ἄρά γε τὸ αἶμα τῶν Τούρκων συμφορθὲν μ' ἐκείνο
» τῶν Περσῶν εἰς τὸ πεδῖον τοῦ Μαραθῶνος, θέλει ἀφήσει
» εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς θρησκείας, τῆς φιλοσοφίας, καὶ τῶν
» ὠραίων τεχνῶν τὴν πατρίδα των Ἑλλάδα ; »

Τίς θέλει δυνηθῆ νὰ διαμένῃ ἀμέτοχος τοιούτων αἰ-
σθημάτων, ἀφ' οὗ τὴν σήμερον ἐκορυφώθησαν αἱ βαρβα-
ρότητες τῶν Τούρκων ;

Αἱ οἰκογένειαι πολλῶν νέων Ἑλλήνων, ἐλθόντων εἰς Γαλ-
λίαν διὰ νὰ σπουδάσωσιν ἐπιστήμας καὶ τέχνας, ἔπαθον ἐν
μέρει φθορὰν ἢ σφαγὴν, ὅθεν καὶ διεκόπη πᾶσα μετ' αὐ-
τῶν σχέσις. Τούτων οὕτως ἐχόντων, οἱ νέοι οὗτοι χρῆζουσι
τῆς συνδρομῆς ἡμῶν, εἴτε διὰ νὰ δυνηθῶσι νὰ ἐξακολουθή-
σωσι τὰς σπουδὰς των, εἴτε διὰ νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὴν Ἑλ-
λάδα πρὸς ὑπεράσπισιν καὶ παρηγορίαν τῶν οἰκογενειῶν των.

Οἱ Γάλλοι ἐν γένει πρὸ πολλοῦ ἤδη ἔχουσι διάθεσιν νὰ
συνδράμωσιν εἰς βοήθειαν τοιούτων σκοπῶν φιλανθρωπικῶν,
καὶ εἰς μαρτυρίαν τῆς συμπαθείας των πρὸς τοῦτο τὸ δυ-
στυχεὲς ἔθνος, τὸ ἀγωνιζόμενον εἰς ἀνάκτησιν τῶν εἰς τὸν
ἄνθρωπον πολυτιμωτέρων, τῆς θρησκευτικῆς δηλονότι, καὶ
πολιτικῆς ἐλευθερίας.

Διάφοροι ἐταιρῖαι συσταθεῖσαι ἤδη ἐπ' αὐτῷ τούτῳ,
συνέρχονται νῦν διὰ νὰ δημοσιεύσωσιν ἔτι μᾶλλον τὸν ἔρα-
νον, ὅστις γινόμενος ὑπὲρ ἀναξιοπαθούτων, προξενεῖ βέβαια
εὐχαρίστησιν εἰς τὰς ψυχὰς τῶν Γάλλων (1).

A. Φ. Διδότος.

(1) Σημ. τοῦ Συγγρ. Τοιαῦται ὁμιλίαι καὶ προτροπαὶ
παραινετικαὶ ἐγίνοντο καὶ ἀπὸ διαφόρους ἄλλους, καὶ εἰς
διαφορὰ ἄλλα μέρη τῆς ἐσπερίας Εὐρώπης, ὑπὲρ συνδρομῆς
τῶν Ἑλλήνων

Ἐπιστολὴ τοῦ Κ. Ἐϋνάρδου.

Κύριοι καὶ ἀγαπητοὶ Συνεταῖροι !

Σπεύδω νὰ Σᾶς γνωστοποιήσω τὰ ὅσα διέταξα μετὰ τὸ συμβεβηκὸς τοῦ Μεσολογγίου.

Ὅλα τὰ τρόφιμα τὰ εὐρισκόμενα εἰς Ζάκυνθον, Κέρκυραν, καὶ ἄλλους γειτνιαζοντας πρὸς τὴν ἔνδοξον πόλιν τόπους ἀπευθύνθησαν πρὸς βοήθειαν τῶν δυστυχῶν αὐτῆς κατοίκων, οἵτινες διεσώθησαν ἐκ τῆς καταστροφῆς· τὰ δὲ σιτία, ἅτινα δὲν μετεχειρίσθησαν εἰς ταύτην τὴν φιλόανθρωπον πράξιν, θέλουσι σταλεῖ εἰς Ναυπλίαν, εἰς ὅλους τοὺς ἄλλους ὀχυροὺς τῆς Ἑλλάδος τόπους, καὶ εἰς ἐκείνους, εἰς τοὺς ὁποίους ὑπάρχει ἡ μεγίστη δυστυχία. Ἐπιβεβαιῶ ὑμῖν καὶ τὰς ἄλλας ὅσας διαταγὰς ἔδωκα περὶ τούτου·

Πρὸς τούτοις ἐννέα πλοῖα, καταφορτωμένα μὲ ζωοτροφίας, ἀπέπλευσαν πρὸ ὀλίγου, ἡ ἀποπλεύουσιν ἐκ διαφόρων λιμένων τῆς Ἀδριατικῆς θαλάσσης, φέροντα ἄρτον εἰς τοὺς καθ' ὅλα τὰ παράλια λιμοκτονοῦντας ἀνθρώπους.

Ἐν ᾧ λυποῦμαι, χαίρω ἐν ταύτῳ εἰδοποιῶν Σας, ὅτι καὶ νὺν τῶν παρ' ἡμῖν ἀποσταλέντων τροφίμων δὲν ἔπεσεν εἰς τὰς χεῖρας τῶν Αἰγυπτίων.

Ἴδου τὰ ἄχρι τοῦδε ἐσταλμένα διὰ λογαριασμὸν τῆς ἐταιρίας τῶν Παρισίων καὶ ἐκείνων τῆς Ἑλβετίας 2 ἑκατομμύρια, 76,231 λίτραι ἀλεύρου, παξιμαδίων, ὄρυζιου, τυροῦ, κτλ, καὶ 40,000 λίτραι μολύβδου.

Πρὸ ὀλίγου πάλιν διέταξα διὰ τὴν Ἑλλάδα ἄλλην ποσότητα 1 ἑκατομμυρίου 300,000 λιτρῶν τροφῆς, καὶ 80,000 λιτρῶν μολύβδου, μέρος τοῦ ὁποίου εἶναι ὡσαύτως διὰ λογαριασμὸν τῶν ἐταιριῶν τῆς Ἑλβετίας.

Ἀκολούθως θέλω σᾶς πέμψει λογαριασμὸν λεπτομερῆ. Ἦδη δὲ ἠθέλησα νὰ Σᾶς γνωστοποιήσω ἀμέσως τὸ σύνολον τῶν ἐσταλμένων βοθηθειῶν.

Ἔλαβον ἐπιστολὴν ἐκ Κερκύρας ἀπὸ 17 μαΐου, δι' ἧς μοι λέγουσι ταῦτα. « Μὲ λύπην σᾶς εἰδοποιοῦμεν, ὅτι πολλαὶ
 » γυναῖκες καὶ τέκνα μὴ δυνηθέντα ν' ἀποφύγωσι, μήτε νὰ
 » δεχθῶσι τὸν θάνατον, σύρονται εἰς τὴν Ἄρταν καὶ Πρέ-
 » βεζαν, καὶ πωλοῦνται ὡς κτήνη » .

Ἄλλος ἐξ ἄλλων γίνεται πᾶς, ὅστις ἔχει αἴσθημα φιλαν-
 θρωπίας, διὰ ταύτην τὴν αἰσχροὺς ἐμπορίαν, τὴν ὁποίαν
 βλέπομεν σχεδὸν αὐτοψὶ γινομένην κατὰ τὸν παρόντα νο-
 μιζόμενον αἰῶνα τοῦ πολιτισμοῦ. Ὁ Ἀρχιερεὺς Ἰγνάτιος
 μοι γράφει τὰ ἐξῆς.

» Αὐταὶ αἱ γυναῖκες καὶ τὰ τέκνα πωλοῦνται ὡς παί-
 » μνιον ἀντ' ἐλαχίστου. Ἐὰν δὲ μεταφερθῶσιν ἅπαξ εἰς Αἴ-
 » γυπτον οἱ δυστυχεῖς οὔτοι αἰχμάλωτοι, ποτὲ πλέον δὲν
 » θέλομεν δυνηθῆ νὰ τοὺς λυτρώσωμεν. Οἱ Νησιῶται θέ-
 » λουσι μὲν κάμει πᾶν ὅ,τι δύνανται, ἐπικαλοῦμαι ὁμως
 » τὴν ὑμετέραν συνέργειαν. Ἐν ὀνόματι τῆς ἀνθρωπότητος
 » καὶ τῆς θρησκείας! λάβετε οἶκτον δι' αὐτοὺς τοὺς δυστυ-
 » χεῖς, καὶ σπεύσατε εἰς βοήθειάν των, διὰ νὰ μὴ ὑποπέ-
 » σωσιν εἰς ὄνειδος καὶ ἀποστασίαν θρησκευτικὴν » .

Σᾶς ἐρωτῶ, Κύριοι, ἠδυνάμην νὰ μείνω ἄκαμπτος;
 Ἀνυπερθέτως μάλιστα ἐπέμψα 50,000 φράγκων πρὸς λύ-
 τρωσιν ὅσων πλειοτέρων ἐκ τῶν δυστυχῶν δυνηθῶσιν. Ἐξ
 αὐτῶν δὲ τῶν χρημάτων 30,000 ἀνήκουσιν εἰς λογαρια-
 σμὸν τῆς ἐταιρίας τῶν Παρισίων, 15,000 εἰς λογαρια-
 σμὸν τῶν τῆς Ἑλβετίας, καὶ 5,000 εἶναι ἰδιαιτέρα ἐμοῦ
 συνεισφορά. Ἐκ τῶν τοιούτων συμβεβηκότων γεννᾶται ἡ
 ἀπορία, πότερον ἐν Ἀφρικῇ ζῶμεν, ἢ ἐν Εὐρώπῃ;

Ἀπὸ νέας ἐκ Πελοποννήσου εἰδήσεις, αἵτινες φαίνονται
 ὄχι ἀδέσποτοι, μανθάνομεν, ὅτι ἡ ἐθνικὴ Συνέλευσις διε-
 λύθη τὴν 16 ἀπριλίου. Ὁ Ζαήμης ἐξελέχθη Πρόεδρος τοῦ
 Ἐκτελεστικοῦ Σώματος, καὶ ἡ δύναμις συνεκεντρώθη εἰς
 τὰς χεῖρας ὀλίγων μελῶν, τὰ ὁποῖα εἶναι πλήρη ἐνεργείας.

Δέξασθε, Κύριοι καὶ ἀγαπητοὶ συνεταῖροι, τὴν διαβεβαίωσιν τῆς πρὸς ὑμᾶς μεγίστης ὑπολήψεώς μου.

Γ. Ι. Ἐϋνάρδος.

Ὁ Σιατωβριάνδ (Chateaubriand) μάρτυς αὐτόπτης ὢν τῶν ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Ἑλλάδος γενναίων βοηθειῶν τῆς Ἑλβετίας, ἔγραψε τὴν ἀκόλουθον ἐπιστολὴν πρὸς τινα ἐφημεριδογράφον.

Λωσάνη τὴν 28 μαΐου 1826.

» Δεξάμενος, Κύριε, τὴν ἀπὸ τῆς 25 τοῦ παρόντος μηνὸς ἀξιότιμον ἐπιστολὴν ὑμῶν, εὐησθέτησα εἰς ἄκρον. Ἄδυνατῶ ἤδη ν' ἀναχωρήσω ἐντεῦθεν, ὅπου ἀξιούμαι φιλοξενίας λίαν ἐγκαρδίου, καὶ ὅπου ὑπάρχουσιν ὑπὲρ τοῦ δυστυχοῦς ἔθνους τῶν Ἑλλήνων ἐκεῖνα τὰ φιλόθροπα αἰσθήματα, τὰ τόσον παρηγορητικὰ κατὰ τὰς κρίσιμους περιστάσεις. Εἰς τὴν Γεγεύην, Κύριε, ὀφείλει πᾶς καλοκἀγαθος εὐγνωμοσύνην διὰ τὰς σταθερὰς καὶ γενναίας ὑπὲρ Ἑλλάδος βοηθείας τῆς· ὃ τῆς ἐν Παρισίοις φιλελληνικῆς ἐταιρίας συμμέτοχός μας Ἐϋνάρδος προσεκτήσατο δόξαν ἀθάνατον, ὡς ὑπὲρ πάντ' ἄλλον ζηλωτῆς τοῦ καλοῦ τῆς Ἑλλάδος, τῆς ὁποίας τὰ πράγματα ἐλπίζω τόσον μᾶλλον ὅτι θέλουσι λάβει τὴν εὐκαιαίαν ἔκβασιν, ὅσον βλέπω, ὅτι αὐτὸς τὰ ὑποστηρίζει ὄλαις δυνάμεσι.

Τὸ Μεσολόγγιον ἔπεσε μὲν, ἀλλὰ διὰ παντὸς θέλ' εἶσθαι παράδειγμα εἰς ἔθνος γενναῖον, ἔτι ἔνοπλον, καὶ ἔχον φρουριά τε καὶ πλοῖα εἰς τὴν ἐξουσίαν του. Ἄς μὴ ἀποκάμωμεν βοηθοῦντες τοὺς Ἕλληνας, ἐν ὧσφ αὐτοὶ δὲν ἀποκάμνουσι πολεμοῦντες. Ἐν ᾧ αὐτοὶ δὲν φείδονται τοὺς πίπτοντας ὑπὲρ πατρίδος, ἄς μὴ φειδώμεθα καὶ ἡμεῖς τὰ ἡμέτερα χρήματα. Καταλαμβάνω ὅτι, πολιτικός τις μυωπῶν, εὐρίσκει τὴν εἰρήνην τοῦ κόσμου εἰς τὸ ἐμπόριον τῶν πα-

ρὰ τοῦ Ἰμπραχήμη εἰς Κωνσταντινούπολιν στελλομένων κρανίων, εἰς τὴν βίαν τῶν γυναικῶν, καὶ εἰς τὴν πώλησιν τῶν τέκνων. Ἀκατάληπτον ὄμως μοι εἶναι, πῶς χριστιανός τις ὦν δύναται νὰ ὑπερασπίζεται τὸν Ἀντίχριστον.

Ἄς ἐλπίσωμεν, Κύριε, ὅτι οἱ Χριστιανοὶ Ἠγεμόνες θέλουσιν εἰσακούσει τὴν φωνὴν τῆς θρησκείας. Οἱ παλμοὶ τοῦ θύματος διαρκοῦσι τόσον πολὺ ἐνώπιον τῆς ἀδιαφοροῦσης Εὐρώπης, ὥστ' ἐπὶ τέλους κινεῖ συμπάθειαν πέμπτον ἤδη ἔτος ἡρωϊσμοῦ καὶ δυστυχίας! Ἄφ' οὗ τὰ κακίστα καθίστανται νόμιμα, πόσω μᾶλλον τὰ ἱερά;

Οἱ δ' ἔπαινοι, ὧν μ' ἀξιοῦτε, ἀνήκουσιν εἰς τὴν Καμάραν τῶν ἰσοτίμων τῆς Γαλλίας· εἰς τοῦτο τὸ ἐνδοξον πολιτικὸν Σῶμα ὀφείλεται δικαίως πᾶσα τιμὴ, ἐπειδὴ πρῶτον αὐτὸ ἐκηρύχθη ὑπὲρ τῶν Πελατῶν ἡμῶν, τῶν Ἑλλήνων ἡμεῖς ὡς ἀπλοῖ ἰδιῶται ἄς διπλασιάσωμεν τὸν ζῆλον ἡμῶν. Ἡ Ἀκρόπολις τῶν Ἀθηνῶν, ἡ Ἀκροκόρινθος, ἡ Ναυπλία, ἡ Ἰδρα, ἡ Σάμος, τὰ φρούρια τῆς Κρήτης, τὰ πλοῖα τοῦ Μιαούλη καὶ τοῦ Κανάρη βλέπουσιν ἔτι κυματίζουσιν τὴν χριστιανικὴν Σημαίαν· ὅσον τὸ κατ' ἐμὲ, ὅ,τι καὶ ἂν συμβῆ, θέλω ἀποθάνει Ἕλληνα· Ἐὰν οἱ παλαιοὶ ξενοδόχοι μου οἱ Ἕλληνες ἔμελλον ποτὲ ν' ἀφανισθῶσιν ἀπὸ τὸ πρόσωπον τῆς γῆς, ἤθελον ἔτι κράξει ἐγὼ, ἐπὶ τοῦ τάφου αὐτῶν ἰσάμενος, πρὸς τὰς χριστιανικὰς κυβερνήσεις. » *Ἐσφάλετε τὰ μέγιστα· διότι ἐξ αἰτίας ὑμῶν ἐχύθη αἷμα ἀθῶρον.* »

Στατωβριάνδ.

Ἄρ. 34.

Ὁ Πρόεδρος τῆς γ'. τῶν Ἑλλήνων ἐθνικῆς συνελεύσεως.

Πρὸς τὸν ἔκλαμπρον ἱππέα Γ. Ι. Ἐυνάρδου.

Ἐν Ἐρμιονίῃ 3 μαρτίου 1837.

» Ἄν τὰ εὐεργετούμενα ἔθνη δὲν ἦναι ἀχάριστα, καὶ ἂν

τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος ἀπεδείχθη τῷ ὄντι ἄξιον τῶν ἀπαρ-
 γράπτων δικαίων του, ὅσον βοηθεῖται ἀπὸ τὸν πολιτισμένον
 κόσμον εἰς τὸν ἱερόν του ἀγῶνα, τόσοσ ἀμιλλᾶται νὰ γενῆ
 ἄξιον τοῦ αἰῶνος τῶν φώτων, καὶ ν' ἀποδείξῃ ὅτι λογίζε-
 ται ἀρετὴν τὴν εὐγνωμοσύνην.

Ἡ Ἑλλάς ἤδη συνηγμένη εἰς Γ'. ἔθνικὴν Συνέλευσιν,
 σπεύδει νὰ διακηρύξῃ ἐπισήμως εὐεργέτην της τὸν Κ. Εὐ-
 νάρδον, καὶ ἀφιεροῦσα τὰς ὠραιότατας σελίδας τῆς ἱστορίας
 εἰς τὰς ἐναρέτους αὐτοῦ πράξεις, διαδίδει τὸ αἶσθημα τῆς
 εὐγνωμοσύνης της εἰς ὅλας τὰς ἐπερχομένας τῶν Ἑλλήνων
 γενεάς, καὶ τὸ εὐκλεές μνημόσυνόν του εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαν-
 τα πρὸς αἰδίου δόξαν καὶ τιμὴν τῆς ἀνθρωπότητος· ἀλλ'
 ὅποια πολύτιμα τὰ ἀποτελέσματα τῶν εὐεργεσιῶν τοῦ πο-
 λιτισμοῦ! Ἡ ὑπαρξίς τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους, ἡ ὑπεράσπισις
 τῶν ἱερῶν τοῦ ἀνθρώπου δικαίων, ἡ ἀπόλαυσις τῶν ἐκ τῆς
 ἐλευθερίας ἀγαθῶν, τῆς εὐδαιμονίας, τοῦ λογικοῦ ὄντος.
 Ὡς πηγαὶ ἀνεξάντλητοι ἀνεκτιμήτων ἀνταμοιβῶν ὡς πρὸς
 τὸν ἐνάρετον ἄνδρα, ὅστις δὲν ἀγνοεῖ ὅτι εἶναι Θεοῦ ἴδιον
 τὸ εὐεργετεῖν. Ὁ Ἕλληνας μάχεται ἀνεκδοτῶς ὑπὲρ τῆς πί-
 στεως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ὑπὲρ τῆς φιλάτης πατρί-
 δος του.

Κατὰ τὸ σύνθημά του, » ἡ ἐλευθερία, ἡ θάνατος, » ἐγ-
 καρτερεῖ εἰς τὴν ἀπόφασίν του, καὶ ὑπερασπίζεται τὴν ὁποίαν
 ὁ Θεὸς τὸν ἐχάρισεν ἐλευθερίαν· ἀλλ' ἂν ὁ πολιτισμὸς τὸν
 ἐγκαταλείψῃ, ἡ φρικτὴ μάχαιρα τῶν δημίων ἀπλωρημένη
 ἐπὶ κεφαλῆς τόσοσ χιλιάδων ἀθῶων πλασμάτων θέλει ἐπι-
 φέρει πανταχοῦ τῆς Ἑλλάδος τὸν θάνατον, τὴν ἐρήμωσιν
 καὶ τὴν καταστροφὴν. Ἄς μὴ παύσουν λοιπὸν οἱ φιλέλληνες
 νὰ εὐεργετοῦν τὴν Ἑλλάδα μέχρι τέλους τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος
 της, διὰ νὰ κερδήσουν τὰς εὐεργεσίας των· τῶρα μάλιστα
 ἤθελε πράξουν ἄξια τῶν εὐχῶν των, διπλασιάζοντες τὰ
 βοηθήματά των, ὅτε ὁ Ἕλληνας πλησιάζει μὲν εἰς τὸ τέλος τοῦ

σταδίου, ἀλλὰ χρειάζεται νὰ ἐνθαρρύνῃ ὀλίγον, ὥστε νὰ φθάσῃ εἰς τὸν ὁποῖον προέθετο σκοπὸν, καὶ ὅτε μὴ δυνηθεῖς νὰ σπεύρῃ καὶ νὰ θερίσῃ ἕνεκα τῶν ἐπιδρομῶν, καὶ ἀλλεπαλλήλως λεηλατισθεῖς, καταπολεμεῖται ἀπὸ τὸν φοβερώτατον ἐχθρὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἀπὸ τὴν πεῖναν, καὶ ἀποθνήσκει ἐλεεινῶς (1)»...

Ἀρ. 35.

Ὁ Πρόεδρος τῆς γ'. τῶν Ἑλλήνων ἐθνικῆς συνέλευσεως.

Πρὸς ἀπάσας τὰς κατὰ τὴν Εὐρώπην φιλελευθινὰς ἐταιρίας.

» Αἱ κραυγαὶ τῶν ὑπὲρ τῆς πίστεως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς πατρίδος μαχομένων καὶ κατασφαζομένων Ἑλλή-

(1) Καὶ ἑτέρα ἐπίσημος τῆς συνέλευσεως ἐπιστολὴ ἐς ἄλλη πρὸς τὸν εὐγ. Ἰππότην Κ. Ι. Γ. Εὐνάρδον τὴν 5 Μαΐου 1827 ἐν Τροιζῆνι, διὰ τὴν εἰς τὴν Ἑλλάδα πολιτογραφίαν τοῦ· τὸ δὲ περὶ τούτου ψήφισμα ἔχει ὡς ἐφεξῆς.

« Ἐπειδὴ ὁ εὐγ. Ἰππότης Κύριος Ι. Γ. Εὐνάρδος ἐκ Γε-
 » νεύης ὀρμώμενος, ἀγαθὰ φρονῶν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος, ζή-
 » λω ἐνθέρμω ἐκκαιόμενος, καὶ ἔργω τὴν γνώμην ἐπιδει-
 » κνύμενος καὶ ὑπερασπιζόμενος παντοίοις τρόποις τὰ ἱερὰ
 » τοῦ Ἑλλήνος δίκαια, δέδοκται παντὶ τῷ ἔθνει εὐγνωμο-
 » νοῦντι εἰσποιήσασθαι τὸν ἄνδρα καὶ μέλος τοῦ ὄλου ἀνα-
 » δεῖξαι.

» Τούτου ἕνεκα ἡ ἐθνικὴ γ'. τῶν Ἑλλήνων συνέλευσις ἀσμέ-
 » νως ἀποδεχομένη τὴν προσφορὰν, καὶ πολιτογραφοῦσα αὐτὸν
 » ἀληθῆ Ἑλληνα καὶ πολίτην τῆς Ἑλλάδος, κοινῶν τῶν
 » νόμων καὶ συμμετοχὸν πάντων τῶν πολιτικῶν δικαιωμά-
 » των, ἀναγνωρίζει διὰ τοῦ προσφερομένου αὐτῷ ἐπισήμου
 » τοῦδε ἐγγράφου. »

νων ἔφθασαν τέλος πάντων εἰς τὰς ἀκοὰς τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου, καὶ εὐθὺς ἔλαμψεν εἰς τὸν ὀρίζοντα τῆς Ἑλλάδος ὁ φαινότατος ἀστὴρ τοῦ πολιτισμοῦ, καὶ διὰ τῆς ἐνεργητικῆς του ἐπιρροῆς ἐνέσταξεν εἰς ὅλων τὰς καρδίας τὴν ἐλπίδα τῆς ἀναγεννήσεως καὶ εὐδαιμονίας τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους.

Εἰς τὸν αἰῶνα τῶν φώτων, καθ' ὃν ὁ ὀρθὸς λόγος, ἡ ἀλήθεια, καὶ ἡ δικαιοσύνη διϋθύνουν τὰ πνεύματα καὶ τὰς ὑπολήψεις, δὲν ἐπιτρέπεται βέβαια νὰ ἐξαλειφθῇ τ' ὄνομα τῆς ὡραίας Ἑλλάδος ἀπὸ τὰ χρονικὰ τοῦ κόσμου, ἀλλ' εἰς δόξαν τοῦ Σταυροῦ, καὶ εἰς αἰωνίαν τιμὴν τοῦ ἀνθρωπίνου εἴδους, ὁ Ἕλλην κατατάσσεται ὑπὸ τὸν νόμον τῶν ἐθνῶν, καὶ τὰ δίκαιά του ὡς ἀπαράγραπτα καὶ ἱερὰ προστατεύονται ἀπὸ τὴν φιλοσοφίαν καὶ ἀπὸ τὴν ἠθικὴν, ὅτε οἱ ἐνάρετοι φιλέλληνες καὶ ἄρχοντες καὶ ἀρχόμενοι, τὴν ἀξίαν τοῦ ἀνθρώπου σεβόμενοι, καὶ γράφουν, καὶ ὀμιλοῦν, καὶ εὐχονται, καὶ ἀλγοῦν, καὶ δακρύουν, καὶ ἐνεργοῦν, καὶ συνεισφέρουν παντοιοτρόπως ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος, καὶ προσπαθοῦν νὰ τὴν συμπαράλαβουν εἰς τὴν μεγάλην αὐτῶν οἰκογένειαν.

Φιλάνθρωποι, φιλοδίκαιοι, καὶ φιλόχριστοι φιλέλληνες, ὅσους τὸ εὐγενὲς αἴσθημα τοῦ οἴκτου κινεῖ εἰς δάκρυα, ὅσους ὁ πρὸς τὴν πατρίδα ἔρωσ, ἡ πρὸς τὸν πλησίον, πρὸς τὸν ἀδελφόν, πρὸς τὸν χριστιανὸν ἀγάπη, κινεῖ εἰς εὐσπλαγχνίαν καὶ εἰς συμπάθειαν, ὅσους ἡ πολυχρόνιος καὶ πικρὰ δουλεία τοῦ Ἕλληνος κατεπίκρανε καὶ ἐκίνησεν εἰς δικαίαν ἀγανάκτησιν, ὅσοι ἐθεραπέυσατε τὴν πεῖναν του, καὶ ἐνυσχύσατε τὸν βραχιόνά του, μὴ πρὸς Θεοῦ, μὴν ἀπαυδήσητε, μὴ παύσητε τοῦ νὰ τὸν εὐργετῆτε μὲ τὰ γενναῖα σας βοηθήματα ἕως οὗ φθάσῃ ἐντὸς ὀλίγου εἰς τὸν ὀποῖον προέθετο σκοπὸν, διὰ νὰ θερίσητε τὸν καρπὸν τῶν εὐεργεσιῶν σας, καὶ νὰ εὔρητε εἰς τὴν συνείδησίν σας πηγὴν ἀνεξάντλητον ἀνεκτιμῆτων ἀνταμοιβῶν. Πέπεισθε, δὲ, ὅτι ὁ Ἕλ-

λην, ἄξιος τῆς ἐλευθερίας του, δὲν ἔχει καρδίαν ταπεινὴν, καὶ ἀγνωμοσύνης δεκτικὴν, ἀλλ' ἀμιλλᾶται εὐγνωμονῶν νὰ υπερβάλῃ τὸν εὐεργετοῦντα, διότι λογίζεται ἀρετὴν τὴν εὐγνωμοσύνην.

Τὸ ἐλληνικὸν ἔθνος τὸν ἑβδομὸν ἤδη χρόνον ἀγωνιζόμενον ὑπὲρ τῶν δικαίων του, ἐγκαρτερεῖ εἰς τὴν ἀπόφασίν του νὰ ζήσει ἢ ν' ἀποθάνῃ ἐλεύθερον. Συνηγμένον δὲ εἰς Γ'. ἐθνικὴν συνέλευσιν, διακηρύττει ἐπισήμως εὐεργέτας του τὰ σεβαστὰ μέλη τῶν ἐταιριῶν, καὶ ἅπαντας τοὺς φιλέλληνας, καὶ διαδίδει τὰς εὐεργεσίας των εἰς ὅλας τὰς ἐπερχομένας γενεάς. Ἀλλὰ πτωχὸν καὶ ἄπορον ἐπικαλεῖται τὴν εὐμένειαν αὐτῶν καὶ ἐπιείκειαν, ἐξαιτούμενον νὰ ἐπιταχύνουν τὰ βοηθήματά των ἄφθονα, διὰ νὰ τὸ καταστήσουν ἱκανὸν ν' ἀντιπαραταχθῇ κατὰ τοῦ ὑπερμεγέθους κολοσσοῦ, ὅστις ἀπειλεῖ νὰ τὸ καταπλακώσῃ.

Εὐσεβεῖς Εὐρωπαῖοι! Δὲν ἀγνοεῖτε ὅτι τὸ ἐλληνικὸν ἔθνος δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ φυλαχθῇ δι' ὅλου ἀμόλυτον ἀπὸ τῆς δουλείας τὰ ἐλαττώματα, ὑπὸ τὸν τεσσάρων αἰῶνων αἰσχιστον ζυγὸν τῆς βαρβαρότητος τυραννούμενον· καὶ ὅμως δὲν εἶναι τῷ ὄντι τοιοῦτον, οἷον ἐσυκυφαντήθη· κατὰ δυστυχίαν ἔχει καὶ ἐχθροὺς, ἐν ᾧ ἤλπιζε πιστοὺς φίλους καὶ συμβοητοὺς εἰς τὴν ὑπὲρ τοῦ δικαίου πάλην του, ὅχι μόνον ὅλους τοὺς πιστεύοντας εἰς Χριστὸν, ἀλλὰ καὶ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, ὅσοι ὀδηγοῦνται ἀπὸ τὴν συνείδησιν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐκπηγάζει ἡ καθολικὴ ἠθικὴ· μὴ ψυχρανθῇ λοιπὸν ὁ ζῆλος σας ἀπὸ τὰς φωνασκίας τῶν ἐχθρῶν τῆς Ἑλλάδος, ἀλλ' ἐξακολουθεῖτε νὰ κάμνετε καθὼς εἶπεν ὁ Κύριος.
 » Πάντα ὅσα ἂν θέλετε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι,
 » οὕτω καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς. »

Τὴν 3 μαΐου 1827 ἐν Ἑρμιόνη.

Ἐπιστολὴ τοῦ Κ. Ἐυνάρδου πρὸς τὴν ἐταιρίαν
τῶν Παρισίων.

Γενεύῃ, τὴν 26 Ἰουλίου.

» ἔλαβον παρὰ τῆς ἐταιρίας τοῦ Βερολίνου 130,648 φράγκ. καὶ 94 ἑκατοστὰ διὰ ζωοτροφίας καὶ πᾶσαν ἄλλην εἰς τοὺς Ἕλληνας ἀναγκαίαν βοήθειαν πρὸς ἀπολύτρωσιν γυναικῶν καὶ τέκνων αἰχμαλώτων.

Χθὲς γράψας εἰς Ἀγκῶναν, διέταξα ν' ἀγορασθῇ καὶ ἀποσταλῇ εἰς Κέρκυραν ἀραβόσιτος 1,200,000 λιτρῶν· ἔπεμψα δὲ 40,000 φράγκα, οἷον 20,000 φράγ. διὰ βοήθειαν ὅσον οὕτω τῶν εἰς Κάλαμον καταφυγόντων δυστυχῶν, καὶ 20,000 πρὸς ἐξακολούθησιν τῆς λυτρώσεως αἰχμαλώτων. Ἐγραψα καὶ πρὸς τὴν Ἀγγλικὴν κυβέρνησιν εὐχαριστήρια διὰ τὰς εὐκολίας, τὰς ὁποίας χορηγεῖ εἰς τοὺς ἐπιφορτισμένους τὴν φροντίδα τῆς λυτρώσεως αὐτῶν, προτρέπων αὐτὴν εἰς τὸ νὰ ἐνθαρρύνῃ τὴν εὐεργετικὴν ἐταιρίαν, ἣτις ἤθελε νὰ ἐνασχοληθῇ εἰς τοῦτο τὸ φιλόανθρωπον ἔργον. Ἐπρόσθεσα, δὲ, ὅτι ἂν οἱ ἐν Κερκύρᾳ εὐεργέται ἤθελον νὰ ἀναδεχθῶσι τὸ νὰ πληρώσωσι τοὺς ναύλους, ἐγὼ ἤθελον ἐπαυξήσει τὰς βοηθείας μου σημαντικῶς, καθὼς ἔγραψα καὶ πρὸς τὸν Βιάρον Καποδίστρια, ὅστις εἶναι ἐπιφορτισμένος μετὰ τοῦ Γεροστάθη τὴν αὐτὴν χριστιανικὴν φροντίδα.

Δις εἶδον πρὸς τιμὴν μου τὸν Δοῦκα τῆς Λύρηλιας (1), ὅστις πάντοτε προθυμούμενος νὰ ἦναι εἰς τοὺς Ἕλληνας ὠφέλιμος, μοὶ παρεχώρησεν 6,000 φράγκ. εἰς ἀγορὰν καὶ ἀποσολὴν ἰατρικῶν, καὶ 4,000 φράγκ. δι' ἄλλας βοηθείας· ὀλίγον δὲ πρότερον εἶχον λάβει τὰς περὶ τῶν εἰς Κάλαμον

(1) Ὁ ἀναφερόμενος ἐνταῦθα Δοῦξ τῆς Λύρηλιας εἶναι ὁ νῦν Βασιλεὺς τῶν Γάλλων Φίλιππος.

φυγάδων θλιβεράς εἰδήσεις. Ἄμα δ' ἀκούσας αὐτὸς τὴν τούτων διήγησιν, μοὶ ἐνεχείρισεν ἓκ νέου ἄλλας 5,000 φράγκ. τὸ ἐπαινετὸν τοῦτο παράδειγμα μιμηθεῖσα ἡ νεάνις Δουέσσα-Δύρηλίας, παρεχώρησε καὶ αὐτὴ εἰς τὴν ἐξουσίαν μου τοσαύτην ποσότητα·

Συνεισφοραὶ μερικαί.

ΣΟΥΗΚΙΑ.

Ἐταιρία τις φιλελληνικὴ συστηθεῖσα ἐν Στοκόλμῃ, ἔλαβεν ἓκ συνεισφορῶν ὑπὲρ Ἑλλάδος 20,000 Σκοῦδα.

ΠΡΟΥΣΙΑ.

Ἐν ἀρχῇ τοῦ καταλόγου τῶν ὑπὲρ Ἑλλήνων δωρεῶν, τοῦ ἐν Βερολίνῳ δημοσιευθέντος παρὰ τοῦ Οὐφελάνδου, (1) ἰδιαιτέρου ἱατροῦ τοῦ βασιλέως τῆς Πρωσίας, παρατηρεῖται τὸ ποσὸν 1,200 φλωρίων Φριδερίκου (25,000 φράγκ.) ἐσταλμένων παρὰ τινος ἀνωνύμου, καὶ 10 φλωρία Φριδερίκου (210 φράγκ.) παρὰ τῆς Πριγκιπέσσης Λαίγνιτζ συζύγου τοῦ βασιλέως.

(1) Μεταξὺ τῶν εἰσενεγκόντων εἰς τὴν Ἑλλάδα λαμπρὰς βοθηίας συμπεριλαμβάνεται καὶ ὁ ἓκ Σαξωνίας ἱατρὸς Χριστόφορος Οἰλέλμος Οὐφελάνδος, ὅστις ἐπέσφερε λαμπρὰς χρηματικὰς θυσίας εἰς τὸν ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας τῆς Ἑλλάδος βωμόν· τὰς προσφορὰς καὶ θυσίας τοῦ ὁποίου ἡ γενικὴ ἔφημερις τῆς Ἑλλάδος τοῦ 1826 ὑπ' ἀριθ. 66 Σελ. 264 ἀναφέρει λεπτομερέστερον καὶ ἀκριβέστερον.

Πλατύτερον δὲ ἀνάγνωθι τὴν παρὰ τοῦ ἱατροῦ Σοφοκλέους Κ. Οἰκονόμου ἐκδυθεῖσαν τὸ 1838 βιογραφίαν τοῦ Οὐφελάνδου.

ΣΟΥΗΚΙΑ.

Ἡ Πριγγιπέσσα Σοφία Ἀλβερτίνη, ἀδελφὴ τοῦ ποτὲ βασιλέως Καρόλου τοῦ Π'. ἐκτὸς μιᾶς ποσότητος σημαντικῆς, τὴν ὁποίαν ἔδωκε πρότερον εἰς βοήθειαν τῶν Ἑλλήνων, κατέβαλεν ἐπομένως ἔτι 10,000 τάληρα (περίπου 60,000 φράγκ.) διὰ τὸν αὐτὸν σκοπὸν μιᾶς ἐκ Κυριῶν συνισταμένης φιλελληνικῆς ἐταιρίας τῆς ὁποίας ἦτον αὐτὴ ἀρχηγός.

ΦΛΩΡΕΝΤΙΑ.

Ἐνδοξός τις περιηγητὴς (πιθανῶς ὁ Σιατωθριάνδ) μεταξὺ τῆς 14, καὶ 16 ἰουνίου μεταβὰς εἰς Φλωρεντίαν, ἐνεχείρισε τῷ Ἐυνάρδῳ 20,000 φράγκ. διὰ νὰ τὰ πέμψῃ εἰς βοήθειαν τῶν ἐκ τῆς καταστροφῆς τοῦ Μεσολογγίου διασωθέντων δυστυχῶν. Ὁ μέγας οὗτος ἀνὴρ, ὅστις εἶχε συνδράμει καὶ πρότερον μὲ 45,000 φράγκα ὑπὲρ Ἑλλήνων, ἔγραψε πρὸς τὸν Ἐυνάρδον τὰ ἀκόλουθα.

..... « Ἐὰν ἦναι ἔτι καιρὸς τοῦ νὰ λυτρωθῶσιν αἱ ὑπὸ
 » τῶν Μωαμετανῶν αἰχμαλωτισθεῖσαι γυναῖκες καὶ τὰ τέ-
 » κνα, Σᾶς παρακαλῶ νὰ μεταχειρισθῆτε εἰς τοῦτο τὸ φιλάν-
 » θρωπον καὶ χριστιανικὸν ἔργον, ἐκτὸς τῶν παρ' ἡμῶν
 » πρὸς τοῦτο διωρισμένων 50,000 φράγκων, 20,000 φράγ-
 » κα παρ' ἐμοῦ. Χωρὶς τῆς ἐλαχίστης ἀναβολῆς λάβετε τὰ
 » δραστηριώτερα μέτρα πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ. Σπεύ-
 » σατε εἰς βοήθειαν τούτων τῶν δυστυχῶν θυμάτων καὶ
 » σώσατε αὐτὰ ἐκ τῆς δυσειδαιμονίας καὶ θρησκευτικῆς
 » ἀποστασίας. »

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ.

Κατάστροφαις τῶν συναχθεισῶν καὶ δαπανηθεισῶν ποσοτήτων ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ ἐν Παρισίοις ἑλληνικοῦ Κομητάτου τῷ 1825, μέχρι τῆς 31 Δεκεμβρ. τοῦ 1827.

Εἰλημμένα κατὰ τὸ 1825, 1826, καὶ 1827,

Ἑσωτερικαὶ συνεισφοραί.

	φράγ.	ἑκατ.
Ἐκ τῶν μελῶν τῆς ἐν Παρισίοις ἑταιρίας	55,800	
Ἐκ διαφόρων συνδρομῶν ἐκ Παρισίων καὶ τῆς Γαλλικῆς ἐπικρατείας	377,847	30
Ἐκ διαφόρων κυριῶν	136,258	52
Ἐκ τῶν νομῶν τοῦ Γαλλικοῦ κράτους	207,205	50
Ἐκ τῆς Δουκικῆς οἰκογενείας τῆς Αὐρηλίας εἰς χρήματα καὶ ἰατρικὰ	27,000	
Ἐκ τῶν καταστημάτων τῶν Μασόνων	15,668	
Παρὰ τοῦ στρατηγοῦ Λαφαγέτου	5,000	
Δῶρον τοῦ Καζιμίρου Πεβρίερου	6,000	
Ἐκ τοῦ προϊόντος τῆς συλλογῆς τῆς Δελφίνης Γάγης	3,400	
Ἐκ τοῦ προϊόντος τῆς ἐν Παρισίοις μουσικῆς ἀρμονίας	18,753	75
Ἐξ ἀποικιῶν	500	
Ἐκ τῆς ἐφημερίδος ὁ Ἑρμῆς	1,500	
» ὁ Συνταγματικὸς	4,023	65
» ὁ ταχυδρόμος	1,753	10
Παρ' ἐνὸς κληρικοῦ	5	
τὸ ὅλον φράγ.	860,714	82

Ἐξωτερικαὶ συνεισφοραὶ ἐκτὸς τοῦ Γαλ-

λικοῦ Κράτους. φρ. ἑκ.

Ἐκ τῆς ἑταιρίας Αἴης	85,000
» Στουτγάρδης	6,700

»	Βρεσλαυίας	59,500	
»	Έλβερφέλδης	13,300	
»	Τέρβης	2,500	
»	Δύο γεφυρῶν	372	80
»	Λωσσάνης	18,000	
»	Φραγκφόρτης παρὰ τὸν Μοῖνον	3,130	
»	Άνωβεργίας	43,092	47
»	Λουβαίνης	3,281	
»	τοῦ Μὸν	3,000	
»	τῆς Λουξεμβέργης	1,174	60
Ἐκ διαφόρων ἀτομικῶν συνεισφορῶν ἔξω- τερικῶν κατ' εὐθείαν		222,875	14
Ἐκ τῆς Γενεύης		23,400	
Παρὰ τοῦ Γαβριὴλ Ἐϋνάρδου ἐκ Γενεύης		25,000	
Ἐκ τῆς Δουσελδόρφης		4,500	
Ἐκ μιᾶς οἰκογενείας		200	
Ἐκ Βάδης		3,909	28
Ἐκ Βαυαρίας		85,000	
Κάτω Χωρῶν		20,259	32
Προυσίας		126,810	73
Ῥωσσίας		24	
Σαξωνίας		10,151	64
Σουηκίας		72,533	68
Βυτεμβέργης		5,686	50
Μαγένης		2,040	
Σαρδηνίας		50	
Φλωρεντίας		300	
	τὸ ὅλον φράγ.	769,791	14
<i>Ἄθροισαι.</i>			
Ἐσωτερικαὶ τῆς Γαλλίας συνεισφοραὶ		860,714	82
Ἐξωτερικαὶ		769,791	14
	τὸ ὅλον φρ.	1,630,505	96

Δαπανηθέντα ἐξ αὐτῶν τῷ 1825, κατὰ σημείω-
σιν διακεκριμένην.

	φρ.	ἐκ.
Τῷ στρατηγῷ Ρόσχ	5,000	
Τῇ συζύγῳ αὐτοῦ	1,688	61
Διὰ σύστασιν ὑλικοῦ δι' ὄπλοστάσιον καὶ ἐν σῶμα πυροβολικοῦ, οἶον· χωνευτή- ριον, σφυροὺς, κτλ.	30,000	
Εἰς ἐργαλεῖα χειρουργικὰ ἐγχειρισθέντα τῷ Βαλῆ Ἰατρῷ	3,000	
Εἰς περιηγήσεις τοῦ Ραιβῶ εἰς Λονδῖνον καὶ Μασσαλίαν	700	
Εἰς ἀγορὰς πολεμεφοδίων, μετακομιδὴν, ὄπλισμὸν, καὶ ἀποστολὴν	9,280	75
Εἰς προπληρωμὰς ἀξιωματικῶν	10,650	
Τῷ Ἀρνόλδῳ κατὰ τὴν ἀναχώρησίν του . .	17,016	
1000 ζευγάρια παπούτζια στρατιωτικὰ	4,750	
500 ἱματισμοὺς	14,300	
Ἔξοδα τῆς περιτυλίξεως αὐτῶν	150	
Ἔξοδα ὁδοιπορίας	8,060	
Τῷ Ρακοφόρτῳ ἀντὶ τῶν εἰς διάθεσιν τοῦ Λοχαγοῦ Γεράρδου χρημάτων	47,845	45
Εἰς δαπάνας διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν καὶ πε- ρίθαλψιν τῶν νέων Ἑλλήνων, τοῦ Παρ- θενοπούλου, Καρτέρη, Παλαιολόγου, Ψύ- χα, Τσαμαδοῦ, Ἀποστόλη, καὶ Κανάρη	11,118	
τὸ ὅλον φρ.	163,521	31

ὡς ὁ ἔμπροσθεν ἰσολογισμός.

Δαπανηθέντα τῷ 1826 κατὰ διακεκριμένην σημείωσιν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

	φρ.	ἐκ.
Τῷ Κ. Βαλδᾶν διὰ τὸν στρατηγὸν Ρόσχ . .	2,000	

Εἰς τὸν αὐτὸν στρατηγὸν	1,565	91
Εἰς διαφόρους δαπάνας τοῦ Κομητάτου .	1,722	48

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄.

Τῷ Κ. Ἀρνὸτ διὰ διαφόρους δαπάνας .	5,908	77
Εἰς διαφόρους ἐργολάβους.	2,940	

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ΄.

Εἰς τρόφιμα, μόλυβδον, πυρίτιδα, πέ- τραις τῆς φωτιᾶς, χαρτὶ διὰ τὴν ἀπο- στολὴν τῶν ἀνωτέρω εἰς τὸ Κομητάτον τῆς Μασσαλίας, εἰς τὸν Ῥακοφόρτ διὰ δαπάνας διαφόρους, καὶ εἰς τρόφιμα διὰ τῆς Μασσαλίας, καὶ δι' ἀγορὰν αἰχ- μαλώτων	120,668	90

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ΄.

Δι' ἐν ἀπόσπασμα σταλὲν διὰ τὴν προ- φύλαξιν τῆς Ἰδρας	30,000	
Τῷ Φαβιέρ εἰς δύο δόσεις διὰ τὴν ἐκ- στρατείαν τῶν Ἀθηναίων	28,000	
Τῷ Κανάρη δι' ἐν Ἠφαίσιον (μπορλότον) .	12,000	
Εἰς τρόφιμα διὰ τὴν αὐτὴν ἐκστρατείαν.	16,000	
Ὅμοια διὰ τὸν κόλπον τοῦ Βώλου . . .	8,000	
Εἰς τρόφιμα τῶν Ψαρρῖανῶν Βρικίων διὰ τὴν αὐτὴν ἀποστολὴν	4,000	
Ὅμοια διὰ τὸ φρούριον τῆς Γραμβούσης .	4,000	
Ὅμοια διὰ τὴν Ἀττικὴν	14,000	
Δι' ἐξαγορὰν αἰχμαλώτων	6,000	
Εἰς διαφόρους δαπάνας	654	93

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄.

Εἰς ἄλευρα, παξιμάδια, σῖτον, κατὰ δια- φόρους ἐποχάς	101,309	25

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Διὰ τὴν ἀγορὰν τοῦ πλοίου ὁ Σωτήρ . . .	81,224	80
Τρόφιμα κτλ. διὰ τὸ ναυτικὸν τῆς Ἰδρας	25,000	
Εἰς τὴν ἐπὶ τῶν τροφίμων ἐπιτροπὴν τῆς Νεαπόλεως	52,363	59

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'.

Βοήθειαι ἀποσταλεῖσαι τῷ Φαβιέρ διὰ τοῦ Ἐϋνάρδου	60,000	
Βοήθειαι ἰδιαιτέρως εἰς τὴν Ἑλλάδα διὰ τοῦ Κ. Μαρκέτη	2,358	
Εἰς τὸ Μεσολόγι	5,300	
Ἔργαλ. τῆς Μαθηματικῆς	219	55
Ἰατρικά	5,159	85
2. κιβώτια ἐργαλεῖα χειρουργικά	1,971	65
Εἰς 723,000 πέτρας τῆς φωτιᾶς	7,203	
Εἰς τελωνεῖα κλπ. ἔξοδα	332	

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η'.

Εἰς διαφόρους δαπάνας ἐκ τῶν μεινάντων ἀπὸ δύο ἀποστολᾶς τοῦ ἐν Μονάχῳ Κομητάτου	85,500	
Ἐκ τῶν μεινάντων διὰ τὴν ἀγορὰν αἰχμα- λώτων	528	

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ'.

Βοήθειαι εἰς διαφόρους Φιλέλληνας	2,226	50
Εἰς διαφόρους Ἑλληνας, οἷον τῷ Ἀρχιε- πισκόπῳ Κύπρου, τῇ Πριγγιπέσση Χαν- τζερῆ, τῷ Κωνσταντίνῳ Πονδέκῃ, κλπ.	1,800	
Εἰς τὸν Ῥοκοφόρτ διὰ δαπάνας ἐν Μασ- σαλία	3,421	5
ΤΟΜ. Δ'.	5	

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ι.

Διὰ τὴν ἀνατροφὴν τῶν ἐν Γαλλίᾳ ἐκπαι-
 δευομένων νέων Ἑλλήνων, τοῦ Κανάρη,
 Νέγρη, Ἀποστέλη, Τζαμαδοῦ, Μαυρομι-
 χάλη, Γιαννίτζα, Βαλάσκα, Βιζβίζη,
 Παπάζογλου, Ψύχα, Παρθενοπούλου,
 καὶ Παλαιολόγου, 9,443 37

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΑ.

Εἰς διαφόρους δαπάνας τοῦ Κομητάτου,
 καὶ αἱ τῶν τοῦ ἀτμοπλόου, καὶ τῶν
 δι' Ἀγκῶνος σταλέντων τροφίμων . 200,000
 τὸ ὅλον φρ. 915,142 83
 κατὰ τὸν ἔμπροσθεν ἰσαλογισμόν.

Σημειωτέον, ὅτι ἐκ τῶν ἐναπολειφθέντων εἰς τὸ ταμεῖον
 τοῦ Κομητάτου χρημάτων τοῦ ἔτους 1826 ἐδόθησαν διὰ
 τὴν ἀγορὰν τοῦ ἑλληνικοῦ Βρικίου, τοῦ στολισμοῦ τῶν τρο-
 φίμων, καὶ τοῦ πληρώματός του . φρ. 260,000
 Ἐκ τῶν αὐτῶν εἰς τὸν Λόρδ Κόγγραν διὰ
 πληρωμᾶς τοῦ ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν του ναυ-
 τικοῦ 355,000
 τὸ ὅλον φρ. 615,000

Ἐκθεσις διακεκριμένη τῶν δαπανηθέντων κατὰ τὴν
 ἀ. ἑξαμηνίαν τοῦ 1827.

Χρήματα πληρωθέντα δι' ἀποστολὴν τρο-
 φίμων διὰ λογαριασμόν τῆς 12 μερί-
 δος τοῦ 1826 φρ. ἐκ.
 5,690 10
 Ἀποσολαὶ τροφίμων δι' Ἀγκῶνης κατὰ τὴν
 ἀ μερίδα τοῦ 1827 80,020 53
 Τῆς 6'. μερίδος τοῦ 1827.

Ἀποστολὴ τροφίμων διὰ τὴν Ἀκρόπολιν Ἀθηνῶν μὲ τὸν Καπ. Μελέτην	24,036	90
Διαφόρων χορηγήσεων καὶ ἐξόδων εἰς τὴν Ἑλλάδα.	18,400	77
Διάφορα ἐξόδα δι' ἀποστολὴν τροφίμων .	4,275	85
Διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν ἐν τῇ Γαλλίᾳ Ἑλληνοπαίδων, καὶ διὰ τὸν διδάσκαλον τοῦ Κ. Πασπάτη	9,676	50
Διὰ τὰ γραφεῖα	3,242	45
Διὰ τυπώσεις διαφόρων ἐγγράφων ἀναγκαιῶν	2,308	65
Διὰ τὴν διάδοσιν τῶν διαφόρων ἐπισήμων ἐγγράφων	160	
τὸ ὅλον φρ.	147,811	75

κατὰ τὸν ἔμπροσθεν ἰσολογισμόν.

Ἔκθεσις διακεκριμένη τῶν δαπανηθέντων κατὰ τὴν
6'. ἑξαμηνίαν τοῦ 1827.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'. φρ. ἐκ.

Τῷ Καπ. Δαμόντε πλοιάρχῳ	443	48
Τῷ Καπ. Μελέτῃ διὰ ναῦλον τῶν ἐν Ἀθήναις σταλέντων τροφίμων	600	

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Βοηθήματα διὰ τὸ ναυτικὸν τῷ Κ. Σουτ- τῶν Κόγχραν	20,050	3
Διάφοροι πιστώσεις ἀνοικταὶ εἰς τὴν αὐ- τὴν ἐπιτροπήν	95,883	
Βοηθήματα διάφορα διὰ τὴν Σάμον .	5,067	25
— Διὰ τοὺς φιλέλληνας Γάλλους καὶ ξένους ὑπηρετοῦντας ὑπὸ τὴν ἑλληνικὴν σημαίαν	6,000	
	5*	

Διὰ προμήθειαν τροφῶν τῶν γυναικῶν,
παιδίων καὶ γερόντων Ἑλλήνων 8,000

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Τῷ Κ. Βαλῆ ἱατρῷ 3,000
 Τῷ Βλονδῷ χειρουργῷ 525
 Τῷ Ἀαρὼν χειρουργῷ 300
 Τῷ χιλιάρχῳ Ραυϊβῶτ 600
 Τῷ Ποαλὲρ ἀξιωμα. τοῦ πυροβ. 500

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Τῇ Κ. Ρωξάνδρα Χαντζερῆ 1,400
 Τῷ Κ. Ἀποστολίδῃ διὰ τὴν εἰς τὴν Ἑλ-
λάδα ἐπιστροφὴν του 300
 Τῷ Κ. Παπ. Μανόλῃ 150
 Τῇ χήρᾳ Στανάκῃ καὶ τῇ θυγατρὶ αὐτῆς 300
 Μεσιτικὰ τῶν σταλέντων τροφίμων. 200
 Βοηθήματα εἰς διαφόρους φιλέλληνας. 500

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'.

Τῷ Κ. Σιαμπρὰν δι' ἐνοίκιον τοῦ μέρους
ὅπου ἦσαν ἐναποτεθειμένα τὰ διὰ τὴν
Ἑλλάδα τρόφιμα. 1,200
 Τῷ Κ. Λεπὰζ διὰ προμήθειαν καὶ ἀποσο-
λὴν διαφόρων ὄπλων 272
 Τῷ Κ. Ζεκέρ δι' ἐργαλ. τῆς μαθηματικῆς 450
 Τῷ Κ. Σιαβέρτ διὰ λιθογραφίας 266 20
 Τῷ Κ. Βλονδῷ διὰ καπότα ἀναγκαῖα 150
 Μείναντα ἀπὸ τὸν λογαριασμὸν μετὰ
τοῦ Κ. Ρακοφόρτ 178 95

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ'.

Διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν νέων Ἑλλήνων
εἰς διαφόρους δόσεις καὶ πρόσωπα 10,030 60

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'.

Εἰς ἔξοδα τῆς ὑπηρεσίας, τοῦ γραφείου,
 διὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ 5, 6, καὶ 7, φυλ-
 λαδίου, διὰ μεταφορὰς γραμμάτων
 κλπ. τῆς τριμηνίας, τοῦ 1827 . . . 2,295 72
 τὸ ὅλον φρ. 159,217 23
 κατὰ τὸν ἀκόλουθον ἰσολογισμόν.

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΕἰΣ ὍΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΦΙΛΟΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ.

Τὰ μέλη τῆς φιλανθρωπικῆς ἐταιρίας τῶν Παρισίων.

Πρὸς ὅλους τοὺς φίλους τῶν Ἑλλήνων ὅσον τοὺς εἰς
 τὴν Γαλλίαν, τόσον καὶ τοὺς εἰς τ' ἄλλα
 κράτη τῆς Εὐρώπης.

Φίλοι τῶν Ἑλλήνων!

» Σεῖς μᾶς ἐκρίνατε ἀξίους τοῦ νὰ συνάξωμεν καὶ δια-
 » μοιράσωμεν τὰς ἰδικὰς σας ἐλευθερίους προσφορὰς διὰ
 » καθιερωμένην αἰτίαν τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Ἑλλάδος, καὶ
 » ἡμεῖς ἐπράξαμεν μέχρι τῆς σήμερον καθ' ὅλα μας τὰ δυ-
 » νατὰ, διὰ νὰ δικαιώσωμεν τὴν ἐμπιστοσύνην Σας.

» Ὄφείλομεν νὰ σᾶς δώσωμεν λογαριασμόν τῆς ὁποίας
 » ἐκάμαμεν διαχειρίσεως τῶν προσφορῶν Σας, καὶ χρεω-
 » στοῦμεν οὕτω νὰ Σᾶς δώσωμεν διὰ νὰ γνωρίσετε τὴν
 » ἐνεστῶσαν κατάστασιν τῶν ἐλληνικῶν πραγμάτων, καὶ
 » ὅτι αὐτὴ ἢ κατάστασις χρήζει τῆς γενικῆς μας προστα-
 » σίας διὰ νὰ φθάσωμεν τὸν σκοπὸν καθ' ὃν ἐπροβλή-
 » θημεν.

» Παρεμείναμεν διὰ ν' ἀναπληρώσωμεν τὸ διπλοῦν αὐτὸ
 » χρέος, ὥστε καὶ αὐτὴ ἢ πέμπτη πεδιάς, ἢ καὶ (κατ'
 » εὐχαρίστησιν θείαν) ἰσχάτη, ἔλαβε πέρασ, καὶ ἡ ἐλπίς

» μας ἐπὶ συμβεβηκότος τοσοῦτον ἀγαθοῦ ἐθεμελιώθη,
 » διὰ τὸ μᾶς καταστήσῃ εὐτυχεῖς ὁμοῦ μὲ Σᾶς.

» Ἴδου καὶ ὁ ἰσολογισμὸς τῶν εἰλημμένων καὶ δαπανηθέντων ἀπὸ τὸ κεντρικὸν Κομητάτον τῆς ἐταιρίας,
 » καὶ ἀπὸ τοὺς ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν του διαφόρους ἐπιτρόπους
 » ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς συστάσεως τῆς ἐταιρίας κατὰ τὸν μῆ-
 » να ἰαννουάριον τοῦ 1825 μέχρι τῆς 31 δεκεμβρίου 1827.

Γενικὴ περίληψις τῶν ληφθέντων καὶ δαπανηθέντων
 παρὰ τοῦ ἐν Παρισίοις ἑλληνικοῦ Κομητάτου ἀπ' ἀρχῆς
 τῆς συστάσεώς του τῶ 1825, μέχρι τῆς 31 δεκεμβρίου
 τοῦ 1827.

ληφθέντα.			δαπανηθέντα.		
	φρ.	ἐκ.		φρ.	ἐκ.
τοῦ ἔτους 1825.	239,649	68	τῶ 1825 .	163,521	39
— 1826.	1,232,891	4	τῶ 1826 .	1,054,434	15
τῆς ἀ. ἑξαμηνίας τοῦ 1827	92,145	34	τῆ ἀ. ἑξαμ.		
τῆς β'. ἑξαμ.			τοῦ 1827 .	147,711	75
τοῦ 1827 . .	65,819	90	τῆ β'. ἑξαμ.		
ἄθροισις	1,630,505	96	τοῦ 1827 .	159,217	23
			ἄθροισις	1,524,984	52

Ἴσολογισμός.

ληφθέντα 1,630,505 96

δαπανηθέντα 1,524,984 52

μείναντα ἐν τῶ ταμείῳ. 105,521 44. (1)

(1) Ταῦτα ἀπεστάλησαν μετὰ καὶ ἄλλων ποσοτήτων εἰς τὸν Κυβερνήτην τῆς Ἑλλάδος Ἰω. Α. Καποδίστριαν μετὰ τὴν ἔλευσίν του.

Σημειώσεις διακεκριμένη των εις τὴν Ἑλλάδα ἀποσταλει-
σῶν ποσοτήτων τῶν τροφίμων κατὰ τὰς ἀνωτέρω ἐπο-
χὰς τοῦ 1826, καὶ 1827, ἐξηγμένη ἀπὸ τὸ 7 φυλλάδιον
τῶν σημειώσεων τοῦ Κ. Ἐυνάρδου.

Πλοῖον α΄.

	σάκκοι.	λίτραι.
Ἀλεύρου ἀραβοσιτίνου	409	124,150
Σιτίνου	211	68,650
Παξιμαδίου		90,034

Πλοῖον β΄.

Ἀλεύρου σιτίνου	530	170,850
Παξιμαδίου		44,000

Πλοῖον γ΄.

Ἀλεύρου σιτίνου	800	240,032
Παξιμαδίου		44,000

Πλοῖον δ΄.

Ἀλεύρου	360	111,240
Ὄρουζιου	120	51,816
Ἀραβοσίτου	536	160,760
Παξιμαδίου		80,945

σάκ. 2,966. λ. 1,186,477

Πρόσωπα εἰς τὰ ὅποια διενεμήθησαν.

	σάκκοι.
Καραϊσκάκην	565
Κωλέττην	180
Μάνην	100
Ναύπλιον	235
Κολοκοτρώνην	150
Σαλαμῖνα εἰς δύο ἀποστολάς	800

Γραμποῦσαν	200
Πτωχοὺς διαφόρους	70

Ποσότης παξιμαδίου καὶ διαμερισμὸς αὐτοῦ.

	οκάδες
Καραϊσκάκην	20,000
Στόλον	10,437
Παλαμῆδι	6,000
Μάνην	2,500
Κωλέττην	5,000
Σαλαμῖνα	2,147
	46,084

Φέρει λίτρας 184,336 ἐκπιπτομένων 4 τοῖς 100· ἐδόθησαν προσέτι καὶ εἰς τὸν στόλον

	σάκκοι	λίτραι
Ἀλεύρου	743	226,050
Ἄραβοσίτου	530	160,000
Παξιμαδίου		9,760
	1,273	395,810

Σημείωσις τῶν δαπανηθέντων καὶ ἀποσταλέντων εἰς τὴν Ἑλλάδα εἰς διαφόρους δόσεις καὶ ὑποκείμενα, εἰς μετρητὰ, καὶ εἰς εἶδη διάφορα εἰς δίστηλα. (1)

δίστηλα.

Τῷ Κ. Ἐϋδὲκ κατὰ τὸν μῆνα ἰούνιον τοῦ

1827 διὰ Κερκύρας	7,000
—διὰ Σμύρνης μὲ συναλλαγματικὴν	10,000

(1) Αἱ ποσότητες αὗται δὲν συμπεριλαμβάνονται εἰς τὴν ἀνωτέρω γενικὴν περίληψιν, καθότι εἶναι τῶν 1827 ἰδιαιτέραι, ὡς φαίνονται.

—κατ' εὐθείαν παρὰ τοῦ ἐν Παρισίοις Κομη- τάτου μὲ συναλλαγματικὴν	24,000
—διὰ Μασσαλίας κατὰ τὸν ἰούνιον τοῦ 1827, 40,000 φράγκα, τῶν ὁποίων τὰ ἥμισυ ἐστάλησαν ἐκ τοῦ Κομητάτου τῶν Παρισίων	7,700
—ἀποστολὴ κατὰ τὸν αὐγούστον εἰς εἶδη διάφορα ἐκ Μασσαλίας	10,000
—ἐκ Γενεύης μὲ συναλλαγματικὴν τὴν 14 ἰουλίου 1827 διὰ Σμύρνης	30,000
—ἐξ ἐνὸς ἀνωνύμου 50,000 φράγκα διὰ Κερκύρας	9,500
—ἐξ ἐνὸς ἄλλου ἀνωνύμου διὰ συναλλαγμα- τικῆς μέσον Σμύρνης, Κερκύρας, καὶ Ζα- κύνθου	12,000
τὸ ὅλον δίσηλα	98,200

Φέροντα φράγκα 515,000 διὰ τῶν ὁποίων ἢ ἐπὶ τῶν τροφίμων καὶ λοιπῶν εἰδῶν ἐν Ἑλλάδι ἐπιτροπὴ ἐδυνήθη νὰ διαθέσῃ τὰ κατωτέρω σημειούμενα πρὸς βοήθειαν τῶν Ἑλλήνων.

α'. Πολεμεφόνδια σταλέντα κατὰ τὴν 1 ἰουνίου τοῦ 1827.

β'. Ἐξ πλοῖα ἀναχωρήσαντα ἐξ Ἀγκώνης μὲ ἀραβόσιτον, ἄλευρον, καὶ ἄλλα τρόφιμα εἶδη.

γ'. Ἐν πλοῖον ἐκ Λονδίνου μὲ βαρούτην, καὶ κάρβουνα.

δ'. Ἐν πλοῖον ἐκ Λιβόρνου μὲ βαρούτην, μπολέττας, καὶ πανία διὰ τὰ πλοῖα.

ε'. Ἐν πλοῖον ἐκ Λονδίνου μὲ βαρούτην, πολεμεφόνδια καὶ κάρβουνα.

ς'. Δέκα πλοῖα μὲ διάφορα εἶδη τροφίμων, καὶ πολεμεφονδίων φθάσαντα τὴν 1 ἰουνίου 1827.

ζ'. Ἐστάλη πρὸς αὐτούς ἐκ Μασσαλίας πρὸς τὰ τέλη

τοῦ ἰουλίου καὶ ἐν πλοῖον μὲ ὀβούζια, μπολέττας, καὶ ἓνα ὀχυροποιὸν ἄξιον, καὶ μὲ τ' ἀναγκαῖα μέσα διὰ κατασκευὴν πυρίτιδος.

(Σημειωτέον, ὅτι ὅλα τὰ διαβεβαιούμενα τοὺς ἀνωτέρω λογαριασμοὺς ἔγγραφα εἶναι τεθειμένα εἰς τὴν Γραμματεῖαν τοῦ κεντρικοῦ Κομητάτου, ὁδὸς Ταράννου, ἀρ. 12, ἐν Παρισίοις εἰς χεῖρας τοῦ Κ. Κασσίν, ὅστις διετάγη νὰ τὰ κοινοποιήτῃ εἰς ὅλα τὰ μέλη τῆς ἐταιρίας.) (1)

(1) Δι' παντοίων εἰδῶν συνδρομαὶ τῶν χριστιανικῶν ἐθνῶν τῆς ἐσπερίας Εὐρώπης διетήρησαν τὴν πρῶδον τῆς σημερινῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος, διασώσασαι τόσας χιλιάδας ψυχῶν ἐκ τῆς πείνης. Οἱ ἐν τῇ ἑλληνικῇ ἐπαναστάσει ὑπάρξαντες Ἕλληνες ἔχοντες ἀνεξάλειπτα εἰς τὰς καρδίας αὐτῶν τὰ φιλάνθρωπα αὐτὰ εὐεργετήματα, ὑψοῦντες χεῖρας ἱκετηρίους πρὸς τὸν ὑψιστον Θεὸν τοῦ παντός, εὐχονται ἐκ ψυχῆς καὶ καρδίας ν' ἀνταποδώσῃ εἰς ἅπαντας αὐτοὺς τὰ τε ἐπίγεια καὶ οὐράνια ἀγαθὰ· παραγγέλουσι δὲ καὶ εἰς τὰς ἐπερχομένας γενεὰς νὰ διατηρῶσιν ἐγκεχαραγμένας τὰς εὐεργεσίας αὐτὰς εἰς τὰς ψυχὰς των, καθότι ἐν ταῖς δειναῖς ἐκείναις τῆς Ἑλλάδος περιστάσεσιν ἐπὶ τῶν Ἀράβων ἐν ἠθέλον ἐλλείψωσι τὰ παρὰ τῆς ἐσπερίας εὐρώπης καὶ τῶν ὀμοσπόνδων πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς παντοίων εἰδῶν βοηθήματα, Κύριος οἶδεν, εἰς ὁποίαν ἀθλίαν κατάστασιν ἠθέλον φθάσει οἱ Ἕλληνες· δόξα ὅθεν καὶ τιμὴ αἰώνιος μένει εἰς τοὺς ὅσοι ἔπραξαν τὰ τριαύτης φύσεως φιλάνθρωπα καὶ χριστιανικὰ ἔργα.

Μεταξὺ τούτων ὀφείλομεν νὰ διακοινώσωμεν εἰς τοὺς συναγωνιστὰς ἡμῶν Ἕλληνας καὶ εἰς τοὺς μεταγενεστέρους, ὅτι ὁ ἐκ Γενεύης εὐγενέστατος Ἰππότης Κ. Γ. Ι. Εὐνάρδος (ὁ καὶ πατὴρ φιλοστοργώτατος ὀνομασθεὶς τῶν Ἑλλήνων) ἐγεννήθη ἐκ τιμῆς οἰκογενείας τῆς Γενεύης. Ἀνα-

Ἐκθεσις περὶ τοῦ Ἀγγλικοῦ δανείου, καὶ τῆς χρήσεως αὐτοῦ μεταφρασθεῖσα, καὶ ἐξαχθεῖσα ἐκ τῶν τυπωμένων

τραφεῖς δὲ μ' ὅλας τὰς ἐνδόξους ἀρετὰς τῆς ἠθικῆς ἐν θεοσεβείᾳ καὶ βίου σεμνότητι, καὶ ἐκπαιδευθεὶς μὲ τὰ φῶτα τῶν ὑψηλοτέρων γνώσεων καὶ μαθησεων, παρουσιάζεται ἐνώπιον τοῦ πεφωτισμένου κόσμου τιμώμενος ὡς εἰς τῶν διακεκριμένων σοφῶν τῆς ἐποχῆς του, ἀγαπώμενος δὲ καὶ σεβόμενος παρὰ πάντων ὡς ἄλλος δίκαιος Ἀριστείδης διὰ τὰς σπανίας ἀρετὰς του.

Τοιοῦτος δὲ ὢν ὁ ἀγαθὸς οὗτος καὶ ἐνδοξὸς ἀνὴρ, καὶ ἔχων ἀπερίγραπτον ἐν ἑαυτῷ φυσικὴν φιλανθρωπίαν καὶ συμπάθειαν, ἀπεδείχθη κοινὸς εὐεργέτης εἰς διαφόρους ἐποχὰς καὶ ἀνάγκας διαχέων τὸν πλοῦτον του ἐπ' ἀγαθῷ τῆς ἀνθρωπύτητος.

Μετὰ τοῦ ἐνδόξου τούτου ἀνδρὸς, ἅμα ὅτε ἤχησεν ἡ σάλπιγξ τῆς ἐλευθερίας τῶν Ἑλλήνων, ὁ Ἰω. Α. Καποδίστριας συνεννοεῖτο μὲ μυστικὰς καὶ ὑπυκρυφίους ἀλληλογραφίας ὑπὲρ Ἑλλήνων, ἀπὸ τὰς ὁποίας νυττόμενος ἔσπευδε διὰ τὴν ἐνεργῆ πάντα ὅσα ἀφόρων τὴν τῶν Ἑλλήνων σωτηρίαν· ὅτε δὲ καὶ οἱ ἀγαθοὶ τῆς Εὐρώπης ἐθνάρχαι ἐξέτειναν τὰς περαιτέρω αὐτῶν ἀγαθὰς ὑπὲρ Ἑλλήνων ἀντιλήψεις, τότε καὶ ὁ ἀγαθὸς Εὐνάρδος τυχὼν εὐκαίρου περιστάσεως ἐνεδύθη δημοσίως τὴν ἐν συντρέχει καὶ βοηθῆ τοὺς Ἕλληνας· τότε ἀπέδειξεν ὡς ἑλληνικὸν δημόσιον χαρακτηῖρα, νομίζων ἰδίους τοὺς παντοίων εἰδῶν κινδύνους, τὰς τῶν Ἑλλήνων καταδρομὰς, καὶ ἐκάστην κατὰ τῶν Ἑλλήνων ῥιπτομένην ἐχθρικὴν σφαίραν ἐλογίζετο ὡς ῥιπτομένην κατὰ τοῦ σώματος αὐτοῦ, πᾶσαν βάσανον, πᾶσαν πενίαν, πείναν καὶ γυμνότητα τῶν Ἑλλήνων ὡς ἰδίαν φανταζόμενος. Ὑπὸ τοιούτων φιλανθρώπων αἰσθημάτων ἀεννάως φλογιζόμενος καὶ ἔγραψε καὶ ἐνήργει παντα-

σημειώσεων τοῦ ἐν Παρισίοις φιλελληνικοῦ Κομητάτου φυλλάδιον γ'. σελ. 56. ἐκδοθὲν κατὰ τὸν αὐγούστον καὶ Σεπτέμβριον τῷ 1826.

Κατὰ τὰς διαδοθείσας φήμας παρὰ πολλῶν ἐφημερίδων τῆς Εὐρώπης ἐπιστεύετο γενικῶς, ὅτι ἀπὸ τὰς παρελθούσας ποσότητας τοῦ δευτέρου δανείου τῶν δύο ἑκατομμυρίων λιρῶν στερλινῶν, τὸ περισσότερον μέρος κατεβρώθη ἀπὸ τὴν ἑλληνικὴν κυβέρνησιν, καὶ ὅτι καταχρήσεις

χοῦ τῆς ἐσπερίας Εὐρώπης, ὥστε ἐκίνησε τὴν φιλανθρωπίαν πολλῶν ψυχῶν εἰς τὸ νὰ συντρέξωσι τοὺς Ἕλληνας μὲ τὰς λαμπρὰς συνεισφορὰς καὶ βοηθήματα, ὡς ἐν τοῖς καταλόγοις φαίνονται κατ' ἀκρίβειαν, πρῶτος αὐτὸς γεγονῶς δεῦγμα τῆς ὁμοθρήσκου εὐσπλαγχνίας.

Τὸ δὲ ἑλληνικὸν ἔθνος γνωρίζον τὰς ὑπὲρ αὐτοῦ καταβληθείσας παρὰ τοῦ ἀξιοσεβάστου τούτου ἀνδρὸς προσπαθείας, καὶ μὴ δυνάμενον πῶς ἄλλως νὰ προσφέρῃ τὰς πρὸς αὐτὸν ὀφειλομένας ἐπαξίως εὐγνωμοσύνας του, διὰ τῆς ὑπ' ἀρ. 180 ἐπιστολῆς του ἐν τῇ συγκροτουμένῃ (τὸ 1827 5 μαΐου) ἐθνικῇ συνελεύσει προσέφερεν αὐτὰς, καὶ διὰ ψηφίσματος κατέταξε τὸν Εὐγ. Ἰππότην Κ. Γ. Ι. Εὐνάρδον εἰς τὴν χορείαν τῶν ὑπὲρ πατρίδος ἀγωνισθέντων Ἑλλήνων, πολιτογράψαν αὐτὸν γνήσιον πολίτην Ἕλληνα, κοινωνὸν τῶν νόμων, καὶ συμμέτοχον πάντων τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων (τὴν πεμφθεῖσαν πρὸς αὐτὸν ἐπιστολήν, καὶ τὸ ἀντίγραφον τῆς πολιτογραφήσεως δρα τόμ. Θ'. Σελ. 78 τῶν κατὰ τὴν ἀναγέννησιν τὴν Ἑλλάδος παρὰ τοῦ Α. Ζ. Μάμουκα ἐκδοθέντων). ταῦτα, ὡς ἐν συνόψει, ὑπῆρξαν τὰ παρὰ τοῦ ἐκ Γενεύης Εὐγεν. Ἰππότου Κ. Γ. Ι. Εὐνάρδου ὑπὲρ Ἑλλήνων βοηθήματα, καὶ αἱ προσπάθειαι, ὅτις ἀπεθανάτισε τὸ ὄνομά του εἰς τὰς ἀνεξάλειπτους λαμπρὰς τῆς ἱστορίας στήλας, δόξαν ἀθάνατον ἑαυτῷ προσκτησάμενος.

ἀσυγχώρητοι κατέπιον ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον δὲν ἦτον ἀποφασισμένον, εἰμὴ διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας τῶν Ἑλλήνων πολέμου.

Φαίνεται ὅτι συγκοινωνίαι τινὲς ἀδύνατοι καὶ ἔκτακτοι τῆς Ἑλλάδος μεθ' ἑνὸς μέρους τῆς Εὐρώπης ἔδωκαν τόπον εἰς αὐτὸ τὸ λάθος (καθὼς καὶ εἰς ἄλλα πολλὰ, τὰ ὁποῖα συνεχῶς ἀνεγνώσθησαν εἰς τὰς ξένας ἐφημερίδας), καὶ πιθανὸν ἐκ τούτου ὅτι ἐχθροὶ τινὲς ὑπὸ τὸ προσωπεῖον τῆς ἰδιοτελείας διατελοῦντες, ἠθέλησαν νὰ προσάψουν τὸν μῶμον αὐτὸν εἰς τὴν ἐπιτροπὴν, καὶ εἰς τὴν ἑλληνικὴν κυβέρνησιν.

Ὅπως καὶ ἂν ἔσχε τὸ πρᾶγμα, διὰ ν' ἀπαντήσωμεν εἰς αὐτὰ τὰ λάθη, ἀφίνομεν νὰ ὁμιλήσουν αὐτὰ τὰ ἴδια πράγματα. Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι ἀπὸ τὰ δύο ἑκατομμύρια λιρῶν στερλινῶν τοῦ δευτέρου δανείου, τοῦ ὁποίου τὸ πραγματικὸν ἐδόθη εἰς 1,110,000, λίρας στερλίνας, ἡ ἑλληνικὴ κυβέρνησις ἤγγισε μόνον 216, 114, καὶ 19 σελίνγα· τὸ δὲ ἐπίλοιπον ἐδαπανήθη εἰς τὴν Ἀγγλίαν καὶ εἰς ἄλλους τόπους, δι' ἀγορὰν διαφόρων ἀναγκαιούντων διὰ τὴν μάχην, κατὰ τὸν ἐφεξῆς ἰσολογισμόν.

Ίσολογισμὸς τοῦ Ἀγγλικοῦ δανείου.	Λίραι Στερλίνας	Σελί- νια.
Ποσότητες σταλεῖσαι ἐκ Λονδίνου εἰς τὴν ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν εἰς μετρητὰ Διὰ πολεμεφόδια ἀγορασθέντα εἰς Λον- δῖνον	216,114	19
Διὰ κανόνια κ.λ.π. ἀγορασθέντα εἰς τὴν Ἀγγλίαν	16,500	
Ποσότητες ἀποδοθεῖσαι διὰ ἕξ ἀτμόπλοια Διὰ δύο φρεγάδας διορισθείσας εἰς τὴν Ἀμερικὴν	160,000	
Διὰ τὴν ἀγορὰν ὄπλων καὶ ἐνδυμάτων τοῦ τακτικοῦ ἑλληνικοῦ στρατιωτικοῦ Διὰ τὴν συναλλαγὴν κεφαλαῖ τοῦ α. καὶ β'. δανείου ἀναβαίνοντος εἰς 500,000 λίρας	156,600	
Διὰ τοὺς τόκους τῶν δύο πρώτων ἐτῶν. Δι' ἀπόσβεσιν κεφαλαίων	15,350	
Δι' ὠφέλειαν τῶν τραπεζιτῶν	218,070	
Τὸ μείναν εἰς χεῖρας τῆς ἐν Λονδίνῳ ἑλληνικῆς ἐπιτροπῆς διὰ διαφόρους δαπάνας	200,000	
	20,000	
	64,000	
	18,365	
ἄθροισις. λίρ. στερλ.	1,110,000	00

Ἐκ τοῦ ἀνωτέρω ἰσολογισμοῦ βλέπει τις, ὅτι πραγματι-
κῶς δὲν εἰσῆχθησαν εἰς χεῖρας τῆς ἑλληνικῆς κυβερνήσεως
ἐκ τοῦ ὄλου δανείου εἰς μετρητὰ, εἰμὴ μόνον 216, 114,
λίρ. καὶ 19 σελίνια, καὶ ὅτι μὲ μίαν τοιαύτην μικρὰν πο-
σότητα ἐδυνήθη νὰ βαστάσῃ τὸν κατὰ θάλασσαν καὶ ξηρὰν
μετὰ τῶν ἐχθρῶν τῆς Ἑλλάδος πόλεμον κατὰ τὸν τελευ-
ταῖον αὐτὸν χρόνον, διὰ τὸν ὅποιον οἱ Τοῦρκοι τῆς Εὐρώ-
πης, τῆς Ἀσίας, καὶ τῆς Ἀφρικῆς συνῆψαν εἰς ἕν ὄλας των

τὰς δυνάμεις, τὰς ὁποίας οἱ Ἕλληνες μὲ γενναιότητα ἀντέκρουσαν, καὶ τοὶ πολυαρίθμους.

Δὲν ἐξετάζομεν ὅθεν ποῖαι εἶναι αἱ καταχρήσεις αἱ ὁποῖαι προέκυψαν, ἀλλὰ μᾶλλον ἐὰν αὐταὶ ἠδυνήθησαν νὰ προκύψωσι.

Κάθε ἄρα πρότασις εἶναι ματαία, ὅταν αὐτὰ τὰ πράγματα ὀμιλοῦν. Οἱ φίλοι τῆς ἀληθείας μακρὰν τοῦ νὰ ἐπαναλάβωσιν ἐκ δευτέρου τὰς ἐναντίον τῆς Ἑλλάδος διαβολὰς, θέλουσιν θαυμάσει ἐξ ἐναντίας (δὲν ἀμφιβάλλομεν ποσῶς) ὅταν πληροφορηθῶσιν, ὅτι διὰ μηδαμινῶν μέσων οἱ Ἕλληνες ἔφθασαν νὰ ὑποστηρίξωσι τὰς κατὰ γῆν καὶ θάλασσαν δυνάμεις τῶν ἐναντίον τύσον ἰσχυροῦ ἐχθροῦ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΟΓΔΩΘΝ.

Ὀνομαστικὴ καταγραφὴ τῶν ἀξιωματικῶν ἐθελοντῶν, τῶν συνθεσάντων τὴν συνοδίαν τῶν φιλελλήνων κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς 13 δεκεμ. 1826, ἡμέραν, καθ' ἣν εἰσῆλθον εἰς τὴν πόλιν τῶν Ἀθηνῶν, καὶ τῶν ἐλθόντων πρὸς βοήθειαν αὐτῶν μεταξὺ τῶν ἐξ μηνῶν, καθ' οὓς ἔμειναν οὗτοι πολιορκημένοι.

Χιλιάρχοι.

Πίζας Βικέντιος (Νεάπολις).

Ὑποχιλιάρχοι Γάλλοι.

Κλήμης Ἰω. Φραγκῆσκος, Κλαύδιος ὁ Γάλλ. Δαρμανιάκ. (Οὗτοι ἔπεσαν πληγωθέντες εἰς τὴν Ἀκρόπολιν τῶν Ἀθηνῶν). Ὄδων, Καρέλης (ἐφονεύθη εἰς τὸν Φαληρέα) Κλαύδιος Κολίν, Ἰούλιος Λαμπίνης, Λεκράκιος (ἀπέθανε πληγωθεὶς εἰς Ἀθήνας) Ἐμανουὴλ Βουργίνης, Λεονάρδος Ἀπελίν, Πέτρος Βώτρ.

Ὑποχιλιάρχοι Πιεμοντέζοι.

Δαμιανὸς Ριτατόζ (ἀπέθανε πληγωθεὶς εἰς Ἀθήνας)- Δουίζης Ἰωακείμ. Βλονδέλ, Ἀντώνιος Δουκράκ, Μαθθίας

Έμανουήλ Λουϊζης Βερνάρδος (έθανατώθη έν Αθήναις),
Πέτρος Βελλίνος.

Υποχιλίαρχοι Σουηκοί.

Δονδιέρ, Γαβριήλ Ρίβαλ (άπέθανον πληγωθέντες εις τήν
Ακρόπολιν τών Αθηνών) Έμανουήλ Άμων. Μπιπέρκ.

Υποχιλίαρχοι Κόρσοι.

Πασχάλης Γκαμισίνης (έθανατώθη πληγωθείς εις Αθή-
νας). Σεβαστιανός Σαντίνης.

Υποχιλίαρχοι Βυτεμβεργοί.

Γεδεών, Κάρολος Βέκερ (έπεσεν εις Αθήνας).

Υποχιλίαρχοι Σικελοί.

Ίωσήφ Ησαΐας, Σεραφεΐμ. Λαντζάνας.

Υποχιλίαρχοι Κασσελάνοι.

Θεόδωρος Ραϊνόλδ, Φριδερίκος Βόλφ, (άπέθανον πληγω-
θέντες εις Αθήνας).

Φραγκίσκος δέ Ούλτεν. Άμστάρδ. Αντώνιος Κατάνης.
Ίταλός. Μιχαήλ Φερδινάνδος Ρίβέρος, Ίσπανός έπεσεν εις
τήν Ακρόπολιν τών Αθηνών) Νικόλαος Στίνος, Έλλην.
(έπεσεν εις Αθήνας). Ζανλής, Ρωμανός. Φαβρίκιος, Δανι-
μαρκέζος.

Έθελονταί Γάλλοι.

Λουϊζης Κλαύδιος Ραφανέλ (έπληγώθη άπό σφαϊραν κα-
νονίου εις Αθήνας) Αντώνιος Πινώτ. Φραγκίσκος Παρτούκη.
Άλέξιος Μολιέρ. Πέτρος Δούγιας. Πέτρος Παράτης (πλη-
γείς άπό σφαϊραν κανονίου). Ίωσήφ Κάρολος Δεδόξ (όμοίως)
Μαξιμίνος Μαζελη. Ένρϊκος Περάρτας. Άλέξανδρος Μαρ-
σάν, Αϋγουστος Βαλέτας. Μασούτ. Αντώνιος Καλεμπασέρ.
Ένρϊκος Ρωμανός Θιέρης. Λουϊζης Δελαπόρτας. (έπεσεν
εις Αθήνας) Φλωρέντιος (άπέθανε πληγωθείς εις Ωροπόν
έν μιã ναυμαχία).

Ἐθελοῦνται Βέλγιοι.

Ἰππόλυτος Βλάσιος Βουαριόν, Ὀσκάρ. (ἔπεσαν εἰς Ἀθήνας).

Ἐθελοῦνται Κόρσοι.

Φραγκῖσκος Μασστράκης (ζῆ). Ἰωσήφ Μάριος Βαλτζάνης, Γάλδιος (ἔπεσαν εἰς Ἀθήνας) Πασχάλης Βασάνος (ἀπέθανεν εἰς Ναύπλιον), Ἰωσήφ Μασσαλὸς (ἔπεσεν εἰς Ἀθήνας).

Ἐθελοῦνται ἐκ διαφόρων τόπων.

Ζιμερμὰν, Ἀμβουῦργος. Ἀνδρέας Βρουσακέρ, Προῦσος. Χριστόφορος Λάσος, Οὔγγρος. Ζερβέτης, Βαλέζος, Γεώργιος Σεβάριος, Μολδαυός. Δημήτριος Βίστχος Ἰλλυρός. Ἀντώνιος Πεκοράρης Τουρινέζος. Σφεῖγ· Πάρδ, Γερμανός. (ἔπεσαν εἰς Ἀθήνας) Μάρκος, Οὔγγρος (ἔπεσεν εἰς τὸ Χαϊδάρι). Ἀλέξιος Βερτίν, Γερμανός· (ἀπέθανε πληγωθεὶς εἰς Ἀθήνας).

Πιστοποιεῖται παρ ἑμοῦ τοῦ χιλιάρχου καὶ ὁδηγοῦ τῆς ἀνωτέρω συνοδίας·

Ἐν τῷ πεδίῳ τῶν Μεθάνων, τὴν 15 Ἰουνίου 1827.

Πίσσας.

Ἐπικυροῦται ἡ ἀνωτέρω κατάστασις καὶ παρὰ τοῦ Ἀντιναυάρχου τῶν κατὰ τὴν Ἑλλάδα κτλ. ναυτικῶν Γαλλικῶν δυνάμεων κυρίου Δὲ Ρίγγει.

 ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ἘΝΝΑΤΟΝ.

Ὀνομαστικὴ κατάστασις τῶν διαφόρων φιλελλήνων καὶ Ἑλλήνων ἀξιωματικῶν τοῦ τακτικοῦ, τῶν συνεισενεγκόντων ἐκδουλεύσεις προσωπικὰς εἰς τὸν ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας βωμὸν τῆς Ἑλλάδος.

Λόρδ Βάϊρων, Ἄγγλος. (ἔτελεύτησε τὸ 1823) Ἄστρυξ Ἄγγλος (ἀπέθανε πληγωθεὶς ἐν τῷ ἀνατολικῷ τὸ 1828)

Γόρδων Άγγλος συνταγματάρχης, Παλέστρας ἐκ Μασσαλίας Συντ. Κουβερνάτης ἐκ Σαρδηνίας, Συντ. Ταρέλας, Συντ. Σονιέρος Συντ. Π. Γ. Ρόδιος, Συντ. Κεφάλας Ὀλύμπιος (οὗτος ἦλθεν ὁμοῦ μὲ 133 ἐθελοντὰς (τὸ 1822), ἐξ ὧν οἱ μὲν 27 ἦσαν Ἕλληνες, οἱ δὲ 103 φιλέλληνες Γερμανοί· ζῶσι δὲ τὴν σήμερον ὁ Κολπέ ἐπιμελετῆς εἰς τὸ Ναυτικόν, ὁ Ἴω. Σγοῦτας Λοχαγὸς τοῦ πεζικοῦ, ὁ Στέλβαχ, ὁ Ζηνόβιος Χαρμόλαος Λοχαγὸς τοῦ Πυροβολικοῦ, ὁ Ἴω. Ρῶσσοσ (ἐπιστάτης τῶν ἐν Ἀθήναις φυλακῶν τῶν ὑποδικίων) Βουτιέ Γάλλος. Ἐμανουήλ Καλέργης, Κάρπος· Φαβιέρ Συνταγματάρχης Γάλλος (οὗτος ἦλθεν ὡς Συνταγμ. τοῦ Γαλλικοῦ στρατοῦ, κατέστη δὲ διευθυντῆς τῶν Ἑλλην. τακτικῶν στρατευμάτων ἀπὸ τοῦ 1825 μέχρι τοῦ 1829). Εἰάνσερ Γάλλος· Λαβελαῶς Γάλλος, Κολονέλ Ἀμπάτης (οὗτος ἦτο πρὶν τοῦ 1821 εἰς τὴν Πελοπόννησον). Ἀλμείδας ἐκ Πορτογαλ. Ρικάρδ Τζούρτε, Κόγγραν, Ρουτχάτ, Ἄγγλοι (ἦλθον τὸ 1827). Ρενιὼ Γάλλος (οὗτος εἶναι ὁ ὀργανίσας πρῶτος ἑλλ. τακτικὸν ἰππικόν. Ροβέρτος Γάλλος (οὗτος ἦν Ταγματάρχης τοῦ τακτικοῦ, ἐφονεύθη δὲ τὸ 1826 κατὰ τὴν εἴσοδον τοῦ τακτικοῦ εἰς τὴν Ἀκρόπολιν τῶν Ἀθηνῶν). Στέφος, Σέρβος. Βερετιῆς Γάλλος (ἀπέθανεν ἀπὸ πληγᾶς τὰς ὁποίας ἔλαβεν εἰς τὴν Κάρυστον, καὶ εἰς τὴν Κέα). Ἀνδριέτος, Σαρδηνιέζος (ζῆ), ὁ Γραλλιάρδ (ζῆ). Χρῆστος Σ. Βυζάντιος (ζῆ). Πίσσας Κυθωνιεύς, Ἕλλην. Φαβρίκιος Ἀντισυνταγματάρχης. Ροκαβίλης, Πιεμοντέζος. Ἡβος ἐξ Ἀμπελακίων (ἐφονεύθη εἰς τὸ Χαϊδάρι). Ψύχας, Χῖος. Γεώργιος Καρατζᾶς, Ἕλλην. Χ. Ἰγκλέσης ἀρχηγὸς τῶν ἐν Πειραιεῖ τακτικῶν (ἐφονεύθη εἰς τὸν Φαληρέα, ὁμοῦ δὲ καὶ ὁ Ὄζουρδουῆς Ἐλβετὸς Λοχαγὸς τῆς Γερμανικῆς λεγεῶνος). Χουρμούζης Ἕλλην. Σκαρβέλης, Ἕλλην. Φαρνούτζ, Πολωνός. Σωκκὲ Γάλλος. Ἐῦδεκ Βαυαρὸς (οὗτος ἦλθε μὲ ἄλλους 17 ὑπαξιωματικούς καὶ ἀξιωματι-

κούς Βαυαρούς (τὸ 1827) ἀπεσταλμένους ὑπὸ τοῦ Βασιλέως Λουδοβίκου, ἐκ τῶν ὁποίων ἐφρονεύθησαν οἱ περισσότεροι εἰς τὸν Φαληρέα· (οὗτος ἔκτισε καὶ τὸ ἐν Πόρῳ φρούριον διὰ δαπάνης τοῦ βασιλέως Λουδοβίκου). Γκερέν, Γάλλος. Ίουστῖνος, Γάλλος. Σάν Μαρτέν, Γάλλος (οὔτοι ἦλθον ἀπὸ τὸν Γαλλ. στρατὸν (τὸ 1828) διὰ τὸν οἰκονομικὸν κλάδον). Πωζιέρ, Γάλλος. Τρέζελ Στρατηγὸς (ἦλθε τὸ 1828 ἐκ τοῦ ἐν Πελοποννήσῳ Γαλλικοῦ ἐπικουρικοῦ στρατοῦ). Γεράρδ, Γάλλος Στρατηγὸς (ἦλθε τὸ 1830 ὁμοίως).

ΤΜΗΜΑ ΔΕΚΑΤΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Διοίκησις τῆς Μάνης καὶ Μπέηδες αὐτῆς.

Ἡ Μάνη ἐδιοικεῖτο ἀρχαιοτέρως ἀπὸ ὀκτῶ καπιτανάτα. Πᾶσα δὲ Κωμόπολις εἶχεν ἐγγώριον Καπιτάνον καὶ αὐτόκεφαλον, χωρὶς νὰ γνωρίζῃ κανένα ἄλλον ἀνώτερόν του οἱ δὲ διοικοῦντες τὰς κωμοπόλεις τῆς Μάνης καπιτάνοι ἦσαν πρώτης, δευτέρας, καὶ τρίτης τάξεως. Ἐκάστη δὲ τάξις εἶχε καὶ τὸ μέρος της ἀπὸ τοὺς Μανιάτας, καὶ οὔτοι ἦσαν οἱ δυνατώτεροι καὶ ἀξιώτεροι τῶν λοιπῶν Μανιατῶν.

Ἡ Διοίκησις αὕτη ἐξηκολούθει κατὰ τὰ ἐπιτόπια ἦθη καὶ ἔθιμα μέχρι τῆς ἐλεύσεως τοῦ Γαζῆ Χασάν Πασσᾶ (τοῦ καὶ Καπιτάν Πασσᾶ) κατὰ τὸ 1781 ἔτος, ὅτε ἐπανῆλθεν εἰς Πελοπόννησον ἐκ Κωνσταντινουπόλεως, φέρων μεθ' ἑαυτοῦ καὶ τὸν Νικόλαον Μαυρογένην, διερμηνέα τοῦ στόλου. Οὗτος (ὁ Καπιτάν Πασσᾶς), μετὰ τὴν καταστροφὴν τοῦ Παναγιώταρου καὶ Κωνσταντίνου Κολοκοτρώνη εἰς τὴν μικρὰν Κασάνιτζαν, λιμενισθεὶς μόλα τὰ ὀθωμανικὰ τοῦ στόλου πλοῖα εἰς Μάνην, καὶ εὐρὼν ἐκεῖ τὸν Τζανετάκην

Κουτούφαρην, ὅστις τοῦ ἔδωκεν ὁδηγίας διὰ νὰ ζητήσῃ καὶ λάβῃ ἐνέχειρα (ὀμήρους) ἀπὸ τὰς πρωτίστους οἰκογενείας τῆς Μάνης, καὶ τὰ ὅποια ἐνέχειρα νὰ μετακομίσῃ εἰς Κωνσταντινούπολιν· ἐπὶ τῷ προσχήματι δὲ τῶν ὑποσχέσεων, τὰς ὁποίας εἶχε δώσει εἰς ἕνα ἕκαστον, ἐπροσκάλεσεν ἐν γένει τοὺς προκρίτους διὰ νὰ συνέλθωσιν ἅπαντες εἰς τὴν ναυαρχίδα (Πασσαγκεμισὶ Τουρκιστὶ) ὅπως συσκεφθῶσιν ὁμοθυμαδὸν καὶ ἀποφασίσωσι περὶ τῆς ἐγκαθιδρύσεως (διορισμοῦ) τοῦ Μπέη τοῦ τόπου· καὶ ἐπειδὴ ἡ γενικὴ αὕτη πρόσκλησις ἔπειθε καθ' ἕνα, ὅτι ὑπὲρ αὐτοῦ γίνεται, καὶ ἐπειδὴ ἰδιαιτέρως ἕκαστος ἐφρόνει ὅτι ὁ διορισμὸς θέλει εἶναι δι' αὐτὸν, εἰσῆλθον ἅπαντες μὲ τὴν αὐτὴν ἐλπίδα εἰς τὸ εἰρημένον πλοῖον τοῦ Πασσᾶ, ὅπου εἰσελθόντες, ὡς εἰς φυλακὴν, ὁ Καπετὰν Πασσᾶς ἐζήτησεν ἀπὸ αὐτοὺς νὰ τῷ δώσωσιν ὀμήρους, πρῶτοι ὅτι εἰς ἐναντίαν περίστασιν ἤθελεν ἀποστείλει αὐτοὺς ἐκείνους εἰς Κωνσταντινούπολιν. Τότε οἱ πρόκριτοι μὴ δυνηθέντες νὰ πράξωσιν ἄλλως πως, παρέδωκαν εἰς αὐτὸν οἱ μὲν, ἕνα τῶν υἱῶν των, οἱ δὲ ἕνα τῶν ἀδελφῶν των, ἄλλοι ἕνα τῶν σενωτέρων συγγενῶν των, ὁ ἀριθμὸς τῶν ὁποίων (ὡς ὀμῆρων δοθέντων) ἀνέβαινε περὶ τοῦ τῶν ἑβδομηκοντα, μεταξὺ τῶν ὁποίων ὑπῆρχεν εἰς τὴν ἐκλογὴν ἐκείνην καὶ ὁ ἀδελφὸς τοῦ Π. Μαυρομιχάλη (ὡς ἐξ ἀρχαίας καὶ ἐπισήμου οἰκογενείας) Γεώργιος ὀνόματι.

Παραλαβὼν ὁ Καπετὰν Πασσᾶς τοιοῦτοτρόπως τοὺς ῥηθέντας ὀμήρους εἰς τὴν ἐξουσίαν του, ἐκήρυξεν ἀμέσως πρῶτον Μπαῶς Μπουγοῦς Μπέην (1) τῆς Μάνης τὸν Τζα-νετάκην Κουτούφαρην· οἱ δὲ λοιποὶ πρόκριτοι βλέποντες

(1) Ὁ Μπέης τῆς Μάνης τοιοῦτον τίτλον εἶχε παρὰ τῆς ὀθωμανικῆς Πόρτας, Μπαῶς Μπουγοῦς· οἱ δὲ Μπέηδες τῆς Βλαχίας καὶ Μολδαβίας εἶχον τὸν τίτλον Βοεβόδαι.

ἀδύνατον πᾶσαν ἐναντίωσιν (ὡς δόντες πλέον τοὺς ὀμήρους των) ὑπέκυψαν ἐκόντες καὶ ἀέκοντες, ὑποσχεθέντες νὰ δίδωσιν εἰς τὸν Σουλτάνον καὶ ἐτήσιον φόρον 15,000 γροσίων τουρκικῶν (1), προστιθεμένων καὶ 2,500 γροσίων εἰς τὸν κατὰ καιρὸν Καπιτὰν Πασσᾶν, ὁ ὁποῖος φόρος ἐξηκολούθει ἕκτοτε κατ' ἔτος μέχρι τῆς ἑλληνικῆς ἀποστασίας.

Ἡ Τοιαύτη δὲ ἀποκατάστασις τοῦ Μπέη εἰς τὴν Μάνην καὶ ὁ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἀπαχθεὶς ἀριθμὸς τῶν ὀμήρων, ἔφερον ὅπως οὖν εἰς ἄλλην εὐθυδρομίαν καὶ τοὺς κατοίκους καὶ τὰ περὶ τὴν διοίκησιν τῆς μάνης· ἀφοῦ δὲ μετέβη ὁ Καπιτὰν Πασσᾶς εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν μετὰ τῶν ὀμήρων, ἐξ αὐτῶν τοὺς μὲν ἠλικιωμένους ἐφυλάκισεν εἰς τὸ Μπάνιον (φυλακὴν τοῦ ναυστάθμου) (Τερσανᾶ), τοὺς δὲ νεωτέρους διεμοίρασεν εἰς διάφορα μέρη, οἵτινες μετὰ παρέλευσιν καιροῦ διὰ πολλῶν ὑποσχέσεων καὶ μεσιτειῶν τοῦ τότε Μπέη Κουτούφαρη καὶ λοιπῶν προκρίτων ἀπελευθερώθησαν. Μετὰ τὸν Τζανετάκην Κουτούφαρην διωρίσθη δεύτερος Μπέης ὁ Μιχαὴλ Τρουπάκης, τρίτος, ὁ Τζανετάκης Γρηγοράκης, τέταρτος, ὁ Παναγιώτης Κουμουνδουράκης, πέμπτος, ὁ Ἀντώνιος Πάνου Γρηγοράκης, ἕκτος, ὁ Κωνσταντῖνος Ζερβάκος ἀπὸ Καρβελαῖ, ἕβδομος, ὁ Θεοδωρόμπεης, καὶ ὄγδοος ὁ Πέτρος Μαυρομιχάλης (κατὰ τὸ ἔτος 1816), οὗτος τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ μιᾶς τῶν ἐπισήμων Καπιτάνων τῆς Μάνης. (2)

(1) Τὰ τότε Τουρκικὰ νομίσματα, παραβαλλόμενα μετὰ ἐνεστῶτα, ἰσολογοῦνται μετὰ ἑκατὸν χιλιάδας Δραχμῶν, καθότι τὸ δίστηλον τότε ἐτιμᾶτο παράδες 90 καὶ τὸ τῆς Ἰσπανίας λεπτ. 80.

(2) Σημειωτέον δὲ, ὅτι τὸν διορισμὸν τῶν ὀνομαζομένων Μπέηδων τῆς Μάνης ὁ Σουλτάνος δὲν τὸν ἐγνώριζε,

Διοικοῦντες δὲ κατὰ συνέχειαν τὴν Μάνην οἱ περὶ ὧν ὁ λόγος Μπέηδες, ἔθετον ἐπιτοπίους φόρους καὶ τινας ἄλλους κανονισμοὺς διὰ τὰ ἔξοδα τῶν κατὰ καιροὺς Μπέηδων καὶ ἀπὸ μὲν τὰς ἑξ ἐπαρχίας τῆς Μάνης ἐλάμβανεν ὁ κατὰ τὴν ἐποχὴν Μπέης τὸ ἔλαιον καὶ βελανίδι ὅσον ἦτον εἰς ἐξαγωγήν μὲ μίαν τῶν κατοίκων συμφωνημένην τιμὴν, καὶ τὸ ἐπώλει εἰς τὰ πλοῖα μὲ ἀνωτέραν τιμὴν τῆς συμφωνίας· ἡ δὲ περιπλέον τιμὴ ἔμεινεν εἰς τὸν Μπέην· ἀπὸ δὲ τὰς δύο ἐπαρχίας, αἱ ὁποῖαι δὲν εἶχον ἔλαιον καὶ βελανίδι, ἐλάμβανεν ἀνά ἓν γρόσιον (λεπτὰ τεσσαράκοντα) ἀπὸ ἐκάστης κεφαλῆς. Ταῦτα ἦτον διὰ τὰ ἔξοδά του, ἀπὸ τὰ ὅποια ἕκαστος Μπέης ἐπορίζετο εἰσοδήματα.)

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

*Διοίκησις τοῦ Π. Μαυρομιχάλη ἡγεμόνος
(Μπέη) τῆς Μάνης.*

Κατὰ διαδοχὴν δὲ τοῦ Μπεηλικίου (ἡγεμονίας) τῆς Μάνης εἰς τοὺς ῥηθέντας ἡγεμόνας, ἐτέθη εἰς τὴν θέσιν αὐτὴν, ὡς εἴρηται, ὁ Πέτρος Μαυρομιχάλης (κατὰ τὸ ἔτος 1816), ὅστις ἀναλαβὼν τὰς ἡνίας τῆς ἡγεμονίας κατώρθωσεν ὥστε ἔφερε τὴν Μάνην εἰς ἄλλην ἀρμονίαν, ἡσυχίαν, καὶ εὐταξίαν· κατέπαυσε κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἦττον τὰς παρὰ τῶν Μανιατῶν συνεχεῖς πειρατείας, καὶ ἀπεκατέστησεν

καὶ μῆτε φερμάνι τῆς πόρτας (διάταγμα) ἐξεδίδετο περὶ τούτου. Ὁ διορισμὸς οὗτος ἐγένετο ἀπὸ τὸ μέρος τοῦ Καπετὰν Πασσᾶ (Ἀρχιναυάρχου) καὶ μὲ τὸν ὅποιον εἰσηκούετο, ἕκαστος Μπέης τῆς Μάνης, πρὸς ὃν ἐστέλλοντο καὶ οἱ εἰρημένοι φόροι αὐτῆς.

ἀγαθώτερον τὸν λιμένα ἐκείνον, εἰς τὸν ὁποῖον ἀπεκομίζοντο πρότερον ὄλα τὰ ἐκ τῶν πειρατειῶν Μανιατῶν προερχόμενα, καὶ ὁ ὁποῖος ἔμενεν εἰς τὴν ἡγεμονίαν τῆς Μάνης μέχρι τῆς ἐλληνικῆς ἀποστασίας· μνηθεῖσα δὲ ἡ Μαυρομιχαλικὴ οἰκογένεια τὰ τῆς φιλικῆς ἐταιρίας μετὰ τῶν λοιπῶν ἐπισήμων οἰκογενειῶν τῆς Μάνης, τοῦ Τρουπάκη, (Μούρτζινου), τῶν Καπετανάκιδων, Κουμουνδουράκιδων, καὶ ἄλλων, ἐφάνησαν εἰς τὰ μέρη τῆς Μεσσηνίας μετὰ τὴν ἐλληνικὴν σημαίαν, καὶ τὰ ὄπλα τῆς ἐλευθερίας εἰς χεῖρας, μετὰ πλήρη ζῆλον καὶ πατριωτισμὸν, καὶ συνέδεσαν ἀποφασιστικῶς τὴν μετὰ τῶν λοιπῶν Μανιατῶν καὶ Ἑλλήνων σύμπραξίν των εἰς τὸ στάδιον τῆς δόξης, ἀλλ' ἡ Μαυρομιχαλικὴ οἰκογένεια κατ' ἐξοχὴν ἐθυσίασεν ὀχετοῦς ἐκ τῶν αἱμάτων της καθ' ὅλην τὴν ὀκταετῆ διάρκειαν τοῦ πολέμου (1).

Ἄλλ' ὅτε ὁ Π. Μαυρομιχάλης ἐβλεπε τὴν ἀποστασίαν προοδεύουσαν κατ' εὐχὴν πανταχοῦ, τότε ἀφωσιώθη πολὺ περισσότερον μεθ' ὄλων τῶν ἀπαρτιζόντων τὴν οἰκογένειάν

(1) Εἶναι πασιφανές, ὅτι ἐκ τῆς Μαυρομιχαλικῆς οἰκογενείας ἐχύθησαν πολλὰ αἵματα διὰ τὴν ἀνέγερσιν τῆς πατρίδος, διότι κατὰ σύγκρισιν τῶν ἄλλων οἰκογενειῶν περισσότεροι ἐθανατώθησαν ἀπὸ τὴν Μαυρομιχαλικὴν οἰκογένειαν. Ἐκ τῶν φονευθέντων δὲ ἐπισημοτέρων, ὁ Κυριακούλης ἀδελφὸς τοῦ Π. Μαυρομιχάλη ἐφονεύθη εἰς τὸ κατὰ τὴν δυτικὴν Ἑλλάδα Φανάρι, ὁ Ἡλίας υἱὸς του εἰς τὴν Κάρυστον, ὁ Ἰωάννης υἱὸς του εἰς τὸ Νεόκαστρον, καὶ ὁ ἀνεψιὸς του Κωνσταντῖνος Μαυρομιχάλης (ὁ καὶ Πιεράκος καλούμενος) ὁμοίως εἰς τὸ Νεόκαστρον· περὶ τοῦ Ἡλία ἀνεφέραμεν καὶ ἀλλαχοῦ ὅτι ἦτον ὁ γενναιότερος πάντων, ὅστις ἐὰν δὲν ἤθελε φονευθῆ, ἤθελε φανῆ πολλὰ χρήσιμος εἰς τὴν πατρίδα, διὰ τὰ ὁποῖα εἶχε σπάνια προτερήματα.

του, καὶ ἡ πατρίς ὀφείλει τῶντι νὰ τὴν εὐγνωμονῇ, τόσον διὰ τὴν ὁποίαν ἔδωκε βαρύτητα ἐκ τοῦ ὀνόματός της, ὅσον καὶ διὰ τὸ ὅποῖον ἔδειξε καλὸν παράδειγμα μὲ τὰς τῶν λοιπῶν ἐπισήμων τῆς Μάνης οἰκογενειῶν προσωπικὰς θυσίας· μόλον τοῦτο ἄχρι τῆς ὥρας καὶ ἡ πατρίς ἐξεπλήρωσεν ὄχι ὀλίγον τὸ πρὸς τὴν μόνην οἰκογένειαν τῶν Μαυρομιχάλων χρέος της, εὐχαριστήσασα καὶ τιμῆσασα αὐτὴν μὲ στρατιωτικὰς καὶ πολιτικὰς τιμὰς παρὰ πᾶσαν ἄλλην προέχουσαν οἰκογένειαν τῆς Μάνης καὶ παρὰ πάσας τὰς φαινομένας σήμερον τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος.

Ὁ Πέτρος Μαυρομιχάλης ἐτιμῆθη πάντοτε παρὰ τῆς πατρίδος μὲ τὰς λαμπροτέρας θέσεις, δηλ. ὡς πρόεδρος τῆς Α. ἐν Καλτεζιαῖς Γερουσίας, ὡς πρόεδρος τῆς ἐν Ἄσρει συνελεύσεως, ὡς πρόεδρος τῆς Β'. περιόδου τοῦ Ἐκτελεστικοῦ, καὶ μέλος τῶν ἐθνικῶν συνελεύσεων, διωρισμένος ἐκ αἱς πατρίδος του Μάνης· μετὰ δὲ τὴν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἄφιξιν τοῦ Κυβερνήτου, σεβομένου καὶ τούτου τὴν ἐπισημότητα τῆς οἰκογενείας ταύτης, τὴν περιέθαλψεν οὐχ' ἥττον χρηματικῶς καθὼς τὴν ἐτίμησε καὶ μ' ἀξιώματα στρατιωτικὰ παρὰ πᾶσαν ἄλλην οἰκογένειαν, ἔχοντος πάντοτε σκοπὸν νὰ τῇ δώσῃ σταθερὸν πόρον εὐδαιμονίας, ἀλλ' ἐλογίζετο νὰ τὴν βραβεύσῃ ἀναλόγως τῆς καταστάσεως τοῦ ταμείου, χωρὶς νὰ ἐγκαταλείψῃ καὶ τὰς ἄλλας οἰκογενείας τῶν ὑπὲρ πατρίδος ἀγωνισθέντων ἀπροστατεύτους καὶ ἀβραβεύτους, διότι, ὡς ἡ οἰκογένεια αὕτη ἐστάθησαν καὶ τόσαι ἄλλαι σωτήριοι διὰ τὴν Ἑλλάδα ἔκτε τῆς Πελοποννήσου, τῆς Μάνης, τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος, καὶ τῶν νήσων μὲ προσωπικὰς καὶ χρηματικὰς θυσίας, τῶν ὁποίων πολλὰ σήμερον εὐρίσκονται εἰς ἐνδεῆ κατάστασιν. Ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν αἰσίων ἡμερῶν τῆς Β. κυβερνήσεως τοῦ Βασιλέως Ὁθωνος τοῦ Α' ἀπήλαυσε τὰς μεγαλητέρας τύχας παρὰ πάντας τοὺς Ἕλληνας, τιμηθεῖσα μὲ σταυροῦς, μὲ

βαθμούς πολιτικούς και στρατιωτικούς, με συντάξεις, προκισθεῖσα και με λαμπρά υποστατικά (1)· και ταῦτα μὲν περὶ τῆς ἐν Μάνη ἡγεμονίας και τῆς καταστάσεως τῆς οἰκογενείας τῶν Μαυρομιχάλων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

Ἠθικὴ κατάστασις τῶν λοιπῶν ἐν Μάνη ἐπισήμων οἰκογενειῶν, και αἱ ὑπὲρ πατρίδος ἐκδουλεύσεις αὐτῶν.

Ὁμοίως με τὴν Μαυρομιχαλικὴν οἰκογένειαν ἦτον εἰς τὴν Μάνην και ἡ οἰκογένεια τοῦ Παναγιώτου Μουρτζίνου, χρηματίσασα εἰς τὴν ἡγεμονίαν τῆς Μάνης πρὸ τῶν ἐτῶν. Αὕτη εἶχεν ἀρκετὰς ἰδιοκτησίας και ἐξαιρετικὰς ἰδιότητες, περιποιουμένη και ξενίζουσα καθ' ὅλα πάντα παρερχόμενον, χωρὶς νὰ ἐξετάζη διατὶ ἦλθε, διατὶ μένει, και πότε θὰ ἀπέλθῃ.

Ὁ Διονύσιος Μούρτζινος ἐκινήθη μὲν εἰς τὴν ἔναρξιν τῆς ἑλληνικῆς ἀποστασίας με πλήρη ἐνθουσιασμόν, ἀλλὰ πάντοτε οἱ ὑπ' αὐτὸν Μανιάται καθὼς και οἱ λοιποὶ ἐκ τῆς

(1) Μετὰ τὴν αἰσίαν ἀφίξιν τοῦ Βασιλέως Ὄθωνος τοῦ α' ἡ Μαυρομιχαλικὴ οἰκογένεια ἔλαβε περιποιήσεις ἀνηκόντως, καθότι ὅλοι οἱ ἀπαρτίζοντες τὴν οἰκογένειαν ταύτην εἶναι εἰς βαθμούς στρατιωτικούς και πολιτικούς, λαμβάνοντες πολλοὶ ἐξ αὐτῶν μισθοὺς και συντάξεις ἀπομαχικὰς, και τόσα ἄλλα, ὅσα εἰς κάμμίαν ἄλλην οἰκογένειαν ἐντὸς τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος δὲν ἐδόθησαν. Εἰς ταύτην τὴν οἰκογένειαν ἐπίσης ἐδωρήθη και ἡ Κώμη Λυκοβουνὸν (καλυμένη οὔτω) με λαμπρὰ ἔθνικα κτήματα, γαίας, ἐλαιόδένδρα, μύλους και ἄλλα διάφορα ἐντὸς τῆς ἐπαρχίας Σπάρτης.

Μάνης ἐξερχόμενοι στρατιῶται ἐπληρώνοντο οἱ μὲν ἐκ τῶν Πελοποννησίων, οἱ δὲ παρὰ τῶν στρατιωτικῶν ἀρχηγῶν τῆς Μάνης. Ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος Μούρτζινος διωρίζετο εἰς πᾶσαν ἔθνοςυνέλευσιν κατ' ἐκλογὴν τῶν συμπατριωτῶν του μέλος· διωρίσθη καὶ ὑπουργὸς τοῦ πολέμου. Ἐπὶ δὲ τοῦ Ἰωάννου Καποδίστρια Κυβερνήτου τῆς Ἑλλάδος διωρίσθη καὶ μέλος τῆς Γερουσίας, καὶ ἔχαιρεν ἀνέκαθεν, ὡς τοιοῦτος, σταθερὰν ὑπόληψιν καὶ σέβας. Ὑπάρχουσι δὲ κατὰ τὴν Μάνην καὶ ἄλλαι ἀρχαῖαι ἐπίσημοι οἰκογένειαι μὲ τὴν ἀπαιτουμένην βαρύτητα, ὡς ἡ τοῦ Τζανέμπη, τοῦ Καπετανάκη, τοῦ Κουμουνδούρου, τοῦ Χρηστέα, τοῦ Κυβέλου καὶ ἄλλαι διάφοραι, τῶν ὁποίων τὰ τέκνα, καὶ οἱ συγγενεῖς, ἐστάθησαν ὠφελιμώτατα εἰς τὴν ἑλληνικὴν ἐπανάστασιν, ἀγωνισθέντες ἀποχρόντως στρατιωτικῶς, μὲ τὴν διαφορὰν ὅμως, ὅτι δὲν ἐδοκίμασαν οἱ κάτοικοι τῆς Μάνης τὰ δεινὰ τοῦ πολέμου, ὅσας οἱ λοιποὶ Ἕλληνες Πελοποννήσιοι καὶ Στερεοελλαδίται σφαγὰς, αἰχμαλωσίας, λεηλασίας, πυρπολήσεις οἰκιῶν, δενδροκοπίας κ. τ. λ. Χάρις ἐν τοσοῦτῳ τῇ θέσει τῆς Μάνης, ἣτις πάντοτε ἐβάσκαζε μακρὰν τοὺς ἐχθροὺς (ἐκτὸς τῆς μιᾶς καὶ μόνης ἐποχῆς εἰς ἣν εἰσέβαλλον οἱ Ἄραβες εἰς τὴν Μάνην) καὶ δὲν ἐμόλυναν τὸν τόπον τοῦτον, καθὼς αἰείποτε τοὺς λοιποὺς μὲ πῦρ, μὲ σίδηρον, μὲ αἰχμαλωσίας, καὶ τελευταῖον μὲ σκληρὸν πέλεκυν κατὰ τῶν καρπίμων δένδρων των.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

Ὄνόματα καὶ σύντομος βιογραφία τῶν κατὰ τὴν Πελοπόννησον εὐρεθέντων κανονικῶν Ἀρχιερέων εἰς τὴν ἐναρξιν τῆς ἑλληνικῆς ἀποστασίας κτλ. κτλ.

Γερμανὸς ὁ Μητροπολίτης Π. Πατρῶν (I) γέννημα τῆς

(I) Ἐπαναλαμβάνομεν μόνον νὰ ἐπειθυμίσωμεν τὴν

Δημητρίανης ἐπαρχίας Καρυταίνης ἐκ Πελοποννήσου, ἐγκρατῆς τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, ἔφερε μεγίστην ἱκανότητα,

κατὰ τὸ 1821 ἀπαγχόνισιν τοῦ αἰοιδίμου Πατριάρχου Γρηγορίου τοῦ Πελοποννησίου, καὶ τῶν Ἀρχιερέων, τοῦ σοφωτάτου Δέρκων Γρηγορίου, καὶ Ἰωσήφ Θεσσαλονίκης, Πελοποννησίων καὶ τούτων, (οἷτινες ἔνεκα τῆς ἑλληνικῆς ἀποστασίας ἐπηγχονίσθησαν μετὰ τῶν λοιπῶν αἰοιδίμων Ἀρχιερέων), τοῦ Ἐφέσου Διονυσίου τοῦ Καλλιάρχου, τοῦ Νικομηδείας Ἀθανασίου, τοῦ Ἀδριανουπόλεως Δωροθέου τοῦ Πρωΐτου, τοῦ Τουρνόβου Ἰωαννικίου, τοῦ Ἀγχιάλου Εὐγενίου, τοῦ Πρώην Οἴκουμ. Πατριάρχου Κυρίλλου, τοῦ Σωζουπόλεως Παΐσιου, τοῦ Γάνου καὶ χώρας Γερασίμου, τοῦ Μυριοφύτου (ὑπεργήρου ὄντος), τοῦ Θεοδωρουπόλεως, τοῦ Κύτρους Μελετίου, τοῦ Κρήτης Γερασίμου μετὰ τῶν ὑπ' αὐτῷ ἐπισκόπων, τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου μετὰ τῶν ὑπ' αὐτῷ τεσσάρων ἐπισκόπων, καὶ πολλῶν ἄλλων Ἀρχιερέων καὶ Ἱερέων, τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα ἀγνοοῦμεν (τὰ περὶ τῆς ἀπαγχονίσεως τῶν ἀνωτέρω ὄρα διεξοδικώτερον ἐν τῷ ἀ. τόμῳ τοῦ παρόντος συγγράμματος, σελ. 253 — 258, ἀκριβέστερον δὲ ὄρα τὰ περὶ τούτων εἰς τὸν ἐν Ὁδησσῷ ἐκφωνηθέντα λόγον εἰς τὸ μνημόσυνον τοῦ αἰοιδίμου Πατριάρχου Γρηγορίου, καὶ τῶν ἀειμνήστων Ἀρχιερέων (τὸ 1822 ἀπριλίου 10) παρὰ τοῦ σοφωτάτου Κωνσταντίνου Οἰκονόμου τοῦ ἐξ Οἰκονόμων, ἐκδοθέντα διὰ τοῦ τύπου ἐν Βερολίῳ (τὸ 1833) παρὰ Ἰω. Παντελεημονίδου Βόζου εἰς βιβλίον ἐμπεριέχον τὰς ἐφεξῆς λόγους. « *Ἐπιτάφιος εἰς τὸν Πατριάρχην Γρηγόριον* εἰς τὸ μνημόσυνον τοῦ Πατριάρχου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ μαρτυρησάντων Μητροπολιτῶν. Περὶ φιλογενείας. Περὶ συνεισφορᾶς. Περὶ προσευχῆς, τελευταῖς δὲ, προτρεπτικὸς πρὸς τοὺς Ἕλληνας. »

πνεῦμα σταθερὸν, καὶ γνώσεις ὑψηλάς. Ἐφάνη σταθερώτατος διὰ τὴν ἀνέγερσιν τῆς πατρίδος, χρηματήσας μέλος τῆς ἐν Βοστίτζῃ συνελεύσεως, μέλος τῆς δεκατριμελοῦς ἐπιτροπῆς τῆς συνελεύσεως (τὸ 1826)· ἀπεστάλη ἐκ μέρους τῶν Ἑλλήνων πρὸς τὸν Πάπαν τῆς Ῥώμης (τὸ 1823), ἔχαιρε πολλὴν ὑπόληψιν διὰ τὰς γνώσεις καὶ τὴν παιδείαν του· καὶ ἐτελεύτησεν εἰς τὸ Ναύπλιον (τὸ 1827). Ὁ εἰρημένος παρεδέχθη πρῶτος ἐκ τῶν Ἀρχιερέων τῆς Πελοποννήσου τὴν φιλικὴν ἑταιρίαν (1) κατὰ (τὸ 1817).

Τὰ δὲ περὶ τῆς καταγωγῆς καὶ τῶν κατ' ἐποχὰς τριῶν Πατριαρχειῶν τοῦ ἀειμνήστου Γρηγορίου τοῦ Ε', καὶ τῶν καθ' ὅσα συνετέλεσεν ἐπὶ τῶν τριῶν αὐτοῦ πατριαρχειῶν ἐπ' ἀγαθῷ, ὅρα ἐν τῷ διὰ τοῦ τύπου εἰς ἰδιαίτερον βιβλίον ἐκδοθέντι (τὸ 1837), παρὰ τοῦ Ζαχαρίου Μαθᾶ Ἀνδρίου γενικῶς καταλόγῳ τῶν Πατριαρχῶν, ἀρχομένῳ ἀπὸ τοῦ 36 ἔτους Μ. Χ. καὶ λήγοντι μέχρι τῆς πατριαρχείας Γρηγορίου τοῦ ς'. (τὸ 1834).

(1) Πρῶτος τῶν κατὰ τὴν Πελοπόννησον Ἀρχιερέων, Γερμανὸς ὁ Π. Πατρῶν, ἐμυθήθη τὸ μυστήριον τῆς φιλικῆς ἑταιρίας παρὰ τοῦ Ἀντωνίου Πελοπίδα Πελοποννησίου ἐκ Στεμνίτζης (Κωμοπόλεως τῆς ἐπαρχίας Καρυταίνης) ἐπὶ τὰ τέλη (τοῦ 1817), ὅτε κατέβη οὗτος ἐκ Κωνσταντινουπόλεως, διωρισμένος ἀπόστολος τῆς φιλικῆς ἑταιρίας. Ἡ δὲ μύησις ἔγεινε κατὰ τὸν ἐφεξῆς τρόπον.

Ὁ Ἀντώνιος Πελοπίδας εἰς ὧν τῶν κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην πεπαιδευμένων, ἔχων δὲ ναῦν σταθερὴν, καὶ λόγον πολὺν, κατεδιώκετο ἐπὶ τουρκοκρατίας, ὡς πρόξενος ταραχῶν κατὰ τῶν προεστώτων· πολὺ δὲ μᾶλλον ἀπὸ τὴν οἰκογένειαν τῶν Δελιγιαννέων, ὡς ἐκταράττων καὶ τὴν σειράν τοῦ προεστάτου αὐτῶν· καταφυγὼν δὲ εἰς Κωνσταντινούπολιν, ὡς ἐκ τούτου, καὶ μυηθεὶς τὰ τῆς φιλικῆς ἑταιρίας,

Χρυσάνθος ὁ Μητροπολίτης Μονεμβασίας ἐκ Σταυροπηγίου τῆς Μάνης, ἐγκρατὴς τῆς ἐλληνικῆς παιδείας, ἔφερε πνεῦμα σταθερὸν καὶ ὑψηλὸν, ὡς πρὸς τὸν χαρακτῆρα τοῦ ἦτον εἰς ἄκρον ἀκλόνητος, ὡς πρὸς τὰ θρησκευτικὰ, καὶ ἔχαιρε πολλὴν ὑπόληψιν καὶ σέβας διὰ τὰς ἀρετάς του. Ἐστάθη ἐνεργητικώτατος, διὰ τὴν ἀνέγερσιν τῆς πατρίδος, ἐτελεύτησε δὲ εἰς τὴν ἐν Τριπόλει φυλακῇ (τὸ 1821), χωρὶς ν' ἀξιωθῆ καὶ νὰ ἐξέλθῃ καὶ ἴδῃ ἐλευθερωθεῖσαν τὴν πατρίδα του, καὶ νὰ ἐκπληρώσῃ τὰ καθήκοντά του, καθ' ὃν εἶχεν ἔνθερμον ὑπὲρ αὐτῆς πόθον· μετὰ τὴν τελευτὴν του διωρίσθη ἐπισκοπικὸς τοποτηρητὴς κατ' ἐκλογὴν τῆς ἐπαρ-

χάριν τῶν γνώσεων καὶ τῆς πρὸς τὸ ὑποκείμενόν του ἐμπιστοσύνης, διωρίσθη ἀπόστολος τῆς φιλικῆς ἐταιρίας· μεταθὰς δὲ ἐκεῖθεν εἰς τὴν Πελοπόννησον, ἀπῆλθε καὶ εἰς τὰς Π. Πάτρας. Ἄλλὰ μόνον ὅτι (ὡς ὁ ἴδιος ἐγγράφως μᾶς ἐβεβαίωσεν) ἦτο διατεταγμένος νὰ μὴ εἰδοποιήσῃ τὰ τῆς φιλικῆς ἐταιρίας εἰς τὸν Μητροπολίτην τῶν Π. Πατρῶν, ὡς φέροντα φήμην ἄλλως πως, μόλα ταῦτα λαβὼν συνέτευξιν μετὰ τοῦ εἰρημένου, τῷ ἐζήτησε νὰ συνέλθωσιν οἱ δύο εἰς ἓν ἰδιαίτερον δωμάτιον διὰ σπουδαίαν τινὰ ὁμιλίαν. Εἰσελθόντες δὲ ἰδιαιτέρως μετὰ τοῦ Π. Πατρῶν, μετατρέψας οὗτος τὸ πρὸς τὴν παρθένον τροπᾶριον τοῦ Ἀρχαγγέλου Γαβριὴλ, εἶπε. « Γραικῶν παραστάτης ἀπεστάλην πρὸς σὲ τὸν ποιμένα τῶν Πατρῶν, κομίζων Εὐαγγέλια· μὴ με φοβοῦ σφώτατε τὸν μᾶλλον σὲ φοβούμενον, μὴ εὐλαβοῦμε δέσποτα τὸν σὲ σεπτῶς εὐλαβούμενον ». Ἐκ τούτων λαβὼν βάσιν ὁ αἰόιδιμος Π. Πατρῶν (Μητροπολίτης) παρεδέχθη τὴν μύησιν τῆς φιλικῆς ἐταιρίας ἀπὸ τὸν διαληφθέντα Ἀντώνιον Πελοπίδαν μὲ ἀπαραδειγμάτιστον ἐνθουσιασμόν, καθὼς ἀκολούθως τὰ ἴδια αὐτὰ πράγματα τὸ ἀπέδειξαν.

χίας ὁ ἀνεψιός του Γεράσιμος Παγώνης, χρηματήσας καὶ ἀντιπρόσωπος μιᾶς περιόδου τοῦ Βουλευτικοῦ Σώματος, καὶ πληρεξούσιος τῆς ἐν Προνοίᾳ συνελεύσεως, καὶ συναγωνισθεὶς καθ' ὅλα εἰς τὴν ἀνάστασιν τῆς πατρίδος.

Γερμανός ὁ Μητροπολίτης Χριστιανουπόλεως, γέννημα τῆς ἐπαρχίας Καλαβρύτων τῆς Πελοποννήσου, εἶχε μὲν ὀλίγην παιδείαν, ἀλλ' ἦτον ἀγχίνους, ἔχων μέγα μνημονικόν, καὶ νοῦν ἀντιληπτικόν. Ἦτο φιλιαναγνώστης ἀμίμητος, ἔχαιρε πολλὴν ὑπόληψιν καὶ ἀγάπην, εἶχε ψυχὴν γενναίαν καὶ ἀτρόμητον καρδίαν ἦτο σταθερὸς καὶ ἀκλόνητος εἰς τὰ θρησκευτικὰ, ἐγνώριζε τὰς διαλέκτους τὴν Σερβικὴν, καὶ τὴν Μολδαυικὴν μὲ τὰ γράμματά των, τὴν δὲ Τουρκικὴν ἀπλῶς· εἶχε πολὺν ἐνθουσιασμὸν διὰ τὴν ἀνέγερσιν τῆς πατρίδος· ὑπῆρξε μέλος τῆς ἐν Βοστίτζῃ συνελεύσεως, καὶ ἐτελεύτησεν ἐν τῇ φυλακῇ τῶν τυράννων εἰς Τριπολιτζᾶν (τὸ 1821)· μετὰ τὴν ἀποβίωσίν του διωρίσθη ἐπισκοπικὸς τοποτηρητὴς κατ' ἐκλογὴν τῶν κατοίκων τῆς ἐπαρχίας Χριστιανουπόλεως (νῦν Τριφυλίας) ὁ ἐξάδελφός του Πρωτοσύγγελος Ἀμβρόσιος Φραντζῆς διὰ τὰς ὑπὲρ πατρίδος χρηματικὰς θυσίας του, καὶ τὴν ὁποίαν ἔχαιρεν ὑπόληψιν καὶ σέβας· καὶ ὡς τοιοῦτος ὑπῆρξεν εἰς τῶν πρωταγωνιστῶν, καὶ κατ' ἐκλογὴν κοινὴν πρόεδρος τῆς ἐν Τριφυλίᾳ ἐφορίας, ἀντιπρόσωπος τῆς ἀ. ἐν Ἐπιδαύρῳ ἐθνοσυνελεύσεως καὶ μέλος τῆς Πελοποννησιακῆς Γερουσίας· ἀλλὰ κατὰ τὸ 1833 ἐπὶ Ἀντιβασιλείας, χάριν τῶν πρὸς τὴν πατρίδα κινδύνων καὶ θυσιῶν του· κτλ. κτλ. ἡ τότε συμμορία ὄχι μόνον παρεμόρφωσε ταῦτα μὲ διάφορα μελανὰ καὶ ῥοπαρὰ χρώματα, ἀλλ' εἰς ἀνταμοιβὴν τούτων, καὶ 14 μηνῶν κάθειρξιν τῷ ὑπενήργησε· ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ αὐτὸς εἶναι καὶ ἐκδότης ἀποσιωπᾶ τὰ περαιτέρω, διὰ νὰ μὴ νομισθῇ φίλαυτος κτλ.

Προκόπιος, ὁ ἐπίσκοπος Κερνίτζῆς, γέννημα τῆς ἐπαρ-

χίας Καλαβρύτων τῆς Πελοποννήσου, ἐγκρατῆς τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, ἐνάρετος, πρᾶος καὶ σεβασμιώτατος· τὸ βαθύ του γένειον, καὶ ἡ σεμνότης τῆς διαγωγῆς του, ἐφείλκυον τοὺς πάντας εἰς σεβασμόν· ἐτελεύτησε δὲ (τὸ 1825), χρηματήσας καὶ μέλος τῆς ἐν Βοστίτζη μυστικοσυνελεύσεως.

Ἰωσήφ, ὁ ἐπίσκοπος Ἀνδρούσης· γέννημα τῆς ἐπαρχίας Τριπολιτζᾶς, ἐγκρατῆς τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, μεσεμνότητα, μετὰ διαγωγὴν ἔντιμον καὶ ἐπαινετὴν ἐπαξίαν τοῦ χαρακτῆρος του. Εἶναι δὲ εἰς τῶν ἐν Τριπόλει φυλακισθέντων Ἀρχιερέων (τὸ 1821), ἀλλὰ διεσώθη ἐπὶ τῇ πτώσει τῆς Τριπολιτζᾶς, ἐξελθὼν ἐξ αὐτῆς ὡς σκελετόν· Ἐχρημάτησεν ὑπουργὸς τῆς θρησκείας, καὶ μέλος τῆς ἱεραῆς Συνόδου.

Θεοδώρητος, ὁ ἐπίσκοπος Βρεσθένης, γέννημα τῆς ἐπαρχίας Καρυταίνης τῆς Πελοποννήσου, μετρίας μὲν παιδείας, ἀλλ' ὀξύνοος καὶ ἐνεργητικὸς, ἔχων ψυχὴν γενναίαν, καὶ λόγον· Ἦτον ἔνθερμος ζηλωτῆς ὑπὲρ τῆς ἀνεγέρσεως τῆς πατρίδος. Ἰπῆρξεν εἰς τῶν ἀρχηγῶν τῆς ἐπαναστάσεως, χρηματήσας ἀρχηγὸς ὕπλων, μέλος τῆς πελοποννησιακῆς ἐν Καλτεζίαῖς Γερουσίας. Πρόεδρος τῆς πελοποννησιακῆς Γερουσίας, Ἀντιπρόεδρος τῆς ἐν Ἄστρει ἐθνικοσυνελεύσεως, Πρόεδρος καὶ Ἀντιπρόεδρος τοῦ βουλευτικοῦ, πληρεξούσιος εἰς τὰς ἐθνοσυνελεύσεις, καὶ μέλος τῆς ἱεραῆς Συνόδου. Ἐφάνη δὲ καθ' ὅλα θερμὸς προστάτης τῆς πατρίδος. *καὶ*

Γρηγόριος ὁ Μητροπολίτης Ναυπλίου Πελοποννήσιος ἐκ τῆς ἐπαρχίας Λακεδαιμόνος, ἐγκρατῆς τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, ἦτο πρώτου ἀναστήματος, κατὰ δὲ τὴν γενναιότητα τῆς ψυχῆς δὲν εἶχεν ὁμοίον του. Ἦτο σταθερὸς καὶ γενναῖος, ἀκριβῆς φύλαξ τῶν καθηκόντων του, καὶ ζηλωτῆς ἔνθερμος διὰ τὴν ἀνάστασιν τῆς πατρίδος. Φυλακισθεὶς δὲ

μετὰ τῶν λοιπῶν Ἀρχιερέων ἐν Τριπόλει, ἐτελεύτησε (τὸ 1821) ἐν τῇ φυλακῇ· μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἑποίου διωρίσθη ἐκκλησιαστικὸς τοποτηρητὴς ὁ Πρωτοσύγγελλός του Ἀθανάσιος Σολιώτης, διὰ τὴν εἰς τὸ ὑποκείμενόν του σωζομένην ὑπόληψιν καὶ τὰς ὑπὲρ πατρίδος χρηματικὰς θυσίας του.

Γρηγόριος ὁ ἐπίσκοπος Μεθώνης Πελοποννήσιος ἐκ τῆς ἐπαρχίας Τριφυλίας, μὲν ὀλίγην μὲν παιδείαν, ἀτρόμητος δὲ κατὰ τὴν γενναιότητα· ἐχρησίμευσεν ἀρχηγὸς εἰς τὴν πολιορκίαν τοῦ Νεοκάστρου καὶ τῆς Μεθώνης, (τὸ 1821)· εἶχεν ἀχαλίνωτον ἐνθουσιασμὸν διὰ τὴν ἀνέγερσιν τῆς πατρίδος, ἦτον ὀρμητικὸς εἰς τὰς μάχας, καὶ ὡς ἐκ τούτου συλληφθεὶς παρὰ τοῦ Ἰμπραχὴμ πασσᾶ ἐν τῇ κατὰ τοὺς παλαιοὺς Ναυαρίνους μάχῃ ἀπήχθη εἰς τὴν Μεθώνην αἰχμάλωτος, ὅπου, βληθεὶς εἰς φυλακὴν, ἐτελεύτησε (τὸ 1825) ἀπὸ πανώλην.

Ἄνθιμος ὁ ἐπίσκοπος Ἐλους Πελοποννήσιος ἐκ τῆς ἐπαρχίας Τριπολιτζᾶς, ἐγκρατὴς ὀλίγον τῆς γλώσσης, ἔχαιρεν ὄχι ὀλίγην ὑπόληψιν διὰ τὰ θρησκευτικὰ σταθερὰ φρονήματά του. Εἶχεν ἀπαραδειγματίστον ἐνθουσιασμὸν διὰ τὴν ἀνέγερσιν τῆς πατρίδος, ἐστάθη ἀμίμητος εἰς τὴν πολιορκίαν τῆς Τριπολιτζᾶς, περιτρέχων μὲ τὰ στρατεύματα, καὶ ὑποφέρων τὰς μεγαλητέρας ταλαιπωρίας καὶ κακουχίας, διδάσκων καὶ ἐνθαρρύνων τοὺς στρατιώτας· μετὰ δὲ τὴν πτώσιν τῆς Τριπολιτζᾶς ἐτελεύτησεν ἐκ τοῦ τύφου (νόσου).

Ἰωννᾶς ὁ ἐπίσκοπος Δαμαλῶν Πελοποννήσιος ἐκ τῆς ἐπαρχίας Καλαβρύτων, μετρίας μὲν παιδείας, ἀλλ' ἐφάνη σταθερὸς καὶ ὠφέλιμος καθ' ὅλα εἰς τὴν ἀνάστασιν τῆς πατρίδος, χρηματήσας ὑπουργὸς τῆς θρησκείας, καὶ μέλος τῆς ἱεραῆς συνόδου διὰ τὰ ἐνάρετα προτερήματά του καὶ τὴν εἰς τὸ ὑποκείμενόν του προσφερομένην ὑπόληψιν καὶ σέβας.

Δανιήλ ὁ Μητροπολίτης Τριπόλεως Πελοποννήσιος ἐκ τῆς ἐπαρχίας Καρυταίνης, ἐγκρατῆς τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, φιλήσυχος καὶ ἀκριβῆς τῶν ἱερῶν καθηκόντων του. ἦτον ἐξ ἐκείνων, αἵτινες ἐν ἀρχῇ τῆς ἐπαναστάσεώς μας εἰς Τρίπολιν ἐφυλακίσθησαν, καὶ διασωθεὶς μετὰ τὴν πτώσιν τῆς, ἐτελεύτησε τὸ 1831.

Κύριλλος ὁ Μητροπολίτης Κορίνθου, γέννημα τῆς ἐπαρχίας Καρυταίνης ἐκ Πελοποννήσου, μέτοχος παιδείας, ἐμβὰς εἰς Τρίπολιν, καὶ κρατηθεὶς ἐκεῖ, ὡς εἰς φυλακὴν, ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Κιαμίλμπεη, μέχρι τῆς πτώσεώς της, ἐξῆλθεν ὑγιής. Ἐχρημάτισε μέλος τῆς πελοποννησιακῆς γερουσίας καὶ Πρόεδρος τῆς Ἱεραῆς Συνόδου. Ἐτελεύτησε δὲ τὸ 1836.

Φιλόθεος ὁ ἐπίσκοπος Δημητζίνης, γέννημα τῆς Κύπρου, μετεῖχεν ὀλίγης μὲν παιδείας, ἀλλ' ἐσολίζετο λαμπρῶς ἐκ τῶν προτερημάτων, ἀνηκόντων εἰς τὸν ἱεραρχικόν του χαρακτῆρα. Ἐτελεύτησε δὲ εἰς τὴν ἐν Τριπόλει φυλακὴν (τὸ ἔτος 1821).

Χρῦσανθος ὁ Μητροπολίτης Λακεδαιμόνος Πελοποννήσιος ἐκ τῆς αὐτῆς ἐπαρχίας, ἐγκρατῆς τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, ἦτο τολμηρὸς καὶ ἐπιχειρηματίας, ἀλλ' ἐκ τῆς προβεβηκειᾶς ἡλικίας του, στερηθεὶς τῆς ὁράσεως, ἀπεκατέστη παντελῶς ἀνωφελής. Ἐτελεύτησε δὲ (τὸ 1823), καταλιπὼν Τιτουλάριον εἰς τὴν ἐπισκοπὴν τὸν νῦν Λακεδαιμονίας Δανιήλ καταγόμενον ἐκ τῆς Μάνης.

Ἰωακείμ ὁ ἐπίσκοπος Μαλτζίνης, γέννημα τῆς ἐπαρχίας Τριπολιτσαῶς, παιδείας ἄμοιρος, καὶ νοδὸς περιορισμένου.

Διονύσιος ὁ Μητροπολίτης Ρέοντος καὶ Πραστοῦ γέννημα Κωνσταντινουπόλεως, ἐγκρατῆς τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, φέρει γνώσεις ἐξόχους, καθὼς καὶ μνημονικόν, στολισμένος μὲ ἀρκετὴν πείραν τῆς ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως, καὶ

τῶν ἱερῶν κανόνων (1), σταθερὸς καὶ ἀκλόνητος ἐπίσης εἰς τὰ τῆς θρησκείας. Εἰς τὴν ἑναρξιν τῆς ἐπαναστάσεως, εὐρεθεὶς εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἐμυήθη τὰ τῆς φιλικῆς ἐταιρίας· ἐπὶ δὲ τῆς πρώτης καταστροφῆς τῆς Χίου, ἐπαυελθὼν εἰς τὴν Πελοπόννησον, ἀπεστάλη (τὸ 1822) εἰς Ζάκυνθον διὰ μυστικὴν τινὰ ὑπόθεσιν τῆς πατρίδος πρὸς τὸν πρωτοπαπᾶν τῆς νήσου, ἀλλ' ἡ ὑπόθεσις διὰ τὴν ὁποίαν ἐστάλη δὲν παρεδέχθη· ἐνὶ λόγῳ καὶ ὁ ἱεράρχης οὗτος ἐφάνη πάντοτε ἐνεργητικὸς ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τοῦ ἔθνους, ἐκτελῶν τὰ θρησκευτικὰ χρέη του ἀπαρασαλεύτως.

Γρηγόριος ὁ ἐπίσκοπος Κορώνης ἐξ Ἄνδρου, μέτοχος παιδείας καὶ φιλήσυχος, ἐφονεύθη ἐν τῷ φρουρίῳ Κορώνης παρὰ τῶν Ὀθωμανῶν (τὸ 1821) ἠγνόμενος ὁμως τὸ μυστήριον τῆς φιλικῆς ἐταιρίας.

Φιλάρετος ὁ Μητροπολίτης Ὠλένης ἐκ Κωνσταντινουπόλεως, μέτοχος παιδείας, μεγαλοπρεπῆς καὶ στολισμένος μὲ διάφορα προτερήματα, ἐφυλακίσθη μετὰ τῶν λοιπῶν Ἀρχιερέων ἐν Τριπόλει (τὸ 1821) καὶ ἐτελεύτησεν ἐπὶ τῆς ἀπὸ Τριπολιτζᾶν ἐξόδου του· ἠγνόμενος δὲ τὸ μυστήριον τῆς φιλικῆς ἐταιρίας.

Ἄπαντες οἱ εἰρημένοι Ἀρχιερεῖς, ὁμοῦ καὶ ἐπτὰ Ἀρχιερεῖς τῆς Μάνης, εἶναι οἱ ἐν Πελοποννήσῳ εὐρεθέντες ἐπὶ τῆς ἐλληνικῆς ἀποστασίας, κοπιάσαντες καὶ θυσιάσαντες ὑπὲρ πατρίδος τὰ μέγιστα, μεθ' ὧν καὶ ἐκ τῶν τῆς δευτέρας τάξεως τοῦ κλήρου ὑπῆρχον εἰς τὰ πράγματα.

(1) Τὰ προτερήματα, ὁ θρησκευτικὸς ἔνθερμος ζῆλος, ἡ σταθερότης καὶ ἡ ἰκανότης τοῦ ἱεράρχου τούτου περὶ τὰ θρησκευτικὰ κτλ. κτλ. ἀπεδείχθησαν ἐκ τῆς πενταετοῦς προεδρίας του εἰς τὴν ἱερὰν Σύνοδον τοῦ βασιλείου τῆς Ἑλλάδος, καὶ διὰ τῶν ὁποίων ἀπεθανάτισε τὸ ὄνομά του· εἶθε νὰ μιμηθῶσι ταῦτα καὶ οἱ διάδοχοί του.

Ἀλλὰ καὶ ὁ Ἀρχιμανδρίτης Γρηγόριος Δικαῖος, (ὁ καὶ καλούμενος Φλέσσας) ὑπῆρξεν εἰς ἓκ τῶν πρωταγωνιστῶν τῆς πατρίδος· οὗτος ὦν γέννημα καὶ θρέμμα τῆς ἐπαρχίας Λεονταρίου (Μεγαλουπόλεως) τῆς Πελοποννήσου, ἐδείχθη μὲ πολλὴν ἰκανότητα, εἰς ἄκρον γενναῖος, ὀρμητικὸς, ῥιψοκίνδυνος καὶ ἀτρόμητος· ἔτρεξεν ὡς Ἀπόστολος, ἐνεργῶν τὰ τῆς φιλικῆς ἐταιρίας, ἀπῆλαυσε πολλὰς καὶ ἐπισήμους χρηματικὰς ὠφελείας, ἐστάθη ἀρκετὰ ὠφέλιμος εἰς τὴν ἔναρξιν τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος, ἐχρημάτησεν ὑπουργὸς τῶν ἐσωτερικῶν, πληρεξούσιος, καὶ γερουσιαστής, διακρινόμενος καὶ εἰς ἄλλας στρατιωτικὰς καὶ πολιτικὰς θέσεις· Ἐπιθυμῶν ἐν τοσοῦτῳ τὴν δόξαν τῆς πατρίδος, καὶ πολεμῶν μετὰ τοῦ Ἰμπραχὴμ Πασσᾶ εἰς τὴν θέσιν Μανιάκι, ἔπεσεν ἐνδόξως, ἀποθανάτισας τὸ ὄνομά του, μαχόμενος καὶ ἐπὶ τέλους μὲ τὴν σπάθην εἰς χεῖρας ὑπὲρ τῆς ἐλληνικῆς ἐλευθερίας.

Κατὰ δὲ τὴν Ἀνατολικὴν καὶ Δυτικὴν ἐλλάδα ὑπῆρξαν ἐνεργοὶ τῆς ἐπαναστάσεώς μας οἱ ἐφεξῆς Ἀρχιερεῖς.

Πορφύριος ὁ Μητροπολίτης Ἀκαρνανίας, γέννημα τῆς Βιθυνίας ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ἀνὴρ πεπαιδευμένος καὶ πρακτικώτατος, ἐφαίνετο μὲ πολλὴν εὐφράδειαν καὶ ἐνεργητικότητα· ἀπεδείχθη εἰς ἄκρον ὠφέλιμος διὰ τὴν ἀνάστασιν τῆς πατρίδος, συνεργῶν μὲ ἄμετρον ζῆλον καὶ δραστηριότητα. Ἰπῆρξεν εἰς τινὰς ἐθνοσυνελεύσεις πληρεξούσιος καὶ μέλος τῆς παρὰ τῆς πρώτης ἐθνοσυνελεύσεως συστηθείσης ἐπιτροπῆς, καθὼς καὶ μέλος τοῦ Βουλευτικοῦ, ἐνθα ἔχαιρε πολλὴν ὑπόληψιν παρὰ πάντων. Ἐτελεύτησε δὲ (τὸ 1838) ἀφίσας εἰς τοὺς ἐπαρχιώτας του καὶ λοιποὺς ἀπαρδειγματίστον λύπην, καὶ κατ' ἐξοχὴν εἰς τὸν πρὸ τούτων ἐτῶν χρηματήσαντα Ἀρχιδ. Γ. Ζαλογγίτην, περὶ οὗ ἐξετέθησαν ὀλίγα εἰς τὴν κατὰ τὸ Μεσολόγγιον ἔξοδον τῶν Ἑλλήνων.

Ἰωσήφ ὁ Τιτουλάριος Ρογῶν καὶ Κοζίλης ἐδείχθη πάντοτε ἀτρόμητος εἰς τὴν πολιορκίαν ἐκείνην τοῦ Μεσολογγίου, γεγονώς δεῖγμα τῆς σταθερότητος καὶ γενναιότητος ὅς τις καὶ ἐπὶ τούτῳ ἐνδόξως ἐτελεύτησεν εἰς τὸ αὐτὸ Μεσολόγγιον ὑπὲρ τῆς πατρίδος.

Δοσίθεος ὁ ἐπίσκοπος Καλλιδρόμης ὑπῆρξε πάντῃ φιλήσυχος καὶ εἰς ἄκρον ἀτάραχος· πρὸς δὲ τὴν τῆς πατρίδος ἀνάστασιν ἐφάνη ὠφέλιμος ὅσον ἢ δύναμις του τῷ ἐσυγχώρει. Ἐχρημάτησε δὲ καὶ μέλος τῆς Ἀ. ἔθνοσυνελεύσεως·

Νεόφυτος ὁ ἐπίσκοπος Ταλαντίου (νῦν δὲ Ἀττικῆς), γέννημα τῶν Ἀθηνῶν, ἀνὴρ μὲ ἰκανὴν παιδείαν καὶ μετριόφρων, ὀρμήσας καὶ συμπράξας ὑπὲρ τῆς τοῦ ἔθνους σωτηρίας πολυειδῶς τε καὶ πολυτρόπως, ὑπῆρξε μέλος τῆς Ἀ. ἐν Ἐπιδαύρῳ ἔθνοσυνελεύσεως, καὶ τοῦ Ἀρείου Πάγου ἐν τῇ ἀνατολικῇ Ἑλλάδι· χαίρει δὲ ὑπόληψιν καὶ σέβας παρὰ πάντων διὰ τε τὸν σεμνὸν αὐτοῦ βίον, καὶ τὴν ἀκριβῆ διατήρησιν τῶν ἀρχιερατικῶν του χρεῶν, χρηματήσας καὶ μέλος τῆς Ἱεραῆς Συνόδου.

Νεόφυτος ὁ πρῶν Καρυστίας (νῦν δὲ ἐπίσκοπος Φωκίδος), καταγόμενος ἐκ τῆς αὐτῆς Καρυστίας, μὲ μετρίαν τινὰ παιδείαν, ἔδειξεν εἰς τὴν πατρίδα ἀρκετὴν ἐνέργειαν χρηματικῶς τε καὶ στρατιωτικῶς, μάλιστα δὲ εἰς τὴν τῆς Καρύστου πολιορκίαν. Ἐχρημάτησε πληρεξούσιος τῆς Ἀ. ἔθνοσυνελεύσεως καὶ μέλος τοῦ Βουλευτικοῦ Σώματος, ὡσαύτως καὶ μέλος τῆς Ἱεραῆς Συνόδου, διὰ τὴν πρὸς τὸν ἀρχιερατικόν του χαρακτῆρα σωζομένην ὑπόληψιν.

Παΐσιος ὁ ἐπίσκοπος Βοιωτίας (Λεβαδίας) ἦτο πρῶτος καὶ φιλησυχώτατος· ὑπῆρξε φύλαξ ἀκριβῆς τῶν ἀρχιερατικῶν χρεῶν του, δειχθεὶς καὶ ἐνεργητικὸς ὑπὲρ τῆς πατρίδος τὸ κατὰ δύναμιν, ὅς τις καὶ σήμερον χαίρει

οὐκ ὀλίγην ὑπόληψιν ἔχρημάτησε δὲ καὶ μέλος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Ἰωαννίκιος ὁ ἐπίσκοπος Σαλώνων, ἀνὴρ μὲ πολὺν ζῆλον καὶ γενναϊότητα ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τῆς πατρίδος, ἐφρονεύθη ἐνδόξως ὑπὲρ αὐτῆς εἰς τὴν ἐν Ἀλαμάνῃ ποταμῷ μάχην (τὸ ἀ. ἔτος τοῦ ἀγῶνος), συμπολεμῶν μετὰ τοῦ ἀειμνήστου καὶ περιβοήτου καπετὰν Διάκου.

Ὁ Λοιδορικίου τὰ μέγιστα ὠφέλησεν ἐν τῷ ἱερῷ μας ἀγῶνι, ὦν ἐνεργητικὸς ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῆς πατρίδος, ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ καὶ τὸν ἀνεψιόν του Πρωτοσ. Διονύσιον Δεσποτόπουλον, ἐτελεύτησε δὲ ἐν εἰρήνῃ τὸ 1828.

Οἱ κατὰ τὸ Αἰγαῖον πέλαγος ἐν τῇ ἐπαραστάσει εὐρεθέντες Ἀρχιερεῖς.

Ὁ Μητροπολίτης Τζίκας Νικόδημος, καθ' ὅλα φιλήσυχος, ἐκπληρῶν μὲ πολλὴν ζῆλον καὶ διατήρησιν τὰ ἀρχιερατικὰ χρέη του, παρευρέθη εἰς τὴν ἐν Ἰάσιω πρώτην τελετὴν τοῦ Ἁλ. Ἰψηλάντου ὅτε ἀπὸ Ἰάσιον ἐστρατολόγησεν κατὰ πρῶτον εἰς τὴν ἐναρξιν τῆς ἐλληνικῆς ἀποστασίας (ὄρα τὰ περὶ τούτου τόμ. ἀ. σελ. 180.)

Ὁ Μητροπολίτης Τήνου Γαβριὴλ, καὶ κατὰ τὸ 1833 Νάξου ἀρχιερατεύων ἐν Τήνῳ εἰς τὴν διάρκειαν τῆς ἐλληνικῆς ἀποστασίας δὲν ἐφαίνετο μὲ σταθερὸν χαρακτῆρα ὑπὲρ τῆς ἐλληνικῆς ἀποστασίας διὰ τὸ ἀπαραδειγματίστον τῆς δειλίας του, εἰς ὅλα δὲ τὰ λοιπὰ ἀρχιερατικὰ καθήκοντά του ἦτον φύλαξ ἀκριβής· ἀρχιερατεύων δὲ ἐν τῇ νήσῳ Νάξῳ, ἀπεβίωσε τὸ 1838.

Ὁ Μητροπολίτης Σίφνου Καλλίνικος καθ' ὅλα φυλήσυχος καὶ πρᾶος, διετήρει τὰ ἀρχιερατικὰ χρέη του μὲ ἀπαραδειγματίστον θρησκευτικὸν ζῆλον.

Ὁ Μητροπολίτης Σαντορίνης (Θήρας) Ταχαρίας διατε-

λῶν ἐν τῇ ἐλληνικῇ ἐπαναστάσει εἰς Θάραν, ὑπέφερε ὄχι ὀλίγα δεινὰ ἕνεκα τῆς ἀναρχίας· εἰς δὲ τὰς δεινὰς περιστάσεις τῆς πατρίδος ἐπρόσφερον ἀρκετὰ χρήματα διὰ μισθοῦς καὶ τὴν ἕξοδον τῶν ἐλληνικῶν πλοίων καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ Ἀρχιερεῖς τοῦ Αἰγαίου Πελάγους· καὶ ὁ Ἱεράρχης οὗτος ἀρχιερατεύων ἐν Σαντορίνῃ ἱκανὰ ἔτη, ἔχαιρεν ὄχι ὀλίγην ὑπόληψιν διὰ τὰς ἀρετάς του, ἀγαπώμενος παρὰ πάντων, καὶ σεβόμενος κατ' ἐξοχὴν διὰ τὸν μεταδοτικόν του τρόπον, ὑπῆρξε καὶ μέλος τῆς Ἱεραῆς Συνόδου εἰς 2 περιόδους.

Ὁ Μητροπολίτης πρῶην Παροναξίας (νῦν Ἐπιδαύρου Λιμνηῶς) Ἱερόθεος· περὶ τοῦ ἱεράρχου τούτου ὄρα πλατύτερον τὰς σελ. 207, 208 καὶ 209 τοῦ τρίτου τόμου.

Ὁ Μητροπολίτης Ἰδρας Γεράσιμος πλουτισμένος με πολλὴν παιδείαν τῆς ἡμετέρας γλώσσης· γράφει καὶ ἀναγινώσκει τὴν ὀθωμανικὴν διάλεκτον ἐλευθέρως· ἀναγινώσκει ἐπίσης καὶ τὴν Γαλλικὴν.

Ὁ Ἱεράρχης οὗτος μ' ὅλον ὄτι, ἕνεκα τῆς μὴ τακτικῆς πολιτικῆς διοικήσεως, τὸ ἀ. ἔτος τῆς ἐλληνικῆς ἐπαναστάσεως μετέβη εἰς τὴν νῆσον Κήθου δι' ὀλίγον χρόνον, μ' ὅλα ταῦτα δὲν παρέλειψεν τὰ πρὸς τὴν πατρίδα ἀρχιερατικὰ χρέη του μὲ διαφόρους χρηματικὰς συνεισφορὰς του καὶ ἐράνους διὰ τὴν ἐκπλευσιν τῶν ἐλληνικῶν πλοίων, ὅστις διὰ τὴν παιδείαν καὶ λοιπὰς ἀρετάς του ὑπῆρξε καὶ μέλος τῆς Ἱεραῆς Συνόδου τοῦ βασιλείου τῆς Ἑλλάδος.

*Οἱ μετὰ τὴν ἐλληνικὴν ἐπανάστασιν κατ' ἐποχὰς
εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐλθόντες ἔξωθεν τοῦ κράτους
Ἀρχιερεῖς.*

Ὁ ποτὲ Λαρίσσης (νῦν Ἀργολίδος) Κύριλλος Σμυρνο-

Πελοποννήσιος, τὸ 1822, διωρίσθη κατὰ πρῶτον τοποτηρητῆς τῆς Ἡλίδος, καὶ τὸ 1833 Ἀργολίδος, καὶ μέλος τῆς ἱερᾶς Συνόδου, εἰς δὲ τὸ 1840 πρόεδρος τῆς ἱερᾶς Συνόδου.

Ὁ ποτὲ Τριπόλεως, καὶ τὸ 1833 Μαντινείας, Διονύσιος τὸ 1823 ἦλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Ὁ ποτὲ Τιτουλάριος Εὐδοκιάδος καὶ τὸ 1833 Αἰγιαλείας Γρηγόριος τὸ 1824· ὅτε καὶ μὲ ἔξοδα ἑλληνικὰ ἐστάλη μετὰ τοῦ Χ. Μάλη εἰς τὸ Διβάνιον ὄρος μετὰ τὴν ἐλπίδα ν' ἀποστατήσωσιν οἱ Διβάνιοι· ἀλλὰ πρὶν ἢ φθάσωσιν ἐπανῆλθον.

Ὁ ποτὲ Μοσχονησίων εἰς δὲ τὸ 1833 Κυναίθης Βενέδικτος τὸ 1825.

Ὁ ποτὲ Ἡλιουπόλεως Ἄνθιμος διαμένων εἰς Κήθουρα τὸ 1828, τὸ δὲ 1833 Κυκλάδων, μετὰ ταῦτα ὑπῆρξεν καὶ μέλος τῆς ἱερᾶς Συνόδου.

Ὁ ἐπὶ ψιλῷ ὀνόματι Ἐλαίας Παῖσιος τὸ 1825· εἰς δὲ τὸ 1833 μέλος τῆς σκαιᾶς ἐκκλησιαστικῆς ἐκείνης ἐπιτροπῆς (διὰ τὸν οὕτω πως χωρισμὸν τῆς ἐκκλησίας) καὶ μετ' οὗ πολὺ Τριφυλίας, ὑπῆρξε καὶ μέλος τῆς ἱερᾶς Συνόδου.

Ὁ ποτὲ Ἀγκύρας Ἀγαθάγγελος σταλεὶς τὸ 1827 ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ πολιορκητοῦ Ἀθηνῶν Ἡγεμόνος ὀθωμανοῦ Κιουταχῆ, τὸ 1833, διωρίσθη Λοκρίδος.

Ὁ ποτὲ Ἐλασσῶνος Σαμουήλ τὸ 1827 ἐλθὼν αὐτόκλητος ὡς συμβοηθὸς τοῦ πολιορκητοῦ Ἀθηνῶν, ἔμενε μέχρι τῆς ἀπελευθερώσεως αὐτῶν· εἰς δὲ τὸ 1833 διωρίσθη Αἰγίνης.

Ὁ εἰς τὸ 1826 σταλεὶς Εὐβοίας Ἰάκωβος, καὶ κατὰ τὸ 1833 διορισθεὶς Φθιώτιδος· φρίκη εἶναι ν' ἀκούη πᾶς τις ὅσα παρὰ τοῦ Ἱεράρχου τούτου ἐνεργοῦντο κατὰ πῶν Ἑλλήνων, Εὐβοίας ὄντος, τὰ ὅποια οἱ κάτοικοι διαφημίζουσι, ἐν ἀληθείας ἔχωσι.

Οἱ δὲ ἐκ τῶν νεοελευθέρων τελευτήσαντες εἰσὶν οἱ ἐφεξῆς.

Ὁ ποτὲ Ἄρτης καὶ μετὰ ταῦτα Εὐβοίας Ἄνθιμος τὸ 1827, ὁ ποτὲ Μετρῶν καὶ μετὰ ταῦτα Ἀχαΐας Μελέτιος τὸ 1828. Ὁ ποτὲ Ἀρδαμερίων καὶ μετὰ ταῦτα Γορτύνης Ἰγνάτιος τὸ 1822 (ὁ Ἱεράρχης οὗτος ἔλαβε μέρος εἰς τὰς μάχας τῆς Μακεδονίας καὶ τῆς Κρήτης) ὑπῆρξε καὶ μέλος τῆς σκαιᾶς ἐκκλησιαστικῆς ἐπιτροπῆς (διὰ τὸν οὕτω πῶς χωρισμὸν τῆς ἐκκλησίας), καὶ μέλος τῆς ἱεραῶς Συνόδου· ὁ ποτὲ Παραμυθείας Προκόπιος καὶ μετὰ ταῦτα Γορτύνης τὸ 1833. Ὁ ποτὲ Σηλυβρίας καὶ μετὰ ταῦτα Μεθώνης Μακάριος τὸ 1833. Ὁ Βυζύης Ἰωάσαφ, ὁ Βελιγραδίου Ἄνθιμος, καὶ ὁ Ρεθύμνης Ἰωαννίκιος, ἔμειναν ἐκτὸς ἐπαρχιῶν.

Ὅτε δὲ ἕκαστος τῶν Ἀρχιερέων τούτων ἐπάτει τὸ ἔδαφος τῆς Ἑλλάδος, ὑπεδέχετο παρὰ τῶν Ἑλλήνων μὲ ἀνοικτὰς τὰς ἀγκάλας, περιποιοῦμενος μετὰ μεγίστης φιλοφροσύνης, καὶ διοριζόμενος εἰς θέσεις ἐκκλησιαστικὰς κ. τ. λ. κ. τ. λ. ἀλλὰ τινὲς ἐκ τούτων εὐκαιρίας δραζάμενοι ἕστησαν διαφοροὺς ὀλεθρίους παγίδας κατὰ τῶν ἀρχαίων Ἀρχιερέων καὶ ἄλλων τινῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ.

Βιογραφία σύντομος τῶν κατὰ τὰς Ἐπαρχίας τῆς Πελοποννήσου ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως εὐρεθέντων Ἀρχηγῶν ἐκ τῶν ἐπισήμων ἑλληνικῶν οἰκογενειῶν, προσηστώτων καὶ προκρίτων ὄντων, καὶ μελῶν τῆς φιλικῆς ἐταιρίας.

Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῆς Κορίνθου.

Ἡ οἰκογένεια τῶν Νοταραίων (1) ἐν Κορίνθῳ εἶναι ἐκ τῶν

(1) Ἐκ τῶν κατὰ τὴν Πελοπόννησον ἑλληνικῶν οἰκογε-

πλέον ἀρχαιοτέρων, καταγομένη ἐκ τῆς ἐποχῆς τῶν Αὐτοκρατόρων Χριστιανῶν τοῦ Ἀνατολικοῦ βασιλείου. Ἐξ αὐτῆς τῆς οἰκογενείας ὑπῆρχε προεστὼς τῆς ἐπαρχίας Κορινθίας ὁ Ἀνδρῖκος (γνήσιος Νοταρᾶς) μετὰ τοῦ Σωτηρίου (κατ' ἐπωνυμίαν τῆς γυναικὸς του) Νοταρᾶ, καὶ τοῦ ἐκ τῆς αὐτῆς πόλεως Θεοχάρη Ρέντη. Ὁ Ἀνδρῖκος Νοταρᾶς ὑπῆρχε μὲ πολλὴν εὐγένειαν καὶ χαρακτῆρα σεβάσμιον καθ' ὅλα. Προσκληθεὶς δὲ εἰς τὴν Κόρινθον κατὰ διαταγὴν τῆς μητρὸς τοῦ Κιαμῆλπεη (τὸ 1821) ἐφονεύθη ἐν τῇ Ἀκροπόλει· ὁ δὲ Σωτήριος Νοταρᾶς, προσκληθεὶς παρὰ τοῦ Κιαμῆλπεη εἰς Τριπολιτζᾶν, ὅτε προσεκληθῆσαν καὶ οἱ λοιποὶ προεστῶτες παρὰ τῆς ἐξουσίας, ἔμεινε μετὰ τοῦ Μητροπολίτου Κορίνθου ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ ἰδίου Μπέη, ὅθεν μετὰ τὴν πτώσιν τῆς Τριπολιτζᾶς ἐξῆλθεν ὑγιῆς.

Ὁ δὲ γέρον Πανοῦτζος Νοταρᾶς, ἐγκρατῆς τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης, χάριν τῆς ἐξ ἀρχαίας οἰκογενείας καταγωγῆς του, καὶ τῆς παιδείας του, διέτρεξε λαμπρῶς εἰς τὰ ἐλληνικὰ πράγματα, καὶ πληρεξούσιος ὑπῆρχεν εἰς ὅλας τὰς ἐθνοσυνελεύσεις. Ἐκρημάτησεν ὑπουργὸς τῆς οἰκονομίας κατὰ (τὸ 1822), πρόεδρος ἐνίοτε τῶν ἐθνοσυνελεύσεων, καὶ τελευταῖον πρόεδρος τοῦ Βουλευτικοῦ· ὑπῆρξε δὲ καὶ μέλος τοῦ συμβουλίου τοῦ κράτους.

Εἰς τῶν διασῆμων τῆς Κορινθίας ὑπῆρξε καὶ ὁ Θεοχαράκης Ρέντης, στολισμένος μὲ παιδείαν καὶ εὐρωπαϊκὰς διαλέκτους, μὲ γνώσεις ὑψηλὰς καὶ σταθεράς. Ἐφάνη δὲ καθ' ὅλα ὠφέλιμος εἰς τὴν ἐλληνικὴν ἐπανάστασιν, ἔνθα

νειῶν εἶναι κυρίως ἀρχαιότερα ἢ τῶν Νοταραίων, ἐκ τῆς ὁποίας κατάγεται καὶ ὁ ἐν Κεφαλληνίᾳ δοξαζόμενος ἅγιος Γεῤῥάσιμος, καθὼς καὶ ὁ Μακάριος ἐπίσκοπος Κορινθίας, ὁ τελευταῖος ἐν τῇ νήσῳ Χίῳ, ὅστις διὰ τὰς ἀρετὰς του τιμᾶται ὡς ἅγιος.

ἀπελάμβανε διὰ τὰς ἀρετάς του ἰκανὴν ὑπόληψιν. Ὄχι ὀλίγον καὶ ὁ Γεωργαντᾶς Νοταρᾶς ἐκ τῆς ἐπαρχίας ταύτης, ὅστις διέπρεψε μέλος εἷς τινὰς ἔθνοςυνελεύσεις καὶ μέλος τοῦ Βουλευτικοῦ σώματος. Εἰς τὴν εἰρημένην ἐπαρχίαν ὑπῆρξαν καὶ διάφοροι ἐμπορικαὶ οἰκογένειαι, καθὼς ἡ τῶν Ζωογοπούλων τοῦ Κανελοπούλου, καὶ ἄλλαι ὅμοιαι τῆς αὐτῆς τάξεως.

Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ναυπλίου.

Οὐδεὶς προεστὼς ἐπίσημος καὶ μὲ τὰς ἀπαιτουμένας δυνάμεις, ὡς οἱ τῶν ἄλλων ἐπαρχιῶν τῆς Πελοποννήσου ἐφάνη εἰς τὴν ἐπαρχίαν ταύτην, διότι τόσον ἡ ἐπαρχία, καθὼς καὶ ἡ πόλις, ἐξουσιάζε το ἀπὸ τοὺς Ὄθωμανοὺς. Ἐπαρουσιάζοντο δὲ μόνον ἐκ τῶν χωρίων τινὲς δημογέροντες (τουρκιστὶ Κοτζαπάσιδες), καὶ ὀλίγοι ἔμποροι. Ἀλλὰ μετὰ τὴν ἐπανάττασιν, καὶ τὴν κυρίευσιν τοῦ φρουρίου, ἐκατοικήθη καὶ κατοικεῖται ἡ πόλις τῆς Ναυπλίας ὑπὸ πολλῶν καὶ διαφόρων ἐπισήμων οἰκογενειῶν· κατ' ἐξοχὴν δὲ ἀπὸ μεγαλεμπόρων καὶ ἐμπόρων ἐντίμων, μεταξὺ τῶν ὁποίων ὑπάρχει καὶ ὁ Γεώργιος Μ. Ἀντωνόπουλος, ὅστις τὸ ἀ. ἔτος τῆς ἐπαναστάσεως, φθάσας μετὰ τοῦ Δημητρίου Ὑψηλάντου ἐκ Τεργέστης, συνηγωνίσθη καὶ συνεθυσίασε χρηματικῶς ὑπὲρ πατρίδος ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τῆς παύσεως τῶν πολέμων. Ἀλλὰ καὶ ὁ ἐν Τεργέστη διαμένων αὐτάδελφός του ἐκ τῆς τάξεως τῶν μεγαλεμπόρων Ἀντώνιος Μ. Ἀντωνόπουλος, οὐχὶ μόνον ἐπρόσφερεν εἰς διαφόρους ἀνάγκας τῆς πατρίδος χρηματικὰς θυσίας, πολεμεφόδια, ὅπλα καὶ λοιπὰ, ἀλλὰ καὶ μετὰ τῶν λοιπῶν ἐν Τεργέστη διατελούντων Ἑλλήνων καὶ φιλελλήνων ἐμπόρων, ἐφωδίαζε κατὰ πάντα τοὺς διὰ τὴν Ἑλλάδα διαβαίνοντας Ἕλληνας. Τοῦτο αὐτὸ ἐπράττετο καὶ καθ' ὅλας σχεδὸν τὰς πόλεις τῆς πεφωτισμένης Εὐρώπης διὰ τοὺς εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀποβαί-

νοντας Ἕλληνας καὶ φιλέλληνας. (δόξα, καὶ τιμὴ εἰς τοὺς τοιούτους)! Πατρίς δὲ τῶν Ἀντωνοπούλων εἶναι ἡ πρωτεύουσα πόλις Ἀνδρίτζαινα τῆς ἐπαρχίας Ὀλυμπίας.

Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ἄργου.

Ἡ τῶν Περρῶν οἰκογένεια ὑπῆρχε πρὸ χρόνων εἰς τὴν ἐπαρχίαν ταύτην. Τελευτήσας δὲ ὁ Νικόλαος Περρῶν, καὶ προεστὼς τῆς ἐπαρχίας, ἐγκατέλιπε τρεῖς υἱούς, τὸν Ἰωάννην, τὸν Χαραλάμπην, καὶ τὸν Δημήτριον, μὲ παιδείαν, μὲ εὐγενῆ ἀνατροφὴν, καὶ μὲ λαμπρὰν κατάστασιν ἰδιοκτησιῶν.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρός των ὁ Ἰωάννης Περρῶν, ἀπεκατέστη προεστὼς τῆς ἐπαρχίας, ἀγαπώμενος καὶ σεβόμενος ἀπὸ τοὺς ἐπαρχιώτας, καὶ ἀπὸ ὅλων τοὺς Πελοποννησίου, διὰ τὰ φῶτα, διὰ τὰ εὐγενῆ αἰσθήματα του, καὶ τὴν ξεχωριστὴν του ἰλαρότητα· ἐνθερμος ζηλωτὴς ὑπῆρχε διὰ τὴν τῆς πατρίδος ἀνάστασιν, ὅστις, φυλακισθεὶς ἐν Τριπόλει μετὰ τῶν λοιπῶν προεστώτων (τὸ 1821) ἐτελεύτησε μετὰ τὴν πτώσιν τῆς Τριπολιτζᾶς ἐξερχόμενος ἐξ αὐτῆς ἐπὶ κραββάτου.

Ὁ Χαραλάμπης Περρῶν, μυηθεὶς καὶ οὗτος ἐν καιρῷ τὰ τῆς φιλικῆς ἐταιρίας, ἅμα ἤχησεν ἡ Σάλπιγξ τῆς ἐλευθερίας, ἐφάνη συντελεστικὸς εἰς τὸν ὑπὲρ πατρίδος ἀγῶνα. Ἐχρημάτησε δὲ μέλος τῆς Πελοποννησιακῆς Γερουσίας, παρευρέθη εἰς τὸν κατὰ τοῦ Δράμαλη πόλεμον (τὸ 1822), καὶ ἐτελεύτησε τὸ αὐτ. ἔτος.

Ὁ δὲ Δημήτριος Περρῶν, ἐγκρατὴς τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, μετέβη εἰς τὴν Εὐρώπην, ἐνθα διέμεινε μέχρι τοῦ 1828, σπουδάζων τὴν νομικὴν, καὶ ἐνεργῶν διάφορα ὑπὲρ Ἑλλήνων μετὰ τοῦ Ἰω. Α. Καποδιστρίου, τὰ ὁποῖα ἐγκαίρως θέλουν ἔλθῃ εἰς φῶς· γνωρίζει τὴν γαλλικὴν, τὴν ἰταλικὴν, καὶ τὴν τουρκικὴν, τὰς ὁποίας δεαλέκτους ἀναγινώσκει καὶ

γράφει. Ὑπῆρχον καὶ ἄλλαι πολλαὶ ἐπίσημοι οἰκογένειαι, καὶ ὑπάρχουσιν ἐν τῇ πόλει τοῦ Ἄργους, ὡς τοῦ Θεοδωράκη Βλάση, τοῦ Γ. Ἀντωνοπούλου, τοῦ Παναγῆ Ἰωαννοῦση, καὶ ἄλλαι ἐμπορικαὶ διάφοροι, καὶ ἡ τοῦ Δημητρίου Τζόκρη μὲ στρατιωτικὴν ἐπισημότητα, ἀρχηγοῦντος τούτου καὶ εἰς τὰς δύο ἐπαρχίας Ἄργους καὶ Ναυπλίας διὰ τὴν ἰκανότητα καὶ δραστηριότητά του καθ' ὅλα.

Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ἁγίου Πέτρου.

Κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς ἀποστασίας εὐρέθησαν προεστῶτες τῆς ἐπαρχίας αὐτῆς ὁ Ἰωαννοῦλης Καραμαῆνος, ὁ Α. Κονδάκης, καὶ ὁ Πᾶνος Σαριγιάνης. Ὁ Ἰωαννοῦλης Καραμαῆνος μετὰ τῶν λοιπῶν Ἀρχιερέων καὶ προεστῶτων ἐφυλακίσθη εἰς Τρίπολιν, καὶ ἠλευθερώθη μετὰ τὴν πτώσιν αὐτῆς. Ἐχρημάτησε δὲ βουλευτὴς ἐπὶ τῆς ἀντικυβερνητικῆς ἐπιτροπῆς (τὸ 1827) καὶ πληρεξούσιος εἰς τὰς διαφόρους συνελεύσεις ἐπίσης καὶ ὁ Α. Κονδάκης καὶ ὁ Κωνσταντῖνος Ζαφειρόπουλος, χαίροντες ἅπαντες τὴν κοινὴν τῶν ἐπαρχιωτῶν τῶν ὑπόληψιν, καὶ ὠφελήσαντες καθ' ὅλα εἰς τὴν ἐπανάστασιν τῆς πατρίδος.

Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Μορεμβασίας.

Ὡς προεστῶτες τῆς ἐπαρχίας ταύτης ὑπῆρχον οἱ δύο ἀδελφοὶ Δεσποτόπουλοι, καὶ ὁ Παναγιώτης Καλογεράς, οἵτινες μετὰ τῶν λοιπῶν κατοίκων τῆς ἐφάνησαν χρήσιμοι εἰς τὸν ὑπὲρ πατρίδος ἀγῶνα. Ἐκ δὲ τῶν εἰρημένων ὁ μὲν Π. Καλογεράς ἐχρημάτησε μέλος τῆς πελοποννησιακῆς Γερουσίας, καὶ πληρεξούσιος τῆς ἀ. ἐθνοσυνελεύσεως, καὶ βουλευτῆς, ὁ δὲ Α. Δεσποτόπουλος πληρεξούσιος εἰς τινὰς Συνελεύσεις τοῦ ἔθνους, καὶ ὁ Ἰωάννης Δεσποτόπουλος (ὁ καὶ Εὐγενίδης) εἰς πολιτικὰς ἄλλας ὑπηρεσίας.

Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Λακεδαιμόνιας.

Εἰς τὴν ἐπαρχίαν ταύτην κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἑλληνικῆς ἀποστασίας εὐρέθησαν προεστῶτες οἱ Ἀναγν. Κοπανιτζᾶς καὶ Μελέτιος Μελετόπουλος· ἀμφότεροι δὲ, ὄντες μέλη τῆς φιλικῆς ἐταιρίας, ἐφυλακίσθησαν ἐν Τριπόλει μετὰ τῶν λοιπῶν (τὸ 1821)· καὶ ὁμὲν Μελετόπουλος ἐτελεύτησεν ἐν τῇ φυλακῇ, ὁ δὲ Α. Κοπανιτζᾶς διασωθεὶς, ἐχρημάτισε πληρεξούσιος εἰς μίαν ἐθνοσυνέλευσιν καὶ μέλος τῆς Διοικητικῆς ἐπιτροπῆς· μετὰ τῶν εἰρημένων ὑπῆρξεν καὶ ὁ Ἀναγνώστης Σπηλιωτάκης, χρηματήσας μέλος τοῦ ἐκτελεστικοῦ κατὰ τὴν γ'. περίοδον, οὔσης τῆς οἰκογενείας του μιᾶς τῶν ἐπισήμων οἰκογενειῶν τῆς Σπάρτης· τοιαύτη ὑπάρχει καὶ ἡ τοῦ Ἰωάννου Κορφιοτάκη με θυσίας πρὸς τὴν πατρίδα καὶ ἐκδουλεύσεις· ἀλλ' ἡ τοῦ Π. Κρεββατᾶ οἰκογένεια ἀρχῆθην διάσημος μεταξὺ τῶν οἰκογενειῶν τῆς Πελοποννήσου (ὡς ἀλλαγῶν εἴρηται)· προετιμᾶτο πάντοτε ὁ Π. Κρεββατᾶς, χρηματήσας μέλος τῆς ἀ. ἐθνικῆς συνεισσεως, καὶ Ἀρχηγὸς τῶν ὄπλων τῆς ἐπαρχίας Λακεδαιμόνου μετὰ τοῦ ἐπισκόπου Θ. Βρεσθένης καὶ τῶν λοιπῶν. Ὁ Π. Κρεββατᾶς ἦτον ἐγκρατῆς παιδείας, εἶχε πολλὰς καὶ ὑψηλὰς γνώσεις, καὶ ὡς τοιοῦτος ἐτιμᾶτο καὶ ἐσέβετο παρὰ πάντων, διὸ καὶ ἐδολοφονήθη κατὰ τὸ 1822 ἀφήσας τὴν πατρίδα εἰς πολλὴν θλίψιν, στερηθεῖσαν τὴν ἐνεργητικότητά του· ὁ δὲ πάππος τοῦ Π. Κρεββατᾶ ἦτον εἰς τῶν τριῶν τῶν ὑποκινησάντων τὴν ἐν Πελοποννήσῳ ἐπανάστασιν (τὸ 1769). Οἱ κάτοικοι τῆς εἰρημένης ἐπαρχίας ἐφάνησαν κατὰ πάντα ὠφέλιμοι εἰς τὴν ἀνάστασιν τῆς πατρίδος, διάτε τὴν πληθὺν τῶν στρατευμάτων της, καθὼς ἐπίσης καὶ τῶν θυσιῶν της

Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Τριπολιτζᾶς.

Ὁ Σωτήριος Κουγιᾶς, ὀρμουμένης τῆς γενεᾶς του ἐκ

τοῦ ἰδίου του προσώπου, ὑπῆρχε προεστῶς τῆς ἐπαρχίας ταύτης, ὅτε, ἐκραγείσης τῆς ἐπαναστάσεως, ἔμεινεν εἰς Τριπολιτζᾶν πολιωρχημένος, χωρὶς ὄμως κἀνένα περιορισμὸν, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ. Ἄλλ' ὅταν εἰς χεῖρας τῶν Ἑλλήνων ἐδόθη ἡ εἰρημένη πόλις, τότε ὑπέφερε πολλὰ οὗτος, νομιζόμενος ὡς προδότης, ὅστις καὶ μετ' οὐ πολὺ ἐτελεύτησε· προεστῶς τῆς ἐπαρχίας Τριπολιτζᾶς ὑπῆρξε μετὰ τοῦ Γεωργίου Βάρβογλη καὶ ὁ Εὐγένιος, μετερχόμενοι οὗτοι καὶ λαμπρὸν ἐμπόριον, καθὼς ἐπίσης καὶ οἱ Α. Χρηστακόπουλος, Γ. Ἀντωνόπουλος, Γ. Χ. Μανέτας, Π. Παπαδάκης, Α. Ἀρβάλης, Α. Ῥοντόπουλος, Σαρδελαιοὶ καὶ Γιαννακόπουλοι· ἐκ τῶν τελευτησάντων δὲ καὶ τῶν ὑπαρχόντων παρέλειψαν τέκνα μὲ παιδείαν καὶ κατάστασιν, φανέντα χρήσιμα καθ' ὅλα εἰς τὴν ἑλληνικὴν ἐπανάστασιν χρηματικῶς καὶ προσωπικῶς. ἀλλὰ κατὰ τὰς χρηματικὰς θυσίας διεκρίνετο ὁ Βασίλειος Χρηστακόπουλος (1), χρηματῆσας καὶ πρῶτος ἔφορος (τὸ 1821), ἔχων καὶ συνεφόρους τὸν Α. Ῥοντόπουλον, τὸν Γ. Γιαννακόπουλον, καὶ τὸν Εὐγένιον. Μετὰ ταῦτα ὁ Βασίλειος Χρηστακόπουλος ὑπῆρξε καὶ πληρεξούσιος εἰς δύο ἐθνοσυνελεύσεις, καὶ μέλος τοῦ Βουλευτικοῦ σώματος.

Μεταξὺ τῶν προρρήθέντων διεκρίνετο ὁ μεγαλέμπορος καὶ τραπεζίτης (Σαρράφης) Νικόλαος Ταμπακόπουλος ἐκ Βυτίνης διὰ τὴν πολλὴν του ἐπισημότητα. Ὁ δὲ Ῥήγας Παλαμῆδης υἱὸς τοῦ ποτὲ Διερμηνέως τῆς Πελοποννήσου Παλαμῆδου (2) δὲν ἐδείχθη καὶ οὗτος κατώτερος τῶν ἄλ-

(1) Ὁ Βασίλειος Χρηστακόπουλος ἐθυσίασε καὶ πολλὰ χρήματα ἐξ ἰδίων του, ὡν πρόεδρος τῆς ἐφορίας Τριπολιτζᾶς (τὸ 1821) καὶ εἰς διαφόρους ἐράνους εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς πατρίδος.

(2) Ὁ Παλαμῆδης, πατὴρ τοῦ Ῥήγα Παλαμῆδου, ὦν

λων ὡς πρὸς τὰ χρέη ὑπὲρ τῆς πατρίδος, φανείς ἐνεργητικὸς καθ' ὅλα· ἐφαίνετο ἐνίοτε καὶ ἐπὶ κεφαλῆς ὀλίγων στρατιωτῶν. Διωρίσθη ἐπιμελητῆς τῶν στρατευμάτων ἐπὶ τῆς εἰσβολῆς τοῦ Δράμαλη, ἐχρημάτησε μέλος τῆς Γερουσίας ἐπὶ Καποδιστρίου, πληρεξούσιος εἰς τὴν ἐν Ἄργει συνέλευσιν, καὶ μέλος τοῦ συμβουλίου τῆς ἐπικρατείας ἐν ἐνεργείᾳ.

Εἰς τὴν πόλιν τῆς Τριπολιτζᾶς ὑπῆρχον καὶ ἄλλαι διάφοροι ἐπίσημοι οἰκογένειαι ἐμπόρων καὶ βιομηχάνων, καθὼς καὶ σήμερον ἔτι στολίζεται ἡ πόλις αὕτη ἀπὸ τοιαύτας οἰκογενείας.

Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Καρυταίνης.

Ἡ οἰκογένεια τῶν Δελιγιαννέων ἐνεφανίσθη εἰς τὴν ἐπαρχίαν ταύτην ἢ ἐπισημοτέρα, ἀρχομένη ἐκ τοῦ προσώπου τοῦ Γερογιάννη, χρηματήσαντος Κοντζάμπασης, ὕστερον δὲ προεστὸς τῆς ἐπαρχίας καὶ Μώρα Ἀγιάνης (πρώτιστος τῶν προεστώτων) μετὰ τοῦ σοφοῦ Σωτηρίου Λόντου ἐπὶ τῆς ἡγεμονίας τοῦ Βελῆ Πασσᾶ· ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος οἰκογένεια ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Γερογιάννη ἐφέρετο μὲ πολλὴν φιλανθρωπίαν, οὔσης σχεδὸν ξενοδοχεῖον τῆς οἰκίας του εἰς πάντα προσερχόμενον. Ἐκ τούτου ἔθεν, καὶ ἐκ τῆς ἰκανότητος τῶν υἱῶν του, διεκρίθη ἡ οἰκογένεια τοῦ Γερογιάννη ὡς μία τῶν λαμπρῶν οἰκογενειῶν τῆς Πελοποννήσου.

Ἐν τοσοῦτῳ ὁ Γερογιάννης, προεστεύων καὶ ἡμιθανῆς ὢν, ἐπὶ τῆς κλίνης του ἐφονεύθη παρὰ τοῦ τότε ἡγεμόνος τῆς Πελοποννήσου (τὸ 1816)· μετὰ δὲ τὸ 1818 διωρίσθη

Διερμηνεὺς τῆς ἡγεμονίας τῆς Πελοποννήσου, ἐφονεύθη παρὰ τῆς ἐξουσίας, καθὼς καὶ εἰς ἄλλους ἔπραττον οἱ Ὄθωμοι τὰ τοιαῦτα.

προεστώς τῆς Καρυταίνης ὁ Θεόδωρος Δελιγιάννης, χαίρων καὶ οὗτος ὄχι ὀλιγωτέραν ὑπόληψιν ἐκείνης τοῦ πατρὸς του· ὁ δὲ Ἀναγνώστης ἐστάλη ἀπὸ τὸ 1806 ὡς βεκίλης (ἀντιπρόσωπος) τῆς Πελοποννήσου εἰς Κωνσταντινούπολιν· διαμένων αὐτόθι μέχρι τὸ 1821, οἱ ἀδελφοὶ Δελιγιανναῖοι Θεόδωρος, Κανέλος, Δημητράκης, καὶ λοιποὶ ἔφερον πολὺν ἐνθουσιασμὸν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἔθνους· δι' αὐτὸ τοῦτο καὶ ὁ Θ. Δελιγιάννης ἐφυλακίσθη μετὰ τῶν λοιπῶν προσεστώτων (τὸ 1821), ὅστις μετὰ τὴν πτώσιν τῆς Τριπολιτζᾶς ἐξελλθὼν, ἐτελεύτησε.

Μετὰ τὴν φυλάκισιν τοῦ Θ. Δελιγιάννη ἐν ἀρχῇ τῆς ἐπαναστάσεως, ὁ μὲν Κανέλος διωρίσθη εἰς τὴν ἐπαρχιακὴν δημογεροντίαν Πρόεδρος, ὁ δὲ Δημητράκης ἐπὶ τῶν ὄπλων μετὰ τὴν πτώσιν δὲ τῆς Τριπολιτζᾶς ἔδραξε τὰ ὄπλα καὶ ὁ Κανέλος Δελιγιάννης, ἔφερον δὲ καὶ οἱ δύο μεθ' αὐτῶν ἰκανὰ στρατιωτικὰ σώματα (ὡς ἐν τῷ οἰκείῳ τόπῳ εἴρηται). Ἡ οἰκογένεια αὕτη, ἐκτὸς τῶν προσωπικῶν τὰς ὁποίας ἐνήργει, ἔκαμε καὶ χρηματικὰς πολλὰς θυσίας, διὰ ταῦτα καὶ ὁ Ἀναγνώστης ἀφοῦ ἐπανῆλθεν ἐκ Κωνσταντινουπόλεως τὸ 1821, διωρίζετο πάντοτε εἰς ὅλας τὰς ἐθνοσυνελεύσεις ἐκλελεγμένος πληρεξούσιος· ἐχρημάτησε μέλος τοῦ Ἐκτελεστικοῦ, καὶ τῆς διοικητικῆς ἐπιτροπῆς (τὸ 1826), μέλος τῆς ἐν Καλτεζίαῖς πελοποννησιακῆς Γερουσίας, καὶ μέλος (ἐν ἐνεργείᾳ) τοῦ συμβουλίου τῆς ἐπικρατείας.

Εἰς τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος ἐπαρχίαν ὑπῆρχον πάντοτε ἐπίσημα ὑποκείμενα, διότι τὰ φῶτα τῆς παιδείας δὲν ἐξέλειπον οὐδέ ποτε ἀπ' αὐτῆν. Εἰς αὐτὴν ἐφάνησαν αἰείποτε καὶ διάφοροι μεγαλέμποροι, ὡς ἐκ τῆς Βιτύνης οἱ Παππαρηγόπουλοι (Δημήτριος καὶ Κωνσταντῖνος), ὁ Νικήτας Ἰελλᾶς, οἱ Ταμπακόπουλοι (Γεώργιος καὶ Νικόλαος), ἅπαντες οὗτοι ἐν Κωνσταντινουπόλει διαμένοντες, καθὼς καὶ ὁ μετὰ ταῦτα ἐκ Δαγκαδίων εἰς τὴν αὐτὴν τουρκικὴν καθέδραν

ἐμπορευόμενος Δημήτριος Δημητρακόπουλος, ὅστις ἐκπληρώσας πρῶτον μὲ τα ὄπλα τὸ πρὸς τὴν φίλην πατρίδα χρέος του ἀπὸ τὸ 1821 μέχρι τοῦ 1827 ἔτους, ἀπῆλθεν εἰς Κωνσταντινούπολιν, μεγαλεμπορῶν καὶ χαίρων πολλὴν ὑπόληψιν διὰ τὴν τιμιότητά του.

Εἰς τὴν αὐτὴν ἐπαρχίαν ἀνεδείχθησαν ἐπίσημοι ἄνδρες καὶ πολλοὶ τοῦ κλήρου, ὡς ὁ ἐκ Δημητζάνης κατὰ πάντα ἀξιοσέβαστος Μητροπολίτης Λακεδαίμονος Ἀνανίας, περὶ οὗ ἐξεθέσαμεν ἐν τῷ Ἀ. τόμῳ τμημ. Ἀ. Κεφ. Ἀ. Σελ. 67 κείμεν. καὶ σχόλιον· ὁ ἀπαγχονισθεὶς αἰοίδιμος Πατριάρχης Γρηγόριος, ὁ Π. Πατρῶν Γερμανὸς, ὁ Θεσσαλονίκης Ἰωσήφ, ὁ νῦν Σελλασίας Θεοδώρητος, καὶ πολλοὶ ἄλλοι Ἀρχιερεῖς, ὁ σοφώτατος διδάσκαλος Χ. Ἀγάπιος, καὶ οἱ ἐκ Βυτύνης διδάσκαλοι, Δανιὴλ καὶ Παρθένιος. Ὑπάρχουσι καὶ σήμερον εἰς τὴν εἰρημένην ἐπαρχίαν ἐγκρατεῖς φώτων, κοσμικοὶ τε καὶ κληρικοὶ, ἐξ ὧν διακρίνονται καὶ σήμερον οἱ ἐκ Δημητζάνης ὀρῳόμενοι κληρικοὶ Καλλίνικος Καστόρχης, καὶ Δανιὴλ Γεωργόπουλος, ἱεροκήρυκες (1) ἐντὸς τῆς ἐλευ-

(1) Οἱ δύο οὔτοι ἱεροκήρυκες, ὁ μὲν Κ. Καστόρχης καὶ εἰς τὸ διάστημα τοῦ ἑλληνικοῦ ἀγῶνος διορισθεὶς ὡς τοιοῦτος παρὰ τῆς πελοποννησιακῆς Γερουσίας ἐξετέλει τὰ αὐτὰ τοῦ ἱεροκήρυκος χρέη εἰς τὴν Πελοπόν. ἄνευ τινὸς ὠφελείας· μετὰ τὸ τέλος δὲ τοῦ ἔργου τούτου ἐνήργει τὰ διδασκαλικά χρέη εἰς Τρίπολιν καὶ Δημητζάνην· ὁ δὲ Δ. Γεωργόπουλος ἐδίδασκε τὰ μαθήματα τῆς ἑλληνικῆς διαλέκτου, ὥστε καὶ οἱ δύο οὔτοι ἐφάνησαν ὠφελιμώτατοι κατὰ τε τὴν ἠθικὴν καὶ θρησκευτικὴν ὠφέλειαν, ἐνεργητικοὶ συνάμα καὶ εἰς τὴν πρόοδον τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεώς μας, ἐκπληρώσαντες καθ' ὅλα χρέη ἱερὰ καὶ πατριωτικὰ ἐν διαφόροις κινδύνοις.

Κατὰ δὲ τὸ 1833 ἐπὶ ἀντιβασιλείας, ὅτε διὰ βασιλικοῦ

θέρας Ἑλλάδος (ὁ Δανιὴλ Γεωργόπουλος ὑπῆρξε καὶ διάδοχος τῶν ἀνωτέρω σοφωτάτων διδασκάλων τῆς ἑλληνικῆς, διδάσκων τὰ ἱερὰ αὐτῆς μαθήματα μὲ πολὺν καρπὸν τῶν μαθητῶν του)· ἐνὶ δὲ λόγῳ ἐκ τῆς Καρυταίνης ὑπῆρξαν πάντοτε ἄξια ὑποκείμενα, ὡς καὶ πρὸ τῆς ἐπαναστάσεώς μας διάφοροι ἀτρόμητοι κλέπται (1)· ἐκ τῆς ἐπαρχίας ταύτης ἐν καιρῷ τοῦ ἑλλην. πολέμου ἐστρατολογοῦντο τὰ μεγαλῆτερα στρατιωτικὰ σώματα, ἐξ αὐτῆς ἐγένετο καὶ μεγάλη προμήθεια τῶν πολεμεφοδίων, κατ' ἐξοχὴν δὲ τῆς πυρίτιδος, καὶ ἀπὸ ἰδίου Καρυτινοῦς, ὡς τοὺς ἀδελφοὺς Σπηλιωτοπούλους, καὶ λοιπούς.

Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Φαναρίου (Ὀλυμπίας).

Τῆς ἐπαρχίας αὐτῆς προεστῶτες ὑπῆρχον ὁ Νικόλαος Γζανέτου, ὁ Οἰκονόμος Παπ. Ἀλέξιος, ὁ Παναγιώτης Ζαριφόπουλος, καὶ ὁ Χρῆστος Ἀναστασίου. Ἐκ τῶν τεσσάρων

διατάγματος ἀπεφασίσθη νὰ διωρισθῶσι δέκα Πρωτοσύγκελοι καὶ δέκα Ἀρχιδιάκονοι εἰς τὰς 10 μονίμους ὀνομασθείσας ἐπαρχίας ἐκ τῶν ἐχόντων δικαιώματα καὶ θυσίας ὑπὲρ πατρίδος, ἐπίσης καὶ ἰκανότητα, ἢ τότε συμμορία ἐκείνη ἣτις ἐνήργει καὶ ὅσα ἄλλα ἐξετέθησαν ἐν διαφόροις μέρεσιν, ὅχι μόνον δὲν συμπαρέλαθε καὶ τοὺς δύο πεπαιδευμένους τούτους εἰς τὴν χορείαν τῶν 10 Πρωτοσυγγέλλων, ἀλλ' ἀντὶ τούτων κατέταξεν εἰς διαφόρους Πρωτοσυγκελικὰς καὶ Ἀρχιδιακονικὰς θέσεις ἐκείνους, οὔτινες ὅχι μόνον δὲν ἔχαιρον παραμικρὸν ἐθνικὸν δικαίωμα, ἀλλ' ἀκόμη καὶ ἡ ἠθικὴ των ἐφάνη μετὰ ταῦτα ὅποια ἦτο· παραλείπονται τὰ ὀνόματά των καθὼς καὶ αἱ πράξεις αὐτῶν.

(1) Ἐξ αὐτῶν τούτων εἰς ἦτο καὶ ὁ Θεόδωρος Κολοκοτρώνης, καὶ ἡ τούτου γενεαλογία.

τούτων οἰκογενειῶν ὑπῆρχον ἀρχαιότεραι ἢ τοῦ Νικολάου Τζανέτου, καὶ τοῦ Χρήστου Ἀναστασίου, ἢ δὲ τοῦ Παπ. Ἀλεξίου, καὶ τοῦ Ζαριφοπούλου, ἔλαβον τὴν ἀρχὴν τῶν ἀπὸ τοῦ ἴδιον πρόσωπον τῶν εἰρημένων. Ὁ Παπ. Ἀλέξιος, φυλακισθεὶς ἐν Τριπόλει μετὰ τῶν λοιπῶν προεστώτων (τὸ 1821) ἐτελεύτησεν εἰς τὴν φυλακὴν.

Τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος τεσσάρων προεστώτων ὑπῆρξε πατρὶς ἢ πόλις τῆς Ἀνδριτζαίνης, πρωτεύουσα τῆς ἐπαρχίας Ὀλυμπίας, ἐκ τῆς ὁποίας πόλεως δὲν ἐξέλειπε τὸ ἑλλην. σχολεῖον ἀπὸ τὴν ἐποχὴν τοῦ 1796 ἔτους καὶ ὕστερον. Ἐκ τούτου τοῦ σχολείου ἐφωτίζοντο οἱ κάτοικοι αὐτῆς κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον, ἐν ἧ ὑπῆρχον καὶ ὑπάρχουσι σήμερον πολλοὶ μὲ πεῖραν καὶ ἀξιότητα (ἐκ τούτων διακρίνονται, ὁ ποτὲ Ὠλένης καὶ ὁ νῦν Χαλκηδόνος ἱερόθεος).

Ὁ Νικόλαος Τζανέτου ἐχρημάτισε μέλος τῆς πελοποννησιακῆς Γερουσίας, πληρεξούσιος εἰς δύο ἐθνικὰς συνελεύσεις καὶ βουλευτῆς, ἐπίσης καὶ ὁ Πολυχρόνιος Τζανέτου, (ὁ καὶ Δογοθέτης), ὑπῆρξε μέλος τοῦ βουλευτικοῦ (τὸ 1821) πάντες δὲ οἱ προλεχθέντες ἐγκαταλείψαντες τέκνα ἄξια τοῦ ὀνόματός των, πλὴν τοῦ παπᾶ Ἀλεξίου, ἐγκαταλείπόντος μοναχὸν τὸν ἔγκλον αὐτοῦ Ἀναστάσιον, συντέλεσαν πάντες οἱ μὲν στρατιωτικῶς οἱ δὲ πολιτικῶς καὶ χρηματικῶς ὑπὲρ πατρίδος.

Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Λεονταρίου (Μεγαλουπόλ).

Ποτὲ δὲν ἐχρημάτισε προεστὼς διὰ πολὺν χρόνον καὶ μ' ἐπισημότητα εἰς τὴν ἐπαρχίαν ταύτην. Τοῦτο προήρχετο ὡς ἐκ τῆς ὑστερήσεως τῶν φώτων, καὶ διότι ἡ πρωτεύουσα αὐτῆς ἐκατοικεῖτο ἀπὸ ἀρκετὰς οἰκογενείας Ὀθωμανῶν, οἷτινες ἦσαν διώκται τῶν Ἑλλήνων χριστιανῶν. Ἐσχάτως ὑπῆρξε προεστὼς ὁ Πέτρος Σαλαμῶνας (διάδοχος τοῦ προ-

στάτου τοῦ πατρὸς του), ὅστις μετὰ τοῦ παπ. Παναγιώτου Οἰκονόμου, τοῦ Ἀναστασίου Σαραντοπούλου, καὶ τῶν ἐκ τῆς Κωμοπόλεως Πολιανῆς, Δημητρίου Μηλίτζη, Ἀναγνώστου, καὶ Νικήτα δικαίων, καὶ τῶν λοιπῶν ἐπισημοτέρων κατοίκων ταύτης, ἐχόντων ἐπὶ κεφαλῆς καὶ τὸν ἀτρόμητον Νικηταρᾶν, τὸν Ἀναγνωσταρᾶν, καὶ τὸν Γρηγόριον Δικαῖον (τὸν καὶ Φλέσσαν), ἐφάνησαν κατὰ πάντα ὠφέλιμοι καθ' ὅλα εἰς τὴν ἑλληνικὴν ἐπανάστασιν ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους. Ἐκ τῆς ἐπαρχίας ταύτης ἐξήρχοντο καὶ ἰσχυροὶ ὄπλοφόροι.

Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Γαστούνης (Ἡλιδος.)

Ἀρχαία οἰκογένεια εἰς τὴν ἐπαρχίαν ταύτην ὑπῆρξεν ἡ τῶν Σισίνιδων, προσετώτες δὲ αὐτῆς ὑπῆρχον οἱ, Γεώργιος καὶ Ἰωάννης (ὁ καὶ Μολλᾶ Γιαννάκης) Σισίνοι, ὁ Γεώργιος Σισίνης, πρῶτος ὦν τῆς ἐπαρχίας ταύτης, συντέλεσε τὰ μέγιστα εἰς τὴν ἀνάστασιν τῆς πατρίδος, ἔχων εἰς τὰ νεύματά του ὅλους τοὺς κατοίκους· ὑπηρετήσε στρατιωτικῶς, καὶ πολιτικῶς, καὶ μὲ χρηματικὰς συνεισφοράς. Ἐχρημάτησε Βουλευτὴς καὶ Πρόεδρος ἐθνικῶν συνελεύσεων. Οἱ δὲ δύο υἱοὶ αὐτοῦ Χρῦσανθος καὶ Μιχαὴλ δὲν ἐφάνησαν κατώτεροι τῶν πατρικῶν των προτερημάτων, τοὺς ὁποίους ἐτίμησε καὶ ἡ πατρίς.

Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ἀρκαδίας (Τριφυλίας).

Μ' ὅλον ὅτι ἡ ἐπαρχία αὕτη ἦτο καταπλακωμένη ἀπὸ πολλὰς οἰκογενεῖας Ὄθωμανῶν, οἵτινες ἦσαν σκληρότατοι καὶ ἐχθροὶ ἄσπονδοι τοῦ Χριστιανισμοῦ, μόλα ταῦτα δὲν ἔλειψαν ἐπίσημοι πολιτικοὶ προσετώτες, καθὼς καὶ ἰσχυροὶ διάφοροι κλέπται, ἀφανίζοντες πολυειδῶς τοὺς Ὄθωμανούς. Ἐκ τῶν πολιτικῶν οἱ ἔσχατοι εἶναι ὁ Κ. Τημαρᾶς, ὁ Κανελέτος, ὁ Ἀναγνώστης Σκορδάκης, ὁ Ψιλογαλάνης, ὁ Πρωτοσύγκελος Ἀνδρινόπουλλος, ὁ ἀτρόμητος

Γρηγόριος παπ. Φωτόπουλος, (δολοφονηθείς παρά τῶν Ὀθωμανῶν τὸ 1819), καὶ οἱ μετὰ ταῦτα, Ἰωάννης Τομαραῆς ἐκ Κυπαρισίας, καὶ Ἀντώνιος Καραπαταῆς ἐκ Φιλιατρῶν, διορισθέντες προσετώτες μετὰ τὴν δολοφόνησιν τοῦ Φωτοπούλου· οἱ τελευταῖοι (τὸ 1821) ἐφυλακίσθησαν μετὰ τῶν λοιπῶν ἐν Τριπόλει, καὶ διασωθέντες, ἐξῆλθον ὡς σκελετά. Οἱ δὲ Ἀναστάσιος Κατζαρὸς, Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης (1), Νικόλαος Πονηρὸς, καὶ Μῆτρος Ἀναστασόπουλος συνενωμένοι οὗτοι πάντες μετὰ τοῦ Πρωτοσυγκέλλου Ἀμβροσίου Φραντζῆ καὶ τῶν λοιπῶν προκρίτων τῆς ἐπαρχίας, ἐξεπλήρωσαν τὰ πρὸς τὴν πατρίδα ὀφειλόμενα χρέη τῶν πολιτικῶς, στρατιωτικῶς καὶ χρηματικῶς.

Ἐκ τῶν εἰρημένων ὁ Ἀ. Γρηγοριάδης, Ν. Πονηρόπουλος, Θ. Σκορδάκης, Μ. Ἀναστασόπουλος, Ἀ. Παπατζόρης, Ἀντώνιος Καραπαταῆς, Γ. Γκότζης, Χρισόδουλος Γεωργακόπουλος, Ἰωάννης Τομαραῆς, καὶ ὁ Ἀλέξιος Λουκόπουλος ὑπῆρξαν μέλη εἰς τινὰς ἐθνικὰς συνελεύσεις (ἐκτὸς τῆς ἀ. ἐν Ἐπιδαύρῳ συνελεύσεως) καὶ μέλη τοῦ Βουλευτικοῦ. Ὁ δὲ Ν. Πονηρόπουλος καὶ ὑπουργὸς τῆς Οἰκονομίας κατὰ τὴν τρίτην περίοδον.

Εἰς τὴν ἐπαρχίαν ταύτην ὑπάρχουσιν ἐμπειροπόλεμοι καὶ ἰσχυροὶ ἄνδρες, οἵτινες ἐξεπλήρωσαν πάντοτε μὲ καρτερίαν καὶ γενναιότητα τὸ πρὸς τὴν φίλην πατρίδα χρέος τῶν· οἱ κάτοικοι τῆς πρωτεύουσας Κυπαρισίας καὶ τῶν Κωμοπόλεων, Φιλιατρῶν, Γαργαλιάνου, καὶ Λιγούδιστας, ὑπέφερον περισσότερα βάρη παρά τὰς ἄλλας πόλεις διὰ τὰς εἰς Νεόκαστρον καὶ Μεθώνην συνεχεῖς διαβάσεις τῶν στρατιωτικῶν σωμάτων καὶ ἐπιστροφῆς αὐτῶν, θυσιάσαντες τὰ μέγιστα καὶ ὑπὲρ τὰς δυνάμεις τῶν ἕνεκα τῶν στρατευσίμων.

(1) Ἡ οἰκογένεια τοῦ Γρηγοριάδου, ὑπάρχει ἢ λαμπρότερη τῆς Τριφυλίας.

Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Κορώνης.

Ἡ πρωτεύουσα τῆς ἐπαρχίας ταύτης ἐκατοικεῖτο ἀπὸ Ὄθωμαίους πολλὰ σκληροῦς, καὶ μὴ ταῦτα ἐφαίνοντο πάντοτε ἐμπορικῆ Χριστιανῶν οἰκογένεια. Αἱ ἐπισημότεραι τούτων ἦσαν ἡ τῶν Καραπαυλαίων, ἡ τοῦ Τριγγέτα, καὶ ἡ τοῦ Γεωργίου Γεωργοπούλου. Ἡ τῶν Καραπαυλαίων οἰκογένεια ἔφερε καὶ τὸν τίτλον τοῦ προεστῶτος. Αἱ δύο οἰκογένεια τῶν Καραπαυλαίων καὶ τοῦ Τριγγέτα, ἡ τοῦ Οἰκονόμου Ψαλτάκη, καθὼς καὶ ἐκείνη τῶν Λαχανάδων μετὰ τῶν λοιπῶν οἰκογενειῶν τῆς ἐπαρχίας, ὅλοι αὐταὶ ἐφάνησαν κατὰ πάντα ὠφέλιμοι εἰς τὴν ἀνέγερσιν τῆς πατρίδος στρατιωτικῶς καὶ πολιτ.. Ἡ ἐπαρχία αὕτη διὰ τὴν θηριωδίαν τῶν τυράννων τῆς δὲν προώδευεν, οὔτε εἰς τὴν ἐπισημότητα τῶν οἰκογενειῶν τῆς, οὔτε καὶ εἰς τὰ φῶτα τῆς παιδείας.

Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Μεθώνης.

Διὰ τὸ θηριῶδες ἦθος τῶν Ὄθωμανῶν τῆς ἐπαρχίας ταύτης δὲν ὑπῆρχεν οὔτε τακτικὸς προεστῶς ὡς εἰς τὰς λοιπὰς ἐπαρχίας, οὔτε τὰ φῶτα τῆς παιδείας προώδευον· ἐκ τῶν κατοίκων τῆς οἱ ἐπισημότεροι καὶ διατρέξαντες πολιτικὸν καὶ στρατιωτικὸν στάδιον εἰς τὸν ἱερὸν ἀγῶνα ἦσαν ὁ Παναγιώτης Ποτήρης, ὁ Νικόλαος Γεωργακόπουλος, καὶ ὁ Οἰκονόμος Γρίβας. Ὁ Π. Ποτήρης ἐχρημάτησε μέλος τῆς ἀ. ἐθνοσυνελεύσεως, μέλος τῆς πελοποννησιακῆς Γερουσίας, καὶ ἐτελεύτησε (τὸ 1823). Ὁ δὲ Νικόλαος Γεωργακόπουλος ὑπηρετῶν στρατιωτικῶς, ἐχρημάτησε πάντοτε εἰς τῶν ἀξιολόγων τοῦ ἀγῶνος μας ὀπλαρχηγῶν μέχρι τοῦ 1825 ἔτους, ὅτε αἰχμαλωτισθεὶς παρὰ τοῦ Ἱμπραχήμη εἰς τὴν ἐν Ναυαρίνοις μάχην, ἐτελεύτησεν ἐν τῇ φυλακῇ μετ' αὐτοῦ συνελήφθη καὶ ὁ Οἰκονόμος Γρίβας, ἀλλ' οὗτος ἀπηλλάγη τῆς αἰχμαλωσίας.

Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Νεοκάστρου (Πολίης).

Οὕτε καὶ εἰς τὴν ἐπαρχίαν ταύτην ὑπῆρξε παντοτινὸς προεστὼς διὰ τὸ νὰ ἦτο τὸ φρούριον καταπλακωμένον ἀπὸ ἀγρίους Ὀθωμανούς· μεταξὺ τῶν οἰκογενειῶν τῆς ἐπαρχίας αὐτῆς ὑπῆρχεν ἡ μεγαλέμπορος οἰκογένεια τοῦ Γ. Οἰκονομοπούλου· μετ' αὐτὴν ὑπῆρχον καὶ ἡ τῶν Τατοπούλων καὶ τῶν Λευχίδων, οὔσαι τῆς 6'. τάξεως. Ὁ Γ. Οἰκονομόπουλος κατέλιπε τρεῖς υἱούς, οἵτινες ἐφάνησαν ἀρκετὰ ἐνεργητικοὶ μετὰ τῶν λοιπῶν προκρίτων εἰς τὴν ἀνέγερσιν τῆς πατρίδος, συνδραμόντες αὐτὴν χρηματικῶς καὶ στρατιωτικῶς. Ὁ δὲ Ἰωάννης Οἰκονομίδης ὑπῆρξε μέλος τῆς ἀ. ἔθνοσυνελεύσεως, μέλος τῆς πελοποννησιακῆς Γερουσίας, καὶ ταμίας αὐτῆς.

Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Νησίου (τῆς Καλαμάτας).

Ἡ ἐπαρχία αὕτη μικρὰν ἔχουσα ἕκτασιν, καὶ συγκεκλιμένη ἀπὸ μόνην τὴν πόλιν καὶ δύο κώμας, δὲν εἶχε κατοίκους Ὀθωμανούς ἐντὸς τῆς πόλεως. Ἔνεκα τούτου καὶ οἱ κάτοικοί τῆς ἔχαιρον ἐλευθερίαν, καὶ διεδίδοντο τὰ φῶτα τῆς παιδείας· προεστῶτες ταύτης ὑπῆρξαν ὁ Στασινὸς Δαρειώτης, καὶ ὁ Δημήτριος Καλαμαριώτης· ὑπῆρξαν καὶ ὑπάρχουσι καὶ ἄλλαι ἐπίσημοι, ἀλλ' ἐμπορικαὶ οἰκογένειαι. Ὁ δὲ Δημήτριος Καλαμαριώτης ἐχρημάτισε μέλος τῆς ἀ. ἔθνοσυνελεύσεως (τὸ 1821) καὶ μέλος τῆς πελοποννησιακῆς Γερουσίας· μετὰ τὸν Καλαμαριώτην ὑπῆρξε μέλος τινῶν συνελεύσεων καὶ μέλος τοῦ Βουλευτικοῦ ὁ Γεώργ. Δαρειώτης· οἱ ἀδελφοὶ Δαρειῶται καὶ λπ. πρόκριτοι τῆς ἐπαρχίας Νησίου συνετέλεσαν ὄχι ὀλίγον εἰς τὸν ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας τῆς πατρίδος ἀγῶνα πολιτικῶς καὶ στρατιωτικῶς εἰς τε τὴν πολιορκίαν τῆς Κορώνης, τῆς Τριπολιτζᾶς τε, καὶ κατὰ τῶν Ἀράβων ἐπὶ Ἰμπραχήμη.

Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ἰμ.λακίωρ.

Ἄν καὶ εἰς τὴν ἐπαρχίαν ταύτην, ὡς καὶ εἰς τὴν τοῦ Νησίου, δὲν κατόικουν Ὄθωμανοὶ, μόλα ταῦτα τὰ φῶτα τῆς παιδείας δὲν προώδευον· ἐπίσημοι οἰκογένειαι τῆς ὑπῆρχον ἢ τοῦ παπ. Τζόνη καὶ τοῦ Περωτῆ, ἐξ ὧν ἐχρημάτησαν καὶ προεστῶτες τῆς ἐπαρχίας. Ἐσχάτως δὲ ὁ υἱὸς τοῦ παπ. Τζόνη Δημήτριος, ὅστις ὑπῆρξε μέλος τῆς ἐν Ἐπιδαύρῳ ἁ. ἔθνοσυνελεύσεως καὶ μέλος τῆς πελοποννησιακῆς Γερουσίας· πατριωτικῶς δὲ φιλοτιμηθεὶς, ἐφονεύθη εἰς τὰ Τρίκορφα τῆς Τριπολιτζᾶς, μαχόμενος κατὰ τοῦ Ἰμ.πραχήμη.

Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ἀρθρούσης (Μεσσήνης).

Διὰ τὴν ὁποίαν εἶχον ἰσχὺν καὶ ἐπιβροῆν οἱ Ὄθωμανοὶ εἰς τὴν ἐπαρχίαν ταύτην ἔμεινε πάντοτε χωρὶς νὰ ἔχη προεστῶτα. Ἐσχάτως δ' ἐφάνη ὁ Σπῦρος Φραντζῖσκος ὑπερέχων, ὅστις συνεννοημένος μὲ τοὺς πρωτίστους κατοίκους τῆς Γαράντζης (πατρίδος τοῦ Μητροπέτροβα), ἐπαρρησιάζετο μὲ πολλὴν ἐπισημότητα. Ὁ Φραντζῖσκος ὑπῆρξε μέλος τῆς ἐν Ἐπιδαύρῳ ἁ. ἔθνοσυνελεύσεως καὶ μέλος τῆς πελοποννησιακῆς Γερουσίας· τοιοῦτος ἐφάνη καὶ ὁ ἐκ Γαράντζης Φίλων, ὑπάρξας μετὰ ταῦτα πληρεξούσιος καὶ βουλευτής. Ἐκ τῆς εἰρημένης ἐπαρχίας ἐξήρχοντο ἰσχυροὶ ὀπλοφόροι ἐν τῷ διχοστήματι τοῦ ἱεροῦ μας ἀγῶνος.

Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Καλαμάτας.

Εἰς τὴν ἐπαρχίαν ταύτην ἔχουσαν ὀλίγους Ὄθωμανοὺς, καὶ γείτονά της τὴν Μάνην, οἱ κάτοικοί της ἔχαιρον πολλὴν ἐλευθερίαν, διὰ τὴν ὁποίαν ἐφάνησαν πολλοὶ ἐπίσημοι ἄνδρες πολιτικοὶ τε, καὶ ἔμποροι. Προεστῶτες αὐτῆς ὑπῆρξαν ὁ Πανάγος Κυριακὸς, ὅστις ὑπολήπτετο πολὺ διὰ τὰς ἀρετάς του καὶ ἐτελεύτησεν ἐν τῇ φυλακῇ τῆς

Τριπολιτζᾶς (τὸ 1821), ὁ Ἡλίας Τζάνες, καὶ ὁ Πανάγος Τζάνες· ὁ δὲ Ἰωάννης Πανάγου Κυριακὸς ὑπῆρξε μέλος τῆς ἀ. ἐθνοσυνελεύσεως καὶ μέλος τῆς πελοποννησιακῆς Γερουσίας· μετὰ τοῦτον ὑπῆρξεν ὁ ἀδελφός του Κωνσταντῖνος Κυριακὸς μέλος τῶν συνελεύσεων καὶ βουλευτής. Συμπῆρξεν αὐτῷ καὶ ὁ Γεράσιμος Παγώνης πληρεξούσιος καὶ βουλευτής. Ὁ Κωνσταντῖνος Κυριακὸς εἶναι εἰς τῶν κατὰ τὸ 1833 φυλακισθέντων.

Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Καλαβρύτων (Κυναιῖθ).

Ἡ περιφανεστέρα ἀπὸ τὰς ὑπαρχούσας ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ταύτῃ ἐπισήμους οἰκογενείας εἶναι ἡ οἰκογένεια τῶν Ζαήμεδων, ὀρμωμένη ἐκ τῆς κωμοπόλεως Κερπινῆς. Αὕτη ὑπηρετήσασα ποτὲ τὴν ὀθωμανικὴν ἐξουσίαν ἐν τῇ Αἰγύπτῳ, ἀντεμείφθη μὲ τὸν βαθμὸν τοῦ Ζαήμε (1)· ἀνεφάνη δὲ εἰς τὴν Πελοπόννησον ὡς διαπρέπουσα περὶ τὸ 1730, διορισθέντος πρώτου προεστῶτος εἰς τὴν ἐπαρχίαν τῶν Καλαβρύτων Φιλίππου τοῦ Ζαήμε. Ἐκτοτε ὅθεν διέμεινε τὸ ἀξίωμα τοῦτο διαδοχικῶς εἰς τὴν οἰκογένειαν ταύτην μέχρι τῆς ἀπὸ τῶν Τούρκων ἀπελευθερώσεως τῆς Ἑλλάδος.

Οἱ Ζαήμεδες μόλας τῶν τὰς δόξας ἀπεστρέφοντο πάντοτε τὴν τουρκικὴν ἐξουσίαν· διὸ καὶ διδομένης περιστάσεως πάραυτα ἐφκίνοντο συνεργοὶ καὶ ἐκτελεσταί· ἐκ τούτου ὅθεν ἔλαβεν αἰτίαν ὁ Σουλτάνος νὰ καταδικάσῃ τοὺς δύο ἀδελφοὺς, Κωνσταντῖνον καὶ Ἀνδρουτζον, εἰς θάνατον μὲ διαταγὴν του, δηλοῦσαν τὸ ἔγκλημά των, τὸν μὲν, τὸ 1769, τὸν δὲ, τὸ 1792. Ὁ Παναγιώτης ὅμως Γ' ἀδελφός των συμφώνως μετὰ τοῦ Κρεβδατᾶ καὶ Μπενάκη, ἐπικαλεσθέντες δι' ἀναφορᾶς των (τὸ 1768) τὴν βοήθειαν

(1) Βαθμὸς πολιτικὸς παρὰ τοῖς ὀθωμανοῖς.

τῆς μεγάλης Αυτοκρατορίσσης πασῶν τῶν Ῥωσσιῶν Αἰκατερίνης τῆς β'. ἐκίνησαν εἰς ἐπανάστασιν (τὸ 1769) τὴν Πελοπόννησον.

Ἐν τοσοῦτῳ θανατωθέντα τὸν Ἀνδρέαν, (τὸν καὶ Ἀνδρουτζον), διεδέχθη ὁ Ἀναγνώστης Ζαήμης· τοῦτον δὲ πάλιν ὁ Ἰωάννης Ζαήμης, μὴ εὐδοκίμησας εἰς τὸ προεστάτον του· προσεκλήθη δὲ διάδοχός του ὁ Ἀσημάκης Ζαήμης, εἰς τὴν ὁποίαν θέσιν διέπρεψεν ἐντίμως διὰ τὸ σταθερὸν τοῦ χαρακτῆρος του, καὶ λοιπὰ προτερήματά του· προχωρούσης ὅθεν τοιουτοτρόπως τῆς ἡλικίας του, καὶ βλέπων ὅτι ἀπεκατέστη ἀνοικονόμητος, ὡς πρὸς τοὺς Τούρκους (1), ἄλλως τε καὶ διὰ νὰ μὴ ἔχη αἰτίας νὰ τοὺς βλέπῃ, κατώρθωσε ν' ἀντικαταστήσουν εἰς τὴν θέσιν του τὸν υἱὸν του Ἀνδρέαν Ζαήμην.

Ὁ Ἀνδρέας Ζαήμης γεγωνὸς εἰδήμων τῆς ἐλληνικῆς Γλώσσης, καὶ σπουδάσας κατὰ βάθος τὴν ἐλληνικὴν ἱστορίαν, ἐφαίνετο πάντοτε μὲ εὐγενῆ καὶ μεγαλοπρεπῆ ἐλληνικὸν χαρακτῆρα, μὲ ἀρετὰς καὶ μὲ ἰκανὰ ἕτερα σπάνια προτερήματα., κατέχων ὡς εἴρηται, τὴν θέσιν τοῦ προεστάτου Καλαβρύτων πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως· ἔδειξεν ἕκτοτε τὸν ἀπαραδειγματίστον ἐνθουσιασμόν του ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τῆς πατρίδος, καὶ ἅμα ἤρχησεν ἡ ἐπανάστασις, τεθεὶς ἐπὶ κεφαλῆς στρατιωτῶν, ἠκολούθησε νὰ ὑπηρετῇ τὴν πατρίδα ἐνόπλιως μὲ ζῆλον, μὲ δραστηριότητα, καὶ μὲ ἄκραν τιμιότητα, καταδιώκων πάντοτε τὰς καταχρή-

(1) Σημειωτέον, ὅτι ἡ οἰκογένεια τοῦ Ζαήμη ἀφ' ἧς ὥρας ἐφάνη διαπρέπουσα, ἦτο πάντοτε ὡς ἐν ξενοδοχείῳ εἰς πάντας τοὺς παρερχομένους· ὄχι μόνον δὲ μετέδιδε τῶν τροφίμων, ἀλλ' ἐχορήγει καὶ χρηματικὰς βοηθείας εἰς τοὺς ἔχοντας ἐνδείαν.

σεις· ταῦτα πράττων, ἐθυσίασε πολλὴν χρηματικὴν κατάστασιν εἰς τὰ ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν του στρατεύματα, συνεισφέρων καὶ ἀπείρους ἄλλας χρηματικὰς ποσοτήτας εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς πατρίδος· ὠκονόμει δὲ φρονίμως καὶ τὰς ἀδυναμίας καὶ λάθη τῶν δυνατῶν στρατιωτικῶν καὶ πολιτικῶν· ὑπηρέτησε τὴν πατρίδα πολιτικῶς εἰς ὅλας τὰς λαμπροτέρας θέσεις, παρευρεθῆς καὶ εἰς ἀπάσας τὰς ἐθνοσυνελεύσεις· ἐν δὲ τῷ διαστήματι τῶν εἰς τὴν πατρίδα ἐκδουλεύσεών του ἀπέφυγε πάσας τὰς καταχρήσεις καὶ ἰδιοτελείας ὡς οὐδεὶς ἄλλος, ὥστε ἐκ τούτου ἔμεινε καὶ μὲ μοναχὴν τὴν ἀκίνητόν του περιουσίαν. Ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς Ὄθων τὸν ἐτίμησε μὲ τὸν βαθμὸν Ἀντιπροέδρου εἰς τὸ συμβούλιον τῆς ἐπικρατείας ἐν ἐνεργείᾳ, καθὼς καὶ μὲ τὸν μεγαλόσταυρον τοῦ σωτῆρος, κατὰ δὲ τὸ 1840 μαΐου 4, ἐτελεύτησεν εἰς τὴν πρωτεύουσαν (Ἀθήνας), ταφεὶς ἐνδόξως καὶ μεγαλοπρεπῶς, ἐγκαταλείψας τὸν μοναχὸν υἱὸν του Θρασύβουλον, τὴν σύζυγόν του, τὰς δύο κόρας του, καὶ πάντας τοὺς Ἕλληνας καὶ συγγενεῖς του εἰς ἀπαρηγορήτους θλίψεις καὶ πικρίας ἕνεκα τῆς ὑστερήσεώς του.

Μετὰ τὴν οἰκογένειαν ταύτην ἐστάθη ὄχι ὀλίγον ἐπίσημος καὶ ἡ οἰκογένεια τοῦ Σωτηρίου Χαραλάμπους, ἀρχηγέτης τῆς ὁποίας ὑπῆρξεν ὁ Κωνσταντῖνος Χαραλάμπης ἐκ τῆς κωμοπόλεως Ζαρούχλης, ἐγκαταλιπὼν υἱὸν τὸν Πανάγον Χαραλάμπην, ὑπάρχοντα προεστῶτα τῆς κωμοπόλεως ἐκείνης. Ὁ Πανάγος θανὼν ἐγκατέλιπεν υἱὸν τὸν Ἀναστάσιον Χαραλάμπην, ὅστις διὰ τὴν ἰκανότητά καὶ τὴν παιδείαν του διωρίσθη προεστῶς μετὰ τῶν ἄλλων τότε προεστῶτων τῆς ἐπαρχίας τῶν Καλαβρύτων, ἀποσταλεὶς κατὰ διαταγὴν καὶ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, ὡς βεκύλης (ἀντιπρόσωπος) τῆς ἐπαρχίας ταύτης· οὗτος ἐτελεύτησεν ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἀφίσας υἱὸν τὸν Σωτήριον Χαραλάμπην, διορισθέντα καὶ τοῦτον διὰ τὴν

περὶ τὰ πράγματα ἰκανότητά του προεστῶτα τῆς ἐπαρχίας Καλαβρύτων. — Ὁ Σωτήριος Χαραλάμπης διέπρεψεν ἐν αὐτῇ τῇ θέσει ἐντίμως μέχρι τῆς ἐποχῆς τῆς ἐνάρξεως τῆς ἑλληνικῆς ἀποστασίας· ἀλλ' ὅτε ἐξεβράγη καὶ αὕτη, διεκρίθη ὄχι ὀλίγον διὰ τὰ πατριωτικά του αἰσθήματα, χρηματήσας μέλος τῆς ἐν Βοστίτζη μυστικοσυνελεύσεως, καὶ φανεῖς αἰείποτε προθυμώτατος καὶ ζηλωτῆς ἔνθερμος τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως, συντρέχων μὲ ἰκανὸν ὑπὸ τὴν ὄδηγιάν του στρατιωτικὸν σῶμα, καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ, πρὸς καταδιωγμὸν τῶν Ὄθωμανῶν ἐν ταῖς πολιορκίαις Καλαβρύτων, Τριπολιτζᾶς, Λεβιδίου, Π. Πατρῶν, καὶ Ἀκράτας· ὑπῆρξε μέλος τῆς ἐν Καλτεζίαις πελοποννησιακῆς Γερουσίας, μέλος τῆς ἐν Ἐπιδαύρῳ ἀ. ἐθνικῆς συνελεύσεως, ἀντιπρόεδρος τοῦ τότε βουλευτικοῦ σώματος, μέλος τῆς ἐν Ἄστρει β'. ἐθνοσυνελεύσεως, καὶ διακρινόμενος πανταχοῦ ὑπηρετεῖ τὴν πατρίδα προσωπικῶς καὶ χρηματικῶς· ἀγαπώμενος δὲ ἐπὶ τέλους καὶ σεβόμενος παρὰ πάντων ἕνεκα τῶν τοιούτων λαμπρῶν ἐκδουλεύσεων, καὶ θυσιῶν του, ἐτελεύτησε τῇ 16 Μαρτίου (τὸ 1826)· ἀφῆσας λύπην ἀπαρηγόρητον εἰς τοὺς συναγωνιστάς του Ἕλληνας, εἰς τὴν σύζυγόν του, καὶ εἰς τὰ τέσσαρα ἄρρῆνα τέκνα του, ἐξ ὧν τὰ δύο ἐτελεύτησαν.

Μετὰ τὰς εἰρημένας οἰκογενείας τῶν Ζαήμεδων καὶ Χαραλάμπων ὑπῆρξαν καὶ ἄλλαι οἰκογένειαι ἐπίσημοι εἰς τὴν ἐπαρχίαν τῶν Καλαβρύτων, ὑπῆρξαν δὲ καὶ ὑπάρχουσιν ἔτι ἢ τοῦ Δημητράκη Ζαήμε, υἱοῦ τοῦ περιφήμου Ἀνδρούτζου, ἢ τοῦ Σωτηρίου Θεοχαροπούλου, ἐγκόνου τοῦ ἐντίμου Ἀναγνώστου Βαρβαρίτου, καὶ ἢ τοῦ Ἀσημάκη Φωτῆλα, οἵτινες διέπρεψαν καὶ ὡς ἀρχηγέται εἰς τὸ σάδιον τῆς πατρίδος στρατιωτικῶς, πολιτικῶς καὶ χρηματικῶς. Ὁ δὲ Ἀσημάκης Φωτῆλας ὑπῆρξεν ἀντιπρόεδρος τῆς πελοποννησιακῆς Γερουσίας, ὁ ὁποῖος καὶ ἐπὶ τῆς εἰσβολῆς τοῦ

Δράμαλη ἔδειξεν ἀπραδειγμάτιστον γενναιότητα· μετὰ τῶν προλεχθέντων ὑπάρχουσιν εἰς τὴν ἐπισημότητα καὶ β' τάξεως οἰκογενεῖαι ἕκ τε τῆς πρωτεύουσας τῶν Καλαβρύτων, καὶ τῶν ἄλλων κωμοπόλεων. Οἱ κάτοικοι τῆς ἐπαρχίας ταύτης, περιθαλπομένων τῶν φώτων ἐκ τοῦ εὐκαταστάτου τῶν διαληφθεισῶν οἰκογενειῶν, ἐφάνησαν πάντοτε περίβλεπτοι εἰς τὴν πολιτικὴν. Ἐφάνησαν συνάμα καὶ ἰσχυροὶ ὄπλοφόροι (καλούμενοι τότε κλέπται), ἀφανίζοντες κατὰ καιρὸν τοὺς Ὀθωμανοὺς, τελευταῖοι τῶν ὁποίων ἦσαν ὁ Ἀθανάσιος Πετμεζᾶς καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ.

Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Πύργου τῆς Ἡλίδος.

Ἡ πόλις τοῦ Πύργου ἔχουσα περὶ αὐτὴν ἑννέα Κώμας, ἀπετέλει ξεχωριστὴν ἐπαρχίαν πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως· οἱ κάτοικοι τῆς ἐπαρχίας ταύτης δι' ἑνὸς διατάγματος (φιρμανίου) τῆς Σουλτάνας (I), ἔχοντες ξεχωριστὰς τινὰς ιδιότητας παρὰ τὰς λοιπὰς ἐπαρχίας τῆς Πελοποννήσου, ἔχαιρον πολλὴν ἐλευθερίαν.

Ἡ πόλις αὕτη κατὰ διαφόρους ἐποχὰς ἀνέδειξε πολλοὺς ἐπισήμους ἄνδρας πολιτικοὺς καὶ ἐμπορικοὺς. Ἐκ τῶν πολιτικῶν ὑπῆρξεν ὁ Ἰωάννης Βιλαέτης (οὗτος φυλακισθεὶς ἐν Τριπόλει τὸ 1821 διεσώθη ἐκ τῆς φυλακῆς ὡς σκελετὸν, καὶ μετ' οὗ πολὺ ἐτελεύτησεν), ὁ Ν. Βιλαέτης, ὁ Γ. Ἄχολος, καὶ ὁ Τζάνης Σταθάκης. Ἐκ δὲ τῶν ἐμπόρων οἱ ἐπισημότεροι ὑπῆρξαν ὁ Αὐγερινὸς γραμματικὸς, ὁ Δ. Παπ. Δημητρακόπουλος, καὶ ὁ Ἰωάννης Κρεστενίτης, κατα-

(I) Ἡ διαταγὴ τῆς Σουλτάνας ἦτο τοιαύτη τις, ὥστε οἱ διαβαίνοντες ἐκ τῆς ἐπαρχίας ταύτης πάσης τάξεως καὶ βαθμοῦ ἄνθρωποι (ἐξαιρουμένων τινῶν Ὀθωμανῶν) ἐκτίναζον καὶ τὸν κονιορικτὸν ἀκόμη ἐκ τῶν ποδῶν τῶν ἵππων των.

λιπόντες τέκνα ἄξια τοῦ ὀνόματός των διὰ τὴν πολυμαθειαν, καὶ τὰς γνώσεις των. Συνέτρεξαν δὲ πάντες μὲ πῶλον ζῆλον εἰς τὰ τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως στρατιωτικῶς καὶ πολιτικῶς. Ἐχρημάτησαν εἰς τὰς ἔθνικὰς συνελεύσεις, καὶ εἰς τὰ βουλευτικὰ σώματα. Ἄλλ' εἰς τὴν πελοποννησιακὴν Γερουσίαν ἐχρημάτησε μέλος ὁ Χριστόδουλος Ἄχολος.

Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Π. Πατρῶν.

Ἡ παλαιότερα καὶ ἀρχαιότερα τῶν ἄλλων οἰκογενειῶν εἰς τὴν ἐπαρχίαν ταύτην ὑπῆρξεν ἡ τοῦ Θάνου Κανακάρη (τοῦ καὶ Ρούφου) ἀπὸ τὴν ἐποχὴν τοῦ 1775 ἐκ τοῦ παπ. Κυριαζῆ καταγομένη. Ὁ Θᾶνος κατετάγη εἰς τὴν χορείαν τῶν προεστώτων ἀπὸ τοῦ 1785 ἦτον ἐγκρατὴς παιδείας καὶ πολλὰ ἀγγίλους, ἔχαιρε τὴν κοινὴν ὑπόληψιν διὰ τε τὴν πολυπειρίαν, διὰ τὴν δραστηριότητα, καὶ τὸ φιλοδίκαιόν του· μετ' αὐτοῦ ὑπῆρχε προεστῶς καὶ ὁ Νικόλαος Λόντος. Ταμίας δὲ ὁ Α. Καλαμογδάρτης, ὅστις καὶ μετὰ τὴν ἐπανάστασιν ὑπῆρξε μέλος τῆς πελοποννησιακῆς Γερουσίας, καὶ μέλος εἰς τὴν παραλαβὴν τῆς Ἀκροπόλεως Ἀθηνῶν· ὑπῆρξε καὶ Γερουσιαστὴς ἐπὶ τῆς κυβερνήσεως τοῦ Ἰωάννου Α. Καποδίστρια μετὰ τῶν λοιπῶν μελῶν τῆς Γερουσίας. Ὑπῆρχον καὶ ἄλλοι διάφοροι ἔμποροι καὶ μεγαλέμποροι, οἷος ὁ Ἰωάννης παπ. Διαμαντόπουλος, ὁ Ἀναστάσιος Χαμαμτζόγλους (1) καὶ λοιποί. Εἰς τὴν ἐπαρχίαν ταύτην προώδευον καὶ τὰ τῆς παιδείας φῶτα. Ἐν τούτοις ἡ πόλις τῶν Π. Πατρῶν κατοικεῖται καὶ σήμερον ἐκ πολλῶν καὶ διαφόρων

(1) Ὁ Ἀναστάσιος Χαμαμτζόγλους ἐφρονεῦθη παρὰ τῶν ὀθωμανῶν τῆς Πάτρας, ὅτε μετὰ τῶν Λαλκίων εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν ταύτην.

μεγαλεμπορών και εμπόρων, εντίμων οικογενειών, και πεπαιδευμένων ανδρών.

Ο δὲ Θᾶνος, ὡς διακεκριμένης τῆς οικογενείας του, διωρίζετο πληρεξούσιος εἰς τὰς ἐθνοσυνελεύσεις· ὑπῆρξε δὲ και ἀντιπρόεδρος τοῦ ἐκτελεστικοῦ κατὰ τὴν α. περίοδον· ἀποθανόντος τούτου, ὁ υἱός του Βενιζέλος κατεῖχε πάντοτε θέσεις ἐπισήμους, διορισθεὶς τελευταῖον και σύμβουλος τῆς ἐπικρατείας ἐν ἐνεργείᾳ, ἀγαπώμενος και σεβόμενος διὰ τὰς ἀρετάς του. Ἄπαντες οἱ ἐπίσημοι ἄνδρες τῶν Π. Πατρῶν ἐξεπλήρωσαν ἀνελλειπῶς τὰ πρὸς τὴν φίλην πατρίδα χρέη των, οἱ μὲν χρηματικῶς, οἱ δὲ πολιτικῶς και στρατιωτικῶς.

Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Βοστίτζης (Αἰγαίου).

Ἀρχαιοτέρα τῶν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ταύτῃ οικογενειῶν ὑπάρχει ἡ τῶν Λονταίων, κατασταθεῖσα μετὰ τὴν παρὰ τῶν Ὄθωμανῶν ἄλωσιν τῆς Πελοποννήσου (τὸ 1715), τῆς ὁποίας ἀρχηγέτης ἐστάθη ὁ Γκολφῖνος Λόντος ἐκ τῆς Κωμοπόλεως Νεζερωῶν τῆς ἐπαρχίας Καλαβρύτων ὀρμώμενος· οὗτος συνυπῆρξε μετ' ἄλλων τινῶν και προεστῶς τῆς ἐπαρχίας ἐκείνης ἱκανὰ ἔτη, ὅστις ἀποθανὼν, κατέλιπε μοναχὸν υἱὸν τὸν Ἀνδρέαν Λόντον.

Ὁ Ἀνδρέας Λόντος κατέλιπε τὸν διὰ τὰς ὑψηλὰς γνώσεις του περίφημον Σωτήριον Λόντον (τὸν και Λογοθέτην), ὅστις, ὦν ἐκ φύσεως ἀγαθός, διδαχθεὶς και τὴν ἑλληνικὴν διάλεκτον, τὴν ῥητορικὴν, τὴν λογικὴν, τὴν ἱστορίαν, τὴν γεωγραφίαν κλπ., ἐστάθη ἐπίσημος καθ' ὅλα, χρηματήσας κατὰ τὸ 1778 και προεστῶς τῆς ἐπαρχίης· κατὰ δὲ τὸ 1799 διωρίσθη παρὰ τοῦ ἡγεμόνος τῆς Πελοποννήσου, τῶν Ἀγᾶδων, και τῶν προεστῶτων αὐτῆς ἀντιπρόσωπος (Βεκίλλης), σταλεὶς εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, ὅπου ἔλαβεν ἀπαραδειγματίστον ὑπῆλψιν και ἀγάπην διὰ τὴν ἀξιοτή-

τα καὶ τὴν ἀγγινοϊάν του, παρά τε τῶν ὑπουργῶν τοῦ Σουλτάνου, παρ' ὅλων τῶν ἀξίων πολιτικῶν, καὶ παρὰ τῶν περὶ τὴν μεγάλην Ἐκκλησίαν, Πατριάρχου, καὶ τῶν Ἀρχιερέων τῆς Συνόδου, διὰ τῶν ὁποίων κατώρθωσε νὰ μὴ διορίζωνται πλέον Ἀρχιερεῖς τῆς Πελοποννήσου ἐκ τῶν τυχόντων, καὶ ἄνευ προηγουμένης ἐπὶ τούτῳ συγκαταθέσεώς του, ὥστε ἔφθασαν νὰ ἦναι πάντες σχεδὸν οἱ Ἀρχιερεῖς τῆς Πελοποννήσου αὐτόχθονες· ταῦτα δὲ πάντα καὶ πολλὰ ἄλλα καλῶς καὶ ἀρίστως ἐκτελέσας ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπανῆλθε λαμπρῶς εἰς τὴν Πελοπόννησον, ἐνθα ἔμεινεν ἕκτοτε εἰς τὴν καθέδραν τοῦ ἡγεμόνος (Μώρα Βασιτῆ), προεδρεύων τῶν προεστώτων εἰς τὰς συνελεύσεις τῆς ἡγεμονίας, καὶ ὁδηγῶν τὰ πάντα μὲ πολλὴν φρόνησιν καὶ σοφίαν.

Γενομένης ὅθεν τῆς πτώσεως τοῦ Βελῆ πασσᾶ, εὐρόντες ἀρμοδίαν ἐποχὴν οἱ ἐπίσημοι Ὄθωμανοὶ τῆς Πελοποννήσου, διέβαλον τὸν Σ. Λόντον εἰς τὸν Ἰτζελη Ἀχμέτ πασσᾶν, ὡς ὄντα ἐχθρὸν ἄσπονδον τῶν Ὄθωμανῶν, καὶ τοῦ ὀθωμανικοῦ κράτους· ἐπὶ ταῖς διαβολαῖς τῶν ὁποίων βασισθεὶς ὁ Σατράπης, ἀπεκεφάλισεν αὐτὸν ἐντὸς τοῦ προαυλίου τοῦ παλατίου του.

Θανὼν τοιοῦτοτρόπως ὁ Σωτήριος Λόντος, κατέλιπε τρεῖς υἱοὺς ἐφωδιασμένους μὲ καλὴν ἀνατροφὴν καὶ τὴν περὶ τὰ φῶτα παιδείαν· μεγαλύτερος τούτων ὑπῆρχεν ὁ Ἄνδρέας, δεύτερος ὁ Ἀναστάσιος, καὶ τρίτος ὁ Λουκᾶς· ὁ Ἄνδρέας μετὰ τὴν τοῦ πατρὸς του καρατομίαν ὑπέφερε τὰ πάνδεινα κακὰ, διωρίσθη τέλος προεστὼς τῆς Αἰγιαλείας· ἀλλ' ὅτε ἤχησεν ἡ Σάλπιγξ τῆς ἑλληνικῆς ἐλευθερίας προσεκάλεσε πάντας τοὺς κατηχημένους, φανεὶς μὲ ἐν σώμα στρατιωτικὸν συγκεῖμενον ἐκ τριακοσίων περίπου ἀνθρώπων, τοὺς ὁποίους καὶ ἐφωδίασε μύλα τὰ τοῦ πολέμου ἀναγκαῖα των.

Ὁ Ἄνδρέας Λόντος καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ἑλλη-

νικῆς ἐπαναστάσεως συνετέλεσε Στρατιωτικῶς καὶ μὲ ἰσχυρὸν πάντοτε σῶμα, διακρινόμενος εἰς τὰς πολιορκίας τῶν παλαιῶν Πατρῶν, τοῦ Μεσολογγίου, τῆς ἀνατολικῆς καὶ δυτικῆς Ἑλλάδος (1), ἐπίσης καὶ τῶν Ἀράβων κατὰ τὴν Πελοπόννησον. Διετήρησεν ἀσφαλῶς καὶ ἡσύχως τὰς πολιτοφυλακὰς τῆς ἐν Ἄστρει συνελεύσεως, καὶ τῆς β'. ἐν Ἐπιδαύρῳ. Ἐκράτησεν ὡς φρούραρχος καὶ τὴν ἀκροκόρινθον μετὰ τὸν ἐν Ἀθήναις θάνατον τοῦ στρατηγοῦ Ἰωάννου Νοταρᾶ. Εἰς τὰς στρατιωτικὰς του ἐκδουλεύσεις ἐθυσίασεν ἀδράς ποσότητας χρημάτων διὰ μισθοὺς τῶν ὑπὸ τὴν ὄδηγιάν του στρατιωτῶν, διαφυλάττων αὐτοὺς ὅσον ἐνῆν ἐν εὐταξίᾳ. Διέπρεψε δὲ καὶ πολιτικῶς εἰς ὅλας τὰς ἐθνικὰς συνελεύσεις κατ' ἐκλογὴν τῆς ἐπαρχίας Βοστίτζης. Ταῦτα καὶ ἄλλα πατριωτικὰ χρέη ἐξεπλήρωσεν ὁ Ἄνδρέας Λόντος, καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ πρόκριτοι καὶ προστῶτες τῆς ἐπαρχίας.

Μετὰ τὴν οἰκογένειαν τοῦ Σωτηρίου Λόντου, ὑπῆρχον καὶ ἄλλαι ἐπίσημοι οἰκογένειαι πολιτικαὶ καὶ ἐμπορικαί, οἷαι ἡ τοῦ Μελετοπούλου, ἡ τοῦ Τζεμπετζῆ, ἡ τοῦ Χαραλάμπους, καὶ τοῦ Κωνσταντίνου Δημητρίου, ὑπάρξαντος καὶ μέλους τῆς Πελοποννησιακῆς Γερουσίας, ἀλλὰ σήμερον διακρίνεται μετὰ τὸν τοῦ Δημητρίου Μελετοπούλου· οὗτοι δὲ πάντες, ὡς καὶ ἄλλοι διάφοροι, ἐδείχθησαν ὑπέρμαχοι τῆς ἐλληνικῆς ἐλευθερίας, συνδραμόντες εἰς τὸν ἀγῶνα τοῦ πολέμου προσωπικῶς, χρηματικῶς, καὶ στρατιωτικῶς.

Ὡς μία τῶν ἐπισημοτέρων οἰκογενειῶν τῆς Πελοποννήσου συγκαταριθμεῖται καὶ ἡ τοῦ Κόντε Ἄνδρέα Μεταξᾶ, ἐξεληθόντος πρώτου ἐκ τῆς πατρίδος του Κεφαλληνίας μὲ λαμπρὰ ἔξοδα καὶ στρατιώτας. Οὗτος, ὑψώσας τὴν ἐλληνικὴν σημαίαν καὶ

(1) Ὅρα ἐν τῷ οἰκείῳ τόπῳ τῆς παρούσης ἱστορίας, καὶ ἐν τῇ α. καὶ β'. ἐκδόσει τῶν ἀπομνημονευμάτων τοῦ Π. Πατρῶν, ὅπου εἶναι ἐν ἐκτάσει ἐκτεθειμένα τὰ περὶ αὐτοῦ.

προθυμοποιούμενος νὰ φανῆ ἄξιον τέκνον τῆς πατρίδος, ἐπέ-
 λέμησεν εἰς τὴν ἐν Λάλα πολιορκίαν μετὰ τῶν Πελοποννη-
 σίων καὶ τῶν ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν του Νησιωτῶν γενναίως, ἔνθα
 ἐπληρώθη καὶ κατὰ τὰς δύο χεῖρας.

Ἐνεκα δὲ τῶν πατριωτικῶν θυσιῶν του, τῶν λαμπρῶν
 κατορθωμάτων του, καὶ τῆς ἐνδόξου οἰκιακῆς καταγωγῆς του,
 ἡ πατρὶς τὸν ἐτίμησεν ἀείποτε μὲ τὰς ὑψηλοτέρας πολιτι-
 κὰς θέσεις, εἰς ἃς ἐφάνη κατὰ πάντα ὠφέλιμος διὰ τὰς
 πολιτικὰς γνώσεις του. Ἐν τούτοις δὲ καὶ ὁ Β. Ὄθων τὸν
 ἐτίμησεν ἀνηκόντως, διωρίσας αὐτὸν Πρέσβυν εἰς τὸ κρά-
 τος τῆς Ἰσπανίας, καὶ ἐν ἐνεργείᾳ σύμβουλον τῆς ἐλληνι-
 κῆς ἐπικρατείας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΚΤΟΝ.

Περὶ τῆς εἰκογενείας τοῦ Θ. Κολοκοτρώνη, καὶ τινῶν ἄλλων σύντομος
 σημείωσις.

(Ἡ οἰκογένεια τοῦ Θεοδώρου Κολοκοτρώνη ὀρμᾶται ἐκ τῆς
 ἐπαρχίας Καρυταίνης· ἡ καταγωγή τῆς οἰκογενείας ταύτης
 ἄρχεται ὀλίγα ἔτη μετὰ τὴν τελευταίαν ἄλωσιν τῆς Πελο-
 ποννήσου· ὁ πάππος του Ἰωάννης ἔλαβε πρῶτος τὸ ἐπίθε-
 τον, Κολοκοτρώνης. Ἐστάθη εἰς τῶν ἐπισημοτέρων κλεπτῶν
 τῆς Πελοποννήσου, προξενήσας ἀείποτε τρόμον εἰς τοὺς
 Ὀθωμανούς· καὶ ἀποθανὼν ἐγκατέλιπε τέσσαρας υἱούς,
 τῶν ὁποίων εἰς ἦτο ὁ Θεόδωρος Κολοκοτρώνης, ὅστις (τὸ
 1795) ἐφάνη ἀρχηγὸς κλεπτῶν (ὡς ἐν τῷ οἰκείῳ εἴρηται
 μέρει).

Ἀλλ' ὅτε οἱ ἐν Πελοποννήσῳ κλέπται κατεδιώχθησαν
 (τὸ 1805), ὁ Θεόδωρος Κολοκοτρώνης σωθεὶς εἰς τὴν νῆ-
 σον τῆς Ζακύνθου, ὑπηρέτησεν ὑπὸ στρατιωτικὴν δούλευσιν
 τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Ἀγγλίας.)

Ὁ Θεόδωρος Κολοκοτρώνης, εἰς ὧν τῶν ἐπιθυμούντων τὴν ἐλευθερίαν τῆς πατρίδος, ἀνεφάνη εἰς τὸ στάδιον τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος μὲ πολὺν καὶ ἀπερίγραπτον ἐνθουσιασμόν, καὶ ἐκ πρώτης ἀφετηρίας ἐδόθη εἰς τὸ ὄνομά του σέβας καὶ ἀγάπη ἀπὸ μέρος τῶν λαῶν τῆς Πελοποννήσου, τόσον διὰ τὴν ἀρχαιότητα τῆς οἰκογενείας του, ὅσον καὶ διὰ τὴν ὁποῖαν ἔδειξε προσωπικὴν του ἀξιοσύνην εἰς τὰς διαφόρους πολιορκίας καὶ μάχας· διὰ τοῦτο καὶ ὁ ἀπλοῦς λαὸς τὸν ἐπωνόμαζε βασιλέα τῶν Βλάχων, ἢ Βλαχοβασιλιά.

Διὰ ταῦτα πάντα καὶ διὰ τὴν ἀθῶαν ἀπλότητα καὶ εὐλικρινεῖάν του ἐστάθη ὁ πρῶτος στρατιωτικὸς τῶν Πελοποννησιακῶν ὄπλων ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους τῆς ἑλληνικῆς ἀποστασίας, καὶ πρῶτος πάντων ἐτιμῆθη μὲ τοὺς βαθμοὺς τῆς στρατηγίας, τῆς ἀρχηγίας, καὶ τῆς ἀρχιστρατηγίας παρὰ τῆς πελοποννησιακῆς Γερουσίας.

Ὁ Θεόδωρος Κολοκοτρώνης διωρίζετο εἰς ὅλας τὰς ἔθνικὰς συνελεύσεις παρὰ τῆς ἐπαρχίας πληρεξούσιος· ἐχρημάτησε καὶ ἀντιπρόεδρος τοῦ ἐκτελεστικοῦ τῆς Β'. περιόδου (τὸ 1823)· παρὰ δὲ τῆς Β. κυβερνήσεως ὑπάρχει μέλος ἐν ἐνεργείᾳ τοῦ συμβουλίου τοῦ κράτους, τιμηθεὶς καὶ μὲ τὸν μεγάλον σταυρὸν τοῦ Σωτῆρος. Ἐκ δὲ τῶν τριῶν τέκνων του ὁ μὲν Πᾶνος ἐφονεύθη (τὸ 1824), ἐκπληρώσας ἕως τότε λαμπρῶς τὰ στρατιωτικὰ χρέη του, ὁ δὲ Ἰωάννης (ὁ καὶ Γενναῖος) ἐπολέμησε μέχρι τέλους τοῦ ἑλληνικοῦ πολέμου μὲ πολὺν ἡρωϊσμόν καὶ γενναιότητα εἰς τὰς διαφόρους πολιορκίας καὶ μάχας τῆς τε Πελοποννήσου καὶ τῆς στερεᾶς Ἑλλάδος· ὁ διακληθθεὶς Ἰω. Θ. Κολοκοτρώνης φανεὶς ἀτρόμητος καὶ μὲ πολλὴν καρτερίαν εἰς τὰς παρεμπιπτούσας διαφόρους μάχας, ὅχι μόνον ἐτίμησε τὴν ἀρχαιότητα τῆς οἰκογενείας των, ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου καὶ τὸ ἐπιθετὸν του, Γενναῖος· ὁ δὲ Κωνσταντῖνος (ὁ καὶ Κολῖνος κα-

λούμενος) διαπρέπει πολιτικὸν στάδιον διὰ τε τὴν παιδείαν καὶ τὴν πολυπειρίαν του.

*Περὶ τινῶν κατὰ τὴν Πελοπόννησον στρατιωτικῶν
ἐκ τῶν ἀρχαίων.*

Μετὰ τὸν Θ. Κολοκοτρώνην εἶναι ἀρχαῖοι καὶ ἐπίσημοι στρατιωτικοὶ ὁ Ἀναγνωσταρᾶς, οἱ αὐτάδελφοι Δημήτριος καὶ Γεώργιος Πλαπουταῖοι, ὁ Νικηταρᾶς Σταματελόπουλος (ὁ καὶ Τουρκοφάγος ἐπικληθεὶς), ὁ Γεωργάκης καὶ Παναγιωτάκης ἰατράκαι, οἱ ἀδελφοὶ Πετμεζαῖοι, ὁ Ἀντώνιος Νικολόπουλος, ὁ Κουμουστιώτης, οἱ Ζαχαρόπουλοι, οἱ Κουμανιωταῖοι, ὁ γέρον Μητροπέτροβας, ὁ Γιαννάκης Μέλιος, καὶ ὁ Παναγιώτης Κεφάλας· οὗτοι πάντες ὡς ἀρχηγέται στρατιωτικῶν σωμάτων ἐξεπλήρωσαν τὰ πρὸς τὴν πατρίδα στρατιωτικὰ χρέη των εἰς ἀπάσας τὰς στρατολογίας καὶ τὰς διαφόρους πολιορκίας, καθὼς καὶ ἐπὶ Ἰβραήμ. τῶν Ἀράβων· τὰ δὲ ὀνόματα τῶν μετὰ τὴν ἔναρξιν τῆς ἐπαναστάσεως μέχρι τῆς καταπαύσεως αὐτῆς διαπρεψάντων νεωτέρων ἐπισήμων στρατιωτικῶν, ὡς ὄντα καταχωρημένα ἐν ἐκάστη τῶν ἐπαρχιῶν, ἐξ ὧν ὀρμᾶται ἕκαστος, παραλείπονται ἐνταῦθα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ.

Περὶ τινῶν ὑποκειμένων, μετὰ τῶν αὐτοχθόνων Ἑλλήνων συναγωνισθέντων ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἐκτὸς αὐτῆς.

Περὶ τοῦ Δημητρίου Ὑψηλάντου.

Ὁ Δημήτριος Ὑψηλάντης αὐτάδελφος τοῦ ἀειμνήστου καὶ ἐνδόξου Ἀλεξ. Ὑψηλάντου περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἰουλίου

(1821), ἔλθων ἐν πρώτοις εἰς τὴν Πελοπόννησον, (1) ἐφω-
 διασμένος μὲ χρήματα ἱκανῆς ποσότητος ἐκ τῆς ἐντίμου
 καὶ ἐνδόξου οἰκογενείας του, τὰ ὅποια ἐθυσίασεν εἰς τὰς
 ἀνάγκας τῆς πατρίδος κατὰ διαφόρους ἀναγκαίας ἐποχάς,
 καθὼς καὶ τὰ μετὰ ταῦτα σταλέντα ἐκ τῆς Εὐρώπης
 εἰς διαφόρους καιροὺς ἐπ' ὀνόματί του πολεμοφόδια, ὄπλα
 διάφορα, κανόνια καὶ ἄλλα ταιαῦτα (τούτων μάρτυς εἶναι
 καὶ ὁ ἐκδότης τῆς παρούσης, ὡς παραλαβὼν τὰ εἰς τὸν
 μικρὸν λιμένα τῆς Κυπαρισσίας ἐλιμενισθέντα διὰ πλοίου
 εἶδη, τὰ ὅποια κατὰ διαταγὴν του ἐξαπέστειλε πρὸς τοὺς
 ἀδελφοὺς Σπηλιοτοπούλους εἰς Δημητζάνην, χρησιμεύσαντα
 διὰ τὴν πολιορκίαν τότε τῆς Τριπόλεως) ἠγωνίζετο παν-
 ταχοῦ μὲ ἀπερίγραπτον ζῆλον καὶ γενναιότητα.

Ὁ Δημήτριος Ἰψηλάντης, εἶναι ἀληθές, ὅτι δὲν ἦτο κά-
 τοχος ὑψηλῶν πολιτικῶν γνώσεων καὶ ἰδεῶν μεγάλων, ἀλ-
 λ' ὅσον ἦτον ἐλλειπῆς τούτων, τοσοῦτον ἀφ' ἐτέρου ἀτρώ-
 μητος καὶ γενναῖος, ὡς πρὸς τὸ στάδιον τοῦ πολέμου.
 Ἐφάνη καὶ στρατηγηματικὸς κατὰ καιροὺς εἰς τὰς δια-
 φόρους μεταξὺ τοῦ ἀγῶνος ἐποχάς· ἔδραμε καὶ εἰς τὴν

(1) Ὁμοῦ μὲ τὸν Δ. Ἰψηλάντην συνῆλθον ὁ Π. Α. Ἀνα-
 γνωστόπουλος (*) ἐξ Ἀνδριτζαίνης τῆς ἐπαρχίας Ὀλυμπίας,
 ὁ Γ. Μ. Ἀντωνόπουλος, ὁ Τυπάλδος Κοζάκης, καὶ ὁ διδ.
 Ν. Βάμβας· ἐξ ὧν, οἱ μὲν Ἀναγνωστόπουλος καὶ Ἀντωνό-
 πουλος συνηγωνίσθησαν μέχρι τέλους τῆς ἐλληνικῆς ἐπανα-
 στάσεως, οἱ δὲ Τυπάλδος καὶ Βάμβας ἀνεχώρησαν κατὰ
 τὸ 1822· ὁ μὲν Τ. διὰ τὴν Εὐρώπην, ὁ δὲ Β. εἰς τὴν Ἐπτά-
 νησον.

(*) Οὗτος εἶναι ὁ Ἀναγνωστόπουλος, ὅστις ἦτο μέλος τῆς ζῦμης τῆς φιλι-
 κῆς ἐταιρίας κτλ. κτλ. κατὰ τὴν εἰς τὸ ἐκδοθὲν δοκίμιον τοῦ Ἰω. Φιλήμονος
 περιγραφὴν.

Πελοπόννησον, καὶ εἰς τὴν στερεὰν Ἑλλάδα, φανείς εὐδοκίμων ὑπὲρ τῶν χρηστῶν τοῦ ἔθνους ἐλπίδων· ἐθυσίασε καὶ τὸν ἔσχατον ὄβολόν του εἰς μισθοὺς, ἐράνους, καὶ τυχούσας ἀνάγκας τῆς πατρίδος· διωρίσθη μέλος εἰς τὰς ἐθνικὰς συνελεύσεις, ἀντιπρόεδρος τοῦ ἐκτελεστικοῦ μιᾶς περιόδου, καὶ παρὰ τοῦ Κυβερνήτου τῆς Ἑλλάδος στρατάρχης κατὰ τὴν Ἀνατολικὴν Ἑλλάδα, τιμηθεὶς μὲ ἀνάλογον τῆς οἰκογενείας του βαθμὸν τελευταῖον δὲ ἀπεβίωσε μὲ φυσικὸν θάνατον περὶ τὸ 1832, πρὸς τὸν ὁποῖον, καθὼς καὶ πρὸς ἅπασαν τὴν ὑψηλάντικὴν οἰκογένειαν, ὀφείλει ἡ πατρίς νὰ ἀποδώσῃ τὰς χάριτάς της, καὶ νὰ τὴν εὐγνωμονῇ αἰωνίως. Αὕτη ἐφάνη ἡ ἀρχὴ τῆς ἐπαναστάσεώς μας, καὶ αὕτη τὴν ὑπεστήριξε μὲ τὸ παράδειγμά της πρῶτον εἰς τὴν Δακίαν (1). Ἐνὶ λόγῳ ὁ Δ. Ὑψηλάντης (ὅστις διέφυγεν ὅσα ὁ αὐτάδελφός του Ἄλ. Ὑψηλάντης ὑπέφερε δεινὰ) ἠγωνίσθη στρατιωτικῶς καὶ πολιτικῶς, θυσιάσας τὰ ἱερώτερα τῆς πολιτικῆς καὶ ἠθικῆς καταστάσεώς του ὑπὲρ ἐλευθερίας τῆς Ἑλλάδος.

Τῶν πράξεών του ὅλων μάρτυρες ὑπάρχουσιν οἱ συναγωνισταὶ αὐτοῦ Ἕλληνες πολιτικοὶ καὶ στρατιωτικοὶ, ἕκ τε τῆς στερεᾶς Ἑλλάδος, ἕκ τῆς Πελοποννήσου, καὶ τῶν νή-

(1) Αἱ λαμπραὶ χρηματικαὶ θυσίαι, ἡ γενναιότης καὶ εὐτολμία τοῦ Ἄλ. Ὑψηλάντου μὲ τὸν τρόπον τῆς εἰς τὴν Δακίαν αἰφνηδίου μεταβάσεώς του ἐναντίον ἐνός τοιοῦτου δράκοντος, ἀπ' αἰῶνος οὔτε ἐφάνη, οὔτε ἠκούσθη, ἀλλ' ἂν καὶ εἰς τὰ μέρη ταῦτα, τῆς Δακίας, δὲν ἐφάνη διὰ τὰς περιστάσεις ὠφέλιμος, ὁ καρπὸς ὅμως τῆς τόλμης καὶ ἀποφάσεώς του φαίνεται σήμερον εἰς τὴν ἐλευθέραν Ἑλλάδα. Περὶ τοῦ ἐνδόξου ἀνδρὸς τούτου ὄρα πλατύτερον εἰς τὸν ἀτόμον σελ. 170—199 ὁμοίως καὶ εἰς τὰς σελ. 297—338, ἐπίσης καὶ εἰς τὸ δουκίμιον τοῦ Ἰω. Φιλήμ. σελ. 293—309.

σων, κατ' ἐξοχήν δὲ μάρτυς αὐτόπτης εἶναι ὁ ἀπὸ τοῦ 1821 μέχρι τοῦ 1829 μετ' αὐτοῦ πολιτικῶς τε καὶ στρατιωτικῶς συναγωνισθεὶς λόγιος Ἰω. Φιλήμων (1).

(1) Ὁ Ἰωάννης Φιλήμων ἐκ Κωνσταντινουπόλεως αὐθόρμητος ἦλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα τὸν 7θριον τοῦ 1821, ὅστις ἔκτοτε ἀδιακόπως μέχρι τοῦ 1829 συνηγωνίζετο μετὰ τῶν αὐτοχθόνων Ἑλλήνων καὶ εἰς διαφόρους πολιτικὰς ὑπηρεσίας, καὶ στρατιωτικῶς μετὰ τοῦ Δ. Ὑψηλάντου, ἐκτελῶν τὰ πρὸς τὴν πατρίδα χρέη του μὲ πολλὴν εὐλικρίνειαν καὶ ἐνθουσιασμόν.

Τὰ περὶ τοῦ ἀνδρὸς τούτου ὄρα πλατύτερον ἐν τῷ ὑπ' ἀρ. 171 φύλλῳ τῆς ἐφημερίδος ὁ Διών (1840 ἰανουαρίου 16) εἰς ὃ ἐκτίθενται καὶ διάφορα ἔγγραφα ἐνδεικτικὰ τῶν ὑπὲρ πατρίδος ἀγώνων του.)

(Δὲν δυνάμεθα ν' ἀποσιωπήσωμεν ἐνταῦθα καὶ τὰ περὶ τοῦ λογίου Δ. Κ. Βυζαντίου, ὅστις ἀπὸ τοῦ 1812 μέχρι τοῦ 1821 κατὰ πρόσκλησιν τοῦ ἐν Τουνεσίῳ τῆς Ἀφρικῆς Ἡγεμόνος ὑπηρετῶν εἰς τὴν αὐλήν του, μ' ὄλον ὅτι εὐδαιμόνει τιμώμενος καὶ ὑπεραγαπώμενος καθ' ὑπερβολὴν διὰ τὰ προτερήματα καὶ τὸν χαρακτῆρα του παρὰ τῶν κατὰ διαδοχὴν ἡγεμονουσάντων, καταφρονήσας πᾶσαν τιμὴν, δόξαν, καὶ εὐτυχίαν, ἔτρεξεν ὡς διψῶσα ἔλαφος εἰς τὸ στάδιον τῆς ἑλληνικῆς ἐλευθερίας (τὴν 11 μαΐου τοῦ 1821), ὅτε ἀποβὰς εἰς Κυπαρισσίαν, διέμεινεν ἐκεῖσε συναγωνιζόμενος μετὰ τοῦ Π. Α. Φραντζῆ εἰς ὅλας ἐκείνας τὰς δεινὰς ἐποχὰς, καὶ διὰ τῆς παιδείας καὶ τῆς πειθοῦς τῶν λόγων του ἐνθουσιῶν τοὺς πάντας μὲ ἀπαρδειγματίστον ζῆλον καὶ εὐλικρίνειαν ἐν καιρῷ τῶν διαφορῶν καὶ πολυειδῶν ἐκείνων κινδύνων, περιτρέχων καὶ εἰς διαφόρους πολιτικὰς τοῦ Φραντζῆ ἀποστολὰς ἀφορώσας τὴν γενικὴν τῆς πατρίδος ὠφέλειαν. Ἀπελθὼν δὲ μετὰ τοῦ Π. Α. Φραντζῆ εἰς τὴν ἐν

Περὶ τοῦ Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου.

Ὁ Ἀλέξανδρος Μαυροκορδάτος, φθάσας εἰς τὴν Πελοπόννησον λήγοντος τοῦ ἰουλίου (τὸ 1821), μετ' ὀλίγας ἡμέρας μετέβη εἰς τὸ Μεσολόγγιον, ὅστις διὰ τὴν ἐπισημότητα τῆς οἰκογενείας του καὶ τὰς γνώσεις του, ἔτι δὲ καὶ τὰ φῶτα του, ἐφάνη κατ' ἀρχὰς ἀξιοσέβαστος τόσον, ὥστε, εἰάν ἤθελε διατηρήσῃ τὴν θέσιν του μὲ τὴν ἀπαιτουμένην ἀθωότητα, τὴν εὐκρίνειαν, καὶ τὸν πατριωτισμὸν, ἤθελεν εἶσθαι ὁ μόνος, ὅστις ἤμποροῦσε νὰ προοδεύσῃ ἐπ' ἀγαθῶ τῆς πατρίδος· ἔχει ὁμως ἀρκετὸν στάδιον διὰ νὰ φανῇ πραγματικώτερον ἢ ἐπ' ἀγαθῶ ἰκανότης του.

Ἐπιδαύρω ἁ: ἐθνικὴν συνέλευσιν, διωρίσθη μετὰ ταῦτα προσωρινὸς γραμματεὺς τῆς πελοποννησιακῆς Γερουσίας, ὅτε κατὰ παράκλησιν τῶν κατοίκων τῆς Τριφυλίας παρεδέχθη τὴν γραμματείαν τῆς ἐπαρχιακῆς ἐφορίας μέχρι τοῦ 1823· μεταβὰς δὲ εἰς τὴν ἐν Ἄστρει συνέλευσιν, ἀκολούθως διωρίσθη εἰς διαφόρους διοικητικὰς θέσεις, χρηματίσας Ἀ. γραμματεὺς τοῦ κατὰ τὸ 1826 συστηθέντος ἐγκληματικοῦ δικαστηρίου, εἶτα διευθυντὴς τῆς ἐπὶ τῶν πολεμικῶν γραμματείας. Ἐπὶ δὲ τοῦ Κυβερνήτου διωρίσθη γραμματεὺς τῆς ἐκτάκτου ἐπιτροπείας Ἀρκαδίας, καὶ τελευταῖον Διοικητὴς τῶν κατὰ Μεσσηνιακὰ φρούρια ἐπαρχιῶν, χαίρων πολλὴν ὑπόληψιν παρὰ τοῦ Κυβερνήτου, καθὼς καὶ παρὰ τῶν πρὸ αὐτοῦ κατ' ἐποχὰς ἐλληνικῶν διοικήσεων, εἰς ὅσας διωρίζετο πολιτικὰς θέσεις.)

Εἰς τοιαῦτα ὑποκείμενα, τὰ ἠποῖα αὐθορμήτως συνεισέφερον ἐκδουλεύσεις καὶ θυσίας εἰς τὸ στάδιον τῆς ἐλληνικῆς ἐλευθερίας, καὶ εἰς ὅσα ἄλλα τὰ ὁποῖα ὁ ἱστορικὸς κάλαμος ἀγνοεῖ ἐπὶ τοῦ παρόντος, ἢ πατρίς ὀφείλει τὰς εὐγνωμοσύνας καὶ ἀνταμειβιάς της, τοῦλάχιστον διὰ νὰ μὴ λιμοκτονῶνται.

Ἐν τοσούτῳ ὁ Α. Μαυροκορδάτος καὶ μόλα ταῦτα διετέλει προτιμώμενος πάντοτε εἰς τὰς λαμπροτέρας θέσεις τῆς πατρίδος· συναγωνίσθη δὲ καὶ εἰς διαφόρους μάχας τῆς στερεᾶς Ἑλλάδος, καὶ κατ' ἐξοχὴν εἰς τὸ Μεσολόγγιον, ὡσαύτως καὶ ὀλίγας ἡμέρας εἰς τὸ Νεόκαστρον ἐπὶ Ἰμβραήμη καὶ τῶν Ἀράβων· ὄθεν διὰ ταῦτα πάντα καὶ μέχρι σήμερον ἡ πατρικὴ βασιλικὴ Κυβέρνησις τῆς Ἑλλάδος τιμᾷ τὸν Ἀλ. Μαυροκορδάτον εἰς λαμπρὰς θέσεις τοῦ βασιλείου.

Περὶ τοῦ Ἰωάννου Κωλέττου.

Ὁ Ἰωάννης Κωλέττης ἐξ Ἰωαννίνων τῆς Ἠπείρου, ἰδὼν, ὅτι ἡ οἰκογένεια τοῦ Ἀλῆ πασᾶ κατεστρέφετο παρὰ τοῦ Σουλτάνου, κατέφυγεν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὅπου διὰ τὰς πολιτικὰς γνώσεις καὶ τὴν πολυπειρίαν του, σεβόμενος καὶ ἀγαπώμενος παρὰ τῶν αὐτοχθόνων Ἑλλήνων, διωρίζετο πάντοτε εἰς ἐπισημοτέρας θέσεις, ἐνθα ἐφαίνετο κατὰ πάντα ὠφέλιμος εἰς τὰς ὑπηρεσίας τῆς πατρίδος· ἀλλὰ ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον ἐφάνη εἰς τὴν κατὰ τῶν Πελοποννησίων τὸ 1825 στρατολογίαν, διωρισμένος παρὰ τῆς τότε ἐλληνικῆς κυβερνήσεως, καὶ διὰ τὰς τότε γιγνομένας καταδρομὰς καὶ φυλακίσεις τῶν Πελοποννησίων, ἠμαύρωσε τὴν πρὸς τὸ ὑποκείμενόν του σωζομένην ὑπόληψιν, διὰ τὸ νὰ ἐφάνη παθητικῶς καὶ καταδιωκτικῶς· μ' ὅλα δὲ ταῦτα καὶ μέχρι σήμερον τιμᾶται παρὰ τῆς βασιλικῆς κυβερνήσεως εἰς λαμπρὰς θέσεις τοῦ βασιλείου τῆς Ἑλλάδος· ὁ ὁποῖος ἔχει ἀρκετὸν στάδιον διὰ νὰ φανῇ ὠφέλιμος ἐπαξίως τῆς ἰκανότητος καὶ τοῦ ὀνόματός του, καθότι καὶ τὰ εἰς τὸ 1833 καὶ 34 ἐπὶ Ἀντιβασιλείας διατρέξαντα ὑπουργοῦ ὄντος τῶν Ναυτικῶν καὶ μετὰ ταῦτα τῶν Ἐσωτερικῶν, δὲν ἐπροξέκησαν ὀλιγωτέραν ταραχὴν εἰς τὰς ἐλληνικὰς ψυχὰς ἐναντίον τῆς σωζομένης πρὸς αὐτὸν ὑπόληψεως.

Περὶ τοῦ Μιχαήλ Γ. Σούτζου.

Ὁ ἀπὸ τὸ 1818 μέχρι τοῦ 1821 ἡγεμονεύων ἐν Μολδαυίᾳ Μιχαήλ Γρηγορίου Σούτζος· (μ' ὄλον ὅτι ἀνεφέραμεν ἐν τῷ πρώτῳ τόμῳ σελ. 200—209 ὀλίγα τινα, ἐπαναλαμβάνομεν καὶ ἐνταῦθα) ἐκ τῆς ἡγεμονικῆς λαμπρᾶς οἰκογενείας τῶν Σούτζων ὀρμώμενος, διέπρεψεν ἐν διαφόροις ὑπηρεσίαις τῆς ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας, χρηματίσας καὶ μέγας Διερμηνεὺς τῆς Ἰψ. Πόρτας (ὅτε συνετέλεσε διὰ πολλῶν καὶ διαφόρων ἀγαθῶν ὑπὲρ τοῦ ἔθνους, καὶ τῆς ὀρθόδοξου ἡμῶν ἐκκλησίας)· τελευταῖον δὲ τὸ 1818 ἀναβίβασθεὶς εἰς τὸν ἡγεμονικὸν τῆς Μολδαυίας θρόνον, ἔδειξε πολλὴν ἀγαθότητα καὶ ἐπιείκειαν εἰς τοὺς ἐπὶ τῆς ἡγεμονίας του διοικηθέντας Μολδαυούς.

Μυηθεὶς δὲ τὰ τῆς φιλικῆς ἐταιρίας (τὸ 1820, παρεδέχθη τὸ μυστήριον αὐτῆς μὲ πλήρη ἐνθουσιασμόν· καθ' ἣν δὲ στιγμήν (παραλειπομένων τῶν περαιτέρω, ἀναφέρομεν τοῦτο μόνον) ἐπαρουσιάσθη ὁ ἀείμνηστος Ἀρχηγέτης Ἀλ. Ὑψηλάντης, ὁ Μ. Γ. Σούτζος τρέφων ἐν τῇ ψυχῇ του ἀγαθὰ ὑπὲρ ἐλευθερίας, ὅχι μόνον ἔπραξεν ὅσα ἐν ταῖς ῥηθεῖσι σελ. τοῦ ἀ. τόμου, ἐξεθέσαμεν, ἀλλ' ἐγκαταλιπὼν τὴν λαμπρὰν καὶ ἐνδοξὸν ἡγεμονικὴν θέσιν του χάριν τῆς πατρίδος, καὶ ἐπαποδυθεὶς εἰς τὸ στάδιον, ὑπέφερεν ἀκολούθως τσαῦτα ὑπὲρ αὐτῆς δεινὰ ὅσα οὐδ' ἐφαντάσθησαν ἄλλοι, οἷον· φυλακισμὸν τετραετῆ μεθ' ὅλης τῆς οἰκογενείας του, πενίαν, δυστυχίαν, κτλ. κτλ.

Ὡς τοιοῦτος ὄθεν φανεὶς, οὐ μόνον συγκαταριθμεῖται μετὰ τῆς οἰκογενείας του εἰς τὴν ἀθάνατον δόξαν τῆς πατρίδος διὰ τοῦ ἀδεκάστου ἱστορικοῦ καλάμου εἰς γενεὰς γενεῶν, ἀλλὰ καὶ ἡ πατρίς, καὶ οἱ Ἕλληνες αὐτῆς ὀφείλουσιν ἀπονέμωσι τὰς ἀπαιτούμενας εὐγνωμοσύνας καὶ ἀμοιβὰς εἰς τὴν οἰκογένειαν αὐτὴν, καθ' ὅσα ἀνήκουσι καὶ εἰς ἄλ-

λας οίκογενείας τῆς αὐτῆς φύσεως· εἰς τὸν Μ. Γ. Σοῦτζον ὑπάρχουσι καὶ διάφορα ἀνέκδοτα ἱστορικὰ πολιτικὰ, ἀναγκαῖα ὄντα διὰ τὴν Γενικὴν Ἱστορίαν τῆς Ἑλλάδος, ἀλλ' ἢ ἔκδοσις τούτων πότε μέλει νὰ γίνη, εἶναι ἄγνωστος.

Περὶ τοῦ Ἰω. Παπαρηγοπούλου.

Ὁ Ἰω. Παπ. Ῥηγόπουλος Πρόξενος ἐν Ἑλλάδι τῆς Ῥωσικῆς αὐτοκρατορίας, εἰς τῶν ὑπὲρ ἐλευθερίας τῆς πατρίδος ἀγωνισθέντων καὶ κινδυνευσάντων τῶν ἐκτὸς τῶν αὐτοχθόνων, παρουσιασθεὶς διὰ τῶν ἰδίων αὐτοῦ σημαντικῶν πράξεων ὠφέλησε τὰ μέγιστα τὴν πατρίδα.

Περὶ τῶν πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ ἑλληνικοῦ ἀγῶνος πραχθέντων παρὰ τοῦ ἀνδρὸς τούτου, ὀδηγηθέντες ἐκ πολλῶν καὶ διαφόρων μαρτυριῶν καὶ ἐγγράφων ἀποδείξεων, ἔτι δὲ καὶ ἐκ τῶν αὐτοψεὶ ἰδόντων πληροφορηθέντες, ἐξεθέσαμεν ὀλίγα τινὰ ἐν ταῖς σελ. 56—69 τοῦ α. τόμου, καὶ ἀλλαχοῦ ἐκ διαλειμμάτων, τὰ ὅποια ἀποδεικνύουσι τὸν ὑπὲρ πατρίδος εὐκρινῆ καὶ ἐνθερμον αὐτοῦ ζῆλον καὶ τὴν προθυμίαν.

Λαβόντες δὲ καὶ περὶ τῶν μετὰ τὴν ἐναρξιν τῆς ἑλληνικῆς ἀποστασίας παρ' αὐτοῦ πραχθέντων πολλὰς καὶ διαφόρους θετικὰς πληροφορίας γραπτὰς τε καὶ ἀγράπτους, ἐξαιρέτως δὲ περὶ τῶν ὅσα ἐνήργησε μετὰ τὴν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἄφιξιν τοῦ Κυβερνήτου Ἰω. Α. Καποδιστρίου, ἐξεθέσαμεν ἐπίσης ἐν τῷ γ'. τόμῳ σελ. 71—109 μετὰ τῶν περὶ τούτων γραπτῶν μαρτυριῶν καὶ ἐνδείξεων.

Ἄλλ' ὕστερον ἀφ' ὅλα ὅσα ἐξεθέσαμεν, νομίσαντες ἀδίκημα τὸ νὰ παρασιωπηθῶσιν, ἐκθέτομεν ἐνταῦθα διακεκριμένως πως καὶ ὅσα ἀφορῶσι τὰς ὁποίας ὑπέφερεν ἰδιωτικὰς ζημίας χάριν τῆς πατρίδος καὶ τῆς ὑπὲρ ἐλευθερίας ἀγάπης του.

Ἐτι ζῶντος τοῦ Κυβερνήτου Ἰω. Καποδιστρίου (τὸ 1830)

ὁ Ἴω. Παπ. Ῥηγόπουλος ἀπῆλθεν εἰς τὴν στερεάν Ἑλλάδα διὰ γενικὰς τινὰς ὑπὲρ Ἑλλάδος ὀμιλίας μετὰ τοῦ Ὄθωμανοῦ Ἡγεμόνος Κιουταχῆ. Ἀλλὰ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην συνέβη καὶ ἡ εἰς τὴν νῆσον Πόρον μεταξὺ ἀντιπολιτευομένων καὶ κυβερνητικῶν σύγκρουσις, μεταξὺ δὲ τῆς ταραχῆς ἐκείνης διηρπάγησαν τὰ ἐφεξῆς πράγματα τοῦ Παπαρηγοπούλου, ἐναποτεθειμένα ὄντα εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ δημογέροντος Χ. Παπαῦ Κυριάκου, 8 περίφημα ἀγάλματα, 4,000 περίπου ἀρχαίων νομισμάτων ἀργυρῶν, χρυσῶν, καὶ χαλκῶν, καὶ 6 περίπου χιλιάδες ἀρχαίων ἐκτυπωμάτων, καὶ ἄλλα διάφορα τοιαῦτα εἶδη, τὰ ὅποια κατ' αἴτησιν τοῦ Κυβερνήτου μετέφερον ἐξ Ὀδησοῦ εἰς τὴν νῆσον Πόρον· μόνα δὲ ταῦτα ἐκτιμῶνται ὑπὲρ τὰς 20,000 διστήλων.

Ἐνεκα τούτων τῶν λαμπρῶν καὶ ὄσων ἄλλων γνωστῶν καὶ ἀγνώστων εἰσέτι ἐκδουλεύσεων, θυσιῶν, καὶ ζημιῶν τοῦ Ἴω. Παπ. Ῥηγοπούλου, ἡ πατρίς καὶ οἱ Ἕλληνες ὀφείλουσιν νὰ προσφέρωσι πρὸς τὸν ἴδιον καὶ πρὸς τοὺς κληρονόμους τοῦ αἰώνιον ἀγάπην καὶ σέβας· ἀπόκειται δὲ καὶ εἰς τὴν τὰς ἡνίας τοῦ ἑλληνικοῦ κράτους διέπουσιν κυβέρνησιν νὰ λάβῃ τὴν ἀπαιτουμένην πρόνοιαν πρὸς ἀνταμοιβὴν τῆς πρὸς τὴν πατρίδα εἰλικρινοῦς ἀφοσιώσεώς του διὰ τὸν λόγον μᾶλλον, ὅτι ὁ Ἴω. Παπ. Ῥηγόπουλος ὅσα ἂν ἔπραξεν ὑπὲρ Ἑλλήνων, ἐξ αἰσθήματος μόνου θρησκευτικοῦ καὶ πατριωτικοῦ κινούμενος ἔπραξε, καὶ οὐχὶ ἐξ ἀνάγκης, καθότι ὑπάλληλος ὢν τοῦ Ῥωσικοῦ αὐτοκρατορικοῦ θρόνου, διὰ τε τὰς σπανίας ἀρετὰς του καὶ τὴν σταθερὰν ἀφοσίωσιν καὶ ἐμπιστοσύνην εἰς αὐτὸν, ἐτιμῆθη καὶ τιμᾶται ἐπαξίως, ὡς τοιοῦτος δὲ διατελῶν, οὐδεμίαν ἔχει ἀνάγκην ἐλευθερίας καὶ προστασίας ἄλλης παρὰ τὴν Ῥωσικὴν, ἥτις ἐγκαίρως ἀντιβραβεύει ἐκάστου τὴν ἐμπιστοσύνην καὶ ἰκανότητα.

Περὶ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Κυριακοῦ

Κουμπάρη.

Ὁ ἐν Κωνσταντινουπόλει μεγαλέμπορος Κυριακὸς Κουμπάρης, ἐκ τῆς ἐν τῷ Εὐξείνῳ Πόντῳ ἐπαρχίας Μεσημβρίας καλουμένης καταγόμενος, ἀπὸ γονεῖς μικρᾶς μὲν καταστάσεως, ἀλλ' ἐντίμου καὶ ἐναρέτου διαγωγῆς, παιδιόθεν μετέβη εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, ὅπου διὰ τῆς εὐσεβοῦς καὶ τιμίας διαγωγῆς του μετὰ τῶν αἰταδέλφων του ἐμπορευόμενος, ὑπερεπλούτησεν, εὐτυχῶν καθ' ὅλα ἐν πλήρει ὑπολήψει.

Ὅτε δὲ ἠνεώχθη τὸ στάδιον τοῦ ὑπὲρ ἐλευθερίας ἀγῶνος, ἐπελάβετο τῆς φιλανθρωπίας καὶ συμπαθείας, καὶ οὐ μόνον συνεισέφερεν ἀδρᾶ βοηθήματα ὑπὲρ ἐλευθερίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν παθόντων καὶ κινδυνευσάντων ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἑλλήνων, ἀλλὰ διέσωσε καὶ πολλὰς ψυχὰς λαμπρῶν οἰκογενειῶν ἐκ τοῦ θανάτου καὶ τῆς ὀθωμανικῆς σπάθης, ὅσας ἄλλοι ὀμόθησκοι καὶ ὀμόδοξοι σπανίως ἐφρόντισαν νὰ διασώσωσιν. Ἐκ τούτου ἐκινδύνευσε καὶ ἀτομικῶς, ἀλλὰ δυνάμει τῆς θείας προνοίας διασωθεὶς, ὑπέφερε μεγάλας ζημίας ἐπὶ μὲν τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει καταστάσεώς του παρὰ τῆς ὀθωμανικῆς ἐξουσίας (μ' ὅλον ὅτι Αὐστριακὸς ὢν ὑπήκοος δὲν ἠδυνήθη ν' ἀποφύγη τὰς ὑπερόγκους ἐκείνας ζημίας ἕνεκα τοῦ πατριωτικοῦ ἐνθουσιασμοῦ του καὶ τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως), ἐν Ὁδησσῷ δὲ ὑπέφερε μεγίστης χρηματικῆς ποσότητος ζημίας, ἴσως ἐκ τῆς ἀπροσεξίας τῶν δικαστηρίων. Ἀλλ' ὕστερον ἀπὸ τὰς δεινὰς αὐτὰς ζημίας ἡθεὶς πρόνοια δὲν τὸν ἐγκατέλιπε, καὶ πάλιν ἀκμάζει ἐντίμως μεγαλεμπορῶν, καὶ τὰ πάντα ὑπὲρ αὐτοῦ κατ' εὐχὴν εὐοδοῦνται· εἰς τὰς σελ. 260 - 282 τοῦ α'. τόμου ἐξεθέσαμεν συνοπτικῶς πολλὰ τῶν εὐεργετημάτων τοῦ ἐναρέτου τούτου ἀνδρὸς μετὰ τῶν γραπτῶν μαρτυρικῶν

ἐποδείξεων, λαβόντες αὐτὰ παρ' ἀξιοπίστων ὑποκειμένων ἐγγράφως, μὴ παρασιωπήσαντες καὶ τὰς φιλανθρωπούς πράξεις πολλῶν ἄλλων ἐκ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει διατρεξάντων φιλανθρωπίας στάδιον, καὶ ὑπὲρ ἐλευθερίας συναγωνισθέντων κτλ. κτλ. τὰ δ' ἠλλείποντα θέλει προάξει εἰς φῶς τὸ διάστημα τοῦ χρόνου πλατύτερον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΟΓΔΟΟΝ.

Περιγραφαὶ σύντομοι τοῦ μεγάλου Σπηλαίου, τῆς μονῆς Λαύρας, τῆς μονῆς τῶν Ταξιαρχῶν κτλ. — Συνοπτικὴ σημείωσις τῶν κατὰ τὴν Πελοπόννησον ἀρχαίων ἐθωμανικῶν οἰκογενειῶν.

Μονὴ τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου.

Ἡ κατὰ τὴν ἐπαρχίαν Καλαβρύτων κειμένη ἱερὰ μονὴ τοῦ μεγάλου Σπηλαίου, ὑπάρχει ἐν τῶν μετὰ Χριστὸν μεγάλων καὶ ἀρχαίων οἰκοδομημάτων τῶν χριστιανῶν αυτοκρατόρων (1)· οἱ ἐν αὐτῇ ἀνέκαθεν μονάζοντες πατέρες ἐφάνησαν πάντοτε μὲ εὐσχήμους ἀρετὰς, μὲ μοναχικῆς ἠθικῆς διαγωγὴν, μὲ σεβασμιότητα, μὲ φιλανθρωπίαν, καὶ μεταδοτικὰ αἰσθήματα, φυλάττοντες ἀκριβῶς τὰ ἱερά των καθήκοντα, καὶ διατηροῦντες ἀπαραμείωτα τὰ κανονικὰ τοῦ μοναδικοῦ βίου ἥθη καὶ ἔθιμα.

Ἐν τῇ ἱερᾷ ταύτῃ Μονῇ διέπρεψαν πολλοὶ σοφοὶ, πεπαι-

(1) Τὰ περὶ τῆς ἀρχαιότητος τῆς ἱερᾶς ταύτης Μονῆς, τὰ περὶ τῶν κτητόρων τῆς βασιλείων, καὶ ὅσα ἀφορῶσι τὴν λεπτομερῆ ἀποκατάστασιν αὐτῆς, ὄρα εἰς τὸ ἐκδοθὲν κητορικὸν σύγγραμμα τῆς Μονῆς, ἐν ᾧ ἐξιστοροῦνται καὶ τὰ γεγονότα πάμπόλλα θαυμάσια, καὶ τὰ περὶ τῆς ἱερᾶς καὶ ἀγίας εἰκόνας τῆς Θεοτόκου, ἔργον οὔσης ἰδιόχειρον τοῦ ἀγίου πανευφήμου καὶ Εὐαγγελιστοῦ Λουκά, κτλ. κτλ.

δευμένοι, ἐνάρετοι, καὶ ἐνδοξοὶ ἄνδρες, διακρινόμενοι εἰς τὴν διαγωγὴν καὶ ἱκανότητα· οἱ ἐν αὐτῇ μονάζοντες αἰέποτε ἐφάνησαν προσεκτικώτατοι εἰς τὴν προφύλαξιν τῆς ἱερᾶς αὐτῆς Μονῆς ἐκ πολλῶν καὶ διαφόρων κατὰ καιροὺς κινδύνων αὐτῆς, ὡς συνέβη ἐπὶ τῆς παρὰ τῶν Ὀθωμανῶν κατακτίσεως τῆς Πελοποννήσου. Εἰς αὐτὴν τὴν ἐποχὴν (ἐπὶ τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1769) οἱ μοναχοὶ τῆς εἰρημένης Μονῆς, ὡς νουνεχεῖς καὶ φρόνιμοι ἄνδρες, μετὰ τὴν διατήρησίν της ἀντὶ βλάβης ἀπέκτησαν καὶ προνομιά τινα, ἀφορῶντα τὴν φορολογικὴν ἀτέλειαν· οὗτοι διωρίσθησαν νὰ πληρώνουν δι' ἐτήσιον φόρον εἰς τὴν ὀθωμανικὴν ἐξουσίαν, ἄνευ ἄλλης φορολογίας λεπτά (ἄσπρα) τὸν ἀριθ. 37,000, γρόσ. 308 $\frac{1}{40}$ δραχ. 308 $\frac{1}{40}$ καὶ μόλα ταῦτα ἐκανονίσθησαν διὰ τὸς ὅλους φόρους τῶν κτημάτων τῆς ἱερᾶς μονῆς, τὰ ὅποια καὶ ἔδιδον μέχρι τῆς ἑλληνικῆς ἀποστασίας· ἔτι δὲ πρὸ τῆς ἐναρξέως καὶ μετὰ τὴν ἐναρξιν τῆς ἐπαναστάσεως κατέβαλον πᾶσαν σπουδὴν διὰ νὰ προμηθεύσωσι πυρίτιδα, μόλυβδον, ὄπλα διαφόρων εἰδῶν, σπινθηροφόρους πέτρας, καὶ ἄλλα περὶ τὸν πόλεμον ἀναγκαιοῦντα, τῶν ὁποίων ἢ ἐκ διαλειμμάτων πρόβλεψις ἀνέβη εἰς τριακοσίας σχεδὸν χιλιάδας δραχμᾶς· ταῦτα πάντα κατεδαπανῶντο εἰς διαφόρους πολιορκίας καὶ στρατολογίας, οἷον τῶν Καλαβρύτων, τῶν Μαυροβουνῶν, τῆς Ἀκράτης καὶ ἐπὶ Ἰμπραχὴμ πασσᾶ κατὰ τῶν Ἀράβων· ἐκστράτευεν ἐνίοτε καὶ αὐτοὶ οἱ ἴδιοι πατέρες κατὰ τῶν ἐχθρῶν τῆς Θρησκείας, καὶ ὡς ὄπλαρχηγοὶ αὐτῆς ἦτον ὁ Γεράσιμος Τορολὸς ἐκ τῆς κώμης Περιστεράς, καὶ ὁ Παφνούτιος ἐκ τῆς κώμης Καρυῶν.

Ἐν τούτοις ἢ περὶ ἧς ὁ λόγος ἱερὰ Μονὴ ἐστάθη τὸ ἄσυλον τῶν κατ' ἐκεῖνα τὰ μεσόγεια μέρη οἰκογενειῶν, καὶ τῶν κινητῶν αὐτῶν πραγμάτων, ὅ ἔστι τῶν Λειβαδιέων καὶ Γαλαξειδιωτῶν, πολλοὺς τῶν ὁποίων ἔτρεφον, ὄντας ἀπόρους.

ἀλλ' ἐπὶ τῆς εἰσβολῆς τοῦ Ἰμπραήμη τόσοσ ἐντὸς, ὅσον καὶ ἐκτὸς τῆς Μονῆς, διεσώθησαν ὑπὲρ τὰς εἴκοσι χιλιάδας χριστιανοὶ, τινὲς τῶν ὑπῆριων ἐτροφοδοτοῦντο ἀπὸ τοὺς πατέρας, ἀγοράζοντας ἀπὸ τὸ Ναύπλιον, ἀπὸ τὸν Πόρον, καὶ ἀπὸ τὸ Ἄστρος τὸν σῖτον, καὶ τὸν Ἀραβόσιτον, πρὸς λεπτ. 40 καὶ 60 τὴν ὀκᾶν. Δὲν ἔλειψαν ἀπὸ τὸ νὰ ἐνδύωσι καὶ πολλοὺς ἐξ αὐτῶν γυμνοὺς καὶ ἀνυποδῆτους, δαπανήσαντες εἰς ταῦτα ὑπὲρ τὰς 50,000 Δραχμὰς, ἐξαιρουμένων ἐκείνων, ὅσα εἰς δημοσίους συνεισφοράς κατέβαλον διὰ πολεμεφῶδισ, δι' ὄπλα, διὰ μισθοὺς διαφόρων εἰς μετρητὰ, ὑπερβαίνοντα τὴν ποσότητα τῶν 300,000 Δραχμῶν, καὶ τούτων πάλιν, παραλειπομένων τῶν ἰδιαιτέρων συνεισφορῶν καὶ δαπανῶν ἐνὸς ἐκάστου τῶν πατέρων.

Τοιαύτας προαιρετικὰς θυσίας συνεισέφερεν ἡ ἱερὰ τοῦ Σπηλαίου Μονὴ ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος μεταξὺ τῆς διαρκείας τοῦ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἱεροῦ μας ἀγῶνος. Ἐθυσίασθησαν καὶ πέντε ἐκ τῶν μελῶν τῆς ἱερᾶς Μονῆς δι' ἀγχόνης Σουλτανικῆς, εὐρεθέντα τότε ἐν Κωνσταντινουπόλει· ἀλλὰ καὶ μέχρι σήμερον δὲν παύουν οἱ πατέρες τῆς Μονῆς ταύτης τοῦ νὰ φροντιζῶσιν ὑπὲρ τῆς προόδου τῶν φώτων, οἵτινες ἐσύστησαν Ἑλληνικὴν σχολὴν ἐντὸς τῆς Μονῆς, σκοπὸν ἔχοντες νὰ συστήσωσιν ἀκολούθως καὶ σχολὴν διὰ τὴν Θεολογίαν, τὴν φιλοσοφίαν, καὶ τὴν ῥητορικὴν.

Οἱ μονάζοντες ἤδη ἐν τῇ εἰρημένῃ ταύτῃ Μονῇ πατέρες ἀπριθμοῦνται ὑπὲρ τοὺς διακοσίους, συγκειμένους ἐξ ἱερομηνάχων, ἱεροδιακόνων, μοναχῶν, καὶ δοκίμων, διάγοντες ἀπαντες βίον ἀληθῶς μνηήρη, ἐνάρετον, ἥσυχον καὶ σεμνόν· διὸ καὶ οἱ εἰσερχόμενοι ἐκ διαφόρων μερῶν προσκυνηταὶ εἰς ταύτην τὴν Μονὴν λαμβάνουσιν ἐξάριeton ἐνθουσιασμόν εἰς τὸ νὰ τῇ προσφέρωσι τὸ μεγαλήτερον σέβας, τόσοσ διὰ τὴν ἱεράν τῆς Θεομήτορος εἰκόνα, ὅσον καὶ διὰ τὰς ἀρετὰς τῶν σεβασμίων τούτων πατέρων.

Μονὴ τῆς Λαύρας (1)

Ἡ ἱερὰ αὕτη μονὴ κεῖται πλησίον τῆς Ἐπαρχίας τῶν Καλυδρῦτων, ἀπέχουσα αὐτῆς μίαν ὥραν. Ἐν αὐτῇ μονάζουσι πατέρες περίπου τῶν 40, οἵτινες καθ' ὅλα ἐφάνησαν ὠφέλιμοι μεταξὺ τῆς διαρκείας τοῦ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας τῆς πατρίδος ἱεροῦ ἀγῶνος, συνδραμόντες χρηματικῶς στρατιωτικῶς καὶ προτρεπτικῶς.

Αὕτη δὲ ἡ μονή, κειμένη εἰς θέσιν ἐπίπεδον καὶ ὀμαλὴν, καὶ μὴ ἀντέχουσα εἰς τὰς ἐχθρικὰς ἐπιδρομὰς, ἐγκατελείφθη ἀπὸ τοὺς πατέρας αὐτῆς, τὴν ὁποίαν ἐλθόντες οἱ Ἄραβες ἔκαυσαν, ἀνήγειραν δὲ πάλιν αὐτὴν μετὰ τὴν φυγὴν τῶν Ἀράβων οἱ σεβάσμιοι μοναχοὶ δι' ἰδίων αὐτῶν ἐξόδων, καὶ ἐν μέρει ἐκ τῶν βοηθημάτων διαφόρων Χριστιανῶν, τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα, τόσον τῶν κληρικῶν, ὅσον καὶ τῶν κοσμικῶν ἐνεχαράχθησαν ἔκτοτε εἰς τὴν στήλην τῆς ἀθανασίας· οἱ Σεβάσμιοι πατέρες τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος Μονῆς ἐξεπλήρωσαν καὶ τὰ πρὸς τὴν φίλην πατρίδα ἱερὰ χρέη των ὡς προελέχθη.

Μονὴ τῶν Ταξιαρχῶν (2).

Ἡ ἱερὰ αὕτη μονὴ τῶν Ταξιαρχῶν κεῖται πλησίον τῆς ἐπαρχίας Βοστίτζης· μονάζουσι δὲ ἐν αὐτῇ πατέρες ὑπὲρ

(1) Ἐν τῇ ἱερᾷ ταύτῃ Μονῇ εὐρίσκειται ἐναποτεθειμένη ἡ ἱερὰ κἀρα τοῦ ἀγίου Ἀλεξίου τοῦ ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ, περὶ οὗ ἀναφέρει καὶ ὁ συγγραφεὺς Π. Σοῦττος ἐν τοῖς προλεγομένοις τοῦ ἐκδοθέντος βιβλίου, τοῦ ἐπιγραφομένου, ὁ Μεσσίας.

(2). Ἐν τῇ ἱερᾷ ταύτῃ μονῇ σώζεται ἐναποτεθειμένος ὁ ἱερὸς θησαυρὸς τῶν ἀγίων παθῶν τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

τοὺς 60, οἵτινες ἐξεπλήρωσαν ἀνελλιπῶς τὰ πρὸς τὴν πατρίδα ἱερὰ χρέη των, συνδραμόντες μὲ χρηματικὰς θυσίας εἰς διαφόρους κατὰ τῶν Ὄθωμανῶν ἐκστρατείας, καθὼς ἐπίσης προσωπικῶς καὶ προτρεπτικῶς ταῦτα πάντα ἐγένοντο διὰ τῆς ἰκανότητος τῶν ἐν τῇ Μονῇ διατελούντων, ὡς προκρίτων, πατέρων.

Οὐχ ἦττον δὲ συνετέλεσαν καὶ αἱ λοιπαὶ κατὰ τὴν Πελοπόννησον ἱερὰ μοναὶ, ὡς ἡ τοῦ Φενεοῦ, ἡ τοῦ Βουλκάνου, ἡ τοῦ Φίλια, ἡ τῶν ἀγίων Θεοδώρων, ἡ τῶν ἀγίων Τεσσαράκοντα, καὶ ἅπαντα τὰ τοιαῦτα κατὰ τε τὴν Πελοπόννησον, καὶ τὴν Στερεὰν Ἑλλάδα ἱερὰ καταστήματα, τῶν ὁπίων τὰς θυσίας καὶ κατορθώματα διὰ τὴν ἕκτασιν παραλείπομεν νὰ ἐξιστορῶμεν κατὰ μέρος· οἱ δὲ μονάζοντες ἀς ἐπαρκεσθῶσι καθ' ὅσα ἐξεθέσαμεν μὲ ὄλην τὴν ἀλήθειαν, ὅτι ἅπαντες οἱ πατέρες τῶν ἱερῶν καταγωγίων ἐθυσίασαν ὑπὲρ πατρίδος καὶ τὸν ἔσχατον αὐτῶν ὀβολὸν καὶ χιτῶνα, συνδραμόντες μὲ πολὺν καὶ ἀπερίγραπτον ἐνθουσιασμόν, πολεμοῦντες καὶ συνεισφέροντες χρηματικῶς πᾶν ὅ,τι ἐδυνήθη ἕκαστος ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τῆς παύσεως τοῦ πολέμου· τὰ αὐτὰ ἔπραξε καὶ ἅπας σχεδὸν ὁ τῆς Ἑλλάδος ἀγαθὸς καὶ ἐνάρετος ἱερός Κλῆρος.

Περὶ τῶν κατὰ τὴν Πελοπόννησον ἀρχαίων

Ὄθωμανικῶν οἰκογενειῶν.

Ἐπτὰ μόναι ἐπίσημοι Ὄθωμανικαὶ οἰκογένειαι κατόκησαν εἰς τὴν Πελοπόννησον μετὰ τὴν παρὰ τῶν Ὄθωμανῶν κατάκτησίν της, (τὸ 1715), ὅτε τοὺς ἀρχηγέτας των ὁ κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν Σουλτάνος ὠνόμασε Μπιμπασίδες (Συνταγματάρχας). ὥστε ἐκ τῶν εἰρημένων ἐπτὰ οἰκογενειῶν ὑπῆρξε (πρώτη) ἡ τῶν Ἀπδὶμ. πεγιάων, κατοκησάντων εἰς τὴν Κόρινθον, ἐξ ἧς κατήγετο ἡ ἐπὶ τῆς Ἑλληνικῆς

ἀποστασίας (τὸ 1821) ὑπάρχουσα πλουσιωτάτη οἰκογένεια τοῦ Κιαμῆλ Μπέη. (δευτέρα), ἡ τῶν πλουσιωτάτων καὶ ἐνδόξων Ἀρναουτογλέων ἐν Τριπολιτζᾷ διαμένουσα· (τρίτη), ἡ ἐν Γαστούνη (Ἡλιδι) διαμένουσα τῶν πλουσιωτάτων Χωτομανέων, ὀρρωμένων ἐκ τοῦ Χωτῆν, ἔθθεν ὠνομάζοντο καὶ Χωτομανέοι· (τετάρτη) ἡ ἐν Κορώνῃ τοῦ Μεχμέτ Μπέη· (πέμπτη), ἡ ἐν Π. Πάτραις τοῦ Ἀχμέταγα. (ἕκτη), ἡ ἐν Λακεδαιμονίᾳ τοῦ Νουρῆ Ἀγᾶ· καὶ (ἑβδόμη) ἡ ἐν Μονεμβασίᾳ τοῦ Ἀπδάγα.

Οἱ ἐν Πελοποννήσῳ τοποθετηθέντες ἑπτὰ οὗτοι Μπιρπασίδες, εἶχον ὑπ' αὐτοὺς οἱ μὲν ἀνά διακοσίους, οἱ δὲ ἀνά τριακοσίους καὶ περισσοτέρους στρατιώτας, ὄντες διχτεταγμένοι νὰ ὑπακούωσιν εἰς τὰς διαταγὰς τῶν κατὰ καιροὺς ἡγεμόνων (πασσάδων) τῆς Πελοποννήσου, καὶ τῶν Διοικητῶν τῆς (βοεβόδων)· μετὰ ταῦτα ἐγένοντο καὶ πολλαὶ ἄλλαι ἀποικίαι διαφόρων Ὄθωμανῶν, μεταναστευσάντων ἔκτε τῆς Ἀσίας καὶ ἄλλων μερῶν τοῦ Ὄθωμανικοῦ κράτους κατὰ διαταγὴν τοῦ Σουλτάνου.

Ἐν τῇ ἐπαναστάσει δὲ (τὸ 1769) τῆς Πελοποννήσου, ὅτε εἰσέβαλον περίπου τῶν πεντήκοντα χιλιάδων Ἄλβανοί, (οἵτινες κατεστράφησαν τὸ 1779) ὁ ἀριθμὸς τῶν κατοίκων κατὰ τὴν Πελοπόννησον Ὄθωμανῶν, ὄχι μόνον ἀπλῶς ἐπληθύνετο, ἀλλ' ἀκόμη, ἐπειδὴ ἐχορήγησεν ὁ Σουλτάνος εἰς πολλοὺς καὶ προνόμια διαδοχικὰ καλούμενα Σπαηλίκια, προσετίθεντο καὶ πολὺ περισσότεροί εἰς τὸν πληθυσμὸν τοῦτον· εἰς δὲ τὴν ἐπανάστασιν τῆς Ἑλλάδος (κατὰ τὸ 1821) ὁ ἀριθμὸς τῶν Ὄθωμανῶν ἔφθανεν εἰς 11,865 οἰκογενείας περίπου· ὥστε ἐν τῷ γενικῷ προὔπολογισμῷ ὑπελογίζοντο 80,000 ψυχαί. Ἐκ τῶν ἐξαγομένων δὲ ἀπὸ τὰς οἰκογενείας ταύτας ἰσχυρῶν ὀπλοφόρων, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν ὑπηρετούντων τὴν Ὄθωμανικὴν ἐξουσίαν, ἠριθμοῦντο 25,190. Προστιθεμένων δὲ μετ' αὐτῶν τῶν

ὡς αὐτοχθόνων διατελούντων, καὶ τῶν κατ' ἐποχὰς εἰσβα-
λόντων ἐν τῇ Πελοποννήτῳ ὀπλοφόρων Ὀθωμανῶν, ἀέβαι-
νον ἐπὶ τῆς ἐπαναστάσεως 138,290 ὀπλοφόροι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΝΝΑΤΟΝ.

Περὶ τῶν κατὰ τὴν Πελοπόννησον καὶ τὴν Μάνην νεοφανέντων ὀπλαρχη-
γῶν εἰς τὴν ἔναρξιν, καὶ μετὰ ταῦτα.

Μετὰ τὴν ἔναρξιν τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως ἐφά-
νησαν καὶ νέοι στρατιωτικοὶ ἀρχηγοὶ μὲ ἰκανὸν ἀριθμὸν
στρατιωτῶν ὑπὸ τὰς ὀδηγίας των. Ἐκ τούτων οἱ ἐκ πολιτικοῦ,
διατρέξαντες στάδιον στρατιωτικόν, ὑπῆρξαν ἐκ μὲν τῶν
Καλαβρύτων τῆς ἀ. τάξεως ὁ Ἄνδρέας Ζαΐμης, ὁ Σωτήριος
Χαραλάμπης, ὁ Ἀσημάκης Φωτήλας καὶ ὁ Σωτήριος Θεο-
χαρόπουλος. Ἐκ Βοστίτζης τῆς αὐτῆς τάξεως ὁ Ἄνδρέας
Λόντος, καὶ ὁ Δημήτριος Μελετόπουλος. Ἐκ τῆς Καρυταίνης
ὁ Δημήτριος καὶ ὁ Κανέλλος Δελιγιανναῖοι, καθὼς καὶ ὁ
Νικόλαος Ταμπακόπουλος, Γεώργιος Δημητρακόπουλος, καὶ
Νικόλαος Μπούκουρας. Ἐκ τοῦ Λεονταρίου ὁ Ἀρχιμανδρί-
της Γρηγόριος Δικαῖος. Ἐκ τῆς Λακεδαιμονίας ὁ Παναγιώ-
της Κρεββατᾶς, ὁ Θεοδώρητος ἐπίσκοπος Βρεσθένης (νῦν
Σελασίας) καὶ ὁ Π. Ἰατράκος· ἐκ τῆς Τζακωνίας, καὶ τοῦ Ἁγίου
Πέτρου ὁ Ἀναγνώστης Κονδάκης καὶ Παναγιώτης Ζαφειρό-
πουλος. Ἐξ Ἄργους ὁ Δημήτριος Τζόκρης (ἐπὶ κεφαλῆς
τῶν δύο Ἐπαρχιῶν, Ἄργους καὶ Ναυπλίας), ὁ Παναγιώ-
της Νταγρὲς καὶ ὁ Ντούσιας. Ἐκ Τριπολιτζᾶς ὁ Μπη-
λίδας, ὁ Ἀλέξιος Νικολάου, ὁ Ἱερόθεος Ἀθανασόπουλος, καὶ
μετὰ ταῦτα ὁ Γ. Σέκερης καὶ Σ. Βάρβογλης. Ἐκ τοῦ Φα-
ναρίου ὁ Τζανέτος Χρηστόπουλος (1) καὶ ὁ Ν. Ζαριφόπουλος·

(1) Ὁ Τζανέτος Χρηστόπουλος ὑπῆρχε συστημάτικὸς

(σὺν αὐτοῖς δὲ τὸ α. ἔτος, καθὼς καὶ ἐπὶ τῶν Ἀράβων (τὸ 1825) διέτρεξε στρατιωτικὸν στάδιον ὁ Γιαννάκος Ν. Τζανέτου καὶ ἄλλοι διάφοροι ἐκ τῆς πόλεως Ἀνδριτσάινης). Ἐκ τοῦ Νησίου Καλαμῶν ὁ Ἐμανουὴλ Δαρειώτης, ἐξ Ἰμλακίων ὁ Δημήτριος Παπ. Τζόνης· ἐκ τῆς Κορώνης ὁ Ἰωάννης Καραπάυλος, ἐκ Νεοκάστρου ὁ Νικόλαος Οἰκονομίδης, ἐκ τῆς Μεθώνης ὁ Νικόλαος Γεωργακόπουλος, ἐξ Ἀρκαδίας (Τριφυλίας), ὁ Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης (1) ὁ Μῆτρος Ἀναστασόπουλος (2) καὶ Δημήτριος

ἀρχηγὸς τῆς Ὀλυμπίας, ἀναγνωρισμένος ἐκ τῆς ἐπαρχίας καὶ παρ' ὄλων τῶν κατὰ καιροὺς διοικήσεων.

(1) Ἡ οἰκογένεια τοῦ Α. Γρηγοριάδου εἰς Κυπαρισσίαν ἀπὸ τὸ 1800 ἔτος καὶ ὕστερον ἐφάνη διαπρέπουσα ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Τριφυλίας· ἐπὶ δὲ τῆς ἐπαναστάσεως χაίρουσα τὴν κοινὴν ἀγάπην, καὶ ἔχουσα ἐπιβροήν, ἠγωνίσθη ὑπὲρ πατρίδος στρατιωτικῶς καὶ πολιτικῶς μὲ λαμπρὰς θυσίας. Ὅθεν διὰ ταῦτα πάντα καὶ διὰ τὰς ἰδιαιτέρας γνώσεις του ὁ Α. Γρηγοριάδης ἐτιμήθη παρὰ τοῦ Κυβερνήτου μὲ θέσεις διοικητικὰς, ἐπίσης καὶ παρὰ τῆς βασιλικῆς κυβερνήσεως.

(2) Ὁ Μῆτρος Ἀναστασόπουλος κατὰ πρόσκλησιν καὶ γενικὴν ἐκλογὴν τῶν κατοίκων τῆς ἐπαρχίας, τὸ 1822 ἐκλέχθη ἀρχηγὸς τῶν ὄπλων τῆς Τριφυλίας, καὶ ἔκτοτε διέτρεξεν ἐντίμως καὶ πιστῶς τὸ στρατιωτικὸν στάδιον τῆς ὀπλαρχηγίας μετὰ τῶν Καπετάνων αὐτῆς καὶ τῶν λοιπῶν κατοίκων εἰς τὰς ἐκστρατείας τῆς Μεθώνης, τῶν Π. Πατρῶν, εἰς δύο ἐκστρατείας τῆς Ἀνατολικῆς Ἑλλάδος, ἐπὶ Δράμαλῃ μετὰ 1,553 Τριφυλίων, καὶ εἰς ὅλον τὸ διάστημα τοῦ Δερβενακίου, ἐπίσης καὶ εἰς τὴν διάρκειαν τῶν Ἀράβων (ἐκτὸς ὀλίγων ἡμερῶν τῆς ἐν Ζακύνθῳ διατριβῆς του)· ἀλλὰ καὶ ὁ Ἀναστασόπουλος ὡς ἀρχηγὸς

Παπαῖ Τζόρης. Ἐκ τοῦ Πύργου τῆς Ἡλίδος, ὁ Χαραλάμπης Βιλαέτης, ὁ Ἀναγνώστης Παπ. Σταθόπουλος, ὁ Λυκοῦργος Κρεστενίτης καὶ Λύσανδρος Βιλαέτης (τὸ ἀ. ἔτος καὶ ἐπὶ Ἰμπραχήμη). Ἐκ τῆς Γαστούνης ὁ Γεώργιος Σισίνης, ἐκ Π. Πατρῶν ὁ Ἰωάννης Παπ. Διαμαντόπουλος, οἱ Κουμανιώται καὶ ἄλλοι διάφοροι. Οἱ εἰρημένοι ἅπαντες, ὡς ἐν περιλήψει ἀνεφέραμεν, ὑπῆρξαν οἱ ἐπισημότεροι νεοφανέντες ὀπλαρχηγοὶ ἐν τῇ ἑλληνικῇ ἐπαναστάσει· ἂν δὲ παρελείψαμεν πολλοὺς ἐκ τῆς διεξοδικῆς καὶ λεπτομεροῦς αὐτῶν ἐπαριθμήσεως, τὸ αἴτιον τοῦτο δὲν ὑπῆρξεν ἄλλοθεν, εἰμὴ ἐξ ἀγνοίας· μετὰ τούτων ἐννοοῦνται οἱ ἀδελφοὶ των, οἱ υἱοὶ των, οἱ συγγενεῖς των καὶ λοιποὶ, φιλοτίμως ὀρμήσαντες εἰς τὸν ἀγῶνα ἐκ πασῶν τῶν ἐπαρχιῶν τῆς Πελοποννήσου, οἵτινες κατὰ τὸ ἀ. ἔτος τῆς ἐπαναστάσεως ἐφάνησαν, οἱ μὲν ἔχοντες πολλοὺς ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν των, οἱ δὲ ὀλίγους· μᾶλλον δὲ ἐν καιρῷ τοῦ Ἰμπραχήμη κατ' Ἀράβων, ὅποτε εἶχον ὀνομασθῆ καὶ διορισθῆ πολλοὶ τοιοῦτοι πρὸς καταδίωξιν τῶν Ἀράβων μεταξὺ τῆς τριετοῦς διαμονῆς των. Καὶ μόλα ταῦτα ἐκάστης ἐπαρχίας, ἐκάστης πόλεως, κωμοπόλεως, καὶ κώμης ἀπλῶς οἱ λαοὶ ὠνόμαζον κατὰ τὸν πληθυσμὸν των ἕνα, δύο, τρεῖς, ἢ καὶ τέσσαρας Καπετάνους, αἵτινες ὑπέκειντο εἰς τὰς ἀμέσους διαταγὰς τῶν ἀρχηγῶν· οἱ δὲ μικρότεροι Καπετάνοι (Μπουλουξίδες), εἰς τὰς τῶν Καπετάνων (1) ὀδηγίας.

τοσούτων ἰσχυρῶν ὄπλων μένει μέχρι τοῦδε ἐστερημένος τῶν στρατιωτικῶν ἐκδουλεύσεων καὶ θυσιῶν του, καὶ ἅπαντες σχεδὸν οἱ Καπιτάνοι τῆς ἐπαρχίας ταύτης· ταῦτα προέκυψαν κατ' ἐξοχὴν ἀπὸ τὰς μεροληψίας τῆς ἀ. στρατιωτικῆς ἐπιτροπῆς.

(1) Κατὰ τὰς δοξασίας, καὶ τὴν εὐχαρίστησιν τινῶν ἂν ᾗθελον καταχωρηθῆ ὅσα ὀνόματα ὠνομάσθησαν Κα-

Ἐκ τῶν ἀγωνισθέντων, τῶν στρατευσάντων, καὶ τῶν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τῆς πατρίδος ἀναπήρων, καὶ χωλῶν ἀποκατασταθέντων εἰς τὰς μάχας, πολλῶν δὲ καὶ ἐν ἐσχάτῃ πενίᾳ διατελούντων (ὡς ἐκ τῆς ἀπωλείας τῶν περιουσιῶν των), καὶ τοὶ διατρεξάντων τὸ στάδιον ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς ἐνάρξεως τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος μέχρι τῆς καταπαύσεως τοῦ πολέμου (1), ἐν μέρος δικαιολογουμένως πως, καὶ ἐν μέρος ἀδικαιολογήτως ἐβαθμοδοτήθησαν ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τῆς Ἀντιβασιλείας· καθὼς καὶ ἐν μέρος μετὰ τὴν εἰς τὸν Θρόνον αἴσιον ἀνάβασιν τοῦ βασιλέως Ὄθωνος, παρὰ τῶν διωρισθεισῶν στρατιωτικῶν ἐπιτροπῶν σημειωθέντες. Ἄλλ' ἔμειναν καὶ τόσοι ἄλλοι παρημελημένοι, ὅσους ὁ κάλαμος ἀδυνατεῖ νὰ περιγράψῃ, κατ' ἐξοχὴν δὲ ἀπὸ τὰς ἐπαρχίας τῆς Ἡλίδος καὶ Μεσσηνίας, οἵτινες ἐφάνησαν ἀτρόμητοι εἰς διαφόρους κατὰ τῶν Ὀθωμανῶν μάχας. Ὅλα δὲ τὰ λάθη ταῦτα καὶ τὰ ἀδικήματα προέκυψαν ἐκ τῶν ἐπιτροπῶν, διότι ἐχαρίσθησαν εἰς πολλοὺς μὴ ἔχοντας οὐδὲ τὸ παραμικρὸν στρατιωτικὸν δικαίωμα.

*Περιγραφή τῶν κατὰ τὴν Μάνην ἄπασαν μετὰ τοῦ
Γεθελίου στρατιωτικῶν πρώτης, δευτέρας, καὶ
τρίτης τάξεως.*

(Ὁ ἀριθμὸς τῶν κατὰ τὴν Μάνην οἰκογενειῶν ἀναβαίνει

πιτάνοι, ὑπὲρ τοὺς 1000 ἐκ τῆς Μάνης μόνον ἤθελον φανῆ· ἄρα ἐκ τούτου δύναται νὰ συμπεράνῃ ἕκαστος καὶ πόσοι ἄλλοι ἐκ τῆς Πελοποννήσου ἤθελον καταχωρηθῆ.

(1) Πολλοὶ ἐξ αὐτῶν καὶ μέχρι τῆς σήμερον ὑπάρχουν ἀμνημόνευτοι ὄλως καὶ ἀβράβευτοι καὶ αὐτοῦ ἔτι τοῦ ἀριστείου, καὶ τοὶ φανέντες καθ' ὅλα ἀτρόμητοι εἰς τὴν ἀξιοτητα καὶ ἀνδρείαν.

εις δώδεκα χιλιάδας περίπου. Ἡ διοικήσεις τῆς Μάνης ἦτο γενικῶς διακεχωρισμένη ἀπὸ τὴν τῆς Πελοποννήσου. Ὅλον δὲ τὸ τμήμα τῆς Μάνης διηρεῖτο εἰς ἑπτὰ ἐπαρχίας, ἐχούσας ἑπτὰ ἐπισκόπους καὶ 7 Καπετάνους· οἱ δὲ ἑπτὰ οὗτοι ἐπίσκοποι ἦσαν ὁ Ζυρνάτας, ὁ Μαΐνης, ὁ Μηλέας, ὁ Κολοκυνθίας, ὁ Ἀνδρούβιστας, ὁ Καρουπόλεως, καὶ ὁ Πλάτζης. (Οἱ δὲ ἐπίσημοι στρατιωτικοὶ ἦσαν οἱ ἐφεξῆς· ὁ Κυριακούλης Μαυρομιχάλης, (φονευθεὶς εἰς τὸ Φανάρι τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος μαχόμενος μετὰ τοῦ Κεχαγιάμπη τοῦ Βαλῆ τῆς Πελοποννήσου, φονευθέντος ἐν τῇ μάχῃ ἐκείνῃ), ὁ Ἡλίας Π. Μαυρομιχάλης, (φονευθεὶς εἰς Κάρυστον τῆς Εὐβοίας), ὁ Ἰωάννης Π. Μαυρομιχάλης, (φονευθεὶς εἰς Νεόκαστρον), ὁ Κωνσταντῖνος Πιεράκος (ἀτρόμητος στρατιωτικὸς, φονευθεὶς εἰς Νεόκαστρον) ὁ Παναγούλεας, (φονευθεὶς εἰς Κερασίαν), ὁ Παναγιώτης Δ. Καπετανάκης, (φονευθεὶς ἐπὶ τοῦ Δράμαλι), ὁ Πιέρος Βοῖδῆς, καὶ ὁ Ἀθανασούλης Καπετανάκης (φονευθέντες εἰς Μανιάκη), ὁ Δημήτριος Καληγᾶς, (φονευθεὶς εἰς Κάρυστον), ὁ Ἀνδρέας Κουμουνδουράκης, (φονευθεὶς εἰς Ἄλμυρον), ὁ Ἀντώνιος Μιχαὴλ Τρουπάκης, καὶ Δημήτριος Κωνσταντινέας, (φονευθέντες εἰς τὴν ἔφοδον τῆς Τριπολιτῆας), ὁ Γεώργιος Καρύγιαννης, (φονευθεὶς ἐπὶ τοῦ Δράμαλι εἰς τὸ Ἄργος) (1), ὁ Ἰωάννης, ὁ Ἀντώνιος, ὁ Γεωργάκης, ὁ Ἀναστάσιος καὶ Κωνσταντῖνος Μαυρομιχάλοι, ὁ Σταυριανὸς καὶ Γεώργιος Καπετανάκιδες (2), ὁ Χρηστέας,

(1) Πολλοὶ καὶ ἄλλοι ἐπίσημοι στρατιωτικοὶ ἐφονεύθησαν, τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα, μ' ὅλας τὰς ἀκριβεῖς ἐξετάσεις καὶ ἐρεῦνας, ἐστάθη ἀδύνατον νὰ τὰ πληροφορηθῶμεν καὶ νὰ τὰ καταχωρήσωμεν διακεκριμένως.

(2) Καὶ ἡ τῶν Καπετανάκιδων οἰκογένεια δὲν προσέ-

ὁ Κιβέλος, ὁ Γαλάνης καὶ Ἀθανασούλης Κουμουνδαράκιδες, ὁ Ντουράκης, ὁ Τζανετάκης, οἱ Κυτριναῖοι, ὁ Δημήτριος Πολυκάκος, ὁ Ἡλίας Τζαλαφατῖνος, (ὁ πανταχοῦ παρὼν εἰς τὰς μάχας), ὁ Λάζαρος Τζολάκης, ὁ Θεόδωρος Μισίκλης καὶ Σασαριάνος, ὁ Νικόλαος Πιεράκος, ὁ Δημήτριος Καρακίτζος μετὰ τοῦ υἱοῦ του Νικολάου Κρανίδη, καὶ ὁ Παναγιώτης Ξανθός.)

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ.

Περιγραφή τῶν στρατιωτικῶν τῆς Πελοποννήσου ἐξ ἐκάστης ἐπαρχίας αὐτῆς.

Καθ' ὅλην τὴν Πελοπόννησον διωρίζετο παρὰ τοῦ Σουλτάνου εἰς γενικὸς Διοικητῆς ὑπὸ τὸν τίτλον Μώρα Βαλησῆ (Ἡγεμὼν τῆς Πελοποννήσου), ὃς τις διέμενεν εἰς Τριπολιτῆαν. Οὗτος δὲ διώριζεν εἰς ἐκάστην ἐπαρχίαν ἓνα Βοεβόδα (Διοικητὴν), καὶ ἓνα Μπουλούκμπασιν (Πολιτάρχην)· καὶ ὁ μὲν Βοεβόδας ὑπέκειτο ἀμέσως εἰς τὰς διαταγὰς τοῦ Πασσᾶ, ὁ δὲ Μπουλούκμπασης εἰς τὰς τοῦ Βοεβόδα· διωρίζετο ὡσαύτως καὶ εἰς Καδδῆς (κριτῆς) εἰς ἐκάστην ἐπαρχίαν κατὰ βαθμὸν τῆς οὐλεμαδικῆς ἱεραρχίας, ὅστις ἔκρινε τοὺς λαοὺς κατὰ τοὺς ὀθωμανικοὺς νόμους, ὑπακούων πάντοτε καὶ αὐτὸς εἰς τὰ σοφιστικὰ ἔγγραφα τοῦ κατὰ τμήμα Μουφτῆ (1). Εἷς τινὰς δὲ τῶν ἐπαρχιῶν ὁ Βοεβόδας διωρίζετο

φερεν ὀλίγας θυσίας ὑπὲρ τῆς πατρίδος στρατιωτικὰς καὶ χρηματικὰς.

(1) Ὁ Μουφτῆς ἦτο κατὰ βαθμὸν ἀνώτερος τοῦ Καδδῆ νομοθέτης· ὁ δὲ παρ' αὐτοῦ διδόμενος φετῶς (νομοθετικὴ γνώμη) ἦτον ἀμετάβλητος ἐνώπιον παντὸς ὀθωμανικοῦ ἐν γένει δικαστηρίου.

κατὰ πρότασιν τῆς Βαλιδῆς (μητρός τοῦ Σουλτάνου) (1). Ἡ δὲ λοιπὴ διαχείρισις τῶν διοικητικῶν χρεῶν ἐγένετο καὶ εἰς αὐτὰς παρὰ τοῦ Μώρα Βαλησῆ.

Ἐπαρχία Καλαμῶν.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν οἰκογενειῶν τῆς ἐπαρχίας ταύτης ἀνέβαινε, τῶν μὲν Ἑλλήνων μέχρι τῶν 1,700, τῶν δὲ Ὄθωμανῶν μέχρι τῶν 30· οἱ Ὄθωμανοὶ τῶν Καλαμῶν ἐθανατώθησαν ἐντὸς τῆς πρωτευούσης τῆς εἰρημένης ἐπαρχίας παρὰ τῶν χριστιανῶν, ὁπότεν ὁ Ὄθωμανικὸς στόλος ἔφθασεν εἰς Πελοπόννησον (τὴν 26 Αὐγούστου 1821).

Στρατιωτικοὶ ἐπίσημοι ταύτης ὑπῆρξαν ὁ Π· Τζάνες, ὁ Νικόλαος Ἀλεξάκης, ὁ Ἀθανάσιος Κυριακὸς, ὁ Παναγιώτης Ζάρκος, καὶ ὁ Παναγιώτης Παγώνης.

Ἐπαρχία Νησίου τῆς Μεσσηρίας.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν οἰκογενειῶν τῆς ἐπαρχίας ταύτης ἀνέβαινε μέχρι τῶν 800· ἐπίσημοι δὲ στρατιωτικοὶ τῆς εἰρημένης ὑπῆρχον ὁ Ἐμανουὴλ Δαρειώτης, ὁ Κωνσταντῖνος Καλαμαριώτης, ὁ Ἀργυράκος, ὁ Γεώργιος Βρετὸς, καὶ Ἰωάννης Πετράκης· ἐν δὲ τῇ ἀ. στρατολογίᾳ τῆς ἐνάρξεως τῆς ἀποστασίας καὶ ὁ Κωνσταντῖνος Νικολάου, διαμείνας εἰς τὴν πολιορκίαν τῆς Τριπολιτζᾶς.

Ἐπαρχίαι Ἰμλακίων καὶ Μικρομάρης.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν οἰκογενειῶν τῶν εἰρημένων δύο ἐπαρχιῶν ἀνέβαινε κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην εἰς 2250 περίπου Ἑλληνικὰς ὄλας· ἐπίσημοι δὲ τούτων τῶν ἐπαρχιῶν Στρατιωτικοὶ ὑπῆρχον ὁ Δ. παπ. Τζόνης, (φονευθεὶς εἰς τὴν

(1) Τοῦτο ἐνηργήθη παρὰ τινων Ἑλλήνων προυχόντων διὰ νὰ ᾔται ὑπερασπιζόμεναι ἐπ' ὀνόματι τῆς Σουλτάνας.

ἐν Τρικόρφους μάχην), ὁ Παναγιώτης Κεφάλας, (πεσὼν εἰς τὴν ἐν Μανιακίῳ ἐπὶ Ἰμπραχίμ πασσᾶ), ὁ Κώστας Μπούρας, (πεσὼν ἐν τῇ πολιορκίᾳ τῆς Τριπολιτζᾶς), ὁ Ἰωάννης Καρακίτζος, ὁ Ἀλέξιος ἐκ Ζευγαλατίου, ὁ Π. Ἀλευρᾶς, ὁ Ἀναγνώστης Σκούφης, ὁ Θ. Πουλόπουλος, ὁ Π. Κολοβός, ὁ Ἀναγνώστης Πουλόπουλος, ὁ Ἀναγνώστης παπ. Σταθόπουλος (φονευθεὶς ἐν Τριπόλει), ὁ παπ. Εὐστάθιος (ἀτρόμητος στρατιωτικὸς), ὁ Ἀναστάσιος Περωτῆς, καὶ ὁ Ἰωάννης παπ. Τζόνης.

Ἐπαρχία Ἀνδρούσης (Μεσσήνης).

Ὁ ἀριθμὸς τῶν οἰκογενειῶν τῆς Ἀνδρούσης ἀνέβαινεν ἐπὶ τῆς ἐπαναστάσεως εἰς 2,000 χριστιανικὰς οἰκογενείας, καὶ Ὄθωμανικὰς περίπου τῶν 250. Αἱ Ὄθωμανικαὶ οἰκογένειαι μετέβησαν ὅλαι τότε εἰς Μεθώνην καὶ εἰς Νεόκαστρον. Στρατιωτικοὶ τῆς ἐπαρχίας ταύτης ὑπῆρξαν ὁ Μῆτρος Πέτροβας, ὁ Ἀναγνώστης Οἰκονομόπουλος (ἀτρόμητος στρατιωτικὸς, φονευθεὶς εἰς τὴν ἔφοδον τῆς Τριπολιτζᾶς), ὁ Πέτρος Πέτροβας, οἱ Ἀγγελαιοὶ, ὁ Ἡλίας Κορμαῆς, (φονευθεὶς ἐπὶ Ἰμπραχίμ εἰς Τριπολιτζᾶν), ὁ Θεόδωρος Μαργέλης, ὁ Γεώργιος Τριανταφυλλόπουλος, ὁ Ἀναστάσιος Θεοδωρακόπουλος, καὶ ὁ Δημήτριος Φίλος.

Ἐπαρχία Κορώνης.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐλληνικῶν οἰκογενειῶν ἐπὶ Τουρκοκρατίας ἔφθανε περίπου τῶν 2000, τῶν δὲ Ὄθωμανικῶν περίπου τῶν 300· ὄπλαρχηγοὶ ἐπίσημοι τῆς ἐπαρχίας ταύτης ὑπῆρξαν ὁ Ἰωάννης Καραπάυλος, ὁ Ἰωάννης Α. Νικολάκης, (φονευθεὶς, μαχόμενος ὑπὲρ τῆς πατρίδος του), ὁ Ἐλευθέριος Φουρναράκης, ὁ Ἰωάννης καὶ Γεώργιος ψαλτάκιδες, ὁ Δημήτριος Κυριακόπουλος, ὁ Παντελῆς Παντελόπουλος, ὁ Ἀναστάσιος Δαρειώτης, ὁ Παναγιώτης Μακρὺς, ὁ Δημή-

τριος καὶ Γεώργιος Λαχαναῖοι, ὁ παπ. Φώτιος Παπαδόπουλος (ἀτρόμητος στρατιωτικός), ὁ παπ. Σαρέλας, ὁ Κ. Πέτρος, (φονευθεὶς εἰς ἓνα ἀκροβολισμὸν μετὰ τῶν Ὀθωμανῶν τοῦ Φρουρίου τὸ 1824), ὁ Μ. Μελέτης, καὶ οἱ Παυλάκιδες.

Ἐπαρχία Μεθώνης.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν Ἑλληνικῶν οἰκογενειῶν τῆς Μεθώνης ἀνέβαινε τότε περίπου τῶν 1,000, τῶν δὲ Τουρκικῶν περίπου τῶν 400· ὄπλαρχηγοὶ τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος ἐπαρχίας ὑπῆρξαν ὁ Νικόλαος Γεωργακόπουλος, ὁ Ἀθανάσιος Τζορόνης (ἀτρόμητος στρατιωτικός), ὁ Γεώργιος Γεωργακόπουλος, ὁ Δημήτριος Χασαπογεώργης, Οἰκονόμος Θεοδώρου, (φονευθέντες ἐν τῇ Σφακτηρίᾳ τοῦ Νεοκάστρου ἐπὶ Ἀράβων), ὁ Νικόλαος Νικολόπουλος, ὁ Ἀθανάσιος Καραλιάς, ὁ Ἰωάννης Φουσέκης, καὶ Δημήτριος Χρονόπουλος, (φονευθέντες ἐπὶ Ἰμπραχίμῃ εἰς Τρίκορφα, καὶ ὁ Ἠλίας Ῥωμύλος, φονευθεὶς εἰς Πολιανὴν ἐπὶ τοῦ ἰδίου.)

Ἐπαρχία Νεοκάστρου (Πύλου).

Αἱ οἰκογένειαι τῶν Ἑλλήνων ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ταύτῃ ἠριθμοῦντο ὑπὲρ τὰς 1200, αἱ δὲ τῶν Τουρκῶν 200. Στρατιωτικοὶ ἐπίσημοι τῆς εἰρημένης ἐπαρχίας ὑπῆρξαν ὁ Ἰωάννης καὶ Νικόλαος Οἰκονομίδαι, ὁ Ἀναγνώστης καὶ Χρήστος Ταττόπουλοι (πάντες οὗτοι καὶ πολιτικοὶ ἐπίσημοι), μετὰ δὲ τῶν εἰρημένων ὁ Παναγ. Χρηστόπουλος, ὁ Ἰωάννης Λεβάχος, ὁ Πανάγος Τζαγκλῆς, ὁ Ἀνδρέας Βάγγαλης, ὁ Ἰωάννης καὶ Ἀναστάσιος Γαυτάνιδες, ὁ δὲ τελευταῖος ἐφνεύθη εἰς τὴν πολυθρύλλητον ἐκείνην τοῦ Μανιακίου μάχην.

Ἐπαρχία Ἀρκαδίας (Τριφυλίας).

Ἑλληνικαὶ οἰκογένειαι ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ταύτῃ ἠριθμοῦντο ὑπὲρ τὰς 4,000. Τουρκικαὶ δὲ, συμπεριλαμβανομένων καὶ

τῶν ἐν ταῖς δυοῖς κωμοπόλεσι Φιλιατρῶν καὶ Ζούρτζας, ὑπὲρ τὰς 600, αἵτινες ἀπεκλείσθησαν κατὰ τὴν ἐπανάστασιν εἰς τὰ φρούρια Νεοκάστρου καὶ Μεθώνης. Ἐπίσημοι ὄπλαρχηγοὶ τῆς, κατ' ἐξοχὴν δ' ἐπὶ τῆς πολιορκίας τοῦ Νεοκάστρου καὶ τῆς Μεθώνης, ὑπῆρξαν ὁ Γρηγόριος ἐπίσκοπος Μεθώνης, ὁ Γιαννάκης Μέλιος, ὁ Γεώργιος Σιράκος, ὁ Πρωτόπαπας Δημήτριος Τζόρης, ὅστις μετὰ τὴν πτώσιν τοῦ Νεοκάστρου καὶ τὴν ἐν Ἐπιδαύρῳ ἀ. ἔθνοσυνέλευσιν διωρίσθη καὶ Ἀρχηγὸς τῶν ὄπλων τῆς ἐπαρχίας, ὁ Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης, ὁ Νικόλαος Πονηρόπουλος, (ὅστις μετ' ὀλίγον διωρίσθη μέλος τῆς ἐν Καλτεζίαις Γερουσίας, διατρέξας τοῦ λοιποῦ πολιτικὸν στάδιον), ὁ Ἀναστάσιος Κατζαρὸς, (αἰχμαλωτισθεὶς ἐπὶ Ἀράβων καὶ τελευτήσας ἐν Μεθώνῃ), ὁ Παναγιώτης Ντουφας, ὅστις ἐδολοφονήθη τὸ 1821, ὁ Ἀναγνώστης Τζοχαντάρης· καὶ κατὰ τὸ 1822 ὁ Μῆτρος Ἀναστασόπουλος. Καπετάνοι δὲ αὐτῆς ὁ Ἰωάννης Καλαμπόκης, ὁ Ἰωάννης καὶ Λάμπρος Κοσμαῖοι, ὁ Ἀδὰμ καὶ Ἀναγνώστης Παπατζοραῖοι, ὁ Παπ. Νικόλαος Εὐσταθίου, ὁ Ῥῆγας Κούκιας, ὁ Κωνσταντῆς Γκότζης, ὁ Ἀναγνώστης Γκότζης, ὁ Μπουχανᾶς, καὶ Ἀναστάσιος Γυφτάκης, (ὁ Α. Γκότζης, ὁ Μπουχανᾶς καὶ Γυφτάκης ἐφονεύθησαν εἰς τὴν ἐν Μανιακίῳ μετὰ τῶν Ἀράβων μάχην ὁμοῦ καὶ ἄλλοι 64 Ἀρκαδιοὶ μὲ δύο τέκνα τοῦ Οἰκονόμου Καλογεροπούλου ἐκ Ληγοῦδιστας), ὁ Γεώργιος Μητρόπουλος, ὁ Ἀναγνώστης Ἀλεξόπουλος, ὁ Γεώργιος Οἰκονομόπουλος, ὁ Ἄλ. Μανοῦσος, ὁ Κυριάκης Ἀντώναρως, τὰ δύο τέκνα τοῦ Οἰκονόμου Ληγοῦδιστας, ὁ Γεώργιος Χαλαζονίτης, ὁ Γεώργιος Παναγιώταρος, ὁ Ἀναστάσιος ἱερεὺς Παπαῖ Δημητρόπουλος (ἀτρόμητος στρατιωτικὸς, φονευθεὶς ἄνευ δίκης, ὡς φονεύσας τὸν Γιαννάκην Μέλιον) ὁ Φωτεινὸς Σκαπετοράχης, ὁ Παπ. Μαρκόπουλος, ὁ Θεόδωρος Σελέτος, καὶ Ἀναστάσιος Γεωρ-

γακόπουλος, (διακρινόμενοι καὶ οἱ δύο εἰς τὴν ἐνεργητικότητα), ὁ Δημήτριος Μχνολόπουλος, ὁ Δημήτριος καὶ Κωνσταντῖνος Μέλιος, ὁ Ἡλίας Γαλανόπουλος (ἀτρόμητος στρατιωτικὸς καὶ ταχύπους εἰς ἄκρον), ὁ Τζοχανταράκης, ὁ Δημήτριος Κινᾶς καὶ Ἀναγνώστης Κολίρης, (φονευθέντες καὶ οἱ τρεῖς, μετ' ἄλλων ἑνδεκα ἐκ Κυπαρισσίας μαχόμενοι μετὰ τῶν Λαλαίων εἰς Λαμπέτη τῆς Ἡλίδος), ὁ Γεώργιος Φούτζης, ὁ Ἀντώνιος Ντάρας, ὁ Δήμος Τότζης, ὁ Γεώργιος Μεγάλης, ὁ Δημήτριος Πανότης, ὁ Ἰωάννης Κρίτζαλης (ἀτρόμητος στρατιωτικὸς) καὶ Δημήτριος ὁ Ἀδελφός του, ὁ Ἀσημάκης Ροῦφος, ὁ Κωνσταντῖνος Γαλανόπουλος (1), ὁ Τζατζούλης, ὁ Δημήτριος Μπουντούρης, ὁ Καλόγερος Παπαδόπουλος, ὁ Ἀναγνώστης καὶ Παναγιώτης Μπαλταῖοι, ὁ Ἀντώνιος Πανουσάκης, ὁ Παναγιώτης Τζουμάνης, ὁ Τάσος Δημογκότης, ὁ Νικόλαος Διακόπουλος, ὁ Νικόλαος Μπούκαλης, ὁ Γεώργιος Πιπιλῆς, ὁ Χριστόδουλος Γεωργακόπουλος, ὁ Σταῦρος Γεωργακόπουλος, (φονευθεῖς, πολεμῶν μετὰ τῶν Λαλαίων), ὁ Ἀθανάσουλας, ὁ Ἀναγνώστης Σαμπρῆς, ὁ Ἀναγνώστης Διαμαντόπουλος, ὁ Ἀθανάσιος Ποῦρνος, ὁ Εὐστάθιος Κοκκίνης, ὁ Δημήτριος Κριτζέλης, ὁ Γιαννάκης Κουτζὸς (ἀτρόμητος στρατιωτικὸς, φονευθεῖς μαχόμενος εἰς Μεθώνην), ὁ Ἰωάννης ἱερεὺς Καρᾶς, ὁ Ἀναγνώστης Καλαντζῆς, καὶ ὁ ἐκ Ζούρτζας Ἀντώνιος ἱερεὺς Οἰκονόμος, αἰχμαλωτισθεῖς εἰς Νεοκάστρον, καὶ τελευτήσας εἰς Μεθώνην.

Οὗτοι πάντες ἐκ τῆς Τρυφυλίας καὶ ἄλλοι διάφοροι, (ὡς γνωρίζομεν), ἂν καὶ εὐρέθησαν εἰς τὴν πολιορκίαν τοῦ Νεοκάστρου, εἰς τὴν πολιορκίαν τῆς Μεθώνης, τοῦ Λάλα, τῶν Π. Πατρῶν, τοῦ Δράμαλη, εἰς τὴν Στερεὰν Ἑλλάδα, καὶ ἐπὶ Ἰμπραχήμη, ἂν καὶ ἐκστράτευον πάντοτε μετὰ τῶν

(1) Ὁ Γαλανόπουλος οὗτος πληγῶθεις εἰς τινα μάχην καιρίως, ὑπέφερεν ἀρκετὰ, κινδυνεύσας τὰ μέγιστα.

ἐπαρχιωτῶν των, ἐκπληροῦντες τὸ πατριωτικὸν χρέος των πάντοτε, μόλα ταῦτα εἶναι οἱ μόνοι σήμερον ἐξ ἀπάντων τῶν προταγωνιστῶν ἡδικημένοι, ἀπὸ βαθμοῦς, καὶ βραβεῖα.

Ἐπαρχία Φαναρίου (Ὀλυμπίας).

Εἰς τὴν ἐπαρχίαν ταύτην ὑπῆρχον Ἑλληνικαὶ οἰκογένειαι περίπου τῶν 2,400, Ὄθωμνικαὶ δὲ μετὰ τῶν κατοίκων τοῦ Τζάχα καὶ ἄλλων διαφόρων κωμῶν, περίπου τῶν 590· ἅπαντες οἱ Ὄθωμνοὶ ἐν καιρῷ τῆς ἀποστασίας ἀπεκλείσθησαν εἰς Τριπολιτζᾶν μετὰ τῶν Ὄθωμνῶν κατοίκων τῆς Ζούρτζας· οἱ τῶν ἀνωτέρω κωμῶν κάτοικοι Ὄθωμνοὶ ἐπωνομάζοντο Μουρτάται, (ἤτοι ἡμίτουρκοι)· οὔτοι τὸν φόρον μόνον τοῦ χαρατζίου δὲν ἐπλήρωνον, τοὺς δὲ ἄλλους φόρους ἔδιδον μέχρι λεπτοῦ, καθὼς καὶ οἱ κάτοικοι τῆς ἐπαρχίας ταύτης χριστιανοί.

Ὀπλαρχηγοὶ τῆς ἐπαρχίας ταύτης ὑπῆρξαν πρῶτοι καὶ ἐπίσημοι ὁ Τζανέτος Χρηστόπουλος καὶ Νικόλαος Ζαριφόπουλος, ὁ Ἀθανάσιος Σιόρης, ὁ Παναγιώτης Κατριμπᾶνης καὶ ὁ Μῆτρος Τζαβέλας. Καπετάνοι αὐτῆς ὁ Πέτρος Μποςνάκης, ὁ Θεόδωρος Γκρετζώτης, ὁ Βασίλειος Σακελλαρίου, (φονευθέντες εἰς τὴν ἐν Λάλα ἐνδοξον μάχην καὶ μετ' αὐτῶν ἕτεροι περίπου τὸν ἀριθ. 40), ὁ Ἀθανάσιος Μποςνάκης, ὁ Παναγιώτης Λιμπερόπουλος, ὁ Δημήτριος Τζούνης, ὁ Σπῦρος Γκούμας, ὁ Πέτρος Κανελλόπουλος, ὁ Ἀναγνώστης Ἀναστῆσόπουλος, ὁ Ἀντώνιος Βενετζανόπουλος, (φονευθεὶς εἰς Νεόκαστρον), ὁ Νικόλαος Ἀθανασίου, ὁ Ἀθανάσιος Μοτράκης, ὁ Ἀγγελῆς Κοσμᾶς, ὁ Ἀναστάσιος Τζάμπρας, ὁ Ἀθανάσιος Κυριαζόπουλος, ὁ Μιχαὴλ Καραποῦλος, ὁ Μπάρμπα Δῆμος, καὶ ὁ Ἀναγνώστης Κανελλόπουλος, φανεῖς μόνον ἐπὶ Ἰμβραήμη.

Ἐπαρχία Πύργου τῆς Ἡλίδος.

Ἑλληνικαὶ οἰκογένειαι εἰς τὴν πρωτεύουσιν καὶ τὰς ἐννέα

κώμας τῆς ἐπαρχίας ταύτης ἠριθμοῦντο περίπου τῶν 2000. Ὑπάρχοντες αὐτῆς ὑπῆρξαν ὁ Χαραλάμης Βιλαέτης (ἀτρόμητος στρατιωτικός, φονευθεὶς εἰς Λαμπέτι), ὁ Διονύσιος Λύγερινος, (ὅστις, διαβαίνων τὸν ποταμὸν Ἄλφειὸν διὰ νὰ συνενωθῆ μετὰ τῶν Ἀγουλινιτζαίων, ἐπνίγη), ὁ Ἀναγνώστης παπ. Σταθόπουλος, ὁ Ἰωάννης Κουτζογιαννέπουλος, ὁ Πέτρος Μῆτζος, ὁ Ἰωάννης Διάκος, (φονευθεὶς εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ἄλφειου μετ' ἄλλων 27, περικυκλωθέντων ἀπὸ Ἄραβας ὑπὲρ τὰς 7,000, καὶ πολεμησάντων ἡρωϊκῶς περίπου τῶν 4 ὥρων), ὁ Ἀλεξ. Μοσχούλας ἐξ Ἀγουλινιτζῆς, ὁ Λύσανδρος Βιλαέτης, καὶ ὁ Λυκοῦργος Κρεστενίτης.

Ἐπαρχία Γαστούνης (Ἡλίδος).

Ὁ ἀριθμὸς τῶν κατὰ τὴν ἐπαρχίαν ταύτην Ἑλληνικῶν οἰκογενειῶν ἀνέβαινεν ὑπὲρ τὰς 7,000, τῶν δὲ Ὀθωμανικῶν μετὰ τῶν κατοικούντων εἰς τὰς κώμας, εἰς 1200, περίπου (ἡ δὲ κωμόπολις τοῦ Λάλα ἀπετέλει ξεχωριστὴν μερίδα εἰς ἣν ἠριθμοῦντο Ὀθωμανικαὶ οἰκογένειαι περίπου τῶν 1,200), αἵτινες ἅμα ἤρρησεν ἡ Ἑλληνικὴ ἐπανάστασις χωρὶς τῶν Λαλαίων ἀπῆλθον εἰς Π. Πάτρας.

Ὑπάρχοντες τῆς ἐπαρχίας πρῶτοι καὶ ἐπίσημοι ὑπῆρξαν ὁ Γεώργιος Σισίνης, ὁ Χρῦσανθος καὶ Μιχαὴλ υἱοὶ του, καὶ ὁ Νικόλαος Σισίνης· Δεύτεροι Καπετάνοι, ὁ Ἀντώνιος ἐκ Μανολιάδας, ὁ Κωνσταντῖνος παπ. Δημητρόπουλος, ὁ Βέρας (ἀτρόμητος στρατιωτικός, φονευθεὶς πολεμῶν ἐπὶ Ἰμβραήμη εἰς τοὺς Ἀμπελώνας τοῦ Βαρθολομίου), ὁ Ἰωάννης Τζεκούρας, ὁ Νάνος Κωνσταντίνου Κουμανιώτης, οἱ Παλασαῖοι, ὁ Δημήτριουλας ἐκ Δίβρης, οἱ Ἀδελφοὶ Καραμεραῖοι, ὁ Κουντούρης, καὶ ὁ Ἀ. Λαγανιώτης.

Ἐπαρχία Π. Πατρῶν (Ἀχαΐας).

Ὁ ἀριθμὸς τῶν Ὀθωμανικῶν οἰκογενειῶν εἰς τὴν ἐπαρ-

χίαν ταύτην ἀνέβαινεν εἰς 150 περίπου, προστιθεμένων δὲ καὶ τῶν ἐν τῷ Ρίῳ 50, ἀνέβαινεν εἰς 200· τῶν δὲ Ἑλληνικῶν εἰς 3500 περίπου μετὰ τῶν Ἑλλήνων τῆς πόλεως.

Ὅπλαρχηγοὶ ταύτης, καὶ ἐπίσημοι ὑπῆρξαν ὁ Π. Πατρῶν Γερμανός, ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ καὶ τὸν Νικηφόρον ἠγούμενον τῆς Μονῆς Χρυσοποδαριτίσσης, καὶ τὸν Θεόφιλον (νῦν Πρωτοσύγγελλον), ὁ Μπενιζέλος Ροῦφος, καὶ ὁ Ἰωάννης παπ. Διαμαντόπουλος (οὗτοι ὑπῆρξαν εἰς τὴν ἔναρξιν τῆς ἐπαναστάσεως), ὁ Π. Καρατζᾶς (ἀτρόμητος Στρατιωτικὸς), ὁ Θᾶνος, καὶ οἱ ἀδελφοὶ Κουμανιωταῖοι, ὁ Γ. Ροδόπουλος, ὁ Γκολφῖνος Λουπιστιάνος, ὁ Π. Σανταμέρης, ὁ Δ. Νενέκος, (φονευθεὶς παρὰ τῶν Ἑλλήνων ἐπὶ Ἰμβραήμη, ὡς ὑποταγεὶς τῷ τυράννῳ), ὁ Ἰωάννης Προστοβίτης, ὁ Θ. Χαρμπίλας, ὁ Θ. Σαγιᾶς, καὶ ὁ Πχναγιώτης Μοθωνιός.

Ἐπαρχία Βοστίτζης (Διγιάλλας).

Ἐπὶ Τουρκοκρατίας ἠριθμοῦντο ἑλληνικαὶ οἰκογένειαι εἰς τὴν ἐπαρχίαν ταύτην περίπου τῶν 1750, καὶ ὀθωμανικαὶ περίπου τῶν 60 (ὅτε δὲ ἐφάνη ἡ ἑλληνικὴ ἀποστασία, οἱ ὀθωμανοὶ αὐτῆς κατὰ συγκατάνευσιν τῶν ἐπισήμων Ἑλλήνων, ἀπέπλευσαν διὰ τὰ Σάλωνα). Ὅπλαρχηγοὶ τῆς ἐπαρχίας πρῶτοι καὶ ἐπίσημοι ὑπῆρξαν ὁ Ἀνδρέας Δόντος, καὶ Δημήτριος Μελετόπουλος. Καπιτάνοι αὐτῆς, ὁ Ἰωάννης Φεῖζόπουλος, ὁ Σπύρος Παναγόπουλος, ὁ Κανέλλος Ἀλεξανδρόπουλος, ὁ Γεώργιος Μωραΐτης, (φονευθεὶς εἰς Τζετζεβᾶ ἐπὶ Ἰμπραχήμη, πολεμῶν μετ' ἄλλων πέντε ἐκ τῆς κώμης Κουνινᾶ), καὶ ὁ Δημήτριος Κοψαύτης ἀπὸ Κουνινᾶ (1).

(1) Ὁ Δημήτριος οὗτος ἐκαλύφθη ὑπὸ τὰ πτώματα τῶν φονευθέντων εἰς τὴν ἐν Κουνινᾶ μάχην, οἱ δὲ ἐχθροὶ νομίζοντές τον ὡς φονευμένον, τοῦ ἔκοψαν τὰ ὦτα καὶ ὑπάρχει ἀκροτηριασμένος.

Ἐπαρχία Κορίνθου.

Εἰς τὴν ἐπαρχίαν ταύτην ὀθωμανικαὶ οἰκογένειαι ἤριθμοῦντο περίπου τῶν 350, ἑλληνικαὶ δὲ περίπου τῶν 6,000· ὀπλαρχηγοὶ αὐτῆς ὑπῆρξαν ὁ Γεωργάκης Λύκος Χελιώτης (ἀτρόμητος στρατιωτικὸς), ὁ Ἀναστάσιος Ευγκᾶς, ὁ Βασίλειος εἰρήνης, ὁ Χ. Ἰωάννης, ὁ Γ. Φοναίτης, ὁ παπ. Νίκας, ὁ Γ. Ντεντόπουλος, ὁ Ἰωάννης καὶ Φίλης Γιουρούκιδες, ὁ παπ. Πιτζούνης, ὁ Ἰωάννης ἐκ Τρικάλων, (φονευθεὶς μαχόμενος εἰς Στυλίδα), ὁ Κ. Π. Τζολακόπουλος, (φονευθεὶς εἰς Τρίκορφα ἐπὶ Ἰμπραχήμη), ὁ Νικόλαος Γκουριώτης, (φονευθεὶς εἰς μίαν κατὰ τῶν τυράννων μάχην), ὁ Γεώργιος Κουρῆς, ὁ Ἀναγνώστης Κονταργύρης, ὁ Π. Ξιραρχούλης, ὁ Γεώργιος Παππαδόπουλος, ὁ Μῆτρος Φάνας, ὁ Γ. Καραχάλιος, ὁ Ἀντώνιος Μωσαίτης, (φονευθεὶς εἰς τὰ Ἀσσελᾶ), ὁ Ἀθανάσιος Ζάβας, ὁ Χρῆστος Ζαχολίτης, (φονευθεὶς εἰς τὰ Ἀσσελᾶ), ὁ Παναγῆς Γεραλῆς, ὁ Ἀθανάσιος Μούλος, ὁ Μπολίτζης, ὁ Ἰωάννης Καρνεσιώτης, (φονευθεὶς εἰς τὴν Ἀκράταν), ὁ Γιάννης Σωτηρόπουλος, ὁ Πάνος Φιλιώτης Ντανόπουλος, ὁ Ἰωάννης Μαμωνᾶς, ὁ Ἀποστόλης Διαμαντόπουλος, καὶ Χρῆστος Γκίνης· τὸ δὲ 1822 διωρίσθη Ἀντιστράτηγος τῶν κορινθιακῶν ὀπλῶν ὁ Ἰωάννης Νοταρᾶς, (ὅστις ἐφονεύθη ἐνδόξως, μαχόμενος εἰς τὴν πολιορκίαν τῶν Ἀθηνῶν)· τὸ δὲ 1825 διωρίσθη ἀντιστράτηγος καὶ ὁ Παναγιωτάκης Νοταρᾶς (1), ὅτε συμπράττοντες ἀμφοτέρω

(1) Εἰς τὴν πρώτην καὶ δευτέραν πολιορκίαν τῆς Κορίνθου ὁ Ἰωάννης Νοταρᾶς δὲν παρευρέθη, καὶ κατὰ λάθος ἀνεφέραμεν τοῦτον εἰς τὴν πολιορκίαν αὐτῆς, παρευρέθη δὲ εἰς τὴν τρίτην πολιορκίαν μετὰ τοῦ Σταΐκου Σταϊκοπούλου, καθὼς καὶ τοῦ Ἰωάννου Θ. Κολοκητρώνη. Ἡ δὲ διαφωνία καὶ διαίρεσις μεταξύ Ἰωάννου καὶ Παναγιωτάκη Νοταρᾶδων

ἐξεπλήρουν τὰ πολεμικὰ χρέη των μὲ ἄμετρον προθυμίαν. Ἐκ τῆς ἐπαρχίας ταύτης ὑπάρχει καὶ ὁ Γ. Σπυρίδων γραμματεὺς τοῦ ἐνδοξοῦ Κιαμὴλ Μπέη, ὅστις ἐπὶ τῆς ἐνάρξεως τῆς ἐλληνικῆς ἀποστασίας, ὀδηγούμενος ἐκ τῶν λόγων τοῦ Κιαμὴλ Μπέη, ὠδήγει καὶ οὗτος τοὺς Ἕλληνας, καὶ ὑπέφερεν ἄπειρα δεινὰ ὑπὲρ τῆς πατρίδος, καθὼς καὶ ὁ ἐκ Περαχώρας Γ. Διδασκαλόπουλος.

Ἐπαρχία κάτω Ἀχαιγὲ (Ἐρμιονίδος).

Εἰς τὴν ἐπαρχίαν ταύτην ὀθωμανικαὶ οἰκογένειαι δὲν ὑπῆρχον, ἐλληνικαὶ δὲ μόνον περὶ τὰς 1600 ὀπλαρχηγοὶ τῆς ἐπαρχίας ὑπῆρχον ὁ παπ. Ἀρσένιος, (φονευθεὶς μαχόμενος εἰς τὸ Δερβενάκι ἐπὶ Δράμαλη), ὁ Ἀναγνώστης Λέκας, ὁ Νικόλαος Γκίκα, ὁ Λάμπρος Κώστα, ὁ Σταμάτης Μήτζας, ὁ Σπυρίδων υἱὸς τοῦ Λογοθέτου, (φονευθεὶς εἰς Πειραιᾶ), ὁ Σπῦρος Τριγκάκης καὶ ὁ Μπιζπίκης.

Ἐπαρχία Ναυπλίας.

Ὄθωμανικαὶ οἰκογένειαι κατὰ τὴν ἐπαρχίαν ταύτην ἠριθμοῦντο περίπου τῶν 800, ἐλληνικαὶ δὲ περίπου τῶν 1600, καπετάνοι τῆς β'. καὶ γ'. τάξεως ὁ Γεώργιος Μπεκιάρης, (φονευθεὶς μαχόμενος ἐν Ἀθήναις), ὁ Ἀναγνώστης Σουρίλος, ὁ Ἀναγνώστης Τασόπουλος, ὁ Π. Κρεμίτζης, (φονευθεὶς ἐν τῇ Σφακτηρίᾳ τοῦ Νεοκάστρου), καὶ ὁ Ἀναγνώστης Σακελλαρίου.

Ἐπαρχία Ἄργους.

Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ἄργους ἠριθμοῦντο οἰκογένειαι ὀθωμανικαὶ ὑπὲρ τὰς 180, αἵτινες ἀπῆλθον εἰς Ναύπλιον, ἐλληνικαὶ δὲ

ἐπήγαγε ἀπὸ τὸ 1826 μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν των (τὸ 1825) ἀπὸ τῆς ἐν Ἰδρα ἐξορίας των.

ὕπερ τὰς 3000. Ὀπλαρχηγοὶ μὲν ταύτης ὑπῆρξαν ὁ Δημ. Τζόκρης, (ἀρχηγῶν καὶ ἐπὶ τῶν ὄπλων τῆς Ναυπλίας κατ' εὐχαρίστησιν τῶν κατοίκων τῆς, ὡς ἔχων ἰκανὴν ἐμπειρίαν καὶ στρατιωτικὴν ἐπισημότητα) καὶ ὁ Ἰωάννης Νταγρές. Καπετάνοι δὲ, ὁ Μῆτρος Μεντής, ὁ Κωνσταντῖνος Κακάνης, (φονευθεὶς μαχόμενος ἐπὶ Ἰβραήμῃ εἰς Νεόκαστρον), ὁ Ἀναστάσιος Νέζιος, ὁ Ἀνδριανὸς Γρόσης, ὁ Ἀναστάσιος Τζόκρης, καὶ

Ἐπαρχία Κυρουργίας (Ἁγίου Πέτρου).

Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ἁγίου Πέτρου ἠριθμοῦντο οἰκογένειαι ἑλληνικαὶ περίπου τῶν 3,500· ὀθωμανικαὶ δὲ δὲν ὑπῆρχον. Στρατιωτικοὶ πρῶτοι καὶ ἐπίσημοι τῆς ἐπαρχίας ταύτης ὑπῆρξαν ὁ Ἀναγνώστης Κονδάκης (κατὰ τὸ ἄ. μόνον ἔτος), ὁ Παναγιώτης Ζαφειρόπουλος, ὁ Γ. Μιχαλάκης ἐκ Πραστοῦ, καὶ ὁ Ἀνδρέας Κονδάκης. Δεύτεροι δὲ Καπετάνοι, ὁ Σοφιανὸς Μπαλοῦρδος, ὁ Μιχαὴλ Μακρὺς, (φονευθεὶς μαχόμενος εἰς τὸν Ἅγιον Σώστην τῆς πεδιάδος Τριπολιτζᾶς), ὁ παπ. Σαράντης, ὁ Θ. Πολίτης, ὁ Γ. Σφίκας, ὁ Γιάννης Περθανᾶς, ὁ Κωνσταντῖνος Βαρσαμῆς, ὁ Πουλῆς, ὁ Γεωργάκης Διγενῆς, (φονευθεὶς εἰς τὸ Δραγαῶνι κατὰ τὴν ἐν Δολιανοῖς μάχην), ὁ Δημήτριος Ἰωάννου, ὁ Μιχάλης Ἀρβανίτης, ὁ Ἀναγνώστης Κακαροῦκας, ὁ Θεοδωρὸς καὶ Βασίλειος Ἀντωνᾶοι, ὁ Ἀντώνιος Προεστάκης, ὁ Κυριακὸς Καλούτζης, ὁ Γρηγόριος Διακάκης, ὁ Δημήτριος Ἀγγελινᾶς, ὁ Δημήτριος Ἀναγνωστόπουλος, ὁ Ἠλίας Κωνσταντόπουλος, ὁ Εὐστάθιος Λάπας, ὁ Κωνσταντῖνος Καράμπελας, ὁ Σπῦρος Ἡλιόπουλος, ὁ Παναγιώτης καὶ Κωνσταντῖνος Ντουσαῖοι, ὁ Κωνσταντῆς Λάγκας, ὁ Ἰωάννης Μπακόπουλος, ὁ Ἀγγέλης Ἡλιόπουλος, ὁ Χρῆστος Κοκολέτζης, καὶ ὁ Κωνσταντῖνος Πέτρου ἐκ Λεωνιδίου, (διακρινόμενος εἰς τὰς στρατολογίας καὶ μάχας τῆς Τριπολιτζᾶς) ὅστις μετὰ τοῦ Δημητρίου Γκίκα

Ρουμάνη, καὶ τοῦ Ἀναστασίου Ἀβρανγίνη Σπετζιωτῶν, πρῶτοι εἰσῆλθον εἰς τὴν ἔφοδον αὐτῆς μὲ πολλὴν καρτερίαν καὶ ἀτρόμητον γενναϊότητα· δὲν ἔλειψεν ὁ διαληφθεὶς Κων. Πέτρου, καὶ μετὰ ταῦτα νὰ στρατολογῇ κατὰ τῆς πολιορκίας Ναυπλίου, τοῦ Δράμαλη, καὶ ἄλλας διαφορῶν πολιορκίας καὶ μάχας, κατ' ἐξοχὴν δὲ εἰς ὅλην τὴν διάρκειαν τῶν Ἀράβων, συναγωνιζόμενος μετὰ τῶν ὑπ' αὐτὸν στρατιωτῶν, ἐξοικονημῶν αὐτοὺς διὰ τὰς ἀνάγκας τῶν καὶ μὲ ἴδια χρήματά του, ἔχων πάντοτε συναγωνιστὴν καὶ συμπράκτορα τὸν ἐνθουσιαστικώτατον Ἰωάσαφ ἡγούμενον τῆς Μονῆς Ὁρθοκωστᾶς.

Ἐπαρχία Μορεμβασίας (Ἐπιδαύρου Λιμηρᾶς.)

Αἱ ἐν τῷ φρουρίῳ καὶ εἰς τινὰς κώμας τῆς ἐπαρχίας ταύτης ὑπάρχουσαι ὀθωμανικαὶ οἰκογένειαι ἠριθμοῦντο περίπου τῶν 800, ἑλληνικαὶ δὲ, περίπου τῶν 1,200. Ὀπλαρχηγοὶ αὐτῆς ὑπῆρξαν ὁ Γεώργιος Ντρίβας, ὁ Ἀναγνώστης Κουφαντώνης, ὁ Κρανίδης, ὁ Γεώργιος καὶ Νικόλαος Καρακίτζιδες, ὁ Στρατηγούλης, καὶ ὁ Ξανθάκης. Εἰς τὴν ἐπαρχίαν ταύτην ἐφάνησαν κατὰ τοὺς παλαιοὺς χρόνους καὶ ἀποστάται (κλέπται) ἰσχυροὶ καὶ ἀτρόμητοι καθ' ὅλα.

Ἐπαρχία Σπάρτης (Λακεδαιμονίας).

Ὀθωμανικαὶ οἰκογένειαι κατὰ τὴν ἐπαρχίαν ταύτην ἠριθμοῦντο εἰς τὸ Παρόρι καὶ Τριζέλα 750, εἰς περιβόλια καὶ Κονιδίτζαν 70, εἰς Μπαρδουνοχώρια μετὰ τῶν χωρίων τοῦ Κάμπου καὶ εἰς τὸν Ἅγιον Ἰωάννην 1665, ὥστε τὸ ὅλον 2,490, αἵτινες ἀπεκλεισθησαν εἰς τὴν Τριπολιτζᾶν. Ἑλληνικαὶ δὲ σχεδὸν 8,000. Ὀπλαρχηγοὶ τῆς ἐπαρχίας ταύτης, ὡς ἐπίσημοι, ὑπῆρξαν ὁ Παναγιώτης Κρεσβατᾶς, ὁ ἐπίσκοπος Βρεσθῆνης Θεοδώρητος, οἱ ἀδελφοὶ Παναγιωτάκης καὶ Γεωργάκης Ἰατρακαῖοι, ὁ Ἀντώνιος Νικολόπουλος, (φονευθεὶς πρῶτος

εἰς τὴν ἐν Κερασιαῖς τῆς Τριπολιτζᾶς μάχην τὴν 10 ἄπριλ. 1821), ὁ Πέτρος Μπαρμπιτζιώτης, ὁ Ἀντώνιος Κουμουστιώτης (1) καὶ ὁ Γεώργιος Ἀγαλόπουλος (2)· τῆς δὲ β' τάξεως Κεπετάριοι, ὁ Σακελλάριος παπ. Φώτου, ὁ Ἰωάννης Καμψαπέλης, ὁ Ἀναγνώστης Κουμάνταρος, ὁ Ἀνδρέας καὶ Θεόδωρος Ζαχαρόπουλοι, ὁ Παναγιώτης Ἀθανασόπουλος, ὁ Μπιζμπίκης (ἀτρόμητος στρατιωτικὸς), ὁ Οἰκονόμος Καλομοίρης, (φονευθεὶς μαχόμενος ἐπὶ Ἰβραήμη εἰς τὸ χωρίον Ρίζαις τῆς Τριπόλεως), ὁ Ἰωάννης Κόντος, ὁ Ἀθανάσιος Κατζαρὸς, ὁ Τριαντάφυλλος Ἀθανασόπουλος, ὁ Ἀναγνώστης Νικολόπουλος, ὁ Νικόλαος Γουλές, ὁ Ἀναγνώστης Τζορτζάκης, ὁ Παρασκευᾶς Μετάλλας, ὁ Ἀναγνώστης Οἰκονομόπουλος, ὁ Θεόδωρος Ἀναβρετής, (φονευθεὶς ἐπὶ Ἰβραήμη εἰς Δαβιά), ὁ Πέτρος Σακελλάριος, (φονευθεὶς εἰς Ρίζας ἐπὶ Ἰβραήμη), ὁ Γεώργιος Βασιλάκης, ὁ Ἰωάννης Στροῦμπος, ὁ Σουμπλῆς, ὁ Βουτζῆς, ὁ Ἡλίας Μπουνάρος, ὁ Σταμάτης Ρόζος, ὁ Σταυριανὸς Μιχαῆλος, ὁ Γεώργιος Γραφάκος, ὁ Ν. Γορανίτης, ὁ Γ. Καμούτζης, ὁ Στράτης Διακουμάκης, ὁ Γεώργιος Σκλαβοχωρίτης, ὁ Νικόλαος Γεράσιμος, ὁ Ἰωάννης Ρίλλος, καὶ ὁ Ἀποστόλης Ἀλεξανδρόπουλος. Οἱ δὲ τρεῖς ἀδελφοὶ, Ἰατρκαῖοι, Ἡλιάκος, Νικολάκης, καὶ Μιχαλάκης, ἐθεράπευον τοὺς εἰς τὰς μά-

(1) Ὁ Πέτρος Μπαρμπιτζιώτης, ὁ Ἀντώνιος Κουμουστιώτης, καὶ οἱ Ζαχαρόπουλοι, εἶναι ἐκ τῶν ἐπισήμων στρατιωτικῶν τῆς Σπάρτης.

(2) Ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος Ἀγαλόπουλος μετὰ τοῦ Πέτρου Μαρκέζη, καὶ ἄλλων, παρευρέθησαν εἰς τὴν νῆσον Ἰδραν ἐπὶ τῆς ἐνάρξεως τῆς ἐλληνικῆς ἀποστασίας καὶ τῆς ἐκπλεύσεως τῶν πλοίων ἐναντίον τῆς ὀθωμανικῆς καταδυναστείας.

χας πληρωθέντας Ἕλληνας, ἔχοντες πολλήν ἐμπειρίαν εἰς τὴν χειρουργικὴν τέχνην, καθὼς καὶ ὄλοι οἱ 5 αὐτάδελφοὶ Ἱατρακαῖοι.

Ἐπαρχία Τριπολιτζᾶς (Τριπόλεως).

Αἱ ἐντὸς τῆς πόλεως ὀθωμανικαὶ οἰκογένειαι ἠριθμοῦντο περίπου τῶν 1,800. Ἑλληνικαὶ δὲ περίπου τῶν 4,000. Καπετάνοι τῆς ἐπαρχίας ταύτης (καὶ Μπουλουξίδες) ὑπῆρξαν ὁ (ἐνθουσιασμένος) Π. Ἀρβάλης, τελευταῖος (τὸ 1821) εἰς Βυτινήν ἀπὸ ἄνθρακας· ὁ Γεώργιος Μπυλίδας, (φονευθεὶς ἐπὶ Ἰβραήμῃ), ὁ Ἀρχιμανδρίτης ἱερόθεος Ἀθανασόπουλος, ὁ Ἀλ. Νικολάου, (ὁ μετὰ ταῦτα ἀρχηγός), ὁ Νικόλαος Μπακόπουλος, (φονευθεὶς ἐπὶ Ἰβραήμῃ), ὁ Καλλίνικος ἠγούμ. Κανδήλας, ὁ Π. Κοκῶνης, ὁ Κωνσταντῖνος Καρώνης, ὁ Ντελῆ Ἀθανάσης (1), ὁ Κωνσταντῖνος Δραμαντάκος, ὁ Ἰωάννης Ρεβελιώτης (2), ὁ Μῆτρος Παπανικολοῦ, ὁ

(1) Οὗτος ἦν ἀτρόμητος στρατιωτικὸς, γινώσκων ἀρίστως τὴν χρῆσιν τοῦ ξίφους, ἐπίσης ἦτον ἀμίμητος καὶ εἰς τὴν ταχύτητα τῶν ποδῶν, καὶ ἀντετάττετο πολλάκις εἰς ἀπίστευτον ἀριθμὸν ἐχθρῶν.

(2) Τούτου τοῦ Ἰωάννου Ρεβελιώτου αὐτάδελφος εἶναι ὁ Θεοδόσιος Δ. Ρεβελιώτης, τοῦ ὁποῖου τὰς λαμπρὰς χρηματικὰς θυσίας ἀνεφέραμεν εἰς τὸ παράρτημα τοῦ β'. Τόμου, ἐξηγηθέντες ὅτι διὰ τὰς πρὸς τὴν Αὐτοκρατορικὴν αὐλὴν τῆς Ῥωσσίας στρατιωτικὰς πιστὰς ἐκδουλεύσεις καὶ ἀρστέας του ἐτιμήθη μὲ τὸν βαθμὸν τῆς στρατηγίας, χαίρων τὴν ἀπαιτουμένην αὐτοκρατορικὴν εὐνοίαν.

Οὗτος ὁ ἐνάρετος καὶ ἀγαθὸς Ἕλλην μ' ὄλην τὴν τοσοῦτον μακρὰν εἰς τὸ Μπαχτζῆ Σαράϊ τὸ ἐν Ταυρίδι τῆς Χερσονήσου διαμονὴν του, δὲν ἔλειψε νὰ ἐκπληρώσῃ τὸ πρὸς τὴν φί-

Λάμπρος Ριζιώτης, ὁ Γιάννακας, ὁ Γ. Πουρναρᾶς, ὁ Με-
 λίσσης, ὁ Γ. Γάλιος, (φονευθεὶς ἐπὶ Ἰβραήμη εἰς Μανιά-
 κι), ὁ παπ. Γεώργιος Περθοριώτης, (φονευθεὶς εἰς Μανιά-
 κι), ὁ Σωτήριος Σαράτζης, ὁ Μποδαῖτης, καὶ ἄλλοι· μετὰ τὴν
 πτώσιν ὁμῶς τῆς Τριπολιτζᾶς (1) διωρίσθη ὄπλαρχηγὸς τῆς
 ἐπαρχίας ὁ Γεώργιος Σέκερης, ἕνεκα τῶν ἀρετῶν καὶ τῆς
 παιδείας του· μετὰ τὸν θάνατον τούτου διωρίσθη καὶ ὁ Σ.
 Βάρβογλης, ὅστις ἐχηρημάτησε τοιοῦτος εἰς τὴν κατὰ τὸ
 Νεόκαστρον ἐκστρατείαν ἐπὶ τοῦ Ἰβραήμη (2)· ὁ δὲ Ῥήγας
 Παλαμῆδης πολιτικὸς ὢν ὑπῆρξε καὶ διευθυντὴς εἰς τὰ
 μεγάλα Δερβένια ἐπὶ τῆς κατὰ τοῦ Δράμαλη ἐκστρατείας,
 τὸ 1822.

Ἐπαρχία Καλαβρύτων (Κυραΐθης).

Δι' κατὰ τὴν ἐπαρχίαν ταύτην ὀθωμανικαὶ οἰκογένειαι

λην πατρίδα ὀφειλόμενον χρέος του, ὡς ἀληθὲς τέκνον
 αὐτῆς.

(1) Εἰς τὴν πολιορκίαν τῆς Τριπολιτζᾶς ἀρκετὰ συνετέ-
 λεσε διὰ τῆς χειρουργικῆς τέχνης του καὶ ὁ ἀπὸ Καστάνι-
 τζαν τῆς Λακωνίας Γ. Σ. Λαμπριάδης, ὅστις ὄχι μόνον μὲ
 πολὺν ζῆλον καὶ προθυμίαν ἐθεράπευε τοὺς εἰς τὰς μάχας
 πληγωμένους, ἀλλὰ καὶ μὲ ἀκάματον προθυμίαν ἔτρεχεν
 εἰς πολὺ διάστημα νὰ ἐπιτύχη τὰ ἀναγκαῖα βότανα πρὸς
 Θεραπείαν των.

(2) Ὁ Σ. Βάρβογλης αἰχμαλωτισθεὶς παρὰ τοῦ Ἰβραήμη
 (καθὼς καὶ πολλοὶ τότε ὄπλαρχηγοὶ) μετ' ὀλίγον ἀπηλ-
 λάγη. Ὁ Σ. Βάρβογλης ἐξεπλήρωσε τὸ πατριωτικὸν χρέος
 του μ' ὄλην τὴν ἀπαιτουμένην προθυμίαν καὶ γενναϊότη-
 τα, καὶ εἰς μίαν ἐπιδρομὴν τῶν Ἀράβων κατὰ τῶν παλαιῶν
 Ναυαρίνιων, εἰδείξεν ἀπαραδειγμάτισον γενναϊότητα.

ἠριθμοῦντο περίπου τῶν 150, αἱ δὲ ἑλληνικαὶ περίπου τῶν 8,000 (1)· ὀπλαρχηγοὶ αὐτῆς, πρῶτοι καὶ ἐπίσημοι ὑπῆρξαν ὁ Ἄνδρέας Ζαήμες, καὶ Σωτήριος Χαράλαμπος (καὶ οἱ δύο οὗτοι μὲ ἰσχυρὰ σώματα), ὁ Ἀσημάκης Φωτεΐλας, ὁ Σωτήριος Θεοχαρόπουλος, καὶ οἱ Πετμεζαῖοι Ἀναγνώστης, Βασίλειος, Νικόλαος, καὶ Κωνσταντῖνος. Δεύτεροι δὲ, καπετάνοι ἄ. τάξεως, ὁ Νικόλαος Σολιώτης, ὁ Γκολφῖνος Πετμεζᾶς, ὁ Γεώργιος Λεχουρίτης, ὁ Ἀσημάκης Σκαλτζᾶς, ὁ Θεόδωρος Σακελλαρίου, ὁ Ἀναγνώστης Στριφτόμπολας, (φονευθεὶς μαχόμενος εἰς Λεβίδι), ὁ Ἀναγνώστης Κορδῆς (2) καὶ ὁ Ἀναγνώστης Καλογραίας. Κα-

(1) Οἱ εἰς τὴν πρωτεύουσαν τῶν Καλαβρῦτων μετὰ τοῦ Βοεβόδα καὶ ἄλλων Ὄθωμανῶν εὐρεθέντες περίπου τῶν 230, ὅλοι ὀπλοφόροι, τὴν 24 μαρτίου (1821) ὠχυρώθησαν εἰς τὰς ὀθωμανικὰς τῶν καλαβρῦτων οἰκίας, ὅπου πολιορκηθέντες παρὰ τῶν προϋχόντων, τῶν Πετμεζαίων, τοῦ Νικολάου Σολιώτου καὶ λοιπῶν Καπετάνων, τὴν 5 ἀπριλ. τὸ ἄ. ἔτος παρεδόθησαν εἰς τοὺς πολιορκητάς των, καὶ μετεκομίσθησαν εἰς διάφορα τῆς Πελοποννήσου μέρη ὅσοι ἐσώθησαν.

(2) Ὁ Ἀναγνώστης Κορδῆς, μνημένος τὰ τῆς φιλικῆς ἐταιρίας τὴν 17 μαρτίου (1821) μὲ 80 Ἕλληνας τῶν κωμῶν Χασιοχωρίων ἐφόνευσεν εἰς Ἄρφαρὰ τοὺς 6 Ὄθωμανοὺς Τζιπογλαίους, συνάζοντας τὰ Γυφτοχάρατζα, καὶ 9 ἄλλους ἀπερχομένους ἐκεῖθεν· τοὺς δὲ λοιποὺς ἑνδεκα πολιορκήσαντες εἰς τὸν Πύργον τοῦ Μωσιᾶ μετ' ἄλλων Ἑλλήνων, ἐφόνευσαν πάρομοίως.

Ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος Ἀναγνώστης Κορδῆς ἐκ Περθωρίου, ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ 100 ἕως 150 στρατιώτας, παρέμεινεν εἰς τὰς πολιορκίας καὶ μάχας τῶν Καλαβρῦτων,

πετάνοι τῆς Β'. τάξεως, ὁ Δημήτριος Σολιώτης, ὁ Σπῦρος Ἀναγνωστόπουλος, ὁ Ἀργύρης Μανούσος, ὁ Δημήτριος Ἀάλος, ὁ Ἀναγνώστης Βίλιος, ὁ παπ. Γεώργιος (ἀτρόμητος στρατιωτικός), ὁ Ἀναγνώστης Ντελοῦκας, ὁ Α. Ν. Νταγρὲς (ἀτρόμητος στρατιωτικός), ὁ Κωνσταντῖνος Λεονάρδος, ὁ Πανάγος Μητρόπουλος, ὁ Π. Γκοῦφας, ὁ Ἰωάννης Κωνσταντινόπουλος, ὁ Α. Νικολούλιας, ὁ Α. Οἰκονομόπουλος, ὁ Κ. Παππαδύπουλος, ὁ Μ. Ἀντωνόπουλος, ὁ Α. Κοντογεωργόπουλος, ὁ Α. Τζῶλος, ὁ Α. Ντρόλας, ὁ Γ. Κομίνης, ὁ Α. Πάτζιος, ὁ Γ. Γκόγκας, ὁ Νικόλαος Φασόπουλος, ὁ Γεώργιος Παυλόπουλος, ὁ Ἀνδρέας Νικολόπουλος, ὁ Σταῦρος Σαρδελιάνος, ὁ Νικόλαος Φραγκάκης, ὁ Δημήτριος Καραχάλλιος, ὁ Σταμάτης Μποντιώτης, ὁ παπ. Ἀθανασόπουλος (ἀτρόμητος στρατιωτικός), ὁ Νικόλαος Φιλιώτης, ὁ Γεώργιος Ἄρμπουνιώτης, ὁ Ἀθανάσιος Πλανητεριώτης, ὁ Δημήτριος Σαβθανίτης, ὁ Ἡλίας ἀπὸ Κούτελι, ὁ Κωνσταντῖνος Οἰκονομόπουλος, ὁ Χρυσανθάκης Οἰκονομόπουλος (ἀτρόμητος στρατιωτικός), καθὼς καὶ ὁ Σωτήριος Ἀκρατόπουλος, (ὅστις μαχόμενος εἰς τὴν ἐν Κουνινᾶ μάχην, ἀρχηγοῦντος τοῦ

τοῦ Λεβιδίου, τῆς Τριπολιτζᾶς, τῶν Μαυρολιθαρίων, τῆς Ἀκράτας, τῆς μονῆς τοῦ Ἀγίου Μελετίου ἐπὶ Ὀμερβεργιόνη, τῶν Δερβενοχωρίων, τῶν Βαρδουσίων, καὶ Ζυγοῦ τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος, τῶν Π. Πατρῶν, τῶν Ἀθηνῶν, καὶ λοιπῶν μερῶν ἐν τῷ διαστήματι τοῦ Ἰβραήμ. Πασσᾶ ἐπὶ Ἀράβων· ὡς τοιοῦτος ἐτιμήθη ἐπισήμως ὑποχιλίαρχος καὶ χιλίαρχος. Εἰς ὅλας τὰς εἰρημέναις μάχαις καὶ πολιορκίας ἔφερε πλησίον του καὶ τὸν υἱόν του Χριστόδουλον· πολλοὶ καὶ ἄλλοι Ἕλληνες ἐφάνησαν τοιοῦτοι μὲ ἐνδοξα κατορθώματα καὶ ἐνθερμον πατριωτισμὸν, ἀλλ' ἐβραβεύθησαν ἀντ' αὐτῶν ἄλλοι μὲ στρατιωτικούς βαθμοὺς κτλ. ἀναξίως, χάριν δικαιοσύνης.

Ἄνδρέα Ζαήμη (1821) ἐπὶ Κιαχαγράμπεη, ἐφονεύθη ἐνδόξως), ὁ Γεώργιος Καλανιώτης, ὁ Γκολφῖνος Γενναῖος Τριποταμίτης, ὁ Εὐστάθιος Πλιάκας, ὁ Δημήτριος Ἰδαρῆς, ὁ Θεοδωράκης Οἰκονομόπουλος, ὁ Ἀναγνώστης Πιτζουνᾶς, ὁ παπ. Ἰωάννης Νασιώτης, ὁ Ζαφείριος Σερπανιώτης, ὁ Γιάννης Μαντζόρης, ὁ Ἀσημάκης Θεοφιλόπουλος, ὁ Δημήτριος Γκολφινόπουλος, (φονευθεὶς εἰς Ἄλωνίσταιναν μαχόμενος ἐπὶ Ἰβραήμη) ὁ Θεοδωρῆς Κολόκας, ὁ Γεώργιος Κουτρομπῆς, ὁ Σ. Παππαδέας, ὁ Μῆτζος Στουῖρας, ὁ Μῆτρος Μπουζοῦκος, ὁ Χρῆστος Χριστοθεόδωρος, ὁ Κωνσταντῖνος Ἀντωνόπουλος, ὁ Γκολφῖνος Παππαδόπουλος, ὁ Κωνσταντῖνος Σταυρόπουλος, ὁ Ἀναγνώστης Παλαιολογόπουλος, ὁ Ἀναγνώστης Οἰκονομόπουλος, ὁ Κωνσταντῖνος Λεονάρδος, ὁ Ἰωάννης παπ. Κωνσταντινόπουλος ὁ Χριστόδουλος Κορδῆς, καὶ Νικόλαος Συριανός, Σ. Α. Καλογραίας.

Ἐπαρχία Καρυταίνης (Γόρτυρος).

Αἱ εἰς τὰ Λαγκάδια καὶ τὴν πρωτεύουσαν τῆς ἐπαρχίας ταύτης ὀθωμανικαὶ οἰκογένειαι ἠριθμοῦντο περίπου τῶν 100· αἱ δὲ ἑλληνικαὶ περίπου τῶν 9,000· πρῶτοι καὶ ἐπίσημοι ὄπλαρχηγοὶ αὐτῆς ὑπῆρξαν ὁ Θεόδωρος Κολοκοτρώνης (ὁ καὶ Ἀρχηγὸς τῆς Πελοποννήσου), ὁ Δημήτριος καὶ Γεωργάκης Πλαπούται, ὁ Δημητράκης καὶ Κανέλλος Δελιγιανναῖοι, οἱ υἱοὶ τοῦ Θ. Κολοκοτρώνη Πᾶνος καὶ Ἰωάννης (ὁ Γενναῖος)· καὶ καπετάνοι αὐτῆς, ὁ Νικόλαος Ταμπακόπουλος καὶ Γεώργιος Δημητρακόπουλος, (φονευθέντες ἀμφότεροι εἰς Τρίκορφα μαχόμενοι κατὰ τῶν Ἀράβων), Γιαννάκης Κολοκοτρώνης, ὁ Σταΐκος Σταϊκόπουλος, (1),

(1) Οὗτος εἶναι ὁ κυριεύσας μετὰ τοῦ ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν του σώματος τὸ Παλαμήδιον, προσκληθεὶς παρὰ τῶν ὀλίγων ὀθωμανῶν, χωρὶς γὰρ πτοηθῆ ἀπάτην τινα παρ' αὐτῶν ἔτε-

ὁ Ν. Μπούκουρας, ὁ Ἀντώνιος Κολοκοτρώνης, ὁ Πᾶνος Ἀναγνωσόπουλος, ὁ Μάρκος Κολοκοτρώνης, ὁ Πανάγος Δέλης, ὁ Ἀναγνώστης Σταυρόπουλος, ὁ Παπ. Δημήτριος Χρυσοβιτζιώτης, καὶ ὁ Παπ. Δημήτριος Κορφοξιλιώτης (καὶ οἱ δύο ἱερεῖς οὗτοι πάντοτε ἐφάνησαν ἀτρόμητοι), ὁ Ἄδᾶμ. Κορέλας (Ι), ὁ Π. Κλήης, ὁ Ἀποστόλης Κολοκοτρώνης, ὁ Κωνσταντῖνος Ἀναστασόπουλος, ὁ Ἄ. Εὐσταθίου, ὁ Χρῆστος Ἡλιοπούλος, ὁ Α. παπ. Διαμαντόπουλος, ὁ Ἀθανάσιος Μανολόπουλος, ὁ Π. Τζελεπῆς, ὁ Ἀνάστος Πάλας, ὁ Σπυρίδων Σπηλιοτόπουλος, ὁ Βασίλειος Δημητρακόπουλος, ὁ Γεώργιος ἐκ Βαλτεσινίκου, ὁ Δημήτριος Γιαννακόπουλος, ὁ Δράκος Δαβιώτης, ὁ Γεώργιος Ζουλούλας, ὁ Κωνσταντῖνος Ζαφειρόπουλος, ὁ Ἡλίας Ροῖλος, ὁ Β. Μπούτουνας, ὁ Παυλόγιαννης, ὁ Γ. Ζέρβας, ὁ Κωνσταντῖνος Ἀλεξάνδρου, ὁ Ἰωάννης Θεοφίλη, ὁ Α. Πετρακόπουλος, ὁ Ἀθανάσιος Κίντζος, ὁ Γ. Σπηλιοτόπουλος, ὁ Γ. Κακοσούλης, ὁ Ἰωάννης Σπανόπουλος, ὁ Α. Στασινός, ὁ Π. Πετρόπουλος, ὁ Ἰωάννης Καραλῆς, ὁ Παπ. Γεωργάκης, ὁ Θ. Περαιολογίτης, ὁ Καφοκαλύβας, ὁ Α. Τρεστενίτης, ὁ Κυριάκος Κυριτζόπουλος, ὁ Κωνσταντῆς Τζακάλης, ὁ Ν. Καφετζῆς, ὁ Χ. Κωνσταντόπουλος, ὁ Γιαν-

λεύτησεν ὅμως ἐν φυλακῇ, ἀφοῦ ἔμεινε καθ' ὅλα ἀπεριποίητος, καὶ ἐνταφιάσθη μ' ἐλεημοσύνην τοιαύτην ἀνταμοιβὴν ἔλαβεν ὁ αἰμίμηστος ἥρωες διὰ τὰς ἐνδόξους ἀνδραγαθίας του.

(Ι) Ὁ Ἄδᾶμ. Κορέλας διατρέξας τὸ στρατιωτικὸν στάδιον ἐνδόξως ἀπ' ἀρχῆς τῆς Ἑλληνικῆς ἀποστασίας μέχρι τέλους αὐτῆς, ἐφάνη μὲ πολλὴν ἀνδρείαν καὶ ἡρωϊκὴν γενναϊότητα καθ' ὅλας τὰς πολιορκίας καὶ μάχας, κατ' ἐξοχὴν ὅμως ἐπὶ Ἰμβραῆμ πασσᾶ· ὅστις ἐπροξένησεν ἀπαραδειγμάτιστον θραῦσιν κατὰ τῶν Ἀράβων, φέρων μεθ' ἑαυτοῦ πάντοτε γενναίους καὶ τολμηροὺς Ἕλληνας.

νικούλης Πλαπούτας, ὁ Π. Πλαπούτας, ὁ Παπ. Γεώργιος ἐκ Ζουλάτου, ὁ Φώτιος Δάρας, ὁ Γεώργιος Ροῦλος, ὁ Γεώργιος Βενετζανόπουλος, (φονευθεὶς μαχόμενος εἰς Ἀθήνας), ὁ Φώτιος Χρυσανθόπουλος, ὑπασπιτῆς τοῦ Θ. Κολοκοτρώνη, ὁ Φουντάς, ὁ Κωνσταντῖνος Ἀναγνωστόπουλος, καὶ

Ἐπαρχία Λεογαρίου (Μεγαλουπόλεως).

Τῆς ἐπαρχίας ταύτης αἱ ὀθωμανικαὶ οἰκογένειαι, αἵτινες ἀπεκλείσθησαν εἰς τὴν Τριπολιτζᾶν, ἠριθμοῦντο περίπου τῶν 350, αἱ δὲ ἑλληνικαὶ περίπου τῶν 3,000· ὀπλαρχηγοὶ πρῶτοι καὶ ἐπίσημοι αὐτῆς ὑπῆρξαν ὁ Ἀναγνώστης παπ. Γεωργίου ὁ καὶ Ἀναγνωσταράς, (φονευθεὶς ἐπὶ Ἰμβραήμη εἰς Σφακτηρίαν), ὁ Νικήτας Σταματελόπουλος, ὁ ἐπωνομασθεὶς Τουρκοφάγος, ὁ Γρηγόριος Δικαῖος, ὁ Φλέσσας, (φονευθεὶς ἐνδόξως καὶ μαχόμενος κατὰ τῶν Ἀράβων εἰς Μανιάκι), ὁ Νικόλαος Σταματελόπουλος, (φονευθεὶς μαχόμενος εἰς τὴν πολιορκίαν Ναυπλίου), ὁ Ἡλίας Φλέσσας (ἀτρόμητος στρατιωτικὸς καὶ γενναῖος). Δεύτεροι δὲ καπετάνοι ὁ Δημήτριος Μηλίτζης, ὁ Ἰωάννης Δικαῖος, ὁ Ἀδαμάκης Ἀποστόλη, ὁ Ἀνάστος Κραμποβίτης, ὁ Ἡλιάκος Πετρόπουλος ἐκ Σινάνου, ὁ Δημαρᾶς Κραμποβίτης, ὁ Ἀναστάσιος Κουλοχέρης, οἱ Ζαγοραῖοι ἀπὸ Ντριμποῦνι, καὶ ἄλλοι διάφοροι.

ΕΚΘΕΣΙΣ ΠΕΡΙΛΗΠΤΙΚΗ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ.

Μ' ὄλον ὅτι ἐν τῷ Ἀ. Τόμῳ (Σελ. 5', 7', καὶ 7) ἀποχρώντως ἐξηγήθημεν, ἐπαναλαμβάνομεν καὶ ἐπὶ τέλους ἤδη νὰ ἐπισφραγίσωμεν τοὺς ὑποίους ἐξεθέμεθα λόγους, ὅτι ἅμα ὅτε ἐπεχειρήσαμεν τὴν ἔκδοσιν τῆς παρούσης ἱστορίας, ἐπιθυμοῦντες νὰ συγγράψωμεν ἐπακριβῶς κατὰ χρονολογίαν καὶ

ἐποχὴν, τὰ τε διατρέξαντα κατὰ τὴν Ἀνατολικὴν καὶ Δυτικὴν στερεὰν Ἑλλάδα, καὶ τὰς ναυτικὰς νήσους μεταξὺ τῆς ὀκταετοῦς διαρκείας τῆς Ἑλληνικῆς ἀποστασίας, ἐπεκαλεσάμεθα διάφορα ὑποκείμενα ἔκτε τῶν κληρικῶν, πολιτικῶν, καὶ στρατιωτικῶν διὰ νὰ μᾶς φωτίσωσιν ἐν ἀκρίβειᾳ, καὶ κατὰ συνέπειαν νὰ καταχωρήσωμεν αὐτὰ, ἐν τῇ οἰκείᾳ ἑκαστον ἐποχῇ καὶ χρονολογίᾳ, ἀλλὰ παρὰ πᾶσαν ἐλπίδα οἱ μὲν ὑποσχεθέντες νὰ μᾶς χορηγήσωσι τὰς σημειώσεις των, ἠρνήθησαν ἔπειτα (δι' αἷτια τὰ ὅποια μόνον αὐτοὶ γνωρίζουσιν), οἱ δὲ ἀπήντησαν ὅτι καίτοι ἔχοντες πολλὰ καὶ διάφορα ὑπομνήματα τοιαῦτα, σκοπὸν ἔχουν διὰ νὰ τὰ ἐκδώσωσιν αὐτοί.

Εἰς τοιαύτην περίστασιν δὲν ἦτο δίκαιον βέβαια νὰ λάβωμεν τοιοῦτον μέτρον, ὥστε νὰ ἐξιστορήσωμεν μόνον τὰ ἀπλῶς διαφημιζόμενα εἴτε ἀληθῆ εἴτε ψευδῆ, καθότι τὰ πάντα τότε ἠθέλον εἶσθαι συγκεχυμένα, ἐσφαλμένα, καὶ ὡς τοιαῦτα δὲν ἠθέλον ἀποφύγει τὴν κατηγορίαν τῶν ἀληθῶς αὐτὰ γνωριζόντων· ὅσοι ἄρα παραπονοῦνται ὅτι δὲν συμπαραελάβομεν εἰς τὴν σειρὰν τῆς ἐξιστορήσεως μὲ τὴν ἀπαιτουμένην ἀκρίβειαν καὶ τὰ ἐν τῇ στερεᾷ Ἑλλάδι καὶ ἐν ταῖς ναυτικαῖς νήσοις, ὡς ἐξιστορήσαμεν τὰ ἐν Πελοποννήσῳ, καθὼς καὶ ἄλλων μερῶν, δὲν ἔχουν δίκαιον ν' ἀποτείνωσι τὰ παραπόνά των καθ' ἡμῶν διὰ τοὺς ἐφεξῆς λόγους· 1,) διότι δὲν μᾶς ἔδοσαν οἱ εἰδότες τὰς ἐπακριβεῖς σημειώσεις κατὰ τὰς διαφόρους ἀπαιτήσεις μας, καὶ 2,) διότι (καὶ ἄκοντες) ἐβαδίσσαμεν τὸ μερικώτερον, κατὰ μίμησιν τῶν, ὅσοι μέχρι τῆς σήμερον ἔγραψαν ἱστορικὰς τοιαύτας ἐπιτομὰς, οἵτινες παρέλειψαν τὸ γενικώτερον, ὡς ὁ Δ. Σουρμελῆς, γράψας μόνον τὰ τῶν Ἀθηνῶν, ὁ Χ. Περβραϊδὸς ἐκθεὶς μόνον τὰ τοῦ Σουλίου καὶ τινὰ τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος, ὁ Κάρπος καὶ Σ. Χ. Βυζάντιος μόνον τὰ τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ, ὁ Ἱεράρχης Π.

Πατρῶν μόνα τὰ ἀπομνημονεύματά του· καὶ ὁ Α. Ζ. Μάμουκας ἐκδούς τὰ κατὰ τὴν ἀναγεννηθεῖσαν Ἑλλάδα.

Ἄλλ' ἡμεῖς νομίζομεν (ὡς καὶ αὐτὸ τὸ ἱστορικόν μας μαρτυρεῖ) ὅτι ἐβαδίσαμεν εὐρύτερον καὶ διεξοδικώτερον στάδιον παρὰ πάντας τοὺς μέχρι τῆς ὥρας ἐκδόντας ἱστορικὰ τῆς Ἑλλάδος πονήματα· διεπραγματεύθημεν δὲ μερικωτέρως τὰ Πελοποννησιακὰ, ὡς αὐτόπται τῶν πραγμάτων, ὡς Πελοποννήσιοι, καὶ ὡς εὐκολώτερον παραλαβόντες παρὰ τῶν εἰδότην τὰ ἐλλείποντα, βαδίσαντες γενικωτέραν διαπραγματεύσειν παρὰ τοὺς ἄλλους. Ἀλλὰ μόλα ταῦτα δὲν παρελείψαμεν, ὅπου ἡ σειρὰ ἐκάλει, καὶ τινα κατὰ τὴν στερεὰν Ἑλλάδα καὶ τὰς ναυτικὰς νήσους διατρέξαντα, ὅσων τὴν γνῶσιν εἶχομεν· ἐλπίζομεν δὲ ὅτι δὲν θέλομεν ὀνομασθῆ μεροληπται, ὡς ἐκταθέντες ἐπὶ πολὺ εἰς τὰ τῆς Πελοποννήσου, μ' ὅλον ὅτι διάφοροι καὶ τῶν Πελοποννησίων ἐκ πάσης τάξεως καὶ βαθμοῦ παραπονοῦνται, διότι δὲν ὠνομάσαμεν αὐτοὺς μόνους σωτῆρας τῆς Ἑλλάδος, ἄλλοι δὲ πάλιν, διότι δὲν ἐξεθέσαμεν καὶ ποῦ ἐκάθησαν, καὶ ποῦ ἔφαγον, καὶ ποῦ ἔπιον ὕδωρ, κτλ., χωρὶς νὰ στοχάζωνται ὅτι αἱ τοιαῦται ἐκθέσεις δι' ἐκάστην ἐπαρχίαν χρήζουσι δύο καὶ τριῶν τόμων ἐκτάσεως, ἐν ᾧ μάλιστα ὑπερέβημεν τοὺς ὅρους τοῦ ἱστορεῖν, τοσαύτην διατηρήσαντες ἀκρίβειαν (καθότι ἡ ἱστορία ὀφείλει πάντοτε νὰ ὑπομνηματῆ τοὺς ἀρχηγέτας τόσον τῶν πολιτικῶν, ὅσω καὶ τῶν στρατιωτικῶν, οὐχὶ δὲ καὶ ὅλους ὅσοι συνέπραξαν, ἢ συνεμέθεξαν εἰς τε τὰ πολιτικὰ καὶ στρατιωτικὰ), καὶ ταῦτα πάντα, χωρὶς ν' ἀποβλέπη ὁ σκοπός μας διὰ νὰ εὐχαριστήσωμεν ἢ νὰ κολακεύσωμεν τὰ ζῶντα πρόσωπα, ἀλλὰ διὰ νὰ μένωσιν εἰς τὸ φῶς πάντων τῶν ἀγωνισθέντων τὰ ὀνόματα χάριν τῶν μεταγενεστέρων, μ' ὅλον ὅτι γνωρίζομεν βεβαίως ὅτι ἐξ ἀγνοίας ἐλλείπουν καὶ πολλὰ ὀνόματα ἐκ τῶν ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος ἀγωγισθέντων, ἄλλων μὲν ἀριστευσάντων εἰς δια-

φόρους μάχας, ἄλλων δὲ ἐνεργησάντων ὑψηλότερα ὑπὲρ Ἑλλάδος πολιτικά, ἄλλων δὲ θυσιασάντων ἅπασαν τὴν ὑλικὴν καὶ ἠθικὴν τῶν καταστάσιν διὰ τὴν ἐλευθερίαν τῆς Ἑλλάδος· καὶ διὰ τὴν ἔλλειψιν αὐτὴν νομίζομεν ἡμᾶς αὐτοὺς ἀθῶνους κατὰ συνείδησιν, καθότι ἐπράξαμεν καὶ περὶ τούτου ὅσα ἐκ τῶν καθηκόντων μας ἠδυνήθημεν.

Δὲν δυνάμεθα ἐν τούτοις νὰ δώσωμεν τέλος εἰς τοὺς λόγους μας χωρὶς ν' ἀναφέρωμεν τελευταῖον ἐπαναληπτικῶς, ὅτι οἱ κάτοικοι τῆς Πελοποννήσου καὶ τῆς στερεᾶς Ἑλλάδος, καὶ τοὶ καταμαστιζόμενοι ἀπὸ τὰ διάφορα ἐκεῖνα δεινὰ τῆς ὀκταετοῦς διαρκείας τοῦ κατὰ τῶν Ὀθωμανῶν πολέμου, δὲν ἀπνύδησαν μ' ὅλα ταῦτα, ἀλλ' ἔτρεχον τὸ στάδιον μὲ πολλὴν γενναιότητα καὶ καρτερίαν, ὥστε ἔφθασαν καὶ εἰς τὴν ἐσχάτην δυστυχίαν καὶ ἀπελπισίαν· καὶ ὁμως ἀφ' οὗ κατέπαυσεν ὁ πόλεμος μέχρι τῆς σήμερον δὲν ἠδυνήθησαν εἰσέτι νὰ βελτιώσωσι τὴν κτηματικὴν αὐτῶν κατάστασιν κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν των, τήκονται δὲ ἐργαζόμενοι διὰ νὰ φθάσωσιν εἰς τὴν ποθητὴν πρόοδον αὐτῆς, ἣτις ὕστερον ἀπὸ τόσα καὶ τόσα παρελθόντα δεινὰ περιστατικά, μ' ὄλην τὴν ἀκόρεστον τινῶν τοκογλύφων καὶ ἀδιάκριτον πλεονεξίαν, (δανειζόντων ἀνὰ 35, 30, καὶ 24 τοῖς 0|0 μὲ ἐνέχυρα, ὑποθήκας, καὶ ἐγγυήσεις διπλᾶς) πάλιν προοδεύει, αὐξανομένη ὁσημέραι ἐπὶ τὸ βέλτιον, ὥστε ἐὰν οἱ τοκογλύφοι ἤθελον δανείζη μετριωτέρως, τότε ἀναμφιβόλως ἤθελον προχωρήσει πολὺ περισσότερον εἰς τὴν πρόοδον τῆς κτηματικῆς των καταστάσεως. Ἐπὶ τούτῳ διακρίνονται οἱ Πελοποννήσιοι, ὡς ἀνέκαθεν φανέντες ὄχι μόνον προθυμότεροι, καὶ ἐπιμελέστερι φιλεργοὶ τῆς κτηματικῆς αὐτῶν καταστάσεως, καὶ τῆς καλλιεργείας τῆς γῆς, ἀλλὰ καὶ φιλοπόλεμοι, φιλότιμοι, σταθεροί, ἀμετάτρεπτοι, τιμιώτατοι εἰς τὰς ὑποσχέσεις καὶ τὴν φιλίαν των, χωρὶς νὰ διαφθείρωνται εὐκόλως, ὡς αὐτὰ τὰ πράγματα κατ' ἐποχὰς καὶ περιστάσεις μᾶς τὸ ἀπέδειξαν.

Συντείνει δὲ ἐπὶ πολὺ καὶ ἡ γῆ τῆς Πελοποννήσου, ἥτις ἔχουσα πολλὰς ὄρεινὰς καὶ παραλίους θέσεις εὐκράτους, ἐξάγει καὶ διάφορα προϊόντα ἐπικερδῆ καὶ χρήσιμα, οἷον σταφίδα κορινθίαν ἰκανῆς ποσότητος, μετάξην, βελανίδια, τυρὸν, βούτυρον, ἔρια, βαμβάκην, ἔλαιον, μέλι, καὶ ἀρκετὴν ποσότητα δημητριακῶν καρπῶν, οἶνον, λινάρι, καὶ πρινοκόκκι ἐν τοῖς ὄρειναις μέρεσιν· ἔκ τινων δὲ παραλίων ἐπαρχιῶν ἐξάγει καὶ ὀπώρας, οἷον· λεϊμόνια, πορτογάλια, σῦκα, σταφυλάς, κάρυα, καὶ ἄλλα πολυειδῆ κάρπιμα δένδρα, τὰ ὁποῖα ὑπῆρχον καὶ ἐπὶ Τουρκοκρατίας, ἀλλὰ τὸ πλεῖστον μέρος τόσον αὐτῶν, ὅσα καὶ τινων λαμπρῶν ἐλαιῶνων κατηφανίσθη τελευταῖον παρὰ τῶν Ὀθωμανῶν, τὰ ὁποῖα μόλις ἤρχισαν νὰ ἀνανεῶνται καὶ ἀναφύωνται ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐλεύσεως τοῦ Κυβερνήτου, καὶ μέχρι τῆς σήμερον προοδεύουν ἐπὶ τὰ κρείττω.

Πρὸς τοῖς ἄλλοις ἡ Πελοπόννησος πλουτεῖ καὶ ἀπὸ διάφορα εἶδη ζώων, οἷον· προβάτων, αἰγῶν, βοῶν, ἵππων, ὄνων, ἡμιόνων, χοίρων, βουβάλων, μελισσίων, κτλ., ὥστε ὡς ἐκ τῶν ἐξαγομένων προϊόντων καταδηλοῦται, ὅτι τὸ ἥμισυ τῶν ἐτησίων εἰσοδημάτων τοῦ κράτους ἀποδίδεται ἀπὸ τὴν Πελοπόννησον, τὸ δὲ λοιπὸν ἐκ τῆς στερεᾶς Ἑλλάδος καὶ τῶν νήσων, ὡς ἀναφέρωμεν περὶ τούτου σελ. 6 τοῦ αὐτοῦ τόμου.

Περὶ τῶν ἐποχῶν, καθ' ἃς ὑψώθη ἡ ἐλληνικὴ σημαία εἰς ἐκάστην ἐπαρχίαν τῆς Πελοποννήσου.

Ἐπειδὴ ὑπάρχει διαφωνία περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, πρὸς πᾶσαν διάλυσιν αὐτῆς καὶ ἀπόδειξιν ἀληθείας ἐκθέταμεν ἐνταῦθα διακεκριμένως τὰς ἡμερομηνίας, καθ' ἃς ὑψώθη, μετὰ τὴν ὑψωσιν τῆς ὁποίας ἐνηργοῦντο καὶ αἱ τῶν φρουρίων πολιορκίαι.

Εἰς Καλάμκς ὑψώθη ἡ ἑλλ. σημαία διὰ τοῦ Πέτρου Μαυρομιχάλη καὶ λοιπῶν ὀπλαρχηγῶν, τὴν 22 μαρτίου (τοῦ 1821).

Εἰς Κορώνην, διὰ τοῦ Ἄντων. Μαυρομιχάλη, καὶ λοιπῶν ὀπλαρχηγῶν, τὴν 27 μαρτίου.

Εἰς τὸ θέμα Σουλιμᾶ τῆς Τριφυλίας, διὰ τοῦ Παππᾶ Τζόρη καὶ λοιπῶν ὀπλαρχηγῶν, τὴν 25 μαρτίου.

Εἰς τὸ θέμα Ζούρτζας τῆς Τριφυλίας, διὰ τοῦ Α. Γρηγοριάδου, τοῦ Κωνσταντίνου Πελοπίδα, καὶ λοιπ. ὀπλαρχ. τὴν 25 μαρτίου.

Εἰς τὴν πρωτεύουσάν τῆς Τριφυλίας Κυπαρισσίαν, διὰ τῶν προκρίτων καὶ λοιπῶν, τὴν 27 μαρτίου.

Εἰς Νεόκαστρον (Πύλον) καὶ Μεθώνην, διὰ τοῦ ἐπισκόπου Μεθώνης Γρηγορίου, καὶ τῶν ὀπλαρχηγῶν τῆς Τριφυλίας, τὴν 29 μαρτίου.

Εἰς Πύργον τῆς Ἠλίδος, διὰ τοῦ Χαραλάμπους Βιλαέτου καὶ λοιπῶν προκρίτων, τὴν 28 μαρτίου.

Εἰς Γαστούνην (Ἠλίδα), διὰ τοῦ Γεωργίου, καὶ Ἰω. Σισίνων, καὶ τῶν λοιπῶν ὀπλαρχηγῶν καὶ προκρίτων, τὴν 29 μαρτίου.

Εἰς Π. Πάτρας, διὰ τοῦ Ἱεράρχου αὐτῶν Π. Π. Γερμανοῦ, Ἀνδρέου Λόντου, Ἀνδρέου Ζαήμεη καὶ λοιπῶν, τὴν 25 μαρτίου.

Εἰς Βοστίτζαν (Αἴγιον), διὰ τοῦ Μελετοπούλου καὶ λοιπῶν προκρίτων, τὴν 26 μαρτίου.

Εἰς Κόρινθον, διὰ τῶν προκρίτων τῆς καὶ τῶν Γ. Δασκαλοπούλου, Ἀμβροσίου Σιναΐτου, Γ. Χελιώτου, καὶ λοιπῶν, τὴν 29 μαρτίου.

Εἰς τὸ Ἄργος, διὰ τῶν προκρίτων κτλ., τὴν 28 μαρτίου.

Εἰς Ἄγιον, Πέτρον, (Κυνουρίαν) διὰ τοῦ Α. Κονδίκη, Πάνου Σαρήγγαλη, καὶ λοιπῶν προκρίτων, τὴν 27 μαρτίου.

Εἰς Μονιμβασίαν, διὰ τῶν Μανιατῶν, τοῦ Γ. Μιχαλάκη, κλπ. προκρίτων, τὴν 28 μαρτίου.

Εἰς Μιστραῖν (Σπάρτην) διὰ τοῦ ἐπίσκοπου Βρεσθένης, Π. Κρεββατᾶ, Π. Ἰατράκου, Π. Κουμουστιώτου, Α. Νικολοπούλου, κλπ. προκρίτων τὴν 28 μαρτίου.

Εἰς Λαγκάδια τῆς Καρυταίνης, διὰ τοῦ Κανέλλου Δελιγιάννη κλπ. προκρίτων, τὴν 25 μαρτίου.

Εἰς Μπέτζι (Κώμην τῆς Καρυταίνης) διὰ τῶν Γ. καὶ Δ. Πλαπουταίων, καὶ λπ. προκρίτων, τὴν 24 μαρτίου.

Εἰς Ἅγιον Ἀθανάσιον (ἄντικρυ τῆς πρωτεύουσας Καρυταίνης) διὰ τοῦ Θεοδώρου Κολοκοτρώνη, καὶ τῶν ὀπλαρχηγῶν Μανιατῶν, τὴν 27 μαρτίου.

Εἰς Φανάρι, (Ὀλυμπίαν) διὰ τῶν προκρίτων Ἀνδριτζαίνης, τὴν 29 μαρτίου.

Εἰς Πολιανὴν (Κωμόπολιν τῆς Μεγαλοπόλεως Λεονταρίου) διὰ τῶν προκρίτων, τὴν 29 μαρτίου.

Εἰς Καλάβρυτα, διὰ τῶν προϋχόντων καὶ τῶν στρατιωτικῶν Πετμεζαίων κλπ. τὴν 24 μαρτίου.

Εἰς τὰς Κλουκίνας τῆς ἐπαρχίας Καλαβρύτων, διὰ τῶν προκρίτων κλπ. τὴν 24 μαρτίου.

Εἰς τὴν Κώμην Κερασίαν τῆς Τριπόλεως, (ἀπέχουσαν αὐτῆς 2 ὥρας) διὰ τῶν Κυριακούλη Μαυρομιχάλη, καὶ Ἀντωνίου Νικολοπούλου (ὅστις καὶ ἐφονεύθη), τὴν 31 μαρτίου.

Εἰς Βαλτέτζι Κώμην τῆς Τριπόλεως διὰ τῶν ὀπλαρχηγῶν τῆς Πελοποννήσου (ἀπέχουσαν αὐτῆς 2 ὥρας) τὴν 15 ἀπριλίου.

Τὰ δὲ περὶ τῆς ἐκάστης ἐποχῆς, καθ' ἣν ἐσυστήθησαν αἱ πολιορκίαι τῶν φρουρίων ἐξετέθησαν διακεκριμένως ἐν τοῖς οἰκείοις μέρεσι τῆς παροίσης ἐπιτομῆς.

ΤΜΗΜΑ ΔΕΚΑΤΟΝ ΟΓΔΩΘΗ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Τὰ κατὰ τὴν Σάμον — σύντομος περιγραφή τῆς καταστάσεως αὐτῆς

Ἡ Σάμος μία τῶν παρὰ τῇ μικρᾷ Ἀσίᾳ νήσων κεῖται ἀπέναντι τῆς Μυκάλῃς, τοῦ Πανιωνίου, τῆς Ἐφέσου, καὶ τοῦ Κολοφῶνος, διαχωριζομένη τῆς Ἀσίας διὰ στενωτάτου πορθμοῦ. Ὑπῆρχε μία τῶν 12 πόλεων τῆς ἐν Ἀσίᾳ Ἰωνίας, τὰ πρῶτα ἔχουσα ἐπὶ τῶν συνελεύσεων τοῦ Πανιωνίου, περιφημῶς εἰς τὴν ἱστορίαν (κατὰ τὸν Ἡρόδοτον) διὰ τὰ ἐν αὐτῇ ἀρχαῖα θαυμάσια, διὰ τοὺς θαλασσίους αὐτῆς πολέμους καὶ τὸ ἐμπόριον, καὶ διὰ τοὺς ὁποίους ἀνέδειξεν εἰς τὸν κόσμον σοφοὺς ἄνδρας, οἷον· τὸν Πολυκράτην, τὸν Πυθαγόραν, τὸν Ἀρίσταρχον, τὸν ἀναγλύπτῃν λίθων Θεόδωρον, καὶ ἄλλους, τοσοῦτον νομιζομένη παρὰ τῶν ἀρχαίων εὐφορος, ὥστε ἐλέγετο ὅτι παρεῖχε καὶ τὸ τῶν ὀρνίθων γάλα.

Περὶ αὐτῆς ἱστορεῖται, ὅτι κυριευθεῖσης ὑπὸ τῶν Ἐφesiών, Λεαγόρας ὁ ἀρχηγὸς αὐτῆς λαβὼν τοὺς Σαμίους μετόκησεν εἰς τὴν ἀπέναντι τῆς Θράκης νήσον, ἐπωνομάσας αὐτὴν Σαμοθράκην· μετὰ δεκαετίαν δὲ ἐπιστρέψας μετὰ τῶν Σαμίων, ἐκυρίευσεν πάλιν τὴν Σάμον, καταδιώξας τοὺς Ἐφεσίους. Ἐστάθη δὲ πάντοτε ἐλευθέρα ὡς καὶ ἐπὶ τῆς ὑποδουλώσεως πασῶν τῶν Ἰωνίων πόλεων ὑπὸ τῶν Περσῶν· καὶ ἐπὶ τῶν Ῥωμαίων δὲ, εἰς οὓς ὑπέκυψεν ἅπασα ἡ Ἑλλάς, αὐτὴ ἔχαιρε πλήρη αὐτονομίαν, ὡς ἐκ τῶν εὐρεθέντων ἐπιγραφῶν ἐπὶ μαρμάρων διαδηλοῦται.

Μετὰ τὸν τραγικὸν θάνατον τοῦ Πολυκράτους, ἐνεργηθέντα δι' ἐπιβουλῆς καὶ δόλου τοῦ Ὀρόντου Πέρσου ἀρμοστοῦ τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ Ἰωνίων πόλεων καὶ τῆς λοιπῆς μικρᾶς Ἀσίας, κατέστη ἀρχηγὸς τῆς Σάμου ὁ γραμματεὺς αὐτοῦ, τὸν ὁποῖον ἀποβαλὼν ὁ Σολομῶν ἀδελφὸς τοῦ Πολυ-

κράτους, ἤρχισε τὸν ἀγῶνα βοηθηθεὶς παρὰ Δαρείου Ἰγάζτου τοῦ Περσῶν βασιλέως, πρὸς ὃν, ὑπασπιστὴν ἦντα Καμβύσου ἐν Αἰγύπτῳ, ὁ Σολομὼν ἐσθῆτα εὐχροον ἀπέστειλε, (κατὰ τὸν Ἡρόδοτον)· ὅτε δὲ ὁ Σολομὼν ἀπῆλθεν εἰς τὰ Σουσα καθέδραν τῶν Περσῶν βασιλέων) ἀντεβραβεύθη παρ' αὐτοῦ, κατὰ τὸ ἔθος τῶν Περσῶν βασιλέων, οἵτινες ἔργον βασιλικώτατον τὴν ἀρετὴν τῆς εὐγνωμοσύνης καὶ ἀντιβραβεύσεως τιθέμενοι, παρετήρουν τὰ ὑπομνήματα ἐν οἷς ἐσημειοῦντο οἱ κοινῶς ἢ ἐν μέρει εὐεργέται τοῦ βασιλείου των, μὴ τις ἐκ παραδρομῆς διαμείνῃ ἀβράβευτος.

Ἐν τῷ κατὰ τοῦ Ξέρξου πολέμῳ τῶν Ἑλλήνων οἱ Σάμιοι συνήργησαν οὐσιωδῶς εἰς τὴν ἐν Μυκάλῃ ναυμαχίαν, ὅτε καὶ ἐπυρπολήθη ὁ περσικὸς στόλος· συνεμάχησαν προσέτι μετὰ τῶν Ἀθηναίων ἐπὶ τοῦ πελοποννησιακοῦ πολέμου.

Οἱ Σάμιοι παρεδέχθησαν τὸν χριστιανισμὸν παρὰ τοῦ εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, καὶ τοῦ ἀποστόλου Παύλου. Ἐπὶ δὲ τῶν ἐσχάτων Βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων διενογλοῦντο ὑπὸ τῶν ἐπηρεαζόντων τότε πειρατῶν, καὶ ἐκ τούτου οἱ Σάμιοι ἀπεσύρθησαν εἰς ὑψηλὰς θέσεις, κατασκευάσαντες ἐπὶ ὑψηλῶν θέσεων φρούρια, τῶν ὁποίων εἰρήπια μέχρι τοῦ νῦν διασώζονται· κλινοῦσης δὲ τῆς Βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας, ἐκυριεύθη ἡ Σάμος ὑπὸ τῶν Ἰουστινιανῶν Γενουησιῶν, οἵτινες μὴ δυνάμενοι νὰ τὴν ὑπερασπίσωσιν ἀπὸ τοὺς πειρατὰς, μετόκησαν μετὰ τῶν Σαμίων εἰς τὴν Χίον, καὶ οὕτως ἔμεινεν ἔρημος κατοίκων ἡ Σάμος ἐφ' ἱκανὰ ἔτη.

(Κατὰ δὲ τὸ 1550 ὁ Πιελῆ Πασσᾶς (στόλαρχος ἐπὶ Σουλτάν Σελήμ τοῦ Β.) ἰδὼν τὴν Σάμον τόσον ὠραίαν, ἐνήργησεν, ὥστε διέταξεν ὁ Σουλτάνος νὰ κατοικήσωσιν ἐν αὐτῇ οἱ ἐν Χίῳ Σάμιοι καὶ ὅσοι ἄλλοι θελήσωσι μὲ ἀτέλειαν ἑπταετῆ καὶ ἄλλα προνόμια ὑπὸ τὴν προστασίαν καὶ ὑπεράσπισιν τῶν κατὰ καιροὺς Σέχ Ἰσλάμιδων, καὶ τὰ προνόμια διε-

τηροῦντο μετὰ τὴν κατοίκησίν της· διοικουμένη δὲ ὑπὸ αὐτοχθόνων διοικητῶν αὐτονόμων, ἐπλήρωσε κατ' ἔτος 15,000 γροσίων Τουρκικῶν διὰ φόρους καὶ ἀποδεκατώσεις. Ἀλλὰ προΐοντος τοῦ χρόνου κατεπατήθησαν τὰ προνόμια, καὶ ἐστάλη διοικητὴς καὶ κριτὴς Ὄθωμανοί, οἱ δὲ φόροι ἀνέβησαν εἰς γρ. 30,000, προστεθέντος καὶ φόρου ἐπὶ τῶν οἴνων γρ. 30,000· καὶ ταῦτα μὲν ἐπλήρωνεν ἡ Σάμος μέχρι τοῦ 1820 ὡς κύριον φόρον, 10,000 δὲ γροσίων διὰ τελωνιακὰ δικαιώματα καὶ τὴν ἀποδεκατώσιν· αἱ καταχρήσεις ὅμως τῶν Ὄθωμανῶν διοικητῶν, καὶ τῶν περὶ αὐτούς, κατέθλιβον τὸν λαόν, ὅστις μὴ ὑποφέρων τὴν ὑπερβολικὴν τυραννίαν, ἐπὶ πανδήμου συνελεύσεως διώρισεν ἄλλους προεστῶτας καὶ ὅλης τῆς νήσου, καὶ ἐν μέρει τῶν χωρίων (τὸ 1807)· τὸ δὲ τυραννικὸν ἐκεῖνο κόμμα δυσαρεστούμενον ἀπὸ τὴν ἐκ τῶν πραγμάτων ἐξωσίν του, δὲν ἔπαυσε τοῦ ν' ἀντενεργῆ καὶ νὰ ἐνεργῆ ἐπιβουλευτικῶς διὰ νὰ ἐπαναλάβῃ τὴν ἐξουσίαν· ἐπιτυχὸν δὲ τοῦ σκοποῦ (τὸ 1813) ἐπέφερε φρικωδεστάτην τυραννίαν καὶ καταδίωξιν κατὰ τῶν δημοτῶν, ὥστε ἐντεῦθεν ἀνεφύησαν διχόνοιαι, καὶ πάθη ὀλέθρια, τῶν ὁποίων τὸ τέλος ἔμελλε νὰ καταντήσῃ εἰς ἐμφύλιον δεινὴν αἱματοχυσίαν· τοιαύτη ἦτον ἡ κατάστασις τῆς Σάμου μέχρι τῆς ἀρχῆς τοῦ 1821 ἔτους.

Σύγκαιται δὲ ἡ Σάμος ἐκ χωρίων 25, ἀλλ' εἰς τὰς συνελεύσεις 18 μόνον τὰ μεγάλα ὑπογράφουσι, τὰ δὲ ἑπτὰ ὡς μικρότερα, ὑπάγονται εἰς τὰς πλησίον αὐτῶν κωμοπόλεις, ὡς ἀποικίαι ὄντα αὐτῶν· ἔχει δὲ οἰκογενείας περίπου τῶν 6,000.)

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Τὰ ἐν ἀρχῇ τῆς ἑλληνικῆς ἀποστασίας διατρέξαντα — Διοργανισμὸς πολιτικοῦ καὶ στρατιωτικοῦ συστήματος — Ἐκπλευσις τοῦ Ὄθωμανικοῦ στόλου εἰς Σάμον — Ἄποτυχία αὐτοῦ.

Μεταξὺ τῶν εἰς τὰ διάφορα μέρη κατηχηθέντων εἰς τὴν φιλικὴν ἐταιρίαν οὐδεὶς τῶν κατοίκων τῆς Σάμου ἦτο μεμνημένος τὸ μυστήριον αὐτῆς, ἐκτὸς δύο ἢ τριῶν μόνον· λήγοντος δὲ τοῦ Μαρτίου (1821) ὅτε ἠνεώχθη ἐν Πελοποννήσῳ ὁ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἑλληνικὸς ἀγὼν, ἡ φήμη διαδοθεῖσα καὶ εἰς τὴν Σάμον ἐξύπνησε τὰ φρονήματα τῶν δύο φατριῶν τῆς Σάμου, τοῦ μὲν λαοῦ, διότι ἐπέτυχε καιροῦ διὰ νὰ κατασφάξῃ τοὺς ὀλιγαρχικοὺς, τῶν δὲ ὀλιγαρχικῶν, ὡς συμμετόχων τῆς ἐν Σάμῳ Ὄθωμανικῆς τυραννίας, διὰ νὰ προλάβωσι πᾶν ἀποστατικὸν αὐτοῦ κίνημα· διὸ καὶ συναθροισθέντες εἰς ἓν, ἀπεφάσισαν, αὐτοὶ μὲν νὰ μένωσι πιστοὶ βραγιάδες, νὰ ἐξολοθρεύωσι δὲ διὰ τοῦ πυρὸς καὶ τοῦ σιδήρου τὸ ὅποῖον ἤθελεν ἀποτολμήσει διὰ νὰ ἐλευθεροφρονήσῃ χωρίον· καὶ ἐπ' αὐτῷ τούτῳ συστήσαντες μίαν δωδεκάδα, ἔγραψαν πρὸς τὸν ἐν Ἀσίᾳ Ἑλλεζ ὀγλοῦν διὰ νὰ στήλῃ μίαν χιλιαρχίαν Ὄθωμανῶν ὅσον τάχιστα, ὡς εἶχεν ἀποστείλει καὶ ὁ Μπέης τῆς Ρόδου ἐν πολεμικὸν Βρίκιον, τὸ ὅποῖον ἐλλιμενισμένον ὄν εἰς τὸ παράλιον τῆς χώρας, τὸ ἐκυρίευσαν δύο πλοῖα Σπετζώτικα ἐλθόντα εἰς τὸν στενὸν πορθμὸν τῆς Σάμου πρὸς καταδίωξιν Ὄθωμανικῶν.

Ἄλλ' ἐν τούτοις τινὲς ἐκ τῶν κατοίκων τοῦ χωρίου *Βαθὺ* ἰδόντες τὴν ἄλωσιν τοῦ ὀθωμανικοῦ πλοίου, ἀπερισκέπτως καὶ ἄνευ τινὸς βάσεως ὀρμήσαντες, ἐφόνευσαν τοὺς ἐν τῷ *Βαθεῖ* διατρίβοντας Ὄθωμανοὺς ἐμπόρους Ἐφεσίους, Κρήτας, καὶ Ἑλλαδίτας· τὸ συμβὰν τοῦτο διετάραξε καὶ ἐβίασε τὴν ἐν Σάμῳ ὀθωμανικὴν ἐξουσίαν, τοὺς περὶ αὐτὴν προεστῶτας, τὴν δωδεκάδα, καὶ τοὺς συγγενεῖς τῶν φονευθέντων Ἐφεσίων,

νά γράψωσι διὰ ταχυδρομείου εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἐξιστορήσαντες τὰ κατὰ τὴν Σάμον, νὰ φθάσῃ εἰς τὸ Αἰγαῖον πέλαγος ὁ ὀθωμανικὸς στόλος διὰ νὰ προλάβῃ τὴν ἀποστασίαν καὶ αὐτῆς καὶ τῶν λοιπῶν ἄλλων μερῶν.

Ταῦτα δὲ ἐγίγνοντο κατὰ τὸν Ἀπρίλιον, λήγοντος τοῦ ὁποίου ἔφθασεν εἰς Σάμον ἐκ Σμύρνης ὁ Λυκοῦργος Λογοθέτης, ὅστις ἰδὼν τὸν ἐν Σάμῳ κυκεῶνα τῶν πραγμάτων, αὐτὴν μὲν ἐπαπειλουμένην παρὰ τοῦ Ἑλλέζ-ὄγλου, τῶν Ἐφεσίων, τῶν ἐν τῇ μικρᾷ Ἀσίᾳ, ἐν τῇ Ρόδῳ, καὶ χίῳ Ὀθωμανῶν, περιμενόντων τὸν στόλον διὰ νὰ ὀρμήσῃ πρὸς καταστροφὴν αὐτῆς, τοὺς δὲ Σαμίους διηρημένους εἰς φατρίας πνεούσας κατ' ἄλλήλων ἐκδίκησιν, κατασπαραττομένους ὑπὸ διχονοιῶν ἀδιαλλάκτων, ἐτοιμοὺς νὰ κατασφαγῶσι μεταξὺ τῶν, καὶ τοσοῦτον κυριευμένους ὑπὸ ἀγρίων παθῶν, ὥστε οὐδὲ τὸν ἐπικείμενον αὐτοῖς ἄφρευκτον ὄλεθρον ἔβλεπον, οὐδὲ τὴν ἐξακολουθοῦσαν πανταχοῦ σφαγὴν τῶν ἀθῶων, οἷον Πατριαρχῶν, Ἀρχιερέων, κοσμικῶν, καὶ λοιπῶν κατεμάνθανον, ἀλλὰ καὶ τοὶ ὑπεύθυνοί διὰ τὰ ἀτμίζοντα ἐν τῷ Βαθεῖ αἵματα τῶν Ὀθωμανῶν, διετέλουν ἐν μεγίστῃ ἀδρανείᾳ, μηδὲ ὅλως ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῆς πατρίδος τῶν φροντίζοντες.

Εἰς τοιαύτην δεινὴν καὶ φρικώδη κατάστασιν διακειμένων τῶν πραγμάτων τῆς Σάμου, καὶ τὴν προφανῆ καὶ ἀναπόδραστον αὐτῆς ἐξόντως ἐπαπειλούντων, δὲν ἔμενεν εἰς τὸν Λυκοῦργον ν' ἀκολουθήσῃ ἄλλο τι, εἰμὴ ἢ ν' ἀναχωρήσῃ, ἢ μείνας ἐν Σάμῳ (ὡς οἱ πλεῖστοι τῶν προκρίτων καὶ ιδιωτῶν ἰκέτευον αὐτὸν, ἐν ἐσχάτῃ ὄντες ἀμηχανίᾳ), νὰ τρέξῃ τὸ ὑπὲρ πατρίδος στάδιον ὅθεν ἀποφασίσας τὸ δεύτερον, εὐθὺς ἐνήργησε δραστηρίως τὰ εἰς τὴν περίστασιν ἐκείνην συντείνοντα πρὸς διάλυσιν τῶν φατριῶν καὶ διχονοιῶν, πρὸς ἔνωσιν δὲ πάντων καὶ σύμπνοιαν ὑπὲρ τῆς πατρίδος· καὶ κατὰ πρῶτον ἐξελέξατο ἐκ τῶν τεσσάρων τμημάτων

τῆς Σάμου τέσσαρας πατριώτας γενναίους καὶ τιμίους, τὸν Σταμάτην, Γεωργαντᾶν, Ἐμανουὴλ Ἰωάννου, καὶ Λαχανᾶν, τοὺς ὁποίους διώρισε χιλιάρχους, ὑποχρεώσας ἕκαστον αὐτῶν νὰ ἐκλέξῃ πέντε ἄνδρας γενναίους καὶ τιμίους, τοὺς ὁποίους διώρισε ταγματάρχας, ἕκαστος δὲ αὐτῶν ἐξελέξατο μὲ τὸν αὐτὸν τρόπον ἀνὰ δύο ἑκατοντάρχους, ἐκείνοι δὲ ἀνὰ δύο πεντηκοντάρχους, αὐτοὶ δὲ ἀνὰ δύο εἰκοσιπεντάρχους, καὶ οὗτοι ἀνὰ δύο δεκάρχους, οἱ δὲ τελευταῖοι ἀνὰ δώδεκα στρατιώτας, καὶ τοιοῦτοτρόπως ἐσυστήθησαν τέσσαρες χιλιαρχίαι συνδεδεμέναι δι' ὄρκων καὶ ἀλληλενδέτων ἐγγυήσεων (1). συστήσας δὲ τὸ στρατιωτικὸν, διοργάνησε καὶ πολιτικὸν σῶμα, ὥστε διορίσθησαν εἰς μὲν τὰ τὰ χωρία ἔφοροι διὰ νὰ οἰκονομῶσι τὰ τοῦ χωρίου των καὶ τὰ ἀναγκαῖα τοῦ στρατιωτικοῦ εἰς πᾶσαν ἐπιδρομὴν ἐχθροῦ, ἐπέχοντες αὐτοὶ καὶ τόπον εἰρηνοδικῶν, διορίσθησαν δὲ καὶ τρεῖς γενικοὶ ἔφοροι τόπον ἐπέχοντες γενικοῦ κριτηρίου, καὶ ἓν γενικὸν νομοθετικὸν σῶμα, ἐν εἴδει βουλευτικοῦ, ἐξ ἀντιπροσώπων παντὸς τοῦ λαοῦ διὰ τὰς γενικὰς μεγάλας καὶ οὐσιώδεις ὑποθέσεις· διὰ νὰ διεγείρῃ δὲ τὸν ἐνθουσιασμὸν τῶν Σαμίων, διέταξε νὰ φορῶσιν οἱ ἀρχηγοὶ χρυσᾶς ἐπωμίδας καὶ παράσημα, οἱ δὲ χιλίαρχοι καὶ λοιποὶ ἀξιωματικοὶ, ἀναλόγως τῶν βαθμῶν των ἕκαστος, καὶ περικεφαλαίας.

Ἀποκατασταθέντων δὲ τούτων πάντων οὕτω πως, δι' ἐπισήμου παρατάξεως τοῦτε στρατιωτικοῦ καὶ πολιτικοῦ, καὶ διὰ τελετῆς παρὰ τοῦ Ἱεράρχου τῆς Σάμου καὶ παντὸς

(1) Διὰ τῶν τοιούτων ὄρκων ἀνακαλύψας ὁ Λυκοῦργος ἀποφασιστικὴν συνωμοσίαν πολλῶν ἐκ τοῦ λαοῦ ὠρκισμένω νὰ θανατώσωσι πάντας τοὺς ἐν ταῖς χωρίαις προεστώτας, ὡς δῆθεν τυραννίσκους, ἠλευθέρωσεν αὐτοὺς τοῦ κινδύνου, διαλύσας τὴν συνωμοσίαν.

τοῦ Κλήρου, ἐπακολουθοῦντος τοῦ λαοῦ σὺν γυναίξει καὶ τέκνοις μετὰ δακρύων καὶ ἐνθουσιασμοῦ, ὑψώθη ἡ σημαία τῆς ἐλευθερίας (φέρουσα ἐπιγραφὴν ἢ ἐλευθερία, ἢ θάνατος.) εἰς τὴν κωμόπολιν τῶν Καρλοβασίων (τὴν 8 μαΐου 1821), ὅπου παρευρεθέντες πολλοὶ ἐκ τῶν ἄλλων χωρίων τῆς Σάμου, ἀνήγγειλαν τοῦτο μετὰ σπουδῆς εἰς τὰ χωρία των, οἱ δὲ ἐν τοῖς λοιποῖς χωρίοις ἔτρεχον πλήρεις ἐνθουσιασμοῦ, φιλοτιμούμενοι μὲ ἀμιλλαν ἀπαραδειγμάτιστον ποῖοι πρῶτοι νὰ καταγραφῶσιν εἰς τὸ στρατιωτικόν, ποῖον δὲ χωρίον νὰ προλάβῃ διὰ νὰ προσκαλέσῃ τὸν Λυκοῦργον, καὶ νὰ ὑποδεχθῇ αὐτὸν μὲ περισσοτέραν δεξίωσιν καὶ παράταξιν, διὰ νὰ ὀργανίσῃ καὶ ἐκεῖνο.

Ἐν τούτοις δὲ οἱ κάτοικοι τῆς κωμοπόλεως *Βαθεῖ* καὶ τινες *Μητυλιναῖοι* ἐλθόντες διὰ νὰ θανατώσωσι τὸν Ὄθωμανὸν Διοικητὴν, τὸν Καδδῆν, καὶ τοὺς παλαιοὺς προεστῶτας, ἐκινήθησαν κατ' αὐτῶν μετὰ μαχαίρων καὶ ξύλων, ὁ δὲ Ἀρχιερεὺς τῆς Σάμου ἐνεπόδισε τὸ τοιοῦτον κίνημα, καὶ οὕτως ὁ μὲν Ὄθωμανὸς Διοικητὴς μετὰ τοῦ Καδδῆ μετέβησαν διὰ πλοίου εἰς τὴν Ἀσίαν, οἱ δὲ ὁμόφρονες αὐτῶν προεστῶτες καὶ ἡ δωδεκάς διελύθησαν, ἀνατραπέντων τῶν σχεδίων των διὰ νὰ προλάβῃ δὲ ὁ Λυκοῦργος ὅσα κατὰ τῆς Σάμου ἐμελέτων οἱ ἐκ τῆς Ἀσίας, Ρόδου, Κῶ, καὶ Χίου Ὄθωμανοὶ, καὶ διὰ νὰ ἐπιφέρῃ ἀντιπερισπασμούς καὶ ἐμπόδια εἰς τὴν ἐκ τῆς Ἀσίας ὀθωμανικὴν κατὰ τῆς Ἑλλάδος στρατολογίαν, διώρισε πλοῖα, τὰ ὅποια περιπλέοντα τὰ παράλια τῆς Ἀσίας, ἐπέφερον ἐπιδρομὰς εἰς τὰ ἐνδότερα αὐτῆς, καὶ μετεκόμιζον εἰς Σάμον τοὺς ἐν Ἀσίᾳ παροίκους Χριστιανούς, οἷον Κρήτας, Πελοποννησίους, στερεοελλαδίτας, καὶ λοιποὺς, ἐξ ὧν πολλαὶ χιλιάδες μετακομισθεῖσαι εἰς Σάμον, ἔτρεξαν εἰς τὰς ἀγωνιζομένας πατρίδας των, καὶ ἡ Σάμος τελευταῖον ἀπεκατέστη καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦ ἀγῶνος ἄσυλον καταφύγιον τῶν ἐν Ἀσίᾳ Χριστιανῶν, αἱ δὲ

συχναί ἐπιδρομαί τῶν Σαμίων ἐπροξένησαν τρόπον μέγαν καὶ ἀντιπερισπασμόν, ὥστε ἐκ τῆς μικρᾶς Ἀσίας κάμμία στρατολογία τοῦ ἐχθροῦ δὲν ἐνεργήθη καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦ ἀγῶνος, καθ' ἐκάστην ἀναφερομένων τῶν Ἀσιανῶν Ὀθωμανῶν πρὸς τὸν Σουλτάνον ἐναντίον τῆς Σάμου· καὶ ταῦτα μὲν ἐπράττοντο μέχρι τέλους ἰουνίου.

Τὴν δὲ 3 Ἰουλίου ἐσήμανεν ὁ τηλεγράφος τὸν διάπλουν τοῦ ὀθωμανικοῦ στόλου, φανέντος κατὰ τὸ ἀπέναντι τῆς Σάμου Κοράκιον ὄρος τῆς Ἀσίας, ὅστις πλησιάσας πρὸς τὴν Σάμον, συνέλαβεν ἐν Σάμιον πλοίαριον, μὲ τέσσαρας ναύτας, τοὺς ὁποίους ἐκράτησεν αἰχμαλώτους. Ἐκεῖθεν οἱ μὲν τὸν στόλον διοικοῦντες Καπετανάμπεης καὶ Ἰργιαλάμπεης ἀπέστειλαν διὰ τῆς λέμβου εἰς τὴν Σάμον γράμματα διαλαμβάνοντα νὰ ὑπάγῳσιν οἱ προεστῶτες τῆς Σάμου εἰς τὸν στόλον, διὰ νὰ προσκυνήσωσι καὶ νὰ δεχθῶσι τὸν Ἄγγλων, ἄλλως δὲ ὅτι ἡ Σάμος μέλλει νὰ ἐξολοθρευθῆ, ὁ δὲ στόλος συγκεείμενος ἀπὸ πλοῖα πολεμικὰ 36 ἐλλιμενίσθη ἀπέναντι τῆς χώρας τῆς Σάμου περὶ τὸ ἐσπέρας τῆς αὐτῆς ἡμέρας, καὶ οἱ τῆς Ἀσίας Ὀθωμανοὶ ἠτοιμάζοντο νὰ ἐπιπέσωσιν ἐπὶ τῆς Σάμου, ὡς λύκοι λυσσώδεις, ἐπ' ἐλπίδι τοῦ νὰ σφάζωσι τοὺς ἄνδρας, νὰ αἰχμαλωτίσωσι δὲ τὰς γυναῖκας καὶ παιδία (1).

Τὸ δὲ στρατιωτικὸν πάραυτα μὲ πρώτην πρόσκλησιν τοῦ Λυκούργου ἔφθασε θαρραλαίως, ὁμοίως καὶ οἱ ἔφοροι μὲ

(1) Ἐπὶ τῆς ἀφίξεως τοῦ στόλου ἐδείχθη τρανώτατα πόσον συνέτεινεν ὁ ὀργανισμὸς τοῦ πολιτικοῦ καὶ στρατιωτικοῦ συστήματος, ἄνευ τοῦ ὁποίου ἡ Σάμος κατεστρέφετο, καθότι τῶν Σαμίων οἱ μὲν ἐμβάντες εἰς τὰ πλοῖα, κατέφυγον εἰς τὰς λοιπὰς νήσους, οἱ δὲ εἰς τὰ ὄρη καὶ σπήλαια τῆς Σάμου, οἱ δὲ ἠτοίμαζον δῶρα διὰ νὰ προσφέρωσιν ὁμοῦ μὲ αὐτὰ εἰς τὸν στόλον καὶ τὴν ὑποταγὴν των.

τὰ ἀναγκαῖα· ὁ δὲ Λυκοῦργος δημηγορήσας καταλλήλως τῆς περιστάσεως ἐκείνης, ἐνεψύχωσεν ἅπαντας, οἵτινες ἐνθουσιασθέντες ἀπεφάσισαν νὰ ἀποθάνωσιν ὑπὲρ πατρίδος, καὶ οὕτω διέταξεν αὐτοὺς μὲν εἰς τὰς ἀναγκαίαις θέσεις τῶν παραλίων ἀπέναντι τοῦ στόλου, καὶ εἰς ἄλλα μέρη, αὐτὸς δὲ περιερχόμενος διὰ νυκτός, ἐσκέπτετο τὰς φυλακὰς, ὅτε ἀπῆντησε τὸν Βαρδίκην πλοίαρχον Σάμιον (συλληφθέντα ὑπὸ τοῦ ὀθωμανικοῦ στόλου) κομίζοντα γράμματα τοῦ Καπετανάμπη καὶ Ἰργιχλάμπη πρὸς τοὺς προεστῶτας τῆς Σάμου κατὰ τὴν ἔννοιαν τῶν πρώτων.

Τὴν δὲ 4 ἰουλ. ἅμα τῇ πρωΐᾳ ἤρξατο ἡ μάχη· ἐκ δὲ τῶν σφοδρῶν κανονοβολισμῶν τοῦ ἐχθροῦ διασκεδασθείσης τῆς τῶν Σαμίων παρατάξεως, καταλειφθεὶς ὁ Λυκοῦργος μετ' ὀλίγων, ἀπέκρουσε στρατηγηματικῶς τὴν ἀπόβασιν τοῦ ἐχθροῦ· τὸ δὲ πρωὶ τῆς 5 ἰουλίου αἰφνηδίως ἱκανοὶ ἐχθροὶ ἀποβάντες εἰς τὸ ἀκρωτήριο τοῦ στενοῦ πορθμοῦ τῆς Σάμου, ἀπέκρουσαν μὲν κατ' ἀρχὰς τὴν ἐν ἐκείνῃ τῇ θέσει φρουράν· ἀλλὰ προφθάσας ὁ χιλιάρχος Κ. Σταμάτης Γεωργιάδης, ἐνεψύχωσε τοὺς ἐκεῖ· βλέπων δὲ ὅτι οὐδὲν κατωρθοῦτο διὰ τῶν πυροβόλων, (καθότι οἱ ἐχθροὶ προκαταλαβόντες ὠχυρώθησαν) ὤρμησε μὲ τὸ ξιφὸς εἰς χεῖρας, τῷ ἠκολούθησαν δὲ καὶ ἄλλοι, καὶ οὕτω κατασφάζαντες πάντας τοὺς ἀποβάντας ἐχθροὺς, κατέσχον τὰς πρώτας θέσεις· ταυτοχρόνως ἀπεκρούσθησαν καὶ 49 σκαμπαβίαι ἐχθρικαὶ μεθ' ἑνὸς μαρτίγου, ὀρμήτασαι δι' ἀπόβασιν, οἱ δὲ πλεῖστοι τῶν ἐν αὐταῖς ἐχθρῶν ἔπεσον ἐκ τοῦ εὐστόχου καὶ συχνοῦ τῶν Ἑλλήνων πυροβολισμοῦ· οἱ δὲ ἐν τῷ στόλῳ ὀθωμανοὶ ἔσπεψαν τὰς ἐκδικήσεις τῶν εἰς τοὺς συλληφθέντας τὴν πρώτην ἡμέραν Σαμίους ναύτας, δύο τῶν ὁποίων ἐκρέμασαν ἐκ τῶν ποδῶν ζῶντας ἐπὶ τῆς ναυαρχίδος. παρελθουσῶν δὲ ἑπτὰ ἡμερῶν ἔφθασεν ὁ ἑλληνικὸς στόλος, καὶ παρ' ἐλπίδα ἰδὼν τὴν Σάμον νικηφόρον, ὤρμησε γενναίως κατὰ τοῦ ὀθω-

μανικοῦ, ἐλλιμενισμένου ὄντος εἰς Τζαγκλῆ δι' ἀποβίβασιν στρατευμάτων, καὶ κατεδίωξεν αὐτὸν ἕως εἰς τὴν Κῶ· καὶ αὐτὴ μὲν ἦτον ἡ πρώτη τοῦ ἐχθροῦ θαλάσσιος ἐκστρατεία κατὰ τῆς Ἑλλάδος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

Μεταβάσεις τῶν Σαμίων εἰς τὴν Χίον—Πολιτικαὶ ἀντενέργειαι κατὰ τοῦ Λυκούργου—Διάλυσις αὐτῶν—Ὀχύρωσις τῆς Σάμου τὸ δεύτερον—Ἐκπλευσις β' καὶ γ' τοῦ ὀθωμανικοῦ στόλου—Ἄποτυχία αὐτοῦ.

Θριαμβευσάντων δὲ οὕτω τῶν Σαμίων ἐναντίον τοῦ ὀθωμανικοῦ στόλου (κατὰ τὸν αὐγούστον τοῦ 1821), οἱ κάτοικοι χριστιανοὶ τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ χωρίων, Δομετίων, Γέροντος, Ἄγκιστου, Τζαγκλῆ, καὶ λοιπῶν, ἐμήνυσαν μετὰ θερμῶν δακρύων τῷ Λυκούργῳ διὰ νὰ τοὺς ἐλευθερώσῃ ἀπὸ τὴν σφαγὴν τῶν ὀθωμανῶν, ὅστις ἀποστείλας πλοῖα καὶ σῶμα στρατιωτικόν, τοὺς ἠλευθέρωσε σὺν γυναίξιν καὶ τέκνοις.

Λήγοντος δὲ τοῦ πρώτου ἔτους, οἱ Σάμιοι εὐγνωμονοῦντες ἐπεκύρωσαν γενικῶς τὸν Λυκούργον ἀρχιστράτηγον πληρεξούσιον τῶν ἐν τῇ Σάμῳ δυνάμεων (ψηφίσαντες νὰ δίδωνται κατ' ἔτος πρὸς τε αὐτὸν καὶ τοὺς ἀπογόνους του ἀνὰ 12,000 γροσίων)· ὅστις θεωρήσας τὴν θέσιν τῆς Σάμου περικυκλωμένην ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν, ἔλαβε πρόνοιαν νὰ ἐπαγρυπνῆ καθ' ὅλα, καὶ περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1822 εἰδοποιηθεὶς ὅτι ὁ Σουλτάνος διέταξε τὰς κατὰ γῆν καὶ θάλασσαν δυνάμεις του νὰ ἐξολοθρεύσωσι τοὺς ἀγωνιζομένους Ἕλληνας, καὶ πρῶτον νὰ ὀρμήσωσι κατὰ τῆς Πελοποννήσου ὡς κέντρον τῆς ἀποστασίας, ἀπεφάσισε νὰ κυριεύσῃ, εὐάλωτον ὄν, τὸ φρούριον τῆς Ἐφέσου, διὰ νὰ ἐπιφέρῃ ἀντιπερισπασμὴν τινα εἰς τοὺς σκοποὺς τῶν ἐχθρῶν.

Ἐν ᾧ δὲ ἐγίγοντο αἱ προπαρασκευαί, μετέβησαν εἰς τὴν Σάμον τινὲς τῶν Χίων ἱερωμένοι καὶ λαϊκοὶ μετὰ τοῦ Χ.

Ἀντωνίου Μπουρνᾶ, ἰκετεύοντες διὰ τοῦ Ἀρχιερέως τῆς Σάμου Κυρίλλου τὸν Λυκοῦργον καὶ τοὺς ἀξιωματικούς τοῦ στρατοῦ, διὰ νὰ προφθάσωσιν εἰς βοήθειαν τῶν ἀδελφῶν των Χίων, σφαζομένων ὑπὸ τῶν Τούρκων, βεβαιοῦντες ὅτι ὅλοι οἱ Χῖοι ἦσαν ἔτοιμοι, ὥστε ἅμα ἰδόντες τὰ στρατεύματα τῆς Σάμου νὰ δράξωσι τὰ ὄπλα κατὰ τῶν τυράννων των, ἔχοντες πρόχειρα καὶ ὅσα συνέτεινον διὰ τὸ ὑλικὸν, καὶ χρήματα διὰ τὸν ἐλληνικὸν στόλον διὰ νὰ προφθάσῃ ὅσον τάχιστα. Ἐπὶ τούτῳ ὁ Λυκοῦργος ἀνέθηκεν εἰς τοὺς ἀξιωματικούς τοῦ στρατοῦ καὶ εἰς τὸν στρατὸν τὴν περὶ τῆς ἐκστρατείας ἀπόφασιν, ἐκεῖνοι δὲ συσκεφθέντες καὶ στηριχθέντες εἰς τοὺς λόγους, καὶ τὰς ὑποσχέσεις τῶν ἐκ Χίου ἐλθόντων, ἀπεφάσισαν νὰ μεταβῶσιν· ὅθεν (τὴν 8 μαρτίου 1822) ἄραντες, ἀπεβιβάσθησαν διὰ νυκτὸς, καὶ ἅμα τῇ πρωΐᾳ ἐπέπεσαν κατὰ τῶν ἐπελθόντων ἐχθρῶν, τοὺς ὁποίους νικήσαντες, ἐκυρίευσαν τὴν πόλιν, καὶ πολιώρησαν τὸ φρούριον στενωτάτα, καὶ ταῦτα πάντα ἐγένοντο ἐν ὧραις τρισίν (1).

Ἐν τούτοις οἱ Χῖοι ἔδειξαν τῷ ὄντι προθυμίαν· ὁ δὲ Λυκοῦργος ὠμίλησεν εἰς τοὺς προκρίτους αὐτῶν διὰ νὰ ἐπιστείλωσιν εἰς τὰς ναυτικὰς νήσους νὰ προφθάσῃ ὁ στόλος, καὶ οἱ πρόκριτοι πάραυτα ἀπέστειλαν. Ἀλλ' εἴτε ἀπὸ κακοκαιρίας, εἴτε ἀπ' ἄλλης τινος αἰτίας βραδύναντος τοῦ ἐλληνικοῦ στόλου, προφθᾶσας ὁ ὀθωμανικὸς, μεταβάντων καὶ πολυαριθμῶν στρατευμάτων ἐξ Ἀσίας, ἔλυσε τὴν πολιορ-

(1) Ἡ πολιορκία αὕτη δοῦσα ἀφορμὴν εἰς τὸν ὀθωμανικὸν στόλον νὰ ἐπιπέσῃ κατὰ τῆς Χίου, ἐνεπόδισε τὴν κατὰ τῆς Πελοποννήσου γενικὴν ἐκστρατείαν, καὶ οἱ Ἕλληνες δραξάμενοι καιροῦ τότε, ἐκυρίευσαν τὴν Κόρινθον καὶ τὰς Ἀθήνας.

κίαν, ἐν ᾧ οἱ ἐν τῷ φρουρίῳ ἦσαν ἔτοιμοι νὰ παραδοθῶσιν εἰς τοὺς Ἕλληνας διὰ τὴν τῶν ἀναγκαίων ἔλλειψιν (1).

Ἄλλ' ἐν ᾧ ὁ ὀθωμανικὸς στόλος περιέπλεεν εἰσέτι τὴν Χίον, ἢ κατὰ τὴν ἀ. περίοδον (τὸ 1822) ἑλληνικὴ Διοίκησις διώρισεν Ἐπαρχὸν εἰς τὴν Σάμον τὸν Κυριακὸν Μωραλην, ὅστις ἀνῆψε τὰ μεταξὺ τῶν Σαμίων παλαιὰ πάθη, τὸν δὲ Λυκοῦργον κατέτρεξε καταφυγόντα εἰς τὴν Διοίκησιν, καὶ λυτρωθέντα διὰ τῶν ὀπλαρχηγῶν τῆς Ἑλλάδος καὶ λοιπῶν, ὅστις ἐπανακάμφας μετὰ τῶν ἀρμοστῶν εἰς τὴν Σάμον, ὑπεδέχθη εὐφῆμως παρὰ τῶν λαῶν, καὶ ἐπαγαγὼν πάλιν τὴν ἡσυχίαν καὶ εὐταξίαν, διωρίσθη ἐπὶ πλήρους συνελεύσεως τῶν κατοίκων γενικὸς Διοικητὴς τῆς Σάμου, καὶ πάραυτα ὠχύρωσε πανταχόθεν αὐτὴν, εἰσαγαγὼν τρόμον εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ἐχθρῶν μείζονα τοῦ προτέρου.

Κατὰ δὲ τὸ 1824 ἀποφασίσας ὁ Σουλτάνος πάλιν τὸν ἐξολοθρευμὸν τῶν Ἑλλήνων, διέταξε πολυάριθμον στρατολογίαν, διωρίσας ὄλους τοὺς στόλους Βυζαντινοὺς, Αἴγυπτιοὺς, καὶ Ἀφρικανοὺς, οἵτινες καὶ κατέτρεψαν τὰ Ψαρῶν, καὶ τὴν Κάσσον (τὸ ὅποιον τοῦτο ἔφερε τοὺς Σαμίους εἰς ἀπόγνωσιν, ἐνεψύχωσε δὲ αὐτοὺς διὰ τῶν δημηγοριῶν τοῦ ὁ Λυκοῦργος)· συγκείμενοι δὲ ἀπὸ πλοῖα πολεμικὰ καὶ φορτηγὰ μικρὰ καὶ μεγάλα περίπου τῶν 300, καὶ ἔχοντα ἰκα-

(1) ἔχοντες ἀνὰ χεῖρας ἐτοιμὴν τὴν περιληπτικὴν ἐξιστόρησιν τῶν κατὰ τὴν Χίον διατρεξάντων, εἰς τὴν ἀ. αὐτῆς καταστροφῆν, καὶ εἰς τὴν β'. αὐτῆς στρατολογίαν, ἐνεκρίναμεν περιττὴν τὴν ἐκθεσίν τῆς ἐνταῦθα, ἰδόντες τὸν ἀ. τόμον τοῦ ἐκδοθέντος (τὸ 1840) παρὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου Μ. Βλαστοῦ συγγραμματος ἀφορῶντος τὰ ἐν Χίῳ ἀνέκαθεν διατρεξάντα, ὅπου παραπέμπονται οἱ ἀναγνώσται διὰ νὰ διεξέλθωσι καὶ τὰ κατὰ τὴν ἑλληνικὴν ἀποστασίαν λεπτομερῶς ἐξιστορούμενα παρ' αὐτοῦ.

νά στρατεύματα δι' απόβασιν (τὴν 17 ἰουλίου) περιεκύκλωσαν τὴν Σάμον, ἀλλὰ ματαίως· καθότι ὅλαι αἱ θέσεις οὐσαι καλῶς ὠχυρωμέναι, ἐφυλάττοντο ὑπὸ τῶν Σαμίων ἀγρόπνως. Ταυτοχρόνως δὲ ἐπλημμύρησαν καὶ ἱκανὰ ἀσιατικά στρατεύματα ὑπὸ τοῦς πρόποδας τοῦ Πανωνίου, Ἐφέσου, Κολοφῶνος, καὶ καθ' ὅλα τὰ ἀπέναντι τῆς Σάμου παράλια.

Περὶ δὲ τὸ ἑσπέρας τῆς 28 ἰουλίου ἔφθασε καὶ ὁ ἑλληνικὸς στόλος συγκείμενος ἀπὸ 24 πλοῖα, καὶ κατεβύθισε τινὰ ἐχθρικά φορτηγὰ πλοῖα κατὰ τὸ βόρειον τῆς νήσου. Προσορμίσας δὲ καὶ ἐλλιμενισθεὶς εἰς τὸν στενὸν πορθμὸν ὑπὸ τὰ ἐκεῖσε κανονοστάσια καὶ πλησίον τοῦ φρουρίου, ἐξεπλάγη ἰδὼν τοσοῦτον πλῆθος πλοίων καὶ στρατευμάτων, ὥστε οἱ ναύαρχοι ἠρώτησαν τοὺς Σαμίους, ἐὰν ἐδύναντο νὰ βαστάσωσι τὴν ξηράν· ἀποκριθέντων δὲ τῶν Σαμίων, ὅτι τὰ πάντα ἦσαν καλῶς παρεσκευασμένα πρὸς ἀντιπαράταξιν ὡς ἀπὸ μέρους τῆς ξηρᾶς, τὴν 29 ἠνεώχθη ἡ ναυμαχία, καὶ διάφορα ἐχθρικά πλοῖα ὀρμῶντα κατὰ τῶν ἑλληνικῶν ἀπεκρούοντο γενναίως καὶ παρ' αὐτῶν, καὶ τῶν κανονοστασίων, καὶ τοῦ φρουρίου· ἡ ναυμαχία διήρκεσεν ἑκατέρωθεν πεισματωδῶς μέχρι τῆς 5 αὐγούστου, καθ' ἣν ἠφαιστια τινὰ εὐκαιρίας τυχόντα, ἐπυρπόλησαν τρία μεγάλα πλοῖα ἐχθρικά· τὰ δὲ ἐν τοῖς παραλίοις τῆς Ἀσίας στρατεύματα, (τὰ ὅποια ἐνόμιζον ὅτι ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ θὰ αἰχμαλωτίσουν τὴν Σάμον) βλέποντα ὅτι μὲ τοσοῦτους κανονοβολισμοὺς τῶν στόλων των, οἱ Σάμιοι μένουσιν ἀσάλευτοι εἰς τὰς θέσεις των, καὶ ἀντικρούουσι τὸν στόλον των χωρὶς νὰ βλαφθῇ ὁ ἑλληνικὸς στολιῆσκος, διεσκεδάσθησαν ἅπαντα· ἅπας δὲ ὁ ἐχθρικὸς στόλος ἄρας, περιέπλεε τὴν Σάμον, μηδ' ὀλως τολμῶν νὰ πλησιάσῃ, ὡς πανταχόθεν βλαπτόμενος. Τελευταῖον δὲ ἐπλευσε κατὰ τῆς Πελοποννήσου, μεσοῦντος Σεπτεμβρίου, καὶ οὕτω τὸ κατὰ τῆς Σάμου σχέδιόν του

δὲν ἐτελεσφόρησε· κατὰ δὲ τὸ 1826 ὀρμήσας πάλιν κατὰ τῆς Σάμου ὁ ὀθωμανικὸς στόλος, δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐκτελέσῃ τοὺς σκοποὺς του (1).

Ἐν ᾧ δὲ ἐβάστασεν ἡ Σάμος τοὺς συνεχεῖς πολέμους τούτους, τὰ περὶ τὸν πόλεμον ἀναγκαῖα, καὶ τὰς ἀκαταπαύστους φρουράς μὲ ἴδια ἔξοδα, τὰ δὲ προϊόντα τῆς ἦτον διατεθειμένα διὰ τὸν ἑλληνικὸν στόλον ἐν καιρῷ τῶν ἐκστρατειῶν τοῦ ἐχθροῦ, μάλιστα δὲ κατ' ἔτος ἀποστέλλουσα καὶ ἐράνοους, δεκατώσεις, καὶ δεσμοτελωνεῖα εἰς τὴν Διοίκησιν, καὶ ἐν ᾧ πανταχόθεν μεμονωμένη, ἦτον καὶ ἐκτεθειμένη ὑπ' ὄψιν τῶν ἐχθρῶν, καὶ ἀποτελοῦσα τὸ ἀνατολικὸν τῆς Ἑλλάδος προπύργιον εἶχεν ἀνάγκην πολλῶν χειρῶν, μ' ὅλα ταῦτα κατεγράφησαν εἰς τὰς διὰ τὸ τακτικὸν σῶμα τῆς Ἑλλάδος στρατολογίας ὑπὲρ τοὺς 1500 στρατιῶτας, οἱ πλεῖστοι τῶν ὀπιῶν ἔγιναν θῦμα τοῦ ἀγῶνος ἐν Ἀθήναις, ἐν Εὐβοίᾳ, καὶ ἀλλαχοῦ.

(1) Τὸ σχέδιον τοῦτο τοῦ ἐχθροῦ νὰ καταδαμάσῃ ἢ διὰ τῆς λεοντῆς, ἢ διὰ τῆς ἀλωπεκῆς, τὴν Σάμον ἀποβάσαν ἀκαταμάχητον, καὶ γενομένην σκόπελον τῶν δυνάμεών του, ἀπέβλεπεν εἰς τὸ νὰ σβύσῃ, ἢ νὰ σμικρύνῃ τὰ δικαιώματα τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, μὴ ἐχόντων εἰς χεῖρας των, εἰμὴ ἐκ μὲν τῆς Πελοποννήσου τὸ Ναύπλιον, τὴν Μομεβασίαν, τὴν Σπάρτην, καὶ τὰς Μεσογαίους ἐπαρχίας ὅλας ἐκτὸς τῶν φρουρίων τῆς Μεσσηνίας καὶ τῶν Π. Πατρῶν, ἐκ δὲ τῆς Κρήτης τὴν Γραμποῦσαν καὶ μέρος Σφακιῶν, ἐκ δὲ τοῦ Αἰγαίου Πελάγους Ὑδραν, Σπέτζας, καὶ Σάμον, τὰς λοιπὰς νήσους ἀνικάνους ἀπ' ἀρχῆς πρὸς ἀντιπαράταξιν, καὶ ὑποκυπτούσας εἰς πᾶσαν περίσταν λογίζόμενος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

Τὰ μετὰ τὴν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀφίξιν τοῦ Κυβερνήτου ἐν Σάμῳ διατρέξαντα — Διαχωρισμὸς αὐτῆς ἀπὸ τὴν ὀλομέλειαν τοῦ νέου ἑλληνικοῦ κράτους; — Ἱποτέλεια αὐτῆς ὑπὸ τὴν ὀθωμανικὴν ἐξουσίαν κατ' ἀπόφασιν τῶν τριῶν συμμάχων Δυνάμεων.

Μετὰ δὲ τὴν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀφίξιν τοῦ Κυβερνήτου Ἰω. Α. Καποδιστρίου διορισθέντων ἐκτάκτων ἐπιτρόπων καθ' ὅλα τὰ τμήματα τοῦ κράτους, διωρίσθη καὶ εἰς τὴν Σάμον, ἀποτελοῦσαν τμήμα μετὰ τῶν ἀνατολικῶν Σποράδων, ἐκτακτος ἐπίτροπος ὁ Ἰω. Κωλέττης, ὁ δὲ Λυκοῦργος διωρίσθη μέλος τοῦ Πανελληνίου, μετ' οὐ πολὺ δὲ καὶ ἐκτακτος ἐπίτροπος Λακωνίας καὶ κάτω Μεσσηνίας. Ἄλλ' ἐν ᾧ ἡ Σάμος διοικεῖτο καλῶς παρὰ τῆς ἑλληνικῆς Διοικήσεως, ἐπεκυρώθη ἡ παρὰ τῶν συμμάχων Δυνάμεων γενομένη ἀπόφασιν τοῦ νὰ διαχωρισθῇ ἡ Σάμος ἀπὸ τὴν ὀλομέλειαν τῆς Ἑλλάδος, νὰ μείνῃ δὲ ὑποτελὴς ὑπὸ τὴν ὀθωμανικὴν ἐξουσίαν μὲν νέα προνόμια, καὶ ἐπ' αὐτῷ τούτῳ διετάγη ὁ ἐκτακτος ἐπίτροπος νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Ὁ δὲ Λυκοῦργος πληροφορηθεὶς τὰ περὶ τοῦ διαχωρισμοῦ τῆς Σάμου, παρητήθη τῆς ὁποίας κατεῖχε θέσεως, καὶ ἔσπευσε νὰ μεταβῇ εἰς τὴν πατρίδα του διὰ νὰ ἐνεργήσῃ ὅσα ἀφώρων τὸ νὰ μείνῃ ἐλευθέρα καὶ συνηνωμένη μετὰ τῆς Ἑλλάδος· ἀποβὰς δὲ εἰς τὴν Σάμον, εὔρε καὶ τὸν ἐκτακτον ἐπίτροπον ἔτοιμον ν' ἀναχωρήσῃ κατὰ τὰς διαταγὰς τῆς ἑλλην. κυβερνήσεως· ὅθεν διὰ νὰ μὴ ὑποπέσῃ ἡ Σάμος εἰς τὰ ἀπὸ τῆς ἀναρχίας δεινὰ, καὶ διὰ ν' ἀσφαλισθῶσι τὰ δικαιώματα τῶν Σαμίων, συνεκροτήθη τοπικὴ συνέλευσις, ἣτις (τὴν 5 Ἰουλίου τοῦ 1830) ἐξέδωκε ψήφισμα, θεσπίσασα νὰ διοικῆται ἡ Σάμος προσωρινῶς ἀπὸ μίαν ἐπιτόπιον ἀρχὴν, τὴν διεύθυνσιν τῆς ὁποίας ἀνέβλετο εἰς τὸν Λυκοῦργον δι' ἄλλου ψηφίσματος·

Ἀναχωρήσαντος δὲ τοῦ ἐκτάκτου ἐπιτρόπου, ἔφθασεν εἰς

τὴν Σάμον Μουμπασίρης (ἔξαρχος) ἀπεσταλμένος παρὰ τοῦ Σουλτάνου, φέρων διαταγὴν πρὸς τοὺς προκρίτους τῆς Σάμου προτρεπτικὴν διὰ νὰ ὑποκύψωσι τὸν αὐχένα εἰς τὴν ὀθωμανικὴν ἐξουσίαν, ἣτις ὑπέσχετο εἰς αὐτοὺς πολλὰ προνόμια· εἰς τὴν διαταγὴν ταύτην ἀπήντησαν οἱ Σάμιοι διὰ τῆς τοπικῆς ἀρχῆς ἐγγράφως, ἀποπέμφαντες εἰρηνικῶς τὸν παρὰ τοῦ Σουλτάνου ἀποσταλέντα, ἀλλ' ἄπρακτον.

Τὴν δὲ 18 Αὐγούστου ἐλλιμενίσθησαν εἰς τὸν λιμένα Βαθὺ δύο βασιλικὰ πλοῖα ἐν Ῥωσικὸν καὶ ἐν Ἀγγλικὸν, οἱ διοικηταὶ τῶν ὁποίων ἐζήτησαν συνδιάλεξιν μετὰ τῶν κατοίκων τῆς Σάμου, διὰ νὰ κοινοποιήσωσιν εἰς αὐτοὺς τὴν γενομένην ἐν Λονδίῳ ἀπόφασιν παρὰ τῶν πληρεξουσίων τῶν συμμάχων Δυνάμεων, ἀφορῶσαν τὸ νὰ μὲνη ἡ Σάμος, ἡ Χῖος, ἡ Μιτυλήνη, ἡ Κρήτη, καὶ ὅλαι αἱ μὴ ἐμπεριεχόμεναι εἰς τὰς Κυκλάδας νῆσοι ὑπὸ τὴν ὀθωμανικὴν ἐξουσίαν, καὶ ὅτι δυνάμει τῆς ἀποφάσεως αὐτῆς ἀπεστάλη παρὰ τοῦ Σουλτάνου ὁ Μουμπασίρης, καὶ τελευταῖον, ὅτι καὶ ἡ γνώμη τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ἦτον σύμφωνος μὲ τὴν ἀπόφασιν τῶν συμμάχων Δυνάμεων, καὶ προέτρεπε τοὺς Σαμίους ν' ἀποστείλωσι πληρεξουσίους των εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἢ εἰς τοὺς ἐν Ναυπλίῳ Ἀντιπρόσβεις, καὶ νὰ προλάβωσιν ὅσον τὸ δυνατόν τὴν κακὴν ἐντύπωσιν τὴν ὁποίαν ἐδύνατο νὰ προξενήσῃ εἰς τὴν ὀθωμανικὴν Πόρταν ἡ ἀποπομπὴ τοῦ Μουμπασίρη, καὶ ὅτι ἐκτελοῦντες κατὰ τὴν γνώμην αὐτὴν οἱ Σάμιοι, θέλουν περιμένει καλὰ ἀποτελέσματα τελευταῖον.

Τούτων οὕτω προκοινοποιηθέντων, (τὴν 23 Αὐγούστου) συνήχθησαν εἰς τὸ Βρετανικὸν Προξενεῖον οἱ ῥηθέντες Διοικηταὶ τῶν πλοίων, οἱ ἐν Σάμῳ πράκτορες τῶν συμμάχων Δυνάμεων, οἱ ἐπαρχιακοὶ Δημογέροντες μετὰ τοῦ Διευθυντοῦ Λυκούργου, ὅπου ἀνεγνώσθη τὸ περὶ τούτου ἄρθρον τοῦ ἐν Λονδίῳ Πρωτοκόλλου τὴν 20 Φεβρουαρίου 1830, καὶ

ἐπὶ τῇ ἐννοίᾳ τούτου ἐγένοντο πολλαὶ συνδιαλέξεις μεταξὺ τῶν Διοικητῶν τῶν πλοίων καὶ τῆς τοπικῆς τῶν Σαμίων Διοικήσεως, τὰς προτάσεις τῆς ὁποίας λαβόντες ἐγγράφους οἱ Διοικηταί, καὶ μείναντες σύμφωνοι ν' ἀποσταλῶσιν οἱ πληρεξούσιοι τῶν Σαμίων εἰς Ναύπλιον πρὸς διαπραγματεύσιν, διέλυσαν τὴν συνεδρίαν, τὰ πρακτικὰ τῆς ὁποίας ἐτέθησαν ὑπ' ὄψιν τῆς κατὰ τὴν 18 Ὀκτωμβρίου 1830, συγκροτηθείσης τοπικῆς τῶν Σαμίων συνελεύσεως, ἣτις ἀποδεχθεῖσα τὰς γεγρονείας προτάσεις, ἐξέδωκε ψήφισμα διὰ ν' ἀπέλθῃ πρεσβεία ὡς ἀπὸ μέρους τῶν Σαμίων πρὸς τοὺς ἐν Κωνσταντινουπόλει Πρέσβεις τῶν συμμάχων Δυνάμεων, ἐφωδιασμένοι μὲ τὰ ἀπαιτούμενα τῆς κοινότητός των ἔγγραφα πρὸς τε τὰς συμμάχους Δυνάμεις κατ' εὐθείαν, καὶ πρὸς τοὺς ἐν Κωνσταντινουπόλει Πρέσβεις αὐτῶν, ἀποβλέποντα εἰς τὸ νὰ μὲνῃ ἡ Σάμος ἐλευθέρη καὶ συνηνωμένη μὲ τὸ ἑλληνικὸν Κράτος (1), ἣτις καὶ ἀπεστάλη.

Τὴν δὲ 28 Φεβρουαρίου τοῦ 1831 ἔγραψεν εἰς τὴν τοπικὴν διοίκησιν τῆς Σάμου, ὅτι οἱ ἐν Κωνσταντινουπόλει Πρέσβεις ἐνούθησαν αὐτὴν νὰ γνωστοποιήσῃ τὴν εἰς τὴν Πόρταν ὑποταγὴν τῶν Σαμίων διὰ τοῦ Πατριαρχείου, ἐπὶ τῇ βάσει αὐτονομίας, ἢ ἀνεξαρτήτου διοικήσεως, καὶ ἐντελοῦς ἀσφαλείας τῶν κτημάτων των κλπ. μὲ ἀπόδοσιν μόνον ἑνὸς ἐτησίου φόρου ἡ δὲ τοπικὴ τῆς Σάμου διοίκησις ἀπήντησε καταλλήλως, ὑπέθετο δὲ ὑπ' ὄψιν τῆς γ' κοινῆς τῶν Σαμίων συνελεύσεως τὰς πράξεις τῆς πρεσβείας τῶν Σα-

(1). Οἱ ἐπιθυμοῦντες νὰ διεξέλθωσιν ἅπαντα τὰ διαπραγματευόμενα τὰς ἀνωτέρω συνδιαλέξεις ἔγγραφα, ψηφίσματα, ἐπιστολάς, ἀπαντήσεις, καὶ ἐν γένει τὰ περὶ τῆς προκειμένης ὑποθέσεως πρακτικὰ, παραπέμπονται εἰς τὸ παρὰ τοῦ βασιλείου Ματθαιοῦδάκη ἐκδοθὲν σύγγραμμ. (τῆς 15 Μαρτίου 1832), ὅπου θέλουν ἀπαντήσῃ τὴν λεπτομερῆ ἐκθεσιν πάντων τούτων.

μίων, ἡ δὲ συνέλευσις δὲν ἐνήργησε καμμίαν ἀπόφασιν, ἀλλ' ἐπρότεινε νὰ ἐξαιτήσῃ τὴν συγκατάθεσιν τοῦ λαοῦ, καὶ οὕτω διελύθη.

Τὴν δὲ 9 μαΐου οἱ ἐν Σάμῳ ἀντιπρόξενοι διεκοίνωσαν εἰς τὴν τοπικὴν διοίκησιν μίαν ἐπιστολὴν τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει Πρέσβειων, διαλαμβάνουσαν ὅτι εἶναι ἀνάγκη ν' ἀποπερατώσωσιν οἱ Σάμιοι τὴν πράξιν τῆς ὑποταγῆς, καὶ ὅτι τούτου μὴ γενομένου, οὔτε οἱ Πρέσβεις δύνανται νὰ μεσολαθήσουν πρὸς ὄφελος τῶν Σαμίων, ἐξ ἐναντίας δὲ ὅτι θέλουν ὑποπέσει οἱ Σάμιοι καὶ εἰς εὐθύνην. Ἡ ἐπιστολὴ αὐτὴ προεκάλεσε καὶ ἄλλην τοπικὴν συνέλευσιν, πρὸς τὴν ὁποίαν ἡ διεύθυνσις τῆς Σάμου παρέδιδε τὰς διοικητικὰς ἡνίας, καὶ τὴν Σάμον ἐλευθέραν εἰς τοὺς πληρεξουσίους της. Ἡ δὲ συνέλευσις δὲν παρεδέχθη τὴν ἀπόθεσιν ταύτην τῆς διεύθυνσεως, ἀπαντήσασα καταλλήλως ἐπὶ τῷ αὐτῷ πνεύματι, ὅτι νὰ μὴ δοθῇ λόγος περὶ ὑποταγῆς εἰς τὴν ὀθωμανικὴν ἐξουσίαν.

Ταῦτα δὲ πάντα ἐπράττοντο μέχρι τῆς 16 ἰαννουαρίου (τοῦ 1832), ὅτε ἔφθασεν εἰς τὴν Σάμον ὁ πατριαρχικὸς ἑξάρχος, φέρων τὴν πρὸς τοὺς Σαμίους περὶ ὑποταγῆς πατριαρχικὴν ἐπιστολὴν, πρὸς τὴν ὁποίαν ἀπῆντησεν ἡ τοπικὴ διοίκησις ἐπὶ τῷ αὐτῷ πνεύματι τῆς ἀνεξαρτησίας. Ἀλλὰ μ' ὅλας ὅσας κατέβαλον προσπαθείας οἱ Σάμιοι καὶ αἱ ἀρχαί των διὰ νὰ μείνωσιν ἀνεξάρτητοι, τελευταῖον ὑπετάγησαν εἰς τὴν ὀθωμανικὴν ἐξουσίαν ἐπὶ τῇ βάσει τῆς γενομένης διαπραγματεύσεως μεταξὺ τῆς Πόρτας καὶ τῶν συμμάχων Δυνάμεων, καὶ οὕτως ἐματαιώθησαν ὅλοι αὐτῶν οἱ ὑπὲρ ἐλευθερίας δεκαετῆς ἀγῶνες, αἱ μάχαι, αἱ δαπάναι, αἱ ζημίαι, κτλ. κτλ. ὑποτελοῦσι δὲ ἤδη ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν χριστιανοῦ ἡγεμόνος, διορισθέντος κατ' εὐθείαν παρὰ τοῦ Σουλτάνου, ὑποκείμενοι εἰς ζυγὸν πλέον ἀφόρητον τοῦ πρὸ τῆς ἀποστασίας.

ΕΠΙΛΕΓΟΜΕΝΑ.

Τὸ πρὸ τοσοῦτων αἰώνων ὑπὸ τὴν ὀθωμανικὴν δυναστείαν κατατυραννούμενον Ἑλληνικὸν ἔθνος (ὡς ἐν τῇ ἐπιτομῇ τῆς ἱστορίας ταύτης διεξοδικώτερον δεδήλωται) μ' ὄλας τὰς παρὰ τῆς φιλικῆς ἐταιρίας γενομένας ὑπὲρ τῆς ἀναγεννήσεως αὐτοῦ προπαρασκευάς, εἶχεν ὄλας τὰς ἐλπίδας του ἀφωσιωμένας ὡς εἰς βάσεις σταθεράς.

ἀ. Εἰς τὴν Πρόνοιαν καὶ τὴν προστασίαν τοῦ ἐπουρανίου βασιλέως τῶν ὄλων Θεοῦ, καὶ β'. εἰς τὴν ὑπεράσπισιν καὶ τὴν συμμαχίαν τῶν χριστιανικῶν μεγάλων βασιλικῶν τῆς Εὐρώπης Δυνάμεων, καθότι ἔφερε κατὰ νοῦν ἀνεξαλείπτως τὰς τῶν προγόνων του χάριτας, καὶ τὰς ἀρετὰς τὰς ὁποίας ἐκεῖνοι διέδωκαν εἰς ὅλον σχεδὸν τὸν κόσμον.

Εἰς ταῦτα τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος ἐπελπίζον, καὶ μὴ δυνάμενον πλέον νὰ φέρῃ ἐπὶ τοῦ τραχήλου αὐτοῦ τὸν τυραννικὸν ὀθωμανικὸν ζυγὸν, καὶ τὰς ἡμέραν ἐξ ἡμέρας ἐπαυξανομένας τρομερὰς αὐτοῦ συνεπειάς, ἔδραξεν ἐν ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ Σαβαῶθ τὰ ὄπλα ἐναντίον τῆς ὀθωμανικῆς αὐθαιρέτου καταδυναστείας τῷ 1821 τῇ 25 μαρτίου.

Λαβόντες ὄθεν ἀφορμὴν ἐκ τούτου πολλοὶ τῶν ἀλλογενῶν, ἔγραψαν φιλόανθρωπα περὶ τοῦ ἑλληνικοῦ ἀγῶνος, καὶ οὐδὲ παρέβλεψαν τὴν ἀλήθειαν τῶν πραγμάτων· ἄλλοι δὲ πάλιν ἔκτοτε καὶ μέχρι τῆς σήμερον λαβόντες τὸν κάλαμον εἰς χεῖρας, ἠγωνίσθησαν μὲ σταθερὰν ἀπόφασιν διὰ ν' ἀποδείξωσιν εἰς τὸν ἔξω κόσμον μὲ μόναν ξηρὰς συκοφαντίας καὶ ψεύδη, ὅτι τὸ δυστυχὲς καὶ πολυπαθέστατον τῶν Ἑλλήνων ἔθνος δὲν ἐξετέλεσε μηδὲν εἰς τὴν ἐπανάστασίν του, προσθέτοντες πρὸς τοῖς ἄλλοις ὅτι οὐδὲ ἔχνος προγονικῆς ἀρχαιότητος, ἢ ἡρωϊκῆς ἀνδρείας καὶ γενναιότητος φέρει,

ἄλλ' οὐδὲ καὶ ἑλληνικὸν αἷμα ὑπάρχει εἰς τὰς φλέβας τῶν νῦν Ἑλλήνων.

Τοιαῦτα τινὰ καὶ ἄλλα (ὅσα παραλείπονται διὰ βραχυλογίαν) ἐκδόντες τινὲς εἰς διαφόρους διαλέκτους, διέδωκαν εἰς τὸν κόσμον, ὀνομάσαντες αὐτὰ Ἱστορίαν τῆς Ἑλλάδος. Ἀλλὰ τί βλέπει ὁ καθ' εἰς, ἢ τί ἀκούει ἀπὸ τὰς ῥηθείσας αὐτὰς ἱστορίας; Οὐδὲν ὡς ἐπίπαν, εἰμὴ παραμορφωμένας ἀληθείας, καὶ ψεύδη πολλά. Ἡλπίζον ἴσως οἱ τοιοῦτοι, ὅτι τοιαῦτα γράφοντες ἤθελον ἀμαυρώσει τὰ γενναῖα τῶν Ἑλλήνων κατορθώματα, καὶ δυσφημήσει τὸ ἑλληνικὸν ὄνομα. Ἀλλ' οἱ Ἕλληνες ἔχουν παροιμίαν κοινήν, τὸ, « ἐμπρὸς πηγαίνει τὸ ψεῦμα, καὶ κατόπιρ ἡ ἀλήθεια ».

Ἰπάρχουν προσέτι καὶ ἄλλοι τινὲς ὡς αὐτόχθονες καὶ πολιτογραφέντες, οἵτινες ἐπεχείρησαν νὰ συγγράψωσιν Ἱστορίαν τῆς ἀναγεννηθείσης Ἑλλάδος, ἀλλ' οἱ ἰδόντες καὶ γνωρίζοντες τὰ, περὶ ὧν ὁ λόγος, συγγράμματα, θέλουν ὅτι νὰ γέμωσι τύφου καὶ ἐγωῖσμοῦ. Οἱ δὲ συγγραφεῖς αὐτῶν αἰσθανόμενοι τὴν παρὰ τῶν ἰδιωτῶν προσαφθησομένην κατηγορίαν καὶ ἀντίκρουσιν εἰς τὰ ψεύδη των, ἔχουν ἀπόφασιν νὰ ἐκδώσωσι τὰ (κατ' αὐτοὺς) εἰς τὴν Ἑλλάδα διατρέξαντα ἢ μετὰ τὸν θάνατον τῶν ζώντων αὐτοπτῶν καὶ αὐτηκόων ἰδιωτῶν, ἢ καὶ ὅταν ἀποθάνωσιν αὐτοὶ, τότε νὰ ἐκδοθῶσι παρὰ τῶν συγγενῶν των· ἀγνοεῖται ὅμως ποῖον τῶν δύο τούτων μέλλουν ν' ἀποφασίσωσι τελευταῖον. Οὗτοι δὲ πάντες καὶ ὅσοι ἐξέδωκαν, καὶ ὅσοι ἐλπίζουν ἀκόμη νὰ ἐκδώσωσι τοιαῦτα συγγράμματα, πρὶν ἢ παρῆλθῃ χρόνος πολὺς, θέλουν μεταμεληθῆ καὶ γνωρίσει πόσον ἠπατήθησαν, καὶ πόσον ἐπὶ ματαίῳ ἐκοπίασαν, πολὺ δὲ μᾶλλον ὅταν ἐξέλθωσιν εἰς φῶς ἱστορικὰ συγγράμματα διὰ τὴν ἐκδοσιν τῶν ὁποίων διάφοροι φιλόπονοι Ἕλληνες ἐργάζονται ἀδιακόπως, ὥστε νὰ ἐκδοθῶσιν εἰς

φῶς ἅπαντα, καὶ τὰ ἀγαθὰ, καὶ τὰ φαῦλα, γενικά τε καὶ μερικά ἀνεξαιρέτως.

Καὶ ἡμεῖς δὲ τὴν παροῦσαν ἐπιχειρήσαντες συγγραφὴν, καὶ ἀποπερατώσαντες ὅσον ἐνῆν, κατὰ τοῦτο μόνον δυνάμεθα νὰ καυχηθῶμεν, ὅτι ἐν τῷ παρόντι συγγράμματι μὲ ὅλας ἡμῶν τὰς ἀδυναμίας διετηρήσαμεν, καθ' ὅσον ἦτον δυνατὸν, ἀκρίθειαν, ἀπάθειαν, καὶ ἀμεροληψίαν, βαδίσαντες ἐν ταύτῳ καὶ ἐπὶ τῇ, ὅσον ἠδυνήθημεν, διατηρήσει τῶν χρονολογιῶν ἐκάστης ἐποχῆς, ἀναφέροντες καὶ τὰ πρόσωπα τῶν διαφόρων τάξεων ὀνομαστί, τὰς γενομένας ἐφ' ἐκάστη ἐποχῇ πολιορκίας, τοὺς ἀκροβολισμοὺς καὶ τὰς μάχας, λαβόντες ἀρχὴν τῆς λεπτομεροῦς καὶ ἐπακριβοῦς ἐκθέσεώς μας ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ 1715 μέχρι τῆς ἐποχῆς τοῦ 1836 καὶ ἔτι πρὸς.

Δὲν ἐρυθριῶμεν νὰ διομολογήσωμεν εἰλικρινῶς καὶ ἀμερολήπτως ἐνώπιον τοῦ κόσμου, ὅτι οἱ τῆς σημερινῆς ἐποχῆς Ἕλληνες ἔδειξαν ἐμπράκτως, ὅτι εἶναι ἀληθεῖς ἀπόγονοι τῶν προγόνων των, καὶ ὅτι τὰ ἥρωϊκὰ ἀνδραγαθήματα τῶν ὅσα ἠδυνήθημεν νὰ ἐξιστορήσωμεν, καὶ ὅσα ἔπραξαν ἀπὸ τὸ 1715 μέχρι τοῦ 1828 (τὰ ὅποια ἡ παρούσα ἱστορία ἀναφέρει) εἶναι ἄξια ἀκοῆς καὶ θεωρίας, εἶναι παντὸς λόγου καὶ ἐπαίνων ἄξια, καὶ διὰ ταῦτα εἶναι ἐπίσης ἄξιοι ἐπαίνων καὶ ἐγκωμίων οἱ πράξαντες αὐτὰ, καὶ μάλιστα οἱ ἀγωνισθέντες κατὰ τὴν ἐνεστῶσαν ἐποχὴν τῆς ἀναγεννηθείσης Ἑλλάδος Ἕλληνες ἀπάσης τάξεως καὶ βαθμοῦ· διὰ νὰ ἐπισφραγίσωμεν δὲ τὴν ἀλήθειαν τῶν λόγων μας ἐκθέτομεν ἐνταῦθα τὰς ἐφεξῆς παρατηρήσεις μας πρὸς γνῶσιν τῶν ἀναγνωστῶν.

Εἶναι πασιφανῶς ὁμολογούμενον ὅτι οἱ Ἕλληνες κατετυραννήθησαν ἀπὸ τὴν δεσποτικὴν τῶν ἐνετῶν Ἀριστοκρατείαν, εἶτα ἀπὸ τὴν θηριώδη ὀθωμανικὴν δυναστείαν εἰς τόσους αἰῶνας· ἀλλ' ὡς παρατηρήσωμεν μετ' ὄμμα εἰλικρινῆς καὶ

ἀθῶον ἐν τῷ μεταξύ τοσούτων αἰώνων (μὲ ὄλας ὅσας ὑπέφερον τρομερὰς τυραννίας καὶ ἀφορήτους φορολογίας) ἐὰν ἀπεσκίρτησε ποτὲ Ἕλληνα, ἢ ἐξετραχηλίσθη ἀπὸ τὰς ἀρχὰς τῆς Ἀνατολικῆς ὀρθοδόξου Θρησκείας του, ἢ ἐὰν ἐξώμωσεν ἐκουσίως, ἐκτὸς τινὸς μεγίστης καὶ ἀπανθρώπου βίας, τὸ δὲ θαυμαστότερον εἶναι, ὅτι πολλάκις ὑπέφερον εὐχαρίστως καὶ μυριότροπα βασανιστήρια, διὰ νὰ δεχθῶσι τὸν Ἰσλαμισμόν (τὴν Μωαμεθανικὴν Θρησκείαν), καὶ ὑποφέροντες ἀπέφυγον.

Τοιοῦτοι δὲ ὄντες καὶ τοιαῦτα δεινὰ πάσχοντες ἐπ' ὀνόματι τῆς Ἱερᾶς Ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Θρησκείας, κατεφρόνουν ὄλας τὰς χάριτας, τὰς δόξας, τὰς πλουσίας τῶν Ὀθωμανῶν δωρεὰς, ἀκλόνητοι καὶ ἄσειστοι διαμένοντες ἀπὸ τοὺς ὄρους τῆς Ἱερᾶς αὐτῶν Θρησκείας, καὶ εὐχαρίστως τὰ πάνδεινα ὑποφέροντες ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος.

Παρασιωπῶντες δὲ τὰ ἀρχαῖα, ἔχομεν πρόσφατα τὰ ἐπὶ τῆς εἰσβολῆς τῶν Ἀράβων εἰς τὴν Πελοπόννησον τὸ 1825, ἡγεμονεύοντος ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ Ἰβραήμ Πασσᾶ, ἀλλὰ μετὰξὺ ὅλης τῆς διαρκείας ταύτης ἅς μᾶς δείξῃ τις ἓνα ἐνῆλικον Ἕλληνα, εἴτε αἰχμαλωτισθέντα παρὰ τοῦ Ἰβραήμη καὶ τυραννηθέντα, ἢ δεξιωθέντα, ἢ ὑπηρετήσαντα ἀπλῶς εἰς τὴν αὐλήν του, ἢ ἄλλως καθ' ὅλα τὰ μέρη, ὅσων ὀρήθεις Σατράπης ἔγεινε καταπατητῆς, ἐὰν ἐξώμωσεν ὁ τοιοῦτος Ἕλληνα μὲ ὄλας ὅσας καθημερινῶς τῷ ἐδίδοντο παρὰ τοῦ Σατράπου παντοίων ἀγαθῶν ὑποσχέσεις, κλπ.

Ἐκτὸς τινῶν γυναικῶν (φύσεως ἀσθενοῦς) καὶ ἀνηλίκων παιδῶν ἐξομωσάντων ὑπὸ νηπιότητος, ἢ τινος βίας καὶ φόβου, ὅλοι οἱ λοιποὶ Ἕλληνες, καὶ τοὶ ὑστερούμενοι, θλιβόμενοι, κακουχούμενοι, καὶ καταδυναστευόμενοι ἐκ πάντων καὶ παρὰ πάντων, ὅχι μόνον δὲν ἐξώμωσαν, ἀλλ' οὔτε καὶ μικρὰν τινα ὑποταγὴν ἔφερον εἰς αὐτὸν, περιφερόμενοι ἐνθα κάκεισε ἐκ τῆς καταδιώξεως αὐτοῦ τρία ὀλόκληρα ἔτη,

γυμνοί, νῆσται, ἀνυπόδητοι, καὶ πένητες πενήτων ἀποκα-
 τασταθέντες, προτιμῶντες μᾶλλον πολλοὶ ἐξ αὐτῶν τὴν ἐν
 ὄρεσι καὶ σπηλαίοις καὶ ταῖς ὀπαῖς τῆς γῆς πενιχροτάτην
 ζῶην παρὰ τὴν τρυφηλὴν καὶ ἄνετον ὑπὸ τὸν τυραννικὸν
 ζυγόν, ἢ ὑπὸ τὴν Μωαμεθανικὴν θρησκείαν βεβαίωσιν δὲ
 τῶν παρατηρήσεών μας αὐτῶν ἐπὶ τῆς σταθερότητος καὶ
 τοῦ ἀκλονήτου πατριωτικοῦ καὶ θρησκευτικοῦ τῶν ἐλλήνων
 αἰσθήματος ἔχομεν τὰ ἐφεξῆς παραδείγματα.

Εἶναι ἀποδεδειγμένον ὅτι μεταξὺ τῆς τριετοῦς εἰς τὴν
 Πελοπόννησον διαμονῆς τοῦ Ἰβραήμ. Πασσᾶ πολλοὶ αἰχμά-
 λωτοι ἄνδρες, γυναῖκες, ἀνήλικες παῖδες, καὶ βρέφη συνε-
 λήφθησαν, ἐκ τῶν ὁποίων οἱ πλεῖστοι μετηνέχθησαν εἰς τὴν
 Αἴγυπτον, καὶ ἄλλοι εἰς ἄλλα μέρη τοῦ ὀθωμανικοῦ κρά-
 τος· ἐξαιρουμένων δὲ τόσων χιλιάδων ψυχῶν ἐκ τῶν αἰχ-
 μαλώτων αὐτῶν, τὰς ὁποίας ἢ φωτεινοτάτη Γαλλία, καὶ
 πολλοὶ ἄλλοι τῶν Εὐρωπαίων, ἀπὸ αἰσθημα θρησκευτικῶν
 καὶ φιλάνθρωπον κινουμένη, ἐξαγοράσασα ἀπὸ τὰς ὀθω-
 μανικὰς καὶ Αἰγυπτίους χεῖρας, ἀπέστειλεν εἰς τὴν Ἑλλάδα
 ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Κυβερνήτου Ἰωάν. Α. Καποδιστρίου,
 παραλειφθειῶν καὶ τόσων ἄλλων χιλιάδων ψυχῶν αἰχμα-
 λώτων καὶ αἰχμαλωτίδων, τὰς ὁποίας ἀπέκρυψαν οἱ ἔχοντες
 αὐτάς, ὡς κυριευμένοι ἀπὸ διαφόρων εἰδῶν πάθη· εἶδομεν
 πολλοὺς ἐκ τῶν τοιουτοτρόπως, ἢ καὶ ἄλλως πως, λαθόν-
 των τὴν ἀπελευθέρωσίν των, οἵτινες ἅμα ὅτε ἔδραξαν ἀρ-
 μοδίας περιστάσεως καὶ εὐκαιρίας, τόσον ἄνδρες, ὅσον καὶ
 γυναῖκες, νέοι, καὶ νέαι, περιφρονήσαντες καὶ εἰς οὐδὲν λο-
 γισάμενοι τὰ περιστοιχοῦντα αὐτοὺς παντοίων εἰδῶν ἀγα-
 θὰ, τὸν πλοῦτον, τὰς δόξας, καὶ τὰς μεγάλας τῶν κυρίων
 των ὑποσχέσεις, ἐδραπέτευσαν, ἐπιστρέψαντες εἰς τὴν Ἑλ-
 λάδα, μόνον καὶ μόνον ἀπὸ οἴστρον καὶ ἔρωτα πατριωτι-
 κὴν καὶ θρησκευτικὴν κινήθέντες (1).

(1) Κατὰ τὸν μᾶλλον τοῦ 1828 ἀποσκιρτήσαντες εἰς τοῦ

Εἰς τὰ ὀλίγα αὐτὰ περιοριζόμενοι, ὡς ἐπιθυμοῦντες μόνον νὰ φωτίσωμεν τοὺς ὅσοι ἠθέλησαν, ἢ θέλουν ἀκολουθῶς

στρατοπέδου τοῦ Ἰμπραήμ. Πασσᾶ περίπου τῶν 3,000 Ὄθωμανοὶ, ἐξήτησαν τὴν εἰς τὴν στερεὰν Ἑλλάδα ἐλευθέραν μετάβασίν των παρὰ τῆς ἐλληνικῆς κυβερνήσεως διὰ συνθήκης, ἣτις καὶ τοῖς ἐδόθη· πολλοὶ ἐκ τῶν Ὄθωμανῶν αὐτῶν ἔχοντες αἰχμαλώτους καὶ αἰχμαλώτιδας νέας, καὶ ὄντες κυριευμένοι ἀπὸ τυφλὸν ἔρωτα, ἀπένειμον καὶ ἐχορήγουν εἰς αὐτοὺς πᾶν εἶδος ἀναπαύσεως, τρυφῆς, πλοῦτου, ἐνδυμάτων, χρυσίου, λίθων πολυτελῶν, καὶ λοιπῶν, μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ μείνωσι μετ' αὐτῶν ὑποχρεούμενοι ἐκ τῶν χορηγουμένων αὐτοῖς παντοίων ἀγαθῶν.

Ὅτε δὲ ἔφθασαν οἱ, περὶ ὧν ὁ λόγος, Ὄθωμανοὶ εἰς τὴν κώμην Βρωμοσέλαν (κειμένην εἰς τὴν πεδιάδα τῆς Καρυταίνης) ἀπεστάλησαν εἰς τὸ ὀθωμανικὸν αὐτὸ στρατόπεδον ἀπὸ μὲν τοῦ Θ. Καλοκωτρῶνη ὁ Κωνσταντῖνος Πελοπίδας, ἀπὸ μέρους δὲ τῆς ἐκτάκτου ἐπιτροπείας ὁ γραμματεὺς αὐτῆς Δ. Κ. Βυζάντιος, διὰ νὰ καταγράψωσι (κατὰ τὴν συνθήκην) ἐκείνους μόνους τῶν αἰχμαλώτων, ὅσοι οἰκειοθελῶς ἠθέλον ζητήσαι νὰ μείνωσι μετὰ τοὺς Ἕλληνας· οἵτινες ἀπελθόντες εἰς τὸ στρατόπεδον, ἐπὶ πλήρους συναθροίσεως τῶν ὀπλαρχηγῶν Ὄθωμανῶν, προεδρεύοντος καὶ τοῦ ἐπὶ κεφαλῆς αὐτῶν Ἀχμέτ Μπεη Βαβυλωνίου, τοὺς μὲν ἄρρενας παρουσιαζόντες ἐνώπιον πάντων, ἡρώτων, « τί εἶσαι ; Χριστιανός, ἢ Τοῦρκος ; » καὶ εἰ μὲν ὁ παρουσιαζόμενος ἀπεκρίνετο, « χριστιανός εἶμαι » κατέγραφον αὐτὸν ὡς χριστιανὸν Ἑλληνιστὴ μὲν οἱ ῥηθέντες διωρισμένοι, Τουρκιστὴ δὲ ὁ Χώντζας (ἱερεὺς) τοῦ στρατοπέδου· εἰ δὲ καὶ ἔλεγεν ὅτι εἶναι Τοῦρκος, ἐσημείωνεν αὐτὸν ὡς Τοῦρκον μόνος ὁ Χώντζας· ἀλλὰ πολλὰ ὀλίγοι ἐκ τῶν παρουσιασθέντων

νά γράψωσι κατὰ τῶν Ἑλλήνων, ἐρωτῶμεν αὐτοὺς νὰ μᾶς εἴπωσιν, ἐὰν ἐγνώρισαν τὴν ἐπὶ Τουρκοκρατίας κατάστασιν

ἄρρένων εἶπον ὅτι εἶναι Τοῦρκοι, ὥστε ἐὰν ἔβλεπέ τις τὰ πρόσωπα τῶν κυρίων τῶν πῶς ἠλλοιοῦντο εὐθὺς ὅτε ἤκουον ἀνελπιδίως νὰ λέγῃ ὁ αἰχμάλωτός των, ὅτι δὲν εἶναι Τοῦρκοι, ἐθαύμαζε βέβαια· μετὰ τὴν καταγραφὴν δὲ τῶν ἄρρένων, κατέγραψαν καὶ τὰς γυναῖκας περιερχόμενοι εἰς τὰς σκηνάς.

Ἐφθασαν δὲ τελευταῖον καὶ εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ ρηθέντος Ἀχμέτ Μπεη, ἀρχηγοῦ τοῦ στρατοπέδου, ὅστις ἔχων αἰχμάλωτιδα τὴν θυγατέρα τοῦ Πάνου Ἀναγνωστοπούλου ἐκ Νεμνίτζης (κώμης τῆς ἐπαρχίας Καρυταίνης) Χριστίνην ὀνόματι (νέαν εὐειδῆ εἰς ἄκρον), καὶ περιποιούμενος αὐτὴν ὡς μανιωδῶς ἐρωτευμένος ὢν, ἤλπιζε πάντοτε ὅτι αὐτὴ δὲν θέλει ζητήσῃ νὰ μείνῃ ποτὲ μὲ τοὺς Ἕλληνας, καὶ διότι ἦτον ὑποχρεωμένη ἀπὸ τὰ ὁποῖα τῇ ἐχορήγει ἀγαθὰ, καὶ διότι εἶχε τέκνον ἄρρεν μετ' αὐτοῦ 6—8 μηνῶν ἡλικίας· ἀφ' οὗ δὲ εἰσῆλθον οἱ δύο ρηθέντες ἀπεσταλμένοι καὶ ὁ Μπέης εἰς τὴν σκηνὴν, (καθότι ὡς εἰς χαρέμι δὲν ἦτον πλέον συγκεχωρημένη ἡ εἴσοδος εἰς ἄλλον τινα) πρὶν ἢ ἐρωτήσωσιν αὐτὴν, ἐὰν ἦναι χριστιανὴ, εὐθὺς ἐκείνη μὲ μίαν εὐτολμον γενναιότητα ἐφώνησε «*χριστιανὴ εἶμαι καὶ μετὰ ἀσεβῶν οὐ μὴ καθίσω*»· ἀπορρίψασα δὲ τὸ ἐπ' αὐτὴν κάλυμμα, ἔδραμεν ἔξω τῆς σκηνῆς, ὅπου ἴστατο ὁ πατὴρ αὐτῆς, προσκεκλημένος ἐπὶ τούτῳ διὰ νὰ παρευρεθῇ ἐκεῖσε κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν, καὶ δακρυροῦσα κατεφίλει τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας τοῦ πατρὸς αὐτῆς, χωρὶς νὰ συλλογισθῇ οὔτε πλοῦτον, οὔτε ἀγαθὰ, τὰ ὁποῖα ἦσαν εἰς τὴν ἄμεσον διαχείρησίν της, οὔτε δὲ καὶ ὅτι ἦτον μήτηρ τέκνου. Ἄλλ' ἀπάντων αὐτῶν καταφρονήσασα, κατε-

τῶν Ἑλλήνων, ἀκόμι καὶ τὴν ἐπὶ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, καθ' ἣν ἔδραξαν τὰ ὄπλα, κατάστασιν τῆς καταδυναστείας αὐτῆς; ὄχι βέβαια· διὰ τοῦτο ἐὰν καὶ εἰς τὴν παροῦσαν ἱστορίαν δὲν εἰλείψαμεν ἀπὸ τοῦ νὰ ἐκθέσωμεν τὰ οὐσιώδη, ἐπαναλαμβάνομεν νὰ ἀναμνήσωμεν τὰ αὐτὰ καὶ ἐνταῦθα περιληπτικῶς μὲ τὴν ἐφεξῆς περίοδον.

Α. Ἰδωμεν ἐὰν οἱ Ἕλληνες ὅτε ἔλαβον εἰς χεῖρας τὰ ὄπλα (τὸ 1821 μαρτίου 25) κατὰ τῆς Σουλτανικῆς δεσποτείας, ὑποκείμενοι ὄντες ὑπὸ τὸν ζυγὸν τοιοῦτου ὀλεθρίου δράκοντος, ἐδύνατο ποτὲ νὰ ἔχωσι τὰ ἀπαιτούμενα μέσα πρὸς ἀντίκρουσίν του, ἐλλειπόντων ὄλων τῶν ἐφεξῆς;

α. Οἱ Ἕλληνες ἦσαν ὑστερημένοι ἀπὸ ὀδηγούς ἐμπειροπολέμους, καὶ πεπαιδευμένους στρατιωτικούς.

β. Ὅλοι οἱ Ἕλληνες (ἐξαιρουμένων μόνον περίπου 6,000) ἦσαν ἀπειροπόλεμοι, ὄντες τόσους αἰῶνας ὑπὸ τὸν ὀθωμανικὸν ζυγόν.

γ. Ὅλοι ἦσαν ἄοπλοι (ἐκτὸς τῶν 6, ἢ 8,000, ὡς εἴρηται, καὶ τῶν Μανιατῶν) καθ' ὅλα, ἔχοντες καὶ παντελῆ ἔλλειψιν, πυροβόλων, κανονίων, ἵππικου, κτλ. ἐξαιρουμένων δὲ τῶν 6, ἢ 8,000 περὶ ὧν εἶπομεν, τῶν λοιπῶν ὅσοι ἔφερον ὄπλα, ἦσαν γεμάτα ἀπὸ σκουριάν, ἡμίθλαστα, ἢ τεθλασμένα, καὶ συνδεδεμένα μὲ χορδὰς, μὲ σχοινία, καὶ μὲ λωρία, τὰ ὁποῖα καὶ ὠνομάσθησαν κοινῶς κορδοδεμένα.

δ. Ὅλοι ὑστεροῦντο χρηματικῆς καταστάσεως, ἔχοντες ἔλλειψιν μεγάλην διὰ τὴν ἀπαρδειγματίστον πτωχείαν των, καὶ ὡς ἐκ τῆς πενίας αὐτῆς ἐστάθη ἀδύνατον νὰ δια-

γράφη μετὰ τῶν λοιπῶν χριστιανῶν, περίπου τῶν 175 ἀριθμηθέντων ἀρρένων τε καὶ θηλέων αἰχμαλώτων· ὁ δὲ κύριος αὐτῆς Μπέης ἔμεινεν ὡς ἡμιθανὴς καὶ ὡς παράφρων σχεδόν.

τηρηθῆ ἢ τακτικῆ τῶν λαφύρων οἰκονομίᾳ· μ' ὅλα ταῦτα ἅμα ὅτε ἤχησεν ἡ Σάλπιγξ τῆς ἐπαναστάσεως κατέθεσαν ἅπαντες (κατὰ δύναμιν ἰδίαν ἕκαστος) χρήματα, σῖτον, κριθήν, ἀραβόσιτον, καλαμπόκιον, καὶ ἄλευρα, ἀκόμι πρόβατα, αἰγας, βόκας, ἀγελάδας, καὶ ὅσα ἄλλα εἶδη τροφίμων ὑπῆρχον. Ἄλλοι δὲ πάλιν ἐδίδον εἰς χρῆσιν τοὺς ἵππους, τοὺς ἡμιόνους, καὶ τοὺς ὄνους των, πολλοὶ δὲ πάλιν συνεισέφερον καὶ τὸν ἑαυτὸν των διὰ τὴν μετακόμισιν τῶν τροφίμων κτλ. κτλ.

έ. Μὴ ἔχοντες ἐπὶ κεφαλῆς κανένα ἄλλον Ναπολέοντα μὲ γνώσεις, μὲ χρήματα, καὶ λοιπὰ διὰ τὴν προμήθειαν τῶν ἀναγκαίων διὰ τὰ στρατεύματα ξηρᾶς τε καὶ θαλάσσης, εἶχον καὶ ἔλλειψιν ναυτικῶν πολεμικῶν πλοίων, καὶ ὅμως μὲ μόνα τὰ σμικρότατα καὶ ὀλιγώτατα σιτοφόρα πλοῖα των κατηφάνισαν πολλάκις τὸν ὑπερήφανον ὀθωμανικὸν στόλον, παραδόντες εἰς τὰς φλόγας τοῦ πυρὸς δίκροτα καὶ ἄλλα σημαντικὰ τῆς γραμμῆς ὀθωμανικὰ πλοῖα, τὰ ὁποῖα μακρόθεν παραβαλλόμενα μὲ τὸ μέγεθος καὶ τὴν λαμπρότητα τῶν ὀθωμανικῶν, ἦσαν ὡς κώνωψ πρὸς λέοντα· (μάρτυς τῆς ἀνδρείας καὶ τοῦ ἡρωϊσμοῦ τῶν ἑλληνικῶν σιτοπλοίων εἶναι ὁ πρέσβυς τῆς Γαλλίας Κ. Γκιλμινώτ· ἴδε κεφ. α. σελ. 293 τοῦ α. τόμου).

ς'. Μὴ ἔχοντες οἱ Ἕλληνες θησαυροὺς χρημάτων διὰ νὰ δαπανῶσιν εἰς τὸν ὀνταετῆ αἱμοσταγῆ πόλεμον, κατέθετον εὐχαρίστως ἅπαντες ὅσα ἐκ τῆς μικρᾶς καταστάσεώς των ἔφερον, πολλοὶ δὲ καὶ δανειζόμενοι μὲ τόκους καὶ ἐνέχυρα, διὰ νὰ προμηθεύσωσιν ὄπλα, πολεμεφόδια, πυροβόλα, ἢ χάλικας (πέτρας), καρβατίνας, (τζαρούγια), καὶ ὅσα ἄλλα ἦσαν ἀναγκαῖα διὰ τὰ στρατόπεδα, διὰ τοὺς ἀσθενεῖς καὶ πληγωμένους εἰς τὰς μάχας καὶ πολιορκίας·

ζ'. Μὴ ἔχοντες οἱ περισσότεροι ὄπλα, κατεσκευάζον λόγχακας μακρὰς σιδηρᾶς, τὰς ὁποίας θέτοντες εἰς μακρὰ ξύλα,

ἔφερον αὐτὰς ὡς ὄπλα, συντρέχοντες μετὰ τῶν λοιπῶν εἰς τὰς πολιορκίας καὶ τὰς μάχας.

Εἰς τοιαύτην ἀθλίαν κατάστασιν εὐρίσκοντο οἱ Ἕλληνες ὅτε ἔλαβον τὰ ὄπλα διὰ τὸ ἀντιπαραταχθῶσιν ἐναντίον τοῦ Σουλτάνου, δυνάστου παλαιοῦ, μὲ τόσον μυριάριθμον πλοῦτον, μὲ πολυάριθμα καὶ γεγυμνασμένα στρατεύματα, μὲ στόλον πολυάριθμον καὶ μεγαλοπρεπῆ συγκείμενον ἐκ παντοδαπῶν πλοίων, Σουλτανικῶν, Αἰγυπτιακῶν, Τριπολινῶν, Τουνεζινῶν, καὶ Ἀλγερινῶν (παραλειπομένων τῶν μισθωτῶν πλοίων τῶν ἄλλων ἐθνῶν)· διὰ ταῦτα ὅλα, καὶ διότι μηδὲν ἔχοντες, ἐφάνησαν μὲ ὅλα ταῦτα ἄξιοι ἀπόγονοι τῶν προγόνων των, ἀντικρούσαντες γενναίως τόσην πληθὺν Ὀθωμανῶν μαχομένων, καὶ καθ' ὅλα συνωδευμένων διὰ τε ξηρᾶς καὶ θαλάσσης, εἶναι ἀξιεπαῖνοι οἱ Ἕλληνες ἀναντιρρήτως.

Ἀλλὰ τὰ πυλυειδῆ ταῦτα καὶ ποικίλα τῶν Ἑλλήνων δεινὰ, τὰ πάνδεινα ἐκεῖνα δυστυχήματα, τίς ἄρα ἐκ τῶν μὴ εἰδότεων, καὶ μὴ ὑποστάντων δύναται νὰ πιστεύσῃ; οὐδεὶς βέβαια· μάρτυρες ὅμως τῆς ἀληθείας εἶναι ὅσοι καὶ ὅποιοι ὑπέφερον αὐτὰ, ἐπίσης δὲ καὶ ὅσοι τίμιοι καὶ ἀληθεῖς φιλέλληνες εἶδον ταῦτα ἰδίους ὀφθαλμοῖς.

Ἄρα ὅσοι ἔγραψαν κατὰ τῶν Ἑλλήνων εἰς τοιαύτας ἱστορίας καὶ ἐφημερίδας, εἰ μὲν ἐξ ἀγνοίας, ἢ καὶ ὑπ' ἄλλων τινῶν ψευδεῖς φήμας ἐκινήθησαν, τούτους οἱ Ἕλληνες συγχωροῦσι μὲ τὴν μεγαλητέραν ἀμνησικακίαν, παραβλέποντες τὰ ἀκούσια αὐτῶν λάθη καὶ τὰ σφάλματα. Πρέπει δὲ καὶ αὐτοὶ νὰ φροντίσωσι διὰ νὰ θεωρήσωσι τὰ λάθη των· ὅσοι δὲ πάλιν ἐκουσίως ἀπὸ μόνην ἐθελοκακίαν των κινήθησαν ἔγραψαν ὅ,τιδήποτε ψεῦδος, τοὺς τοιούτους ἡ ἱστορία θέλει κηρύξει ἐθελοκάκους καὶ πολεμίους τῆς ἀληθείας.

Δὲν κρύπτομεν ἐν τοσοῦτῳ ὅτι οἱ Ἕλληνες τῆς σήμερον ἀναγεννηθηείσης Ἑλλάδος ἐκάστης τάξεως καὶ βαθμοῦ κατὰ

τὸ μᾶλλον καὶ ἤττον ὑπέπεσαν εἰς διάφορα λάθη καὶ ἑλλείψεις (1), καθὼς καὶ εἰς διαιρέσεις διαφόρων κομμάτων καὶ φατριῶν, εἰς διαφοροὺς ἰδιοτελεῖς αἰσχροκερδεῖας τῶν λαφύρων· ἀλλ' ὅλα αὐτὰ (μὲ ὅσα ἄλλα παραλείπονται) ἦσαν ἐπακόλουθα νὰ γίνουιν.

Ἐὰν ὅμως ἐνατενίσωμεν μὲ ὄμμα ἀπαθὲς καὶ μὲ εἰλικρίνειαν τὰ κατὰ διαφοροὺς καιροὺς ἐπαναστατήσαντα ἔθνη εἰς πόσα φρικώδη ὄχι λάθη, ἀλλὰ κακουργήματα ὑπέπεσαν, ἐὰν ἐνθυμηθῶμεν πόσα ἀθῶα αἵματα ἐχύθησαν, ὁποῖας καταμαστιξίξεις οἱ ἀδύνατοι ἀπὸ τοὺς δυνατοὺς ὑπέφερον, πόσαι ποσότητες πλοῦτου ἐκ τῶν κιβωτιῶν των διηρπάγησαν, πόσαι παρθένοι ἀπὸ τὰς ἀγκάλας τῶν μητέρων των ἀπεσπάσθησαν, πόσαι γυναῖκες ἀπὸ τὴν καίτην τῶν συζύγων των ἀφηρπάσθησαν, πόσοι ναοὶ ἐβεβηλώθησαν, πόσον ἱερατεῖον ἐσφάγη, πόσα ἱερὰ σκεύη ἐξυβρίσθησαν, πόσοι προύχοντες καὶ εὐγενεῖς ἀναιδῶς καὶ ἀσυστόλως ἐβασανίσθησαν καὶ ἐθανάτωσαν μὲ μόνας τὰς ἐν προσχήματι μόνῃ προφερομένας λέξεις, « ἐλευθερία, ἰσότης, » τότε θεωροῦμεν τὰ παρὰ τῶν Ἑλλήνων λάθη ὡς μηδὲν ὑπάρξαντα, παραβαλλόμενα μὲ τὰ ἀνωτέρω· δὲν εἶναι ἄρα καὶ κατὰ τοῦτο ἀξιόπαινοι οἱ Ἕλληνες, οἵτινες ἔδειξαν καθ' ὅλα τὰ ἀνωτέρω ἀντικείμενα διαγωγὴν καὶ ἠθικὴν ἔντιμον; μόλα ταῦτα ἐὰν καθ' ὑπόθεσιν ἤθελον πράξει καὶ τινα βίαια οἱ ἀπλοῖ Ἕλληνες, ἐξετάζων τις ἀκριβέστερον, εὐρίσκει διδόμενα τὰ

(1) Ἐξαιροῦνται ἐκ τοῦ ὅλου τούτου ὅσοι ὑπέπεσαν εἰς τὸ ἔγκλημα ἐσχάτης προδοσίας, ὅσοι δι' ἐμπόριον μετεκόμισαν τροφάς, ἐφόδια, καὶ λοιπὰ εἰς τοὺς παρὰ τῶν Ἑλλήνων πολιορκουμένους Ὀθωμανοὺς εἰς τὰ φρούρια, καὶ εἰς τοὺς ἐν τοῖς Μεσσηνιακοῖς φρουρίοις διατρίβοντας Ἄραβες, καθότι τοὺς τοιούτους τὸ ἔθνος τῶν Ἑλλήνων καθυπέβαλεν ὑπὸ τὴν ἐθνικὴν ἀγανάκτησιν καὶ τὰς ἀρὰς αὐτοῦ.

ὑποῖα ἐδύναντο νὰ κάμωσιν εὐαπολογήτους τοὺς Ἕλληνας, εἰάν ἤθελον νὰ τρέξωσιν εἰς τὸν ὄλεθρον αὐτόν· καὶ ἰδοὺ ὁ λόγος.

Οἱ Ἕλληνες ἐπὶ τουρκοκρατίας ἐδόξαζον μετὰ βεβαιότητος, ὅτι ὅλοι οἱ ἀφόρητοι καὶ τρομεροὶ ἐκείνοι φόροι ἐδίδοντο ἀπὸ τοὺς λαοὺς κατ' ἀπόφασιν καὶ θέλησιν τῶν προεστώτων, ὅσοι ἐφυλακίζοντο πληρώνοντες καὶ βαρύτατα πρόστιμα ἐφαντάζοντο, ὅτι ἐκ τῶν ρηθέντων ἐπήγαζον· ὅσαι καταδιώξεις ἐγίνοντο κατὰ καιροὺς ἐναντίον τῶν ἀποστατῶν (ἢ κλεπτῶν, καὶ ληστῶν) παρὰ τῆς ὀθωμανικῆς ἐξουσίας, οἱ ἀποστάται ὄχι μόνον ἐσυμπέραινον, ἀλλ' εἶχον καὶ διδόμενα θετικά, ὅτι ὑπεκινούντο ἐκ τῶν ρηθέντων προεστώτων, καὶ ὅτι κατὰ θέλησιν τινῶν ἐξ αὐτῶν κατεδιώκοντο· καὶ ὅμως καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ἐπαναστάσεως ὄχι μόνον δὲν ἔφεραν κατὰ νοῦν οὐδέποτε νὰ πράξωσι τι ἐναντίον τῶν προεστώτων (1) τόσον οἱ δυνατοὶ, ὅσον καὶ οἱ ἀδύνατοι· ἀλλὰ καθ' ὃν καιρὸν κατεψιθυρίσθη ἐναντίον τι κατὰ τῶν ρηθέντων, δὲν εὐρέθησαν ποτὲ σύμφωνοι πλείονες τοῦ ἐνὸς εἰς τοὺς ἑκατὸν διὰ τὴν καταστροφὴν τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος προϋχόντων.

Ἐπὶ πᾶσι τούτοις δὲν συστελλόμεθα νὰ εἴπωμεν καὶ τὰ ἀκόλουθα, ὅτι ἂν καὶ οἱ Ἕλληνες ἀπέσεισαν τὸν τυραννικὸν ζυγὸν μ' ὅλας αὐτὰς τὰς ὁποίας εἶχον ἢ ἀπέκτησαν δυσχερείας, ὑποστάντες τὰ μυρία ὑπὲρ τῶν δύο τούτων, τῆς

(1) Μόνος ἐκ τῶν προεστώτων ὁ Π. Κρεββατᾶς ἐκ Σπάρτης ἐδολοφονήθη (ὡς λέγεται) παρ' ἐνὸς τῶν Ἱατρικαίων, ἀλλὰ καὶ τοῦτο προῆλθεν ὄχι ἀπὸ παλαιὰ μεταξὺ τωγ ἀπὸ τουρκοκρατίας πάθη, ἀλλὰ διὰ τινὰ συμφέροντα ἄλλα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, καθ' ἣν ἐφρονεῦθη.

πίστεως καὶ τῆς πατρίδος, εἶναι ὁμολογούμενον ὅτι κατὰ συνέπειαν αὐτῶν ἐδόξαζον νὰ γείνη καὶ πληθυσμὸς κατοίκων, καὶ βελτίωσις τῆς καταστάσεώς των· ἀλλ' ἄς ἐξετάσωμεν ὡς ἐν συντόμῳ εἶν ἐπέτυχον κατὰ τὰς δοξασίας καὶ τὰς ἐλπίδας των.

Ὅσον μὲν ἀφορᾷ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς πατρίδος ἀπὸ τὸν ὀθωμανικὸν ζυγὸν, αὐτὴ ἠλευθερώθη τέλος πάντων, βασιλευμένη ἤδη ἀπὸ χριστιανὸν βασιλέα, Ὄθωνα τὸν α'. ἀλλὰ καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ περὶ στηριγμοῦ τῆς πίστεως, παρατηρῶν τις τὰ τῆς ἠθικῆς καὶ τῆς εὐσεβείας καθήκοντα, βλέπει ἐξ ἐναντίας πολλὴν διαφθορὰν ἡθῶν (καὶ ἰδίως εἰς μερικὰς μεγαλοπόλεις μας) ἀνευλάβειαν εἰς τὰ θεῖα, καὶ τὸ χεῖριστον, βλέπει αὐτὰ ἐκλείποντα ἀπὸ πολλοὺς τῶν λογίων μας, οἵτινες ἀναιδῶς καὶ ἀνερευθριάτως διασπείρουσι πλαγίως καὶ ἀπ' εὐθείας ἑτεροδόξους καὶ δυσσεβεῖς διδασκαλίας, πᾶσχοντες καὶ προσπαθοῦντες νὰ ἐμφυτεύσωσιν αὐτὰς ἀκόμη καὶ εἰς τὸν νοῦν, καὶ εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ἀπεδούτων καὶ ἀπλῶν λαῶν τῆς Ἑλλάδος. Δὲν ἐξήρκεσε δὲ τοῦτο μόνον, ἀλλὰ πολλοὶ τῶν λογίων αὐτῶν ἔφθασαν εἰς τόσῃν ἀπόνοιαν, ὥστε ἀναισχύντως ἔγραψαν καὶ εἰς βιβλία καὶ εἰς ἐφημερίδας πλαγίως πολλὰ, ὅσα ἢ τετυφωμένη αὐτῶν συνείδησις τοῖς ἐσυγχώρησε διὰ νὰ καταφέρωνται ἐναντίον τῆς θείας σοφίας, καὶ τῶν παραδεδεγμένων θρησκευτικῶν δογμάτων καὶ διδαγμάτων, μῆτε φόβον Θεοῦ ἔχοντες, μῆτε κἄν αἰσθανόμενοι τὸ ὄνειδος τοῦ ἔξω κόσμου, ὅστις ἀναγινώσκων τὰ τοιαῦτα, τί φρονεῖ ἄρά γε περὶ αὐτῶν; τοὺς ἐγκωμιάζει τάχα ἕνεκα τῶν βωμολογιῶν των ὁ ἔξω κόσμος; ὄχι, ὄχι! μᾶλλον δὲ ὄνειδος καὶ περιφρόνησιν ἐπισωφεύει ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν. Ἀλλ' εἴαν δὲν θέλωσι νὰ γνωρίσωσι ταῦτα, δὲν λαμβάνουσι κἄν δείγματα ἀπὸ τὰ τῶν ἄλλων ἐθνῶν συγγράμματα, καὶ μάλιστα ἀπὸ τὰς ἐφημερίδας, εἰς ἃς ποτὲ δὲν ἐφάνη καταφορὰ ἢ κατη-

γορία κατὰ θρησκείας, καὶ τῶν λατρευτῶν, ἢ τῶν ὑπηρετούντων αὐτήν;

Καὶ ταῦτα εἶναι τὰ μέχρι τῆς σήμερον φαινόμενα ἐπὶ τῶν ἀντικειμένων, ὧν εἴπομεν, τῆς προχωρούσης διαφθορᾶς καὶ τοῦ ἐκτραχηλισμοῦ τῆς ἠθικῆς καὶ τῆς θρησκείας· ὅποια δὲ μέτρα μέλλει νὰ λάβῃ ἡ Β. κυβέρνησις διὰ τὴν διόρθωσιν τῶν τοιούτων καρκινοβατήσεων, εἰς αὐτὴν μόνην ἀπόκειται, παρ' ἡμῶν δὲ ἀγνοεῖται. Εὐχόμεθα μόνον ἐκ ψυχῆς νὰ ἴδωμεν τὰ μέτρα αὐτὰ καλῶς πραγματοποιημένα, καθότι ἡ ὑποστήριξις τῆς θρησκείας, καὶ ἡ διατήρησις τῆς ἐναρέτου ἠθικῆς εἶναι τὰ μόνα ἰσχυρὰ μέσα, τὰ ὅποια συνδέουν ἀκλονήτως τὸν ἀρχηγὸν μιᾶς ἐπικρατείας μετὰ τῶν ὑπηκόων του. Ἀλλ' ἱκανῶς ἐκθέσαντες ἐνταῦθα ὅσα προεβρίθηνται, προχωροῦμεν ἤδη εἰς τὸ νὰ ἀναπτύξωμεν καὶ τινὰς ἰδέας, αἱ ὅποιαὶ κατέλαβον τὰς ἐπὶ αὐταῖς παρατηρήσεις μας.

Μ' ὅλα ὅσα ἂν προεμνημονεύσαμεν κατὰ τῶν Ἑλλήνων διατρέξαντα, δὲν εἶναι δίκαιον νὰ παρασιωπήσωμεν καὶ τὰς περαιτέρω παρατηρήσεις μας (ὡς εἰδήμονες τῶν τῆς Ἑλλάδος πραγμάτων) καὶ δὲν θέλουσι φαντασθῆ βέβαια οἱ ἀναγνώσται μας, ὅτι διαστρέφομεν τὴν ἀλήθειαν, ἢ παραμορφοῦμεν τὰ πράγματα, ἐὰν φρονῶμεν ὅτι ἐκτὸς τῶν πολυμαθῶν φιλολόγων, οὔτινες ἐκ τῆς ἱστορίας τῶν διαπρεφάντων Ἑλλήνων, ἀνέφερον ἐνίοτε περὶ τῶν μεταγενεστέρων, ὡς περὶ τινος γεννεᾶς ἀνθρώπων ἀσήμων, καὶ ὑπὸ αἰωνίαν δουλείαν καταδικασθέντων, ἐσβεσμένων τοῦτέστιν ἀπὸ τὰς διαφόρους τάξεις τῶν ἐθνῶν, καὶ, ἐκτὸς τῶν ἀρχαιολόγων περιηγητῶν, οὔτινες καταγινομένοι μᾶλλον εἰς τὸ νὰ παρατηρῶσι, ν' ἀνασκάπτωσι, νὰ κατακερματίζωσι καὶ νὰ ἐκτοπίζωσι ὅσα ἠδύναντο ἐκ τῶν ἀρχαίων, μὴ καταδεχόμενοι νὰ ἐρευνῶσι καὶ περὶ τῶν γνησίων ἀπογόνων ἐκείνων τῶν ἀρχαίων, τῶν ὁποίων τὰ ἀριστουργήματα

ἐθιμίμαζον, καὶ ὡς ἀμίμητα πρωτότυπα καὶ εἰς τὰς ἑαυ-
 τῶν πατρίδας μετέφερον, ἐκτὸς λέγομεν τῶν πρώτων καὶ
 τῶν δευτέρων, οἵτινες εἶχον μίαν ἰδέαν ἀμυδρὰν καὶ ἐπι-
 πόλαιον, πάντες ἐν γένει ὀλίγον ἐφρόντιζον περὶ τῆς ὑπάρ-
 ξεως τούτων, καὶ μῆτε κατεδέχοντο νὰ φέρωσι κατὰ νοῦν
 ὅτι ὑπῆρχεν ἔθνος Ἑλλήνων· ἢ ἂν ποτε ἐκ περιστάσεως λό-
 γος τις ἐγίνετο, οὐδὲν ἕτερον ἐφρόνου, εἰμὴ ὅτι ὑπάρχει
 γεννεὰ τις ἀνθρώπων σχισματικῶν, διατελούντων ραγιαδιῶν,
 τούτέστιν ἀνθρώπων δορυαλώτων, ὑπὸ τὴν ἀπόλυτον ἐξου-
 σίαν καὶ διάκρισιν διατελούντων τοῦ Μεγάλου Σουλτάνου
 (τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα ἐστάθη παρ' αὐτοῖς τρομερόν)· κατὰ
 τοῦτο εἶχον τῷ ὄντι λόγους ἀποχρῶντας, ἐπειδὴ οἱ βάρ-
 θαιοὶ καὶ χριστιανοδιῶκται Τοῦρκοι ἀπεκατεστάθησαν ἐπί-
 φοβοὶ διὰ τῶν μεγάλων καὶ πολλῶν κατορθωμάτων, διὰ
 τῆς τηλικαύτης ἐκτάσεως, καὶ διὰ τῆς ταχείας αὐτῶν
 πρὸς τὰς κατακτήσεις προόδου, ἐξαιρέτως δὲ μᾶλλον
 τῶν ἄλλων ἐθνῶν ὑπερεφοβήθη τούτους ἡ Αὐστρία, πα-
 θοῦσα ὑπ' αὐτῶν, ὥστε μικροῦ ἐδέησε νὰ ἴδῃ ὑπὸ τὴν ἐξου-
 σίαν τῶν τὴν καθέδραν τῆς, καὶ μεταμορφωμένας τὰς ἐκ-
 κλησίας τῆς εἰς οὐρανομήκη τζαμιά, ὡς συνέβη εἰς τὸ Βυ-
 ζάντιον καὶ ἀλλαχοῦ· καὶ μ' ὅλον ὅτι ἀπὸ λάθη μόνον, ἢ
 ἀπὸ ἔλλειψιν στρατιωτικῆς δυνάμεως παρηυδοκίμησε τὸ
 σχέδιόν των, μ' ὅλον τοῦτο ἦτον πάντοτε τρομερὰ ἢ κολοσ-
 σιαῖα αὕτη δυναστεία, καὶ, Κύριος οἶδεν, ὁποῖον γενικὸν
 βαρβαρισμὸν καὶ κακὰς συνεπείας ἤθελεν ἐπιφέρει ἢ πρόο-
 δος τοιούτων ἑτεροθρήσκων καὶ ἰδιοτρόπων βαρβάρων, ἐὰν ἢ
 πανσόφως τὰ ἀνθρώπινα διέπουσα θεῖα πρόνοια δὲν ἤθελεν,
 ὡς φαίνεται, προορίσῃ τὸ ῥωσικὸν ἔθνος διὰ νὰ κηρύξῃ
 κατ' αὐτῶν εἰς διαφόρους ἐποχὰς πόλεμον, διὰ νὰ τοὺς
 νικήσῃ, νὰ τοὺς κατακερματίσῃ, καὶ νὰ τοὺς ἐξασθενήσῃ
 εἰς τοσοῦτον, ὥστε οὐ μόνον διὰ παντὸς νὰ λησμονήσωσι
 τὴν Εὐρώπην, ἀλλὰ νὰ ἔχωσι τὴν ἀνάγκην τῆς συμμα-

χίας της, διὰ τὰ ὑπάρχουσι· διὰ ταῦτα καὶ ἡ Εὐρώπη, καὶ ὁ χριστιανισμὸς ὀφείλουσι πολλὰ καὶ μεγάλα εἰς αὐτὴν τὴν χριστιανικὴν αὐτοκρατορίαν, διότι αὕτη καὶ μόνη ἐξεκαθάρισε τὴν Εὐρώπην ἀπὸ τὸ σμῆνος τῶν βαρβάρων, καὶ αὕτη παρέλυσε καὶ ἐταπείνωσε τὸν δυσειδαίμονα καὶ τραμερὸν ἀντίπαλον τῆς χριστιανικῆς θρησκείας.

Οἱ Εὐρωπαϊοὶ λοιπὸν, φαίνεται, μῆτε ἀκριθεῖς περὶ Ἑλλάδος εἶχον ἰδέες, μῆτε ἐπήρχετο ποτὲ εἰς τὴν μνήμην των κάμμία συμπάθεια ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῶν ὑπὸ τοσοῦτων αἰῶνων βασανιζομένων Ἑλλήνων, ἐπειδὴ ἦσαν προκατειλημμένοι ὑπὲρ τῆς ὀθωμανικῆς δυναστείας, καὶ ἐθεώρουν πάντοτε αὐτὴν δεκτικὴν μεταρρυθμίσεως, καὶ ἀκολούθως δυνηθησομένην ν' ἀνθίσταται κατὰ τῆς Ῥωσσίας, ἀποτελοῦσα κατὰ τοὺς διπλωματικούς μεσότειχον ἰσχυρὸν καὶ δυσκίνητον· ὅθεν καὶ πάντες ὡς ἐξ ἑνὸς μετ' ἐκπλήξεως καὶ ἀπορίας μεγίστης ἀκούσαντες τὴν ἀποστασίαν τῶν Ἑλλήνων, οἱ μὲν κατ' ἀρχὰς δὲν ἔδιδον πίστιν, ἄλλοι ἐχλεύαζον καὶ κατεμέμφοντο τὰς μωρίας τῶν Ἑλλήνων, καὶ ἄλλοι ἐλεεινολόγουν θεωροῦντες ταύτην ὡς ἀτελεσφόρητον καὶ εὐδιόλυτον· προκατειλημμένοι λοιπὸν πολλοὶ κατὰ τῶν Ἑλλήνων καὶ ὑπὲρ τῶν ὀθωμανῶν, προσήλωσαν πάντες τὴν προσοχὴν των καὶ περιέργειαν. Ἀλλ' ἀποδοθείσης ταῦτοχρόνως τῆς ἑλληνικῆς ἀποστασίας καὶ εἰς Ῥωσικὸν δάκτυλον, καθὼς καὶ εἰς συμφέροντα ὅλως δι' ὄλου ἐκείνης τῆς Αὐτοκρατορίας, ἀνθισταμένης διὰ ταῦτα, ἀνενεργούσης δὲ τῆς πολιτικῆς, θεωρουμένης τῆς ὀθωμανικῆς δυναστείας ὡς μιᾶς νομίμου καὶ ἰσχυρᾶς βασιλείας ἐχούσης ὑπὲρ τῆς ὀλομελοῦς συντηρήσεώς της ἰσχυροὺς προστάτας καὶ συμμάχους διὰ τε πολιτικούς καὶ ἐμπορικούς λόγους, θεωρουμένων ἐν ταύτῃ καὶ τῶν Ἑλλήνων ὡς μιᾶς γενεᾶς ἀνθρώπων ἀμαθῶν καὶ βαρβάρων, ἄλλως τε μωρῶν καὶ ἀνοήτων διὰ τὸ τόλμημα· διὰ ταῦτα πάντα ἐφάνη-

σαν ἐναντίοι, καὶ αἱ πολιτικάι θεωρίαι· εἶχον κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν τηλικαύτην ἰσχὺν καὶ ἐπίρροιαν, ὥστε δὲν ἦτον δυνατὸν ν' ἀκουσθῆι καὶ ἡ φωνὴ τῆς ἠθικῆς καὶ τῆς θρησκείας· παρελθούσης δὲ τῆς πρώτης ὁρμῆς καὶ ἐντυπώσεως, λαβοῦσα καιρὸν ἡ πολιτικὴ νὰ τεχνολογήσῃ τὴν παράδοξον ἀποστασίαν, καὶ ν' ἀνακαλύψῃ τὴν ἀλήθειαν, ἤρξατο νὰ πιστεύσῃ ὅτι εἶναι ἔργον τῶν ἰδίων Ἑλλήνων ὑπὲρ τῶν ἰδίων συμφερόντων καὶ τῆς ἐλευθερίας των, καὶ οἱ ἐκ πρώτης ἀφετηρίας ἰσχυροὶ τῆς Εὐρώπης ὑπόπτως πρὸς ἀλλήλους διακειόμενοι, θεωρήσαντες ὑπὸ τὴν ἀληθῆ ἐποψίν τὸ πρᾶγμα, ἠναγκάσθησαν μὲν νὰ συσκεφθῶσιν, ἀλλ' ἡ οὐδετερότης τότε ἐφάνη ἡ φιλανθρωποτέρα καὶ δικαιωτέρα διὰ τοὺς κίνδυνεύοντας Ἕλληνας πράξις.

Ἡ ἀποστασία δὲ αὕτη ἐθεωρήθη τῶ ὄντι ἐν φαινόμενον ἐκ τῶν πολὺ παραδόξων περιέργων καὶ ἀπροσδοκῆτων, καθ' ὅσον μάλιστα δὲν κατεδέχοντο τινὲς ποτὲ νὰ θεωρήσωσιν ὡς ἔθνος τοὺς δορυαλώτους καὶ τοὺς εἰλωτας τοῦ Σουλτάνου· ἀλλ' ἔπρεπε νὰ γεννήσῃ καὶ ταύτην τὴν ἀποστασίαν ὁ παραδοξώτατος αἰὼν, καθὼς ἅπαντα τὰ ἔθνη ὡς ὑπὸ τινος ἠλεκτρισμοῦ συνεχλονοῦντο καὶ ἔκλινον εἰς νεωτερισμοὺς καὶ μεταρρυθμίσεις· εἰς ἐκείνην δὲ τὴν ἐποχὴν τὰ ἔθνη ἦσαν εἰς ἐρεθισμὸν καὶ κίνησιν διὰ νὰ μεταβάλωσι πολιτικὰ συστήματα, νὰ ἀποκτήσωσι πλείωτερα δικαιώματα, καὶ νὰ μὴ στέργωσιν, εἰμὴ περιωρισμένας καὶ συνταγματικὰς μοναρχίας· τοιαύτη ἐφαίνετο ἡ τότε ἐπιτηδεῖα ἐποχὴ, ἣτις διεδίδετο πανταχοῦ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἦττον, καὶ ἐπροξένει μεγάλους ἀγῶνας εἰς τοὺς Μονάρχας, διὰ νὰ σώζωσι τοὺς λαοὺς των, καὶ νὰ σβύνωσιν ἐκεῖνο τὸ ἀναζωπυρούμενον πνεῦμα τοῦ πολέμου καὶ τῶν ἐμφυλίων ταραχῶν καὶ τῆς ἀναρχίας. Οἱ Ἕλληνες ὅμως διέφερον κατὰ ταῦτα, ἐπειδὴ αἰσθανόμενοι τὸν δυσβάστακτον ζυγὸν τῶν τυράννων, τρέφοντες ἀκαταπαύστως σκοποὺς καὶ ἐλ-

πίδας ἀπελευθερώσεως, καὶ θέλοντες νὰ κυβερνηθῶσι καὶ οὗτοι ἀνθρωπίνως, καὶ οὐχὶ ὡς ὑποδεέστερα τοῦ Θεοῦ πλάσματα, θεωρήσαντες δὲ τὴν ἐποχὴν τῆς Εὐρώπης ὡς ἀρμοδιωτέραν τοῦ σχεδίου των, καὶ ἀπολαχθόντες τὸν αἰῶνα ὡς βοηθὸν καὶ σύμμαχον, ἐκινήθησαν εἰς τὴν ἀποστασίαν ταχύτερον παρὰ τὸν σκοπὸν των φέροντες βοηθητικὰς τὰς περιστάσεις, διότι ἀλλέως δὲν ἤθελαν εὐδοκιμήσει.

Οἱ Ἕλληνες λοιπὸν ρίψαντες τὸν κύβον των, ἐπεχείρησαν ἔργον μέγα, ὑψηλὸν, καὶ πολυκίνδυνον, παράδοξον μὲν εἰς τὸ εἶδος του, ἄσχετον ὅμως καὶ ἀνόμοιον μὲ τὰ τῆς Εὐρώπης· διότι δὲν ἀπέβλεπον εἰς κάμμιαν ἄλλην πολιτικὴν δοξασίαν καὶ αἵρεσιν, εἰμὴ εἰς τὸ νὰ ἀπαλλαγῶσι τῆς δουλείας, καὶ νὰ ἐξαλείψωσι τὸ ὄνειδος μόνου των, ὡς ἐκ τῆς πελυκαίριας ἀπεδείχθη· ἔπρεπεν οἱ ἴδιοι Ἕλληνες νὰ δοκιμάσωσιν ὅλους τοὺς κινδύνους, ὅλας τὰς ταλαιπωρίας, καὶ ὅλας τὰς πολυειδεῖς θυσίας, καὶ ἐν ταύτῃ νὰ θαυμάτουργήσωσιν ἐναντίον τοῦ γιγαντιαίου ἐχθροῦ διὰ νὰ κινήσωσι τὸν ὑπὲρ αὐτῶν οἶκτον καὶ τὴν ἀντίληψιν τῆς Εὐρώπης· ἡ ἄνισος πάλη, ἡ ἀπροσδόκητος τῶν Ἑλλήνων καρτεροψυχία, αἱ ἀνέλπιστοι ἀνδραγαθίαι των, καθὼς καὶ αἱ ἀπανθρωπότηται τῶν Ὀθωμανῶν πράξεις, ἐκίνησαν τὴν φιλανθρωπίαν τῶν πεφωτισμένων πρώτων καὶ ἐναρέτων ἀνδρῶν, οὐ μόνον διὰ νὰ προτρέπωσι τὰς ὑπὲρ Ἑλλήνων βοηθείας τῶν εὐαισθητῶν, ἀλλὰ νὰ γίνωνται καὶ ὑπὲρ τοῦ δικαίου των ἀγῶνος μεγαλοφωνότατοι κήρυκες· τοιοῦτος εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς ἀποστασίας ἐφάνη ὁ σοφὸς καὶ φιλόανθρωπος σεβαστὸς ἀνὴρ ὁ βασιλεὺς τῆς Βυαρίας Λουδοβίκος· τοῦτον ἐμιμήθησαν καὶ πολλοὶ γενναῖοφρονες καὶ φιλάγαθοι κατὰ τὴν ἰδίαν ἐποχὴν· ἴδμεν ὡς προωρισμένον παρὰ Θεοῦ καὶ τὸν φιλελλήνικώτατον καὶ γενναῖοφρονα Ἐϋνάρδον, οὐ μόνον ὡς χορυφαῖον ἀπόστολον νὰ ἀναλάβῃ τὸν ὑπὲρ Ἑλλήνων ἡθικὸν ἀγῶνα, ἀλλὰ νὰ κινήσῃ καὶ πάντα λίθον προ-

τρέπων πολιτικούς τε καὶ εὐσυμπαθεῖς ἄνδρας διὰ τὰ ἐπι-
 χορηγῶσι τὰ δυνατὰ ἐπιβοηθήματα πρὸς τὴν ἀγωνιζομέ-
 νην καὶ κινδυνεύουσαν ἀνθρωπότητα· καὶ ταῦτα μάλιστα
 καθ' ἣν ἐποχὴν οἱ Ἕλληνες εἰς χεῖρας ἔλθόντες μετὰ τοῦ
 ἀλαζόνος καὶ πολυάνδρου ἐχθροῦ, καὶ δοκιμάσαντες τὰς
 δυνάμεις του, δὲν ἐφοβήθησαν τόσον τὰ ἐχθρικά του ὄπλα,
 καὶ τὴν πολεμικὴν αὐτοῦ πείραν, ὅσον τὴν ἔλλειψιν τῶν
 χρημάτων, τῆς τροφῆς, καὶ πάσης πολεμικῆς ὕλης· διὰ
 ταῦτα ὁ εἰρημένος οὗτος σεβαστὸς ἀνὴρ εἶναι παντὸς ἐγ-
 κωμίου ἀνώτερος, ἐπειδὴ καὶ πολιτικῶς καὶ χρηματικῶς
 ἐφάνη ὁ ὑπερασπιστὴς καὶ εὐεργέτης, χωρὶς ποτὲ τὰ μετα-
 βληθῆ, ἢ τὰ ἀπαυδήσει ἀκολουθῶν τὰς ἀμέσους καὶ ἐμμέ-
 σους γενναίας συνδρομὰς του, διὰ τὰς ὁποίας ἐφείλκυσε τὴν
 ἀθάνατον εὐγνωμοσύνην τοῦ ἔθνους, καὶ ἀπέκτησε δικαιώ-
 ματα μεγάλα καὶ ἀναφαίρετα.

Ἐν τούτοις ἡ φήμη τῆς ἀποστασίας τῶν Ἑλλήνων ἀν-
 τήχει εἰς τὴν Εὐρώπην, καὶ εἰς πάσας τὰς πολιτικὰς καὶ
 φιλικὰς συναναστροφάς· πανταχοῦ ἐγίνετο λόγος περὶ τοῦ
 παραδόξου ταύτου φαινομένου, καθὼς καὶ περὶ τῶν παρα-
 δοξωτέρων ἐν ταύτῳ πράξεων τοῦ πολέμου κατὰ ξηράν τε
 καὶ θάλασσαν· διότι ἐν ᾧ οἱ Εὐρωπαῖοι ἐνόμιζον ἰσχυροὺς
 ὡς πολυαρίθμους τοὺς Τούρκους, ἐν ᾧ ἤκουον καὶ ἐμάνθαν-
 νον ἕκ τε τῶν ἐφημερίδων καὶ τῶν ἰδιαιτέρων γραμμάτων
 τὰ περιστατικὰ καὶ τὰς μεγάλας ναυτικὰς δυνάμεις τῆς
 Πόρτας, τῆς Αἰγύπτου, καὶ τῆς Ἀφρικῆς, καὶ ἐν ταύτῳ
 ἐπληροφοροῦντο περὶ τῶν ἀντιπαραταττομένων ὀλιγαρίθμων
 στρατευμάτων τῆς Ἑλλάδος, καθὼς καὶ περὶ τῆς μικρᾶς
 ποσότητος τῶν πλοίων, τῶν ἐμπορικῶν μᾶλλον, ἢ ἐπιτη-
 δείων εἰς ναυμαχίας, ἀκούοντες συγχρόνως εἰς πᾶσαν ἐπὶ
 ξηρᾶς συμπλοκὴν, καὶ εἰς πᾶσαν ναυμαχίαν ἑλληνικὰς νί-
 κας, ἀνδραγαθήματα, καὶ θριάμβους, οὐ μόνον ἐξεπλήττον-
 το, καὶ ἐθαύμαζον, ἀλλ' ἡ ὑπὲρ Ἑλλήνων κοινὴ γνώμη.

καθ' ἐκάστην ἠϋξανε καὶ ἐπολλαπλασιάζετο, ὥστε καὶ πολλοὶ ἐκ διαφορῶν μερῶν ἤρχοντο εἰς τὴν Ἑλλάδα, εἰς αὐτὸ δηλ. τὸ παράδοξον καὶ ἀξιοπερίεργον τοῦ πολέμου θέατρον· Καὶ εἶναι μὲν γνωστὸν ὅτι ἄλλοι μὲν ἤρχοντο ἀναγκαζόμενοι νὰ ἀπομακρυνθῶσι τῆς πατρίδος των, ἔνθα ὑπεβλέποντο καὶ ἐδιώκοντο παρὰ τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας, ἢ ἐπ' ἐλπίδι νὰ ὠφεληθῶσι καὶ νὰ βελτιώσωσι τὴν τύχην των· ἄλλοι ὅμως ὑπὸ εὐγενῶν κινούμενοι αἰσθημάτων ἦλθον μὲ ἀπόφασιν νὰ συμμεθεξῶσι τῶν κινδύνων καὶ τῆς τύχης τῶν Ἑλλήνων, ὅπερ καὶ ἔργῳ ἔδειξεν, καὶ τινες μὲν ἐξ αὐτῶν ἔγιναν θῦμα, ἄλλοι δὲ μέχρι τῆς σήμερον εὐρίσκονται εἰς τὴν Ἑλλάδα, θεωροῦντες αὐτὴν ὡς δευτέραν πατρίδα των.

Ἐν ᾧ δὲ οἱ Ἕλληνες ἠγωνίζοντο μὲ τὰς ὀλίγας των κατὰ ξηρὰν καὶ θάλασσαν δυνάμεις ν' ἀποκρούσωσι τὸν πολυάριθμον ἐχθρὸν, ὅστις διὰ πυρὸς καὶ ξίφους ἐπηπείλει τὴν ἐξόντωσίν των, ἐν ᾧ ἠγωνίζοντο νὰ προφθάνωσιν εἰς τὰς κατεπειγούσας ἀνάγκας τὴν δυνατὴν βοήθειαν, νὰ ἐμποδίσωσι τὰς ἐνδεχομένας ἐμφυλίους ταραχὰς καὶ ἀναρχίας, νὰ θεραπεύωσι τὰς φιλοτιμίας τῶν ἐπιβρόχην λαμβανόντων, νὰ ἐμψυχῶνασι τοὺς ταλαιπωρημένους καὶ δυστυχήσαντας, νὰ παραμυθῶσι τοὺς ἐπιζῶντας τῶν αἰχμαλωτισθέντων ἢ ἀπωλεσθέντων συγγενῶν, φίλων καὶ γνωρίμων, ἐνησχολοῦντο ἐνταυτῷ πολυειδῶς διὰ νὰ σχεδιάζωσι καὶ πολιτεύμα, καὶ νόμους, διὰ νὰ δώσωσι μίαν ἔκτακτον συγκλήσιν τῶν πραγμάτων· καὶ τότε ἦτον μία ἐποχὴ καθ' ἣν ἔπρεπε νὰ παρατηρῆ τις, καὶ νὰ θαυμάζῃ τὴν ἀνέκφραστον ἐκείνην ἰσχὺν τὴν ὁποίαν ἔχει ὁ ἔρωσ τῆς πατρίδος, ὁ πόθος τῆς ἐλευθερίας, καὶ ὁ μέγας ἐνθουσιασμὸς τῆς θρησκείας· οἱ Ἕλληνες εἰς ἐκείνην τὴν αἰμίμηστον ἐποχὴν ἐθεώρουν μὲ ἔκπληξιν τὴν καρτερὰ ψυχὴν τῶν ἀδυνάτων, τὴν ἐνοχλὴν τῶν γερόντων, τὴν ἐνδεῆ χήραν εἰσφέρουσαν τὰ δύο λεπτά

της ὡς ἔρανον, τὴν ὑπομονὴν τῶν εὐαισθητῶν μητέρων, τὰς συνδρομὰς ἀπάντων, τὸ ἱερατεῖον ἔνθου καὶ ἀτρόμητον εἰς τοὺς ἐπικειμένους κινδύνους νὰ ἐνδυναμώσῃ τοὺς χριστιανοὺς, ἐπικαλούμενον ζῆλον ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος, τὸν παρήλικα καὶ ἀφήλικα νὰ ὀπλοφορῇ καὶ νὰ τρέχῃ εἰς τὸ στάδιον τῆς μάχης, τὸν στρατιώτην τῆς ξηρᾶς καὶ τῆς θαλάσσης παίζοντα μὲ τοὺς κινδύνους καὶ μὲ τὸν θάνατον, τὸν γενικὸν ἀναβρασμὸν, τὸν μέγαν ἐνθουσιασμὸν καὶ τὴν ἐναγώνιον καὶ παντοτεινὴν ἄνεσιν ὄλων ἐν γένει· τότε ἄλλο φρόνημα δὲν ἐπεκράτει, ἄλλη φωνὴ δὲν ἠκούετο, εἰμὴ, «θάνατος ἢ ἐλευθερία·» εἰς μάτην ὁ ἔχθρὸς ἐκινεῖτο μὲ τόσας δυνάμεις κατὰ ξηράν τε καὶ θάλασσαν. Εἰς μάτην ἀπέβαινον ὄλαι αἱ δοκιμασίαι, αἱ ἀπειλαί, αἱ προσφοραί, αἱ ἀμνηστεῖαι, καὶ αἱ πολλαὶ ὑποσχέσεις· εἰς μάτην αἱ ἐξωτερικαὶ ἀπόπειραι, οἱ ἀντιπερισπασμοὶ καὶ τὰ φόβητρα· ὅλα ταῦτα ἔμπροσθεν τῶν ἐνθουσιασμένων Ἑλλήνων ἐματαιοῦντο, καὶ ὅλα συνέτεινον εἰς τὸ νὰ αὐξάνωσι μᾶλλον τὸν ζῆλον των. Οἱ Ἕλληνες ἀδυσώπητοι καὶ ἀμετάθετοι εἶχον ὅλας τὼν τὰς ἐλπίδας πρὸς Θεὸν, καὶ εἰς τὰς γενναίας καρδίας των. Ἐν τοσοῦτῳ καὶ ἡ φωνὴ τῆς πατρίδος ἐφέλκουσα τὰ τέκνα τῆς πανταχόθεν, ἐνεψύχωνε τοὺς ἀγωνιζομένους, καὶ τῷ ὄντι δὲν ἦτον Ἕλληνας καὶ ὁμόθητος εἰς κανὲν μέρος τῆς γῆς, τοῦ ὑπείου ἡ καρδιά δὲν ἐσκίρτα ἀπὸ χαρᾶς, ἀκούων τὰς θαυματουργίας τῶν μαχομένων· πολλοὶ δὲ διαφεύγοντες τὰ τρομερὰ βασανιστήρια καὶ τὴν μάχαιραν τῶν ἐχθρῶν, μετέβαινον εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ ἄλλοι ὁμοίως ἐξ Εὐρώπης ἔτρεχον προσφέροντες τὴν συνδρομὴν των, καθὼς ἄλλοι πάλιν ἔπεμπον ἐπιβοηθήματα· καὶ ἐν συντόμῳ ὁ ὑπὲρ πίστεως καὶ ἐλευθερίας ἀγὼν ἦτον τὸ κοινὸν αἶσθημα καὶ τὸ κυριεῦον τοὺς Ἕλληνας πάθος.

Οἱ Ἕλληνες λοιπὸν ἐν ᾧ ἐπάλαυνον μὲ τοὺς θηριοκαρδίους ἐχθρούς των, μὲ τὴν ἀχρημασίαν, μὲ τὰς πολυειδεῖς

ταλαιπωρίας, μὲ τὰς ἐλλείψεις τῶν ἀπολύτως ἀναγκαίων, μὲ ὅλους τοὺς κινδύνους, καὶ μὲ ὅλα τὰ ἐναντία στοιχεῖα, οὐχ ἦττον κατεγίνοντο γὰρ παραδεχθῶσι καὶ προσωρινούς νόμους, καθὼς καὶ πολίτευμα, τὸ ὁποῖον ἦτον ὅλως δι' ὅλου συνταγματικὸν καὶ ἀρμοδιώτατον εἰς τὴν περίστασιν καὶ εἰς τὸ ἦθος τοῦ ἔθνους, ὅτε αὐτὸ καὶ μόνον ἐδύνατο γὰρ ἠλεκτρίσῃ τοὺς κατοίκους, γὰρ ὑποτρέψῃ τὸν ἐνθουσιασμόν, καὶ γὰρ διεγείρῃ εἰς τὰς ψυχὰς τῶν κατοίκων πατριωτικὰ αἰσθήματα καὶ ἀρετὰς, ἄνευ τῶν ὁποίων ἐκινδύνευε γὰρ σβυσθῆ τὸ πῦρ ἐκεῖνο τῆς ἀποστασίας, τὸ ὁποῖον ἐξῆπτε τὰς κεφαλὰς τῶν Ἑλλήνων.

Ταῦτα θεωροῦντες οἱ ἰσχυροὶ τῆς Εὐρώπης, προσέχοντες εἰς τὴν κοινὴν ὑπὲρ Ἑλλήνων γνώμην, συλλογιζόμενοι διαφοροῦς κακὰς συνεπείας, ὀδηγούμενοι ὑπὸ τῆς ἠθικῆς, φωτιζόμενοι ὑπὸ τοῦ χριστιανισμοῦ, παρατηροῦντες τὴν ἀπροσδόκητον ἰκανότητα τῶν Ἑλλήνων, καὶ τὴν ἀμετάθετον αὐτῶν ἀπόφασιν, πληροφορούμενοι ἀπὸ διαφοροῦς ἀξιοπίστους πηγὰς, ὅτι ἦτον πλέον καιρὸς κρίσιμος καὶ καιρὸς ἀρμόδιος διὰ γὰρ δεῖξωσιν εἰς τὰ ἔθνη τὰς ὁποίας ὑπὲρ τοῦ χριστιανισμοῦ πρεσβεύουσιν ἀρχὰς, καθὼς γὰρ ὑποστήσωσιν ἐν ταυτῷ καὶ πόσα δύνανται γὰρ κατορθώσωσι, συνεβιβάσθησαν κατὰ τὰς γνώμας, καὶ διὰ συνθήκης ἀπεφάσισαν γὰρ σωφρονήσωσι τὴν ἀπανθρωπίαν καὶ ἀθεοφοβίαν τῶν βαρβάρων, καὶ γὰρ φέρωσιν εἰς τὸ πέρας τὸ μέγα τῶν Ἑλλήνων ἐπιχείρημα· νομίζομεν δὲ περιττὸν γὰρ ἐξιστορήσωμεν καὶ πάλιν τὴν πασίγνωστον ἐκείνην κατὰ τοὺς Ναυαρίνους καὶ ἀξιωμανημόνευτον ναυμαχίαν, καθ' ἣν κατεκεραυνώθη καὶ κατεποντίσθη ἡ τῶν βαρβάρων θαλάσσιος δύναμις εἶναι ὡσαύτως περιττὸν γὰρ ἀναφέρωμεν τὰς κατὰ ξηρὰν γενναίας πράξεις τῶν συμμάχων Δυνάμεων, τὰς ἐν Κωνσταντινουπόλει διπλωματικὰς (ἐντονα τῶν ἰσχυρῶν συμμάχων προβλήματα), καὶ ὅλας τὰς ὄντως βασιλικὰς με-

γαλουργίας των, τὰς ὁποίας ἀπὸ σέβας παρασιωπῶμεν· οὐ μόνον δὲ τὴν παῦσιν τοῦ ἐξολοθρευτικοῦ πολέμου ἀπήτησαν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐπίσημον κήρυξιν ἀνακωχῆς τοῦ πολέμου, καὶ ὄρια ἔθεντο τῆς Ἑλλάδος, καὶ τὴν κυβέρνησίν της ἀνεγνώρισαν, καὶ πᾶσαν γενναίαν ἀντίληψιν ἐπεδαψίλευσαν οἱ φιλανθρωπότατοι βασιλεῖς, οἱ σεβαστοὶ καὶ μεγαλόφρονες σύμμαχοι.

Τούτων δὲ πάντων ἀξιοθέντες οἱ Ἕλληνες, εὐχαριστίας πρὸς Θεὸν ἀνέπεμπον, θεωρήσαντες ὅπως δι' ὄλου ταύτας τὰς μεγαλουργίας καὶ εὐεργεσίας τῶν γενναιοφρόνων συμμάχων, ὡς ἔργον προφανέστατον τῆς θείας προνοίας, διότι διὰ θαύματος μόνον ἦτον δυνατὸν νὰ νικηθῶσι τόσαι πολιτικαὶ δυσκολίαι, νὰ ἐξομαλυνθῶσι τόσαι πολιτικαὶ δυσχέρειαι, καὶ νὰ συμβιβασθῶσιν αἱ κατὰ τοσοῦτον διεστῶσαι γνώμαι. Οἱ Ἕλληνες λοιπὸν τούτων ἀπάντων τῶν εὐεργετημάτων ἀπολαύσαντες, καὶ τῶν δεινῶν ἀπαλλαγέντες, κατέβαλον ὅλην τὴν φροντίδα των περὶ θεραπείας τῶν πληγῶν των καὶ ἐπιστηρίζεως τοῦ πολιτεύματος καὶ τῆς νομοθεσίας των, καθὼς καὶ περὶ πάντων τῶν πρὸς κοινὴν ἀσφάλειαν καὶ εὐταξίαν ἀφορώντων· ἀλλ' ὁ τοιοῦτος ὀλεθριώτατος πόλεμος ἐπειδὴ μετέβαλεν ὅλας τὰς τάξεις τῶν κατοίκων, καὶ ἐπειδὴ ἐχορήγουν πολλὰ εἰς πολλοὺς δικαιώματα πηγάζοντα ἀπὸ πολεμικὰς ἐπιτυχίας, ἀπὸ ἄλλα χρηματικὰ βοηθήματα, ἢ ἀπὸ ἐθνικὴν ὑπεροχὴν, καθὼς καὶ ἀπὸ σημαντικὰς ὑπηρεσίας, εἰς τὰς ὁποίας εὐδοκίμησαν, ἐπειδὴ λέγομεν, ἀνεφάνησαν πολλοὶ τοιοῦτοι μὲ δυσαναικονομήτους ἀπαιτήσεις, εἰσεχώρησε τὸ πνεῦμα τῆς ἀντιζηλίας, τῆς φιλαρχίας, καὶ τοῦ φθόνου, καὶ ἐκ τούτου τὰ πράγματα ἐχώλαινον, καὶ ἐγένοντο ἠθικαὶ ἀλληλομαχίαι, αἱ ὁποῖαι ἐπηπείλουν ἐμφύλια δεινὰ χείρονα τοῦ πολέμου. Ὄλεν ὑπερσχύσαντος τοῦ ὀρθοῦ λόγου, καὶ εἰσακουσθείσης τῆς γνώμης τῶν νουνεχεστέρων καὶ ἐπιρροὴν ἐχόντων, διὰ νὰ διασκεδα-

σθῶσι πᾶσαι αἱ ἐνδεχόμεναι ἀναρχίαι καὶ στάσεις, προσεκλήθη ὁ Κόμης Καποδίστριας διὰ νὰ τεθῆ ἐπὶ κεφαλῆς τῶν πραγμάτων.

Ὁ λόγου ἄξιος ἀνὴρ οὗτος, τὴν αὐτὴν ἔχων θρησκείαν, τὴν αὐτὴν γλῶσσαν, τοῦ αὐτοῦ ὦν ἔθνους, προικισμένος ἐκ φύσεως μὲ πολλὴν ἀγχίνουαν, ἐξησκημένος εἰς πράγματα ἀνωτέρας σφαίρας, γνωρίζων τὸ ἔθνος τῶν Ἑλλήνων, οἱ ὁποῖοι ἐπίσης ἐγνώριζον αὐτὸν, καὶ ὡς ἐκ τῆς πολιτικῆς του θέσεως, καὶ περισσῶς, ἐφάνη πατήσας τὸ ἔδαφος τῆς Ἑλλάδος ὡς ἄλλος Μεσσίας σεβόμενος ὑπὸ πάντων διὰ τὰ πλεονεκτήματα του, καὶ δίδων εἰς ὅλον τὸ ἔθνος τὰς πλέον χρηστάς ἐλπίδας· εἶναι περιττὸν νὰ ἐπαναφέρωμεν ἐνταῦθα μετὰ λεπτομερείας τὴν εἰς τὴν Ἑλλάδα πολιτικὴν του διαγωγὴν, ἐπειδὴ πάντα ὡς ὑπ' αὐτοῦ κυβερνηθέντα, ἐγνώρισαν καὶ τὰ γενικὰ καθ' ἕκαστα· μὴ εὐρῶν δὲ τὰ πράγματα τελειοποιημένα, ἢ μὴ θεωρήσας ταῦτα κατὰ τὰς ἀρχάς του, προσέθεσεν, ἀφῆρεςεν, ἐπεδιώρθωσε, καὶ διωργάνισε τὰ τε πολιτικὰ καὶ στρατιωτικὰ, καθὼς ἀρμυδιώτερον ἐνόμιζεν. Ἰδὼν δὲ ἀφ' ἐνὸς μέρους ὅτι ἔκ τινων φρονημάτων ἀπαντᾷ προσκόμματα, ἀφ' ἐτέρου δὲ ὅτι τὸ συνταγματικὸν πολίτευμα ἦτον ἔτι ἄωρον ὡς πρὸς τὴν ἠθικὴν ἡλικίαν τοῦ ἔθνους καὶ ἐπιβλαβές, ἀπέβαλε μὲν πρὸς καιρὸν τὴν ἐνέργειαν αὐτοῦ, ἐκυβέρνα δὲ τὰ πράγματα ὀδηγούμενος ἐκ τῶν ἐσωτερικῶν καὶ τῶν ἐξωτερικῶν περιστάσεων, ἔχων πάντοτε τὸν σκοπὸν, καὶ ὑποσχόμενος νὰ συγκαλέσῃ ἐθνικὴν συνέλευσιν πρὸς σύνταξιν θεμελιωδῶν νόμων ἐν καιρῷ τῷ προσήκοντι.

Ἐν τούτοις θεωρήσασαι αἱ σύμμαχοι Δυνάμεις τὴν Ἑλλάδα κατ' ἄλλην ἔποψιν, ἀπεφάσισαν νὰ ἐκτείνωσι τὰ ὄριά της, καὶ νὰ τῇ δώσωσι τὴν προσηγορίαν τῆς βασιλείας· ἀλλ' ἐπειδὴ βασιλικὸν ἀξίωμα δὲν ἐπετρέπετο νὰ δοθῆ εἰς τὸν μὴ καταγόμενον ἐκ βασιλικῆς γενεᾶς, προσηνέχθη καθ' ὁμόφωνον ἐκλογὴν, ὁ θρόνος τῆς Ἑλλάδος εἰς τὸν Λεοπόλδον,

τὸν ὁποῖον μετὰ χαρᾶς καὶ ἐνθουσιασμοῦ ἐδέχθη τὸ ἔθνος, καὶ ἐπεθύμει τὴν ταχυτάτην παρουσίαν του· δὲν παρῆλθεν ὅμως πολὺς καιρὸς, καὶ δι' ἀγνώστους καὶ γνωστούς λόγους μεταμεληθεῖς, πρηγήθη ἐπισήμως (ὡς πρὸς τοῦτο δὲ φαίνεται ὅτι δὲν εὐχαριστήθη ὁ Λεοπόλδος εἰς ὅσα τῷ εἶχεν ἐκθέσει ὁ Κόμης Καποδίστριας, θεωρήσας αὐτὰ ὡς δυσχερῆ καὶ δυσοικονόμητα)· ἔμεινε λοιπὸν καὶ αὖθις ἡ κυβερνήσις προσωρινῶς εἰς τὸν ἴδιον, ὅστις ἐφάνη ὅτι, ὡς ἄνθρωπος, ἤμαρτε διττῶς· τὸ μὲν διὰ τὴν ἐκλογὴν τινων ἀνθρώπων, τοὺς ὁποίους μετεχειρίζετο ὡς πιστοὺς καὶ συμβούλους μᾶλλον εἰς τὸ τῆς κυβερνήσεως σύστημα, τὸ δὲ κατὰ τὸν τρόπον μεθ' οὗ ἐκυβέρνηα τὰ πράγματα ἐναντίον τῶν φρονημάτων τινων ὑποκειμένων, ὥστε ἐγεννήθη ἡ κατ' αὐτοῦ φατρία συγκειμένη παρά τινων, ἐξ ὧν οἱ μὲν ὡς ἐκ προσχήματος ἐλευθέρου ἠθέλον τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ πολιτεύματος ἄλλως, ἄλλοι δὲ προσποιούμενοι τὸν ὁμόφρονα, ἀπέβλεπον εἰς τὸ νὰ γένωσι μέτοχοι τῶν πραγμάτων, ἀπὸ τὰ ὁποῖα τοὺς εἶχεν ἀπομακρύνει ὁ Κυβερνήτης, μὴ εὐρῶν αὐτοὺς ἀρμοδίους· συνέτρεξαν δὲ σὺν τούτοις καὶ ἄλλαι ὑπενέργειαι, αἱ ὁποῖαι ἠύξισαν καὶ ἐστερέωσαν τὴν ἀντιπολίτευσιν, ἐξ ἧς τελευταῖον κατήντησαν τὰ πράγματα εἰς ῥῆξιν. Ὁ Κυβερνήτης ἔχων ὑπὲρ ἑαυτοῦ τὴν κοινὴν γνώμην, καὶ τὴν εἰς τὸ ἄτομόν του ἀφοσίωσιν τοῦ λαοῦ, πρὸς δὲ τούτοις μίαν φατρίαν ἐκτεταμένην πολιτῶν, δὲν μετεχειρίζετο κατ' ἀρχὰς τὴν βίαν, νομίσας ὅτι δι' ἡσυχῶν τρόπων ἠθέλε διαλύσει ταύτην τὴν συνωμοσίαν. Ἀλλ' ὕστερον ἠναγκάσθη νὰ καταφύγῃ εἰς αὐστηρότερα μέτρα, καὶ ἀπεδείχθη ὅτι ὁ θρίαμβός του ἦτον ἀναπόφευκτος, ἐὰν κατ' ἐκείνας τὰς κρισίμους ἡμέρας δὲν ἐγένετο τὸ ἐλεεινότατον θῦμα τῆς ἀτομικῆς ἐκείνης, ἀπανθρώπου, καὶ βαρβαροτάτης πατροκτονικῆς ἐκδικήσεως.

Μετὰ τὴν δολοφονίαν του δὲν ἐφάνη ἐν τῷ μέσῳ ἄξιος

διάδοχός του· ὁ ἀδελφός του Λύγουστινος δὲν εἶχεν οὔτε τὴν αὐτὴν ὑπόληψιν, οὔτε τὰ προτερήματα, διὰ τὰ διαδεχθῆ καὶ τὴν ἀρχὴν καὶ τὴν πάλιν· ὅθεν παρρησιασθεῖς ἐπὶ τῆς σκηνῆς, καὶ παίξας ἀνεπιτηδείως τὸ μέρος του, ὑπεχώρησεν εἰς τὴν ἀνάγκην, δούς τὴν παραίτησίν του, ὅτε καὶ ἡ συνταγματικὴ τότε λεγομένη φατρία πρὸς καιρὸν ἐθριαμβευσεν εἰς τὸ Ναύπλιον καὶ ὅμως ταῦτα πάντα ἦσαν προσωρινὰ καὶ ἐφήμερα, ἐπειδὴ ἡ τύχη τῆς Ἑλλάδος ἦτον ἤδη προαποφασισμένη, ἄλλως τε καὶ οἱ συνταγματικοὶ, καὶ ἡ κυβέρνησις ὑπέπεσαν εἰς τοσαύτας καταχρήσεις, ὥστε ὁ λαὸς μυρία δεινὰ παθὼν, συνέλαβε κατὰ συντάγματος μεγίστην ἀποστροφὴν καὶ φόβον, καὶ ἡ τοιαύτη τῶν πραγμάτων ἀθλιεστάτη κατάστασις ἐπηπείλει τὰ πάνδενα· μὴ φαινομένης δὲ ἄλλης τινος θεραπείας, τὸ ἔθνος ἐπεκαλέσθη τὴν ταχεῖαν ἐκλογὴν τοῦ βασιλέως, αἱ δὲ σύμμαχοι Δυνάμεις γνωρίζουσαι μετ' ἀκριβείας τὰ κατὰ τὴν Ἑλλάδα, ἐκινήθησαν αὐθις εἰς οἶκτον καὶ συμπάθειαν, καὶ σπεύσασαι, ἐξελέξαντο τὸν βασιλέα Ὄθωνα, τὸν ὅποιον τὸ ἔθνος ἐθεώρησεν ὡς σωτῆρα καὶ λυτρωτὴν τῶν δεινῶν του καὶ τῶν προσωρινῶν Διοικήσεων, ἀπὸ τὰς ὁποίας εἶχε βαρυνθῆ καὶ ἀπαυδῆσει πλέον.

Κατ' ἀτυχίαν ἀναμφιβόλως τοῦ ἔθνους, ὄντος τοῦ βασιλέως ἀφήλικος, διωρίσθη τὰ κυβερνήσει τὰ πράγματα τῆς Ἑλλάδος μέχρι τῆς νομίμου ἐνηλικιώσεώς του ἡ Ἀντιβασιλεία, ἧς τινος τὰ μέλη ἀντιπροσωποῦντα τὸν βασιλέα, ἔπρεπε τὰ ἔχωσιν ἐν καὶ τὸ αὐτὸ φρόνημα, μίαν καὶ τὴν αὐτὴν θέλησιν. Ἀλλ' ὀλίγος καιρὸς παρήλθε, καὶ οἱ Ἕλληνας μετ' ἐκπληξίν καὶ ἀθυρίαν εἶδον εἰς αὐτὰ τὰ μέλη ἀντιζηλίαν προφανῆ, διχογνωμίαν, καὶ ἀντενέργειαν, ὥστε πᾶς Ἕλληνα εὐρίσκετο εἰς ἀμφιβολίαν, καὶ δὲν ἤξευρε πῶς τὰ προσφερῆ διὰ τὰ μὴ προσκόψη, ἐν ᾧ πάντες ἐνόμιζον ὅτι καθὼς ὁ βασιλεὺς ἦτον ἀφήλιξ, ἤθελε περικυκλωθῆ ἀπὸ τοὺς

νουνεχστερους και ευυποληπτοτερους αυτοχθονας του εθνους, δια να πληροφορηται περι παντος πραγματος, και μετ' αυτων να συμπραττη και να συνεργαζεται. ουτως εδει να καμη και η Αντιβασιλεία, και κατα τοσουτον μαλλον το μετρον αυτο ητον αναγκαϊον και προσφορον, καθ' οσον δικαιωματικως απητει το εθνος, και καθ' οσον οι διεποντες τα πραγματα ξενοι κατα παντα οντες, ειχον αναγκην παντοτεινης οδηγιας, και συμπραξεως πολλων αυτοχθονων. Αλλα και το κυριεον πνευμα της διχονοιας εγινετο προσκομμα, και τους εντοπιους καταφρονουντες, εν μονον μέρος ως παθητικα οργανα μετεχειριζοντο, εν φ' πριν της ελευσεως αυτων των νεσεληθοντων, οι αυτοχθονες ησαν εκεινοι οϊτινες εκυβερνων τα πραγματα κατα τους χρονους και τας εποχας των μεγαλητερων κινδυνων, των ανωμαλιων και των δυστυχηματων.

Οι ανθρωποι λοιπον ικανοι μεν κατα τας θεωριας, ξενοι ομως πανταπασι εις τα της Ελλαδος, χωρις να εννοωσι την εντοπιον γλωσσαν, χωρις να γνωριζωσι κυριως τα ηθη και συνηθειας, ετι δε και τας αναγκας των, ων εμελλον να κυβερνησωσι λαων, ηλθον εφωδιασμενοι με βιβλια, με εσφαλμενας σημειωσεις, με προληψεις, και συγκεχυμενας ιδεας, και εφαντασθησαν το πλεον δυσχερες και δυσκατεργαστον, ως το πλεον ευκατορθωτον πραγμα, το να μεταρρυθμισωσι δηλ. δια μις ολον το εθνος, και να μορφωσωσι κατα την ιδεαν των, εισαγοντες αντιγεγραμμενους ξενων εθνων νομους, επιβαλλοντες δια μις φορους ασυνειθιστους, και μετασχηματιζοντες κατα το δοκουν αυτοις ολον τον διοργανισμον των πραγματος, και των δημοσιων αυτων υποκειμενων. Εν τοσουτω θεωρουμεν περιττα τα περαιτερω εις την διηγησιν ταυτην (ως αλλαχου εκθεσαντες τα περι τούτων επακριβεστερον) καθοτι μαλλον και απο της συστασεως μεχρι της διαλυσεως των μελων της αντι-

Βασιλείας, ὅλοι κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἤττον γνωρίζουσι τὰ πρακτικά της τὰ ὅποια βεβαίως δὲν φέρουσι τιμὴν καὶ ἔπαινον, διότι πρὸς τοῖς ἄλλοις ἐπὶ τῶν ἡμερῶν των καταναλώθησαν καὶ τσαῦτα χρήματα, (μὲ τὰ ὅποια ἐπεφορτίσθη τὸ πτωχὸν καὶ ἐξήσθενημένον ἔθνος τῶν Ἑλλήνων) ὅσα ἦτον δυνατὸν ἐμφρόνως διαχειριζόμενα, καὶ ἀρμοδίως δαπανώμενα, νὰ βελτιώσωσι τὴν τύχην τοῦ ἔθνους, καὶ νὰ προάξωσι πόρους εἰς τὸ ἐθνικὸν ταμεῖον· ὅθεν οἱ καλοὶ κάγαθοὶ οὐ μόνον ἐβλάψαν ἠθικῶς καὶ χρηματικῶς τὸν λαὸν τῆς Ἑλλάδος, ἀλλὰ καὶ μεγίστην ἔδειξαν ἀγνωμοσύνην καὶ ὀλίγην ἀγαθὴν συνείδησιν· καὶ ταῦτα μὲν ἀκροβγῶς περὶ τούτων· ἡ ἱστορία ὅμως προσεκτικῆ καὶ περὶ τὰ ελάχιστα, θέλει μίαν ἡμέραν δημοσιεύσει πλατύτερον τὸ περὶ τούτων περιεργον διὰ τὴν Εὐρώπην βιβλίον της, διὰ νὰ γνωρίσωσι καὶ τὰ ἔθνη ὁποίας διακεκριμένης ἰκανότητος, συνειδήσεως, καὶ ἀρετῆς ἦσαν ἐκεῖνοι, οἵτινες ἀνέλαβον τὸ μέγα τοῦτο καὶ οἰκειότατον χρέος, ὁποίας ἐντυπώσεις κατέλιπον εἰς τοὺς Ἕλληνας, ὅποῖον εὐθὺν καὶ ὀμαλὸν ὄρομον προπαρεσκεύασαν πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ πόσῃ εὐπορίαν χρημάτων ἀφῆκαν εἰς τὸ ἐθνικὸν ταμεῖον. Ἀλλὰ τέλος πάντων ἀναλαβὼν ὁ βασιλεὺς εἰς χεῖρας τοῦ τοῦ οἰακας τῆς κυβερνήσεως, ἐνέπλησε χαρᾶς καὶ παραμυθίας τὸν λαὸν ἅπαντα, ὅστις πεποιθῶς εἰς τὴν εὐαίσθητον ψυχῆν του, εἰς τὴν δικαιοσύνην καὶ φιλαγαθίαν του, εἰς τὰ βασιλοπρεπῆ προτερήματα, καὶ τὴν βαθεῖαν σύνεσίν του, ἀνέθετο εἰς τὴν εὐσυνείδητον πρόνοιάν του πᾶσαν θεραπείαν, καὶ πᾶσαν δυνατὴν βελτίωσιν τῆς τύχης του.

Πρέπει ὅμως νὰ ὁμολογήσωμεν, ὅτι συνέβησαν λάθη ἀσύγγνωστα, τὰ ὅποια προξενούσιν εἰς τὴν Α. Μ. ἀγῶνας ἤδη καὶ πόρους ἀτρύτους, καὶ ὅτι αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ τὰ πράγματα τῆς Ἑλλάδος εἶναι δυσχερῆ καὶ δυσσοικονόμητα διὰ τοὺς ἐξῆς λόγους.

Οἱ Ἕλληνες καί τοι ὀλιγάριθμοι, καί τοι κατὰ πολλοῦς αἰῶνας ὑπὸ βάρβαρον καὶ τυραννικὴν δουλείαν χρηματήσαντες, ἔχουσιν ὁμῶς μίαν ἔθνικὴν ἀλαζωνεῖαν ἀκαταδάμιαστον, ἐπειδὴ δὲν εἶναι Ἕλληνας πεπαιδευμένους ἢ ἀπαιδευτοὺς, πολίτας, ἢ ἰδιώτας, ὅστις δὲν γνωρίζει τὴν καταγωγὴν του. Οἱ Ἕλληνες ἐπὶ τουρκοκρατίας ἀποροῦντες τρόπων, καὶ διὰ τὸ ἀκοιῶννητον θεωροῦντες περιττὸν νὰ σπουδάζουσιν εὐρωπαϊκὰς γλῶσσας, ἄλλως τε φιλόμουσοι ὄντες κατεγίνοντο εἰς τὴν πάτριον γλῶσσαν, καὶ ἐνασχολούμενοι εἰς τὴν ἑλληνικὴν φιλολογίαν, μετέδιδον ἀλληλοδιαδόχως πρὸς ἀλλήλους τὴν ἱστορίαν των, εἰς τὴν ὁποίαν εὕρισκον πολλὴν ὕλην ὅχι μόνον διὰ νὰ κατακαυχῶνται ἐπὶ τῇ προπατορικῇ αὐτῶν εὐγενεῖᾳ ἀλλὰ καὶ δικαίωματα ἀναφαίρετα νὰ ἔχωσι κατὰ πᾶσαν τὴν φιλόμουσον Εὐρώπην διὰ τὰ ἐκ τῶν ἑλληνικῶν συγγραμμάτων μεταδοθέντα φῶτα, τὰ ὁποῖα, μὰ τὴν ἀλήθειαν, εἰς ἔλειπον, Κύριος οἶδε, κατὰ πόσους αἰῶνας αὐτὰ τὰ ἔθνη τῆς Εὐρώπης ἤθελον ζῆ εἰς τὴν μεγαλητέραν ἄγνοιαν καὶ βαρβαροῦθειαν.

Ἐκτὸς δὲ τοῦ ἀλαζωνικῆς τούτου φρονήματος, τὸ ὁποῖον ὡς ἔμφυτον φαίνεται εἰς τὸν νοῦν παντὸς Ἕλληνος, παρακολουθεῖ καὶ τὸ τοῦ χριστιανισμοῦ μέγα εἰς αὐτοὺς καύχημα, διότι οἱ Ἕλληνες πρῶτοι ὑπερνικήσαντες πᾶσαν ἰσχὺν τῆς εἰδωλολατρείας, καὶ ἀπορρίψαντες τὴν πολυθεΐαν, ἐπίστευσαν εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν, παραδεχθέντες τὸ κήρυγμα τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου, καὶ εἰς αὐτὸ ἀκολούθως τὸ ἔθνος ἐφάνησαν ὑπὲρ πίστεως μάρτυρες, ἄνδρες θεοσεβεῖς καὶ ἐνάρετοι, θεολόγοι, ἱεροκήρυκες, καὶ ἱεροδιδάσκαλοι· εἰς αὐτὸ ποιμνάρχαι ἀξιάκουστοι, ἐστολισμένοι μὲ ὅλα τὰ ἱεροπρεπῆ προτερήματα, καὶ ἱερωμένοι πάσης τάξεως ἀξιοσεβάστοι κατὰ τὸ ἱερόν ἐπάγγελμα· ὅθεν καὶ ἐξ αὐτοῦ τοῦ ἔθνους μετεδόθη καὶ εἰς ἄλλα ἔθνη ἢ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ πίστις, καὶ αὐτοὶ ἔδωκαν τὰ πρῶτιστα τῆς ὀρθοδόξου εὐσεβείας παραδείγ-

ματα αὐτοὶ βεβαίως οἱ ἴδιοι Ἕλληνες μετεφύτευσαν τὸ δένδρον τῆς πίστεως καὶ εὐσεβείας εἰς τὴν Ῥωσσίαν, τὸ ὁποῖον εὐδοκίμησε τόσον, καὶ ἀπεκατέστη ἀειθαλὲς καὶ βαθύρριζον αὐτοὶ καὶ οὐχὶ ἕτεροι μετέδωκαν εἰς ἐκεῖνο τὸ ἀπειράριθμον ἔθνος τὸν χριστιανισμόν, καὶ εἰς τοὺς μονάρχας αὐτοῦ τοῦ ἔθνους ἐναπέκειτο παρὰ τοῦ Θεοῦ ὁ ἀμαράντινος τῆς δόξης στέφανος, διὰ νὰ προάξωσιν ἐπάπειρον, νὰ λαμπρύνωσι καὶ νὰ διατηρήσωσιν ἄμεμπτον τὴν ἱεράν πίστιν καθ' ὅλα τὰ δόγματά της, καὶ καθ' ὅλας τὰς ἀρχαίας τάξεις τῆς μιᾶς ἀγίας τοῦ Χριστοῦ Ἀνατολικῆς καὶ Ὀρθοδόξου ἐκκλησίας.

Αὐτοὶ οἱ Ἕλληνες καθ' ὅλους τοὺς αἰῶνας τῆς περιπετειᾶς, τῆς ἀνωμαλίας, τῆς αἰχμαλωσίας, καὶ τῶν ἀπειρῶν δυστυχημάτων, ἐδυνήθησαν νὰ διατηρήσωσι τὴν πίστιν, ὡς τὴν παρέλαβον ἀπαράτρεπτον. Τούτων τῶν χριστιανῶν ὁ προϊστάμενος ἱερὸς κλῆρος φυλάττων μέχρι κεραίας τὰ ἀρχέτυπα τῆς ἀγίας ἐκκλησίας, ἀπέκρουσε μὲ ἀδυσώπητον καρτεροψυχίαν τὰ σχίσματα, ἀποφεύγων μετὰ μεγίστης προσοχῆς καὶ σεβασμοῦ πᾶσαν νεωτεροποιίαν, φυλάττων πάντοτε τὸν ἱερόν χαρακτῆρα του, χωρὶς ποτὲ καθ' ὅλας τὰς εὐτυχεῖς περιστάσεις, καὶ καθ' ὅλην τὴν ἐπιρροὴν καὶ πνευματικὴν ἰσχύν του νὰ παρεκτραπῆ διὰ νὰ οἰκειοποιῆται πολιτικὴν τινα ἐξουσίαν. Ἀλλ' ἐξ ἐναντίας μετήρχετο ὅλην τὴν πειθῶν, καὶ ὅλην τὴν εὐαγγελικὴν ἠθικὴν, διὰ νὰ συστήσῃ περὶ τὰ πνευματικὰ τέκνα του τὴν καθεστῶσαν ἐξουσίαν ἀτάραχον· εἰς μάτην ἀγωνιῶσιν οἱ Ἀμερικανοὶ Ἱεραπόστολοι, καὶ οἱ μετ' αὐτῶν ὀλίγοι ὑποκεκρυμμένοι ἀσυνείδητοι καὶ πάσης ἄλλης κατηγορίας ἀξιοκατάκριτοι ὁμοεθνεῖς, οἵτινες εἴτε ἐκ τῶν τοῦ κλήρου, εἴτε καὶ ἐκ τῶν κοσμικῶν ὑπάρχουσιν, ὅσον ἂν ὑποκρύπτονται, γνωστοὶ ἔσονται, ἕως οὗ καὶ τὸ κρίμα τοῦ Κυρίου ἔλθῃ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς των. (1)

(1) Ὁ φανεὶς ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας ἀρχηγέτης (ἡ κοινό-

Οἱ ἰσχυρώτατοι λόγοι, δι' οὓς οἱ Ἕλληνες ὑψηλοφρονοῦσι καὶ ἐναμβρύνονται, εἰσὶν ὅτι κατὰ πάντας τοὺς χρόνους τῆς δουλείας, καθ' ὅλας τὰς περιπετείας, καὶ τὰ μέγιστα δυστυχήματα, διετήρησαν ἀπαρασάλευτα τὰ τε δόγματα τῆς ἱεραῆς πίστεως καὶ τὴν καλλιέργειαν τῆς προπατορικῆς τῶν γλώσσης, εἰς τρόπον ὥστε, καὶ αὐτὴ ἡ πολυάνθρωπος, ἑτερόθρησκος καὶ ἰσχυρὰ τῶν Ὀθωμανῶν δυναστεία, ἀφ' οὗ δὲν ἐδυνήθη νὰ καταδαμάσῃ τὸ ἀταπείνωτον φρόνημά των, ἠναγκάσθη τελευταῖον νὰ διακρίνῃ τὸ τῶν Ἑλλήνων ἔθνος πάντων τῶν ἄλλων τῶν ὑπὸ τὴν δεσποτείαν της διατελούν-

τερον Μπαϊρακτάραγας) εἰς τὰ εἶδη ταῦτα τῆς ἀσεβείας ἐναντίον τῆς ἀμωμήτου Ἀνατολικῆς ἱεραῆς θρησκείας, μόνος ἐτάθη ὁ ἐκ τῆς νήτου Ἄνδρου Θεόφιλος Καΐρης, τοῦ ὁποίου τὰ θετικῶς συγγραφέντα καὶ φανέντα γραπτὰ ἀσεβῆ δόγματα καὶ φρονήματα, ὡς ἀποβλέποντα τὸν γενικὸν θρησκευτικὸν καὶ πολιτικὸν ἐξολοθρευμὸν τοῦ ἔθνους, ἀπεκρούσθησαν ἐκκλησιαστικῶς καὶ πολιτικῶς μὲ τὸν δεδικαιωμένον καὶ ἀνήκοντα περιορισμὸν καὶ αὐτοῦ τοῦ ἰδίου ἀτόμου του.

Εἰς ταῦτα πάντα τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος ἄς ὁμολογῇ ὅλας τὰς ἀπαιτουμένας χάριτας καὶ τὴν θρησκευτικὴν καὶ πολιτικὴν του ὑπερέσπισιν, ἐν πρώτοις εἰς τὸν βασιλέα του Ὀθωνα τὸν Α', κατὰ δεύτερον δὲ λόγον εἰς τὰ κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν 1839 ἐν ἐνεργείᾳ μέλη τῆς ἱεραῆς συνόδου τοῦ βασιλείου τῆς Ἑλλάδος, προεδρευομένης παρὰ τοῦ Σ. Ἱεράρχου Κυνουρίας Διονυσίου, οὐχ ἦττον δὲ καὶ εἰς τὸν γραμματεῦντα τῆς ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν κτλ. Β. Γραμματείας Γ. Γληράκην, οἵτινες οὗτοι ὁμοφώνως μὲ τὴν βασιλικὴν δικαιοσύνην κατεκρήμνισαν καὶ ἀπεσκοράκισαν τὰ ἀσεβῆ καὶ νεοφανῆ καίρικὰ δόγματα, καὶ παρέδωκαν αὐτὰ εἰς τὸν παντελεῆ ἀφανισμόν καὶ τὴν τελείαν ἐξολοθρέυσιν, καθυποβαλόντες αὐτὰ εἰς ἔθνικὸν καὶ θρησκευτικὸν αἰῶνιον ἀνάθεμα.

των καθότι οί Ἕλληνες καί ἐπὶ τῆς δουλείας των ἐν μέρει ὡς ἀνεξάρτητοι ἐφαίνοντο, καί ἡ ὀθωμανική κυβέρνησις ἐκούσα ἀέκουσα ἐγορήγει εἰς αὐτούς τὴν ἐλευθερίαν τῆς ὀπλοφορίας, διορίζουσα ἐξ αὐτῶν κατὰ καιροὺς καί εἰς διάφορα μέρη καπετανάτα· καί εἰς τὰς ναυτικάς της δὲ δυνάμεις οἱ Ἕλληνες ἀπελάμβανον πολλὴν ἐμπιστοσύνην καί περιθάλψιν, καί προνόμια διάφορα εἰς αὐτούς ἔδιδε, καί τοὺς προϊσταμένους τῶν ἐπαρχιῶν καί πόλεων ἐτίμα καί ἀνεγνώριζε, καί πολλὰς πολιτικάς καί μυστηριώδεις ὑποθέσεις εἰς αὐτούς ἐνεπιστεύετο, καί πρὸς τὸν ἱερόν αὐτῶν κληρονόμους ἔδεικνυε, καί τιμὰς ἀπέδιδε, μάλιστα δὲ εἰς τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν καί εἰς τοὺς κατὰ τόπους Πατριάρχας, Ἀρχιερεῖς καί Ἐπισκόπους, πρὸ πάντων δὲ εἰς τὸν οἰκουμένην Πατριάρχην, τοῦ ὁποίου τὰ δι' ἀναφορῶν αἰτήματα εἰς τὴν κυβέρνησιν ἐξετελοῦντο πάντοτε ἄνευ ἀναβολῆς, καί χωρὶς ν' ἀποδοκιμάζονται, ὅσον δυσάρεστα καί ἂν ἦσαν ἐνίοτε ὡς πρὸς τὰς προλήψεις τῶν Ὀθωμανῶν.

Ἄρα οἱ Ἕλληνες ἦσαν ἔθνος διακεκριμένον παρὰ τῇ ὀθωμανικῇ δυναστείᾳ, ἣτις γνωρίζουσα τὴν ἠθικὴν ὑπεροχὴν του, τὰ ἔθνη, τὴν εὐφυΐαν, καί τὰ δικαιώματά του, καθὼς καί τὴν ἀκαταμάχητον ἀφοσίωσιν του εἰς τὴν πρεσβευομένην θρησκείαν του, μετῆρχετο πάντοτε πρὸς αὐτούς ἰδιαιτέραν τινὰ περιθάλψιν, καί ὑπόπτως πρὸς αὐτούς διακειμένη, ἀνείχετο καί τὴν λαμπρότητα τῶν ἐκκλησιῶν, καί τὰς πανδημοὺς τῶν χριστιανῶν τελετὰς, πολλὰς μὲν ἄλλας συνηθείας των παραβλέπουσα, πολλάκις δὲ καί παρεκτροπὰς καί ἐγκλήματα.

Πρὸς δὲ τοῖς εἰρημένοις τούτοις οἱ Ἕλληνες καί εἰς τὸ τελευταῖον μέγα τῆς ἐπαναστάσεως ἐπιχείρημα ἀπέδειξαν ἐνώπιον πάντων τῶν ἐθνῶν ὁποῖοι εἰσὶ, δόντες διὰ τῆς μεγαλοτολμίας, διὰ τῆς καρτεροψυχίας, διὰ τῶν ἀνδραγαθημάτων, καί διὰ τῆς καταφρονήσεως παντὸς κινδύνου, ψηλαφη-

τὰ ἐνδείγματα τῆς γνησίας ἀπογονίας των, καὶ ὅτι οὐδεὶς κίνδυνος, ὅσον μέγας καὶ ἂν ᾗ, δὲν τοὺς ἐκτρομάξει, ὅταν πρόκειται λόγος περὶ τῆς ἐθνικότητος, περὶ τῆς πρεσβευομένης θρησκείας καὶ περὶ τῆς τιμῆς των· ἡ φύσις ἐχαρίσατο αὐτοῖς μίαν διακεκριμένην ἀγχίνοιαν καὶ εὐθυκρισίαν, καὶ ἂν αἱ κατὰ πολλοὺς αἰῶνας ἀλλοθενεῖς ἐξουσίαι ἐπέβαλλον εἰς αὐτοὺς διαφόρους νόμους, καὶ μὴ ὅμως δύναμις δὲν ἔσχυσε νὰ μεταποιήσῃ τὰ φυσικά των προτερήματα. Ὅτι δὲ ἐκπαλαί ἦσαν τοιοῦτοι, διαμαρτύρεται ἡ ἀψευδὴς ἱστορία, καὶ ὁ θεῖος ἐκεῖνος Πλάτων ἰδοὺ περὶ αὐτῶν πῶς ἐκφράζεται.

» Ὅτι ἂν καὶ παρὰ τῶν βαρβάρων μάθημα λάβωσιν
 » οἱ Ἕλληες τοῦτο ἄμεινον ἐκφέρουσι· διὸ καὶ στρα-
 » τηγικοὶ γεγένηται ἀρχῆθεν, καὶ γραφικῆς εὐρετικοί,
 » καὶ πάσης τέχνης βαναύσου τε καὶ πολεμικῆς, ἔτι δὲ
 » καὶ λόγων καὶ μαθημάτων, διὸ καὶ οὐδ' ἐπέλουκτός
 » ἐστὶν ἡ παιδεία, ἀλλ' ἐκ φύσεως ὑπάρχουσα ».

Τοιοῦτου λοιπὸν φρονήματος ὄντες οἱ Ἕλληες καὶ ἔθους ἀμεταποιήτου, ἐξημμένην ἔχοντες φαντασίαν, φιλεργοί, φιλόπονοι, φιλομαθεῖς, καὶ φιλοτιμώτατοι περὶ τὰ δικαιώματά των, καὶ πληγὰς ἔτι φέροντες ἀπὸ τὸν πολυετῆ ἐξολοθρευτικὸν πόλεμον, εὐρίσκονται εἰς παντοτεινὸν ἀγῶνα, ὡς μὴ ἀπολύσαντες κατὰ τὴν ἰδέαν των ἀναλόγους καρποὺς τῶν πολλῶν θυσιῶν καὶ τῶν μεγάλων κατορθωμάτων των.

Ἀλλὰ δὲν πρέπει ν' ἀποσιωπήσωμεν, ὅτι καὶ οἱ ξένοι ἄρχοντες ἡμῶν ἐφάνησαν ἀνεπιτήδευτοι, καταχρασθέντες καὶ τοῦ χρόνου καὶ τῆς ἀπολύτου ἐξουσίας των· ἐπειδὴ πρὶν ἢ καλῶς γνωρίσωσι τὸν νοῦν τῶν Ἑλλήνων, τὸ ἔθος, τὰς συνειθεσίας, τὰς προλήψεις, καὶ τὰ δικαιώματά των, πρὶν ἢ γνωρίσωσι τὰς ἀνάγκας καὶ τὰ ἀληθῆ αὐτῶν συμφέροντα, πρὶν ἢ πληροφορηθῶσι περὶ τῆς χρηματικῆς τοῦ ἔθνους καταστάσεως,

περὶ ἐμπορίου, γεωργίας, καὶ βιομηχανίας, καθὼς περὶ ποιότητος καὶ ποσότητος τῶν προϊόντων, εἰς οὐδὲν θέμενοι ταῦτα πάντα, καὶ τὴν ταχείαν μεταμόρφωσιν ἀμεταθέτως βουληθέντες, ἔφερον μεθ' ἑαυτῶν τὰς πλάκας τῶν νόμων, καὶ τοὺς ἐπέβαλον εἰς αὐτοὺς, χωρὶς νὰ ἐρευνήσωσιν ἐὰν ᾦναι ἀρεστοί, εὐληπτοὶ καὶ ἀρμόδιοι. Ἀκολούθως ἀνέτρεψαν ὅλως δι' ὅλου τὰ στρατιωτικὰ, καὶ ἀφοπλίσαντες μὲ ἄκραν βίαν τοὺς πτωχοὺς καὶ μηδὲν ἕτερον ἐπάγγελμα ἔχοντας στρατιώτας, τοὺς ἠνάγκασαν νὰ διασκορπισθῶσιν, ὥστε ἔνιοι μὲν ἐξ αὐτῶν ἐπέστρεψαν κακοὶ κακῶς εἰς τὰ ἔρημα χωρία των, ἄλλοι δὲ κατέφυγον εἰς τὴν διάκρισιν τῶν Ὀθωμανῶν, τοὺς ὁποίους ἐπολέμησαν, καὶ ἄλλοι πολλοὶ κατησχυμένοι καὶ ἄποροι, καθὼς καὶ τινες κακοήθεις, ἔγιγναν κλέπται, λησταί, καὶ ἀντάρται εἰς τρόπον ὥστε ἠναγκάσθησαν οἱ, περὶ ὧν ὁ λόγος, ἄρχοντες διὰ πολλῆς ἔπειτα δαπάνης καὶ ἄλλων θυσιῶν νὰ τοὺς σωφρονήσωσιν· ἐπεμβήκαν ἐπίσης καὶ εἰς τὰ ναυτικὰ, τῶν ὁποίων οὔτε τὸ ἀλφάθητον δὲν ἐγνώριζον· ἐδαπάνησαν ἀφειδῶς ἔθνικὰ χρήματα, καὶ ἠναγκάζοντο νὰ θεραπεύσωσι τὴν ἀνέχειαν, ἐπιβάλλοντες φόρους ἀσυνειθίστους· ἠνοιξαν τὰς θύρας πρὸς τὴν εὐκόλον πλημμύραν τῆς φθοροποιοῦ πολυτελείας, ἐκίνησαν τὴν ἐκκλησιαστικὴν χορδὴν διὰ νὰ τὴν μεταρρυθμίσωσι κατὰ τὸ δοκοῦν, ἐν ᾧ ἦτον δέον νὰ σεβασθῶσι τὴν πνευματικὴν ταύτην ἀρχὴν, καὶ βραδύτερον, κατ' ἄλλον ἀρμοδιώτερον τρόπον, νὰ δώσωσι τὴν ἀναγκαίαν εὐταξίαν βασιζόμενοι ἐπὶ τῶν ἀρχῶν τῆς λατρείας· παρομοίως διετάρραξαν ὅλην τὴν πολιτικὴν ἱεραρχίαν, καὶ ἐπλήρωσαν καιρίως τὴν φιλοτιμίαν ἀπείρων πολιτικῶν τε καὶ στρατιωτικῶν, καὶ ἐν συντόμῳ εἰς τὰς διοικητικὰς αὐτῶν χεῖρας τὰ πράγματα ἐν γένει παρεμορφώθησαν.

Ὅσοι λοιπὸν ἐνόμισαν καὶ νομίζουν ὅτι τὰ ἑλληνικὰ πράγματα εἶναι εὐδιοίκητα καὶ εὐοικονόμητα δεικνύουσι

παντελή ἄγνοιαν, διότι οἱ Ἕλληνες δὲν εἶναι λαὸς ἄνους, ἀσχημάτιστος, εὐαπάτητος, καὶ εὐθύης. Ὁ λαὸς οὗτος ἔχει φυσικὴν ἀγγίνοιαν, ὡς εἴρηται, ἔχει ὀρθωτάτην καὶ γηράσκουσιν κρίσιν, ἔχει μεγάλα παλαιὰ τε καὶ νέα δικαιώματα, γνωρίζει τὸν ἑαυτὸν του, γνωρίζει τὴν ἀξιοπρέπειάν του, γνωρίζει τὴν γεωγραφικὴν του θέσιν, καὶ τὸ πεπρωμένον του. Ἐπὶ δὲ τούτοις τὰ παράπονα τῶν ἀγωνιστῶν του, τὰ ὅποια πανταχοῦ ἀκούει τις, καὶ αὐταὶ αἱ ἐφημερίδες ἀκόμη ἀδιαλείπτως διακοινοῦσι, περιστρέφονται εἰς τὰ ἐφεξῆς ταῦτα.

ἀ. Ὅτι ἐπιθυμοῦν νόμους εὐλήπτους συντόμους, καὶ ἀναλόγους μὲ τὴν κατάστασίν των.

β. Ἰσονομίαν ἀκριβεστάτην, καὶ δικαστηρίων καὶ νόμων τελείαν ἀνεξαρτησίαν.

γ. Διανομὴν ἀνάλογον τῆς διὰ πολλῶν θυσιῶν καὶ αἱμάτων ἀνακτηθείσης γῆς των.

δ. Ἀμοιβὰς δικαίας πρὸς τοὺς κατὰ τὸν ἐθνικὸν ἀγῶνα πολεμικῶς τε καὶ πολιτικῶς ὑπηρετήσαντας, χωρὶς νὰ εἰσχωρήσῃ ἡ ἐλάχιστη χάρις καὶ μεροληψία.

ε. Διαχειρῆσιν μετ' ἄκρας οἰκονομίας τῶν δημοσίων χρημάτων, ἀνάλογον δαπάνην μὲ τὰς προσόδους, καὶ ἀκατάπαυστον φροντίδα πρὸς τὴν βαθμηδὸν ἐλάττωσιν τοῦ εἰς τὴν Εὐρώπην ὀφειλομένου ἐθνικοῦ δανείου.

ς. Δυνατὰ καὶ δραστηριώτατα μέτρα πρὸς ἐξομάλυνσιν καὶ κατασκευὴν ἀμαξωτῶν ὁδῶν, καθ' ὅλην τὴν ἐπικρατείαν, ἐνισχυόμενον τὸν συναγωνισμόν, ζωογονούμενον τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν βιομηχανίαν, τὴν φυτείαν, καὶ τὴν γεωργίαν.

ζ. Δανειστικὴν ἐθνικὴν τράπεζαν μὲ τὸν πλέον εἰληκρινῆ καὶ ἐλαφρότερον τόκον, διὰ νὰ δυνηθῶσιν οἱ κάταικοι τῶν ἐπαρχιῶν νὰ βελτιώσωσι τὰς ἐργασίας των, καὶ ν' ἀνοίξωσι τὰς κεχερσωμένας γεωργησίμους καὶ φυτευσίμους.

γχίας των πρὸς γενικὴν καὶ μερικὴν λαμπρὰν ἐκ τούτων ὠφέλειαν.

ή. Τὰς μαθήσεις διασκορπιζομένας πανταχοῦ, κατ' ἐξοχὴν δὲ ἐκείνας, δι' ὧν οἱ ἄνθρωποι φωτίζονται, διὰ τὴν αὐξάνουσι τὰ προϊόντα των, καὶ τὴν τελειοποιῶσι τὰς τέχνας των.

θ'. Τὴν ἀπομάκρυνσιν τῆς ἀναρμόστου εἰς τὸν πτωχὸν ἐλληνικὸν λαὸν πολυτελείας, ἢ ὑποία φθείρουσα τοὺς ὀλίγους αὐτοῦ χρηματικούς πόρους, γεννᾷ ἀναμφιβόλως τὴν ἀνάγκην, τὴν μητέρα τῶν κακῶν, ἐπιφέρει περὶ τὸν βίον δυσκολίας, καὶ μυρία ἀδικήματα, ἀκολούθως δὲ παράπονα κατὰ τῆς κυβερνήσεως. (1)

(1) Ἡ ἐπάρατος αὐτὴ τῆς πολυτελείας διαφθορὰ ἐκάστοτε ἐπαυξάνει, ἥτις βαθμηδὸν θέλει φθάσει εἰς τὸν ἀδιόρθωτὸν βαθμὸν τῆς κορυφώσεώς της, ὅτε κανεὶς δὲν θέλει δυγῆθῃ πλέον τὴν ἐφεύρη τὸν τρόπον τοῦ τὴν ἐλαττώσῃ τὴν ἐπαύξεισιν αὐτῆς καὶ τὸν προκειμένον ὄλεθρον, κατ' ἐξοχὴν τινῶν νέων μαθητῶν, ἐπίσης καὶ τινῶν ἄλλων γραμματικιδίων, κατεχόντων θέσεις δημοσίας περὶ τὰ ὑπουργικὰ καὶ λοιπὰ γραφεῖα καὶ πολλῶν καὶ διαφόρων γυναικῶν.

(Πᾶς εὐαίσθητος καὶ τίμιος Ἕλλην θεωρεῖ τὴν διαφθορὰν αὐτὴν ἐξωγραφισμένην εἰς τὰ πρόσωπα, εἰς τὰ βήματα, καὶ εἰς τοὺς στολισμοὺς τῶν ῥηθέντων νέων. Θεωρεῖ ἀντὶ τῆς εὐσεβείας καὶ τῆς περὶ τὰ θεῖα εὐλαθείας μεγίστην ἀσέβειαν, ἀντὶ δὲ τῆς αἰδοῦς καὶ τῆς συστολῆς, ἀπαραδειγματίστον ἀναίδειαν, ἀντὶ δὲ τῆς εὐσχημοσύνης, τὴν κοινῶς ὀνομαζομένην ζετζίπομάραν ὥστε ἐκ τούτων πάντων δὲν λαθάνομεν ἂν εἰπωμεν, ὅτι ἂν εἰς Ἱερεμίας ἐθρήνησε τὴν ἀπώλειαν τῆς Ἱερουσαλήμ, πόσοι Ἱερεμίαι εἶναι ἀνάγκη τὴν συνέλθωσιν εἰς τὸν θρῆνον τῶν τοιαύτης διεφθαρμένης ἠθικῆς

ι. Τὴν ἀποβολὴν ἐκ τῆς δημοσίου ὑπηρεσίας πάντων ἐν γένει τῶν ξένων, ἐν ᾧ ὑπάρχουσιν αὐτόχθονες ἱκανοὶ νὰ τοὺς διαδεχθῶσι, καὶ τὴν παντελῆ κατάργησιν πάντων τῶν περὶ τὰς ὑπηρεσίας περιττῶν.

ια. Τὴν ἀπαθῆ καὶ ἀκριβῆ ἐκλογὴν πάντων τῶν εἰς τὰς δημοσίας ὑπηρεσίας διατελούντων, ἐπειδὴ οἱ ἀνάξιοι καὶ οἱ καταχρασταὶ βλάπτουσι τὸ ἐθνικὸν Ταμεῖον, καὶ προσβάλλουσι τὴν ἀξιοπρέπειαν τῆς κυβερνήσεως, γεννῶντες εἰς τὸν λαὸν δυσφορήτους δυσαρεσκείας.

ιβ'. Τὴν θεραπείαν τῆς προσβληθείσης πολλῶν φιλοτι-

καὶ διαγωγῆς νέων τῆς πρωτεύουσας τοῦ κράτους μας, καθὼς ἐπίσης καὶ τῶν ὅσοι ἐκτὸς τοῦ κράτους ἀπεστάλησαν ἐνταῦθα διὰ νὰ μολητεύσωσι; νομίζομεν δὲ ὅτι (ἐὰν τὸ πρᾶγμα δὲν διορθωθῆ ἄλλως) θέλει ἔλθει μία στιγμή, ἴσως καὶ πολλὰ σύντομος, ὅτε οἱ μὲν πατέρες τῶν τοιούτων τέκνων νὰ θρηνήσωσι τὴν ἀπώλειαν τῶν ἀρρένων, αἱ δὲ μητέρες τῶν θηλείων, ἀλλ' εἰς μάτην· καθότι ἡ ἐπάρατος αὐτῆ ἀναιδῆς πολυτέλεια, (ἢ ὁ παρ' αὐτοῖς καλούμενος ἐξευγενισμὸς) συνεδέθη ἤδη εἰς τὴν πρωτεύουσαν καὶ μὲ τὴν σύστασιν θεάτρου, ἄλλου ὑποστηρίγματος τῆς διαφθορᾶς, τὸ ὁποῖον τόσον σύντομα προώδευσε μεταξὺ ἐνὸς μηνὸς διαστήματος, ὥστε ἅμα τῷ συσταθῆναι, πολλοὶ καὶ τῶν ἐν ἡλικίᾳ πρόσδον ἐχόντων ἐπώλησαν τὰ ἐπιπλά των μὲ μηδαμινὰς τιμὰς διὰ τὴν εἰς τὸ θέατρον παρουσίαν των, πολλοὶ δὲ νέοι μαθηταὶ ἀπεμπώλησαν τὰ τῆς μελέτης καὶ τῆς σπουδῆς των βιβλία, διὰ νὰ μὴ ὑστερηθῶσι τῆς θεατρικῆς θεᾶς οὔτε μίαν ἐσπέραν.

Περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου παραπέμπονται οἱ ἀναγνώσται μας εἰς τὸ ὑπ' ἀρ. 692 φύλλον τῆς ἐφημερίδος ἡ Ἀθηναῖ, σελ. 1625 τὴν 10 φεβρ. 1840· καὶ ἐξ αὐτοῦ ἄς λάβωσι τὰς ἀναγκαίας γνώσεις.

μίας, καὶ τὴν ἀντίληψιν τῶν ἐνδεῶν, καὶ χρηζόντων ἐπι-
 κουρίας, ἐπειδὴ πολλαὶ περιστάσεις συνέτρεξαν διὰ τὰ
 προᾶξωσι πολλοὺς, μεταξύ τῶν ὁποίων ἄλλοι μὲν δὲν ἔχου-
 σι τὰ αὐτὰ δικαιώματα, ἄλλοι δὲ δὲν ἔχουσι τὴν αὐτὴν με-
 τοὺς ἐγκαταλελειμμένους ἰκανότητα καὶ τιμιότητα, καὶ
 ἄλλοι δὲν δοκιμάζουσι τὴν ἐσχάτην πολλῶν πενίαν· καθότι
 ἢ περὶ τὰ τοιαῦτα τῶν ἐν ἐν ἰσχυρῷ ἀφροντισία γεννᾷ κατὰ
 τῆς κυβερνήσεως δυσαρέσκειαν καὶ ἀντιπολίτευσιν. « *Er-
 teuθεr*, (λέγει ὁ Ἀριστοτέλης) αἱ μάχαι καὶ τὰ ἐγκλή-
 ματα, ὅταν οἱ ἴσοι μὴ ἴσα, ἢ μὴ ἴσοι ἴσα ἔχουσι, καὶ
 γέμονται . .

ιγ'. Τὴν μέχρι κεραιᾶς διατήρησιν τῶν δογμάτων τῆς
 πρεσβευομένης ἱεραῆς ἡμῶν πίστεως, τὴν λαμπρότητα καὶ
 τὴν δόξαν τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, καὶ τὰς ἀνηκούσας
 τιμὰς πρὸς τὸν ἔχοντα δικαιώματα Κληρὸν, τὴν ἐπὶ τούτοις
 ἰδιαιτέραν ἔποψιν καὶ ὑπεράσπισιν τοῦ βασιλέως, ἀλλὰ καὶ
 τὴν παρὰ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ταύτης ἀρχῆς ἀπαίτησιν
 τῆς ἐπιμελείας τῆς Α. Μ. πρὸς τὴν παντοτεινὴν μετάδο-
 σιν τῆς ἠθικῆς διδασκαλίας, ἀφορώσης τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ
 καὶ τὴν θρησκευτικὴν συνείδησιν.

Τούτων οὕτως ἐχόντων, ὅσοι νομίζουσι ὅτι τὸ ἑλληνικὸν
 ἔθνος ὡς ὀλιγάνθρωπον, πτωχὸν, ἀρτισύστατον, καὶ τὰ λοι-
 πὰ, εἶναι καὶ εὐδαιμόνητον καὶ εὐοικονόμητον, δεικνύουσι τὴν
 παντελεῖα αὐτῶν ἄγνοιαν, καὶ ἀπειρίαν ὡς προεῖρηται· καὶ
 εἰς τὴν αὐτὴν ἀνικανότητα ὄντες οἱ ἐλθόντες νὰ κυβερνήσω-
 σιν αὐτὸ, ἔνεκα τούτου μᾶλλον παρηυδοκίμησαν, καὶ οἱ μὲν
 πρῶτον, οἱ δὲ ὕστερον ἀπομακρυνθέντες, ἐγκατέλιπον δυσε-
 ξαλείπτους ἀναμνήσεις, ἀθεραπεύτους ζημίας, καὶ δυσδιόρ-
 θωτα λάθη, εἰς τὰ ὁποῖα βεβαίως δὲν ἤθελον ὑποπέσει, ἐὰν
 ἤθελον νὰ μάθωσι τὰ τῶν Ἑλλήνων παρὰ τῶν Ἑλλήνων,
 καὶ νὰ μὴ δείξωσι δυσπιστίαν καὶ καταφρόνησιν πρὸς ἐκεί-
 νους οἱ ὁποῖοι διὰ πολλῶν θυσιῶν, κινδύνων καὶ ἀγῶνων,

καθώς και διὰ πολλῶν πιστῶν ἐκδουλεύσειον ἀπέκτησαν εἰς τὴν πατρίδα ἀναφαίρετα δικαιοῦματα, καὶ ὡς Ἕλληνας ἐποικοδομοῦσι τὴν εὐτυχίαν των εἰς τὴν εὐτυχίαν καὶ τὴν ἐντέλειαν τοῦ ἔθνους. Ὅθεν μὲ ὄλην τὴν ἀγαθὴν προαίρεσιν, μ' ὄλην τὴν καλὴν βούλησιν, καὶ μ' ὄλους τοὺς καταβαλλομένους κόπους, εἶναι βέβαιον, ὅτι ὁ βασιλεὺς ἀπαντᾷ ἀνυπερβλήτους ἠθικάς καὶ ὑλικὰς δυσκολίας, καὶ διὰ τὸ νὰ φέρῃ τὰ πράγματα εἰς εὐκαταίαν ἔκθεσιν, καὶ νὰ εὐχαριστήσῃ ὅσον ἔνεστι τοὺς χηρῶν τῆς βασιλικῆς ἐπικουρίας του, καὶ ἐν ταύτῳ ὑπὲρ φρονούντας Ἕλληνας, πρέπει νὰ ἔχη περὶ τὸν θρόνον του ἄνδρας ἐπιτηδείους, πλουτοῦντας γνώσεων διαφόρων, ἄνδρας μὲ ζῆλον ἀπροσποίητον, μὲ συνείδησιν καὶ εἰλικρινῆ ἀφοσίωσιν, ἐνὶ λόγῳ ἀξίους διὰ νὰ συμπράττωσι, νὰ συνεργάζωνται, καὶ νὰ βοηθῶσι τὴν Α. Μ. εἰς τοὺς ἀγῶνας, οἱ ὁποῖοι πρέπει ὅπως δ' ὄλου ν' ἀφορῶσι πρὸς βελτίωσιν τῆς τύχης τῶν κατοίκων τοῦ κράτους, πρὸς παντοτινὴν ἐπαύξησιν τοῦ πληθυσμοῦ, πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς εὐνομίας καὶ εὐτυχίας τοῦ θρόνου, καὶ αὐτοῦ τοῦ ἔθνους, τὸ ὁποῖον καὶ διὰ τὴν εὐφροσύνην του, καὶ διὰ τὴν γεωγραφικὴν του θέσιν, καὶ διὰ τοὺς λιμένας, καθὼς καὶ διὰ τὴν εὐκρασίαν τοῦ κλίματός του εἶναι προωρισμένον ν' ἀποκτασταθῇ ἀναγκαῖον καὶ χρήσιμον διὰ τῶν πολιτικῶν καὶ ἐμπορικῶν μετὰ τῶν λοιπῶν ἔθνῶν σχέσεών του.

ΠΙΚΡΑ Η ΑΛΗΘΕΙΑ.

Ἀφ' ἧς στιγμῆς συνελάβομεν τὴν ιδέαν τοῦ νὰ συγγράψωμεν ἱστορίαν, δὲν ἐστάθημεν μακρὰν τοῦ νὰ σκεφθῶμεν ὅτι βέβαια δὲν ἠθέλαμεν ἐπισύρει καθ' ἡμῶν πλῆθος παρὰ τῶν ζώντων προσώπων, πολλὰ τῶν ὁποίων ἐπεθύμουν νὰ ἰδῶσι τὰς πράξεις των εἰς τὴν ἱστορίαν κατ' ἀσύγκριτον ὑπεροχὴν τῶν ὄσων ἔπραξαν, καθότι πολλὰ ὀλίγοι εἶναι ὅσοι δὲν κνίζονται ἀπὸ τὸν ἐγωϊσμὸν καὶ τὴν φιλαυτίαν. Τοῦτο γνωρίζοντες προελάβομεν νὰ ἐκθέσωμεν εἰς τὴν ἐν τῷ πρώτῳ τόμῳ πρὸς τοὺς ἀναγινώσκοντας εἰσαγωγὴν μας, καὶ εἰς τὰ προλεγόμενα τοῦ β'. τόμου, ὅλα ὅσα ἀφώρων τὸν σκοπὸν μας· καὶ διὰ ν' ἀποφύγωμεν τὴν παρ' ἐκάστου προσβολὴν, ἐξηγήθημεν εἰλικρινῶς καὶ εὐσυνειδότης, ὅτι ἐξ ὧν συνέκειτο τὸ ἱστορικὸν μας τοῦτο σύγγραμμα, καὶ κατ' ἐξοχὴν τῶν τῆς πελοποννήσου, ἐνίων μὲν εἶμεθα αὐτουργοὶ καὶ αὐτόπται, τὰ πλεῖστα δὲ τούτων ἐξερανόσθημεν παρ' ἄλλων, ἐκ τῶν ὁποίων οὐδ' ἀφῆρέσαμεν οὐδ' ἐπροσθέσαμεν ἰῶτα ἓν, ἢ μίαν κεραίαν· καὶ ὄσων μὲν ἐστάθημεν αὐτουργοὶ καὶ αὐτόπται, ἔχομεν ἐπ' αὐτοῖς πεποιθήσιν ἐπὶ τῆς συνειδήσεώς μας, ὅτι δὲν ἐψεύσθημεν εἰμὴ ἂν ἐκ παραδρομῆς εἰς τὸ παραμικρὸν· δι' ὅσα δὲ ἐξερανόσθημεν παρ' ἄλλων, προείπομεν ὅτι ὁ ἐπικρίνων θέλει βασιζέσθαι εἰς τὴν ἐκάστου τῶν παραδόντων συνείδησιν, καθότι οὔτε ἡμεῖς, οὔτε κανεὶς τῶν συγγραψάντων ἱστορίας ἐστάθη παντεπὸπτης τῶν ὅσα συνέγραψεν, οὔτε προγνώστης ἐπὶ τῶν ἐξερανοθέντων, διὰ νὰ κρίνῃ τὰς ἀληθείας ἢ τὰ ψεῦδη τῶν προφορικῶς ἢ ἐγγράφως παραδόντων.

Δὲν ἔμεινεν ὅθεν κανὲν ἐφ' ἡμῖν ἀμάρτημα, ἐὰν οἱ παραδόντες μᾶς ἠπάτησαν διὰ στρεβλῶν πληροφοριῶν, ἐκτὸς ἐὰν ἠθέλημεν ἀφαιρέσῃ ἢ προσθέσῃ τι ἴδιον εἰς τὰ παραδοθέντα· ἀλλὰ καὶ εἰς τοῦτο ἔχομεν καθαρωτάτην τὴν συνείδησιν ἡμῶν,

διὸ καὶ δὲν ἀπεκλείσαμεν κανένα τοῦ νὰ ἐκθέσῃ δι' ἀποδείξεων πᾶν ὅτι ἐγνώριζεν ἀληθέστερον (1), ἢ ἐὰν ἤθελεν ἴδῃ τις κανὲν κατ' αὐτοῦ ψευδῶς ἐκτεθειμένον· καὶ καθεὶς ἐδύνατο νὰ κάμῃ τὰς παρατηρήσεις του εὐσχημόνως, καὶ μετρίον προότερον, ἔχων πάντοτε πρὸ ὀφθαλμῶν ὅτι αἱ παραδόσεις δὲν συμφωνοῦν ποτὲ, καὶ ὅτι πιθανὸν ὡς ἐκ τῆς ἀσυμφωνίας τῶν παραδόντων νὰ προέκυψε λάθος τι μεταξὺ τῶν ἐκθέσεών μας, χωρὶς νὰ καθάπτεται τῆς προσωπικῆς ὑπολήψεως ἡμῶν, καὶ νὰ διασύρῃ ἡμᾶς ὡς ἐπιτετηδευμένως συγγράψαντας κατ' αὐτοῦ τὰ ἐναντία, ἢ προσβαλόντας αὐτὸν ἐκουσίᾳ βουλή· τοῦτο τοῦλάχιστον ἦτον ἔργον συνεισφορῶν καὶ φρονίμων ἀνδρῶν.

Ἐπὶ τούτοις ἔχοντες ἐπιστηριγμένας τὰς ἐλπίδας μας, ἐπεχειρήσαμεν νὰ ἐκδώσωμεν ὅσα εἶχομεν ἀνὰ χειρας ἱστορικὰ ὑπομνήματα, τὰ ὅποια εἶχομεν σκοπὸν νὰ τὰ παραδώσωμεν εἰς ἄλλους, οἵτινες ἔμελλον νὰ συγγράψωσι γενικὴν ἱστορίαν, χωρὶς ποτὲ νὰ φαντασθῶμεν ἡμεῖς τὴν τούτων ἐκδοσιν, ἐμποδιζόμενοι μάλιστα καὶ ἐκ τῆς γηραιᾶς ἡλικίας, καὶ ἐξ ὧν ὑπέστημεν δεινῶν μεταξὺ τοῦ ἀγῶνος, ἐξαντληθείσης τῆς μικρᾶς χρηματικῆς ἡμῶν καταστάσεως, (ἀναβαινούσης εἰς χιλιάδων ταλήρων ποσότητα, καὶ θυσιασθείσης ἀπάσης εἰς τὸν ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας τῆς πατρίδος ἀνεγερθέντα βωμῶν, ὡς καταδηλοῦται ἐκ τῶν ἀνὰ χειρας ἡμῶν ἐπισήμων ἐγγράφων, δι' ὧν ἀνεγνωρίσθη παρὰ τῶν πικραστῶν κυβερνήσεων, καὶ παρὰ τῆς εὐκλεῶς βασιλευούσης), καὶ ἐκ τοῦ, ὅτι πάντοτε ἠθέλαμεν δυσαρεστήσει ἐν μέρος ἀνθρώπων διὰ τὴν πικρότητα τῆς ἀληθείας.

(1) Ὅρα τὴν ἐν τῷ α'. τόμῳ τῆς παρουσίας ἱστορίας πρὸς τοὺς ἀναγινώσκοντας εἰσαγωγὴν μας. καὶ τὰ προλεγόμενα τοῦ β'. τόμου.

Ἄλλ' ὅτε εἶδομεν τὸ παρὰ τοῦ Ἰω. Φιλήμονος πρῶτον ἐκδοθὲν (τὸ 1834) ἱστορικὸν δοκίμιον, εἶτα τὸ παρὰ τοῦ Χριστοφόρου Περρῆραιβοῦ δίτομον, περιστρεφόμενον μόνον εἰς τὰ τοῦ Σουλίου καὶ εἰς ἄλλα τινὰ, ἐξαιρέτως δὲ εἰς τὴν ἰδίαν αὐτοῦ βιογραφίαν, τρίτον δὲ τὸ τοῦ Μητροπολίτου Π. Πατρῶν Γερμανοῦ σύγγραμμα ἐκδοθὲν παρὰ τοῦ διδασκάλου Κ. Καστόρχη (τὸ 1837) ἔλλειπές (διὰ τὸ ἄωρον τοῦ θανάτου τοῦ συγγραφέως) καὶ συνεσταλμένον, τέταρτον δὲ τὸν παρὰ τοῦ ἐλλογίμου Ἱεροδιακόνου Ζαχαρίου Μαθαῖ ἐκδοθέντα ἱστορικὸν κατάλογον τῶν ἀπὸ τὸ 34 Μ. Χ. μέχρι τοῦ 1836 πατριαρχευσάντων ἐν Κωνσταντινουπόλει, πέμπτον τὰ τοῦ Κάρπου καὶ Σ. Χ. Βυζαντίου πονημάτια, ἕκτον τὴν τοῦ Ἰω. Α. Καποδιστρίου πολιτικὴν ἀλληλογραφίαν, ἐκδοθεῖσαν γαλλιστὶ (νῦν δὲ ἐκδιδομένην παρὰ τοῦ Π. Α. Στεφανίτζη, μεταφρασθεῖσαν παρὰ τοῦ λογίου Μ. Σχινᾶ) ἑβδομον δὲ τὸ εἰσέτι κατὰ συνέχειαν ἐκδιδόμενον παρὰ τοῦ Α. Ζ. Μάμουκα σύγγραμμα, ἐξηγμένον ἐκ τῶν δημοσίων ἀρχείων, (ἅπαντα ταῦτα χρήσιμα καὶ πολλὴν τὴν ὕλην παρέχοντα εἰς τοὺς γενικοὺς τῆς νέας Ἑλλάδος ἱστορικοὺς), ἀπεφασίσαμεν τότε καὶ ἡμεῖς νὰ ἐκδώσωμεν τὸ ἡμέτερον τοῦτο πόνημα, διὰ νὰ φιλοτιμηθῶσιν οἱ ἀληθεῖς πεπαιδευμένοι καὶ ἰκανώτεροι ν' ἀναπληρώσωσι τὰ ἐλλείποντα, καὶ νὰ διορθώσωσι τὰ ἀκούσια ἡμῶν λάθη καὶ τὰς ἐλλείψεις, μηδὲν φροντισθέντες, ὅτι τὸ σύγγραμμα ἡμῶν ἤθελεν εἶσθαι πάντῃ ἀθῶρον, καὶ πρὸ πάντων καθ' ὅσα ἐξ ἄλλων διαφόρων παρελάβομεν.

Ἐπ' αὐτῷ τούτῳ ἐναρξάμενοι τοῦ ἔργου ἡμῶν ἀπὸ τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1837, πάραυτα ἐπεκαλέσθημεν τὴν σύμπραξιν τῶν εἰδότην, καὶ ἐκδόντες τὸν Α. καὶ Β. Τόμον, ἀνεθέλομεν ἐπίτηδες τὴν ἑκδοσιν τοῦ Γ', καὶ τοῦ Δ', ἐπ' ἐλπίδι τοῦ νὰ ὀδηγηθῶσιν εἰς τὴν διόρθωσιν τῶν ἀκουσίων λαθῶν καὶ ἐλλείψεων ἡμῶν, μελετῶντες νὰ καταχωρήσω-

μὲν ὅλας ὅσας ἠθέλομεν λάβει παρχτηρήσεις καὶ ἐκθέσεις ἰδιαιτέρως εἰς ἕνα τῶν δύο τελευταίων τούτων τόμων, πρὸς φωτισμὸν ὄχι μόνον τῶν καθ' ἡμᾶς συγγραφέων, ἀλλὰ καὶ τῶν ὅσοι ἐφίενται νὰ διεξέλθωσιν ἅπαντα τὰ κατὰ τὴν ἑλληνικὴν ἀποστασίαν διατρέξαντα πολιτικά τε καὶ στρατιωτικά· καὶ ὅσας παρελάβομεν διὰ σημειώσεων παρατηρήσεις διαφόρων μεταξὺ τῆς διαρκείας τῆς ἐποχῆς αὐτῆς, ἀφ' ὅτου δηλ. ἀπεφασίσαμεν τὴν ἐκδοσιν μέχρι τῆς εἰς τὸ φῶς προαγωγῆς τῶν δύο πρώτων Τόμων, ταῦτας κατεχωρήσαμεν ἐν τῷ Β'. Τόμῳ ἐν εἴδει παραρτήματος· (1) ὅπου μεταξὺ τῶν ἄλλων συγκαταλέγεται καὶ ἡ ἀπολογία ἡμῶν εἰς ὅσα Εὐστράτιος τὸς Καποδάρας ἐν τῷ ὑπ' ἀρ. 660 φύλλῳ τῆς ἐφημερίδος ἡ Ἀθηναῖα καθ' ἡμῶν ἐξέφρασε περὶ τῆς ἐν τῷ φρουρίῳ Κορώνης γενομένης ἐφόδου (τὸ 1823) (2) εἰς ἃ ἀντέκρουσεν ὁ Δ. Κυριακόπουλος διὰ τῆς ἐκθέσεώς του εἰς τὸ ὑπ' ἀρ. 18 φύλλον τῆς ἐφημερίδος ἡ Ἑλλάς. Ἐπίσης καὶ ὅσα παρὰ τοῦ ταγματάρχου τοῦ ἰππικοῦ Ἰω. Καλογεροπούλου παρελάβομεν, ἐσημειώσαμεν αὐτὰ εἰς τὸ τέλος τοῦ Δ'. Τόμου.

Μετὰ ταῦτα ἀπεστάλησαν πρὸς ἡμᾶς παρὰ τοῦ συνταγματάρχου Κανέλλου Δελιγιάννη διάφοροι σημειώσεις, ὑπαγόμεναι εἰς τὸν Α'. Τόμου, ἐπικυρωμέναι διὰ τῆς ὑπογραφῆς του, αἱ ὁποῖαι διηροῦντο εἰς τρεῖς τάξεις· ἡ πρώτη ἀπέβλεπεν εἰς λάλη τινὰ ἀσήμαντα, κατακεχωρημένα μὲν παρ' ἡμῶν, ἀλλ' ἀσύμφωνα ὡς πρὸς τὰς θέσεις, τὰς ἐποχὰς καὶ ἡμερομηνίας, καὶ τινὰ πρόσωπα· ἡ δευτέρα εἶχεν ὀλίγας τινὰς προσθαφαιρέσεις ἐπὶ τινῶν ἡμετέρων ἐκθέσεων· ἡ δὲ τρίτη ἦτον ἀναιρετικὴ τινῶν προσώπων, καὶ ἄλλων

(1) Ὅρα σελ. 529 τοῦ Β'. Τόμου.

(2) Ὅρα σελ. 543, καὶ 544 τοῦ Α'. Τόμου.

ἄμοιων τούτοις· τὰς σημειώσεις αὐτὰς διεξεληθόντες ἐσκεμμένως, δὲν ἐνεκρίναμεν τὴν καταχώρησίν των, τῶν μὲν, διότι ἡ ἀσυμφωνία των ἦτον ὀλίγη τις, τῶν δὲ, νομίσαντες ὡς ἐξ ἀπροσεξίας τὴν ἀσυμφωνίαν, τῶν δὲ τελευταίων, διότι εἶπετο νὰ γίνωσι καὶ ἄλλαι πολλαὶ τιαυῆται διασαφήσεις ἐπ' ἄλλων προσώπων, τὸ ὁποῖον ὡς πρὸς τὸ εἶδος μας δὲν ἐπετρέπετο, ἄλλως τε καὶ διότι ἦτον ἐπόμενον νὰ φανῶσι καὶ ἄλλαι ἐντιφατικώτεραι ἐκθέσεις, καὶ οὕτω νὰ μὴ λάβωσι πέρασ ποτε αἱ ἀλλεπάλληλοι ἀντιφάσεις· εἶτα ἐκφραζόμενοι μὲ γενικὰς λέξεις καὶ ἐπὶ προσώπων καὶ ἐπὶ ἐποχῶν, δὲν εὐχαριστήθημεν νὰ γίνωμεν ὄργανα ἀδικαιολογήτων αἰτιῶν, ἀφίσαντες εἰς ἄλλους τὴν τούτων ἐπιδιόρθωσιν.

Ἀκολούθως ἐπεδόθη εἰς ἡμᾶς καί τις πολὺλόγος ἐκθεσις παρὰ τοῦ Γεωργίου Ἀγαλοπούλου, περιστρεφομένη εἰς μόνον τὸ ἄτομόν του, δι' ἧς ἐξέφραζε τὰ κατ' αὐτὸν εἰς τρόπον, ὥστε ἐὰν δὲν εὐρίσκετο εἰς τὴν Ἑλλάδα, καμμία τις πρόοδος δὲν ἤθελε γίνεαι εἰς τὰ ἐλληνικὰ πράγματα ὡς ἐκ τῆς ἀπουσίας του· καὶ μ' ὅλον ὅτι ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος ἐκθεσις συνέκειτο ἀπὸ τέσσαρας κόλλας πλήρεις, ἠθέλαμεν ἐκδώσει αὐτὴν ὡς πολλοῦ λόγου ἀξίαν καὶ εὐχάριστον. ., ἐὰν δὲν ἤθελε μᾶς ἐμποδίζῃ ἢ ἔλλειψις τῆς δαπάνης. παρομοίας φύσεως φαντασιώδεις ἐκθέσεις μᾶς ἐπαρουσιάστησαν καὶ παρ' ἄλλων πολλῶν ὑποκειμένων, τὰ ὅποια ἐπιθυμοῦν νὰ βλέπωσι μόνον τὰ ὀνόματά των δοξαζόμενα εἰς τὴν ἰσορίαν.

Λήγοντος δὲ τοῦ 1840, ἐφάνη καὶ ἡ παρὰ τοῦ Χριστοῦ Περῆραιβοῦ διὰ τοῦ τύπου εἰς ις'. μιᾶς περιήπου κόλλας τυπογραφικῆς ἐκδοθεῖσα πολυθρύλλητος ἐκείνη ἐπίκρισις καθ' ὅλου τοῦ ἡμετέρου συγγράμματος, τὴν ὁποίαν ὁ ἀξιότιμος ἀνὴρ ἐπιγράφει μὲν, « ἐπίκρισις εἰς τὴν Ἱστορίαν τοῦ Πρωτοσυγγέλου Α. Φραντζῆ » ἀλλὰ περιστρέφεται εἰς τινα ἐν τῷ Α. Τόμῳ ἐκτεθειμένα. Ἀποροῦμεν πῶς ὁ πάνσοφος οὗτος ἀνὴρ ἐπιγράφων τὸ φυλλάδιόν του ἐπίκρισιν

γενικὴν τῆς Ἱστορίας, περιορίζεται εἰς μόνον τὸν ἐκδοθέντα πρῶτον Τόμον, χωρὶς νὰ συλλογισθῇ ὅτι εἶποντο καὶ ἄλλοι τρεῖς, ἐξ ὧν ὁ μὲν β'. ἐκδεδομένος, οἱ δὲ δύο εἰσέτι ἀνέκδοτοι! οἱ ἐπικριταὶ (νομίζομεν) ἐπικρίνουν ἐπὶ φανερῶν, ἐπὶ καταδήλων, ἐπὶ προηγμένων εἰς τὸ φῶς πραγμάτων, ἀλλὰ τὸ νὰ ἐπικρίνη τις καὶ ἀνέκδοτα, εἶναι ὅλως δι' ὅλου ἀσυμβίβαστον μὲ τὸν ὀρθὸν λόγον· ἔπρεπε τοῦλάχιστον νὰ ἐπιγράψῃ· « ἐπίκρισις εἰς τὸν α. τόμον καὶ β'. τῆς Ἱστορίας » ἢ νὰ περιμείνῃ τὴν ἐκδοσιν καὶ τῶν ἄλλων δύο, καὶ οὕτω μὲ τὴν γενικὴν λέξιν νὰ ἐπικρίνη καὶ γενικῶς τὸ πρᾶγμα. Ἀλλ' ὅχι προτείνας ὅτι θέλει ἐπικρίνει γενικῶς, νὰ περιορισθῇ ἐπὶ τινων ἐν μέρει παρατηρήσεων ἐπὶ τοῖς ἐκτεθειμένοις ἐν τῷ α. τόμῳ ἐπ' ὀνόματί του.

Ὁ Χριστόφορος Πεῤῥαϊβὸς κατεσκοτισμένος ἐκ τῆς ἐμβριθοῦς πολυμαθείας καὶ πολυπειρίας του, φαίνεται, μὲ τὸν ἀνεκτίμητον τῆς ἠθικῆς του τρόπον, ἀντὶ νὰ ἐπικρίνη καὶ αὐτὰ, ἀκρίτως τρέχει ἐμπρὸς, ὑπερπηδᾷ σκάμματα, καὶ γεμίζει τὰς σελίδας τοῦ φυλλαδαρίου του μὲ τόσας ὕβρεις καθ' ἑαυτοῦ, ὅσας οὐδ' ὁ μεγαλύτερος αὐτοῦ ἐλθρὸς ἐδύνατο νὰ τῷ προσάψῃ· κυρίως δὲ ἀποβλέπων εἰς τὸ νὰ δυσφημήσῃ ὅλην τὴν τετρατόμον ἱστορικὴν ἡμῶν ἐκθεσιν, ἐν ᾧ δὲν συμπεριλαμβάνει τὸν πρὸ ἐνὸς ἔτους τῆς ἐπικρίσεώς του ἐκδοθέντα β'. τόμον, συνενώνει καὶ τὸν γ', καὶ τὸν δ', οἷτινες μετὰ παρέλευσιν ἐνὸς ἔτους τῆς ἐπικρίσεώς του ἐτέθησαν ὑπὸ τὰ πιεστήρια. Ἀλλ' ὁ ἀλλόκοτος οὗτος τρόπος τῆς ἀκρίτου ἐπικρίσεως τοῦ Πεῤῥαϊβοῦ ἐκ τοῦ αἰῶνος οὐδ' ἐφάνη, οὐδ' ἠκούσθη. Ἐνόμισε, φαίνεται, ὅτι συμπεριλαμβάνων ὑπὸ τὴν ἐπίκρισιν καὶ τοὺς εἰσέτι ἀνεκδότους τόμους, ἤθελε φαρμακεύσει πάσας τὰς ἀνθρωπίνους διαθέσεις καθ' ὅλου τοῦ τετρατόμου συγγράμματος ἡμῶν, ὡς δῆθεν προφητικῶς ἐπικριθέντος παρὰ σοφοῦ ἀνδρός· καὶ τοῦτο φαντασθεῖς ὅτι θέλει στήσῃ τὴν πρόοδον τοῦ συγγράμματος

ἡμῶν ὡς ἄλλος Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ διὰ τοῦ λόγου « Στήτω ὁ Ἥλιος » ἐφωκλήθη μὲ τόσην ἀναίδειαν ἐναντίον τοῦ ἰδίου χαρακτῆρος καὶ τῆς ἠθικῆς του.

Ἄλλ' ἐὰν ἐπεθύμει ὁ καλὸς Περῆραιβὸς νὰ φανῆ εἰλικρινῆς ἐπικριτῆς, ὤφειλε νὰ διεξέλθῃ διὰ μελέτης καὶ τοὺς τέσσαρας τόμους, καὶ οὕτω νὰ δώσῃ εἰς τὸ φῶς τὰς ἐπικρίσεις του, καὶ ταύτας μὲ τὰς ἀπαιτούμενας μαρτυρίας καὶ ἀποδείξεις· ἢ τέλος πάντων μὲ μόνας τὰς ἀνηκούσας ἀπλᾶς παρατηρήσεις του· τότε ὄχι μόνον ἡμεῖς ἠθέλαμεν τῷ εὐγνωμονεῖ, ἀλλὰ καὶ ὅλον τὸ κοινόν· πρὸ δὲ πάντων ὅσοι ἔμελλον νὰ συγγράψωσι γενικὴν ἱστορίαν ἄπαντες, ὅταν ἤθελον ἰδῆ ἀπάθειαν, εἰλικρίνειαν, καὶ ὄχι μερικισμὸν ἰδιοτελεῖ. Ἄλλως μὲ τὴν ὁποίαν ἐπαρουσιάσθη κατάστασιν ἢ παρ' αὐτοῦ ὀνομασθεῖσα ἐπικρίσις, παρ' ἄλλοις δὲ θεωρουμένη λοιδορία καὶ ὕβρις, δὲν ἐδυνήθη νὰ κερδηθῇ ἄλλο τι, εἰμὴ τὸν φόγον καὶ τῶν πεπαιδευμένων καὶ συνετῶν, καὶ τῶν ἀπλῶς ἀγραμμάτων, ἐπίσης μεμφομένων καὶ ἀποστρεφόμενων τὴν τοιαύτην κακοήθη ἐρεσχηλίαν. Ἐὰν δὲ πάλιν ἐνόμιζεν ὅτι καὶ καὶ ἡμεῖς ἠθέλαμεν λάβει τὸ αὐτὸ κακὸν κατῆγορον, καὶ ὕβριστικὸν μέτρον πρὸς ἐκδίκησιν, τὸν βεβαιούμεν ὅτι οὔτε ἄλλοτε ἐφθάσαμεν εἰς τοσοῦτον κακοηθείας, ἀλλὰ καὶ νῦν ἤδη διατηροῦμεν τὸ « λοιδορούμενοι μὴ ἀντιλοιδορεῖν », τὸ, πάσχοντες μὴ ἀπειλεῖν », κτλ. κατὰ τὴν ἀποστολικὴν φωνὴν, ἐπίσης διατηροῦντες καὶ τὴν ἀξιοπρέπειαν τοῦ ὁποίου ἐνδύομεθα σχήματος. Ἐκεῖνος ὁμως διὰ τῶν ὕβρεων ἔσπευσε νὰ δικαιωθῆ, καταταραχθεὶς παρὰ τοῦ εἶναι πικρὰν τὴν ἀλήθειαν.

Πολλοὶ τῶν λογίων διεξελθόντες τὴν ἐπικρίσιν του, εἶπον, ὅτι ὁ τρόπος αὐτοῦ ὁμοιάζει μὲ τινῶν γραϊδίων, καὶ ἄλλων ὁμοίας φύσεως γυναικῶν... αἱ ὁποῖαι ὅταν ἴδωσιν ἐξελεγχόμενας διὰ τῆς ἀληθείας τὰς πράξεις των, μὴ ἔχουσαι δοῦναι λόγον ἀντὶ λόγου, καταφεύγουσιν εἰς ὕβρεις

καὶ κακολογίας, ὡς συμβαίνει καὶ εἰς ἄλλους τινὰς ἀνθρώπους, οἵτινες ἀδυνατοῦντες νὰ ἐκδικηθῶσιν ἄλλως πως τοὺς ἐναντίους των, καταρῶνται αὐτοῖς.

Εἶναι δὲ ἀπορίας ἄξιον, πῶς παραβλέψας ὁ καλὸς Περρραιβὸς, δὲν ἀπήντησεν εἰς ὅσα κατ' αὐτοῦ ὁ ἐκ Πάργας Καδούλης Τσίγκανος πρὸ ἰκανῶν ἤδη ἐτῶν ἔγραψεν, ἀλλὰ κατέπιεν ὡς καταπότια (χάπια) τὰς κατ' αὐτοῦ ἀποδείξεις! διατὶ δὲν ἀπήντησεν καὶ εἰς ὅσα ὁ Σ. Χ. Βυζάντιος εἰς τὰς σελίδας 80, 81, 84, 90, 91, 92, 93, 94, 96, 98, 99, 107, 123, 126, καὶ 134 τοῦ συγγράμματός του ἐκθέτει κατ' αὐτοῦ, ἐπονομάζων καὶ ψεύστην, καὶ μερολήπτην, καὶ ἰδιοτελεῖ τὸν ἀπαθῆ καὶ φιλαληθῆ Περρραιβόν; διατὶ δὲν ἀπήντησε τελευταῖον καὶ εἰς τὴν ἐν τῷ περιοδικῷ συγγράμματι τοῦ Χαραλάμπους Σακελλαριάδου (ὑπ' ἄρ. 12 τῆς 1 ἰαννουαρίου 1841) διατριβῆν; τὴν ὁποίαν, ἐὰν προσποιῆται ὅτι δὲν γνωρίζει, καταχωροῦμεν εἰς τὴν τελευταίαν ἐνταῦθα σελίδα πρὸς γνῶσιν του.

Μεταξὺ τῶν ἄλλων ὁ καλὸς Περρραιβὸς εἰς τὴν ἐπίκρισίν του λέγει, ὅτι ἡμεῖς ἐμπαθῶς γράφομεν κατ' αὐτοῦ· ἀλλὰ δὲν ἐξηγεῖ τὰς αἰτίας, ἀφ' ὧν ἐλάβομεν ἀφορμὴν νὰ ἐκθέσωμεν ψεῦδη κατ' αὐτοῦ· συμπολῖται δὲν εἴμεθα· συνταξειδιῶται, ὅχι· οὐδ' εἰς ἐμπόριον συνεπράξαμεν, οὐδ' εἰς κἀμμίαν ὑπόθεσιν, ἥτις ἐδύνατο νὰ προκαλέσῃ αἴτια ἔχθρας· ἡμεῖς τὸν ἐγνωρίσαμεν τὸ 1819 εἰς τὰς Καλάμας, περιερχόμενον τότε ὡς ἀπόστολον τῆς φιλικῆς ἐταιρίας, ὅτε καὶ ὁ αἰίδιμος Γερμανὸς Χριστιανουπόλεως (ἐξάδελφος ἡμῶν) τῷ ἐχορήγησε γρόσια 250 χάριν ἐξόδων τῆς ἀποστολικῆς περιοδείας του, τῶν ὁποίων οὔτε καὶ μνημονεύει εἰς τὴν ἐπίκρισίν του, εἰμὴ μόνον ἀναφέρει ὅτι ἔλαβε 5, 360 γρόσια εἰς Ἰάσιον καὶ Βουκουρέστιον, 40 δὲ χιλιάδας εἰς Κωνσταντινούπολιν, τὰ ὅποια καὶ διεχειρίσθη κατὰ τὸ γράφειν του, δηλ. τρεῖς ἐπτὰ εἰκοσιῶν, κ.τ.λ,

κ.τ.λ. παρατρέχει δὲ καὶ ἀποσιωπᾶ καὶ ὅσα ἄλλα παρελάβε τοιοῦτου εἴδους βοηθήματα, γνωρίζων καλῶς, ὅτι ἐκ τῶν ὅσοι ἐχορήγησαν χρήματα διὰ τὴν ἀνέγερσιν τῆς πατρίδος πρὸς αὐτὸν, καὶ πρὸς ἄλλους τοιούτους, οἱ μὲν ἐτελεύτησαν, οἱ δὲ δὲν καταδέχονται νὰ κοινώσωσιν αὐτὰ, πολλοὶ δὲ φοβοῦνται μέχρι τῆς σήμερον νὰ παρουσιασθῶσι, μὴ διαγόντες ἐν ἐλευθέρῃ πολιτείᾳ. Ἀλλ' ἄς μὴ φοβῆται ὁ καλὸς Περῆραιβὸς καὶ ὅσοι ἄλλοι τοιοῦτοι! θὰ ἔλθῃ μία στιγμὴ νὰ ἐξελεγχθῶσι καὶ αὐτὰ, καὶ ὅσα ἄλλα ἐπραξε τόσον αὐτὸς, καθὼς καὶ οἱ ἄλλοι· τοῦτο μόνον ἄς μάθῃ, ὅτι ἐὰν ἠθέλαμεν καταδεχθῆ νὰ γράψωμεν ὅσας μετὰ τὴν ἔκδοσιν τῆς ἐπικρίσεως του ἐλάβομεν κατὰ τῶν πράξεων αὐτοῦ πληροφορίας, ἠθέλον μείνει ἐκστατικοὶ ὅσοι ἠθέλον τὰς ἀναγνώσει.

Θέλων προσέτι νὰ δικαιώσῃ ἑαυτὸν ὁ καλὸς Περῆραιβὸς ἔτι μᾶλλον, συμπαρέλαβεν εἰς τὴν ἐπίκρισίν του καὶ ἄλλα δύο, ἢ τρία ὀνόματα, ἢ διὰ νὰ παροξύνῃ καὶ αὐτὰ καθ' ἡμῶν, ἢ διὰ νὰ ἐπιβεβαιώσῃ καὶ τὰ ἰδικά του ὡς ἀληθείας ἐχόμενα· δὲν παρετήρησεν ὅμως (φαίνεται) ὁποῖον τὸ τῶν Ἱστοριογράφων ἐπιχείρημα, κατὰ τὸν σοφὸν Σαλούσιον, ὅστις λέγει· «κατ' ἐμὲ μὲν φαίνεται κατὰ πρῶτον δύσκολον νὰ ἐξιστορήσω ὅσα ἔγιναν· πρῶτον, ἐπειδὴ τὰ πεπραγμένα πρέπει νὰ ἐξισωθοῦν μὲ λέξεις· δεύτερον δὲ, διότι οἱ πλεῖστοι νομίζουν ὅτι, ὅσα ὁ συγγραφεὺς κατακρίνει ὡς πλημμελήματα, ἐλέχθησαν ἀπὸ κακόνοιαν καὶ φθόνον· ἐκεῖ ὁ συγγραφεὺς μνημονεύει τὴν μεγάλην ἀνδρίαν, καὶ δόξαν τῶν ἐναρέτων ἀνδρῶν, ἀλλὰ μ' ἀδιαφορίαν δέχεται ἕκαστος ὅσα νομίζει ὅτι καὶ αὐτὸς ἐδύνατο νὰ πράξῃ· τὰ ὑπερβαίνοντα δὲ τὰς δυνάμεις του, ἀπατώμενος, νομίζει ψευδῆ». Ἀλλ' ἐπὶ τούτοις ἡμεῖς δυνάμεθα νὰ τῷ εἴπωμεν, ὅτι ἐὰν ἀληθῶς ἀμφιβάλλῃ, ὡς λέγει, εἰς τὰ περὶ τοῦ Ν. Βάμβρα, ἄς ἐξετάσῃ πλατύτερον

τοὺς εἰδότες τὴν ἀλήθειαν, καὶ τότε θέλει βεβαιωθῆ, ὅτε ἡμεῖς σεβόμενοι τὸν χαρακτῆρα καὶ τὰ ἀπὸ τὴν παιδείαν φῶτα του, παρελείψαμεν τὰ περαιτέρω, οἶον· τὴν ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος ἀναχώρησίν του τὸ 1822 ἐπὶ τῆς εἰσβολῆς τοῦ Δράμαλη, τὴν εἰς τὴν Ἑπτάνησον διατριβὴν του, τὰς τόσας ἐκεῖσε καταφορὰς του ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων, (περὶ τῶν ὁποίων τούτων δύναται νὰ ἐξετάσῃ τοὺς εἰδότες ἐκ τῶν Ἑπτανησίων)· συμπεριλαμβάνει καὶ τὸν τελευταῖον Κατακουζηνόν, καὶ ἐξελέγχει ἡμᾶς ὡς γράφοντας κατ' αὐτοῦ ψευδῆ, φέρων μάρτυρα περὶ τούτων τὸν Γεώργιον Πάνου. Ἄλλ' ἐρωτῶμεν τὸν Περρραϊβόν· ἀπὸ ποίους ἀπόκειται νὰ μάθῃ τις τὴν περὶ τούτου ἀλήθειαν; ἀπὸ τὸν ἓνα, ἢ ἀπὸ πολλοὺς καὶ διαφόρους; βέβαια, θὰ μᾶς εἴπῃ· » ἀγαθοὶ οἱ δύο ὑπὲρ τὸν ἓνα ». Ἄλλ' ἐπειδὴ ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος ἀπεβίωσεν, ἡμεῖς ὄχι μόνον δὲν ἐξελέγχομεν τὰ περαιτέρω, ἀλλὰ καὶ ἐπευχόμεθα νὰ μὴ ἤθελον φανῆ κατὰ τοῦ τεθνηκότος τούτου ἀνδρὸς τρανώτεροι ἀποδείξεις εἰς μελλούσας ἄλλας ἐκδόσεις τῆς ἐλληνικῆς Ἱστορίας.

Συμπεριέλαβε πρὸς τούτοις καὶ τὸν Ἰω. Φιλήμονα, διὰ νὰ ἐρεθίσῃ (ἴσως) καὶ αὐτὸν ὡς δημοσιογράφον, ὥστε νὰ γράψῃ κατὰ τοῦ ἱστορικοῦ τούτου πονήματος ἡμῶν. Ἄλλ' ὁ Ἰω. Φιλήμων δὲν κατεδέχετο ποτὲ νὰ ἐξημιοιωθῆ μὲ τὸν Περρραϊβόν, ὡς ἀνὴρ λόγιος, ὡς συναγωνιστὴς ὑπὲρ πατρίδος, καὶ ὡς γνωρίζων νὰ ἐκτιμᾷ τοὺς ὑπὲρ πατρίδος ἀγωνισθέντας ἀνηκόντως· φαίνεται ὅμως, ὅτι ὁ Περρραϊβὸς ἢ δὲν γνωρίζει, ἢ ἀποσιωπᾷ καὶ τὰς ἀρετὰς τοῦ Φιλήμονος, καὶ τὴν ὁποίαν χεῖρ ἐπόλησεν διὰ τὰ προτερήματά του ὥστε ἕνεκα τούτου ἐνηγκαλίσθη τὸ πλάγιον ἐρεθιστικὸν μέσον, διὰ νὰ τὸν ἀποκαταστήσῃ συμμέτοχον, ἢ συμπράκτορα κακοθηρίας.

Ἐπίσης κατηγορεῖ ὡς ψευδῆ καὶ τὰ τῆς Δακίας, τὰ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τῆς Σμύρνης, τὰ ὀλίγα τινα τῆς

Ἡπείρου, τῶν Ἑπτανησίων, καὶ τὰ ἀρχαῖα τε καὶ νεώτερα τῆς Πελοποννήσου, ὡς νὰ ἦτο παντεπόπτης ἐφ' ὄλων, χωρὶς νὰ προσέξῃ τοῦλάχιστον τί ἔγραφεν εἰς τὸ φυλλάδιόν του, τὸ ὁποῖον παρεγέμισε μ' ὅσα ἀνήκουσιν εἰς τὸ ὑποκείμενόν του, ἐμβαλὼν (κατὰ τὴν παροιμίαν) καὶ ξηρὰ καὶ χλωρὰ εἰς τὸ αὐτὸ πῦρ· καὶ βέβαια! πικρᾶς οὔσης τῆς ἀληθείας, τί ἄλλο ἔπρεπε νὰ πράξῃ;

Προσάπτει καθ' ἡμῶν ὁ καλὸς Πεβραϊστὸς καὶ τοῦτο, ὅτι θέλοντες νὰ δεῖξωμεν ὡς ἄμειπτον τὸ σύγγραμμά μας, προλαβόντες ἐπεχειρήσαμεν νὰ γνωστοποιήσωμεν, ὅτι ὅσοι ἄλλοι συνέγραψαν εἶναι λελανθασμένοι, καὶ ὅτι μόνον τὸ ἡμέτερον σύγγραμμα εἶναι καθαρὸν ἀπὸ λάθη καὶ ἐλλείψεις· τὸν πληροφοροῦμεν δὲ ὅτι ἡμεῖς ποτὲ δὲν ἐφαντάσθημεν ἐν τοιοῦτον, καὶ ἔνεκα τούτου ἀπ' ἀρχῆς ἐπεκαλέσθημεν τὴν συνδρομὴν πολλῶν (ὡς ἀλλαγῶν ἐξηγήθημεν)· ἐνδέχεται δὲ ἀφ' ἑτέρου μέρους ὅτι πολλοὶ ἐκ τῶν εἰδότην νὰ εἶπον καὶ τινα μὴ ἐχόμενα ἀληθείας· ἀλλὰ τὸ λάθος τοῦτο, μακρὰν τοῦ ν' ἀποδοθῇ εἰς ἡμᾶς, εἶναι ἐκείνων, ὅσοι μὴ γνωρίζοντες καλῶς τὰ πράγματα, ἐπαρουσιάσθησαν ὡς ἀληθῶς εἰδήμονες αὐτῶν· ὥστε δι' ὅσα ἐγράψαμεν γνωστὰ εἰς ἡμᾶς, καὶ δι' ὅσα παρελήφαμεν παρ' ἀνδρῶν τιμίων καὶ εὐυπολήπτων (τοὺς ὁποίους καὶ ὠρκίσαμεν νὰ μᾶς εἴπωσι τὴν ἀλήθειαν), ἔχομεν ἐξ ἴσου καθρὰν τὴν συνείδησιν ἡμῶν.

Καὶ ταῦτα μὲν ἱκανὰ εἰς ἀπάντησιν τοῦ φυλλαδίου τοῦ Χ. Πεβραϊστοῦ, ἄχρις οὗ ἐκδώσῃ τὴν ἐπὶ τῶν τεσσαρῶν Τόμων ἐπίκρισίν του· καταχωροῦμεν δ' ἐνταῦθα πρὸς γνῶσιν αὐτοῦ καὶ τὴν κατὰ τῆς ἐπικρίσεώς του ἐκδοθεῖσαν ἐπίκρισιν τοῦ Χ. Σακελλαριάδου (καθὰ ἀνωτέρω ὑπεσχέθημεν) ἔχουσαν οὕτω.

Ἐπίκρισις εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ Πρωτοσυγγέλου Κ. Ἀμβροσίου Φραντζῆ, ὑπὸ τοῦ Συνταγματάρχου Κ. Περραιβοῦ, ἐκ τῆς τυπογραφίας τοῦ κυρίου Κ. Καρπολά, 1840.

Δύσκολον μὲν καὶ ἐπίπονον ἔργον εἶναι τῇ ἀληθείᾳ τοῦ νὰ συγγράψῃ τις, ἀλλ' εἶναι πολὺ δυσκολότερον, μᾶλλον δὲ καὶ ἐπίφοβον τοῦ νὰ ἐπικρίνῃ τὰ συγγράμματα τῶν ἄλλων (ἐκτὸς ἂν ὁ ἐπικρίνων ἔχῃ Προφῆτου δόξαν, ἢ Μάντου ἀξίαν)· ὁπότε λέγω, τὸ σύγγραμμα τοῦ ὁποίου τὴν ἐπίκρισιν ἐξέδωκε δὲν ἐξῆλθεν εἰσέτι τῶν πιεστηρίων.

Ὁ Κ. Περραιβὸς ἀνὴρ σεβαστὸς καὶ διὰ τὴν ἡλικίαν του, καὶ διὰ τὰς εἰς τὴν πατρίδα πιστάς του ἐκδουλεύσεις, ἔπρεπε κατὰ φυσικὸν λόγον νὰ περιμείνῃ τὴν ἔκδοσιν καὶ τῶν ἐπιλοίπων τριῶν Τόμων τῆς Ἱστορίας τοῦ Κ. Φραντζῆ, καὶ τότε νὰ ἔμβῃ εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς ἐπικρίσεως, — διότι ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα τυχὼν παρεισέφρυσαν κατὰ λάθος, ἢ παρελείφθησαν ἐξ ἀπροσεξίας τοῦ συγγραφέως, ἠδύνατο ἴσως αὐτὸς μόνος νὰ τὰ ἐπιδιορθώσῃ κατόπιν, ὡς οὕτω συμβαίνει παρὰ πολλῶν πολλάκις, — καὶ ὅμως ἡ τοσαύτη ἀνυπομονησία τοῦ Κ. Περραιβοῦ θεωρεῖται καὶ ἄλλως προσβλητέα· δηλ. φανερόναι τὴν ἐνοχλὴν, ἢ δὲ ἐνοχὴ προσβάλλει οἴκοθεν τὴν ἐπίκρισιν· ἀλλὰ καὶ ἡ ἐπίκρισις ἔχει ἐνίοτε τὰ ὄριά της, τὰ ὁποῖα ὑπερπηδᾷ ἀκρίτως πως ἢ λεγομένη ἐπίκρισις τοῦ Κ. Περραιβοῦ, ἢ μᾶλλον αὐτὸς ὁ ἴδιος. — Ὁ Κ. Περραιβὸς ἀντὶ νὰ ἐπικρίνῃ πράγματα, προσφεύγει εἰς πρόσωπα, ἀποκαλῶν τὸν Κ. Φραντζῆν *Κάλαχτα κ. λ.* καὶ τοῦτο εἶναι ἁμαρτία ἀσυγχώρητος καὶ παρανομία ἀπαρακάλυπτος· διότι κατὰ τὸ γενικὸν τῆς ἠθικῆς ἀξίωμα, τὸ πρόσωπον παντὸς ἐκάστου συγγραφέως θεωρεῖται καὶ ἐπρόσβλητον καὶ ἱερόν. — Σὺ δὲ ὦ σεμνολόγε Περραιβε,

ἰ ποῦ ἄφησες τὸ ἀξίωμα τοῦτο; ἢ διατί παρέβλεψες κατέναντι τῆς ὑποσχέσεώς σου, τὴν ὁποίαν προοιμιάσθης ἀρχὴν; ὅτι « θὰ ἐπικρίνης τὴν Ἱστορίαν τοῦ Κ. Φραντζῆ, καὶ ὄχι αὐτόν; » σὺ δὲ καὶ ἄλλως· δηλ. καὶ διπλῶς, καὶ τριπλῶς, καὶ τετραπλῶς, καὶ πολλαπλῶς παραβυίεις τὴν ὁποίαν προοιμιάσθης, ἢ μᾶλλον προοιμιάσθης ἀρχὴν, ὅτι θὰ ἐπικρίνης τὰ ἀφορῶντα τὸ μέρος σου, καὶ ἐπομένως προχωρεῖς καὶ εἰς ἄλλα· καθὼς εἰς τὰ περὶ τοῦ σοφοῦ Βάμβα κ. λ. ὥστε ἡ ἐπίκρισίς σου δὲν εἶναι οὔτε γενικὴ, οὔτε μερικὴ, διότι ἂν ἦτο τοιαύτη, ἔπρεπε κατὰ πρότιστον λόγον νὰ διορθώσης καὶ ἄλλας κατὰ σὲ ἐλλείψεις τοῦ Κ. Φραντζῆ· ἔπρεπε νὰ ἀνασκευάσης τὴν Ἱστορίαν του ὅλην·— ἂν δὲ μερικὴ, ἔπρεπε νὰ περιορισθῆς τὰ ἀφορῶντα τὸ μέρος σου. Ἄλλ' ἐσὺ οὔτε τὸ ἓν, οὔτε τὸ ἄλλο ἠδυνήθης νὰ διατηρήσης· καὶ ἡ τοσαύτη διαστροφή, ποῖα . . . ; ἰ μήπως ὁ σκοπὸς εἶναι ἄλλος παρὰ τὸ πρᾶγμα; ἰ μήπως τῆς ἀληθείας οἱ λόγοι εἶναι ἄλλοι παρὰ τοὺς ὁποίους φυσικῶς ἔστοχάσθης;— ἄλλ' ἐσὺ καὶ τὸν Κ. Φραντζῆν ἐπικρίνεις κατὰ πρόσωπον εἰς διάφορα τῆς ἐπικρίσεώς σου μέρη· καὶ τὴν Ἱστορίαν του ἀποκαλεῖς *Μυθιστορίαν*! καὶ τρώντι, ὅταν εἰς τὸν ἄνθρωπον εἶναι ἄγνωστα τὰ συμβεβηκότα, δι' ὧν γίνεται λόγος, ἡ ζωηρότης καὶ ἡ ἀκριβοῆς ἐξεικόνησίς των φαίνονται μυθώδη· καὶ ὡς ἐκ τούτου καὶ σὺ, καὶ τοι Ἱστοριογράφος δικαιολογεῖσαι κατενώπιον τοῦ κοινοῦ, καὶ ὁ Κ. Φραντζῆς δὲν πρέπει νὰ δυσαρεστηθῆ· — « ἄφες πάτερ, οὐ γὰρ οἶδασι, τί ποιοῦσι . . . »

Ἐκ τούτων ἂς κρίνη πᾶς τις, ὁποία ἐστὶν ἡ ἐπίκρισις τοῦ Κ. Περρραιβοῦ, — καὶ ὁποία ἡ Ἱστορία τοῦ Κ. Φραντζῆ, τὴν ὁποίαν δὲν παραδεχόμεθα, ὡς διόλου ἀνελλιπῆ, ἄπαγε! ἄλλ' ὡς τελειωτέραν, ἀκριβεστέραν καὶ ἀληθεστέραν τῶν μέχρι τούδε ἐκδοθειῶν ἱστοριῶν, ἐκτὸς τῆς τοῦ Κ. Περρραιβοῦ, ἣτις δὲν ἔχει χαρακτῆρα Ἱστορίας, ἀλλὰ βιογρά-

φίαις, —καὶ μάλιστα δυνάμεθα νὰ βεβαιώσωμεν ὡς ἐκ τῆς θέσεώς μας τὸ κοινόν, κατὰ τὴν μαρτυρίαν πολλῶν διασήμων ἀγωνιστῶν, καὶ μάλιστα τῆς τοῦ Κ. Ἠλία Τζαλαφρατίνου, τοῦ τύπου, λέγω, τῆς Σπαρτιατικῆς ἀρετῆς καὶ τῆς δικαιοσύνης, ὅτι ἡ Ἱστορία τοῦ Κ. Φραντζῆ, εἶναι ἐκείνη ἣτις δύναται νὰ δώσῃ ὕλην ἀφθονοτέραν καὶ πραγματικωτέραν εἰς τοὺς μεταγενεστέρους Ἱστοριογράφους. Τὸ καθ' ἡμᾶς θεωροῦμεν τὸ σύγγραμμα τοῦτο πολλοῦ λόγου ἄξιον καὶ ἀναγκαῖον εἰς τοὺς δυναμένους νὰ τὸ προσαποκτήσωσιν· εἰς δὲ τὸν συγγραφέα ἐπευχόμεθα βίον μακρὸν, ἵνα πλησία ὑπηρετῇ καὶ κοσμηῇ τὴν τε πατρίδα καὶ τὸν θρόνον διὰ τοιούτων κοινωφελῶν συγγραμμάτων, καὶ ἀφίνομεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του τὸν ἀπλοϊκὸν τοῦτον ἔπαινον ὡς στέφανον εὐγνωμοσύνης, καὶ τῆς ἀθανάτου μνήμης του σημεῖον ἐλάχιστον.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.

Ἐν τῷ πρώτῳ τόμῳ σελ. 225 ἐξεθέσαμεν κατὰ λάθος ὅτι ὁ Ἰω. Καλογερόπουλος ἐκ τῆς ἐπαρχίας Τριφυλίας τῆς Πελοποννήσου ἐφονεύθη εἰς τὴν ἐν τῷ Σκουλενίῳ τῆς Δακίας μάχην, ἀλλ' εἶναι λάθος· καθότι ὁ διαληφθεὶς Καλογερόπουλος ὑπάρχει ζῶν, καὶ μέχρι τῆς σήμερον διατελῶν ἐν τῇ καθέδρᾳ τοῦ βασιλείου τῆς Ἑλλάδος μὲ βαθμὸν Ταγματάρχου καὶ διοικητοῦ τοῦ ἵππικοῦ, ὅστις διὰ τὴν ἰκανότητά του χαίρει τὴν εὐνοίαν τῆς Β. Κυβερνήσεως· ὡς συμπράκτωρ δὲ καὶ αὐτόπτης τῶν ἐν Δακίᾳ διατρεξάντων, μᾶς ἐβεβαίωσεν ἐγγράφως καὶ τὰ ἀκόλουθα, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἄλλοι μᾶς εἶχον δώσει λελανθασμένας πληροφορίας.

Ὁ ἱερεὺς περὶ οὗ ἀναφέρομεν σελ. 218 τοῦ Α. τόμου ὅτι ἐφονεύθη παρὰ τῶν Ἑλλήνων ὡς προδότης, ὑπάρχει ζῶν ἴσως

μέχρι τῆς σήμερον· εἶναι ἀληθέστατον ὅτι αὐτὸς ἦτο τῶν ὄντι προδότης, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθησαν οἱ Ἕλληνες νὰ τὸν συλλάβωσιν· ἀκόμη καὶ ὁ ἴδιος Καλογερόπουλος (τὸ 1823) ἐκαιροφυλάκτησε διὰ νὰ τὸν συλλάβῃ, ἀλλ' ἐστάθη ἀδύνατον· α.) διότι ὁ ἱερεὺς πονηρὸς ὢν, ἔλαβε μέτρον καὶ προεφυλάττετο· καὶ β.) διότι τὸ χωρίον τοῦ Βράντζα καίται εἰς δύσβατον θέσιν.

Ἐν τῇ αὐτῇ σελ. 218 ἀναφέρομεν ὅτι ἡ οἰκογένεια τοῦ Κίρτζα ἐθανατώθη παρὰ τῶν Ἑλλήνων· εἶναι δὲ λαθος, καθότι ὁ Κίρτζας εἰς μὲν τὴν ἐπιφάνειαν ἦτον μὲ τὸ πνεῦμα τῶν Ἑλλήνων, ἐσωτερικῶς ὅμως ἦτον τουρκόφρων· οἱ δὲ Ὄθωμανοὶ ὅτε εἰσῆλθον εἰς τοὺς προμαχῶνας τῶν Ἑλλήνων, μὴ γνωρίζοντες ὅτι ἡ οἰκογένεια αὐτῆ ἦτον τοῦ Κίρτζα, τὴν ἐθανάτωσαν ὅλην, ἐκτὸς μιᾶς ὑπηρετρίας, ἣτις ἀρπάσασα εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς ἐν βρέφος τοῦ Κίρτζα, ἐπνίγη εἰς τὸν ποταμὸν Βροῦτον· ὅχι δὲ ὅτι οἱ Ἕλληνες ἐθανάτωσαν αὐτὴν, καθότι ὁ Κίρτζας ἔμενε μετὰ τῶν Ὄθωμανῶν, ἐλθὼν μετ' αὐτῶν ἀπὸ τὸ Ἰάσιον, ὅστις καὶ κατεβίαζεν αὐτοὺς νὰ ἐπιπέσωσιν ἐπὶ τοὺς προμαχῶνας τῶν Ἑλλήνων· περὶ τῆς ἀληθείας αὐτῆς, ὅτι δηλ. ἡ οἰκογένεια αὐτῆ ἐθανατώθη παρὰ τῶν Τούρκων, καὶ οὐχὶ παρὰ τῶν Ἑλλήνων, εἶναι καὶ ἄλλοι διάφοροι μάρτυρες.

Οἱ ἐν ταῖς σελ. 233—235 τοῦ Ἀ. τόμου ἐκτεθεῖσα ἐταιρία ὑπῆρξε τῶν ὄντι· ἀλλ' ὁ Σαχίνης ἐπρόδωσε τὸν σκοπὸν αὐτῆς, καὶ τὴν προμελετωμένην στρατολογίαν εἰς τὸν γαμβρόν του Μανούκπεην, ἐκεῖνος δὲ εἰς τὴν ἐξουσίαν· ἀρχηγέται τῆς ἐταιρίας αὐτῆς ἦσαν, ὁ Δημήτριος Χ. Γεωργίου, ὁ Δημ. Παπαδόπουλος Ἀργυροκαστρίτης, Ἀγγελῆς Ἀθανασίου Ἀδριανοπολίτης, Βασίλειος Ἀθανασίου Μακεδῶν, Ἰω. Καλογερόπουλος, Γιαννάκος Μπελούκπασης, ὁ Σαχίνης, καὶ ὁ Κωνσταντῖνος Παλάσκας· συνεργάται δὲ αὐτῆς ὁ Ἰω. Κοντάρης, ὁ Ναοῦμ, καὶ ὁ Μιχαὴλ Λαδάκης Χιῶς· τὰ δὲ ἐξόδοι

των στρατιωτων δι' ὄπλα καὶ πολεμεφόδια ἐδίδοντο παρὰ τῶν ὀπλαρχηγῶν, ἐκτὸς 7,000 γροσίων, τὰ ὅποια κατέθεσαν οἱ ἀνεψιοὶ τοῦ Ἀνδρέου Παύλου· μυστικωτέρως δὲ ἤτοιμάζετο καὶ μία ἀρκετὴ ποσότης πολεμεφοδίων παρὰ τῶν ὀπλαρχηγῶν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Ἰω. Καλογεροπούλου εἰς Κισνόβι· προδοθέντα δὲ εἰς τὴν ἐξουσίαν, τὰ μὲν πολεμεφόδια παρέλαβε, τοὺς δὲ ἀρχηγέτας παρεσιώπησε, καὶ δὲν τοὺς ἐζήτησε.

Προσθέτει ὁ Ἰω. Καλογερόπουλος ὅτι μεταξὺ Ἑλλήνων, ἀποικοβουλγάρων καὶ Κοζάκων δὲν προϋπῆρξεν οὐδεμίᾳ συνωμοσίᾳ διὰ τὴν ἐταιρίαν, εἰμὴ ὅτι ὁ Ἰω. Καλογερόπουλος εἶχε συμφωνήσει μὲ ἐν μέρος τῶν προῤῥηθέντων, διαμένων εἰς μίαν θέσιν τοῦ Βρούτου ἀπέναντι τοῦ Χούση, διὰ νὰ δώσῃ τὸ ἐλεύθερον τῆς μεταβάσεώς των, μὲ τὴν πληρωμὴν ἐνὸς μικροῦ δώρου χρημάτων· τελευταῖον οἱ ῥηθέντες ἀρχηγοὶ ἀνεχώρησαν ἀπὸ τὸ Κισνόβι διὰ τὴν Μολδαυίαν μυστικὰ μὲ 326 στρατιώτας, καὶ ὁδοιποροῦντες διὰ μόνης τῆς νυκτὸς, (καθότι τὴν ἡμέραν ἔμενον εἰς τὰ δάση) ἔφθασαν 4 ὥρας μακρὰν τοῦ Βρούτου· ἀλλὰ μετὰ τὴν ἀναχώρησίν των ἡ Κυβέρνησις εἰδοποιηθεῖσα πρὸς τοῦ Μανούκπεη καὶ τοῦ Σαχίνη, ἀπέστειλε πάραυτα ἓνα Πολκὸβνικον Κοζάκον μὲ φρουρὰν στρατιωτῶν, καὶ φθάσας αὐτοὺς 2 ὥρας μακρὰν τοῦ Βρούτου, τοὺς κατέπεισε καὶ τῷ παρέδωκεν τὰ ὄπλα, (ἐκτὸς μόνον τοῦ Ἰω. Καλογεροπούλου, τοῦ βασιλείου Ἀθανασίου, καὶ ἐπτὰ στρατιωτῶν, ἀποσυρθέντων μὲ τρόπον μυστικὸν καὶ ἐπιτήδειον εἰς τὰ ἐκεῖσε δάση)· ἀφοπλισθέντες δὲ οὗτοι μετεφέρθησαν εἰς τὸ Κισνόβι, καὶ κατὰ διαταγὴν τῆς ἐξουσίας ἐφυλακίσθησαν εἰς διάφορα φρούρια, ὅθεν ἐδραπέτευσεν μετὰ ἐν ἔτος σχεδὸν ὁ Κωνσταντῖνος Παλάσκας (ὅστις ὑπάρχει ἐν τῇ Ἑλλάδι ὑπομοίραρχος διατελῶν τῆς χωροφυλακῆς) ἀκολούθως δὲ ἐδραπέτευσαν καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν φυλακισθέντων, ἴσως κατὰ παράβλεψιν τῆς ἐξου-

σίας· ὁ δὲ Χαντζόγλου, τὸν ὁποῖον ἀναφέρει ἡ σειρά τῆς
ἱστορίας, δὲν ὑπῆρξε μετὰ τῶν λοιπῶν· περὶ τούτου φέρει
μάρτυρα τὸν Ἰάκωβον Ρίζον, ὅστις τοῖς ἐβοήθει χρηματικῶς
εἰς τὰς ἀνάγκας τῶν καθ' ὅσον ἦσαν ἐν τῇ φυλακῇ.

ΤΕΛΟΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΤΕΤΑΡΤΟΥ ΤΟΜΟΥ.

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ.

ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ.

	Σελ.	Στίχ.
ἀπὸ Τριπολιτζάν 250	9.	5. 3,150
Δυτικὴν Ἑλλάδα	12.	8. Ἀνατολικὴν Ἑλλάδα
Τούρκοι 29290	10.	18. 29,290
ὁ Πέτρος Μαυρομιχά-		
λης μὲ 32	13.	16. 82
1826	15.	6. 1824
βσιλέως	59.	17. βασιλέως
Λογαγὸς	82.	7. Λογαγὸς
ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Φαναρίου	114.	12. Φαναρίου
συντέλεσαν	115.	23. συνετέλεσαν
ὡς ἐποικίας	182.	26. ὡς ἀποικίας
αὐτόθι	182.	26. περίπου τῶν 6,000
προόδου	212.	16. προόδου
θεωρία	214.	1. θεωρία

Ἐξ ἀγνοίας παρελείψαμεν διὰ νὰ θέσωμεν ἐν τῷ οἰκείῳ τόπῳ ὅτι ὁ Ἀσλανάκης Ἀλβανὸς κατὰ τὸν μᾶϊον τοῦ 1821 ἦλθεν εἰς Π. Πάτρας μὲ 3,000 ἐπιλέκτους Ὄθωμανοὺς, ὅστις διέμενεν αὐτόθι μέχρι τέλους αὐγούστου τοῦ αὐτοῦ ἔτους, καὶ ἀνεχώρησεν ἐν τῷ μεταξύ δὲ τῆς εἰς Π. Πάτρας διαμονῆς του συνεκροτήθησαν καὶ διάφοροι μάχαι μετὰ τῶν Ἑλλήνων, οἷον τοῦ Βασιλείου Πετμεζᾶ, τοῦ Γεωργίου Σισίνη καὶ τῶν λοιπῶν πολιορκητῶν ἐν τῷ προῤῥηθέντι διαστήματι τῆς διαμονῆς του.

ΠΙΝΑΞ,

τῶν ἐμπεριεχομένων ἐν τῷ τελευταίῳ δ'. τόμῳ.

ΤΜΗΜΑ ΔΕΚΑΤΟΝ ΕΚΤΟΝ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Ἀνακεφαλαίωσις τῆς ἐνάρξεως τῆς ἑλληνικῆς ἀποστασίας παρὰ τῶν κατοίκων τῆς ἀναγεννηθείσης Ἑλλάδος, καὶ τῶν βεηθητικῶν μέσων τῶν συντρεξάντων εἰς τὴν πρόοδον αὐτῆς. — Ἀριθμὸς τῶν κατὰ τὴν Πελοπόννησον ὀθωμανικῶν οἰκογενειῶν. — Ἀριθ. τῶν δυναμένων ὀπλοφορεῖν. — Ἀριθμὸς τῶν ἔξωθεν κατὰ διαφόρους ἐποχὰς εἰσβαλόντων Ὄθωμανῶν Σελ. 3

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Διάφοροι κατ' ἐποχὰς ἐκστρατεῖαι τῶν Πελοποννησίων εἰς τὴν Ἀνατολικὴν καὶ Δυτικὴν Ἑλλάδα . Σελ. 11

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

Συνοπτικὴ ἐξιστόρησις τῶν κατὰ τὴν ἑλληνικὴν ἀποστασίαν, ἣτις καθυπεβλήθη παρὰ τινος Ἑλλήνου, τῆ συνεργείᾳ τοῦ κόμητος Ἰω. Α. Καποδιστρίου, ὑπ' ὄψιν τῶν βασιλέων τῆς Εὐρώπης εἰς τὴν ἐν Λαϊμπάχ συνέλευσιν, διὰ τὴν κινήσιν τοὺς βασιλεῖς εἰς αἴσθημα φιλανθρωπίας ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων, ὅτε καὶ κατὰ συνέπειαν αὐτῆς ἐφάνη ἡ ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων οὐδετερότης ἀπὸ μέρους τῶν μεγάλων Δυνάμεων Σελ. 20

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

Ἐπιστολαὶ διάφοροι, ἀφορῶσαι τὰς γενομένας παρὰ τῶν Φιλελλήνων Εὐρωπαϊκῶν συνεισφορὰς εἰς τοὺς

Ἑλληνας κατὰ τὰς δεινὰς ἐποχὰς τοῦ ὑπὲρ ἀνε-
ξαρτησίας ἀγῶνος Σελ. 31

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ.

Ἐγγραφα διάφορα ἀφορῶντα τὰς εἰς τὴν Ἑλλάδα
κατὰ διαφόρους ἐποχὰς χορηγηθείσας συνεισφορὰς
παρὰ τῶν κομητάτων τῆς Ἑλβετίας, τῆς Γαλλίας
κ. τ. λ. διὰ τοῦ Κ. Εὐνάρδου, καὶ ποσότητες χρη-
ματικαὶ, δαπανηθεῖσαι εἰς μετρητὰ καὶ εἰς διά-
φορα εἶδη. — Ἰσολογισμὸς καὶ χρῆσις τοῦ Ἀγγλι-
κοῦ δανείου. — Κατάλογος διαφόρων συναγωνιστῶν
Φιλελλήνων Σελ. 43

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΚΤΟΝ.

Ἀποσπάσματα ἐκ τῶν πρακτικῶν τῆς ἐν Παρισίοις
Φιλελληνικῆς ἐταιρίας, ἀφορῶντα τὰ πράγματα
τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως, καὶ τὰς διὰ τὴν ἐμ-
ψύχωσιν καὶ τελεσφόρησιν αὐτῆς συνδρομὰς τῶν
Φιλελλήνων τῆς ἐσπερίας Εὐρώπης Σελ. 46

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ.

Κατάστρωσις τῶν συναχθεισῶν καὶ δαπανηθεισῶν
ποσοτήτων ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ ἐν Παρισίοις
ἑλληνικοῦ κομητάτου, τῷ 1825—μέχρι τῆς 31
δεκεμβρίου τοῦ 1827 Σελ. 61

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΟΓΔΟΟΝ.

Ὀνομαστικὴ καταγραφή τῶν ἀξιοματικῶν ἐθελοντῶν,
τῶν συνθεσάντων τὴν συνοδίαν τῶν Φιλελλήνων,
κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς 13 δεκεμβρίου 1826 ἡμέ-
ρας, καθ' ἣν εἰσῆλθον εἰς τὴν πόλιν τῶν Ἀθηνῶν,
καὶ τῶν ἐλθόντων πρὸς βοήθειαν αὐτῶν μεταξὺ
τῶν ἕξ μηνῶν, καθ' οὓς ἔμειναν οὗτοι πολιορ-
κημένοι Σελ. 79.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΝΝΑΤΟΝ.

Όνομαστική κατάστασις τῶν διαφόρων Φιλελλήνων καὶ Ἑλλήνων ἀξιωματικῶν τοῦ τακτικοῦ, τῶν συνεισενεγκόντων ἐκδουλεύσεις προσωπικὰς εἰς τὸν ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας βωμὸν τῆς Ἑλλάδος . . . Σελ. 81.

ΤΜΗΜΑ ΔΕΚΑΤΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Διοικήσις τῆς Μάνης καὶ Μπέηδες αὐτῆς . . . Σελ. 83.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Διοικήσις τοῦ Π. Μαυρομιχάλη ἡγεμόνος (Μπέη) τῆς Μάνης Σελ. 86.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

Ἠθικὴ κατάστασις τῶν λοιπῶν ἐν Μάνῃ ἐπισήμων οἰκογενειῶν, καὶ αἱ ὑπὲρ πατρίδος ἐκδουλεύσεις αὐτῶν. Σελ. 89.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

Όνόματα καὶ σύντομος βιογραφία τῶν κατὰ τὴν Πελοπόννησον εὐρεθέντων κανονικῶν Ἀρχιερέων εἰς τὴν ἑναρξιν τῆς ἑλληνικῆς ἀποστασίας κ.τ.λ. Σελ. 90

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ.

Βιογραφία σύντομος τῶν κατὰ τὰς ἐπαρχίας τῆς Πελοποννήσου ἐπὶ τῇ ἐναρξεί τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως εὐρεθέντων ἀρχηγῶν ἐκ τῶν ἐπισήμων ἑλληνικῶν οἰκογενειῶν, προσεστώτων καὶ προκρίτων ὄντων, καὶ μελῶν τῆς φιλικῆς ἐταιρίας . . . Σελ. 104

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΚΤΟΝ.

Περὶ τῆς οἰκογενείας τῆς Θ. Κολοκοτρώνη, καὶ τινῶν ἄλλων σύντομος σημείωσις Σελ. 130

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ.

Περὶ τῶν ὑποκειμένων, μετὰ τῶν αὐτοχθόνων Ἑλλήνων συναγωνισθέντων ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἐκτὸς αὐτῆς Σελ. 132

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΟΓΔΟΟΝ.

Περιγραφαὶ σύντομοι τοῦ μεγάλου Σπηλ., τῆς Μονῆς Λαύρας, τῆς Μονῆς τῶν Ταξιαρχῶν κ.τ.λ.—Συνοπτικὴ σημείωσις τῶν κατὰ τὴν Πελοπόννησον ἀρχαίων ὀθωμανικῶν οἰκογενειῶν Σελ 142

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΝΝΑΤΟΝ.

Περὶ τῶν κατὰ τὴν Πελοπόννησον καὶ τὴν Μάνην νεοφανέντων ὀπλαρχηγῶν εἰς τὴν ἑναρξιν, καὶ μετὰ ταῦτα Σελ. 148

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ.

Περιγραφή τῶν στρατιωτικῶν τῆς Πελοποννήσου ἐξ ἑκάστης ἐπαρχίας αὐτῆς Σελ. 153
Περὶ τῶν ἐποχῶν, καθ' ἃς ὑψώθη ἡ ἑλληνικὴ Σημαία εἰς ἑκάστην ἐπαρχίαν τῆς Πελοπον. Σελ. 177

ΤΜΗΜΑ ΔΕΚΑΤΟΝ ΟΓΔΟΟΝ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Τὰ κατὰ τὴν Σάμον.—Σύντομος περιγραφή τῆς καταστάσεως αὐτῆς. Σελ. 180

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Τὰ ἐν ἀρχῇ τῆς ἑλληνικῆς ἀποστασίας διατρέξαντα— Διοργανισμὸς πολιτικοῦ καὶ στρατιωτικοῦ συστήματος.— Ἐκπλευσις τοῦ ὀθωμανικοῦ στόλου εἰς Σάμον.— Ἀποτυχία αὐτοῦ Σελ. 183

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

Μετάβασις τῶν Σαμίων εἰς τὴν Χῖον.—Πολιτικαὶ ἀντε-
 νέργειαι κατὰ τοῦ Λυκούργου.—Διάλυσις αὐτῶν.—
 Ὁχύρωσις τῆς Σάμου τὸ δεύτερον.—Ἐκπλευσις β΄
 καὶ γ΄. τοῦ ὀθωμανικοῦ στόλου.—Ἀποτυχίαι αὐτοῦ
 Σελ. 189

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

Τὰ μετὰ τὴν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀφιξιν τοῦ Κυβερνήτου
 ἐν Σάμῳ διατρέξαντα.—Διαχωρισμὸς αὐτῆς ἀπὸ
 τὴν ὀλομέλειαν τοῦ νέου ἑλληνικοῦ κράτους.—Ἰπο-
 ποτέλεια αὐτῆς ὑπὸ τὴν ὀθωμανικὴν ἐξουσίαν κατ'
 ἀπόφασιν τῶν τριῶν συμμάχων Δυνάμεων . Σελ. 194
 Ἐπιλεγόμενα Σελ. 198
 Πικρὰ ἢ ἀλήθεια, ἀπάντησις τοῦ Περρῆαιβοῦ . Σελ. 237
 Βιβλιογραφικὰ κατὰ Περρῆαιβοῦ Σελ. 248
 Παράρτημα Σελ. 250

ΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΙ.

	Σώμ.		Σώμ.
Η Α. Μ. ο Βασιλεὺς τῆς		Παναγῆς Σκαπέσος	1
Ἑλλάδος	30	Κωνστ. Κρής, ὄρολογᾶς	1
		Σταμ. Ἀγέλαστος	1
<i>Οἱ ἐν Ἀθήναις.</i>		Κανέλ. Δελιγιάννης	1
		Ν. Δ. Φορμᾶνος	1
Ὁ Σ. Ἐπίσκοπος Ἀττικῆς		Ὁ Σ. Ἐπίσκοπ. Δαμαλῶν	
Κ. Νεόφυτος	1	Κ. Ἰωαννᾶς	1
Π. Ἰατρὸς Στεφανίτζης	1	Ὁ Σ. Μητροπολ. Ὑδρας	
Θεόδ. Κτεναῖς	1	Κ. Γεράσιμος	1
Παντελ. Β. Βασιλιάδης	1	Πρωτ. Ἱερ. Ἀθανασόπουλ	1
Ὁ Σ. Μητροπολίτ. Ἐπίσ.		Θ. Φαρμακίδης	1
Ε. Διμ. Κ. Ἱερόθεος	10	Σπ. Τρικούπης	1
Πρωτ. Α. Χελιδώνης	1	Γ. Σαχίνης	1
Ἡλίας Δωήλας	1	Νικ. Σταματελόπουλος	1
Ἡλίας Καλαμογδάρτης	1	Πέτρ. Δελιγιάννης	1
Χαράλμπος Χριστόπουλος.	1	Σέφανος Φιλιππίδης	1
Ἄνδ. Χαραλάμπου	1	Ἰωάννης Σουτζος	1
Ἰω. Ν. Ταμπακόπουλ.	1	Α. Μανάκης	2
Ἄναγν. Δελιγιάννης	1	Παρθ. Ἱεροδ. τῆς ῥωσ. πρεσβ.	1
Ἰάκωβ. Ρίζος	1	Γ. Δαριώτης	1
Παναγ. Σουτζος	1	Ἄρχ. Μισαήλ Ἀποστολίδης	1
Ὁ Σ. Μητρ. Κυνουρίας Κ.		Γ. Γεννάδιος	1
Διονύσιος	1	Κωνστ. Οἰκονομίδης	1
Ἑλ. Κοῦμα Κατακουζηνή	1	Ῥίγας Παλαμίδης	1
Δημ. Π. Μαυρομιχάλης	1	Θεοφ. Σιατιστεύς	1
Α. Πάικος	1	Κ. Ζωγράφος	1
Ὁ Πρίγγιψ Μιχ. Γρ. Σουτζ.	1	Ἄντ. Κριεζῆς	1
Ἰω. Ἄλ. Σουτζος	1	Γεώργ. Κουντουριώτης	1
Σκαρλάτος Ἄλ. Σουτζος	1	Γεωργ. Σπανιολάκης	1
Δημ. Ἄλ. Σουτζος	1	Γεώργ. Καστάνιας Χῖος	1

	Σώμ.		Σώμ.
Αρχιμ. Συμεών Μαρμα- ροτούρης		Θ. Λεονάρδος	1
Ό εν τῇ Ἑλλάδι ῥωσσικός πρέσβυς Κ. Γ. Κατα- κάζης	10	Α. Ζ. Μάμουκας	1
Μιχ. Ταμπουρατζῆς	1	Γ. Γλαράκης	1
Ό Πρίγγιψ, Ἰω. Ν. Κα- ρατζᾶς	1	Ἰω. Παπαρηγόπουλος	1
Βασ. Χριστακόπουλος	1	Ό Σ. Ἐπ. Φωκίδος Κ. Νεό- φυτος	1
Ἄνδ. Κ. Μεταξᾶς	1	Δ. Κ. Βυζάντιος	1
Ἄνδ. Ζυγομαλάς	1	Α. Δουρούτης	1
Γ. Χ. Πρινάρης	1	Κωνσταντῖνος Φανέλης Ζω- γράφος	1
Φραγκιάς Φανέλης	1	Ἄνδ. Παπαδόπ. Βρετός	1
Ό Σοφ. διδάσκαλος Κων- σταν. Οἰκονόμος	1	Ἰω. Θ. Κολοκοτρώνης	1
Κωνσταντῖνος Ῥάμφος	1	Κ. Θ. Κολοκοτρώνης	1
Ό Σ. Ἐπίσ. Σελλασίας Κ. Θεοδώρητος	2	Ν. Ἀναγνωστόπουλος	1
Διονύσιος Σουρμελής	1	Α. Δουρούτης διὰ Ἁγκῶνα	1
Ν. Γ. Θεοχάρης	1	Χρ. Κ. Ἡλιακόπουλος	1
Ν. Κουλιιάτζης	2	Ό ἀρχιατρὸς τῶν Α. Α.	
Κωνσταν. Καρπολάς	2	Μ. Μ. Κ. Βερνάρδος	
Ἐμμ. Μεστενέας	1	Ῥέζερ	1
Κωνστ. Παπαρήτορας	1	Α. Ῥῶσ. Καθηγητής	3
Λουκάς Βουδούρης	1	Ε. Α. Σίμος	1
Παρθ. βιβλιοδέτης	1	Γ. Σταύρου	1
Πρωτ. Γεράσιμος Πα- γώνης	1	Γ. Λασσάνης	1
Γ. Αἰνιάν	1	Δ. Ν. Λεβίδης	1
Ό Σ. Ἐπίσ. Μεδενίτζης Κ. Γρηγόριος	1	Χρ. Ζαχαριάδης	1
Ν. Γ. Φίλιππας Κεφαλὴν	1	Α. Σαμορκάσης	1
Καλλίνικος Καστόρχης	1	Σ. Δάρας	1
Χαρ. Σακελλαριάδης	1	Σ. Κ. Βαλτινός	1
Ἰω. Φιλήμων	1	Π. Ἀράθιμος	1
Γ. Σκοῦφος	1	Γ. Καρακατζάνης	1
		Σ. Α. Σίμος	1
		Σ. Βάρβογλης	1
		Μ. Ἐλευθεριάδης	1
		Γ. Π. Τισαμενός	1
		Λέων Βεδέν.	1
		Ἄναστάς, Ῥωμπότης	1

Σώμ.		Σώμ.	
Ν. Σιλίβεργος	1	Σ. Χωματιανός	1
Μηχαήλ Βιτάλης	1	Σ. Φιλιππίδης	1
Γεώργιος Ψίλας	1	Ίω. Ν. Βαλέζης	1
Δ. Άνσέλμος	1	Σ. Πιτάρης	1
Σ. Τριανταφύλης	1	Γ. Φραγγούλης	1
Ίω. Βενιζέλος	1	Α. Λογοθέτης	1
Παῦλος Σκοῦφος	1	Ν. Φωτίου	1
Ζ. Κωνσταντίνου	1	Δ. Ρ. Ίωαννίτης	1
Ί. Τυπάλδος	1	Ναθαναήλ Γκολφίν· Μέγα	
Ν. Ζαχαρίτζας	1	Σπηλ.	1
Ι. Α. Μπαλῆς	1	Κωσμάς Π. Μεγ. Σπιλ.	1
Έμμανουήλ Δελάκης	1	Δοσίθεος, Άσιμακίδης, Ταξ.	1
Δ. Τζηργούσης	1	Κύριλλος Ταξ.	1
Ν. Φλογαίτης	1	Στέφ. Σπηλιοτόπουλος	1
Κ. Κοντογόνης	1	Μητροφάνης. Οικονόμου.	
Π. Καζιμίρης	1	Ταξ.	1
Δ. Καλλιφρονᾶς	1	Άλ. Ι. Σοῦτσος	1
Έμμανουήλ Άργυρόπουλος	1	Εὐθ. Ι. Κεχαγιᾶς	1
Ά. Μοναρχίδης	1	Σπ. Γ. Άλβέρτης Τήνιος	1
Γ. Νικολαΐδης	1	Εὐστ. Καλληγάρης	1
Ζ. Χαρμόλαος	1	Ν. Θ. Κάρολλος	1
Μ. Γεωργαντᾶς	1	Διονύσιος Σασανᾶς	1
Κ. Ν. Δόσιος	1	Δ. Θ. Ρίζος	1
Άλ. Ρ. Άγκαβῆς	1	Έμμ. Άνδ. ἐκ Σουδενῶν	1
Άλ. Κ. Ρούζοῦ	1	Διονύσιος Ί. Σεμπρικὸς	1
Κ. Παπαδημητρίου	1	Ίωάν. Δ. Όλυμπιότης	1
Θ. Βουλιάνης	1	Ίωάν. Γ. Τσαλίκης	1
Κ. Παπαδημητρίου	1	Ίωάν. Φωκᾶς	1
Π. Κ. Όθωναῖος	1	Ι. Ν. Βλάχος	1
Δαν. Πανᾶς	1	Προκ. Πρωτόπουλος	1
Ι. Μ. Μαυρογορδάτος	1	Προκ. Παπανικολάου	1
Π. Καλλιγιᾶς	1	Α. Ι. Άργυρόπουλος Πα-	
Σ. Α. Στάμος	1	τρινὸς	1
Σ. Βαλτινὸς	1	Ναοῦμ. Εὐαγγελίδης	1
Δ. Ίγκλέσης	1	Παυ. Γ. Ίατρόπουλος	1
Φρασίστρατος	1	Γρηγ. Άντ. Δέσβιος	1

	Σώμ.		Σώμ.
Χρίστ. Χάν. Ἰωάννου	1	N. Δ. Κοζιαβῆνος	1
Σπυ. Ι. Σκάγιανης	1	Δ. Α. Οικονομόπουλος	1
M. Ἀθ. Στούπης	1	Γεράσιμος Πάγκαλος	1
Ἰωάν. Κ. Σουτζος	1	Γ. Κελάτης Θέρμιος	1
Δ. Βενετζανόπουλος	1	Θ. Ν. Ἰσχόμαχος	1
		Α. Κοντόσταυλος	1
<i>Οἱ ἐν Πειραιεῖ.</i>		Α. Κωστᾶς	1
Ἰωάν. Σέρρος	1	Γεώργιος Μαραγκὸς ἱερεὺς	1
Δ. Γεωργαντᾶς	1		
Ἰωάν. Ὀθώνιος	1	<i>Οἱ ἐν Μεγάρου.</i>	
Γ. Σελμίνος	1	Ἰωάννης Μπουσάκης	1
Θ. Ν. Κόπας	1	Ἀνδρέας Ζ. Κάζης	1
Δ. Ζ. Φωκᾶς	1		
Λαμπρινίδης	1	<i>Οἱ ἐν Ἐλευσίτι.</i>	
Βασίλειος Δούκας	1	Νικόλαος Στούλιος	1
Ἀθ. Σῆνος	1	Α. Δημητριάδης	1
Αὐγερινὸς Γεωργιάδης	1		
Π. Δ. Διαλάκης	1	<i>Οἱ ἐν Ῥήσῳ Αἰγίνῃ.</i>	
Θεόδωρος Κουκκος	1		
Δ. Γ. Νικολάρας ἐκ Ψαρῶν	1	Παῦλος Π. Πέππας	1
B. Ν. Ἀργαστηριάδης	1	Ἐμμ. Κ. Λαμπαδάριος	1
Ἰω. Μ. Μπαρπαρέσσος	1	Γεώργιος Λογιотаτίδης	1
Κ. Παπαθεοχάρης	1	Α. Ν. Ἀποστόλης	1
Θ. Βουσκοῦς	1	Δ. Ν. Καβίλιας	1
Σ. Χόρτης	1	Δημ. Μπακόπουλος	1
Σ. Ἀθανασίου	1	Δ. Γ. Χούντας Δήμαρχος	
Γ. Ἰωάννου Δ. Δημοδιδά-		Μεθένων	1
σκαλος ἐν Πειραιεῖ	1	Ὁ Σ. Ἐπίσ. Αἰγίνης, Κ. Σα-	
Ἀθ. Ζωγράφος	1	μουήλ	1
Ἰωάν. Κωνσταντινίδης	1	Ἀρχιμανδρίτης Γρηγόριος	
Ἰωάν. Σιώτας Τήνιος	1	Μοίρας	1
N. Μπαρπαρίγας	1	Α. Κάλαιρος Δήμαρχος	
Θ. Κουτζοῦκος	1	Αἰγίνης	1
Δ. Ἰωάννου	1	M. Ἠριώτης	1
Πέτρος Π. Πεσιρίδης	1	Γ. Γοργίας Ἰωαννίτης	1
Α. Ἀθανασιάδης	1	Γεώρ. Χατζῆ Ἀναγνώσου	1

	Σώμ.		Σώμ.
Εὐστράτιος Παπάγος	1	Γεώργ. Λοβέρδος λοχαγ.	1
Ἰωάν. Δογοθέτης	1	Κωνσταντῖνος Παπ. Βιέρος	
Ἄθ. Ζωγράφος	1	άνθυπολοχαγός	1
Ὁ Σοφολογιώτατος διδά-		Νικόλαος Καστέρης ὑπολογ.	1
σκαλ. Νεόφυτος Δούκας	1	Διονύσιος Κότζιφας ὑπολογ.	1
Διονύσιος Χρήστου	1	Δημ. Δελιγιάννης άνθυπασπ.	1
Προκόπιος Δενδρινός	1	Ἀναστάσιος Πολίτης άνθυ-	
		πολογ. ὑπασπ.	1
<i>Οἱ ὑπάλληλοι τῆς Β. Γραμ.</i>		Ἰωάννης Λογαράς άνθυπολ.	1
<i>τῶν Στρατιωτικῶν.</i>		Γεώργιος Βαλτινός λοχαγ.	1
		Κατζιγιάννος Παναγιωτό-	
		πουλος ὑπολογ.	1
Β. Γραμμ. τῶν Στρατιω-		Ἰωάννης Γαλῆς ὑπολογ.	1
τικῶν	2	Γεώργιος Στελιώτης ἐπιλογ.	1
Ἀνδριότης Ταγματάρχης	1	Ἰωάν. Σχινᾶς λοχαγός	1
Στηλιανός Γονατᾶς Ταγμ.	1	Νικόλαος Καρβούνης άνθυπ.	1
Π. Διαμαντίδης Ταγμ.	1	Ἰωάν. Κασβίκης ὑπολογ.	1
Ἀπόστολος Ράγκος λοχαγ.	1	Ἀποστόλης Εὐσταθίου ὑπολ.	1
Δημ. Συνηγίωργος λοχαγ.	1	Ἀθανάσιος Δημητρόπου-	
Βασίλειος Ἐλευθερίου λοχαγ.	1	λος στρατιώτης	1
Δημήτριος Κυπριανός λοχ.	1	Ἰωάννης Δελῆς στρατιώτ.	1
Λεωνίδας Μεσινέζης κατα-		Δημ. Βελιάδης ὑποκαταλ.	1
λυματίας	1	Ἰω. Ντουζος ὑπολοχαγός	1
Ἰω. Ἐμμανολάκης άνθυπολ.	1	Ἀθανάσιος Γεωργ. ἐπιλογ.	1
Τζανῆς Τζανόπουλος άν-		Παναγ. Κοτζιάνος ὑπολογ.	1
θυπολοχαγός	1	Σπῦρος Μιχαήλ λοχίας	1
Παναγιώτης Μπαχάρης ὑ-		Ἀναγνώστης Ἀγραφιώτης	1
πολοχαγός	1	Θεόδωρος Δῆμος άνθυπο-	
Κωνσταντῖνος Ζορπᾶς ὑπολ.	1	λογ. ὑπασπ.	1
Φραγκίσκος Μασράκης ὑ-		Ἰω. τοῦ Γούρα συνταγματ.	1
πολογ.	1	Ἰω. Γ. Ταμπακόπουλος ὑπολ.	1
Ἰω. Κωνσταντῖνος Γενναῖος		Ἰω. Λαμπέρτης Μπαρῶνος	
άνθυπολοχαγός	1	Διαγγελ.	1
Εὐστάθιος Νικολάου λοχ.	1	Ἰω. Καλογερόπουλος Διοι-	
Ἰω. Θεοδώρου άνθυπολογ.	1	κητῆς τῆς Ἄ. Μοίρας	1
Γεώργιος Σταϊκόπουλος λο-		Α. Φιλόδωρος π. ρ. ν.	2
γιστής	1		

Σώμ.		Σώμ.	
Γρ. Χαντζερής	1	Νικόλαος Ζορπᾶς ὑπολ.	1
Γεώργ. Ἀποστόλου ὑπολοχ.	1	Ἰω. Ἀγγελίδης λοχαγός	1
Δ. Βέλιτζας ἀνθυπολοχ.	1	Α. Ρόδιος ταγματ.	1
Ἰωσήφ Τζέλνερ Βαυαρὸς	1	Α. Ἄξελὸς ὑπολοχ.	1
Ν. Τομπακάκης ἀνθυπολ.	1	Ἰω. Παρίσης λοχαγ.	1
Νικόλαος Ψαρᾶς ἐπιλοχ.	1	Φαβρίκιος ἀντισυνταγματ.	1
Μ. Φραγκόπουλος ἐπιλ.	1	Φρ. Σαλαμῶν ἀνθυπολ.	1
Δημ. στῆρος δεκανεὺς	1	Ἰω. Βάρφης λοχαγ.	1
Δημ. Καλλέργης ἀντισυντ.	1	Δ. Παλαμᾶς	1
Ν. Σκαρβέλης	1	Δ. Γ. Σεμέλλας	1
Δ. Τριγγέτας ἀνθυπολ.	1	Α. Βρανᾶς	1
Π. Καλαφάτης ὑπολοχαγ.	1	Νίδερ στρατιωτικὸς ὑποία.	
Σ. Φωκᾶς ἀνθυπολ.	1	τρὸς	1
Ε. Ἐδлер ἀνθυπ. τοῦ Μηχ.	1	Ἀλμείδας συνταγμ. καὶ	
Κ. Βιλλάνη ὑπολοχ.	1	φρούρ.	1
Β. Πετμεζᾶς συνταγματ.	1	Τουρέτ ταγματάρχης	1
Γεώρ. Ροδόπουλος λοχαγ.	1	Μάνσοερ ὑποφαρμακοποιὸς	1
Μ. Βλίσμας ἀνθυπολ.	1	Βάλτσ πρακτικὸς	1
Δ. Ι. Κακουράτος ἀνθυπο-		Γ. Καρατζᾶς ταγματ.	1
λοχαγ. ὑπασπ.	1	Εὐθύμιος χρυσοβούλου ἀν-	
Εὐστ. Ε. Κοσμήτης λοχαγ.	1	θυπασπ.	1
Σ. Φωντάνας λοχαγ.	1	Σ. Μήλιος ἀντισυνταγμ.	1
Γεώρ. Πρεβέτος καταλυμ.	1	Ἀνάργυρος Τζᾶνες ταγ-	
Σ. Πονηρόπουλος ἀνθυπολ.	1	ματάρχης φρούρ.	1
Ι. Καγγελάρης	1	Βασίλειος Τάσος ὑπολοχ.	1
Π. Ξανθὸς	1	Συμεὼν Πολυμέρης ἀνθυ-	
Κ. Θαλητῆς	1	πασπιστῆς	1
Σ. Γ. Σονιέρ ἀντισυνταγ.	1	Καράλαμπος Ζυμβρακά-	
Ἄθ. Γ. Πλέσας ταγματ.	1	κης ἀνθυπολ.	1
Παπαδόπουλος ἀνθυπολο-		Φραγιῦσκος Ἄντζουλίνης	
λοχ. ὑπασπ.	1	λοχαγός	1
Οὐνστορφερ καταλ.	1	Ἰω. Α. Σκένδερ ὑπολοχ.	1
Ν. Θώμας ἱατρ.	1	Σερ Πίσας	1
Σαντίνης λοχαγ.	1	Γ. Σαλωνιτίδης καταλ.	1
Ἀριστείδης Καρνάλης ἀν-		Χ. Ι. Δροσινὸς ὑποίατρ.	1
θυπλοχ.	1	Ἡλίας Τζάλλας	1

	Σώμ.		Σώμ.
Δημ. Κρικούκης λοχαγ.	1	N. Ιωάν. Θαλασσινός εκ	1
Κωνσταντίνος Τζουρᾶς ἀν-		Βυτίνης	1
θυπολοχ.	1	Ἀναστάσιος Πάσσαρης	1
Δῆμος Δημητρίου λοχίας	1	N. Σπράτζικος	1
Ἀναστάσιος Κώστα ὑπολο-		Λ. Μάργαρος	1
χαγός	1	X. Γ. Ἀντωνιάδης	1
Γ. Κ. Λάσκος ἀνθυπολοχ.	1	Γεώρ. Κανέλου	1
Κυριάκος Παναγ. λοχίας	1	Ἀναγνώστης Τζέντσος	1
Ἰω. Στάμου ὑπολοχ.	1	Σπύρος Βλαχοπαπαδό-	
Βάσος Μαυροβουνιώτης	1	πουλος	1
Νικόλαος Κατσομίλης	1	Ἄνας. Κρητικός	1
Χρυσάνθος Κυριακίδης	1	Ῥάλλης Μακρυγιάννης	1
Δημήτριος Δαρδαγιάννης	1	Πρωτοσύγ. Θεόφιλος	1
Ἀρχιμάνδριτης Ἰωᾶς Ὀ-		Δ. Πλαρόπουλος	1
λύμπιος	1	Ἄντ. Ἰω. Κρητικός	1
Λάζαρος Μαυροβουνιώτης	1	Βενιτζέλος Ρούφος	1
Καρακώστας Ἰωάννου	1	Γ. Ἀνδρουτζός	1
Μ. Δελιγιωργόπουλος	1	Ἀνδρέας Κοντογούρης	1
Ἰω. Παππανδρέας	1	Σ. Χρυσανθακίδης	1
Ἀριστείδης Τυπάλδος	1	Δ. Χαραλάμπης	1
Γρηγόριος Πετμεζᾶς	1	Ἄνδ. Καλαμογδάρτης	1
		Α. Χ. Λόντος	1
<i>Οἱ ἐκ Π. Πατρῶν.</i>		Ἄνδ. Θεοχαρόπουλος	1
Ἀνδρέας Ζαίμης	5	Βικτώριος Χαραλάμπης	1
Ἀνδρέας Κασσιμάτης	1	Σπύρος Κ. Βένεκτος	1
Ἀναστάσιος Χαραλάμπης	1	Γεώργ. Κόγκας	1
Ἰωάν. Α. Ζαίμης	1	Π. Α. Πατρινός	1
Π. Α. Ζαίμης	1	Δ. Τζιφτιδής	1
Ἄνδ. Α. Συναδινός	1	Π. Χαρόπουλος	1
Δ. Ε. Τζήπιδας	1	Σ. Πετζάλης	1
Δ. Ι. Φέστης	1	Σ. Λέκας	1
Σ. Γαρούνης	1	Δ. Ι. Μεταξᾶς	1
Σταῦρος Δ. Αὐγερινός	2	Ν. Φωκᾶς Ἀλεξανδράτος	1
Κωνστ. Πατρινός	1	Παναγ. Παπαδημητρακό-	
N. Βουκιλιιάδης Σμυρναῖος	1	πουλος	1
		Ἄνδ. Ἀγγελόπουλος	1

Σώμ.		Σώμ.
Λάμπρος Γεωργακόπουλος	1	<i>Οἱ ἐν Αἰγίῳ.</i>
Γεώρ. Χ. Σωτήρης	1	
Π. Τανακόπουλος Δόξας	1	Ἄνδρ. Λόντος
Ἰω. Π. Μποκαούρης	1	Ἀναστάσιος Λόντος
Ν. Στεφανίτζης	1	Λουκάς Λόντος
Σπῦρος Οἰκονόμου	1	Κλεάνθης
Γ. Ἀποστολίδης	1	Ν. Γ. Μπόσακας
Γ. Κρητζός	1	Γεώρ. Δ. Τραμπαδορόπουλος
Παναγῆς Ε. Φλωκᾶς	1	Ἀλέξιος Ἰγγλέσης
Α. Ραδινός	1	Π. Κωνσταντίνου
Γ. Ἀνδρουτζόπουλος Γραμ.	1	Λέων Μεσινέζης
Σ. Γαρούση	1	Ἀναγ. Χαρώνης
Κ. Κωνσταντινίδης	1	Κ. Στεργιώπουλος
Μ. Δημητριάδης	1	Ἰω. Οἰκονόμου
Παναγ. Παλαμαῆς	1	Ἰω. Οἰκονομόπουλος ἐκ Ζα-
Δ. Ζωγράφος	1	χόλης
Χ. Ζούκης	1	Π. Ἀναστασόπουλος
Ν. Μανιάκης	1	Π. Χρυσανθόπουλος
Εὐαγγελινός Μ. Ἰγγλέσης	1	Ἄντ. Ι. Κωνσταντινόπουλος
Π. Γερανόπουλος	1	Ἡλίας Χρυσανθόπουλος
Π. Ἰω. Χαλκιοπούλου	1	Γεώρ. Θεοτόκης Ἰατρός
Ν. Χιλόπουλος	1	Σπυρίδων Χαραλάμπου
Ἄνδ. Φωτίλας	1	Ν. Α. Ποδινός
Γεώρ. Στριφτόπουλος	1	Ν. Χαραλάμπης
Γ. Λέων	1	Ἰωάν. Ἀθανασίου
Μιχαήλ Παπαρήτορας	1	Παναγ. Ἀντωνιάδης ἑλλη-
Εὐαγγελινός Λιβαδάς	1	νικός διδάσκαλος
Γεώρ. Ἀκρατόπουλος	1	<i>Οἱ ἐκ τῆς Μοῦνης τῶν</i>
Δ. Μπαρπερόπουλος	1	<i>Ταξιαρχῶν.</i>
Δ. Χαραλάμπης Ταμίας	1	
Γεώρ. Κανέλος	1	Τὸ κοινὸν τῆς Μοῦνης
Γεώρ. Λεχωρίτης	1	Προηγούμενος Παφνούτιος
Ν. Θ. Μοθονιός	1	Προηγούμενος Προκόπιος
Δημ. Χρυσανθακόπουλος	1	Προηγούμενος Γερβάσιος
Δημ. Κεραμιδάς	1	Προηγούμενος Μελέτιος
Οἱ ἀδελφοὶ Καπότζαροι	1	Βενέδικτος Ἱερομόναχος

	Σώμ.		Σώμ.
Γεώρ. Σπηλιοτόπουλος δι- δάσκ. τῆς Μονῆς	1	Ἀνδ. Δανόπουλος ἐκ Κου- τσοποδίου τοῦ Ἄργους	1
<i>Οἱ ἐν Κορίνθῳ.</i>		Π. Πρωτοπαπᾶς ἐκ Κουτ- ζοποδίου τοῦ Ἄργους	1
Ζαχαρίας Μαθᾶς	4	Δ. Ἱερεὺς ἐκ Λάλουκα	1
Πανος. Ἰωσήφ Κωνσταντι- νίδης	1	Γεράσιμος Ἱερομόναχος ἐκ τῆς Μοδομπου	1
Πρωτοσύγγ. Ἀθανάσιος Σολιώτης	1	Ἰω. Τζορακόπουλος διὰ τοῦ Σωτηρίου	1
Δημ. Ἱερεὺς Ρέντης ἐκ Πί- σια	1	Ν. Μπλατζῆς Ταμίας Κο- ρινθίας	1
Ἀνανίας Ἱερεὺς ἐφημέριος Κορίνθου	1	Ἀλεξόπουλος	1
Δ. Κανελόπουλος	1	Παναγῆς Οἰκονομόπουλος	1
Δομ. Φίλης ἡγούμε. τῆς Φανερ.	1	Ἀναγ. Δελφίνης	1
Διονύσιος ἡγούμε. τῆς Μο- νῆς Λέχοβας	1	Χ. Παμπούκης	1
Χρυσ. Μπαρδάκας ἡγούμε. τῆς Μονῆς Στεφανίου	1	Βασ. Σ. Λεοναρδόπουλος	1
Δημ. Πρωτοπαπᾶς τοῦ Βα- σιλικοῦ	1	Θεοχάρης Ραύτης	1
Δημ. Ἱερεὺς Παπᾶ Κωνσταν- τινόπουλος ἐκ Ζαχόλης	1	Π. Α. Πετρόπουλος	1
Διονύσ. ἡγούμε. τῆς Μονῆς τοῦ Προφήτου Ἡλία	1	Δεωνίδας Νικολάου	1
Προηγ. Ἀγαθάγγελος τῆς αὐτῆς Μονῆς	1	Ἰω. Εἰάνθης	1
Γρηγόριος Κοντογιαννό- πουλος	1	Ἀβραμάκης Χ. Σάβα	1
Γερμανὸς ἡγούμε. τῆς Μο- νῆς τοῦ Βράχου	1	Ν. Α. Μαρκέλλος ἐκ Σο- φικοῦ	1
Ν. Ἱερεὺς ἐκ τοῦ Δήμου ἄνω Φενεῶ.	1	Ἀθ. Νόρδας Δημ. Σολυ- γείας (Σοφικοῦ)	1
Σπυρ. Ἱερεὺς Ζαφειρόπου- λος ἐκ Ζαχόλης	1	Ἀνανίας Ἱεροδ. Χελιώτης	1
		<i>Οἱ ἐκ τοῦ Φενεῶ.</i>	
		Π. Παπᾶ Γεωργόπουλος	1
		Ἀναγ. Παπᾶ Σπυρόπουλος	1
		Δημ. Φενεῶ	1
		Ι. Δημ. Δημοῖατρὸς	1
		Γ. Σαγζᾶς	1
		Π. Σπυρόπουλος	1
		Γεώρ. Στεργιόπουλος	1

	Σώμ.		Σώμ.
Ν. Δημητριάδης	1	Ι. Κορονετόπουλος	1
Ίω. Λεωναρδίδης Οίκ.		Ήλ. Ίωάν. Ίατρὸς	1
Ἐπίτρ. Κορινθίας	1	Ἐμμ. Δανδρῆς	1
Σπυρίδων Λεωναρδίδης		Δ. Φαρόπουλος	1
Γρ. τοῦ Διοικ. Κορινθ.	1	Ι. Εὐσταθίου	1
Ἀναστ. Ξυγκᾶς	1	Γ. Μ. Ἀντωνόπουλος	1
Κ. Θεοχάρης Σπυριάδης		Ίάκωβος Θεοφιλάς	1
κάτοικος Τρικάλων Σι-		Δ. Θεοδωρόπουλος	1
κυωνίας	1	Ν. Δ. Σεϊδόπουλος	1
Γ. Πολυχρονιάδης κάτοι-		Σοφοκλῆς Σοφῆς	1
κος Τρικάλων	1	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	1
<i>Οἱ ἐκ τῆς Μονῆς τοῦ ἁγίου</i>		Ἄνδ. Α. Δημόπουλος	1
<i>Γεωργίου Φερεῶ.</i>		Ν. Σπηλιάδης	1
		Χαρ. Παπαδόπουλος	1
Τὸ κοινὸν τῆς Μονῆς	1	Μ. Σκαλιστίρης διὰ τοῦ Ι.	
Καθηγ. Δαμιανὸς	1	Γερμάνη	1
Προηγ. Ἀθανάσιος	1	Δ. Ἀνσέλμος	1
Νεκτάριος Ἱερομόναχος	1	Θεοδόσιος Περγαμηνὸς	
Βενιαμὴν Ἀγγελετόπουλος	1	Σχολάρχης	1
Νικόδημος Ἱερομόναχος	1	Ἄναγ. Προεστόπουλος	1
<i>Οἱ ἐν Ναυπλίῳ.</i>		<i>Οἱ ἐν Ἀργεῖ.</i>	
Κ. Χρυσούλης	2	Π. Παπαδόπουλος	1
Βελ. Παυλίδης	1	Α. Καραγιαννόπουλος	1
Ήλ. Βάβουλας	1	Ν. Κ. Μιχαλόπουλος	1
Χ. Μπακόπουλος	1	Α. Νέζος	1
Δ. Οἰκονόμος	1	Ἄναγ. Τασόπουλος	1
Σ. Σηλαῖδόπουλος	1	Παπᾶ Δημητρ. Παπᾶ	
Π. Χριστόφιλος	1	Χρήστου	1
Π. Γρηγορόπουλος	1	Θεοφάνης Γ. Θεοφανοπού-	
Α. Α. Πατεράκης	1	λου	1
Μιχαήλ Ίατρὸς	1	Εὐθύμιος Παπαδόπουλος	1
Ίω. Ίατρίδης	1	Δ. Τζόκρης	1
Η. Παπαδάκης	1	Μιχαήλ Καλμουῆς	1
Γ. Νικολάου	1	Ν. Ν. Ἀναστασιάδης	1

	Σώμ.		Σώμ.
Χρ. Βλασόπουλος	1	Π. Καλογεράς	1
Δ. Μπερούκας	1	Κ. Ντουράτος (Α. Ζέρος)	2
Δ. Τζόκρης	1	Γ. Δημητρίου	1
<i>Οί ἐκ Κυρουργίας.</i>		Κ. Χ. Χαραμῆς	1
Π. Ζαφειρόπουλος	1	Κ. Κερασσᾶς	1
Ι. Π. Ιατροῦ	1	Κόρτζες Τζακόπουλος	1
Μιχαὴλ Τροχάνης	1	Κ. Σκορδίας	1
Θεόδωρος Ἡλία Φαρμακο- πώλης	1	Γ. Νικολαΐδης Λογιστῆς	1
Ἰωσήφ Ἱερομ. Μεγαλοβρυ- σιώτης	1	Π. Α. Στελάκης	1
Κωνστάντιος Ἠγούμ. τῆς Μονῆς Λουκοῦς	1	Διον. Μουρανόπουλος Ἰατρὸς	1
Π. Κολοχρήστος Καστα- νίτζας	1	Κ. Γ. Κουτζουλέντης	1
Ν. Σαράντης Ἰατρὸς	1	ἰω. Κρανίδης ἀπὸ Μάνην	1
Ι. Μάρκου Διδ. τῆς ἑλλ. Σχ. Λεωνιδίου	1	<i>Οί ἐν Σπάρτῃ.</i>	
Θ. Μάϊκος Δῆμ. Πλατα- νοῦντος	1	Ι. Καψαμπέλης	1
Μ. Σακελλαρίου Δημ.δ. Ἀγίου Πέτρου	1	Παρασκευᾶς Ματάλας	1
Ματθαῖος Ἱερομόναχος Α. Μιχαὴλ	1	Γιαννάκης Σῆλος	1
Ἀνανίας Ἠγούμ. Μαλευῆς	1	Ἀναγ. Κουμάνταρος	1
<i>Οί ἐν Μορεμβασίᾳ.</i>		Πετρ. Βαρβιτιζιώτης	1
Ἀρχμ. Ἀρσένιος	1	Δ. Ἀναγνωστόπουλος Βαρ- βιτιζιώτης	1
Θ. Παπαῖ Γεωργίου	2	Ν. Γεράσιμος ἐκ Τζην- τζήνων	1
Δ. Μ. Καλογεράς	1	Ἀναγ. Πρωτοπαπαῖς ἐκ Βασταρά	1
Κωνστ. Στουρνάρης	1	Μονὴ Καστρίου	1
Α Ἰωαννίδης	1	Ἀναγ. Οἰκονομέπουλος Κρο- νίου	1
Θεοδόσιος Ἱερομόναχος Ἀν- δρεάδης	1	Παρθενόπουλος	1
		Παρασκευᾶς Θεοφανόπουλος	1
		Ἀναγ. Ν. Παπ. Γεωργίου	1
		Γεωργάκης Ἰατράκος	2
		Ν. Καρκαίτσος	1
		Ν. Γάβαρης	1
		Ἄντ. Σαλβαράς	1

	Σώμ.		Σώμ.
Δ. Νικολόπουλος Λογγά-		Ίάκωβος Σιγάλας	1
σρας	1	Πέτρ. Ἀντωνάκη	1
Κ. Πολυδεράκης Μαγού-		Παπαῖ Νικόλαος ἐξ Ἀρα-	
λας	1	χόβης	1
Κ. Θεοδώρου ἐκ Κοσμᾶ	1	Κ. Π. Κωνσταντόπουλος	1
Εὐστράτιος Εὐδης τῆς Σελ-		Γεώρ. Ρίλος ἐκ Βρεσθένων	1
λασίας	1	Γ. Π. Βασιλειάδης	1
Εὐσ. Παπαδόπουλος ὁμοίως	1	Παναγ. Κόκκαλης	1
Παναγιώτης Ὀρφανὸς ὁμ.	1	Γεώρ. Θεοφυλάκος ἐξ Ἀνω-	
Δ. Τζάκονας ὁμοίως	1	γίων	1
Γ. Βραχνὸς διὰ τοῦ υἱοῦ		Λεωνίδας Σ. Λάτρης Διοι-	
του Κωνσταντίνου	1	κητῆς	1
Ν. Μανουσάκης	1	Θεόκλητος Οἰκονόμου ἀπὸ	
Σταμάτης Ρόζος ἀπὸ ἁγίου		Βασσαρά	1
Νικόλαον	1		
Γ. Πουλάκος ἐκ Γοράνων	1	<i>Οἱ ἐν Γυθείῳ.</i>	
Θ. Λιακάκος Δῆμ. Φάριδος	1	Δ. Τζάνογλους	1
Δ. Μουντάλας ἐκ Κου-		Κ. Κανελόπουλος	1
μουστᾶ	1	Κ. Πρατζέλης	1
Δ. Σερμακιάδης τῆς Φά-		Ἰω. Α. Γρηγοράκος	1
ριδος	1	Λεωνίδας Γ. Γρηγοράκος	1
Σακελλάριος Παπαῖ Φώτου		Γ. Σταυριανὸς Καλκαντῆς	1
Κολογονιάς	1	Θ. Ἡλιόπουλος	1
Παρθ. Ἱεροδιάκ. Χρυσικάκης	1		
Μονὴ τῶν ἁγίων τεσσαρά-		<i>Οἱ ἐν Τριπολιτῆ.</i>	
κοντα	1	Δανιὴλ Γεωργόπουλος	1
Ἰωάσαφ ἡγούμε. τῆς Μονῆς		Θ. Ῥηγόπουλος	1
τῶν ἁγίων τεσσαράκοντα	1	Δ. Χοῖδᾶς	1
Κύριλλος Ἱερομόναχος ἐκ		Ἄποστόλης Κολοκοτρώνης	1
τῆς αὐτῆς	1	Κωνσταντῖνος Ἰωάννου	1
Σεραφεῖμ Ἱερομ. Πρωτοπα-		Φώτιος Χρυσανθόπουλος	1
παῖ ἡγούμε. τῆς Μονῆς		Ἰωάννης Πεταλᾶς	1
τῶν ἁγίων Ἀναργύρων	1	Ἰω. Πετρινὸς	1
Ἰωάννης Γεωργιάδης διδ.		Γεώρ. Βαλτῆς Δικας. Τιπόλ.	1
Βαμβακοῦς	1	Κωνσ. Πελοπίδης	1
Ν. Κορφιοτάκης	1		

	Σώμ.		Σώμ.
Ἀριστ. Βαλῆς Εἰσαγγ.		Ἱερεμίας ἡγούμ. τῆς Μονῆς	
Τριπολ.	1	Βαρσῶν	1
Α. Δ. Κολόκας	1	Μπαλήλης Μπακόπουλος	
Α. Καλογερᾶς	1	ἀπὸ Ντάρρα	1
Α. Νικόπουλος	1	Ἰω. Φλέσσις	1
Χ. Νικολαΐδης	1		
Γιάννακας Ἀποστολόπου- λος Βλαχοκερασιᾶς	1	<i>Οἱ ἐν Καρυταίῃ.</i>	
Ἄναγ. Παππᾶ Γεωργίου Βαλτέτζη	1	Κωνστ. Λαμπρόπουλος ἐκ Βυτίνης	1
Σαράντος Παππᾶ Ἰαννό- πουλος Βαλτέτζη	1	Ν. Κ. Ταμπακόπουλος	1
Ἡλίας Μιουνάρως ἀπὸ Καν- τρέβα	1	Πέτρος Ααμπρινόπουλος ἐκ Βυτίνης	1
Βασίλ. Καλημερόπουλος	1	Νικόλ. Θεοφιλύπουλος ἐκ Βυτίνης	1
Κωνστ. Διαμαντόπουλος ἀπὸ Ἀγιωργίτικα	1	Ἄθ. Ἀντωνόπουλος ἐκ Δη- μητζίνας	1
Παναγ. Κακλαμάνος	1	Προκόπιος Οἰκονόμου	1
Καλλίνικος ἡγούμ. Καν- δήλας	1	Νικόλ. Μπούκουρας ἀπὸ Μαγούλιανα	1
Κωνστ. Ἰωάννου Ποῦλος τοῦ δήμου Καλτεζιῶν	1	Ἄναγ. Παπαγιαννόπουλος ἀπὸ Μαγούλιανα	1
Ἄναγ. Σταυρόπουλος ἀπὸ Κακούρη	1	Ἄναγ. Ἀλεξόπουλος ἀπὸ Μαγούλιανα	1
Στυλιανὸς Κυριακοῦ δημο- διδ. Κακουρίου	1	Κωνστ. Ἀναγνωστόπουλος ἐκ Νεμνίτζης	1
Χριστόδουλος Βασιλειάδης	1	Δημ. Πλαπούτας Συνταγ- ματάρχης	1
Ἰω. Τριαντόπουλος	1	Φώτιος Δάρας	1
Γεώρ. Ν. Ῥεβελιώτης ἐκ Τζιπιανῶν	1	Ἰω. Γ. Πλαπούτας	1
Λιμπέριος Ἰω. Καραβελό- πουλος	1	Παρασκευᾶς Κολιόπουλος	1
Γρηγ. Ἠγούμενος τῆς Μο- νῆς Τζιπιανῶν	1	Πανοριᾶς Ἠλιόπουλος	1
Κλήμης Ἠγούμ. τῆς Μο- νῆς Πικερνίου	1	Πανουσάκος	1
		Ἄναστ. Λαμπρόπουλος	1
		Κυριαζῆς Ἀλεξόπουλος	1
		Χρῆστος Σκουρλιᾶς	1

	Σώμ.		Σώμ.
Διονύσιος Ἀθανασόπουλος	1	Ἀναγ. Γιανναρόπουλος ἀπὸ	
Ἰω. Οἰκονόμου Παπαῖ Κωνσ.		Κρέστενα	1
Δημοδιδ. Λυκουρίας	1		
Γεώρ. Γιοτόπουλος	1	<i>Οἱ ἐν Πύργῳ τῆς Ἡλίδος.</i>	
Ἄθ. Θανόπουλος	1	Δ. Αὐγερινὸς	1
Δημ. Βάβαλης	1	Σ. Α. Κουβαρᾶς	1
Κωνσ. Τζάκαλης	1	Χαραλάμπης Νικολάου	1
<i>Οἱ ἐν Λεορταρίῳ.</i>		Σωτήριος Κανουχλος ἀξι-	
Παναγ. ἱερεὺς Οἰκονόμος	1	ωμ. τοῦ Β. πολεμικοῦ	
Ἀλιμπέρτος Ντένης	1	ναυτικοῦ	1
Ἰω. Μιχαλιάδης	1	Σπυρίδων Ἰωάννου Ἀθανα-	
Ἀναγ. Μανούσου	1	σόπουλος τοῦ δήμου	
Ἄνας. Σαραντόπουλος	1	Κυλληνίας	1
Κωνστ. ἱερεὺς Σπηλιάδης	1	Λύσανδρος Βιλαέτης	1
ἐκ Κραμποβοῦ	1	Λυκουργὸς Κρεστενίτης	1
Νικ. Μπούντουνας ἐκ Καρυῶν	1	Ἀγαμέμνων Αὐγερινὸς	1
		Ἀναγ. Λιμπερακόπουλος	1
<i>Οἱ ἐν Ὀλυμπίᾳ.</i>		<i>Οἱ ἐν Ἀγουλινίτζᾳ.</i>	
Γιαννάκος Ν. Τζανέτου	1	Δῆμος Βάλακας	1
Τζανέτος Π. Τζανέτου	1	Ἄθ. Ἀναγνωστόπουλος	1
Σακελλάριος Ἀναστασίου	1	Θεόδ. Μοσχούλας	1
Μιχαὴλ Χ. Κούμας	1	Κωνστ. Νικολάου Μο-	
Ἀναγ. Ζαρηφόπουλος	1	σχούλας	1
Ἰω. Δ. Δημητρακόπουλος	1	Δ. Β. Γραμματικόπουλος	1
Τζανέτος Χριστόπουλος	1		
Γεώρ. Π. Ζαρηφόπουλος	1	<i>Οἱ ἐν Τριφυλλίᾳ.</i>	
Δημ. Δρακόπουλος	1	Π. Σπυρόπουλος	1
Νικόλαος Ζαρηφόπουλος	1	Μῆτρος Ἀναστασόπουλος	1
Ἄνας. Παπαῖ Ἀλεξίου	2	Θεόδ. Σελέτος	1
Χαραλάμπης Θ. Σπηλιώ-		Π. Παπαῖ Ἀθανασόπουλος	1
πουλος δασονόμος	1	Ἀνδρέας Ἀναστασίου	1
Γαλάνης Παπαδόπουλος	1	Γ. Ν. Σαρατζόπουλος	1
Ἀναγ. Ἀναστασόπουλος		Ἀναγ. Χρηστόπουλος ἐξ	
ἀπὸ Κρέστενα	1	Σάρενας	1

	Σώμ.		Σώμ.
Μ. Ρομπόλας	1	Ἀναστάσιος Πάτερης	1
Βασ. Τύμπας Ταμίας	1	Χαράλαμπος Λοδοτζακίρης	1
Γεώρ. ιερέυς ἐκ Μοφτζιτζας	1	Γεώργιος Ψυλογαλανό-	
Φώτιος Σωτηρίου	1	πουλος	1
Παναγιώτης Μανούσης	1	Διονύσιος Ζώτος	1
Δημ. Μπατζάνης	1	Παρθένιος Ἱερομ. Νικολό-	
Δῆμος Μανολόπουλος	1	πουλος	1
Γεώρ. Μισιρλῆς	1	Γεώργιος Βαφιόπουλος	1
Δημ. Μανολόπουλος	1	Σωτήριος Τζάνες	1
Ῥωμανὸς Ἱερομ. Γεωργίου	1	Διονύσιος Βωθὸς	1
Δημ. ιερέυς ἀπὸ Ἄετον	1	Α. Α. Σκορδάκης	1
Διονύσιος ιερέυς ἀπὸ Σελαῖ	1	Ἄναγ. Σπέντζας	1
Νικόλ. ιερέυς Εὐσταθίου		Ἄναγ. Ἰω. Σάμπαλης	1
ἀπὸ Ραυτόπουλου	1	Α. Α. Καραπατόπουλος	1
Ἀθ. ιερέυς Σιδεροκάστρου	1	Γεώρ. ιερέυς Κάκαβας	
Παναγ. ιερέυς Βαρυμπο-		Γεώρ. Σκλαβοῦνος	1
πιίου	1	Γεώρ. Τζόρης Σουλιμᾶ	1
Σταμάτιος ιερέυς Βαρυμ-		Ἄναστ. ιερέυς Σουλιμᾶ	1
ποπιίου	1	Ἄναγ. Παπᾶ Τζόρης Σου-	
Δημήτριος ιερέυς Τουμ-		λιμᾶ	1
προυμάζη	1	Ἀδάμ. Παπᾶ Τζόρης Σου-	
Ἡλίας Μαραγκόπουλος	1	λιμᾶ	1
Χαράλαμπος Παπᾶ Ἀντω-		Ἄναγ. Δημόπουλος Ἄετοῦ	1
νόπουλος	1	Κωνστ. Μαντᾶς Ἄετοῦ	1
Χρῆστος Παπᾶ Στασινό-		Παναγ. Τζουμάνης Λάπη	1
πουλος	1	Ἄναστ. ιερέυς Λάπη	1
Στασινὸς Παπᾶ Στασινό-		Ἀποστ. Δημογκότζης Ἀ-	
πουλος		γριλιᾶ	1
Παντελῆς Νικολ. Νέγκας	1	Τάσης Δημογκότζης Ἀ-	
Δημ. Πολυχρονόπουλος	1	γριλιᾶ	1
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	1	Νικόλαος Λιακόπουλος	
Κ. Πετροντζῆς	1	Πιτζᾶ	1
Ἀμβρόσιος Ψυλογαλανό-		Θᾶνος Ἀντωνόπουλος Πιτζᾶ	1
πουλος	1	Παναγ. Μπάλτας Ρίπεσι	1
Ἀναστάσιος Γεωργακό-		Νικόλαος Γεωργόπουλος	
πουλος	1	Ρίπεσι	1

Σώμ.		Σώμ.	
Ἰωάννης Μπάλτας Ρίπεσι	1	Δ. Πέτροβας Γαράντζης	1
Ἀναγ. Μπάλτας Ρίπεσι	1	Σταμάτης Ἠλιάδης	1
Κωνστ. Μπουντούρης Κα- ραμούσταφα	1	<i>Οἱ ἐν Νεοκάστρῳ.</i>	
Δημ. Μπουντούρης Καρα- μούσταφα	1	Ἀρχιμανδρίτης Μελέτιος Μπαχούμης	1
Νικόλ. Μπούκαλης Καλίτ- ζενας	1	Ἀρχιμανδρίτης Νεόφυτος Λεβαχίδης	1
Δῆμος Ἀνασασόπουλος Κα- λίτζενας	1	Εὐθύμιος Σγαϊτζας	1
Δῆμος Γεωργαντᾶς Κα- λίτζενας	1	Ἰωάννης Σακελλάριος Κα- ραμουτζίδης	1
Νικόλ. Τζατζούλης Πλα- τάνια	1	Σπυρίδων Α. Ἀντωνόπουλος	1
Γκότζης Δημόπουλος Πλα- τάνια	1	Κωνσ. Καραγιαννης Κυ- παρισίας	1
Γεώρ. Κάζδας Σουλιμᾶ	1	Θεόδωρος ἱερεὺς Πρωτοπα- πᾶς	1
Φώτης Κανέλος Βλάχα	1	Γεώρ. ἱερεὺς Γκωνίδης	1
Ἄθ. Βασιλόπουλος Σουλιμᾶ	1	Κωνσταντῖνος ἱερεὺς Σακελ- λάριος	1
Ἄνασ. Δ. Κακοῦτας Μποντιᾶ	1	Γεώρ. ἱερεὺς Σακελ. Πελε- κανάδας	1
Ἀναγ. Ἀλεξόπουλος Σιδε- ροκάστρου	1	Ἠλίας Παπᾶ Ἀναγνωστό- πουλος Τζηφλίκι	1
Καλόγηρος παπᾶ Θεοδώ- ρου Σιδεροκάστρου	1	Ἰάκωβος Σίγγελος Μπου- τάκης Βλαχόπουλου	1
Γεωργάκης Στεριόπουλος Λάπη	1	Ἄθ. ἱερεὺς Καρλῆς Σουλι- νάρη	1
Ἀντώνιος Συράκος Ψάρη	1	Δημ. Σταματόπουλος δη- μοδιδάσκαλος	1
Ἰω. ἱερεὺς Ψάρη	1	Ἰω. Γ. Οἰκονομίδης	1
Δῆμος Τότζης Κλέσσουρα	1	Παναγ. Τζανετιδῆς	1
Γεώργιος Φούτζης Γκλιάτα	1	Ζαχαρίας Βαϊονᾶς δημο- διδάσκαλος	1
Ἄδᾶμ Καραμητζος Γκλιάτα	1	Ἰω. Βουρλᾶς	1
Πανάγος ἱερεὺς Γκλιάτα	1	Ἀντώνιος Μονέτης	1
<i>Οἱ ἐν Μεσσήνῃ.</i>			
Κωνσ. Ζ. Μπούρας	1		

Σώμ.	Σώμ.
<i>Οι ἐν Νησίῳ Καλαμῶν.</i>	Σταυριανὸς Καπετανάκης 1
Ὁ Σ. Ἐπίσ. Μεσσηνίας Κ.	Γ. Μ. Χ. Καπετανάκης 1
Ἰωσήφ	Ἰω. Ζάρκος 1
Εὐστάθιος Πρωτοπαπᾶς	2 Γ. Γ. Καπετανάκης Οἰτύλου 1
Παναγ. Δαριώτης	1 Παναγ. Μ. Βαρκλαντῆς Οἰ- τύλου 1
Ἠγούμενος τῆς Μονῆς Βουλκάνου	1 Ἀναστ. Κατζαίτης 1
Ἠγούμενος τῆς Μονῆς Μαρ- δακίου	1 Παναγ. Γ. Ἰωάννου Κυ- ριακὸς 1
Ἠγούμενος τῆς Μονῆς Βε- λανιδιάς	1 Θεόδωρος Ἀνδριάδης 1
Ἡλίας ἱερεὺς καὶ Οἰκονό- μος Νησίου	1 Χαράλαμπος Μαυρομματῆς 1
Γεώρ. ἱερεὺς Οἰκονόμος	1 Μ. Ι. Λύσιππος 1
Δουσίλα	1 Γ. Στεφόπουλος 1
Πέτρος ἱερεὺς Μενουδάκης	1 Ἡράκλης Μάνιαρης 1
Ἀναστ. ἱερεὺς Καρατζᾶς	1 Γ. Οἰκονόμου Τούρτας τοῦ δήμου Δουρίας 1
Δημ. Γεωργιάδης	1 Παναγ. Μπενάκης 1
Δημ. Σφίικας	1 Δημ. Α. Πλατανόπουλος 1
Ἀναγ. Σπανίδης	1 Ἀριστείδης Ἀναγνωσταρᾶς 1
Καλόγερος Νταμᾶς	1 Ὁ Σ. Ἐπίσ. Πρ. Ζαρνάτας Γαβριὴλ 1
Κωνστ. Δικαῖος	1 Δ. Μανδραπούλας Μαντινείας 1
Ἀναγ. Μαντιλάρης	1 Π. Πικουλάκης 1
Π. Δαμιανὸς Κουρτζαούση	1 Μιχαὴλ Ζαγαρελόπουλος 1
Ἰω. ἱερεὺς Θεοδωρόπουλος	1 Διονύσιος Πετρουντζῆς 1
Καμάρη	1 Βενετζάνης Καπετανάκης Ἄλμυρὸν 1
Πέτρος Β. Πετρόπουλος	1 Ἰω. Σκαρπαλέντζος 1
Γεώρ. Α. Περοτῆς	1
Νεόφυτος Γ. Ἱεροδιάκονος	1
<i>Οι ἐν Καλάμαις.</i>	<i>Οι ἐν Κυραίθῃ.</i>
Ἰω. Μανολέσσιας	1 Ὁ Σ. Ἐπίσ. Κυραίθης Βαρ- θολομαῖος 1
Ἰω. Κυριακὸς	1 Δημ. Νικολόπουλος 1
Παναγ. Γέρων Καπετανά- κης	1 Νικόλαος Οἰκονόμου Μάτζη 1
	1 Σπήλιος Γεωργίου Διακο- πτόν 1

	Σώμ.		Σώμ.
Π. Δ. Πολιτόπουλος Δια- κοπτόν	1	Παναγ. Θ. Σακελλαρό- πουλος	1
Ίω. Σταματόπουλος	1	Γιαννάκης Ρηγόπουλος	1
Δ. Χρυσαφίδης Όλύμπιος	1	Σημεών Ροδόπουλος	1
		Θ. Κολόκας	1
<i>Οί εν τῇ Μονῇ Λαύρας.</i>		Δαμμιανὸς προηγ. τῆς Μο- νῆς Φίλλια	1
Τὸ κοινὸν τῆς Μονῆς	1	—	
Καλλίνικος Προηγούμ. Στα- ματίου	1	Νικόλαος Χ. Σολιώτης	1
Δανιὴλ Ἱερομόναχος Ζαφει- ρόπουλος	1	Σωτήριος Πατζιάδης	1
Ίάκωβος Ἱερομόναχος χρυ- σανθακίδης	1	Οἰκονόμος Μεσορουγίου	1
		Κωνστ. Σπηλιόπουλος	1
<i>Οί εν τῇ Μονῇ τοῦ Μεγά- λου Σπηλαίου.</i>		Δημ. ἱερεὺς Φιλέρης	1
Τὸ κοινὸν τῆς Μονῆς	3	Σπῦρος Κατζαρός	1
Ἱερόθεος Καθηγούμενος	1	Κωνστ. Προεστόπουλος	1
Γερμανὸς Προηγούμενος	1	Κωνστ. Κυρκόπουλος	1
Πυρλέγγας	1	Ἀναγ. Κανελόπουλος	1
Γεράσιμος Προηγούμενος	1	Χριστόδουλος Ἀργυριάδης	1
Τορολὸς	1	Σπῦρος Ἀναγ. Καλογραίας	1
Νεκτάριος Κορίνθιος	1	Γεώρ. Ἀναγ. Κορδῆς	1
Ἰωανῆς Κανελόπουλος	1	Σπυρίδων Ἀναγ. Κορδῆς	1
Ἀρσένιος καὶ Συνέσιος Γεωρ- γιαῖται	1	Σταματάκης Ἀντικόπουλος	1
Παφνούτιος Κορίνθιος	1	Νικόλ. ἱερεὺς Σελλιάνας	1
Δαμασκηνὸς Κλαπατζου- νώτης	1	Κωνστ. ἱερεὺς Κουμποῦρος	1
Σωφρόνιος ἐκ Περιστεράς	1	Κωνστ. Διμπερόπουλος	1
Σαμουὴλ Κατζαρός	1	Νικ. Σταυρόπουλος	1
Χρῦσανθος Ρηγόπουλος	1	Ἀποστόλης Τροκάλης	1
Γρηγόριος Σμυρναῖος	1	Νικ. Σταυρόπουλος Σελ- λιάνας	1
		Παλαιολόγος ἱερεὺς Σελ- λιάνας	1
		Βασίλ. Σταματόπουλος	1
		Ἀθ. Πανταζόπουλος ἐκ Ζα- χόλης	1
		Νικ. Χρυσανθέπουλος Βαρ- σοβᾶς	1

Σώμ.		Σώμ.
Ἀντώνιος Κεχρῆς Περθορίου	1	Ἀθ. Παπαδόπουλος δη-
Χριστόδουλος Α. Κορδῆς		μοδ. Κούμης
κάτοικος εἰς Ζαχόλην	1	Ὁ Σ. Μητ. Πρ. Σάμου Κύ-
		ριλλος
<i>Οἱ ἐν Λοκρίδι (Ἀταλάντῃ).</i>		Ἐμμανουὴλ Διαλαβῶνος
		Διονύσιος Πρωτοσύγγελος
Ὁ Σ. Ἐπίσ. Λοκρίδος Ἀγα-		Δεσποτόπουλος
θάγγελος	1	Ἐμμανουὴλ Ἀγγελίνας
Π. Δ. Ταγγόπουλος	1	
Χριστόφορος Ἀλεξάνδρου	1	<i>Οἱ ἐν Καλιδρόμῃ.</i>
Λάμπρος Ἀλεξάνδρου Εὐ-		Κοσμάς Θεσπρωτὸς Ἑλλ.
μολπίδης	1	Διδ.
Ἀθ. Α. Κατζάνας	1	Κωνστ. Γιαννάκης Φουρ-
Δημ. Καρατζᾶς	1	ναῖος
Λουκᾶς Ρέφανος	1	Γεώρ. Χρηστίδης ἐξ Ἀγρά-
Γρηγόριος Μελετόπουλος		φων
ἐκ τῆς Μονῆς τοῦ Ὁσίου		
Μελετίου	1	<i>Οἱ ἐν Λαμιά.</i>
Α. Χατζίσκος	1	Δημ. Σκουμπουρδῆς
Γιαννάκης Χαρίτος Λο-		Π. Κεφάλας δικηγόρος
χαγὸς	1	Ἀριστοκλῆς Μ. Κεφαλλό-
Εὐστάθιος Σπυρίδωνος	1	πουλος
Κυριάκος Ζήσης	1	Ἰω. Δαξιράτης
		Δημ. Αἰνιάν
<i>Οἱ ἐν Χαλκίδι.</i>		Στρατημάγερ
Μιχαὴλ Πετρόπουλος	1	Δημ. Ἀθ. Φερσαλινὸς
Ἰωάννης Κυριακίδης	1	Δημ. Πολυζωίδης ἐξ Ἰ-
Γ. Ἀποστολίδης	1	πάτης
Γ. Κλεώπας Μοίραρχος	1	Κωνστ. Γαβαθᾶς
Π. Μπούφης	1	Β. Χαντζόπουλος
Κωνστ. Χαμβέσης	1	Εὐθύμιος Δημητριάδης ἐξ
Ἰω. Οἰκονόμου	1	Ἀμφίσσης
Π. Κουμελᾶς	1	Μ. Βερνάρδος
Ἰω. Θ. Καζάνης	1	Γ. Δ. Σπορίδης
Χ. Φαρμακόπουλος	1	Ἀναγ. Π. Ζητουριάδης

	Σώμ.		Σώμ.
Π. Σωτηριάδης	1	Παπαῖ Ἀνδρέας Καλιαμ-	
Ἰω. Στηλίδης	1	πάκος	1
Ἄγγελῆς Θεοδώρου	1	Μιχαήλ Μελαγρινὸς	1
Ζ. Παναγιωτίδης	1	Νικόλαος Ἀθ. Νικολακό-	
Κ. Ζάλης	1	πouλος	1
Ἀνδρέας Φαρδῆς	1	Ἀναγ. Βλαχόπουλος	1
Κ. Τασίκας	1	Χ. Μαντσίνας Οἰκονομικὸς	
Δ. Μπεκέλας	1	Ἐπίτροπος	1
Στέριος Παλαιῖδης	1		
Γεώργιος Στῆνος	1	<i>Οἱ ἐν Τριγωνεῖα (Βραχόρι).</i>	
Γεώργιος Ν. Οἰκονόμος	1	Γ. Θ. Γεωργόπουλος	1
Γ. Π. Τριανταφυλλίδης	1	Π. Ἀθανασιάδης	1
Ν. Βαλέττας	1	Ἰω. Ἀρβανιτόπουλος τοῦ	
Ἀυγερινὸς Ἀβερὸφ	1	δήμου Παμφίας	1
Ναοῦμ. Κ. Βέδας Θεσσαλο-		Παντολέων Ἀναγνώστης ἐκ	
νικεὺς	1	Χρυσοβίκης τοῦ δήμου	
Α. Καρέτζης	1	Παμφίας	1
<i>Οἱ ἐν Μεσολογγίῳ.</i>		Γεώργιος Παπαῖ Ἀθνασό-	
Ἰω. Πρακτικῆς δημοδιδά-		πουλος ἐκ Μεγαδεύρου	
σκαλος	1	τοῦ δήμου Παμφίας	1
Σ. Μανολέτας	1	<i>Οἱ ἐν Αἰτωλίᾳ.</i>	
Ἰω. Α. Ἀντωνόπουλος	1	Λουκάς Π. Ἰγγλέσης δημο-	
Βασίλειος Χρυσοβέργης	1	διδάσκαλος	1
Ἀναστάσιος Γκριάννης	1	Κωνστ. Ἰω. Κουρκουμέλης	1
Θεόνη Κ. Δρακοπούλου	1	<i>Οἱ ἐν Ναυπάκτῳ.</i>	
Ν. Γεωργακόπουλος ἐκ		Κωνσταντῖνος Πάνος	1
Γαββαλοῦς	1	Ἰωάννης Ἰωαννίδης	1
Γεώργιος Γαλουμῆς δή-		<i>Οἱ ἐν Βορτίτῃ.</i>	
μοτικὸς διδάσκαλ. Αἰ-		Δημήτριος Νικολάου Μπού-	
τωλίας	1	δας δημοδιδ. Ὀλπίας	1
Ν. Τσιμπουράκης	1	Ἰωάν. Δημητρίου ἐξ Ἄρτης	1
Ν. Κοκκοτάκης δημοτ.			
διδάσκαλ. Ἀποδοτίας	1		
Ἀναγνώστης Καναβὸς ταγ-			
ματ. τῆς β'. φάλαγγος	1		

	Σώμ.		Σώμ.
Αθ. Γ. Σιόκου δημοδιδ.	1	Κωνστ. Αναστασίου	1
Ν. Παπαφίλη	1	Πανάγος Πλάκας	1
Γ. Αναγνώστου Μαυρομμάτης	1	Χ. Άπος Χατζόπουλος δημοδιδ.	1
Ευστάθιος Σαματᾶς	1	Νεκτάριος ἐκ τῆς Μονῆς τοῦ προφήτου Ἡλιοῦ	1
Γ. Νικόλαος Τσέλιου	1	Δ. Νικολαΐδης	1
Ἀντώνιος Μενδύλης	1	Δ. Καλακᾶσης	1
Στηλιανὸς Αναγνώστου Φαταούλα	1	Ν. Παπαδόπουλος Σχολάρχης Ἀμφίσσης	1
<i>Οἱ ἐν Ἀργυριῷ.</i>		<i>Οἱ ἐν Σύρα.</i>	
Α. Παυλάκης Κορωναῖος	1	Ὁ Σ. Ἐπίσκοπος Κυκλάδων Κ. Ἄνθιμος	2
Δημήτριος Ζασαντρότης	1	Λεόντιος Πρωτοσύγκελος Καμπάνης	1
<i>Οἱ ἐν Ἰτάμῳ (Καρπενήσι).</i>		Κωνσταντῖνος Κανάρης	2
Δημήτριος Χαντοῆ Ἀναγνώστου	1	Α. Ν. Ἐδουάρδος	1
Δῆμος Φράγιος Δοχαγὸς τοῦ ἐ. τάγματος ἐκ τοῦ δήμου Δελφῶν	1	Ν. Μακρυῖνης	1
Α. Κ. Γούζιος, ἐν Παλ. Μούχη	1	Ἄθαν. Σκανδαλίδης	1
		Χρῆστος Σκανδαλίδης	1
		Ἰω. Στεκούλης	1
<i>Οἱ ἐν Γαλαξειδίῳ.</i>		<i>Οἱ ἐν Σίφρῳ.</i>	
Ἀθανάσιος Παπᾶ Κώστας δημοδ.	1	Σ. Ν. Βαλέτας	1
Α. Θ. Κούτουλας	1	Ἰω. Πιτάρης	1
Κ. Α. Μητρόπουλος	1	Ἰω. Βαλέζης	1
Α. Α. Παπακώστας	1	Γεώργιος Ἐξιλιζῆς	1
Ἀνδρέας Κλάρας	1	Δανιὴλ Ἀντωνιάδης	1
		Ἀντώνιος Γοζαδῖνος	1
<i>Οἱ ἐν Χρυσῷ.</i>		<i>Οἱ ἐν Νάξῳ.</i>	
Ἰω. Α. Διοσκορίδης δημοδ.	1	Ἀντώνιος Μηνακούλης	1
Γ. Πολίτης	1	Δωρόθεος Τζότας προηγ.	1
		Φανερωμένης	1

	Σώμ.		Σώμ.
Ίάκωβος Γ. Σέργης	1	Κ. Διαμαντή	1
Ίω. Θ. Γκίλης	1	Κ. Άντωνακάκης	1
<i>Οι εν Κέα.</i>		Ν. και Α. αδελφοί Μ. Σο- δράκη	1
Ζαφείριος Ν. Λεσάντης	1	Β. Τύμπας	1
Σ. Μ. Σαλωμίδης	1	Ίωάν. Δ. Θέμελης	1
<i>Οι εν Κύθνω.</i>		Ίωάν. Ι. Ντζοάννης	1
Ν. Βάλληνδας δήμαρχος Κύθνου	1	<i>Οι εν τη ρήσῳ Κεφαλληνία.</i>	
Ίω. Α. Δρένιας Ύδραϊός βα- τήστας Φιλιππαϊός	1	Ίω. Φωκᾶς Ἀγγέλου	1
Ίω. Κ. Οικονόμου	1	Ν. Γ. Φωκᾶς Θεοδωράτος	1
Ίω. Φιλιππίδης Εἰρηνοδί- κης Κύθνου	1	Μιχαήλ Ζερβός Π. Ἡλιοῦ	1
<i>Οι εν Σκοπέλω.</i>		Ίω. Κοκόλης Π. Παναγῆ	1
Ίω. Π. Ράμος ἑλλην. δι- δάσκαλος	1	Ἄγγελος Ζερβός Πετράτος	1
Νικόδημος Κυριακίδης	1	Ίάκωβος Ζερβός Π. Νικο- λάου	1
Γεώργιος Παπαῖ Κυρίτση Ποτιδαιάτης	1	Κουμᾶς Γερασίμου Λευκά- διος	1
<i>Οι εν Τήνῳ.</i>		Ἀλέξανδρος Λουβέρδος Στε- λακάτος	1
Ἀναστασία Χ. Ἄθαν. ἐκ Κυδωνιῶν	1	Νικ. Μυλωνᾶς τοῦ Παναγῆ	1
Βαμβῆ Ίωάν. Σμυρναία	1	Ί. Ζερβός Δημητρίου	1
Δ. Ίωαννόπουλος Σμυρναϊός	1	Κωνσ. Ἄνινος Χωραφᾶς	1
<i>Οι εν Θήρῳ (Σαρτορίτῃ).</i>		Νικολ. Πανᾶς Π. Θεοδώρου	1
Δάζαρος Κριεζῆς	1	Παῦλος Φωκᾶς Ἀλεξαν- δράτος	1
Θ. Ν. Πεταλᾶς	1	Μιχαήλ Φωκᾶς Ἀλεξαν- δράτος	1
Χριστόδουλος Μουλογρένης	1	Δημ. Καρουσός Π. Νικολάου	1
Ίωάν. Α. Κοτσιφάκης	1	Ίω. Λουβέρδος Παναγῆ	1
		Νικ. Ἀναστασίου Φωκᾶς	1
		Σπ. Ἄννινος Καβαλιράτος	1
		Παναγῆς Κουντούρης Νι- κολάου	1
		Σπ. Φωκᾶς Π. Στεφάνου	1
		Ἄνας. Τυπάλδος Ευδιᾶς	1

Σώμ.		Σώμ.
Σπυρίδων Φωκάς Ιωαννάτος	1	Γεώρ. Φωκάς Δ. Σπυρι-
Σπ. Βαρδέζης Η. Αντωνίου	1	δώνου
Κωνσ. Ίγγλέσης Μαρίνου	1	Γεράσ. Μακρὺς Δημητρίου
Ίω. Περισιτιάνης Ανδρέου	1	Ίω. Σάββα Άνινος
Σπ. Φωκάς Η. Δημητρίου	1	Σπ. Μακρὺς Γερασίμου
Σπ. Μαλιτρέσης Η. Ανδρέου	1	Μαρῖνος Τζουντελίνης
Κοσμάς Φωκάς Κοσμητάτος	1	Γεράσιμος Κοργιαλένιος
Γεώρ. Ίγγλέσης Νικολάου	1	Γεράσιμος Ίγκλέσης
Ίω. Φωκάς Κοσμέτου	1	Μαρῖνος Τυπάλδος Φωρέσης
Σπ. Μαρίνου Δελαδέτζιμας	1	Άνδρέας Τυπάλδος Μπασίας
Γεράσιμος Αύβέρδος Κο-		Άλέξ. Τυπάλδος
στάτος	1	Ίω. Χ. Κλανᾶς
Γεώρ. Μεταξᾶς Ιωάννου	1	Ίω. Δελαπόρτας
Σπ. Δελαπόρτας Νικολάου	1	Σπ. Παρτίνος Γεωργίου
Νικόλαος Γεωρ. Πινατόρος	1	Πέτρος Κατζέτης Γερασίμου
Παναγῆς Λουβέρδος Λά-		Άνδρ. Θεοδώρου Αύλιχᾶς
σκαρη	1	Μιχαήλ Κ. Δαγγολιάνος
Γεράσιμος Ηλιοῦ Σβορῶνος	1	Γεώργιος Λιβαδάς
Σπ. Δημητρίου Μηνιάτης	1	Άλέξιος Σολομών
Κωνσ. Φωκάς Μαρίνου	1	
Γεώρ. Μαρίνου Φωκάς	1	<i>Οἱ ἐν τῇ γῆσφ Λευκάδος</i>
Νέστορας Γερασίμου Σο-		<i>(Άγία Μαύρα).</i>
λωμὸς	1	
Ίούλιος Τυπάλδος Ιωάν-		Εὐστάθιος Ἀδάμ προξενικὸς
νου Βαπτιστῆς	1	πράκτωρ τῆς Ἑλλάδος
Βικέντιος Τζομάρας Πέτρου	1	Θεόδωρος Σούρμπας
Φραγγίσκος Μολεζήνης		Πᾶνος Στεφανίτζης
Λουίγγης	1	Κωνσ. Στρατοκλῆς Ἀνα-
Διονύσιος Πανᾶς Γρηγορίου	1	γνώστης
Γεράσιμος Φωτινοῦ Πανᾶ	1	Πέτρος Ν. Σταματόπουλος
Άλέξανδρος Σολωμὸς Γε-		Τιμόθεος Τουλῖνος
ρασίμου	1	Δ. Τζοάννης Καβαδίας
Παναγῆς Χ. Ἄνινος	1	Νικ. Μαρίνος Η. Πάνου
Μαρῖνος Βίκτωρ Φωκάς	1	Ίω. Λογοθέτης Λευκάδιος
Ίω. Κουκκάρης	1	Εὐστάθιος Τζακαρόλος
Παναγῆς Ζήγουρας Διονυσίου	1	Ίω. Ψωμᾶς

Σώμ.		Σώμ.	
Ἀλέξανδρος Καβαδάς	1	Εὐγένειος Δελβενιώτης	1
Δημήτριος Σούνδιας	1	Θεόδωρος Κ. Κόντης	1
Δημήτριος Μήτζουρας	1	Ἰω. Φραγγούλης	1
Ἀπόστολος Αἰντινὸς	1	Ι. Δ. Παπαῖ Νικόλας	1
Ἰω. Μάρκου Καλκάνης	1	Ἰω. Μανιάτης	1
Εὐστάθιος Καλαβρίτης	1	Περικλῆς Σταῦσος	1
Βασ. Βερίκος	1	Θεμιστοκλῆς Ἀλιπράνδης	
Δύγουστῖνος Χαμοσρακίδης	1	ἱεροσπουδαστῆς Κεφαλῆν.	1
Εὐσ. Τυπάλδος Φορέστης	1	Δημ. Βελιανίτης ἱερ. Πάξιος	1
Ἰωάννης Ζεβὸς	1	Χαράλαμπος Παυλάτος	
Ἰωάννης Σούνδιας	1	ἱερ. Κεφαλῆν.	1
Γεώργιος Βαφίας	1	Γεώρ. Κεντρωτῆς ἱερο-	
		σπουδαστῆς Κηθύριος	1
<i>Οἱ ἐν τῇ νήσῳ Κερκύρα.</i>		Μιλτιάδης Κουβιλδιάος ἱε-	
		ροσπουδαστῆς Κεφαλῆν.	1
Εὐστάθιος Π. Ι. Πίλικας		Ἰούλιος Μόρμορης Σπ. Κη-	
Λευκάδιος	1	θύριος	1
Παναγιώτης Ἀσπρογιαν-		Κ. Ἀσώπιος	1
νάκης Λευκάδιος	1	Β. Α. Καποδίστριας	2
Ἰω. Ἀντώνιος Καλωνᾶς		Α. Α. Καποδίστριας	2
Κερκυραῖος	1		
Α. Σ. Ἐλευθεριάδης	1	<i>Οἱ ἐν τῷ Ἁγιοτύμῳ ὄρει τοῦ</i>	
Νικ. Χριστόδουλος Μακρὺς	1	<i>Ἄθωρος.—μονῆς Λαύρας.</i>	
Δ. Πέτρος Ἀκουαρτάνος	1		
Γεώρ. Παναγιώτης Λορένδος	1	Χ. Γρηγόριος Σκιαθίος	1
Δωρ. Α. Βερωνίδης	1	Μελχιτεδὲκ Νάξιος	1
Δημήτριος Γράβαρης	1	Σωφρόνιος ἱεροδιάκονος Ἀ-	
Διομίδης Δελβενιώτης	1	δριανουπολίτης	1
Γεώρ. Δ. Γιάμμαρης	1	Μακάριος Λέσβιος	1
Β. Βρανᾶς	1	Κωνσ. Χρυσοβιτῆ. Φιλιπ-	
Μάρκος Πιέρης	1	πουπολίτης Γραμ. τοῦ	
Α. Ποδόσταμος	1	ὕγειονομείου Ἁγίου Ὁρους	1
Μιχαὴλ Παδούσας	1	Καίσαριος Πρεηγούμενος	1
Ἰω. Δ. Μπραΐλας	1	Ἐρηροταμινὸς	1
Πέτρος Φοσάλης	1	Δανιὴλ Ἐενοφωτεινὸς ὁ ἐκ	
Στέφανος Βελτούρας	1	Καλλιδρόμης	1

Σώμ.		Σώμ.
Κύριλλος Ἀρχιμανδρίτης ἐκ τῆς Μονῆς τῶν Ἰβήρων	1	Ἰω. Κουντούρης Κεφαλην. 1
Ἀγαθάγγελος Προηγ. ἐκ τῆς αὐτῆς	1	Ἰω. Α. Βαλσαμάκης Κε- φαλην. 1
Ῥαφαὴλ Προηγ. ἐκ τῆς αὐτῆς	1	Γεώρ. Χ. Δημητριάδης ἐξ Ἡρακλείας 1
Πορφύριος ὁ μουσικολογιώ- τατος ἐκ τῆς αὐτῆς	1	Κυριακὸς Κουμπάρης 5
Γαβριὴλ Ἰβηρίτης	1	Ἰω. Π. Σαγραντῆς 1
<i>Οἱ ἐν Κωνσταντινουπόλει.</i>		Στέφανος Μ. Μελέας 1
Κωνσ. Δ. Ἀριστόφρων ἐλ- ληνοδιδ. τοῦ κεντρικοῦ Γυμνασίου	1	Δ. Δ. Μαυρογορδάτος 1
Δημ. Καληθούλης ἐλληνο- διδ. τοῦ Γυμνασίου	1	Ἀλέξ. Φ. Μαυρογορδάτος 1
Βασίλ. Δ. Καλήφρων ἐλλη- νοδιδ. τῆς κατὰ τὸ Μέγα Ῥεῦμα ἑλλην. Σχολῆς	1	Βασίλειος Ῥατζόγλου 1
Ἰω. Ἀριστόφιλος ἐλληνοδ.	1	Βασίλειος Κρηκότζης 1
Ἀντώνιος Χαρίλαος Λέ- σσιος ἐλληνοδιδ.	1	Νικόλαος Σπάρταλης 1
Ἰω. Κ. Θρασύβουλος ἐλλη- νοδιδ. τῆς κατὰ τὰ ἐξ Μάρμαρα ἑλλην. Σχολῆς	1	Διονύσιος Κούπας 1
Κωνσ. Ἡρακλῆς ἐλληνοδιδ. τῆς κατὰ τὴν Βλάγκαν ἑλλην. Σχολῆς	1	Νικόλαος Πετρίτζης 1
Μιχαὴλ Εὐαγῆς ἑλλην.	1	Σκαρλάτος Βλασιάδης 1
Νικόλαος Παπαδόπουλος Σκουλαριώτης	1	Εὐθύμιος Κυριακοῦ 1
Ἀγαθάγγελος Ἱεροδ. ἐκ Ῥεδαιστοῦ	1	Ζαχαρίας Ζαχάροφ 1
Νεόφυτος Ἱεροδ.	1	Δ. Δαλαπόρτας 1
Ἰάκωβος Δ. Βαράγγης Ἄν- δριος	1	Ἐλευθέριος Εὐστρατιάδης 1
		Ζανῆς Μαυρογορδάτος 1
		Κωνσ. Γρηγ. Ζαχάροφ 1
		Βασ. Βαλιάνος 1
		Δημ. Σ. Μουσούρης 1
		Ἐμμανουὴλ Βουρουκλᾶς 1
		Μ. Α. Μαυρογορδάτος 1
		Εὐστράτιος Δ. Πετροκόκ- κινος 1
		Νικόλαος Νίκος 1
		Στέφανος Πολυχρονιαδῆς 1
		Βασίλειος Πατοῦνας 1
		Ν. Ζαντιώτης 1
		Ἰω. Χ. Θεοδώρου 1
		Γζανέτος Φωτιάδης 1
		Ἀλέκος Θεολόγος 1
		Ν. Κορωναῖος 1

	Σώμ.		Σώμ.
Μιχαήλ Παρασκευᾶς	1	Δημ. Κωνσ. Καλπατζό-	
Ἰω. Λεωνίδης	1	γλους	1
Λουκᾶς Γεωρ. Ἰατρόπουλος	1	Δημ. Βασ. Τζιγκαρίδης	1
Παντολέων Ἀντωνιάδης	1	Ἀλέξ. Μεζάνης	1
Ἀθ. Φωτίου	1	Εὐστράτιος Ροϊδης	1
Νικόλαος Μαρασλῆς	1	Ματθαῖος Γρίμων Δαπὲρ	1
Ἰω. Ξανθόπουλος	1	Κωνσ. Η. Δαπὲρ	1
Συνόδης Γ. Πόππας	1	Ἰω. Θ. Νεγρεπόντες	1
Δημ. Γαλάνης	1	Φλώριος Α. Κολάρη	1
Δημ. Χ. Κώστα	1	Γεώρ. Μεμελετζόγλους	1
Πολυχρόνης Κ. Κατζίκας	1	Ζαφείριος Δαλιμᾶς	1
Κωνσ. Λεωνίδασι Μιτυληναῖος	1	Α. Θ. Ἄγγελος	1
Ἀθ. Ἰωαννίδης	1	Α. Γ. Σ.	1
Δημ. Πρ. Ἰσπαχίδης	1	Γεώρ. Χουρμουζιάδης	1
Δημ. Δημάδης	1	Γεώρ. Ὀρθοδόξου	1
Θεόδωρος Ψάλτης	1	Ἀνώνυμός τις	2
Θεόδωρος Βουρουκλῆς	1	Νικ. Κάππηλας Βυζάντιος	1
Δημ. Ἀντίπας	1	Βασ. Ἐσχίνης Χίος μεσίτης	1
Μ. Χ.	1	Γεώρ. Μαρινέζης τζαγκάρης	1
Δ. Α.	1	Γεώρ. Πελοποννήσιος	1
Π. Ι.	1	Πέτρος	1
Ἰωάννης Παλαιολόγος	1	Νικόλαος Λαόπουλος	1
Φίλιππος Ἀποστολίδης	1	Σίμων Σκαλάκης	1
Νικόλαος Κωνσταντινίδης	1	Δημ. Γεώρ. Ἐμπορος	1
Γεώργιος Ἀργυρόπουλος	1	Κωνστ. Γρίβας Ῥάπτης	1
Χριστάκης Ἡμαντζέπαρης	1	Μάρκος Δελιγιάννης ἔμ-	
Ἰω. Ἀποστολίδης	1	πορος	1
Ἰω. Κυριακίδης	1	Σταμάτιος Ν. Μπογιαζῆς	1
Ἀλέξανδρος Μεσμαρίδης	1	Δημ. Ἰωάν. Α. Μπέογλου	1
Εὐθύμιος Παπαδόπουλος	1	Ν. Ἀρισείδης ἔμπορος Τήνιος	1
Ἰω. Κοντοφρῦς	1	Ν. Σίμος Σταυροδρόμη	1
Παναγ. Πάσιος	1	Πανταζῆς Καστορίας	1
Εὐαγγέλης Γεωργίου	1	Δῆμος Ἰωάν. Τζαπάνογλου	
Κυριακὸς Ἡγουμενίδης	1	Κουτζάκος	1
Δημ. Θεοδώρου Ἐμφιετ-		Ἰω. Πατερμόπουλος ἐκ τῆς	
σόγλους	1	Νικομηδείας	1

Σώμ.		Σώμ.
Κύριλλος Ἀρχιμανδρίτης		Διονύσιος Ἡγούμενος τῆς
Μέγα Σπηλαιίου	1	Μονῆς τοῦ Σουμελαῖ
Γεώρ. Μαμελετζόγλου	1	Τραπεζοῦντος
Ἰω. Δ. Ἰατρόπουλος	1	Σχολῆ τῆς κατὰ τὴν ἐπαρ-
Ἰω. Μεζίκης	1	χίαν Χαλδείας.
Θεόδωρος Φιλιππίδης	1	Μ. Ρ.
Γρηγόριος Π. Κατακάτ-		Μιχαὴλ Θεοδώρου
ζουλας	1	Σ. Γ.
Παντολέον Βαχάροφ	1	Β. Α.
Εὐστάθιος Σουγδουρῆς	1	Ν. Γ.
Ἰω. Μαρσαλόπουλος	1	Ἰω. Λαζαρίδης
Παναγ. Οἰκονόμου	1	Μιχαὴλ Μ. Εὐαγγέλης
Ἡλίας Ναϊδενοβήτζ	1	Στέφανος Πολυχροναάδης
Σταμάτης Ἀποστολίδης	1	Πέτρος Κατσαρόβας
Κωνστ. Ἀρσενίου Σγουρος	1	Γρηγ. Γεωργίου Ἀλεξορίδης
Ἐμμανουὴλ Μ. Καίσερλῆς	1	Μιχαὴλ Δ. Θεριαλῆς
Στέφανος Γεωργιάδης	1	Ἀντώνιος Γεωργιάδης
Ἄθανασ. Παράσχου Ἐάνθιος	1	Ἰω. Γ. Νιώτης
Μιχαὴλ Μεγάλου Αἰνίτης	1	
Θ. Παπαῖ Παράσχου	1	<i>Οἱ ἐν Ἰβραΐλα τῆς Δαχίας.</i>
Η. Τανταλίδης	1	
Γεώρ. Κωνσταντίνου	1	Ὁ Διοικητὴς Ἰβραΐλας
Ν. Γεωργίου	1	Μαῦβρος καὶ Ἰππέας Π.
Ἰωάν. Πηλίδης	1	Ποπέσκος
Γ. Πάγκαλος	1	Ὁ Σεκρετᾶριος τῆς διοι-
Πέτρος Ἰωάννου	1	κήσεως Ἰβραΐλας Κ.
Κ. Κ.	1	Κρίμπης
Γ. Φ.	1	Π. Ρουμπίνης
Γ. Β.	1	Σ. Ρουμπίνα
Κωνστ. Χρυσοπολίτης	1	Ἡλίας Φωτεινὸς Π. Πατρεὺς
Γεννάδιος Ἐλπιδοφόρος	1	Θ. Καραγκιόζογλου
Σχολῆ τῆς Βεβροίας	1	Θ. Μιλανοβίτζ
Μονὴ τῆς Ἁγίας Ἀναστα-		Ἰω. Μπαστάκης
σίας τῆς Θεσσαλονίκης	1	Δ. Μαστραμπὰς Χῖος
Ἀγαθάγγελος Ἱερομ. ἐπί-		Παρασκευᾶς Γκέργκη ἐξ
τροπος τῆς Μονῆς ταύτης	1	Ἀργυροκάστρου

Σώμ.		Σώμ.
Ἐμ. Μπαλδουρίδης Σαλο- νικεύς	1	Ν. Δημητρίου Κουμπέκης 1
Β. Σκουλῆς	1	Γεώργιος Κωνσταντίνου 1
Γ. Καραπάνος	1	Ἰωάννης Ἀντωνίου 1
Νάνος Θεοχάρη	1	Βασ. Χ. Π. Βυτινέας 1
Ἄγγελος Κανοβιτζ	1	Δ. Σακελλαρίου Βυζάντιος 1
Π. Λευκόπουλος	1	Μανόλης Γερμάνης 1
Εὐθυμία Λευκόπουλου	1	Γρίφων Γεωργιάδης 1
Ἰωάν. Ταβακοβιτζ	1	Μ. Α. Δήμος ἐξ Ἀργυρο- κάστρου 1
Γαβριήλ Γριμάνης Λέσβιος	1	Βασίλειος Μιλιρέσης 1
Δράκος Π. Παμπούκης	1	Ἡλίας Χρυσάφη 1
Γεώρ. Ἐμμ. Μετημβριανός	1	Χρυσὸς Γ. Μαυρομάτη ἐξ Ἀγγιάλου 1
Μιχαήλ Γρηγ. Λέσβιος	1	Κυρίτζος Ἀναστασίου 1
Γ. Καρίκης Πελοποννήσιος	1	
Γ. Χριστοφόρου ἐκ Μεσημ- βρίας	1	<i>Οἱ ἐν Γαλάττει τῆς Δακίας.</i>
Γεώρ. Στ. Μαυρουδῆ	1	
Χρ. Τζακίρης ἐκ Καρπενησίου	1	Ἀρχιμανδρίτης Πανάρετος Πελοποννήσιος 1
Σταυράκης Κωνσταντίνου Μεσημβριανός	1	Ζανῆς Συνετός 1
Δ. καὶ Β. Διαμαντίδης	1	Χριστόδουλος Δημόπουλος 1
Ναοῦμ Π. Βεκληχάρζης ἐξ Ἀλβανίας	1	Δημ. Κανάκης 1
Θ. Π. Βεκληχάρζης ἐξ Ἀλ- βανίας	1	Δημ. Κορδαλῆς 1
Στέργιος Μπότζαρης	1	Ζ. Πετροκόκκινος 1
Ράλλης Δημητρίου	1	Γ. Κατακάτσουλας 1
Π. Α. Βεκληχάρζη ἐκ Ραι- δεσοῦ	1	Χριστόδουλος Ἀσκληπιάδης 1
Μιχαήλ Δόμπρα	1	Σ. Βρετός ἐξ Ἀγγιάλου 1
Θεόδωρος Ἀποστόλη	1	Χουρμούζης Ἐλευθερίου Με- σημβρινός 1
Χ. Σκουλῆς Χῖος Ἀσλάνη ἐξ Ἀγγιάλου	1	Παναγιώτης Καρυδιάς 1
Ζαχαρίας Ἰωαννίδης	1	Α. Νεσχροπόντης 1
Πλέκας Λασινηώτης	1	Δημήτριος Κυριακοῦ 1
Μπαλασκας Γεωργίου	1	Ἰωάννης Ζώτης 1
		Νικολάκης Σχουλῆς 1
		Νικήτας Μοσκελοῦ 1
		Νικόλαος Σταθόπουλος 1

Σώμ.		Σώμ.	
Δράκος Παπαῖ Χορμούζη	1	Α. Μ. Αντωνόπουλος	1
Χρυσὸς Δ. Μαυρομαμάτης	1	Μιχαὴλ Ῥοδοκανάκης	1
Γεράσιμος Καραβιῶς ἐξ Ἰθάκης	1	Χριστόδουλος Κούρτης	1
Μίγκος Πετροβιτζ	1	Κυριακὸς Βαρδάκης	1
Κωστάκης Χ Γεωργίου	1	Δ. Ν. Ἀποστολόπουλος	1
Δ. Ν. Παπάζογλους	1	Μιχαὴλ Δ. Ἀποστολόπουλος	1
Θεοδωράκης Διαμαντο- γλούκη Μεσημβριανὸς	1	Γεώρ. Βελενζιμᾶς	1
Θεολόγος Διαμαντόγλου ἐκ Μεσημβρίας	1	Ἰω. Πρωτοπαπαῖ Μελάδης	1
Γεώρ. Δημητρίου ἐκ Με- σημβρίας	1	Ἰω. Θωμάκης	1
Ἄναγ. Αὐξεντιάδης ἐκ Με- σημβρίας	1	Δημ. Π. Καριτζιώτης	1
Χαράλαμπος Χ. Ἰωάννου	1	Κωνσ. Γαλούσης	1
Κωνσ. Παπαῖ Μιχαλάκη	1	Δημ. Δουραμάνης	1
Ἰωάννης Πολυβιτζ	1	Ἰω. Ὀμηρος	1
		Ἀντώνιος Δημ. Δήμιος	1
		Κωνσ. Μ. Μαυρογορδάτος	1
		Σταῦρος Καζαντζής	1
		Κωνστ. Σαραντέρης	1
		<i>Οἱ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ.</i>	
		Οἱ ἀδελφοὶ Τοσιτζαι	1
<i>Οἱ ἐν Ἰασίῳ.</i>		Ν. Στουρνάρης	1
Οἱ αὐτάδελφοι Κ. Κ. καὶ Θεόδωρος Μάσσου	1	Γ. Στερίου	1
Ὁ ἐντιμώτατος Κύριος Ἀ- λέξιος Χῖος	1	Ἀναστάσιος Σωτηρίου	1
		Ἰωάννης Ἰδομενεὺς	1
<i>Οἱ ἐν Τεργέστη.</i>		Ἰωάννης Γ. Ἴβος	1
Σπυρίδων Σακελλαρίου	1	Θεόδωρος Τούλη	1
Γεώρ. Σακελλαρίου	1	Β. Τζουρίδης	1
Χαράλαμπος Φασόπουλος	1	Γ. Μινώτας	1
Ἄγγελῆς Παναγιωτόπουλος	1	Γ. Κορωναῖος	1
Δημ. Δουραμάνης ἐξ Ἠπείρου	1	Ἐμμανουὴλ Σομοιρίπας	1
Νικόλαος Δημητρίου Νούσα ἐκ Θεσσαλίας	1	Uligred Bénéduccios	1
Διονύσιος Ῥωσσιάδης	1		
Ἀντώνιος Γαλούσης	1	<i>Οἱ ἐν Κοζάνῃ.</i>	
		Εὐγένειος Ἀρχιδ. τοῦ	

Σώμ.	Σώμ.
Ἐπισκόπου Σερβίων καὶ Κοζάνης	Κωνστ. Ι. Χονδρός Ἰωαν- νίκης 1
Γεώρ. Κοϊμτζῆ	1 Παναγιώτης Ἰωάννου Τρι- πολίτης 1
Ἡέλλ. Σχολῆ Κοζάνης	1
Ἀδελφοὶ Ζήσης καὶ Νι- κόλαος Δημ. Ζιμινάκη	1 Γεώρ. Ἀθανασίου Δημορά- πτης Πελοποννήσιος 1
Νικόλ. Γεωργίου Ἀρμενούλη	1 Κυριακὸς Ἰωάννου Καρα- γυάννοφ 1
Δημ. Κοϊμτζῆ	1
Ἰω. Κοϊμτζῆ	1 Παντελῆς Λαζάρου Πλα- τανιώτης 1
Κωνστ. Δ. Μικροῦ	1
Ἰω. Δημητρίου Τζιμινάκη	1 Παναγιώτης Γεωργίου Δύ- ρηλίου Τραπεζούντιος 1
Παρθένιος προηγούμενος τῆς Πονάσας	1 Ἐλευθέριος Γουναρόπουλος ἐκ Σιλίβουος 1
Γεώρ. Τιφοξυλίδης	1
Νικόλ. Δημ. Πρεμετινὸς	1 Ἀλέξ. Νικολάου Τζαύτης ἐκ Κριμέας 1
Ἄναστ. Δημ. Λεβαδίτης	1
—	Δημ. Ἀποστόλου Παλαιο- λόγος 1
ἐν Ταυρίδι τῆς Χερσονήσου.	
<i>Οἱ ἐν Εὐπατορίᾳ δια- μέροντες.</i>	<i>Οἱ ἐν Μπαχτσέ Σεράι τῆς Ταυρίδος διαμέροντες.</i>
Ὁ Κόμης Ἰωάν. Μαμουῖνας ἐκ Κερκύρας	Ὁ ἐξοχ. Θ. Δ. Ῥεβενιώτης 1 Ἰω. Δημητριάδ 1
Ὁ Κόμης Κάρολος Μοτζε- νίγας ἐκ Ζακύνθου.	2 Φέτωρος Δημητριάδ 1 Δημήτριος Καρακάσης 1
Γεώρ. Πλάτωνος Ντελα- γραμμάτικας ἐκ Ζα- κύνθου	1 Νικόλαος Σισμάνος 1
Κωνστ. Γιαουνάτζογλους Λεβαδίτης	<i>Οἱ ἐν Νίζρα.</i>
Μάρκος Στεφάνας Στούλας Ραγούζαῖος	1 Χριστόδουλος Ἱερόπαις αὐ- λικὸς Σύμβουλος 2
Μιχάλη Σταύρου Μαρκά- ως Σμυρναῖος	1 Ἡ Ἀλεξανδρινὴ Γραικικὴ Σχολὴ διὰ τοῦ Δεράκτρω- ρος Γρηγορίου Μάντζοβ 1 Ὁ ἐν Ζητομοίρῳ Ἀσέσωφ 1

	Σώμ.	Ξιμάδης	Σώμ.
των Κολεγίων Πανα- γιώτης Ιερόταις	1		4
Ο ἐν Κησβία Αρχιμανδρί- της Κύριλλος Σιναΐτης	1	Ο ἐκ Γενεύης εὐγενέστατος Ἱππότης Κ. Γ. Ι. Εὐ- νάργδος ἐν Γαλλία	1

Σελ. 164. στίχ. 7. Πρεσβύτερος Δευδρινῆς, ἀνάγνωσι Πρεσβύτερος Κυ-
πάλδος.

Ἐπειδὴ ὁ πρῶτος καὶ δεῦτερος τόμος φέρουν τὴν πρῶ-
τον τύπον ὑπογραφήν καὶ τὴν σφραγίδα μας, περιττὸν ἐκρί-
ναμεν νὰ σφραγίσωμεν τὸν γ'. τόμον, νὰ ὑπογράψωμεν δὲ
καὶ νὰ σφραγίσωμεν καὶ τὸν δ'. ὡς ἐν σῶμα ὄντας, τῶν
ὑποίων πᾶσα παρατύπῳσις ὑπόκειται εἰς τὴν αὐτὴν εὐθύνην.

Ὁ Ἐκδότης

Π. Α. Φραντζῆς.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

007000041455